

Баяндамалар жинағы

**«Сабақты зерттеу: Қазақстан мектептерінің
тәжірибесі» аймақтық ғылыми –
практикалық конференциясы**

Сборник Докладов

**«Исследование урока: опыт школ
Казахстан» региональная научно –
практическая конференция**

Report book

**"The lesson study: the experience of schools of
Kazakhstan" regional scientific - practical
conference**

6

**Желтоқсан
Декабря
December
2019**

**КОСТАНАЙ
ҚАЗАҚСТАН**

УДК 373(063)
ББК 74.26
488

«Исследование урока: опыт казахстанских школ», Сборник докладов III Региональной научно-практической конференции, г.Костанай, Филиал Центра педагогического мастерства в г.Костанай АОО НИШ, 2019. - 321 с.

Настоящий сборник докладов III Региональной научно-практической конференции «Исследование урока: опыт казахстанских школ», организованной филиалом Центра педагогического мастерства в г. Костанай совместно с Костанайским государственным педагогическим университетом им. У. Султангазина. Содержание докладов отражает исследовательскую деятельность преподавателей КГПУ, тренеров филиала ЦПМ в г. Костанай и педагогов Костанайской области. В сборнике представлены статьи по обобщению опыта внедрения подходов «Исследование урока» и «Исследование в действии», а также основные направления развития исследовательских навыков педагогов. Доклады представлены на казахском, русском и английском языках.

ISBN 978-601-7601-21-8

УДК 373(063)
ББК 74.26

© Центр педагогического мастерства в
г.Костанай АОО НИШ 2020

© Костанайский государственный педагогический
университет им. У.Султангазина 2020

МАЗМҰНЫ СОДЕРЖАНИЕ CONTENT

1. Shushakova A. S., Sabanova B. A. Online service Kahoot as a means of activating cognitive interest of students.	5
2. Абдиркенова А. К. Ахметова Ж. Ж. Мектепте медиа білім беру жобасын ұйымдастыру	15
3. Абдулина А. Т. Исследование по теме «Вовлечение учеников в процесс изучения казахского языка с помощью применения подхода Lesson Study»	19
4. Абдыкасымова Г. Ж., Алшимбаева С. А. Сабақты зерттеу-кәсіби жаңарту жолы	23
5. Абусагитова А. С., Бегманова К. Д., Игілік А. Д., Нұрғожина А. С. Сабақты зерттеу (Lesson Study) топтары мұғалімдердің кәсіби біліктілігін дамытудың тиімді құралы ретінде	27
6. Абуталипова А. Б., Серикова Л. С., Нурканова М. Д. Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу	32
7. Аканбаев Б. Н., Дюсекова Т. А., Мектеп мұғалімдерінің эмоционалды күйіп кетуінің алдын алу шаралары	35
8. Алматыва Э. С. Мұғалімдердің зерттеу қызметі: артықшылықтары және кедергілері	40
9. Ардабаева Б. К. Кері байланыс оқыту мен оқу тәжірибені жетілдіру тәсілі ретінде.....	45
10. Багирова С.К Исследовательская деятельность: преимущества и барьеры	47
11. Байкунов В. Ш. Исследование урока: пошаговый метод	51
12. Бекенова Р. Б. Исследование урока: Как диалогическое обучение способствует развитию речевых навыков на уроках русского языка.	56
13. Белошапкина Т. Ю. Система повышения квалификации в малокомплектной школе.....	60
14. Бикенова А.Ф., Буркитбаева А.М., Нуржанова С.Т., Тастайбаева Н.А. Оқу үдерісін реттеуді зерттеу арқылы қалыптастырушы бағалаудың ықпалын арттыру	65
15. Биримжанова А. К., Досмаилова С. С., Ибрагимова Т. С. Мұғалімдердің зерттеушілік дағдыларын дамытуындағы педагогтардың өзара әрекеттесудің рөлі	70
16. Бірманова Қ. И., Жумабаева Г. Т., Жумабаева А. Е., Көлемді мәтіннен ықшам мәтінді қалай құрастыра аламыз?	75
17. Боженко О. Г., Роль взаимодействия педагогов в развитии исследовательских навыков учителей.	79
18. Бухарбай Қ. С., Искалиева Р. М., Сыздыкова Д. Ж., Шайхыбеков К. П., Педагогикалық шеберлік» зерттеу мектебі-мұғалімнің жанашыл кәсіби дағдысын жетілдіру мектебі	84
19. Василенко Т. В. Исследовательская деятельность учителя: преимущества и барьеры.....	89
20. Васильева О. М. Исследовательская деятельность учителя английского языка от исследования урока к улучшению обучения детей	92
21. Грудунс К. Я. Исследовательская деятельность педагогов и учащихся как фактор развития творческой личности	96

22. Дандыбаева Г.Т., Климчук Т. А., Кудряшова Е. И. Школа исследований академии профессионализма «Шеберлік» как ниша формирования новых компетенций учителя.....	101
23. Дарьева С. В. Олейник С. М. Интегрированное обучение как следствие модернизации образования.....	106
24. Дейнега Г. Г. Исследование урока: опыт казахстанских школ	110
25. Демесенов Б. М. Баянбекова Ж. Б. Развитие экспериментально-практических навыков через применение дескрипторов	113
26. Дмитриевская Т. В., Фадеева С. В. Исследовательская практика учителя как способ профессионального развития педагогов	118
27. Едревская Л. В. От исследования урока к улучшению обучения детей	124
28. Ерекешева У. Т., Нурманова Ж. А. Мұғалімнің зерттеушілік қызметі педагогтардың кәсіби даму тәсілі ретінде.....	129
29. Жаулебаева Г. Е. Исследование урока: опыт Казахстанских школ	131
30. Запорожану О.Л. Социальное партнерство как принцип повышения мотивации учебной деятельности	135
31. Зелепухина М. А. Исследование урока: совершенствование знаний в области учительской практики.	140
32. Ибраева А. З. Сабақты зерттеу: Қазақстандық мектептердің тәжірибесі.....	144
33. Ивышева Э. Қ. Дене тәрбиесіндегі қимыл – қозғалыс ойындарының рөлі.....	148
34. Иманбекова Н. Н. Тірек сөздер арқылы оқушылардың айтылым дағдысын арттыру	153
35. Искакова А. К. Кіріктірілген оқу технологиясын пайдаланып оқушылардың танымдық қасиеттерін арттыру	158
36. Казымбекова М.И. К вопросу об эффективности речевого взаимодействия в процессе обучения иностранному языку	164
37. Карбаев Т. Д. математика сабақтарында оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыту мақсатында зерттеушілік әңгіме тәсілін қолдану.....	168
38. Кожаниязова Г. М., Хакимова С. Ж., Байгенжина Г. Т. Сабақты зерттеу: Қазақстан мектептерінің тәжірибесі	173
39. Колесникова И. Е. Исследование урока: фокус на инклюзив.....	178
40. Кумарова Б. Р. «САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ» тәсілі – білім сапасының кепілі.....	183
41. Леванова Т. А., Засименко Г. В., Волошенко Н. И. Методическое сопровождение совершенствования исследовательской практики педагога	187
42. Мурзагалиева А. Е., Тлемисова Р. А. Опыт организации взаимодействия Ведущих и Партнерских школ с целью развития исследовательских навыков педагогов	193
43. Муталипова С. Б. Химия пәнінен білім беру мен білім алудағы жаңа әдіс-тәсілдер.....	198
44. Мякишева Е. Ю. Исследование урока физики: опыт работы учителя	202

47. Олейник С. М. «Исследование в действии» необходимый подход повышения мастерства педагогов в малокомплектной школе.....	208
48. Полищученко И. И. От исследования урока к улучшению обучения детей.	213
49. Репич Е.И., Баймаканова З. Е. Повышение интереса к чтению.	218
50. Садовая С.И. Исследование урока: формирование навыка саморегуляции обучающегося на разных ступенях обучения и этапах урока.....	222
51. Салимжанова Э. Ж. Сабақты зерттеу тәсілінің тиімділігі	228
52. Самартаева К. Ж. Сабақты зерттеу: қазақстандық мектептердің тәжірибесі	231
53. Сарбаева А. Е. Исследование урока: опыт моей школы	235
54. Сарсенбаева Г. Х. Исследование: Как помочь своему ребенку учиться	239
55. Сейткалиева А. Г. Жаңартылған білім мазмұны негізіндегі зерттеу сабағын ұйымдастыру.....	243
56. Станогина Н. В. Исследование эффективности использования смартфонов при изучении математики в 10-11 классах.....	247
57. Стасенко О. В. Химия пәнінен білім беру мен білім алуға жаңа әдіс-тәсілдер	251
58. Стёпина Н. В., Бекмагамбетова А. М., Медведева И. А. Как использование исторических источников способствует повышению активности учащихся на уроках истории с использованием подхода «Lesson Study».	255
59. Тасанова Г. М., Тулегенова А. Т. Мұғалімнің зерттеушілік қызметі: артықшылықтары мен кедергілері.....	259
60. Уалиева С. О. Сабақтың тақырыбы: « оқушылардың сұрақ қоюын, ойлау әрекетін белсендірудің құралы ретінде қолдануға машықтандыру»	266
61. Утегенова Б.М. Векторы развития исследовательских качеств педагога	272
62. Хамзина К. Б., Шайхығали Т. А. Алаш зиялыларының еңбегі - бүгінгі педагогиканың негізі ретінде	276
63. Хамзина К. Б., Маханбетов К. Оқушылардың сабағын зерттеу арқылы оқуын дамыту.....	281
64. Шалгимбекова А. Б., Салыкова Ә. Д. Сабақты зерттеуден оқушылардың білімін жетілдіруге дейін.....	285
65. Шнарбаева Г.К. Графические организаторы информации как эффективное средство формирования критического мышления в процессе чтения на уроках литературы	290
66. Постерная презентация.....	296

Methodical guide

Online service Kahoot as a means of activating cognitive interest of students.

SI «Zatobol school gymnasium of the Department of education of Kostanay region»

Shushakova Aliya Saymanovna

87077046711
ale_ka@list.ru

Sabanova Bakhytgul Amangeldinovna

87471329182
ms.sabanova@mail.ru

Аннотация

Сабақты дайындау және өткізу үшін әр түрлі интернет-ресурстар қолданылуы мүмкін. Сондықтан біз оқушылардың жан-жақты дамуына, олардың уәждемесін арттыруға және оқытушының жұмысын оңтайландыруға ықпал ететін "КАХУТ" жаңа онлайн-сервисі туралы айтқымыз келеді.

Аннотация

При подготовке и проведении урока могут быть использованы различные интернет-ресурсы. Именно поэтому, мы хотели бы рассказать о новом онлайн-сервисе "КАХУТ", который способствует всестороннему развитию студентов, повышению их мотивации и оптимизации работы преподавателя.

Abstract

Various Internet resources can be used during preparing and conducting a lesson. That's why, we would like to talk about the new online service "KAHOOT", which contributes to the comprehensive development of students, increasing their motivation and optimization of the teacher's work.

Түйінді сөздер: платформа, викторина, технологиядар

Ключевые слова: платформа, викторина, технологии

Keywords: Platform, Quiz, technologies

Explanatory note

In the modern world, the use of various technologies, including mobile applications, for learning, both among adults and among children, is becoming increasingly popular. Today, there is a fairly large set of information technology tools available to the schoolteacher. Various Internet resources can be used during preparing and conducting a lesson. That's why, we would like to talk about the new online service "KAHOOT", which contributes to the comprehensive development of students, increasing their motivation and optimization of the teacher's work.

This service is very convenient to use, free and full of advantages. It is bright, very social, extremely simple for the teacher, and so the children from 7 to 16 are delighted from him. Kahoot was developed as a tool for the rapid creation of everything interactive that one can imagine: quizzes, polls and discussions.

The program is aimed at students of all ages, this guide is based on the formation of knowledge acquired by the learner. To check the received knowledge and get feedback from the student to the teacher. The methodological guide provides a sequence of studies on the work in the Kahoot service, determines the step-by-step study of the service necessary for the formation of information and communication competence of the students. This service was used in computer science lessons with in-depth study of English in 5th classes during the half-year. The results of this application showed the activation of students in studying of computer science, as well as English. Being that the competition within the class motivated all students to learn new material, replenish the vocabulary of the English language. Experience in using this service was presented at the regular pedagogical council "Use of innovative forms of education in the context of the updated content of education."

Objectives:

Mastering of technological information and communication knowledge and the foundations of information culture;

Development of creative abilities and activation of cognitive interest of students.

Tasks:

- Acquiring skills in the field of information technology;
- Development of independence;
- Formation of general educational skills and skills based on ICT tools and methods.

Mainpart

Kahoot! Is a client-server educational Web- platform (in English) that allows conduct testing, interviews and discussions in a collaborative learning mode absolutely free of charge.

Students can respond to tests created by the teacher from tablets, laptops, smartphones. In part, this program resembles the one described in the DidactorSocrative and can be effectively used for didactic purposes.

Students can respond to tests created by the teacher from tablets, laptops, smartphones, from any device that has access to the Internet.

Created in Kahoot tasks allow you to include in them photos and even video clips. The pace of quizzes and tests is regulated by introducing a time limit for each question.

If desired, the teacher can enter points for answers to the questions posed: for the correct answers and for the speed. The scoreboard is displayed on the teacher's computer monitor. Kahoot has a number of interesting opportunities that help to motivate and inspire students. Firstly, music. When the question appears on the screen, music begins to play, it is different for each question, and a ticking sound is heard reminding that the time for an answer is limited. The faster the students answer questions, the more points they receive. There is a leader board showing who scored the most points. When the test is completed, you can download the results of the class in the form of a table. Errors shown in this table can be worked out in the lesson or after it, which allows each student to see their own gaps, and what he needs to repeat and study again. Kahoot has an extensive library of public tests open to all comers.

Who and what is behind Kahoot!? Platform and brand of Kahoot! was developed by a constituent team led by Johan Brand, JamieBrooker, AsmundFuruseth and MortenVersvik. The technology platform itself is based on a study conducted by Morten Werswick on the master's degree at the Norwegian University of Science and Technology (NorwegianUniversityofScienceandTechnology (NTNU)), and on the basis of studies conducted by Professor Alf Inge Van and his colleagues at NTNU [3].

At the base of the service Kahoot! there are five main and one auxiliary sites:

- 1) create.kahoot.it - a site that is designed to create a user (teacher) kahut.
- 2) play.kahoot.it - a site that serves to launch kahutas by the user (educator).
- 3) kahoot.it - a site that serves to connect to users' khatchu (students) through various devices (PCs, laptops, tablets, smartphones).
- 4) test.kahoot.it - a site that allows you to test your Internet connection and determine the level of its quality to work with the Kahoot service!
- 5) media.kahoot.it - site for working with media content of the service.
- 6) getkahoot.com is a support site designed to support users.

Recommendations for use

To participate in testing, students simply need to open the service and enter the PIN code that the teacher represents from their computer.

The student is comfortable on his device to choose the correct answer. Variants are represented by geometric figures.

The use of this service can be a good way to get original feedback from students.

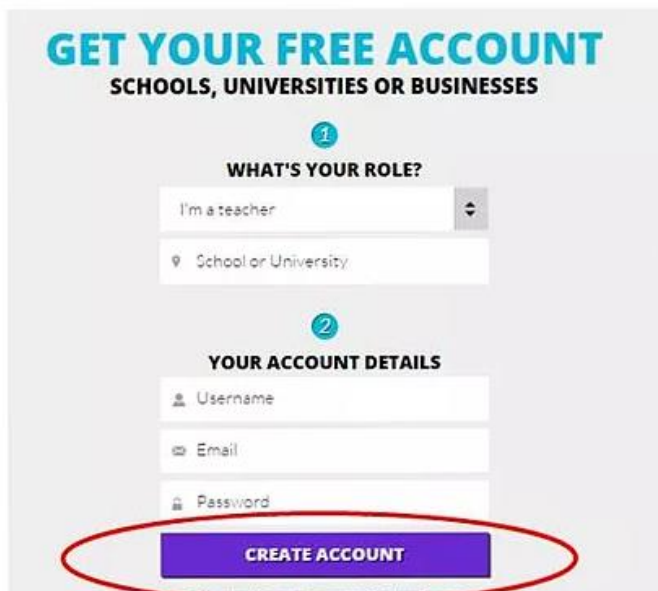
One of the features of Kahoot is the ability to duplicate and edit tests, which allows the teacher to save a lot of time.

Algorithm of work in the program Kahoot. Creating a test

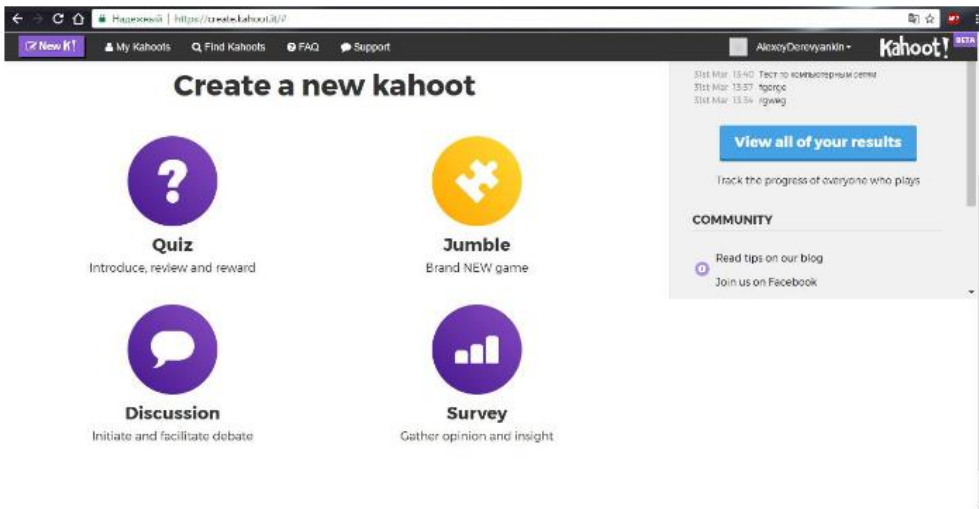
1. Go to the start page of the service (<https://getkahoot.com/>), click "GetMyFreeAccount" (if the account is already created - click "SignIn").

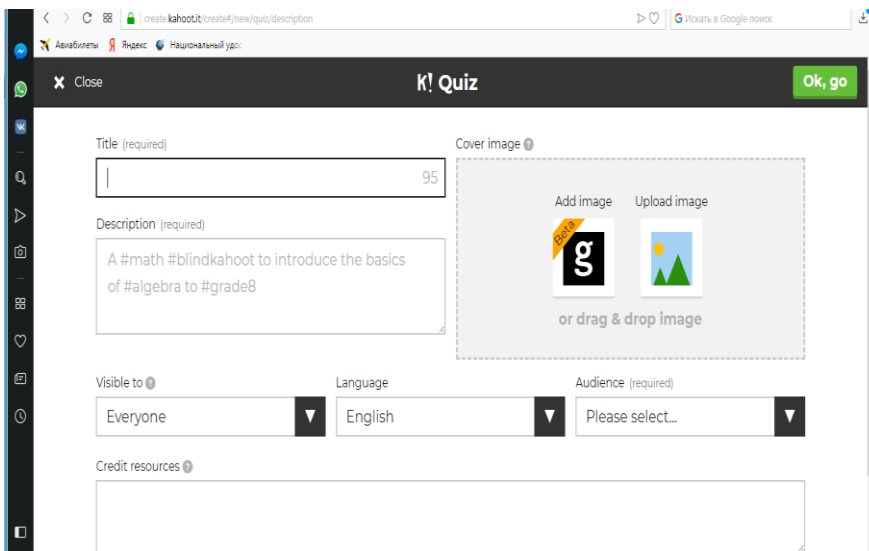
2. Next, determine your role (I'm a teacher) and proceed to fill out the questionnaire. In the appropriate columns we enter information about yourself: Choose: "SchoolorUniversity" (School or university?) We come up with "Username" (name or nickname, under which you work to work in the service). Fill in the column "Email" (email address). We come up with a password (Password).

A screenshot of the Kahoot! account creation form. The title is "GET YOUR FREE ACCOUNT" for "SCHOOLS, UNIVERSITIES OR BUSINESSES". The form is divided into two sections: "1 WHAT'S YOUR ROLE?" and "2 YOUR ACCOUNT DETAILS". In the first section, there is a dropdown menu with "I'm a teacher" selected and a text input field for "School or University". In the second section, there are three input fields: "Username", "Email", and "Password". A purple "CREATE ACCOUNT" button is at the bottom, circled in red.

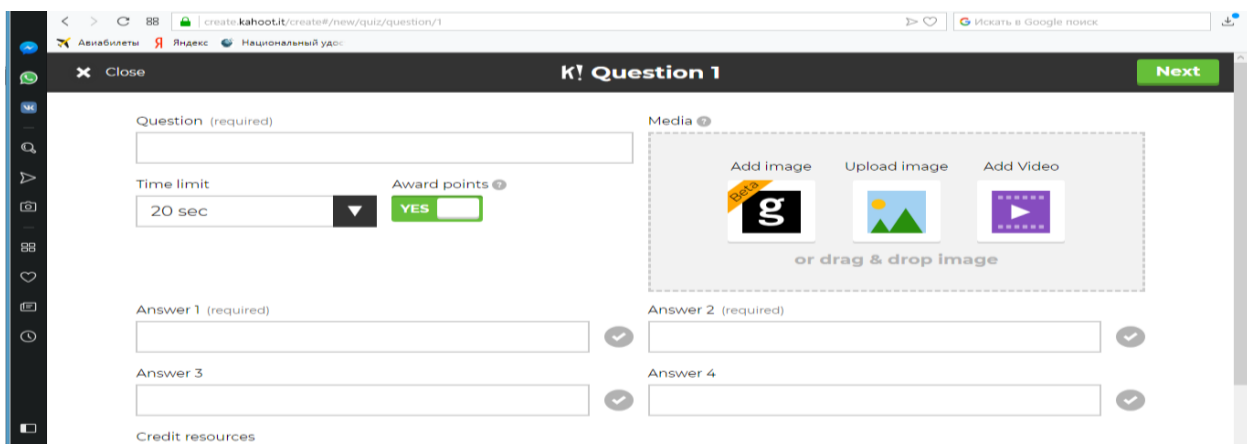
3. Then press the "CreateAccount" button. We get to the personal cabinet. To create a quiz, click "Quiz" (test).

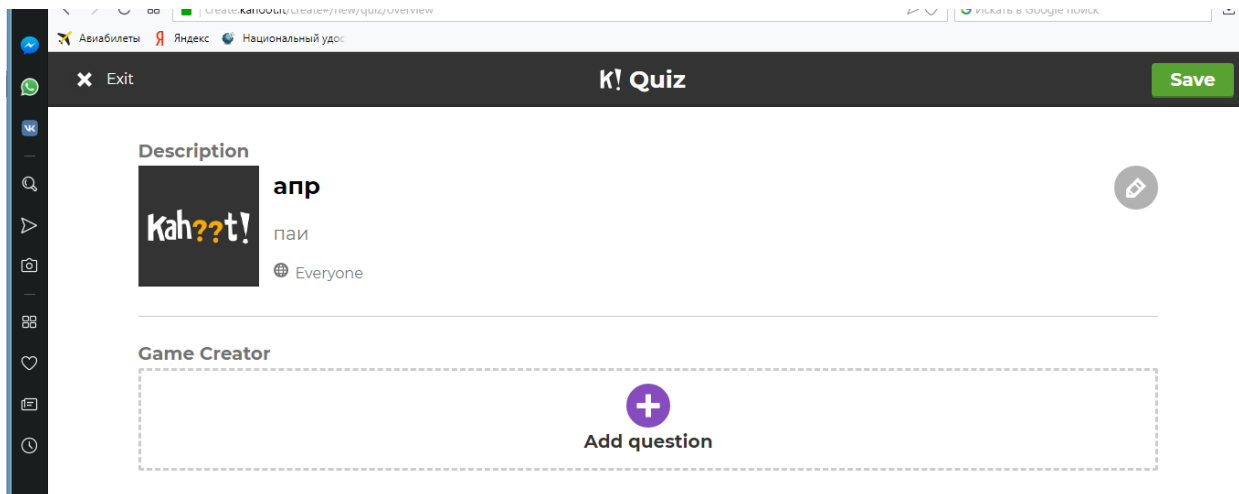
4. In the opened window, enter the name of the future quiz and click "Go!".

5. Then we come up with questions. We put them in the "Question" field. For the question, you can select an image by downloading it from the computer (the "Draganddropanimagefromyourdesktophere" field - "Select file") or video (the "Video" tab). For each question, the time for reflection is set (Timelimit), by default - 30 seconds, as well as the number of points that can be obtained by correctly answering the question (Pointsquestion).

6. Let's move on to adding answers (Answer), the boxes for adding them are at the bottom. By default, there are four possible answers, from which participants should choose only one - the right one, in their opinion. The number of options can be reduced by clicking the "-" icon on the right. Under each answer, note whether it is correct (Correct) or not (Incorrect). When the work on the first question and answers to it is over, click on "Addquestion" and continue to work with the second question. Once the quiz is finished, click "Save & continue".

Now select additional quiz settings:

- Language: choose from the drop-down list "Russian language".
- Privacy settings (privacy settings): select "Public".
- Primary audience (the audience for which the survey is designed): for example from the list you can select "School".

Here you can add a short description of the quiz (test) - in the "Description" field, write tags (Tags) and determine the difficulty level of the test (Difficulty level): from simple (Beginner) to Advanced (Advanced). To finish the creation of the quiz, again click "Save & continue".

At the final stage we will be offered to choose the "cover" of the future test (optional). You can add a video from YouTube, which will be broadcast on the screen, while the participants will join the game.

Press "Done" - the work on the quiz is over.

The quiz can be viewed by clicking the "Preview" button or again returning to editing.

Holding a quiz. Teacher Participation

Step 1. The teacher starts (there is an automatic redirect (redirection) from the site create.kahoot.it to the site play.kahoot.it) created kahut, for example test, on a computer with an interactive whiteboard, TV-panel or other similar device in the classroom and Waiting for students to connect.

To start testing the audience, click on "Playnow". On the opened page, you can set additional settings (add background music, show the answers in random order, set automatic transitions from question to question, etc.). By default, all these settings are disabled (Off).

After the additional settings are done, press "Launch" and get into the virtual room, where the game will take place. To start the game, the teacher displays the virtual room image on the big screen through the projector and invites participants to the game.

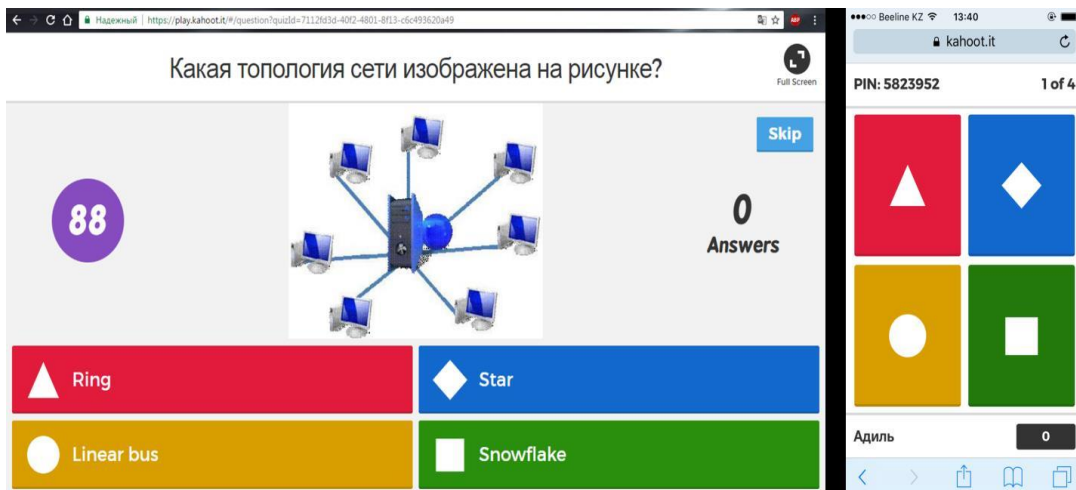

Step 2. Participants of the game should go to the quiz site from their mobile devices at the address: <https://kahoot.it/>.

In the opened window they enter the virtual room number, which the teacher will inform (Gamepin) and press "Enter". Further each participant is represented - fills in the "Nickname" window and presses "Joingame" (Join the game).

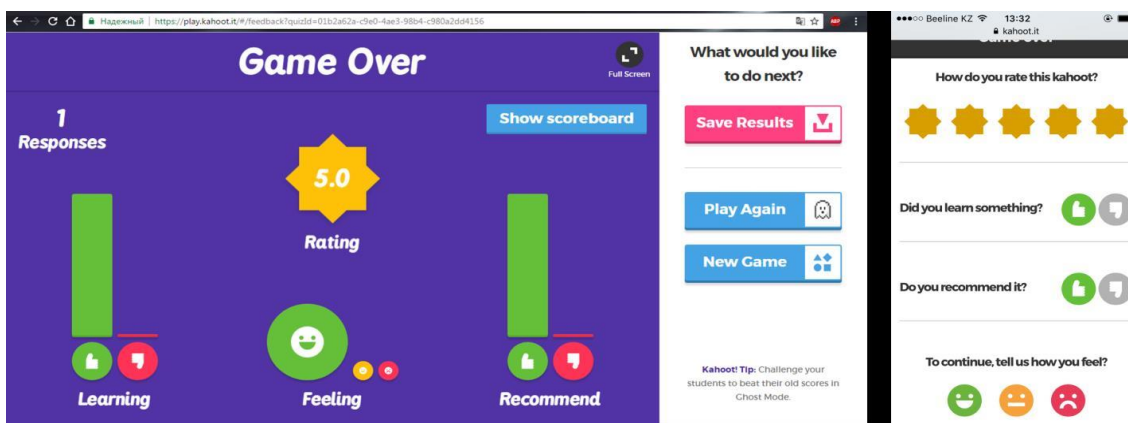
Step 3. After the required number of students successfully connected to the kahoot, the teacher launches the kahoot by clicking on the "Start" button, the students see questions, answer options and answer them using their gadgets.

As you can see from the picture on the student's device, the question is not displayed, the text version of the answer is not displayed, the student sees only the color and geometric shape of the answer, this is the intentional assumption of the developers, being that Kahoot! do not strive for the isolation of the learner, but, on the contrary, wants to create an effective environment for learning, discussion, expressing one's own opinion of each learner.

Step 4. When all the test tasks are solved, the students see their results on the interactive whiteboard. At this stage, the teacher can conduct a reflection. Students are encouraged to evaluate the test on a 5-point scale, express their emotions / feelings, assess the conformity of the test with the topics / materials studied and decide on recommending this test to their peers (see the figure below).

Step 5. Then the teacher can save all the results of the students by exporting to Excel-document and saving it to your computer or to GoogleDisk

Also in Kahoot! you can use the "Ghostmode" mode, after passing the test you can go through it again, but taking into account the results of the first pass, thus Kahoot! allows to reveal the level of knowledge of students between the first launch and all subsequent.

Kahoot! fully tested on the last two versions of the following browsers:

- Chrome.

- Firefox.
- Internet Explorer.
- Safari.
- Edge.

Developers Kahoot! offer to familiarize yourself with the recommended bandwidth of your service. Based on past usage, the following minimum data rates (reception and return) are recommended for the number of users on one Internet connection according to Table 1.

Table 1. Recommended network bandwidth

Number of users	Recommended speed, Mbps (Mbps)
10	1
20	2
50	3
100	5
200	10
500	23
1000	45

Note: Kahoot! has a maximum limit of 4,000 users entering the game with the same PIN. However, kahoots of this scale require an excellent Internet connection bandwidth.

Demonstration mode: in order to conduct a game, you do not need to register with the service. The teacher passes by the link of the game, he opens the starting page of the quiz, which indicates its title and test questions (answers to them are not shown). To start the game, you must click "Play".

Then on the new page that opens, click "Start now".

After that, a virtual room opens and its number is shown to launch the quiz.

The viewing mode is most convenient for work, intended for registered users. The teacher can get acquainted with the questions and answers of the quiz you like in advance. In addition, registered users can search the database of quizzes created in the service (it is possible to search in Russian, it is available on the PublicKahoots page: <https://create.kahoot.it/#public/kahoots/featured>. the teacher can pick up the necessary educational material without even participating in the creation of the game. This mode starts the game by pressing the "Play" button, which opens the settings page of the game "Launch", and then, pressing "Launch", you can get into the virtual room.

In conclusion, it should be noted that such introduction of modern technologies in the educational process is objectively effective. Using the platform (<https://getkahoot.com/>) in the practice of teaching help us to establish feedback with students, to beat new topics in the form of simple questions and answers, and to consolidate knowledge through detailed testing. The use of ICT of this form is one of

the necessary steps for educating a competitive person. The application of ICT technologies is one of the steps within the framework of the “Digital Kazakhstan” program.

Список литературы

1. Lichargin D.V., Kuznetsov A.S., Tsarev R.Yu. Aktivnye metody obucheniya v ramkakh initsiativy CDIO po napravleniyu «Programmnyaya inzheneriya» [Active methods in the CDIO initiative for education in the area of «Software Engineering»]. *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya*, 2014, no. 3, <http://www.science-education.ru/117-13696>.

2. Tsarev R.Yu., Tynchenko S.V., Gritsenko S.N. Adaptivnoe obuchenie s ispol'zovaniem resursov informatsionno-obrazovatel'noy sredy [Adaptive learning applying the resources of information educational environment]. *Sovremennye problemy nauki i obrazovaniya*, 2016, no. 5, <http://www.science-education.ru/article/view?id=25227>.

3. Attali Y., Arieli-Attali M. Gamification in assessment: Do points affect test performance? *Computers and Education*, 2015, 83, pp. 57–63

«Мектепте медиа білім беру жобасын ұйымдастыру»

Абдиркенова Акбидаш Капановна
Ө.Сұлтанғазин ат.ҚМПУ
педагогика кафедрасының аға оқытушысы, магистр
Ахметова Жадра Жумағалиевна
Қостанай әлеуметтік –техникалық колледжі
оқытушы, педагогика және психология магистрі
E-mail: akbidashabdirkenova@mail.ru

Аннотация

Мақала мазмұны мектепте оқушыларға медиабілім берудің жобасын ұйымдастырудың педагогикалық шарттарын нақтылауға арналады. Сабақ барысында білім берудің технологиялық оқыту жүйесіне ауысуы оқушылардың медиабілімдерін арттыруды, ақпараттық құзыреттіліктерін қалыптастыруды талап етеді. Мақалада мектепте оқушыларға медиабілім берудің жобасын ұйымдастырудың маңыздылығы мен ерекшеліктері қарастырылып, медиабілім берудің жобасының негізгі шарттарына талдау жасалады..

Аннотация

Содержание статьи призвано уточнить педагогические условия организации проекта медиаобразования для школьников. Переход обучения к системе технологического обучения в ходе урока требует развития у школьников медиа-компетенций и формирования информационных компетенций. В статье рассматриваются важность и особенности организации проекта медиаобразования для школьников, а также анализируются основные условия проекта.

Abstract

The content of the article is intended to clarify the pedagogical conditions of the organization of the project of media education for students. The transition of training to a system of technological training during the lesson requires the development of media competencies among students and the formation of information competencies. The article discusses the importance and features of the organization of a media education project for students, as well as analyzes the main conditions of the project.

Түйінді сөздер: медиа білім беру, БАҚ, Медиа мәдениет, ақпараттық технология, Медиа білім.

Ключевые слова: медиаобразование, СМИ, информационные технологии, Медиа культура

Keywords: media education, media, information Technology, media culture

Қазіргі уақытта, біздің елімізде ақпараттық қоғамның қалыптасу кезеңінде бұқаралық коммуникацияның материалдарын (баспасөз, теледидар, радио, кино, видео және т.б.) пайдалану және жеке тұлғаны дамыту процесін көрсететін қазіргі білім берудегі медиа-білім өзекті бағытқа айналууда. Оқушылардың қазіргі ақпараттық кеңістіктегі өмірге дайындау, БАҚ-пен қарым-қатынас мәдениетін қалыптастыру, шығармашылық, коммуникациялық қабілеттер, сыни ойлау, толық қабылдау, түсіндіру, талдау және бағалау дағдылары технологиясын пайдалану, түрлі формаларын оқыту медиа мәтіндер т.б. болып табылады. Осы процестің нәтижесінде алынған медиа-сауаттылық білім алушыға

теледидар, радио, видео, кино, баспасөз және Интернеттің ақпараттық өрісінің мүмкіндіктерін белсенді пайдалануға көмектеседі.

Медиа білім берудің негізгі міндеттері:

- ❖ жаңа ақпаратты заманауи ақпараттық жағдайда өмір сүруге, әр түрлі ақпаратты қабылдауға дайындау;
- ❖ адамға оны түсінуге үйрету, оның психикаға тигізетін зардаптарын түсіну;
- ❖ техникалық құралдарды пайдалана отырып, қарым-қатынастың вербальды емес формаларына негізделген қарым-қатынас әдістерін меңгеру.

Медиа білім мазмұны:

- Медиа саласындағы көркем сын негіздері (бұқаралық ақпарат құралдарының түрлері мен жанрлары, қоғамдағы БАҚ функциялары, БАҚ тілі, медиа мәдениеттің тарихы және т.б.)
- теориялық білімді қолданудың негізгі бағыттары туралы ақпарат (кәсіби медиа, әуесқой медиа саласы);
- БАҚ тарату арналары;
- медиа саласындағы киноклубтардың қозғалыстары, бұқаралық ақпарат құралдарындағы практикалық шығармашылық тапсырмалар;

Медиа-білім - бұл мектепке енгізілген көптеген жаңалықтардың бірі, бірақ бүгінде оны барлығы қолданады. Ең тиімді жұмыс - мектептегі медиа-білім беру сабақтарының мақсаттарына жету. Қазіргі мектептегі білім беру жүйесіне тек теориялық қана емес, сонымен қатар мектеп газеттерін, радио және теледидар бағдарламаларын, Интернет сайттарын дайындаудағы практикалық сабақтар кіруі маңызды. Мектеп медиасына қатысу оқушыларға журналист ретінде өздерін сынап көруге, азаматтық қоғамның бір бөлігі ретінде сезінуге мүмкіндік береді.

Оқу процесіне ғылыми-зерттеу жұмыстарының элементтерін енгізудің арқасында оқушылар ақпараттық және мультимедиялық технологияларды игеруге ынталандырады, олардың көмегімен жобаларды, эсселерді қорғайды, зертханалық жұмыстар жүргізеді, бейнелерді өңдейді, сұхбат алады және презентациялардың барлық түрлеріне компьютерлік қолдауды дайындайды. Бұл дегеніміз, олар әлеуметтік сауалнаманы жүргізудің әдістемесі мен техникасын игереді, қажетті ақпаратты алады, зерттейді, талдайды және қолданады, оны шығармашылықпен қолдануға үйренеді. [1, с. 28].

Заманауи мектеп балаға тек статистикалық білім беріп қана қоймай, сонымен бірге ақпараттық ағындарды бағдарлай білуге мүмкіндік беретін медиа орталыққа айналуы керек, бұл оған кәсіби және әлеуметтік деңгейде шешім қабылдауға мүмкіндік береді. Мұның бәрі сәттілік сезімін қалыптастырады және оқушы өзінің жетістіктерінде ғана өзінің интеллектуалды өсуі үшін күш ала алады.

Мектептегі радио студиясын, мектеп газетін, фотоклубты, мектеп теледидарын, элективті және медиа-білім берудің интеграцияланған курстарын ұйымдастыру мектептегі медиа мәдениетті қалыптастырудың тәсілі бола алады. Оқушыларға заманауи технологиялардың арқасында компьютерлік фильмдер, энциклопедиялар, веб-сайттар, блогтар, виртуалды фотоальбомдар жасай алады, осылайша бейне мәдениеті саласында өздерінің шығармашылық әлеуеттерін дамыта алады.

Мектепте «Медиа білім» жобасын жүзеге асырып қарайтын болсақ, онда, бірінші кезеңде жетекші мұғалім жобаның мақсаты мен міндеттерін анықтайды, бұл біздің

мектепке және мектеп жағдайында нақты жүзеге асырылатын жұмыс бағыттарына сәйкес келетініне көзі жетуі тиіс.

Мақсаты: оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық құзыреттілігін дамыту үшін медиа-білім идеяларын ғылыми-әдістемелік әзірлеу және тәжірибелік тестілеу болып табылады.

Міндеттері:

Оқу үрдісіне қатысушылардың барлығының медиа мәдениетін көтеру.

Мектептің шынымен жұмыс істейтін интеграцияланған педагогикалық процесі жағдайында медиа білім беру идеяларын енгізудің ғылыми-әдістемелік негіздерін жасау және негіздеу болып табылады.

Оқушылардың ақпараттық-коммуникациялық құзіреттерін дамыту үшін медиа-білім беру моделін тестілеу бойынша эксперименттік және педагогикалық жұмыстар жүргізіледі.

Медиа білім беру саласындағы кешенді жұмыстың оқушыларға жеке тұлғалық қасиеттерін сәтті қалыптастыруға әсерін зерттеу.

Эксперименттік жұмыстың мазмұнын көрсететін оқу құралдары мен оқу құралдарының пакетін жасау.

«Медиа-білім» жобасына қатысу кезеңдері:

1. Дайындық кезеңі
2. Тұжырымдамалық диагностика
3. Қалыптастырушы кезең
4. Жалпылау кезеңі

Күтілетін нәтижелер:

- білім беру процесінің барлық қатысушыларының медиа мәдениетін арттыру;
- мектеп медиа-білім беру моделін құру және оның сәтті жұмыс істеуі үшін ғылыми, әдістемелік, психологиялық, педагогикалық, қаржылық және басқа да жағдайлар жасау;
- студенттердің ақпараттық-коммуникациялық құзыреттіліктерінің критерийлерін, көрсеткіштерін және даму деңгейлерін дамыту;
- «Медиа-білім» жобасы аясында «Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар шеберханасы» шығармашылық тобының ашылуы, оның жұмысын қолдау үшін іскери құжаттар дайындау; оқу құралдарын, ұсыныстарды, оқу жоспарларын және медиа-білім беру курстарының бағдарламаларын әзірлеу. Мектеп мұғалімдері өздерінің кәсіби деңгейін жоғарылатады, мыс білім беру саласындағы тәжірибелері жинақталады.

АКТ-ны әр түрлі сабақтарда қолдану мұғалімнің қажетті материалды таңдап, оны қабылдау үшін оқушылардың психикасының ерекшеліктерін ескере алатындығын көрсетеді.

Жобаның мектеп тұжырымдамасы аясында оқушыларға медиа сауаттылық негіздері бойынша теориялық білім базасын қалыптастыру және медиа-ақпарат көздерінен алынған ақпаратпен тиімді және қауіпсіз өзара әрекеттесу үшін практикалық дағдыларды қалыптастыру мақсатында факультативті «Медиа мәдениет» енгізіледі. Оқушылар мен олардың тұлғааралық қарым-қатынасы; сонымен қатар қазіргі заманғы медиа кеңістіктегі практикалық медиа мәдениеті мен өзін-өзі көрсету негіздерін құру.

Бастауыш мектепте баланың эмоционалды сферасын дамыту мақсатында «Медиа білім негіздері» интеграцияланған курс өткізіледі; шығармашылық белсенділікті

жандандыру және өзін-өзі көрсетуге деген ұмтылыс; қойылған міндеттерді шешудің жаңа, шығармашылық тәсілдерін іздеуге деген ықтималды қызығушылықты дамыту. Осы курстың аясында сабақтар үлкен қызығушылықпен өтетін болады. Жыл соңында балалар анимациялық және көркем фильмдердің түрлері мен жанрларын білді, кино мен әдеби шығарманың айырмашылығын табууды үйренді. Қазір балалар экранның жұмысын талдап, белсенді қарап, тыңдап, эмоцияларын білдіре алады, ауызша сипаттамасына сәйкес визуалды суретті бейнелей алады. [2, с. 96 б].

«Қабырға газеті» үйірмесі жұмыс жасайды, газет құру мақсатында оқушылардың шығармашылық қабілеттерін ашып, мектеп іс-шараларын жарыққа шығару, белсенді, белсенді жұмыс істейтін ақпараттық орта құру ғана емес, сонымен бірге білім берудегі жаңа ақпараттық технологиялардың техникалық мүмкіндіктерін көрсету. Балалар Microsoft Publisher бағдарламасын сәтті игереді, оның көмегімен газеттің әр нөмірі типтік болып табылады және газетті безендіреді. Осылайша, студенттер информатика сабақтарында алған білімдерін жинақтап қана қоймай, сонымен қатар медиа-технологиялар саласындағы кәсіби деңгейін белсенді түрде жоғарылатады.

«Мектеп сайты» порталы - бұл жобаның тағы бір бағыты. Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары мектепке бірыңғай білім беру ақпараттық кеңістігін құру арқылы мектептегі компьютерлендіру процесін қолдау мақсатында сайтты мектепте болып жатқан оқиғалар туралы ақпаратпен толтыру үшін студенттерді тартады. Сайтта сіз әртүрлі ақпаратты көре аласыз: мектептің тарихы, біздің жетістіктеріміз және мектептің дәстүрлері туралы.

Медиа-білім беру жұмысы тәрбие жұмысы және сынып мұғалімдерін мектепшілік «Мектеп өмірінің шежіресі» жобасын іске асыруға тарту - постерлер, презентациялар, бейнероликтер, ашықхаттар, сынып топтарының өмірі туралы фотосуреттер жасау арқылы күшейтілді. Конкурстар, бейнероликтер мен тұсаукесерлер гимназия оқушыларының онкүндігі аясында, мектеп демалысы кезінде ата-аналар жиналыстарында өткізіледі.

«Қазіргі қоғамда өмір сүру үшін сіз медиа сауатты болуыңыз керек», - деді Маршалл МакЛухан. Бұл дәйексөз өте маңызды, әсіресе біз үшін мұғалімдер. Біз студенттерге, ата-аналарға психиканың дамуына пайда болатын шексіз теңізден ақпаратты таңдауға, оны ақпаратты талдай білуді және тиісті қорытынды шығаруды білетін рухани-адамгершілік тұлға ретінде қалыптастыратын ақпаратты таңдауға үйретуіміз керек. Біз, ауылдық мектеп мұғалімдері медиа-білім мен медиа-мәдениеттің жаңа буынның игілігі үшін теледидар, радио, видео, кино, баспасөз, Интернеттің ақпараттық өрісінің мүмкіндіктерін пайдалануға көмектесетінін білеміз. Қазіргі ақпараттық кеңістік ауыл мен қала мектептерінің арасындағы сызықты бұруға мүмкіндік береді. Оның арқасында ол халықаралық болып келеді.

Әдебиеттер:

1. Федоров А.В. Развитие медиакомпетентности и критическое мышления студентов педагогического вуза- Монография.- М.:МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007.-616 б.-ISBN 978-5-98-517-064-1
2. Абдулкадирова С. Қазақстан педагогикалық газеттерінің оқушылардың білім сапасын арттырудағы рөлі.1998ж.96 б.

Исследование по теме «Вовлечение учеников в процесс изучения казахского языка с помощью применения подхода Lesson Study»

Абдулина Алия Тулегеновна
учитель казахского языка и литературы
п. Тимирязевка
E-mail: awesome.alia@yandex.kz

*Урок-исследование является простой идеей.
Если вы хотите улучшить обучение,
что может быть более очевидным,
чем сотрудничать с другими учителями
- планировать, наблюдать и размышлять над уроками?
(Lewis, 2002)*

Аннотация:

Статья посвящена вовлечению учеников в процесс изучения казахского языка с помощью применения подхода Lesson Study, автором рассматривается активизация познавательной деятельности учащихся посредством групповых форм работ, которая дает возможность расширять круг знаний учащихся, воспитывать чувство ответственности за работу, научить детей работать вместе, дружно, привлечь внимание слабых учеников к работе и заинтересовать, научить детей самооцениванию и взаимооцениванию.

Андатпа:

Мақалада Lesson Study әдісін қолдана отырып оқушыларды қазақ тілін оқыту процесіне тартуға арналған, автор топтық жұмыс формалары арқылы оқушылардың танымдық белсенділіктерін жандандыруды қарастырады, бұл оқушылардың білім шеңберін кеңейтуге, жұмысқа жауапкершілік сезімін оятуға, балаларды бірге жұмыс істеуге, әлсіз оқушыларды жұмысқа және қызығушылыққа үйрету, балаларға өзін-өзі бағалауды және өзара бағалауды үйрету.

Annotation:

The article is devoted to the involvement of students in the process of learning the Kazakh language using the Lesson Study approach, the author considers the activation of students' cognitive process through group forms of work, which makes it possible to expand students' knowledge, to foster a sense of responsibility for work, to study children to work together, to pay attention for underperforming students to work and interest, to study children to evaluate themselves and mutual evaluation.

Ключевые слова: *Исследование урока, активизация познавательной деятельности, педагогический подход, результаты.*

Lesson Study – педагогический подход, характеризующий особую форму исследования в действии на уроках, направленную на совершенствование знаний в области учительской практики. Подход основан в Японии в 70-х годах 19-го столетия, опередив, примерно на 70 лет, используемый на Западе подход "Исследование в действии". В Lesson Study принимают участие группы учителей, совместно осуществляющие планирование, преподавание, наблюдение, анализ обучения и преподавания, документируя свои выводы. При проведении цикла Lesson Study учителя могут вводить новшества или совершенствовать педагогические подходы, которые затем передадутся коллегам посредством проведения открытых Lesson Study либо публикации документа с описанием их работы. [1, С2]

Важность преподавания серии последовательных уроков это планирование, преподавание и рефлексия по серии последовательных уроков являются ключевыми моментами Программы, в которой основной акцент проставлен не на развитии теоретических знаний, а на совершенствовании практики преподавания и учения посредством внедрения новых концепций и актуализация рефлексии и их влияние на практику.

Серия последовательных уроков предоставляет возможность учителям внедрять идеи, представленные в Программе, в свою практику преподавания с учетом произошедших влияний, изменений на данную практику, в связи с чем преподавания серии последовательных уроков является основой для оценивания Программы. [2, С184]

С целью организации профессионального сообщества учителей в школе и оказании помощи учителям в профессиональном развитии, в период с 04.04 по 15.01.2019 года в школе проводилось «исследование в действии» в 7 классе.

Этап 1: Совместное планирование

Во время первой встречи определили наши роли.

Результатом первого командного совещания было определение нашей фокус – группы и планирование исследовательских уроков. Нами была создана фокус группа из 4 учителей, 1 учитель русского языка и литературы и 3 из них которые преподают казахский язык и литературу. У нас была схожая проблема, которая заключалась в повышении участия учеников в изучении казахского языка.

Группой развития было запланировано три урока по казахскому языку в 7 классе в формате Lesson Study. На протяжении всего исследования планирование и обсуждение уроков проходило не в постоянном составе учителей из-за невозможности собраться всем в одно время. Это конечно же осложняло работу. Нами были определены 3 исследуемых ученика: *ученик группы А*, имеющий хорошие оценки в учебе, но может подтянуться до уровня отличника, *ученик группы В* со средними способностями и *ученик группы С* с низкой мотивацией по всем предметам. Акцентирование внимания на 3-х исследуемых учениках позволило выявить много важных моментов. Мы пришли к пониманию, что переходя от традиционных форм к развивающим, можно повысить мотивацию учащихся. А нам, учителям, самим надо работать в сотрудничестве, обогащать друг друга новыми идеями, учиться на ошибках и искать новые подходы.

В 7 классе были проведены уроки казахского языка с применением подхода Lesson Study. Уроки носили исследовательский характер, что является целью LS. Заранее были определены ученики, за которыми велось наблюдение на протяжении всего урока, а также критерии успешности каждой категории детей (А,В,С).

При планировании серии уроков, мы задавались вопросами, какие педагогические приёмы способствуют повышению мотивации обучения учащихся и как организовать сознательную самостоятельную работу учеников на уроке.

На протяжении серии уроков применялись следующие приёмы: «Кластер», «Беглый диктант», «Составь вопросы по тексту», «Кубизм», «Мозговой штурм», «Синквейн», «Кроссворд», «Ассоциации», «Лестница успеха», «Светофор», жетоны для оценивания, задания в игровой форме, дифференцированные задания, работа в группах и парах, применяли ИКТ.

Выполняя вышеперечисленные задания, учащиеся учились находить информацию, выделять суть, учились классифицировать, сопоставлять, развивать стратегическое мышление, формировали навыки исследовательской работы, рациональность и креативность, умение применять свои знания в нестандартных ситуациях, адекватно оценивать себя.

Этап 2: Наблюдение

Первый исследовательский урок это «Мен Қазақстанның болашағымын». Учащиеся работали в группах. Мною применялись различные методы, которые включали групповую деятельность, способствующую размышлению, совместной работе и обсуждению составляя вопросы по тексту. Были даны дескрипторы, чтобы они могли оценить друг - друга.

Общее впечатление об учениках А, В и С было следующим: *ученик группы А* на данном уроке был вовлечен в учебный процесс не на должном уровне и на протяжении всего урока работал недостаточно активно для своих знаний. Но достаточно хорошо показал и активно поработал при составлении кластера и его защите, а так же при подведении итогов на этапе рефлексии показал хорошее знание языка и словарного запаса, составляя хорошие устные ответы.

Ученик группы В не был вовлечен в учебный процесс, работал пассивно, не отвечал на вопросы, плохо работал в группе, паре и индивидуально. Составлял кластер и помогал составлять рассказ.

Ученик группы С на данном уроке не удалось вовлечь ученика в учебный процесс на протяжении всего урока. Он был пассивным и не мог выполнить поставленную задачу, не смотря на то что была организована групповая работа. Активность проявил только при опросе домашнего задания

Затем исследовательская группа планировала очередной урок.

Второй исследовательский урок был на тему «Ел ертеңі білімді жастар». В начале урока с целью определить уровень эмоционального состояния учащихся проведён психологический настрой, так как климат в классе имеет большое значение для обучения. С этой целью был проведён тренинг «Круг радости». Урок включает следующие этапы урока: организационный момент, информация о домашнем задании, объяснение нового материала, закрепление новых знаний, подведение итогов урока, рефлексия.

На стадии вызова, с целью определения темы и целей урока, был предложен метод «Беглый диктант», где поделившись на пары ребята писали четверостишия, таким образом была сформулирована тема и цели урока. Чтобы повторить изученное на предыдущем уроке, я использовала метод под названием «Кубизм». Упражнение было довольно успешным, так как все ученики были активно вовлечены.

Ученик группы А на стадии вызова достаточно четко доносит своей паре нужную информацию, на стадии осмысления, изучения нового материала без затруднения давал ответы на вопросы, но при обобщении материала участвовал не активно и не проявил заинтересованность. В подведении итогов отвечал неуверенно и тихо, так как нет лидерских качеств.

Ученик группы В на данном уроке стал активнее и хорошо работал в паре, отвечал на вопросы, работал с текстом, находил опорные слова. Объективно делал взаимооценку товарищей и самооценку. Недостаточный словарный запас не позволял ученику отвечать на казахском языке.

Ученик группы С на протяжении всего урока работал на низком уровне. Был пассивным и не мог выполнить поставленную задачу. При обобщении материала не участвовал, но пытался ответить на вопросы во время работы в паре.

Планируя следующий исследовательский урок, мы решили поставить акцент на улучшение результатов обучения.

Третий урок был посвящен теме «Мағжан – ұлы ақын». Урок начался с правила работы в группе, были даны дескрипторы для того чтобы в группе работали сильные и слабые ученики. На стадии вызова, с целью определения темы урока, было предложено ребятам разгадать кроссворд, таким образом была сформулирована тема урока. Просмотрев видеоролик по теме я применила приём критического мышления «Мозговой штурм» для постановке цели урока. На этапе рефлексии был предложен метод «Светофор». Из этого можно сделать вывод, что практически все учащиеся справились с задачами урока. На уроке использовались листы оценивания, где учащиеся сами фиксировали свои оценки за разные виды деятельности, соотнося оценки с критериями оценивания, которые были им показаны перед выполнением того или иного вида задания.

Ученик группы А смог продуктивно работать в течении всего урока, благодаря использованию в процессе обучения активных методов обучения. Работал активно и с интересом. Работал самостоятельно, выполнял правильно задания оценивая себя по дескрипторам.

Ученик группы В показал хорошее понимание темы и активно участвовал в групповой работе. В отличие от предыдущего урока достиг прогресса на уроке, активно работал на всех этапах урока, сделав правильный вывод. Проявлял творческие способности. Активно взаимодействовал со своими товарищами по команде и иногда высказывал свои мысли по конкретным вопросам.

Ученик группы С на данном уроке старался быть активным, выполнив индивидуальное задание. При подведении итога урока оценил себя на хорошо, но при этом за весь урок выполнил только одно задание, при самооценивании оценил себя не адекватно. Задания выполнял при содействии одноклассников, при работе в группе проявлял пассивность, т.к. не привык усердно работать. Из-за слабого словарного запаса самостоятельно не мог справляться с творческими заданиями.

Этап 3: Обсуждения и размышления

Несмотря на незначительное повышение активности работы учащихся, интерес к изучаемому предмету возрос, появилось желание работать сообща (в группах), учиться самостоятельно добывать знания. Не смотря на все минусы влияния данной стратегии на учащихся 7 класса стоит отметить, что цель LS была достигнута. Все ученики были вовлечены в работу, хотя и не сразу.

Отрицательной стороной явилось - неумение всё еще всех учеников работать в группах и соблюдать общие правила, а также немаловажно отметить неумение учеников дать внятный полный ответ на вопрос при его понимании. Это говорит о слабом словарном запасе, неумении отвечать на проблемные вопросы. Полученные результаты и наблюдения привели к выводу о том, что применять данную стратегию необходимо как можно чаще, для того, чтобы развивать у учащихся умение объяснять, осмысленно читать, находить собственные пути решения, отстаивать свою точку зрения. Возможно, стоит предлагать разноуровневые задания на этапе осмысления. Тогда сильным учащимся будет некогда отвлекаться.

Конечно же, не всё складывалось на уроках так, как мы планировали и за три урока не возможно тщательно изучить эффективность всех педагогических методов, приёмов, обучить учеников объективному пониманию индивидуального развития.

Заключения

Так, по итогам проведённых уроков нами были сделаны следующие выводы:

1. На всех этапах урока обязательное использование разноуровневых заданий, требующих творческого подхода и развития речевых навыков.
2. Избегать однотипных заданий, применять разные интерактивные подходы при чтении текстов и отработки лексико-грамматических навыков.
3. Рассчитывать дозировку времени на каждом этапе урока.
4. Включить в содержание урока индивидуальные, дифференцированные задания.
5. Домашние задания должны быть креативными и индивидуальными для учеников групп «А», «В», «С».

Исследование «Lesson study» было эффективно для всех его участников. Поскольку, в результате совместного планирования, совместного наблюдения, совместного анализа учителя сформировали «совместное представление» об обучении и это помогло осознать вещи, которым мы обычно не придавали значения. Подход «Исследование в действии» помог учителям совершенствовать методику преподавания, повысить эффективность урока и улучшить уровень знаний учащихся.

Что касается меня, то я отметила, что совместное планирование уроков заставило задуматься над ожидаемыми результатами каждого этапа урока. При планировании необходимо учитывать возможности и потребности каждого ученика. Я стала задумываться над эффективностью выбираемых упражнений. Важно помнить о положительных и неудачных моментах предыдущего урока, чтобы избежать ошибок при новом планировании.

Мое мнение по поводу исследования неоднозначное. Идея проведения подобных совместных исследований бесспорно актуальна и эффективна. Подход «Lesson study» позволяет улучшать практику как опытных, так и молодых учителей и дети от этого имеют только выгоду. Но в тоже время, у учителей нет единого обучающего времени для взаимного сотрудничества (время для совместного планирования и совместного обсуждения).

Список используемой литературы:

1. Lesson Study: руководство Pete Dudley 2011, С 2.
2. Руководство для учителя. Четвертое издание, Астана 2015 год С 184.

Сабақты зерттеу-кәсіби жаңарту жолы

Абдыкасымова Галия Жумановна,
бастауыш сынып мұғалімі
Алшимбаева Саулеш Абишхановна,
Қазақ тілі пәнінің мұғалімі.
Қостанай қаласы, № 15 мектеп.
E-mail: zhumanovna61@mail.ru

***Аңдатпа.** Замануи мектептегі әр ұстаздың алдына қойған мақсаты – бұл өзінің кәсіби шеберлігін заман талабына сай арттырып отыру. «Сабақты зерттеу» үрдісінің түйінді сипаты креативтілік пен ғылыми дәлдік болып табылады. ҚР тұңғыш Президенті Н.Назарбаев халыққа жолдауында: «Қазіргі таңдағы басты міндетіміз түрлі тиімді бағдарламалар есебінен білім беру мазмұнын жаңартуды жалғастыру болып табылады» деп атап өтті. Білім беру саласында оқушылардың танымдық білімін қалыптастырумен қатар білік-дағдыларын дамыту да тең дәрежеде қарастыру қажеттілігі танылып отыр. Білім берудің жаңа мазмұны бойынша сабақ үрдісінде берілетін теориялық білімді оқушылардың өмірде қолдана білуіне жан-жақты басымдық берілген.*

***Аннотация.** Целью каждого учителя в современной школе является повышение его профессиональных навыков в соответствии с современными требованиями. Ключевой характеристикой процесса изучения является креативность и научная точность. Первый Президент Республики Казахстан Н.Назарбаев в своем послании народу отметил: «Наша главная задача сегодня - продолжить модернизацию содержания образования с помощью различных эффективных программ». В области образования возникает необходимость развития умений учащихся, а также формирования познавательных знаний учащихся. Особое внимание уделяется способности применять теоретические знания в жизни учащихся в контексте нового содержания образования.*

***Abstract.** The purpose of each teacher at the modern school is to upgrade his professional skills in line with the modern requirements. The key characteristic of the process study is the creativity and scientific accuracy. The First President of the Republic of Kazakhstan, N.Nazarbayev, noted in his message to the people: "Our main task today is to continue the modernization of the content of education through various effective programs." In the field of education there is a need to develop the skills of the students, as well as the formation of cognitive knowledge of the students. There is a comprehensive emphasis on the ability to apply the theoretical knowledge in the life of the learners in the context of the new content of education.*

***Түйін сөздер:** сабақты зерттеу, шығармашылық, танымдық жаттығулар, дарындылық, топтық тапсырмалар.*

***Ключевые слова:** занятия в классе, творческие, познавательные упражнения, одаренность, групповые задания.*

***Keywords:** classroom studies, creative, cognitive exercises, giftedness, group assignments.*

Елбасы Н.Ә.Назарбаев Білім және Ғылым қызметкерлерінің III съезінде: "Мұғалімдердің жаңа ұрпағы білім деңгейі жөнімен әлдеқайда жоғары болуы керек. Ол үшін жаңа фармацияның педагогы қажет" деп айтқан болатын. Бұл мектеп өміріне еніп отырған жаңа технологиялардың ерекшелігі - өсіп келе жатқан тұлғаны жан-жақты дамыту. Ендеше, инновациялық білімді дамыту, өзгеріс енгізу, жаңа идеялар мен жаңалықтарды өмірге әкелу болып саналады. Қазіргі оқытуда бұрынғы оқушы тек қана тыңдаушы, орындаушы болып келсе, ал бүгін өздігінен білім іздейтін жеке тұлға екендігіне ерекше мән береміз. Бастауыш сатыда оқушылардың оқу жетістіктерінің өлшеуіштер тәсілдері ретінде деңгейлік тапсырмалар жүйесін дайындауға болады. [5]

Оқушының дайындық деңгейін саралау оқушының жеке танымдық мүмкіндігін ескерудің басты тәсілі ретінде қарастырылуы тиіс. Тапсырмаларды білімді қабылдауға бағдарланған іс-әрекеттік модель ретінде қарастыруға болады. Оқытудан күтілетін нәтижелер тізбесін негізге ала отырып, әртүрлі деңгейдегі тапсырма түрлерін ауызша тексеру, жазбаша тексеру, тапсырма беру, жауапты талдау тапсырмалары, бір ғана дұрыс жауабы бар тапсырмалар, ашық және еркін жауабы бар тапсырмалар, түрлі практикалық сипаттағы тапсырмалар түрінде қарастыруға болады. Тапсырмалардың мұндай түрлері оқушының іс-әрекеттік - компетенттік тәсілге (өз бетінше іздену, өз бетінше білім алу, өзін-өзі білім алуға тәрбиелеу, дамыту) бейімделуіне мүмкіндік береді. әртүрлі әдістерді қолдану және оқушылар бірін-бірі тексеру арқылы есептің дұрыстығына көз жеткізулеріне болады, дамыта оқыту технологиясы (Л.С.Выготский, Л.В.Зинков, Д.Б.Эльконин, В.В.Давыдов) дамыта оқыту жүйесі жеке тұлғаны жеделдете қарқынды, барлық сапалармен сәйкестікте жан-жақты дамытуға бағытталған, оқытудың модульдік технологиясы (В.М. Монахов) оқу үрдісін мақсатты жобалап, құруға болады. Ал орта буынға келсек, бұл кезеңде оқу жетістіктерінің өлшеуіштер тәсілдері ретінде деңгейлік тапсырмалар жүйесін жас ерекшеліктеріне қарай күрделендіре түсеміз.[3,62б]

Рефлексия сабақты зерттеудің -дің құрамдас бөлшектерінің бірі болып табылады деп айтуға болады. Соған қарамастан, Lesson Study тәсілін енгізу жөніндегі қызметті кәсіби деп атау үшін белгілі қағидаттар мен тәжірибелік амал-шаралар сақталуы керек. Нақты айтқанда, Lesson Study мұғалімдерді оқыту және олардың тәжірибесін дамытудағы ынтымақтастық тәсілі болып табылады және де іс-әрекеттегі зерттеу сияқты бірқатар циклдерді қамтиды. Lesson Study-де ең бастысы «сабақты зерттеу» немесе «сабақты зерделеу» үдерісі болып табылады. Бұл үдеріс барысында оқу сапасын арттыру үшін белгілі бір тәсілді қалай дамытуға болатындығын анықтау мақсатында бір топ мұғалім бірлесіп оқушылардың оқу үдерісін зерделейді. Lesson Study-дің түйінді сипаты креативтілік және ғылыми дәлдік болып табылады. Креативтілікті оқытудың жаңа тәсілдерін әзірлеу мақсатында бірлесе жұмыс істейтін мұғалімдердің істерінен көруге болады, ал ғылыми дәлдік жаңа тәсілдің тиімділігін көрсететін оқушының оқуы туралы деректер жинауды көздейді. Зерттеу жүргізетін топ әдетте кемінде үш мұғалімнен тұрады, бұл тәжірибесі мен білімдері бір-біріне жайлы әсер ететін фактор болып есептеледі. Топ мұғалімдері көп жағдайда бір мектепте жұмыс істейді, бірақ тәжірибені жақсарту мақсатында бірлесе жұмыс істеу үшін басқа мектептердің мұғалімдері де тартылуы мүмкін. Кейде топты кәсіби ұйымдастыру үшін белгілі бір тәсілдерді немесе оқу бағдарламаларының аспектілерін пайдалану саласында мол жұмыс тәжірибесі бар, тиісті дайындықтан өткен мұғалімдер арнайы шақырылуы мүмкін. Зерттеу барысында барлық топ мүшелері толық көлемде және бірдей дәрежеде үдеріске тартылады. Тек бір мұғалім ғана сабақ беретіндігіне қарамастан, зерттеу үшін бүкіл топ өзіне жауапкершілік алады және оқыту мен сабаққа берілген кез келген баға жеке мұғалімге емес, тұтастай барлық топтың жұмысына қатысты беріледі. [2, 39-б]

Lesson Study тәсілінің тағы бір демократиялық ерекшелігі – мұғалім зерттеу барысында жинақтаған білімімен педагог қауыммен кеңінен бөлісетіндігінде. Lesson Study тәсілін іске асыру барысы Lesson Study тәсілі бастапқы кезеңде оны бірлесіп егжей-тегжейлі жоспарлауды көздейді. Содан соң топтың бір мүшесі зерттеу сабағын өткізеді, ал қалған мүшелері - қадағалайды. Зерттеу сабағы аяқталғаннан кейін бүкіл топ мүшелері бірден оқушылардың оқу үдерісіне қатысты барлық нәтижелерін жүйелейді және талдайды, содан кейін Lesson Study-дің анағұрлым тиімді болуын қамтамасыз ету үшін оқу үдерісінде алынған нәтижелерді есепке ала отырып, жұмысты бірлесе қайта жоспарлайды. Lesson Study үдерісінде бірталай уақыт бойы қалыптасқан және орныққан мынадай бірқатар қадамдар бар:

- Lesson Study тобы өзара келісе отырып, оның жұмысының нәтижелілігін қамтамасыз ететін ережелер жүйесін жасайды, үдеріс барысында барлық мүшелер бір-бірімен сыйластық қарым-қатынаста болу керек.
- Топ зерттеудің түйінді идеяларын келісіп алады, ол әдетте сұрақ түрінде келіп, нені, кімді оқытуды анықтайды, мәселен, «Өздерінің оқуын жақсарту үшін Х-ті Y-тің мүмкіндіктерін тиімді пайдалануға қалай үйрете аламыз?» деген сияқты.

- Топ мүшелері түйінді идеяларды зерттеуге қатысты жауап іздеу үшін әдебиеттерді зерделеп, жоспарлау кезінде оларды қолдану үшін нәтижелерін қорытады.
- Топ қандай сынып және қандай үш «бақылаудағы оқушы» назарға алынатынын, сондай-ақ қандай сыныптар оқу үлгерімі жоғары, орта және төмен сыныптар болып саналатынын шешеді.
- Топ зерттеу сабағын жоспарлайды, жоспарда «бақылаудағы оқушылардың» сабақта өтілетін материалды игеруіне ерекше мән беріледі.
- Бір мұғалім зерттеу сабағын жүргізеді, осы уақытта басқалары – «бақылаудағы үш оқушыны» басты назарға алып, сабақты қадағалайды және қажет деген жерлерін белгілеп, түртіп алып отырады.
- Мұғалімдер осы зерттеу сабағы туралы олардың пікірін түсіну үшін бірнеше оқушымен сұхбат жүргізеді.
- Топ зерттеу сабағы аяқталысымен бірден талқылау жүргізеді. Талқылау белгіленген құрылым бойынша жүреді: жоспарлау үдерісінде жасалған алдын ала болжамдарды салыстыра отырып, «бақылаудағы оқушылардың» оқуын қадағалау және болған айырмашылықтардың себебін белгілеу; сыныптың тұтастай оқытылуы; зерттеу сабағының барысы және оқыту үдерісі; белгіленген және зерделенген негізге сәйкес келесі зерттеу сабағының мақсатын белгілеу.
- топпен бірлесіп келесі Lesson Study-ді жоспарлау.

Lesson Study топтамасынан кейін (ереже бойынша үш немесе одан көп сабақ) топ оқыту тәсілі мен оқу бағдарламаларына енгізілетін және көпшілікке таратылатын өзгерістерді келіседі.

1. Lesson study – дiң басты мақсаты оқушыларға бiлiм алуға көмектесу, топ мүшелерiнiң кәсiби дамуына ықпал ету

2. Lesson study – дiң ерекшелiктерi. Жеке оқушылардың қажеттiлiктерiне қарап оқыту. Мұғалiмдермен бiрiге отырып жұмыс iстеу.

3. Мұғалiмдердiң зерттеуi. Оқытудағы жаңашылдықты бағалау. Iс –әректтегi зерттеу кәсiби жұмыстың кейбiр аспектiлерiн жақсартады. Кейс –стади- сыныптағы оқыту мен оқуды зерттеудi қарастырады.

4. LS қағидаттары Бірлескен жоспар. LS Өткізу/қадағалау, талдау.

5. Нәтижеде Lesson Study тәжірибелік білімді әріптестерімен бөліседі, әріптестер бір –біріне көмектеседі, оқушылардың маңызды білім алуына жағдай жасау.[2, 119-б]

Қазіргі кезеңде білім берудің сапасын жақсарту, әдістемелік негізін өзгерту заман талабына сәйкес туындап отырған қажеттілік. Өйткені, мектептің әр күні көптеген ғылыми жаңалықтарға, терең әлеуметтік өзгерістерге толы. Бұрын оқу үрдісінде мұғалім басты роль атқарған болса, қазір оқушының белсенділік көрсететін кезі туды. Сабақ мұғалімнің емес, оқушының іс-әрекетімен бағаланады. Қазіргі заманда нені оқыту емес, қалай оқыту маңыздырақ болып отыр. Сабақ барысында оқушының ізденуі мен зерттеу дағдыларын қалыптастыра отырып, пәнге деген қызығушылықтарын арттыру мақсатында қолданылатын технологиялар баршылық. «Зерттеу сабағы қарапайым идея болып табылады.

Сабақты зерттеу әдісі – ондағы басты мақсат әріптестермен бірігіп,

- Сабақ жоспарын құру
- Зерттеу сабағын талқылау
- Сабақтың жоспарын талқылау
- Зерттеу сабақтарын өткізу болып табылады. .[3, 13-б]

Сабақты зерттеу – сыныпты зерттеу нысаны немесе түйінді сипаты: креативтілік пен ғылыми дәлдік.

Оқыту үдерісіндегі тәжірибені жақсартуды және жетілдіруді зерттеу мақсатында біздің Қостанай қаласындағы № 15 орта мектебінде зерттеуші құрамына шығармашылық топтан құрылған топ бірігіп, сабақты зерттеуді ұйымдастыру үшін әдебиеттік оқу, математика пәнін таңдап алынды. Бұл топ аталған сыныппен екінші жыл жұмыс жасап келеді. Зерттеуші топ жиналып, аталған сыныбында А,В,С деңгейіндегі оқушылар тобына жататын оқушының сабақ барысында іс –әрекетін зерттеу үшін, оның қажеттілігін және қандай қолдау керектігін анықтауға болатын тиімді әдіс -тәсілдерді сабақтың жоспарын құруда талқылап шықты. Оқушының қажеттілігін қанағаттандыру үшін Блум таксономиясы бойынша талдау сұрақтарын

сабақ барысында қолданып, оқушының сыни тұрғыдан ойлау қабілетін жетілдіре түсу жұмыстарын қолға алып, оны сабақ сайын күрделендіре түсу жоспарланды.

Жоспар бойынша сыныпқа математика пәнінен зерттеу сабақтары жүргізілді. Шығармашылық топ болып, оның ішінде үш А, В, С деңгейіндегі оқушыларды таңдап алдық. С деңгейіндегі оқушы «Үлгерімі жақсы» оқушы, В деңгейінде «Үлгерімі орташа» оқушы, А деңгейінде «Үлгерімі төмен» оқушыны таңдап алып, талдау жұмыстарын жүргіздік. Бірінші, екінші сабақтарда оқушылар ашыла алмады, өз ойларын еркін жеткізе алмады, себебі, бұл үрдіске дағдыланбағандықтан деп ойладық. Бұл бірінші сабақта топпен жұмыс жасау тиімділігі, диалогтік оқыту әдісінің тиімділігі анықталып, келесі сабақ жоспарланып іске асты. Әр сабақта 3 баланы үнемі бақылауда ұстап, сабақтан соң талқылау болып отырды. Бізге топпен оқыту әдісінің тиімді екені белгілі болып, келесі сабақты оқушылардың қызығушылығын арттыру мақсатында ойын түрінде өткізуді жоспарладық.

Одан кейінгі сабақтарда зерттеу сабағы әдебиеттік оқу пәнінен өткізілді. Осы сабақ барысында анықталып алынған А,В,С деңгейіндегі оқушылардың сабақ барысындағы іс-әрекеттерін шығармашылық топ зерттеп шықты. Блум токсономиясына байланыстырып құрылған сабақ жоспары мен сыни тұрғыда ойлау қабілетін дамыту үшін берілген сұрақтар жауаптарымен сәйкес келе ме, жоқ па сабақ барысында анықталды. Сабақ сәтті өтті. А деңгейдегі оқушы өз білімін дәлелдей алатынын көрсетті. Жетелеу сұрақтары арқылы, жеке жұмыстар мен тапсырмалар беру арқылы сабаққа деген қызығушылығы мен топ арасында көшбасшылық қабілетін көрсете білді. Ал С деңгейдегі оқушының ынтасын ашатын түрткі сұрақтарды қоя отырып, алға қарай ілгерілеуге жетеледі. В деңгейіндегі оқушы бастапқыда сұрақтарға онша араласпады, кейіннен оның белсенділік қабілеті арта түсіп, топпен тапсырма берілгенде топ басшының берген тапсырмасын өз деңгейінде орындап шығып, өзін көрсете білді. Оқушы үнін тыңдаған кезде А деңгейдегі оқушы тұжырым жасаған кезде, тақырыптағы кейіпкерлердің мінез-кұлқын өзгертіп, сәл де болса мәтіннің мазмұнын жаңалап өз ойынша аяқтағысы келетінін айтты. Мәтіндегі кейіпкерлерді ақылды, мейірімді қылып көрсетер едім деп тұжырымдады. Яғни, сыни тұрғыда ойлау қабілетінің жоғары екендігін аңғарта түсті. В деңгейдегі оқушы - «Сабақ ұнады, бірақ мен бұл сабақта өзімді көрсете алмадым.»- деген тұжырым жасады. Келесі сабақта белсендірек болатынын айтып өтті. С деңгейдегі оқушы – «Маған өте қызықты болды. Алдағы уақытта да осындай сабақ болса, мен белсене қатысамын »- деп жауап берді.

Қорыта келгенде, бұл тәсілдің нәтижесінде біз оқушылардың білімдерін жаңа тәсілдер арқылы кеңейте алдық. Сабақ соңында өз мақсаттарымызға жеттік, қалыс қалған оқушылар болған жоқ. Бағдарламаның жеті модулін ықпалдастыра отырып, оқушылардың сұрақтарға толық жауап беруіне, ойларын ашық айтуына дағдыланды. Топтық жұмыс арқылы ойларын ортаға салып талқылау, талдау, өз пікірін ашық айтуға дағдылана отырып, оқуға деген қызығушылығы артты.

Қолданылған әдебиеттер:

1. Абдраманова Ж.Б., Биярова С.Б., Зейнолдина Г.Т. Lesson Study: өз сабағын зерттегісі келетіндер үшін: әдістемелік ұсыным. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2015. – 52 б.
2. Әлімов А. Интербелсенді әдістемені мектепте қолдану. Алматы, 2015. – 180 б.
3. Я.Ланина. Не уроком единым
4. <http://yandex.kz/clck/jsreidir?bu=e8oj36&from=yandex>.

САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ (LESSON STUDY) ТОПТАРЫ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ КӘСІБИ БІЛІКТІЛІГІН ДАМУЫНЫҢ ТИІМДІ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ

Абусағитова Айгүл Саматқызы
мектеп тренері, математика пәнінің мұғалімі
Бегманова Кульзейнеф Дюсембайқызы
математика пәнінің мұғалімі
Игілік Арайлым Досымханқызы
математика пәнінің мұғалімі
Нұрғожина Айтолқын Саматқызы
тарих пәнінің мұғалімі
№28 ҚҰСМҰРЫН ОРТА МЕКТЕБІ
Әулікөл ауданы, Құсмұрын поселкесі
E-mail: aiga_0891@mail.ru

Аннотация

Мақалада №28 Құсмұрын орта мектебінде «Сабақты зерттеу» әдісін іске асыру кезіндегі тәжірибе негізінде мұғалімдердің кәсіби біліктілігінің дамуының бірден-бір тиімді жолдардың бірі ретінде сабақты зерттеу әдісінің ұтымды тұстары қарастырылады. Сабақты зерттеу үдерісі барысында жинақтаған тәжірибе ортаға салынып, фокус тобының мүшелерінің атқарған жұмыстары мен жетекшінің ролі туралы баяндалады. Мектеп қабырғасында сабақ зерттеу үдерісінің тиімді тұстары айқын ашылып, беріледі.

Аннотация

Статья включает в себя опыт Кушмурунской средней школы №28 по применению подхода Исследование урока в процессе обучения, как один из наилучших методов по повышению профессионального уровня учителей. В статье показана практика и раскрыта основная роль фокус группы и руководителя фокус группы.

Abstract

The article includes the theoretical and practical recommendation according to using the lesson study approach in the process of education, which was used by the teachers and the coaches of the №28 Kushmurun secondary school. There are the algorithms of process Lesson study and the main aim, directed on the formation of the collaborative sphere among the teachers of school in the practical recommendations. The effective steps of the lesson study are proposed on the basis of observation of the lesson study process, analysis of it and methodological support.

Түйінді сөздер: Сабақты зерттеу, тәсіл, фокус топ, тренер, коучинг, қалыптастырушы бағалау, ынтымақтастық орта, кері байланыс, рефлексиялық есеп, тәлімгерлік, желелік қоғамдастық.

Ключевые слова: Исследование урока, метод, фокус группа, тренер, коучинг, формативное оценивание, коллаборативная среда, обратная связь, рефлексивный отчет, наставничество, сетевое сообщество.

Keywords: Lesson study, approach, focus group, coach, coaching, formative assessment, collaborative sphere, feedback, reflection, mentoring, network community.

Қазіргі кезде егемен елімізде әлемдік білім беру кеңістігіне енуге талпыныс басым. Білім беру парадигмасы өзгеріп, білім берудің жаңа мазмұны пайда болды. Мұғалімнің кәсіби дамуы үшін тәжірибелік дағдыларды қалыптастыруға, сонымен қатар оқушылардың бойында қалыптастыратын дағдыларға қойылатын талаптарды түбегейлі өзгертуге ерекше көңіл бөлініп отыр. ХХІ ғасыр дағдылары жүйесі мұғалімдер арасында ынтымақтастық аясын кеңейтуді көздейді. Оқытудағы жаңа тәсілдер мұғалімнің де өзгеруін талап етеді.

Тәуелсіз еліміз дүние жүзінің алдыңғы қатарлы елдеріне қосылуы үшін заман талабына сай жаңа мазмұнды білім алуға жігерлі күш қайратымызды салып, білімді, ғылымды дамытуымыз керек.

Бұл тұрғыдан зерделер болсақ, көреген А.Байтұрсынов «Білімсіз халық қанша бай болса да байлығы басқа халықтың қолына көшеді» деп біліктілікпен айтып кеткен өсиетін тиек ете келе, халықаралық зерттеулерге қатысқан әлем елдерінің нәтижелі көрсеткіштеріне зер салдым.(4)

Мектепте мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді бағыттарының бірі –

«Lesson Study» (Сабақты зерттеу) әдісін жүргізу. Бұл жаңашыл бағыт - мұғалімдер тәжірибесінде білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл болып табылады, бұған мектебімізде өткен бірнеше Lesson Study-лер дәлел бола алады. Осы орайдағы ең маңыздысы аспектісі мұғалімдердің зерттеу қабілеті жетіле түседі. «Сабақты зерттеу» әдісіне мұғалімдерге жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдап, құжаттарды бірлесіп жинақтауды жүзеге асырады. Әрине бұл әдістің толық циклін өткізген соң мұғалімдер тәжірибе алмасу мақсатында өз еңбектерін, рефлексиялық есептерін баспада жариялап, пән бірлестіктерінде немесе әдістемелік кеңесте ой бөлісіп, талқыға салуларына болады. Осы кезекте, мектебіміздің қабырғасында «Сабақты зерттеу» әдісін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлау алдында сынып жетекшілердің, пән мұғалімдерінің ұсыныстары бойынша және психологтың талдауларынан кейін мәселелері бар немесе зерттеуді қажет ететін сыныптар анықталады. Сонан соң ерікті түрде сабақты зерттеуге ат салысамын деген мұғалімдер таңдалып, фокус топтарына бірігеді.

Бұндай түсініктер қалыптасар алдында тәжірибемізде алғашқы сабақ зерттеу әдісін қазақ тілінің мұғалімімен өткізіп көрген болатынбыз. Алғашқы қадамымыз әліде болса сабақты зерттеу әдісі туралы білімімізді толықтыруды қажет ететіндігіне көз жеткізді. Осыдан кейін мектеп басшымыз тиімді басқару менеджменті аясындағы курстың теориялық бөлімінен алып келген материалды мектеп басшысымен бірлесе тренерлердің қатысумен танысу және талқылау кезінде түсініктерімізді кеңейте түстік. Сонан соң мектеп қабырғасында осы тәжірибені енгізуге бекіндік.

Бұл іспеттес жұмыстардың реттілігін таңдау және оны дұрыс ұйымдастыру, сәтті, әрі нәтижесін берер зерттеу тақырыбын таңдау тәжірибеден өткен бірнеше сабақ зерттеулерінің қатарынан түзелген болатын. Бастапқыда мұғалімдер сабақ зерттеу үдерісіне қатысудан қашқақтап, фокус тобына кірген кезде әліде болса толыққанды түсініктері қалыптаспағандықтан, сабақтарды өткізер алдында мектеп тренерлері мен мектеп басшысы біріге отырып, түсіндіру жұмыстарын жүргізген болатынбыз. Оның ішінде «Lesson Study дегеніміз не?», «Сабақты зерттеуде мәселені қалай анықтаймыз және тақырыпты қалай дұрыс таңдаймыз?» деген тақырыптарда коучингтер өткізіп, сабақты зерттеу әдісімен толық таныстырып өттік. Бұл өз жемісін беріп алғашқы 9 а сыныбында ерікті түрде фокус тобы құрылып, қазақ тілі, математика және тарих пәндерінің аясында «Қалыптастырушы бағалауды жүзеге асыратын әдістердің оқушының өзін-өзі бағалауына әсері» тақырыбында сабақты зерттеуіміздің алғашқы қадамын бастадық. Бұл фокус тобының жетекшісі өзім болып, фокус тобындағы қазақ тілі пәні мұғалімі Ахметбекова Б.Р., математика пәнінің мұғалімі Бегманова К.Д.

және тарих пәнінің мұғалімі Нұрғожина А.С. мұғалімдермен сабақтарды өткізу реттілігін, сабақты зерттеу кестесін талқылап. Алдағы жұмыстар кезеңдерін бекіттік.

Фокус тобы – зерттеу тақырыбы бойынша іс-әрекет атқаратын бірлескен мұғалімдер тобы.

«Сабақты зерттеу» тобы сынып оқушыларымен сауалнама жүргізу арқылы «Оқушы үнін» есепке ала отырып, зерттеудің басты мақсаты мен міндеттерін анықтады, жоспары

кұрылды. Әр топ мүшесіне «Сабақты зерттеу» әдісінің қадамдарына сәйкес бақылау парағын толтыру, АВС оқушыларын белгілеу, сабақты талдау бойынша хаттама жүргізу жұмыстары бөлінген көшбасшылық принциптеріне сай бөлінді. Осы орайда жетекшінің

атқарар ролі үлкен мұғалімдерге тек бағдар беріп қана қоймай, сонымен қатар әдістемелік көмек ұсыну, дұрыс әдіс-тәсілді біріге отырып таңдау сынды жұмыстар атқарады. Сабақтар құру барысында фокус тобы біріге отырып сыныптың ерекшеліктері мен таңдалған тақырып бойынша сабақта қолданылатын әдіс тәсілдерді таңдайды, бұл кезде сабақтың сәтті немесе сәтсіз өтуіне фокус тобы жауапты болады, яғни бұрынғы ашық сабақтағыдай барлық жауапкершілік сабақ беруші мұғалімнің мойнында емес, фокус тобындағы мүшелерге де жауапкершілік жүктеледі. Бірлесе отырып сабақ құрастыру кезінде менің байқағаным мұғалімдер оқушы үнін ескере отырып сабақты талқылау барысында идеялар генерациясы үлкен, сабақтың әр кезеңінде мұғалімдер бойында жаңадан әдіс тәсілдер таңдау қызығушылығы арта түсті.

Lesson Study-да барғысы келетін мұғалімдер ғана емес, барлық мұғалімдер ашық сабаққа қатысып, содан кейін кеңеске қатысуы тиіс. Lesson Study комиссиясы тақырыпты таңдап, кесте құрады. Оларда ашық сабақ болатын күні оған қатысатын бір сынып қана мектепте қалады, қалғандары үйлеріне ертерек қайтады. Осылайша, мектепте барлық мұғалімдер ашық сабаққа және бұдан кейінгі талқылауға қатыса алады.

Тәжірибедегі сыныптың бірін-бірі бағалауда әділдік таныту және кері байланыс беруде тиімді кері байланыс ұсыну дағдыларын қалыптастыру мәселесі бірден шешілмейді, бірақ оқушыны топтық жұмысқа тарта отырып, ашық сөйлесу, пікірін тындау арқылы ортаға бейімдеуді және «оқушы-мұғалім», «оқушы-оқушы» үдерісін үнемі дағдыға айналдырсақ, үнемі оқушы пікірімен санаса отырып, оларға ұнайтындай әдістерді қолдана отырып сабағымызды жоспарласақ ғасырдың талабына сай сындарлы ой айта алатын жеке тұлға тәрбиелей аламыз деген сенімдеміз. Бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарларын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, бақылау, проблемаларды бірігіп шешу болмаған еді, бұл жаңашылдық мұғалімдерге ұнады. Сондықтан, «Сабақты зерттеу» әдісі ең бірінші, мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білім жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екендігіне, екіншіден, оқушылардың білім сапасын арттырудың бірден бір жолы бола алатынына көзіміз жетті. Қай кезде де мұғалім мектептегі негізі тұлға болып қала бермек, себебі оқушы білімді өз бетімен меңгеруі үшін оған жетекшілік қызмет атқаратын мұғалім. Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби құзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, соңынан ілестіріп көшбасшы бола алады. Сабақты зерттеу - оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы десек артық айтқандық емес.

Сабақты зерттеу (Lesson Study) әдісінің өз тәжірибемнен туындаған мынандай негізгі ұстанымдарына тоқталған орынды деп ойлаймын:

- ✓ сабақ беру барысында туындаған қандай да бір өзекті мәселені (теориялық, әдістемелік немесе қарым-қатынас саласындағы проблеманы) шешу мақсатында сабақты бірлесе жоспарлау,

- ✓ сабаққа қатысу барысында оқушылардың үйрену әрекеттерін бақылау, олардың жетістіктері мен қиындықтарын айқындау,
- ✓ оқушылармен сабақтан кейін (сабаққа дейін де болады) сұхбаттасу арқылы олардың мұң-мұқтаждарын, сұраныс-тапсырыстарын анықтау, оларды сабақ барысында ескеру, жүзеге асыру,
- ✓ сабақтан кейінгі талқылауда оқушыларды бақылау мен сұхбаттасу нәтижелерін қолданып, сабаққа жағымды өзгерістер енгізу, сабақ жоспарын жақсарту.

Мұғалімдердің жұмысы осылайша мынандай айналым аумағында жалғаса береді: «проблема айқындау – проблеманың теориялық мәселелері мен шешу жолдарын коучинг арқылы айқындау – бірлесе жоспарлау – өзара сабаққа қатысу – сабақты талдау – сабақ жоспарын жақсарту». Олардың кәсіби әрекеттері «Бірлесу, ақылдасу, қолдау» ұғымдары аясында жүзеге асырылады. Осылайша Сабақты зерттеу (Lesson Study) әдісі мұғалімдерді тұрақты түрде, толассыз кәсіби шеберлігін дамытуға ынталандырып, ұжымдағы ынтымақтастықты дамыта түседі.

Lesson Study тобының жұмысын мынандай қадамдардан ұйымдастырдык:

I. Сабаққа дейін.

- 1) LS тобын құру.
- 2) Lesson Study-дің мақсатын және күтілетін нәтижелерді айқындау.
- 3) Таңдалған проблема ауқымында коучинг өткізіп, мәселенің теориялық мазмұнын ашу, мүмкін шешімдерін таңдау.
- 4) Сабақты бірлесе жоспарлау.
- 5) Бақыланатын оқушылар мен шағын топтарды, бақылау барысы мен интервьюде қолданылатын құралдарды таңдау.
- 6) Оқушылардан сабаққа дейін сұхбат алу.
- 7) Оқушылардан алған интервью негізінде сабақ жоспарына өзгертулер енгізу (егер оқушылардан сабаққа дейін интервью алынбаса, бұл қадам да қолданылмайды).

II. Сабақ кезінде.

Lesson Study сабағы.

- a) оқушыларды бақылау.

III. Сабақтан кейін.

- 9) Оқушылардан сабақтан кейін сұхбат алу.
- 10) Сабақты талқылау, сабақ жоспарына өзгерістер енгізу, сабақ жоспарының жақсартылған нұсқасын дайындау.

Lesson Study топтары жұмысының мынандай жақтарына назар аударуды жөн санаймын. Біріншіден, LS топтарының жасақталуы мұғалімдердің өз еркі бойынша жүзеге асырылғандығы дұрыс. Осы арқылы оларда өз жұмысының нәтижесіне деген жауапкершіліктің артатындығы анық. Мұнда фокус топтарына қосылғысы келмейтін мұғалімдерді күштеуге болмайтынына назар аудару керек. Ондай педагогтармен басқаша жұмыс жасаған орынды.

Сабаққа дейін оқушыларға мынандай сұрақтар қоюға болатын шығар: «Алдағы сабақтан не күтесіз? Не білгіңіз келеді? Осы тақырыптың ең басты ұғымдары қандай деп ойлайсыз? Осы сабақта қандай әдіс-тәсілдерді қолданған тиімді болады деп ойлайсыз? Топтарға қалай бөлу керек? Сіз кіммен бір топта отырғыңыз келеді? Сізге сыныпта кім жақсы көмектеседі? Сабақтың нәтиже «өнімі» қандай болуы керек деп ойлайсыз? Мұғалім болсаңыз, бұл сабақты қалай өткізер едіңіз?» және т.б.

Төртіншіден, мектеп әкімшілігі тарапынан фокус топтарының жұмысын мұқият қадағалаудың қажеті шамалы болар, өйткені әсіре қадағалау мардымсыз нәтижеге әкелетіндігі белгілі. Жыл бойы мектеп әкімшілігі мүшелері тек бір ғана фокус топтарының жұмысына қатысып, олардың жұмысының қарқынды және тиімді өтуіне атсалысқаны жөн. Басқа фокус топтары әкімшіліктің ерекше ынтасын көргеннен соң осы топтардың жұмысына қызығушылық танытып, солардан үйренетіндігі әбден ықтимал.

Бұл жерде тек фокус топтарының жұмыс нәтижелерін алдын-ала айқындап алған дұрыс болар. Мысалы, сондай құралдардың бірі ретінде фокус топтарының портфолиосын атауға тұрарлық. Белгіленген мерзім соңында (тоқсан немесе оқу жылы) әр Lesson Study тобы мектептің алқалы бір жиынында өз портфолиоларымен барша жұртты таныстырып, жұмыстарын қорытындыласа.

Портфолиоға жиналатын құжаттар мен дәлелдемелерді қиындатпаған жөн, оның мазмұнын мұғалімдердің өздері айқындауы керек. Портфолиоға қойылатын талаптар алдын-ала елдің назарына ұсынылып, талданып-талқыланып, педагогикалық кеңесте бекітілсе дұрыс болар еді. Мұнда мынандай дәлелдемелердің болғаны орынды: сабақ жоспарлары (әсіресе әр сабақтың алғашқы жоспары мен оның өзгертілген, жақсартылған нұсқаларының болғаны дұрыс: бұл оларды салыстыру мүмкіндігін береді), бақылау мен интервью парақтары, сабақты талқылаудың хаттамасы (егер жүргізілсе), оқушылардың сабақтағы жазбаша жұмыс үлгілері, фотосуреттер, видеожазбалар (егер жүргізілсе), теориялық материалдар мен ресурстар, коучингтердің жоспарлары, оқушылардың сабаққа берген кері байланысы мен сабақ туралы рефлексиясы, қатысушылардың жазбаша пікірлері, т.б.

Фокус топтарының жұмыс нәтижелерін қорытындылауды ықшам сабақтар көмегімен де жүзеге асыруға болады. Фокус топтары сабақ жоспарларын құрастырғаннан кейін тақ нөмірлі топтар жұп санды топтарға барып, оларға өздері құрастырған сабақтарының 20 минуттық үзіндісін көрсетеді. Сабақ үзіндісі аяқталғаннан кейін екі топ бірігіп, 20 минут ауқымында сабақты талқылайды, сабақ жоспарына өзгерістер енгізеді. Талқылаудан кейін енді жұп нөмірлі топтар тақ санды топтарға барып, дәп осылай өз сабақтарының үзіндісін көрсетіп, талқылайды.

Осы іс-шараның басынан аяғына дейін мектеп әкімшілігі мүшелерінен (немесе деңгейлік курс аяқтаған тәжірибелі мұғалімдерден) құралған сарапшылар тобы әр фокус топтарының жұмысын бақылап, олардың қалай жұмыс жасап жатқандарын алдын-ала қабылданған критерийлер бойынша бағалайды.

Сонымен, мектеп мұғалімдерінің кәсіби біліктілігін тұрақты түрде дамыту ісін 4-6 адамдық фокус топтары ауқымында ұйымдастырған тиімді деп есептеуге тұрарлық. Өзін-өзі басқару, реттеу мен дамытудың ұтымды құралы ретінде фокус топтары ұстаздарға бірлесе жоспарлау, тәжірибеде туындаған проблемаларды коучинг пен тәлімгерлік арқылы шешу, сабақ жоспарларын жақсарту үшін сабақтарды бірлесе талдау мен талқылау секілді тиімді әдіс-тәсілдерді қолдану дағдыларын үздіксіз дамыту мүмкіндігін ұсынады.

Қорыта келе, белгілі педагог К.Ушинскийдің «Мұғалім – өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім, ал оқуды, ізденуді тоқтатысымен оның мұғалімдігі де жойылады» деген пікірімен аяқтағымыз келеді.

Қолданылған әдебиет тізімі:

1. Байгаринова Ж.К. Сабақты зерттеу (Lesson study): А-дан Я-ға дейін: әдістемелік ұсынымдар. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2016. – 36 б.
2. Абдраманова Ж.Б., Биярова С.Б., Зейнолдина Г.Т. Lesson Study: өз сабағын зерттегісі келетіндер үшін: әдістемелік ұсыным. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2015. – 52 б.
3. Әлімов А. Интербелсенді әдістемені мектепте қолдану. – Алматы, 2015. – 180 б.
4. Lesson Study (сабақты зерттеу) бойынша мұғалімге арналған нұсқаулық - Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2013

**Абуталипова Асемгуль Багитбаевна,
Қазақ тілі мен әдебиетінің мұғалімі, педагог-зерттеуші,
Серикова Лаззат Салмағанбетовна,
математика пәнінің мұғалімі,
Нурканова Мариям Дуйсеновна,
қазақ тілі мен әдебиетінің мұғалімі, педагог-зерттеуші
Құсмұрын ауылы, Әуликөл ауданы
E-mail: 03_abutalib_03@mail.ru**

Аннотация

Өзектілігі. Қазіргі таңда әлемдік деңгейдегі білім беру үрдісінің жоғары бәсекеге ие тәжірибені еліміздің білім беру үрдісіне эксперимент ретінде енгізу жолында түрлі кәсіби шыңдалу және сабақ пен іс-әрекетті зерттеу бойынша мектепшілік және мектептен тыс курстар өткізілуде. Осы орайда барлық тыңдаушылар өз тарапынан қалыптасқан білім мен білік бойынша рефлексиялық есеп жазу міндет болып табылады. Осы орайда, «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» мектепшілік кәсіби даму курсының білім беру бағдарламасы бойынша рефлексиялық есеп жазуда басшылыққа алуға болатын жетекші сұрақтарды ойластырып, жүйеге келтірген болатынбыз. Бұл идеямыздың жүзеге асырылуына негіз болған ПШО тренері К.Б. Сагадиева еді.

Мақсаты: Мұғалімдерге «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» мектепшілік кәсіби даму курсының білім беру бағдарламасы бойынша рефлексиялық есеп жазу бойынша басшылыққа алуға болатын жетекші сұрақтарды ұсыну арқылы мұғалімнің кәсіби шыңдалуына жағдай жасау.

Аннотация

Актуальность. В настоящее время проводятся внутришкольные и внешкольные курсы по изучению занятий и деятельности, разного профессионального совершенствования и экспериментального внедрения высококонкурентного опыта образовательного процесса мирового уровня в образовательном процессе страны. При этом все слушатели должны написать рефлексивный отчет по сформированным знаниям и умениям со своей стороны. В связи с этим, по образовательной программе внутришкольного профессионального развития «исследование в практике учителя» мы продумали и систематизировали ведущие вопросы, которыми можно руководствоваться при составлении рефлексивного отчета. Основой для реализации этой идеи стала тренер ЦПМ Сагадиева К. Б.

Цель: создание условий для профессионального роста учителя путем представления учителям ведущих вопросов, которыми можно руководствоваться по написанию рефлексивного отчета по образовательной программе внутришкольного профессионального развития «исследование в практике учителя».

Annotation

Urgency. Currently, in-school and out-of-school courses are held to study classes and activities, various professional improvements and experimental implementation of highly competitive experience of the world-class educational process in the educational process of the country. At the same time, all students should write a reflective report on the formed knowledge and skills on their part. In this regard, according to the educational program of intra-school professional development "research in the practice of teachers" we have thought through and systematized the leading questions that can guide the preparation of a reflective report. The basis for the implementation of this idea was the coach of the CPM Sagadieva K. B.

Objective: to create conditions for professional growth of teachers by presenting teachers with leading questions that can guide the writing of a reflective report on the educational program of intra-school professional development " research in...

Түйінді сөздер: зерттеу, іс-әрекет, сабақ, фокус топ, рефлексиялық есеп, жетекші сұрақтар.

Ключевые слова: исследование, деятельность, урок, фокус группа, рефлексивный отчет, ведущие вопросы.

Keywords: research, activity, lesson, focus group, reflective report, leading questions.

Аталмыш мақалада жалпы білім беретін мектеп ұйымдарында «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» мектепшілік кәсіби даму курсының білім беру бағдарламасы бойынша білім алған тыңдаушылар крс аяқталысымен рефлексиялық есеп жазуда көптеген қиыншылықтар болатыны сөзсіз. Жалпы сипаттамасына келетін болсақ, сабақты зерттеу үрдісінің циклы бойынша әр топ мүшесі 1500 сөзден тұратын рефлексиялық есеп жазады. Осы рефлексиялық есепті жазу қиындық тудырмау үшін мынадай сұрақтарға аса назар аудара отырып, жауап берсе, есептің тиімділігі мен жалпы мазмұны өнімді және жемісті болатыны анық. Ал жетекші сұрақтарды қарастыратын болсақ, олар төмендегідей болып табылады:

1. Топ мүшелігіне енуде сіздің ішкі мүмкіншіліктерінің, ықыласыңыз ескерілді ме? Ескерілсе, осы топ құру барысындағы сіздің көңіл-күйіңіз қандай?
2. Топ ішіндегі міндеттерді бөлу сіздің бойыңыздағы педагогикалық-кәсіби мүмкіндіктеріңізге сәйкес келді ме? Әлде міндетіңіз сіз үшін қиындық тудыратынын сездіңіз бе? Осы орайда тренердің шеберлігіне баға беріңіз. (150 сөз)
3. Зерттеу тақырыбы мен сұрағын анықтауда сіз үшін қиындық тудырған кедергілер болды ма? Болса, бір-екеуін атап өтіңіз. Ол кедергілер бұрыннан бері бар ма? Атап өтіңіз.
4. Зерттеу тақырыбына шығу үшін сыныптағы ахуалды сипаттауда қаншалықты шынайы болдыңыз? Ахуал нақты бір дағдыларға қатысты болды ма? Нақты атап көрсетсеңіз.
5. Осы шынайы ахуалынан болашақта күтетін нәтиже, үмітіңізді сараптап жазуда не нәрсеге басты назарды аудардыңыз? Нені көргіңіз келеді? Қандай өзгерістің бастау алғандығын қалаған едіңіз? Соның бәрін ескердіңіз бе? Осы орайдағы туындаған қиындықты сипаттаған абзал. Осы үміттен сіздің зерттеу тақырыбыңыз бен зерттеу сұрағыңыз бірден шыға келді ме? Әлде ой шашыраңқылығы кездесті ме? (150 сөз)
6. Сабақты жоспарлауда қандай қиындықтар туындады? Әсіресе ол қиындықтар сабақтың қай кезеңіне қатысты болды? Сабақтағы оқу және оқыту мақсаттары арасында байланыс орнату сізге жеңіл болды ма? Сабақтағы оқу мақсаттары зерттеу мақсатына, зерттеу сұрағына қатысты ескерілді ме? Осы орайда не нәрсеге ерекше көңіл бөлу керек? (150 сөз)
7. Оқу мақсатының сабақ мақсатына, бағалау критерийлерінің де сабақ мақсатына, тапсырмалардың критерийлеріне сай әзірленгендігін ескердіңіз бе? Ескеру кезінде қандай қиындықтар туындады? Күнделікті сабақ жоспарын жазуда (жаңартылған бағдарлама бойынша оқылатын сыныптардың ҚМЖ-сында) осындай қиындықтар кездесіп пе еді? Екеуара салыстыру жасап кетсеңіз де болады. Сонымен бірге тапсырмалардың зерттеу сұрағынан алшақтамай, басты фокуста болуы арқылы оқу мен оқыту үрдісіндегі бірізділіктің, жүйенің сақталуын фокуста ұстадыңыз ба? Ең соңындағы тағы бір ескере кететін жайт – бақылау парағы құрылымының, мазмұнының зерттеу тақырыбын ашу қаншалықты қиын болды? Кез келген нәтиже түрінде осы аспектілердің ескерілуі зерттеу нәтижелерін құжаттаудың мән-сипатын және қажеттілігін арттыратындығының мүмкіндігін ескердіңіз бе? (150 сөз)
8. Сабақты талдауда, талдау парақтарын толтыруда сіз үшін не оңай болды? Осы орайда сіз үшін ұнаған әрекеттер, кезеңдер болды ма? Сабақ зерттеу сұрағына

орайластырылған зерттеу тақырыбы мен мақсатын, сонымен қатар жалпы күтілетін нәтижелердің мақсатқа қаншалықты деңгейде болды? Мақсатқа жетті ме? Сабақ барысындағы сәтті және сәтсіз тұстарын, сонымен бірге зерттеу сабағының жұлдызды тұстарын айқара ашып жазып көріңіз. (150 сөз)

9. Зерттеу нәтижеңіз қандай деңгейге жетті деп ойлайсыз? Зерттеу нәтижеңізде зерттеу сұрағына қаншалықты деңгейде жемісті жауап таба алдыңыз? Зерттеу нәтижеңіз бойынша жинақталған шеберлігіңізді кәсіби түрде не түрінде бере алдыңыз? Не түрінде (семинар, коуч т.б.) бөлісер едіңіз? Өзіңіздің әдістемелік тақырыбыңызға қаншалықты деңгейде байланысы бар, үйлесімді бола білді ме? Әлде сіздің әдістемелік тақырыбыңызға ешқандай байланысы болмады ма? Зерттеу нәтижесін қандай ортада, кімдермен, қандай формада бөлісер едіңіз? (150 сөз)
10. Өзіңіздің тараптан осы зерттеу сабағы бойынша қандай тиімді ұсыныстар жасар едіңіз? Осы зерттеу сабағы сізді неге үйретті? Осы зерттеу сабағы сізге кәсіби деңгейде өсуіңізге ықпал етті ме? Әлде ешқандай өзгеріс байқалмады ма? Байқамадыңыз ба? Егер өзгеріс болса, сіздің кәсіби өсуіңізге ықпал еткені болса, оны қалайша және қай кезеңде байқадыңыз? Қалайша байқадыңыз? (150 сөз)
11. Осы зерттеу сұрағы бойынша сіз өзіңіздің әдістемелік жүйеңізге өзгерісті енгізер ме едіңіз? Бұл үрдіс сіздің әдістемелік жұмысыңызға, зерттеуіңізге қаншалықты деңгейде әсер етті? Болашақта осы зерттеу сұрағына, тақырыбына қатысты мәселелерді қарастырар ма едіңіз? Осы тақырыпқа туыстас тақырыптарды алар ма едіңіз? қай сыныпқа алар едіңіз? неге? Неліктен? Себептерін көрсетсеңіз. (150 сөз)
12. Жинақталған тәжірибеңізді қалай және қай ортада таратар едіңіз? Сіз басқа да әріптестеріңізге үйретеріңіз бар ма? Өз пәніңіз бойынша жеткен жетістігіңізбен жеке шеберлік сыныбын берер ме едіңіз? Шебер түрде тәжірибені таратуда қандай әдістерді қолданар едіңіз? неге басымдылық жасар едіңіз? Қалайша жеткізер едіңіз? (150 сөз)
13. Осы зерттеу тақырыбы бойынша жинақталған тәжірибеңізден қандай өнім шығарар едіңіз? Оны қай мерзімде орындар едіңіз? Өніміңізді қандай формада жеткізер едіңіз? Қай деңгейде осы өнімді жария етер едіңіз? (150 сөз)

Осы сұрақтардың барлығын ескере келе, тыңдаушылар кез келген рефлексиялық есепті жазуда қиыншылық тумамайтынын сезіну керек. Осы мақалада берілген жетекші сұрақтардың барлығына жетене үңілетін болсақ, барлық сұрақтарға ерекше назар аударып, әрбір сұрақты оқу және оқыту үрдісіне байаныстыра отыра әр педагогтың әдістемелік, ізденіс және ғылыми тараптарын үйлесімді түрді бір жерден түйістіруге болады. Сонымен бірге осы сұрақтар көптеген іс-әрекеттегі атқарылған жетістіктер мен кездескен қиыншылықтардың ашылуына, оны шешу немесе тарату бойынша қабылданған және жасалған іс-шаралар легі бойынша тың ақпараттың пайда болуына ықпал етеді.

Әдебиет тізімі:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық 2016ж.
2. Орта мерзімді жоспарлау: талап, түйсіну, рефлексия. Астана 2014ж.

МЕКТЕП МҰҒАЛІМДЕРІНІҢ ЭМОЦИОНАЛДЫ КҮЙІП КЕТУІНІҢ АЛДЫН АЛУ ШАРАЛАРЫ

Аканбаев Баглан Нурланович

Ө.Сұлтангазин атындағы

Қостанай мемлекеттік педагогикалық университеті,

педагогикалық ғылымдар магистры

baga_a_n@mail.ru

Дюсекова Тулеухан Аuezхановна

Совхоз орта мектебі,

бастауыш сынып мұғалімі

Аннотация

Мақалада педагогтардың эмоционалдық күйіп кету мәселелері қарастырылған. Педагогтердің эмоционалдық күйіп кетуінің өзіндік ерекшеліктері, өзін-өзі бағалау төмендейтін және эмоциялық күйіп кету сатысы қалыптасатын жұмыстың негізгі саласы мен шарттары талданды. Эмоционалдық күйіп кетудің алдын алудың қажетті, ең алдымен, сыртқы ортаның стрессогендік факторларының әсерін төмендететін әдістері анықталып, негізделді.

Аннотация

В статье рассматриваются проблемы эмоционального выгорания педагогов. Были проанализированы специфические особенности эмоционального выгорания педагогов, основные области и условия работы, в которых формируется стадия эмоционального выгорания и снижения самооценки. Были определены и обоснованы необходимые методы профилактики эмоционального выгорания, прежде всего, снижающие влияние стрессогенных факторов внешней среды.

Abstract

The article deals with the problems of emotional burnout of teachers. The specific features of teachers' emotional burnout, the main areas and working conditions in which the stage of emotional burnout and self-esteem decline is formed were analyzed. The necessary methods of prevention of emotional burnout, first of all, reducing the influence of stress factors of the environment, were identified and justified.

Кілттік сөз: кәсіби күйіп кету, стресс, эмоционалды таусылу, қызмет шарттары

Ключевые слова: профессиональное выгорание, стресс, эмоциональное истощение, условия деятельности

Keywords: professional burnout, stress, emotional exhaustion, working conditions

Еліміздегі әлеуметтік-экономикалық жағдайдың өзгеруі мен ақпараттық процестердің күрделенуіне байланысты елімізде эмоциялық күйіп кетудің кері салдарына қатысты зерттеулер күннен-күнге өзекті болып келе жатыр. Олар әсіресе оқытушылар мен мұғалімдер үшін барынша өзекті. Эмоциялық күйзеліс жағдайына деген конструктивті қарым-қатынас құра білу және оның салдарының кері әсерін барынша азайту шеберлігі оқытушының кәсіби тұрғыда маңызды қасиеттерінің біріне айналуы тиіс. Педагогке заманауи кәсіби ортаның эмоциялық факторлар әсеріне қарсы тұруына тура келеді. Яғни оған кәсіптің талап етілетін барлық талаптарын орындай отырып, өзін онда оңтайлы түрде жүзеге асыруға және өз еңбегінен ләззат алуға тура келеді.

Оқытушының іскерлігі үздіксіз түрде қарым-қатынаспен байланысты, біртіндеп жүріп өтетін эмоциялық шаршау мен таусылу нышандарына тәуелді, ал ол кәсіби іскерліктің орындалуына, психикалық, физикалық және эмоциялық көңіл-күйдің нашарлауына кері әсер етеді.

Эмоциялық күйіп кету синдромы эмоциялық, ақыл-ойдың таусылуы, физикалық шаршау, тұлғалық оқшаулану және жұмысты орындаудан қанағаттанбау нышандарынан көрінетін экспансивті, когнитивті және физикалық күш-қуатты біртіндеп жоғалту процесі болып табылады. Ол жұмыс орнындағы күйзелісті сәтсіз шешу нәтижесі ретінде қарастырылады. Бұл синдром құрамына үш компонент кіреді:

Эмоциялық таусылу тұлғаның физикалық ресурстарын төмендетеді, ағзаның күйзеліс агенттеріне қарсы тұруын нашарлатады, басқа да даму көздерін іздеу мүмкіндігін шектейді, соның нәтижесінде өзіндік даму, өзіндік өсу қажеттіліктерінің туындауына кедергі келтіреді.

Жеке жетістіктер редуциясы (өзінің құзіретсіздігін, кәсіби іскерлігіндегі жетістігі жоқтығын сезіну) жалпы ынталану процесін нашарлатады, адамның мамандық арқылы тұлға ретіндегі шығармашылық дамуын тоқтатады. Дегерсонализация жеке тұлғалық оқшаулану бола отырып, тұлғаның қағидалары мен құндылықтар жүйесіне енеді, сол арқылы әлемге деген оң қарым-қатынасты теріске шығара отырып, тұлғалық дамудың интегративтік құраушы бөлігін бұзады.

Оқытушының эмоцияға кедейлігімен, эмоцияны үнемдеу саласын кеңейтуімен, жеке тұлғалық оқшаулануымен, оқушылардың жеке ерекшеліктерін ескермеумен сипатталатын күйіп кету синдромы маманның кәсіби қарым-қатынасы сипатына біршама қатты әсер етеді. Аталған кәсіби бұзушылық оқу процесін толыққанды басқаруға, қажетті кәсіби көмек көрсетуге, кәсіби ұжымның қалыптасуына кедергі келтіреді. Шынайы педагогикалық тәжірибе көрсеткендей, қазіргі таңда студентке тұлға ретіндегі қызығушылықтың жоғалуы, оны қалай болса солай қабылдаудың жоғалуы, кәсіби қарым-қатынастың эмоциялық жағының төмендеуі біршама айқын көрінеді. И.Ф.Исаев атап көрсеткендей, оқытушының кәсіби мәдениетінің төмен деңгейлігі педагогикалық мамандыққа деген ынталық-құндылықтық қарым-қатынастың қалыптасуына кедергі келтіруі мүмкін.

О.Н.Гнездилова кәсіби күйіп кетуге апаруы мүмкін факторлар ретінде мінез-құлықтың интроверт болуын, тұйықтық пен ұялшақтықтың, мамандық талаптарына келіспеуін келтіреді.

Көптеген зерттеулер оқытушыларда кәсіби іскерліктің тұрақтылығын бұзушы жағдайлардың болуын көрсетеді (уайымдау, көңіл-күйдің болмауы, басыңқылық, апатия, көңіл қалу, үнемі шаршау).

Психология тұрғысынан оқытушыларда эмоциялық күйіп кетуге қарсы тұра білуін қалыптастыру мәселесіне біршама көңіл аударылған, алайда бұл мәселенің педагогикалық жағына келетін болсақ, біз арнайы әдебиеттердің жетіспеушілігіне тап болдық. Психология-педагогикалық әдебиеттерде эмоциялық күйіп кету үлгісін әзірлеуге (К.Маслач, С.Джексон және т.б.), күйіп кетудің құрылымдық компоненттерін атап көрсетуге (Э.Пайнс, Т.Кокс) және кәсіби «күйіп кетудің» негізгі көріністеріне (О.Н.Гнездилова, Т.В.Форманюк) арналған еңбектер жарияланған.

Сонымен қатар, білім беру барысында оқытушылар мен мұғалімдерде эмоциялық күйіп кету ерекшеліктеріне зерттеу мәселесі әлі де жеткілікті түрде зерттелмеген қалпы қалуда.

Қызметкердің денсаулығы тіршілігін сақтау барысында кәсіби еңбектің тиімділігін арттыру қажеттілігіне байланысты біз үшін оқытушылар мен мұғалімдердің эмоциялық күйіп кету ерекшеліктерін зерттеу маңызды болып көрінеді.

Зерттеу анықтағандай, көптеген мұғалімдердің эмоциялық күйіп кету көрсеткіштері «Эмоциялық таусылу» және «Жеке тұлғалық қатынастар редуциясы» шкаласы бойынша жоғары, ал ол мұғалімдердің келесі ерекшеліктерімен түсіндіріледі:

1) өзін теріс бағалау (мұғалім көптеген жағдайда өзін оқытушыға қарағанда теріс бағалайды, мұғалімде оның қоғамдағы алатын орынының әділетті еместігі, қоршаған ортаның оны жеткілікті бағаламайтындығы жайлы ойлары болады);

2) жүйке-психикалық жүктемелер (біздің пайымдауымызша, олар оқушылардың ата-аналары мен басшылық тұрғысынан мұғалімге деген қарсылықтарына деген сезімталдығы).

Алайда оқытушылардың эмоциялық күйіп кетуінің жоғары көрсеткіштері «Эмоциялық таусылу» шкаласы бойынша ғана бар, ал ол келесі ерекшеліктерді меңзейді:

1) бәрінен шаршау (көңіл-күйдің басыңқылығы, қорғансыздық, ешбір құлқының болмауы, қателік жасаудан қорқу, өзі басқара ала алмай қалатын белгісіз жағдайлардан қорқу, жеткілікті түрде күшті бола алмаудан, құзіретсіз болудан, басшылық тұрғысынан берілетін жоғары талаптарға сәйкес келмеуден қорқу);

2) оқытушылық еңбектің өзі (күнделікті көру, есту және дауыс аппараттарына деген жоғары жүктеме; семинар және тәжірибелік сабақтарды өткізу тұрақты «сананың белсенді жұмысын» талап етеді; жауаптардағы оң сәттерді бағалау және қателіктерді түзету; қорытынды жасау және қысқаша түйіндемелер тарату).

Осылайша, біз мұғалімдер мен оқытушылардың кәсіби іскерлігінің сипаты эмоциялық күйіп кету мәселесіне әсер ететін ерекшеліктерді анықтадық. Эмоциялық күйіп кетуді төмендету үшін педагогтар мәселенің анық-қанығына жетуі қажет, ал ол үшін тек қаласаң болды, бәрінің аяқталатындығын түсінетіндей семинарлар, ағартушылық іс-шаралар ұйымдастыру маңызды. Егер нышандар қатты көрінетін болса, онда сұраныстар бойынша түзету жұмыстары мен кеңестер қажет болады.

Айта кететін жайт, аталған мәселе бойынша көптеген әдебиеттерге талдау барасында біз мұғалімдердің күйіп кетуінің барлық көрсеткіштері оқу жылы бойы жоғары болып, жыл соңына қарай одан сайын артатындығын, ал оқытушыларда ол нышандар оқу жылының ортасына қарай дамидындағы жайлы тұжырымға келдік. Мұғалімдерге күйіп кету оқытушыларға қарағанда қарқындырақ, жүйелі және кешенді түрде, олардың эмоциялық деңгейін жанап, өзіне деген, қоршаған орта мен мамандығына деген қатынасына да тиеді; ал оқытушыларда күйіп кету нышандары эмоция тұрғысынан өзіне, өз жетістіктеріне, қоршаған адамдар мен жұмысына деген қатынасында теріс өзгерістер ретінде көрініс табады.

Педагог іскерлігінің ең маңызды құраушыларының бірі біртіндеп артып отыратын эмоциялық шаршау мен таусылумен бірге жүретін қарым-қатынас болып табылады, ал ол кәсіби міндеттердің орындалуына, психикалық және физикалық көңіл-күйдің нашарлауына алып барады. Педагогикалық жағдаяттардың стандартты болмауы, мұғалімнің кәсіби еңбегінің жауапкершілігі мен күрделілігі себепті «эмоциялық күйіп кетудің» даму қауіпі артады және аталған синдромды зерттеу оның кері салдарларының қоршаған адамдармен қарым-қатынасына әсерінің алдын алу тұрғысынан қажетті болып отыр.

Негізінен, эмоциялық күйіп кету психиканы жаракаттаушы әсерлерге деген эмоцияны толықтай немесе жартылай болдырмау түріндегі психологиялық қорғаныс механизмі болып табылады, бұл психикалық, көптеген жағдайда кәсіби мінез-құлықтың жүре пайда болатын стереотип. В.Е.Орел күйіп кетуді ұзақ уақыттық күйзеліс негізінде дамиды және жұмыс жасаушы адамның эмоциялық күш-қуаттық және жеке тұлғалық ресурстарының таусылуына апаратын синдром ретінде қарастырады. Ю.М.Кузнецова бойынша, күйіп кету әлеуметтік сала мамандықтарында көрінетін физикалық, психикалық және ақыл-ой таусылуының жағдайы. Бұл синдром үш құраушы бөліктен тұрады: эмоциялық таусылу, деперсонализация (кертартпалық) және кәсіби жетістіктер редукциясы[21,7 б].

К.Маслач психикалық күйіп кетуді жұмысқа деген қызығушылық пен мұқияттылықты жоғалту ретінде қарастырған. К.Маслач және С.Джексонның пікірлері бойынша, психикалық күйіп кету құрамына психикалық таусылу, деперсонализация және жеке жетістіктер редукциясынан тұратын үш өлшемді құрылым. Психикалық таусылу психикалық күйіп кетудің негізгі құраушысы ретінде қарастырылады және эмоциялық фонның төмендеуі, бейжайлық немесе эмоциялық қанығу түрінде көрінеді.

Аталған мәселелерді шешуші технологияның бастапқы сатысы ретінде К. Маслач и С. Джексонның Н.Е. (Водопьянованың бейімделуімен) мұғалімдердің кәсіби-эмоционалды күйіп кету деңгейін анықтауға арналған сауалнамасын, (МВІ) сараптау жүйесін, «Эмоционалды күйіп кету» шкаласы бойынша деңгейге бөлуді қолдануды қолдаймыз. Аталған зерттеу жұмыстарының нәтижесінде төмен, орта және жоғары күйіп кету деңгейіндегі мұғалімдерге бөлуге болады.

Соған орай эмоционалды күйіп кетуді алдын алудың жүйелі арт-терапиялық технологиясы (әрі қарай ЖАТ) бойынша жұмыс жасауға кеңес береміз. Жүйелі арт-терапиялық технологияға сәйкес ең алдымен оның мақсаттары мен міндеттері анықталып, жұмыс барысындағы ережелер бекітіледі.

Жүйелі арт-терапиялық технология бойынша жаттығу барысында үш негізгі әсер туындайды:

- тыныштандыру әсері (эмоционалды алаңдаушылықты басу);
- қалпына келтіру әсері (шаршаңқылықтың көрінуін әлсірету);
- белсенділікті арттыру әсері (психофизиологиялық реактивтіліктің артуы).

ЖАТ технологиясында қолданылатын әдістер, визуалды образдарды құрып онымен жұмыс жасаудан бөлек, жұмыс авторы, психолог және топтың басқа қатысушылары арасындағы қарым-қатынас іске асырылады. Осылайша бірнеше міндеттер өз шешімін табады. Бейнелік іс – әрекеттер, топтың қатысушыларына өздерінің ішкі қорларының белсенділігін арттырып оны қолдануға, өзін көрсетуге мүмкіндік береді және бұндай амалдарды көп адамдар бұрын соңды демалыс және өз күштерін қалпына келтіруші құрал ретінде қолданып көрмеген. Соған қоса топтағы шығармашылық жұмыстар топ ішіндегі қарым-қатынасқа ғана емес, топ сыртындағы қарым-қатынастардың да реттелуіне септігін тигізеді. Топқа қатысушылардың айтуы бойынша бұндай іс-әрекеттер топ ішінде ыңғайлы жағдай туындатады, қатысушылардың қал-жағдайына жақсы әсер етіп қана қоймай олардың бір-бірімен қарым-қатынасын да дұрыс жолға қояды және жалпы өмірге деген позитивті көзқарас қалыптастырады.

Атап кететін жайт, вербалды психологиялық түзетуге келмейтін кейбір клиенттер санаты (олигофрендер; ауыр психикалық науқасқа шалдыққандар немесе сөйлеу қабілетінде кемістігі бар жандар; жады мен назарында ақауы бар орта жастан асқан адамдар) белгілі бір жағдайда арт-терапевпен жеке немесе топ ішінде біршама нәтижелі жұмыс жасай алады. Ол вербалды коммуникацияға деген қабілеттерінің төмендігіне қарамастан, олар өз сезімдерін бейнелеу формасында жеткізе алуымен байланысты. Тіпті егер олардың кейбіреулері көркем бейнелер жасай алмаса да, қарапайым манипуляция мен бейнелеу материалдарымен байланысты әр түрлі ойындар мұндай клиенттер үшін өте маңызды болып шығады, себебі мұндай жаттығулар олардың сенсомоторлық дағдыларын жаттықтырады, вербалды емес ойлау қабілеті мен басқа да функцияларын дамытады.

Алайда өзіндік емдеу-түзету әдісі ретінде арт-терапия ең алдымен невроз немесе жеке тұлғалық бұзылыстар тәрізді ауыр емес психикалық ауытқушылығы бар клиенттерге барынша жарайтындығын аталып өтеді.

Жаттығулар мен тапсырмаларды орындау үшін қатысушылардан әсем суреттей алу немесе бейнелеу өнерінен, жалпы арнайы шығармашылық қабілеттер талап етілмейді. Бұндай топта жұмыс жасау барысында тек қана дәстүрлі қағаз, қарындаш пен бояу ғана емес, сонымен қоса қатысушылардың өздері арнайы әзірлеген табиғи материалдар да қолданылуы мүмкін. Бір топта қатысушылар болашақта қажет болу мүмкін барлық материалды өздері дайындайды. Әр түрлі заттар мен өсімдіктерді жинау барысындағы серуен де топтық жұмыс үшін пайдаланылуы мүмкін.

Қорытындылай келе эмоциялық «күйіп кетудің» алғышарты құрамына педагогтың жеке тұлғалық психологиялық ерекшеліктері мен эмоциялық тұрғыдағы кәсіби іскерліктің өзіне тән ерекшеліктері кіретін бірқатар факторлар болып табылады. Күйіп кетудің дамуына әсер ететін факторларға шолу жасай отырып, біз аталған факторларға жасалған көптеген зерттеу жұмыстары аталған құбылыстың пайда болуындағы басты нәрсе не деген сұраққа жауап бермегендігін көре аламыз. Оның негізгі себебі қайсысы – жеке тұлғалық қасиеттер ме әлде іскерлікке тән сипаттары, адамдармен өзара әрекеттесу ерекшеліктер немесе жұмыс ортасының факторлары ма? Аталған мәселелерді шешу ең алдымен «күйіп кетудің» алдын алу үшін ерекше маңызды болып отыр.

Айта кететін жайт, эмоциялық «күйіп кету» - біршама қауіпті процесс, себебі бұл синдромға шалдыққан адам оның нышандарын байқай бермейді. Ол өзін сырттан көріп, не

болып жатқандығын түсіне алмайды. Сондықтан да ол конфронтация мен кінәлауды емес, керісінше, қолдау мен көңіл бөлуді қажет етеді.

Әдебиеттер тізімі:

1. И.Т. Кувшинова, О.А.Бойкова. Особенности эмоционального выгорания педагогов общеобразовательного учреждения // Современные проблемы науки и образования. – 2014. – № 5.;
2. Водопьянова Н.Е. Синдром «психического выгорания» в коммуникативных профессиях // Психология здоровья / Под ред. Г.С. Никифорова. СПб., 2000.
3. Орел В.Е. Феномен «выгорания» в зарубежной психологии: эмпирические исследования и перспективы // Психологический журнал. 2001. Т. 22. № 1.
4. Баранова, М. В. Благоприятные условия труда как неотъемлемая часть в любой организации / М. В. Баранова // Управление человеческими ресурсами: теория, практика и перспективы. – Белгородский государственный технологический университет им. В. Г. Шухова. – 2017. – С. 236-23.
5. Сурженко, Л. В. Синдром психического выгорания преподавателей высшей школы: ценностно-смысловой аспект: монография / Л. В. Сурженко. – Краснодар: КубГАУ, 2014. – 159 с.

«Мұғалімдердің зерттеу қызметі: артықшылықтары және кедергілері»

Алматова Эльвира Садерхановна,
биология мұғалімі
Қостанай облысы, Әулікөл ауданы,
№2 Қазанбасы орта мектебі

Аннотация

Сабақты зерттеу (Lesson Study) – мұғалімдік тәжірибе саласындағы білімдерді жетілдіруге бағытталған сабақтарда іс-әрекеттегі зерттеудің айрықша нысанымен сипатталатын педагогикалық тәсіл. Бұл мақалада өз мектебіміздегі «Сабақты зерттеу» үдерісінің алғашқы кезеңдерінің өтілу ерекшеліктерімен бөліседі.

Мақсаты: мектеп мұғалімдерінің ынтымақтастығы мен кәсіби өзара әрекеттесуінің, өзінің оқыту тәжірибесін жақсарту және кәсіби бірлестіктерді қалыптастыру болып табылады. Оқушылардың сын тұрғысынан ойлауға, білімін тәжірибе жүзінде қолдану білуі, өзін-өзі оқыту және өзін-өзі бағалау дағдыларын дамытуға үйренуді жүзеге асыру бұл мақаланың өзектілігі деп ойлаймын.

Аннотация

Исследование урока (Lesson Study) - педагогический подход, характеризующийся специфической формой исследования в деятельности на уроках, направленной на совершенствование знаний в области учительской практики. В данной статье раскрывается особенности прохождения первых этапов процесса «исследования урока» в своей школе.

Цель: совершенствование профессионального взаимодействия и сотрудничества учителей школы, улучшение своего опыта обучения и формирование профессиональных объединений. Я думаю, что актуальность данной статьи заключается в том, чтобы учащиеся научились критически мыслить, применять знания на практике, развивать навыки самообразования и самооценки.

Abstract

Lesson study – is a pedagogical approach characterized by a specific form of research in the activities of the lessons aimed at improving knowledge in the field of teaching practice. This article reveals the features of the first stages of the process of “lesson study” in school.

Objectives: to improve the professional interaction and cooperation of school teachers, improve their learning experience and the formation of professional associations. I think that the relevance of this students learn to think critically, apply knowledge in practice, develop skills of self-education and self-esteem.

Түйінді сөздер: Сабақты зерттеу, рефлексия жасай білу, кері байланыс, дағды, ынтымақтастық, талқылау.

Ключевые слова: исследование урока, рефлексия, обратная связь, навыки, сотрудничество, обсуждение.

Keywords: lesson learning, reflection, feedback, skills, cooperation, discussion.

«Көшбасшылық және шағын жинақты мектепті басқару» педагог қызметкерлер мен шағын жинақты мектеп басшыларының біліктілігін арттыру курсының екі бетпе-бет кезеңінде білім алдым. Бағдарламаның мақсаты: шағын жинақты мектеп басшыларының педагогикалық және басқару шеберлігін жетілдіру, білім беру салалары мен деңгейлері бойынша жаңартылған оқу бағдарламалары мен критериялды бағалау жүйесін енгізу мәнмәтінінде оларға әдістемелік қолдау көрсету болып табылады. Мен осы курсты оқи отырып, тренерімнен ұстаздарға өзгермелі қоғамда өмір сүруге бейім, жаһандық көзқарасы, ХХІ ғасырда талап етілетін дағдылары қалыптасқан тұлға ретінде оқыту мен тәрбиелеу міндеті қойылып отырғаны туралы ұғындым. Сондықтан да, осыған сай мектепті түбегейлі өзгеріске ұшырату біздің қолымызда екенін түсіндім.

Сабақты зерттеу (Lesson study) тәсілі - мұғалімнің кәсіби білімін үздіксіз жетілдірудің тиімді әдістерінің бірі. Lesson study Жапонияда 19-ғасырда жаңа жалпы білім беретін жүйе орнатқан уақытта мектеп базасында, сонымен қатар өңірлік және ұлттық деңгейде пайда болды. Тәсілдің негізі Батыста қолданылатын «Іс-әрекеттегі зерттеу» тәсілдемесінен 140 жыл бұрын ХІХ ғасырдың 70 - Жапонияда құрылған. Lesson Study аясында өзінің қорытындыларын құжаттап, оқытумен оқуды жоспарлауды, оқытуды, талдауды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдер тобы қатысады (Дадли, 2011). Зерттеу сабағы шынайы сыныптағы сабақ; қатысушы мұғалімдер оқушылардың ойлау, оқу әрекеттерін, мінез-құлқын зерделейді. Сонымен қатар, мұғалімдердің үздіксіз білім алып, үздіксіз өз тәжірибелерін жетілдірудің бірден-бір жолы. Сабақты зерттеу үдерісі үш кезеңнен: жоспарлау кезеңі, зерттеу сабағы, сабақтан кейінгі шаралардан тұрады. Бірінші кезеңнің мұғалім үшін тиімділігі: топ құру арқылы ынтымақтастықта жұмыс жасай білу, бірлесе жоспарлай алу, мінсіз сабақ жоспарын құруды үйренеді. Осы кезеңде пән бойынша ұзақ мерзімді оқу мақсаттарын, оқушылардың академиялық, әлеуметтік дамуын талқылау арқылы пәндік білімдерін дамытады.

Екінші кезеңде мұғалімдердің оқушыларды бақылау дағдылары артады. Үшінші кезең сабақты талдау мен білімді жинақтаудан тұрады. Сондықтан, сабақты зерттеу мұғалімнің үздіксіз кәсіби дамуының қуатты құралы.

Бірінші бетпе-беттен мектеп тәжірибесінен өтуге келген кезден бастап, мектеп басшысының қолдауымен сабақты зерттеу үдерісін бастап кеттім. Ол үшін ең алдымен мектеп мұғалімдерін жинап «Lesson study» тәсілінің ұғымы, өткізу кезеңдері туралы тізбектелген коучингтер өткізіп алдым.

Топты қалыптастыру.

Ол үшін мектептегі деңгейлік курс бітірген сертификатталған мұғалімдерді «қозғаушы күш» ретінде алға тарттық. Ол мұғалімдер бірден келісе кетті. Біздің мектеп мұғалімдері өзінің сабағын зерттеумен бірінші рет айналысып жатқандықтан, зерттеу бойынша көптеген сұрақтар туындап жатты. Әр кезде оқыту әдістерінің дұрыс таңдалып жатқанына күмән туғыза бастады, сондықтан «сыншы дос» ретінде өзімнің тренеріммен әрқашан байланыста болып отырдым.

Зерттеудің ортақ тақырыбын анықтау.

Мектеп оқушыларынан, ата-аналарынан және мектеп қызметкерлерінен жинақталған деректерге негізделген триангуляция нәтижелерін талдау, өңдеу арқылы мектептің дамыту мақсатын белгілеу үшін мектебіміздің бастапқы жағдайын зерттедік. Мысалы айтатын болсақ, мектептегі оқушы мен ата-ананың пікірі назарға алына бермеуі, көшбасшылықтың болмауы мектептің дамуына кедергі келтіретіні сөзсіз. Сонымен қатар, оқушылардың кері байланыс беруінің әлсіздігі, топтық жұмыстардың ережеге сай жүргізіле бермеуі, тиімді кері байланыс дағыдалырының қалыптаспауын көрсетеді.

Осыған сай «Lesson Study» тәсілін оқу мен оқытуға енгізе отырып, 5-8 сыныптардағы оқу мен оқытудағы кедергілерді қалай жоюға болады?» деген зерттеу сұрағын таңдап алдық. Сабақты бақылау кезінде мұғалімдер жақсы әдіс-тәсілдермен бөлісіп, өздерінің

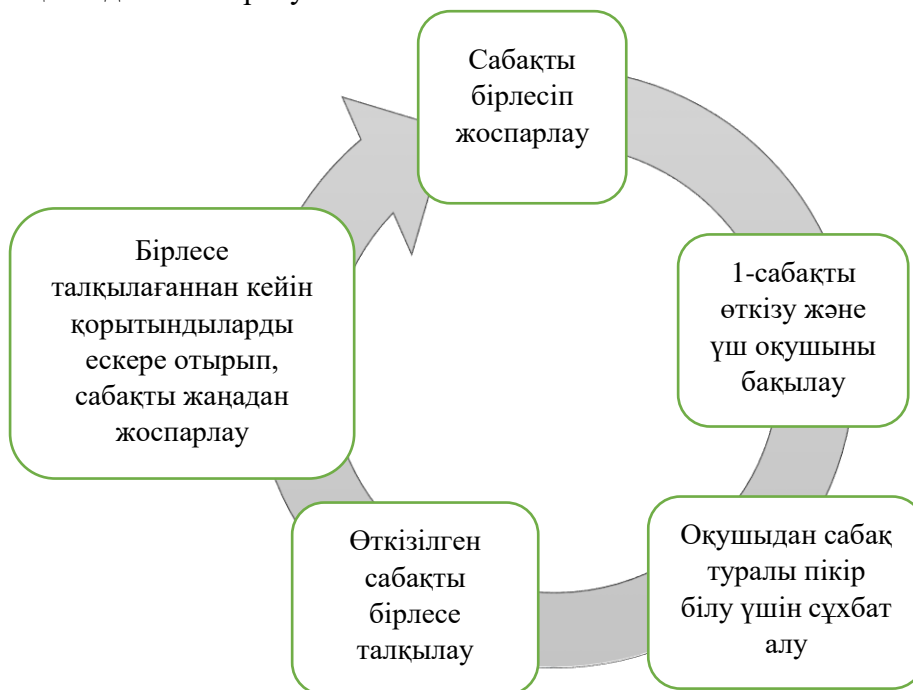
оқыту мен бақылау дағдыларын дамыта алады. Оқушылардың қажеттіліктерін анықтай алады. Осылайша, топ өзінің алдына зерттеу мақсаттарын қойды.

- Сабақтың әр кезеңінде оқушылар үшін жетістіктер критерийлерін құруды үйренеді;
- Оқыту үдерісіндегі кері байланыстың рөлін анықтайды;
- Оқытудағы ілгерілеуді қадағалау үшін қалыптастырушы бағалаудың тиімді түрлерін таңдайды;
- Топта ұйымдаса жұмыс істей отырып, әр оқушыны оқу үшін бағалауға, тиімді кері байланыс бере білуге тартады.

Оқушылар жетістік критерийлеріне сүйене отырып, өзінің сабақтағы жұмысына келтірілген кедергілерді анықтай алады, түзету жұмыстарын белгілей алады.

Осылайша, біз сабақты зерттеу сұрағын, мақсатын анықтағаннан кейін, зерттеу мәселесі бойынша нәтижелерге қол жеткізу үшін бір айдың ішінде бір циклді өткізуді жөн көре отырып, ақылдастық.

1. Сабақты бірлесіп жоспарлау.
2. Бақыланатын оқушыларға назар аудара отырып, бір сабақты өткізу бақылау.
3. Сабақ туралы пікірін білу үшін оқушыдан сұхбат алу.
4. Бірлескен талқылаудан кейін жасалған қорытындыларды ескере отырып, сабақты қайтадан жоспарлау.

1-сурет. Сабақты зерттеу циклы

Сабақты зерттеу үдерісінің басты кезеңі сабақты жоспарлау және өткізу болып табылады. Зерттеу сұрағы басы назарда ұсталынады. Сонымен, бірінші сабақ барысында бақылаушы мұғалімдердің әрқайсысы өздеріне бекітілген оқушыларды нақты бақылады. Бірақ біздің тәжірибемізде бақыланып отырған оқушы сабақ үстінде өзін өте ыңғайсыз

сезініп отырғанын бақыладық. Сабақтың алғашқы минуттарында сабақ беріп отырған мұғалімнің өзі де қысылып, біраз алаңдады. Біраз қалыптасқаннан кейін оқушы да мұғалім де оқыту үдерісіне белсене қатыса бастады. Оқушының әрбір қимылы, сөйлеген сөзіне дейін деректер болып жинала береді. Жиналған деректерді, фотоларды талқылап, интерпретациялағаннан кейін, дәлелдемелерге айналады. Сол дәлелдемелер арқылы жүргізілген сабақтың тиімді, тиімсіз жерлерін көруге болады.

Сабақтан кейінгі талқылау жүргізілген тотық жұмыс өз нәтижесін берді, өйткені топтар пәнге деген қабілеттері және оқушының психологиялық үйлесімділігі ескеріле отырып құрылған болатын. Екі топтың әрқайсысында бақыланатын оқушылар болды. Мұғалім сабақ басталғасын оқушыларға жетістік критерийлерін жеткізді. Оқушылар сабаққа белсене қатысты. Тапсырманы орындау барысында мақсатын түсіне білді, нені оқытатынын білді, тапсырманы орындағаннан кейін

ұсынылған критерийлер бойынша бағаланып отырылды.

Сабақты зерттеу барысында артықшылықтары, кемшіліктері бар екеніне көзіміз жетті. «Lesson Study» тәсілі сабақтардың сапасына оң әсерін тигізетінін байқадық. Бірлескен оқу ортасында мұғалімдер мен оқушылардың тұрақты қолдауы мен іс-әрекеттері арқылы, оқушылар белсенді сыни тұрғыдан ойлауға тартылады. Жұптық, топтық, командалық жұмыс барысында орнайтын ынтымақтастық арқылы мұғалім мәдениетін көтеруге ықпал етті. Оқушының білім алуға деген көзқарасы өзгерді. Мұғалімдердің өз сыныптарында оқыту мен оқу тәжірибесіндегі өзгерістер туралы дәлелдері; Сыныптағы сабақ берген мұғалімдердің жаңа технологияларды меңгере отырып, сабақтың әдіс-тәсілдерін өзгертті. Өзгеру барысында оқушы мен мұғалім арасындағы көзқарас өзгерді. Сабақты жоспарлау барысында мұғалімдер ынтымақтаса, бірлесе отырып жұмыс жасауға қалыптасты. Сабақты талдау, жоспарлау, рефлексия жасай білу, кері байланыс беру дағдылары арта бастады. «Сабақты зерттеу» тәсілі оқу үрдісінде оқушылардың қызығушылығын оятуға, белсенділігін арттыруға, оқушыларды терең зерттеуге, мінсіз оқушы тәрбиелеуге, мұғалімнің шеберлігін арттыруға, бір-бірімен іс- тәжірибе алмасуға өте тиімді әдіс екендігіне көз жеткіздік. Бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарларын бірігіп шешу деген бұрын болмаған еді. Болсада бір жақты... Ал қазір жағымды ынтымақтастықта бірлесе, оқыту мен оқу үдерісінде туындаған кемшіліктерді бірге жоюға, зерттеуге ат салысудамыз. Ең бастысы бір-бірімізге деген сенімділігіміз арта түсті. «Сабақты зерттеу» тәсілі арқылы мектепшілік қоғамдастықтың жүйесі жүйелі түрде жұмысын бастап кетті.

Үдеріс барысында сәтсіз жақтары да болмай қалған жоқ, болды. Оған дәлел мұғалімнің сабақты жетік түрде талдай алмауы, керекті деректерді тиімді жинай алмауы. Оқушылардың жоғары ойлау дағдысының төмендігі, сұрақ қою дағдысының жетіспеушілігі, ойын еркін жеткізіп, ойын жүйелі айтудан қиналуы сәтсіз жақтары деп есептейміз. Сабақты зерттеу барысында мұғалімдер өздерінің әрекеттерін талдаған кезде дағдының жетіспеушілігінен сабаққа рефлексия жасауы өз деңгейінде болмай жатты. Енді алдыңғы уақытта сабаққа қатысу барысында мұғалімнің рефлексия жасау дағдысын дамыту керек деген ойдамын.

«Сабақты зерттеу» тәсілі –мұғалімнің жеке тұлға ретінде оқу-танымдық қызметінде өзін-өзі реттеу; өзін-өзі оқыту, өзін-өзі дамыту және өзін-өзі жетілдіру дағдыларын қалыптастырудағы, яғни мұғалімнің кәсіби дамуына әкелетін жолдарының бірі екенін анықтай алдық.

Пайдаланған әдебиет:

1. А.А. Ошақбаева Сабақты зерттеуді қалай сапалы жүргізуге болады: Әдістемелік ұсыным- Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2016.-34 бет.
- 2.Информациялық-методикалық журнал «Педагогикалық диалог» 2019.

«Кері байланыс оқыту мен оқу тәжірибесін жетілдіру тәсілі ретінде»

Ардабаева Балкадиша Каримовна,
«Педагогикалық шеберлік орталығы» ЖМ
Қостанай қ. филиалының аға менеджері
E-mail: kadisha_ard@mail.ru

Аннотация

Мұғалімнің оқыту мен оқу тәжірибесін жетілдіруде сындарлы кері байланыс беру дағдыларының қалыптасуы әсер етеді. Кері байланыс беру дағдыларының даму қажеттілігін түсіну білім беру үдерісіне қатысушыларға өз жұмысын уақытылы түзетіп табысты болуға көмектеседі.

Формирование навыка предоставления конструктивной обратной связи учителя способствует совершенствованию практики преподавания и учения. Понимание необходимости развития навыка обратной связи поможет участникам образовательного процесса своевременно скорректировать свою работу и быть успешным.

Forming of skill of grant of structural feed-back of teacher assists perfection of practice of teaching and studies. Understanding of necessity of development of skill of feed-back will help the participants of educational process in good time to correct the work and be successful.

Түйінді сөздер:

Кері байланыс, сындарлы, тәжірибе, білім беру мазмұнын жаңарту, оқу мақсаты.

Обратная связь, конструктивная, практика, обновление содержания образования, цель обучения.

feed-back, structural, practice, updating of maintenance of education, aim of educating

Заманауи мұғалім мемлекеттік маңызы бар күрделі міндетті шешуде. Ол жаңа түрдегі, осы жылдам өзгермелі өмірге бейімделе алатын болашақ маманды дайындау жолында. «Білім беруді экономикалық инвестиция ретінде түсіну қажет», - деп Қазақстан Республикасында 2011-2020 жылдарға арналған білім беруді дамыту мемлекеттік бағдарламасында белгіленген.

Алға қойған мақсаттарды іске асыру үшін жаңа формациядағы мұғалім қажет. Оған қойылатын талаптар да өзгеше. Мұғалімнің Стандартына сүйенетін болсақ, онда мұғалім қызметтері белгіленген. Осыған байланысты бүгінгі таңда білім беру мазмұнын жаңарту аясында мұғалім тәжірибесінің сапасы бірнеше дағдыларының болуына тиесілі. Оның ішінде ерекше орын алатын зерттеушілік дағдыларымен қатар кері байланыс беру дағдысы. Өйткені, заманауи сабақ барысында білім алушының ынтасын арттыру және критериялды бағалаудың қағидаларын жүзеге асыру барысында осы дағды аса маңызды болып есептеледі. Олай дейтінім, заманауи сабақта қаншалықты мұғалім сындарлы кері байланыс беру арқылы сабақ барысында оқу мақсаттарына жету үшін білім алушыларға қолдау көрсете алады және оқушының даму траекториясын анықтай отыра, соншалықты оқуда бірлесіп кездесетін қиындықтарды шешуде ықпалын тигізеді. Сол себептен, «кері байланысты» ұйымдастыру – мектептегі жұмыстың ең қиын және ақсайтын бөлігі болып табылады деп ойлаймын. Оқу нәтижесін тексеру және бағалау – күрделі әдістемелік мәселе. Сондықтан оған бір неше рет оралу керек. Сонда ғана ата-ана да, оқушы да, орта да жаңа жүйені түсініп қабылдайды.

Кері байланыстың жоқтығы, ережені қатаң бұзумен тең, ол адамды жұмысын ұйымдастырудағы бағытынан айырады және жұмыс істеу ынтасын төмендетеді дейді зерттеулер. Олай болса, мұғалім үшін кері байланысты құрал ретінде қарастыруға болады. Ол құрал қандай мүмкіндік береді:

- әріптесі, ата-ана, оқушы болсын, олардың ынтасын арттырып қолдауға;

- білім беру үдерісіне қатысушыларға байланысты жағымсыз тәртібінің себептерін түсінуге;
- әрекеттерін түзетуге;
- нақты бағытта дамуға.

Осының барлығы кері байланыстың тиімділігін көрсетеді және осы бағыттағы тәжірибенің жетілдіру тұстарын айқындайды. Ал мұғалім өз тәжірибесін зерттей отыра ғана, әр сабағына рефлексия жасау арқылы жұмысының дұрыс-бұрысын көреді және сол кемшіліктерді жеңу жолдарын таба алады.

Қолданылған әдебиет:

1. Қазақстан Республикасында 2011-2020 жылдарға арналған білім беруді дамыту мемлекеттік бағдарламасы. Астана, 2010
2. <http://www.hr-life.ru/article/2494>
3. http://proiectus.ucoz.ru/publ/metodicheskoe_obedinenie/organizacija_obratnoj_svjazi_na_kazhdom_ehtape_uroka_nalichie_prijomov_fiksacii_uchitelem_i_uchashhimisja_stepeni_usvoenija_uchebnogo_materiala_oceniva/7-1-0-82

Исследовательская деятельность: преимущества и барьеры

Багирова С.К

Түсініктеме: зерттеу іс – әрекетінің негізгі аспектілері және кедергілер мақалада қарастырылған. Сауалнама және сұхбат негізінде педагогпен ұйымдастырылған зерттеу іс – әрекетінің ең тиімді жаутары анықталған

Аннотация: в статье рассмотрены основные преимущества и барьеры исследовательской деятельности педагогов. На основании анкетирования и интервьюирования выявлены наиболее явные причины успешной организации исследовательской деятельности педагогом.

Annotation: on the basis of questioning and interviewing the most obvious reasons of successful organization of research activity by the teacher are revealed.

Түйінді сөздер: басымдылық, тосқауылдар, зерттеу, сауалнама, білім.

Ключевые слова: преимущества, барьеры, исследование, анкета, знание.

Keywords: advantages, barriers, research, questionnaire, knowledge.

Цель: выявить преимущества и барьеры в исследовательской деятельности учителя.

Вопросы исследования: Какие преимущества и барьеры присутствовали в исследовательской деятельности учителя.

Актуальность: В условиях изменения парадигмы образования роль учебной исследовательской деятельности, специально организуемой в пространстве образовательной организации, существенно возрастает. Создание условий для реализации исследовательской деятельности – необходимая и насущная задача современной образовательной организации, поскольку позволяет обучающимся не только формировать предметные и метапредметные умения, но и эффективно получать знания, развивая целостное и продуктивное мышление, строить фундамент для ценностно-смыслового самоопределения своей личности.

Методология: участники: педагоги КГУ «Тобольская средняя школа»

инструменты: анкетирование, интервью, анализ литературы, интернет источники

Исследовательская деятельность учителя современной школы является основным элементом профессиональной деятельности, ведущим критерием педагогического творчества, источником роста преподавательского статуса, показателем ответственности, способностей и таланта, условием для развития, социализации и самоопределения обучающихся.

Если учитель в ходе своей практической деятельности сумел внедрить новое содержание, получить высокие результаты обучения на основе использования эффективных технологий, сумел выявить научные закономерности, обосновать принципы, обобщить свой опыт и диссеминировать его в реальную образовательную практику, то его можно назвать исследователем. Правда, в данном случае необходимо

помнить, что научно-исследовательская работа в школе, проводимая учителем отличается от истинно научной работы, целью которой является творение нового знания. Педагогические исследования в школе должны носить прикладной характер и направлены на разработку и освоение новшеств, обеспечивающих повышение результативности образовательного процесса.

Для того чтобы выявить преимущества и барьеры исследовательской деятельности учителя я на уроках внедряла задания, которые носили исследовательский характер. Я подобрала такие задания, которые были направлены на самостоятельное изучение материала

Так, например, на уроке русского языка ученикам было предложено задание прочитать стихотворение. После прочтения, я организовала исследовательскую работу, учитывая, что исследовательская беседа не является естественной формой работы, я при помощи наводящих вопросов старалась создавать условия для того, чтобы работа была плодотворной. Ученики предлагали уместную информацию, в процессе обсуждения, данное задание отражает в себе модуль «новые подходы в преподавании», так как здесь явно прослеживается диалогическая беседа. Минусом было то, что ученики старались перекрикивать друг друга, не желая, слушать друг друга.

на уроке естествознания ученики проводили исследование, целью которого было определить, как вещества воздействуют друг на друга. На данном уроке главным барьером послужило, то, что ученикам трудно было сформулировать гипотезу. Но я увидела и преимущества исследовательской работы. Ученики, на рефлексии показали, что они хорошо усвоили данный материал.

На уроке литературного чтения ученики исследовали статью о научно – познавательном рассказе. В ходе данного исследования я увидела следующие плюсы. Ученики активно включились в работу, так как им предстояло самостоятельно добыть информацию. Они сплоченно исследовали данную статью и пришли к единому мнению.

Так же я провела анкетирование и интервьюирование среди учителей Тобольской средней школы..

Целью данных исследований было выявление положительных и отрицательных сторон исследовательской деятельности учителей.

По результатам анкетирования было выявлено, что 59% педагогического коллектива используют в работе с учащимися учебно –исследовательскую деятельность.

Трудностями в исследовательской деятельности являются:

- Отсутствие свободного времени
- нехватка знаний по организации учебно-исследовательской деятельности
- недостаток методической, научной, психолого-педагогической, специальной литературы
- организационные моменты (например, нарушения последовательности или исключения тех или иных элементов работы при подготовке)

- отсутствие либо недостаточный опыт публичного выступления у обучающихся
- требуется дополнительное время на подготовку со стороны учителя
- требуется дополнительное время на подготовку со стороны обучающегося

Положительные стороны исследовательской деятельности:

Таким образом, главными достоинствами исследовательского метода обучения, бесспорно, является следующее:

- актуальность. В центре технологии - ученик, его активное участие, позволяющее применять приобретенные знания, умения и навыки, а также добывать эти знания самостоятельно;
- создание комфортной образовательной среды. Степень сотрудничества учитель-ученик, ученик-ученик становится фактором развития и самоопределения личности;
- дифференцированный подход. Тему исследований учащийся выбирает сам с учётом своих интересов и возможностей. Это позволит учащемуся реализовать свой творческий потенциал. В результате чего решаются и многие задачи личностно ориентированного обучения;
- использование информационных технологий: обработка информации и коммуникация всегда являлись и остаются основными видами учебной деятельности;
- формирование исследовательских умений;
- мотивирующий характер: право выбора, возможность самим контролировать процесс и сотрудничать с одноклассниками - всё это повышает мотивацию обучения.
- Применение исследовательского метода требует высокого уровня педагогической квалификации. Необходимы следующие **условия реализации опыта:**

- развитие внутренней мотивации к занятию исследовательской деятельностью;
- разработка и апробирование исследовательских творческих заданий;
- наличие научно-исследовательского опыта у руководителя исследовательской работы;
- существование адаптированных методик проведения исследовательской работы;
- наличие информационных ресурсов (литературы, доступа к Интернету и т.д.);
- наличие системы фиксации социальной значимости достижений учащихся в области исследовательской деятельности (конференции, публикации).

Исследовательский метод предусматривает творческое усвоение знаний.

Таким образом мы приходим к выводу, что **исследовательская деятельность:** имеет как положительные, так и отрицательные стороны.

Во многом успех исследовательской деятельности зависит от профессионализма и заинтересованности самого педагога.

А также исследовательская деятельность школы — яркий пример тому, как выстроенная система экспериментальной работы переходит в научно поставленный коллективный педагогический опыт, который, проникая во все звенья педагогической системы, способствует развитию школы, обогащая её инновационный потенциал.

Список литературы

1. Базаров Т. Ю. Управление персоналом: учеб. пособие для студ. сред. проф. учеб. заведений. 6-е изд., стер. М.: Издат. центр «Академия», 2008. 224 с.
2. Винниченко Н. Л., Гельфман Э. Г., Ревякина В. И., Румбешта Е. А. Современный учитель: подготовка, опыт, компетенции // Вестн. Томского гос. пед. ун-та (Tomsk State Pedagogical University Bulletin). 2005. Вып. 2 (68). С. 165–168.
3. Настявин И. М. Школа и учитель в современных условиях // Региональное сообщество: инновации и традиции. 2007. № 1. С. 1–21
4. Лернер П. Новое содержание образования: повседневное знание становится основным // Народное образование. 2008. № 7. С. 165–172
5. Загвязинский В. И. Исследовательская деятельность педагога: учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. М.: Издат. центр «Академия», 2006. 176 с.
6. Шейразина Р., Александрова М. Возможность карьерного роста учителя // Народное образование. 2006. № 8. С. 90–97.

«Исследование урока: пошаговый метод»

Байкунов Валерий Шаймуханович,

учитель физики и математики

Костанайский район

e-mail:mat_12mat_12@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Мақаланың тақырыбы аталған мәселе бойынша Lesson study жұмысының нәтижесін көрсету емес, сабақ бөлімдерінің және жеке сабақтардың зерттелуі, оқырманға беймәлім аты-жөндердің тізімін көрсету емес, тіпті, осы жүйенің оқушылардың мүмкіндіктеріне әсер ететіндігі туралы да емес, бар болғаны үшке үлгіріп жүрген оқушыдан орташа деңгейлі оқу екпіндісін жасаға болатындығын мақтаншыпен бөліскім келеді. Осы мақалам арқылы айтқым келетіні, әр мұғалім, ол сертификатталған болсын, не деңгейлік оқудан өтпеген мұғалім болсын осы жұмыспен жүйелі түрде айналысуы керек. Мұғалімдердің сабақтардың өзара қатысуы, әкімшілік тарапынан сабақтарға қатысуы (мектепшілік бақылау жоспарына сәйкес) іс-шарасынан гөрі, осы жұмысқа көп көңіл бөлінуі керек. Менің мақсатым да осыны дәлелдеу.

Ең бастысы оқушыларға коллоборативті орта қалыптастыру. Оқушылар үшін де мұғалімдер үшін де пайдасы да байқалады. Қазіргі заман талабына сай, жанталасқан уақыт кезеңінде, әдістемелік кеңестерге қатысу, өзара сабаққа қатысу, әдістемелік отырыстардың «құрғақ» баяндамаларынан көрі аталған жұмыс түрі көп тиімді.

Шынымен де, таусылмас есептер, пәндік апталықтарды өткізу, қажеті жоқ ақпараттарды жинақтай жүріп, оқушылармен жұмыс жасауға уақыт табылмай жатады. Мен 2013 жылы деңгейлік курсынан өткен мұғалім ретінде өз сөзімді растағым келеді. Математика және физика пәнінің мұғалімі ретінде көп мектептерде жұмыс істедім. Бұл менің мұқтаждығымнан емес, сол мектептерде Lesson study әдісінің қалай енгізіліп жүргенін бақылау мақсатында жұмысымды ауыстырып жүрдім. Аудандағы 3 мектептің және қаладағы 1 лицейдің жұмысын бақылай отырып, тек 1 мектепте ғана осы әдістің жоғары деңгейде қойылғанын айта аламын.

Әр мұғалімге көмегіші құрал болсын деген мақсатпен осы қадамдық әдістің түрін ұсынып отырмын. Нәтиже болатынына сенімдімін!

Аннотация

Актуальность. Цель. Тема статьи по указанной проблеме навеяна не столько желанием поделиться результатами работы в Lesson study, исследованием отдельных уроков и небольших разделов, привести неизвестные читателю фамилии и даже результаты воздействия этой системы на учащихся с различными возможностями, похвастаться тем, как из закоренелого троечника мы получили слабенького хорошиста (к сожалению – не более того!). Моя цель заключается в том, чтобы каждый учитель, сертифицированный он или нет понял, что этим НАДО ЗАНИМАТЬСЯ серьезно, постоянно, отдавая даже порой больше сил и времени, чем на взаимопосещения уроков учителями и внутришкольный контроль (посещение уроков администрацией). Толку больше. А нервов меньше. Так называемая коллоборативная среда – вот главное! И для учителей и для учащихся. В нынешнее нервное время создание такой среды дает гораздо больше, чем посещенные уроки, методсоветы и пустые заседания методических объединений. Да, бумага все стертит. Но ведь в буквальном смысле, за кипой отчетов, предметных недель нам некогда НОРМАЛЬНО работать с детьми.

Хочу подтвердить свои слова тем, что так уж вышло, что после окончания курсов сертифицированных учителей в 2013 году, я как учитель физики и математики менял школы не столько по необходимости, скорее для того, чтобы посмотреть: а как в этой школе работает Lesson study? Из трех школ нашего района и одного рядового лицея в городе только в одной школе

работа сертифицированных учителей (а значит и система ИССЛЕДОВАНИЯ УРОКА) поставлена только в одной.

Поэтому я хочу, чтобы Пошаговая инструкция стала настольной памяткой каждому учителю. И будет результат! Положительный!

Abstract

Relevance. Aim. The topic of the article on this issue is inspired not so much by the desire to share the results of work in the Lesson study, the study of individual lessons and small sections, bring names unknown to the reader and even the effects of this system on students with various capabilities, and boast of that, how from an inveterate threesome we got a weak, good guy (unfortunately - nothing more!). My goal is for every teacher, certified or not, to understand that it IS NECESSARY to DO it seriously, constantly, devoting even sometimes more time and energy than to teacher attendance at classes and intraschool control (attendance by the administration). More sense. And there are less nerves. The so-called collaborative environment is the main thing! Both, for teachers and students. In the current nervous time, the creation of such an environment provides much more than the lessons that have been attended, methodological tips and empty meetings of methodological associations. Yes, paper can stand it. But in the literal sense, behind a pile of reports, of subject weeks, we have no time to NORMALLY work with children.

I want to confirm my words so that it turned out that after graduating from certified teachers in 2013, as a teacher of physics and mathematics, I changed schools not so much as necessary, rather in order to see: how does the Lesson study work in this school? Of the three schools in our district and one ordinary lyceum in the city, only one school has certified teachers (and therefore the LESSON STUDY system) at a high level.

Therefore, I want the Step-by-step instruction to become a desktop memo for each teacher. And there will be a result! Positive!

Түйінді создер: сабақ, зерттеу, технология, нәтиже, сапасы

Ключевые слова: урок, исследование, технология, результат, качество

Keywords: lesson, research, technology, result, capacity

Вместо вступления

Как японская методическая технология оказалась полезна в Казахстане/

Исследование урока — технология, направленная на повышение качества обучения через совместную работу учителей. Если коротко: команда педагогов ставит перед собой определенную цель и совместно движется к ее достижению, посещая уроки друг друга и акцентируя внимание не на работе коллег, а на действиях и успехах нескольких выбранных учеников. Технология зародилась в Японии примерно 100 лет назад. После Второй мировой войны, когда страна восходящего солнца приоткрылась для иностранцев, методическая идея просочилась в Европу и США, исследования в этой области расширились. В XXI веке метод пришел и на постсоветское пространство. Везде он имеет свои особенности. Почему исследование урока набирает популярность в Казахстане? Традиционные способы организации методической работы в школе часто работают не так, как хотелось бы. Например, руководители методических объединений заняты бюрократической нагрузкой, и у них не остается времени на посещение уроков. Директорам и их заместителям тоже не хватает времени на взаимодействие с учителями.

Но преподаватели могут помочь друг другу: в комфортных условиях работы, по технологии, доказавшей свою эффективность.[1,89]

Особенности метода «Исследование урока». Это не способ контроля учителя и не анализ урока. Обычно учителя опасаются критики в свой адрес, но здесь внимание направлено на работу учеников. То есть ситуация для учителя менее стрессовая, чем, например, открытый урок. Решается одна конкретная проблема: например, как не допустить отставания «слабых» учеников, или как внедрить групповую работу и так далее. Берется та проблема, которая наиболее актуальна для школы, параллели, класса. Педагоги вместе планируют урок и ставят измеримые цели, достижимые для разных учеников. Объектами наблюдения становятся 3 типичных ученика: «успевающий», «средний», «отстающий». То есть работа идет не только с «сильными» учениками, которые сами идут на контакт. Три цикла проекта в форме трех уроков и последующего анализа позволяют оперативно пробовать и корректировать методические приемы для решения проблемы. В совместной работе учителя получают доступ к «человеческому капиталу» друг друга (к опыту, методам, способам решения проблем и т.д.). Преподаватели оказываются в ситуации командной работы, совместной проектной деятельности. Таким образом, они сами осваивают и применяют на практике навыки XXI века, которые должны транслировать своим ученикам. Поскольку внимание концентрируется на действиях отдельных учеников, на уроках реализуется один из главных образовательных трендов — индивидуализация обучения. Результаты проекта учителя могут эффектно презентовать, передать коллегам [2,231]. Так как же работать с трудными учениками, сложными родителями и получать удовольствие от профессии? Вот пример из английской школы.

Нина Джексон — не просто известный в Великобритании педагог и международный консультант по образованию. Она из тех людей, которые умеют увлечь и детей, и взрослых; не только научить, но и вдохновить. В своей новой книге Джексон собрала советы и материалы по самым важным проблемам, с которыми каждый день сталкиваются учителя. За всем, что пишет автор, стоят огромный опыт и глубокая теоретическая основа. Книга поможет разобраться в сложной ситуации с учеником или родителем; научит работать с детьми с особенностями развития, вообще с самыми разными детьми; подскажет, как сделать ваши уроки незабываемыми. Советы Нины Джексон, представленные в этом издании, будут полезны всем равнодушным учителям. Можно купить (скачать из Интернета) «Пошаговый план исследования урока», который, кстати, апробирован лучшими учителями в десятках, а, может быть, и в сотнях казахстанских школ. [4,3]

Собственно инструкция с комментариями.

Шаг 1. Создание группы/групп педагогов. Технология «Исследование урока» в Казахстане чаще всего внедряется администрацией школы. Но учителя и сами могут стать инициаторами проекта. Оптимальное число участников группы: 3-5 человек. Если собирать большую команду, 6 человек и более, то некоторые учителя будут просто присутствовать, а не участвовать. Если проектом займется 3 учителя, то каждый из них окажется задействованным как учитель. Возможна также работа в паре. Частый вопрос: нужно ли включать в команду кого-то из администрации школы? Это не обязательно,

но участие, например, заместителя директора, сразу поднимает статус проекта. Учителя подбираются не по предметам, а по интересам. Если брать преподавателей одного предмета, то исследование, скорее всего, сведется к проработке учебного материала. Кроме того, во многих школах по некоторым предметам есть только один учитель.

Шаг 2. Предварительная встреча: согласование правил и ценностей, выбор темы и первого урока. Вначале необходимо выбрать проблему, которая волнует каждого участника группы (общий интерес) и распределить обязанности. Желательно наличие модератора, который поможет раскрыться каждому участнику группы и будет фиксировать все решения. Важно поддерживать одинаковый статус участников, независимо от опыта и должности.

Шаг 3. Первая встреча: планирование урока № 1. Участники группы устанавливают цели урока, выбирают из класса трех учеников с разной успеваемостью, критерии для каждого из них, договариваются об этапах урока, вопросах для интервью учеников после урока, пытаются спрогнозировать действия и реакции учеников. Здесь очень важно не демонстрировать низкие ожидания, связанные с «отстающими» учениками, а мыслить позитивно, планировать хороший урок, в котором найдется ситуация успеха для каждого. При постановке целей нужно ответить на 4 вопроса: Это измеримо? Этого можно достигнуть за один урок? Как это звучит с позиции ученика? Это учебный результат? Примеры ошибочных целей: 1. Познакомить с решением выражений со степенями (Знакомство с темой не означает понимание). 2. Продолжать работу над задачами изученных видов (Не цель, а тип деятельности). 3. Развивать наблюдательность, внимание, смекалку, вычислительные навыки (Неизмеримо в рамках одного урока). 4. Внедрение здоровьесберегающих технологий. (В такой формулировке получается цель не для ученика, а для учителя). Ключевые точки планирования урока:

* Ожидания относительно того, что должны освоить ученики.

* Способы измерения этих знаний и навыков.

* Реакция в случае неудачи (ученики не справились).

* Реакция в случае быстрого достижения целей (слишком легкие задачи или ученики освоили все раньше).

Шаг 4. Проведение урока № 1. Учитель № 1 проводит урок, остальные участники группы присутствуют и наблюдают, или записывают. По окончании урока присутствующие учителя интервьюируют трех выбранных учеников.

План урока: таблица для заполнения наблюдателями

Этап	Ученик 1 (группа: отстающие)	Ученик 2 (группа: средние)	Ученик 3 (группа: успевающие)	Ожидаемая реакция
Наблюдаемый результат	Ожидаемая реакция	Наблюдаемый результат	Ожидаемая реакция	Наблюдаемый результат
Этап ...	Время	Этап ...	Время	Этап ...
Время	Этап ...	Время	Этап ...	Время
Этап ...	Время	Этап ...	Время	Этап ...
Время	Этап ...	Время	Этап ...	Время

Примечания

Шаг №5. Обсуждение урока № 1. Группа собирается (как правило, в день проведения первого урока) и проводит анализ. На основе выводов по уроку № 1 планируется урок № 2 для учителя № 2.

Шаг 6. Второй и третий циклы проекта . По аналогии с первым уроком проводятся и обсуждаются уроки № 2 и № 3.

Шаг 7. Подведение итогов. Группа сравнивает результаты планирования и наблюдения, делает выводы. Как правило, итог исследования презентуется на школьном или внешкольном мероприятии. Если презентация проходит вне школы, то статус проекта в школе, конечно, видится выше. Представленный пошаговый план оказался наиболее эффективным в условиях казахстанского контекста, но он не является единственно возможным. К слову, самое распространенное препятствие в Казахстане на пути к применению технологии «Исследование урока» — острая нехватка времени учителей. Разумеется, при высокой загрузке на собственных занятиях сложно выкроить силы и время на то, чтобы посетить уроки коллег, участвовать в их планировании. Однако результат совместного проекта, решение острых проблем позволяет в дальнейшем существенно экономить свое время и трудозатраты. [3,125]

Список использованной литературы

1. Нина Джексон.. 2015.
2. Программа повышения квалификации руководителей общеобразовательных организаций Республики Казахстан.Руководство для руководителя. НИШ.ЦПМ, 2013 г.
3. Пит Дадли. Lesson Study: теория и практика применения. (Великобритания).Астана, 2013 г.
4. Мусина К.М. Коучинг для учителей по Lesson studi.-<http://NS-portal/Мини-сайт учителя Мусиной К.М./2018/>

Исследование урока: Как диалогическое обучение способствует развитию речевых навыков на уроках русского языка.

Бекенова Рауза Бутаровна
учитель русского языка и литературы
КГУ «Аккаргинская средняя школа»
E-mail: r.bekenova@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Мақалада мұғалімнің сабақты зерттеу тәжірибесі көрсетілген. Жұмыста диалогтік оқыту негізінде оқыту тәжірибесін жетілдіру мәселелері талқыланады. Жаңа тәсілдер оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамытуға бағытталған.

Аннотация

Актуальность. Цель. В статье представлен опыт учителя по исследованию урока. В работе рассматриваются вопросы по совершенствованию практики преподавания на основе диалогического обучения. Новые подходы ориентированы на развитие навыков речевой деятельности обучающихся.

Abstract

Relevance.Goal. The article presents the experience of a teacher in researching a lesson. The paper discusses questions to improve teaching practice based on dialogic learning. New approaches are focused on the development of speech skills of students.

Түйінді сөздер: диалогтік оқыту, жаңа тәсілдер, сөйлеу әрекетінің түрлері, сыни ойлау, зерттеу әңгімесі.

Ключевые слова: диалогическое обучение, новые подходы, виды речевой деятельности, критическое мышление, исследовательская беседа.

Keywords: dialogical teaching, new approaches, types of speech activity, critical thinking, research conversation.

Исследователь Александер, автор теории диалогического обучения утверждает, что традиционные модели общения в классе, в которых голоса учеников едва принимались во внимание, ставятся под сомнение диалектической и диалогической педагогикой.

Возрастающее количество исследователей подтверждает, что дети учатся эффективнее при условии их активного вовлечения в обсуждения, диалог и аргументацию.

Например, Мерсер и Литлтон в своих исследованиях подтверждают, что совместная работа со сверстниками способствуют обучению детей и их когнитивному развитию.

Л. Выготский говоря о том, что развитие когнитивных способностей эффективно именно в совместной деятельности учащихся, подчеркивает, что ребенок, находясь в своей «зоне ближайшего развития», не всегда может выполнить задание самостоятельно, при совместном же выполнении задания он получает необходимую помощь от других учеников.

По мнению Л. Выготского, учащийся развивает мышление и речь в результате социального взаимодействия с более знающими людьми в деятельности, имеющей конкретные цели.

Опираясь на исследования данных ученых, я пришла к выводу о необходимости совершенствования своей практики.

Свои изменения я начала с исследования эффективности урока, в основе которого лежит диалогическое обучение.

Влияет ли диалогическое обучение на улучшение развития речевых навыков обучающихся, способствует ли созданию условий для самореализации ученика, предоставляет ли возможность учитывать потребности каждого ребенка? Вопросы, которые я поставила перед собой в ходе исследования урока.

Для проведения исследования урока я выбрала 7 класс. В классе 9 учеников. Я не случайно выбрала этот класс. Учащиеся 7 класса - это подростки 13-14 лет. Исходя из возрастных особенностей, надо заметить, что именно в этот переходный возраст наблюдается снижение мотивации к обучению, межличностные конфликты в классе, тенденция к снижению успеваемости. Думаю, что очень важно в этот период развивать в подростках навыки общения, умение сотрудничать, взаимодействовать.

Я провела анкетирование среди учащихся 7 класса, интервью с целью выявления мнения детей о групповой работе на уроке. Проанализировав анкеты, я обнаружила, что 66% учащихся положительно относятся к данной форме работы, однако были учащиеся, 34% которым не нравится работать в группе, потому что это, по их мнению, отвлекает, мешает сосредоточиться. Некоторые ребята заметили, что в группе работают одни и те же, а учитель оценивает всех одинаково.

Качество знаний учащихся составляет 55,5%, сравнительный анализ качества знаний за 3 года показывает незначительную динамику (11,1%). Потенциальные возможности учащихся класса значительно выше, поэтому в своем исследовании я попыталась определить, как организовать диалогическое обучение на уроке для улучшения знаний учащихся, формирования речевых навыков.

Проанализировав свою практику, я отметила, что не всегда в групповой работе все вовлечены в учебную деятельность, что слабый ребенок не проявляет себя, лидируют и выполняют задание в основном сильные ученики, другие же остаются пассивными, незамеченными. В классе есть дети, которые проявляют неуверенность, теряются во время ответа учителю. Все это побудило меня пересмотреть свои подходы в организации групповой работы.

Свои изменения в практике я определила по 4 основным областям:

1. Планирование (составление ССП, серию последовательных уроков),
2. Преподавание (посредством выбора стратегий, составления заданий, разработки дескрипторов)
3. Обучение (для определения успешности применяемых методов в обучении я провела диагностику уровня развития навыков речевой деятельности учащихся)
4. Процесс оценивание (осуществлялся путем наблюдения, самоанализа, рефлексии учащихся, коллег)

ССП составила с учетом внедрения подходов диалогического обучения, выбора стратегий, на основе ССП разработала серию последовательных уроков по разделу «Климат и изменение климата»

В ходе своего исследования с учетом самоанализа каждого урока вносились коррективы: изменяла приемы, типы заданий, для того, чтобы все были вовлечены в познавательную деятельность, а задания будут направлены на развитие мыслительных способностей, всех видов речевой деятельности.

На своих уроках я применила такие техники как «Мозговой штурм», РАФТ, «Фишбоун». Однако я видела, на первых уроках мне не удалось вовлечь всех, активизировать мыслительную деятельность, потому что 2 ученика оставались пассивными, не участвовали в работе группы. При изучении нового материала я применила технику «Джигсо». Эта техника была эффективна тем, что были распределены роли между всеми членами группы. Каждый был ответственен за выполнение своего задания, в процессе взаимообучения сильные оказывали поддержку менее компетентному. Ученики находились в ЗБР. Это эффективный способ обучения,

известно, что при передаче знаний самый высокий % усвоения материала. Анализ обратной связи учащихся подтвердил, что уровень усвоения нового материала был выше. В рефлексии учащиеся отметили, что при объяснении темы другому лучше запомнили. Учащиеся отметили, что чувствовали себя комфортно, были более уверены.

При закреплении знаний по теме я применила технику «Карусель». Для каждой группы я подготовила вопросы открытого типа 1. Как вы считаете...? Почему да или почему нет? 2. Как вы считаете, правильно ли указаны... Почему да или почему нет? Постановка вопросов открытого типа создают условия для вовлечения учеников в активное обсуждение. А при взаимооценивании групп формируются умение аргументировать. Такой вид работы направлен на развитие мыслительных способностей высокого уровня.

С целью активизации мышления учащихся в групповой работе я разработала различные типы заданий согласно Таксономии Блума. Например, задания на сопоставление, «Верно. Неверно», «Перепутанные предложения», «Толстые и тонкие» вопросы, прогнозирование текста по рисунку, по данному началу и т.д.

Для проведения само и взаимооценивания я разработала дескрипторы для того, чтобы учащиеся, не только могли объективно оценить друг друга, но и видели пошагово, что необходимо сделать для улучшения своих знаний. Надо заметить, что грамотная разработка дескрипторов является одной из важных составляющих урока.

Для диагностики уровня развития речевых навыков я использовала таблицу учета включения различных типов мышления. Провела контрольные срезы, включив вопросы по теме на все уровни мышления. Провела сравнительный анализ результатов.

Оценка процесса исследования осуществлялась путем анализа записей рефлексивного журнала, в котором я фиксировала свои наблюдения, а также рефлексия учащихся, отзывы учителей, которые присутствовали на уроке в качестве наблюдателей.

В дневнике я отражала результаты своих наблюдений, просмотра видеозаписи урока. Что удалось, что нет, и как я буду менять, чтобы улучшить процесс. Рефлексия учащихся мне позволяла увидеть, на каком уровне обученности находится ребенок. Что понял, узнал, какие трудности испытывал? Что дает групповая работа?

На свои уроки в качестве наблюдателей я приглашала коллег, с целью, чтобы они пронаблюдали за деятельностью учащихся во время урока, все ли вовлечены, все ли виды речевой деятельности задействованы. Взгляд коллег со стороны был очень полезен для меня. Например, коллеги заметили положительные изменения детей группы С, и в тоже время нежелание участвовать в работе девочки группы А. Таким образом была выявлена проблема разработки разноуровневых заданий и распределение заданий разной сложности внутри каждой группы. Важно учитывать состав микрогруппы, психологическую совместимость, способности детей, готовность детей к совместной учебной деятельности, умение работать в группе, правильное распределение ролей. Это работа не одного урока.

Я убедилась в эффективности работы в паре и в малых группах, особенно при решении заданий «высокого порядка»

В процессе исследования я совершенствовала свои профессиональные навыки. Я научилась посредством наблюдения, диагностики, постоянной рефлексии находить оптимальные техники обучения, исходя из потребностей обучающихся 7 класса.

Применяя техники критического мышления, постановку вопросов открытого типа мне удалось вовлечь учеников в активное обсуждение.

Я увидела, что формативное оценивание на уроке положительно влияет на вовлеченность и учебную мотивацию детей.

Мне приходилось постоянно совершенствовать дескрипторы, чтобы формулировки были понятными, конкретными, четко соответствовали критериям обучения.

Следующей трудностью для меня стало распределение времени на групповую работу. При планировании урока очень важно определять и указывать регламент времени на выполнение каждого задания и осуществлять контроль.

Для проведения исследования урока я использовала различные методы сбора данных: наблюдение, анкетирование учащихся, коллег, интервьюирование детей, наблюдение коллег, просмотр и анализ видеозаписи уроков, вела рефлексивный дневник, диагностику результатов знаний учащихся. Это позволило мне дать объективную оценку проведенного исследования.

Анализируя анкеты, что я обнаружила, что в начале 33,3% учащихся считали, что испытывают затруднения в групповой работе, то на заключительном этапе все учащиеся отметили, что нравится работа в группе и влияет на улучшение знаний. Больше ребят отметили, что при выполнении задания в группе, в ходе обсуждения лучше запоминают, понимают, рассуждают и доказывают.

В ходе исследования урока пришла к выводу, что техники диалогического обучения направлены на активное обсуждение, то есть на развитие всех видов речевой деятельности: слушание и говорение, чтение, письмо. Дети находятся в «зоне комфорта», не испытывают страха, чувствуют поддержку одноклассников. Контрольные срезы показали динамику в знаниях обучающихся.

На следующем этапе я планирую исследовать эффективные методы организации обучения талантливых и одаренных в групповой работе. Развивать у обучающихся умение активно участвовать в различных типах бесед: беседа-дебаты и исследовательская.

Сотрудничество в обучении, активное взаимодействие являются важнейшими факторами успешности обучения. Проводя исследование урока в 7 классе, я использовала новые подходы в обучении и увидела, что они, действительно, отвечают потребностям каждого ученика, ориентированы на развитие активной творческой личности.

Диалогическое обучение направлено на развитие навыков критического мышления, самостоятельного поиска информации, умения выражать свое мнение, аргументировать.

Список литературы:

1. Александер Р. Диалогическое преподавание: переосмысление бесед в классе. — Кембридж: Дайалогос УК, 2004. — 48 с.
2. Бронсон М. Саморегулирование в раннем детстве: Природа и Воспитание. — Нью-Йорк—Лондон: Гилфорд Пресс, 2000. — 659 с.
3. Брунер Дж. Культура образования. — Кембридж, МА, Гарвард Университи Пресс, 1996. — 865 с.
4. Мерсер С. Развивающее обучение в старшей средней школе // М. Хидигард и Дж. Ломпшер. Обучающая деятельность и развитие. — Оксфорд: Аахус Университи Пресс, 2000. — 459 с.

«СИСТЕМА ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ В МАЛОКОМПЛЕКТНОЙ ШКОЛЕ»

Белошапкина Татьяна Юрьевна
учитель начальных классов, школьный тренер
КГУ «Кенаральская СШ»
отдела образования
акимата Федоровского района
E-mail: tatbelu72@mail.ru

Аннотация

"Шағын жинақты мектептегі біліктілікті арттыру жүйесі" мақаласында педагогикалық ұжымды білім берудің жаңартылған мазмұнына көшуге дайындау бойынша мектеп тәжірибесі ұсынылған. Мақала бүгінгі күні өзекті мәселеге арналған, білім беру процесінің сапасын сауатты басқару үшін мұғалімнің педагогикалық шеберлігін жетілдіру. Бұл мақалада автор үздіксіз білім берудің маңыздылығы мен қажеттілігін қарастырады. Жұмыстың қорытындысы ұжым тәжірибесіндегі елеулі өзгерістер болып табылады.

Аннотация

В статье «Система повышения квалификации в малокомплектной школе» предоставлен опыт школы по подготовке педагогического коллектива к переходу на обновленное содержание образования. Статья посвящена актуальной на сегодняшний день проблеме совершенствование педагогического мастерства учителя для грамотного управления качеством образовательного процесса. В этой статье автором рассматривается важность и необходимость непрерывного образования. Итогом работы является существенные изменения в практики коллектива.

Annotation

The article "The system of advanced training in a small school" provides the experience of the school in preparing the teaching staff for the transition to the updated content of education. The article is devoted to the current problem of improving the pedagogical skills of teachers for competent quality management of the educational process. In this article, the author examines the importance and necessity of continuing education. The result of the work is a significant change in the practice of the team.

Түйінді сөздер: сабақты зерттеу, коучинг, білім мазмұнын жаңарту

Ключевые слова: исследование урока, коучинг, обновление содержания образования

Key words: lesson research, coaching, updating the content of education

Мир не стоит на месте и каждый день приносит свои открытия, задает новые вопросы, ставит перед нами более высокие цели, для достижения которых недостаточно базовых знаний. Именно поэтому в системе образования происходят такие перемены, которые позволят нашим ученикам самостоятельно находить решения и отвечать на поставленные перед ними жизнью вопросы, достигать новых высот. Но чтобы сегодняшние школьники завтра стали успешными людьми и востребованными специалистами необходимо измениться нам, учителям. Если говорить словами Стивена Кинга, то учитель это «...человек, который почувствовал ветер перемен, должен строить не щит от ветра, а ветряную мельницу»[4].

Обновление содержания образования требует от каждого педагога новых подходов к обучению и ставит перед педагогами главную цель: совершенствовать свое педагогическое мастерство для того, чтобы грамотно управлять качеством образовательного процесса. Для осуществления данной цели необходимо постоянно и непрерывно повышать профессиональное мастерство педагогов[1]. Одним из эффективных процессов в достижении этих целей можно назвать школьную систему

повышения квалификации. Данный вариант методической помощи в нашей школе существует уже на протяжении нескольких лет.

На основании республиканской программы «Исследование урока» [2] в КГУ «Кенаральская СШ» на 2018-2019 учебный год был разработан школьный курс повышения квалификации педагогов, целью которого стало «Совершенствование процесса преподавания, через использование подхода «Исследование урока».

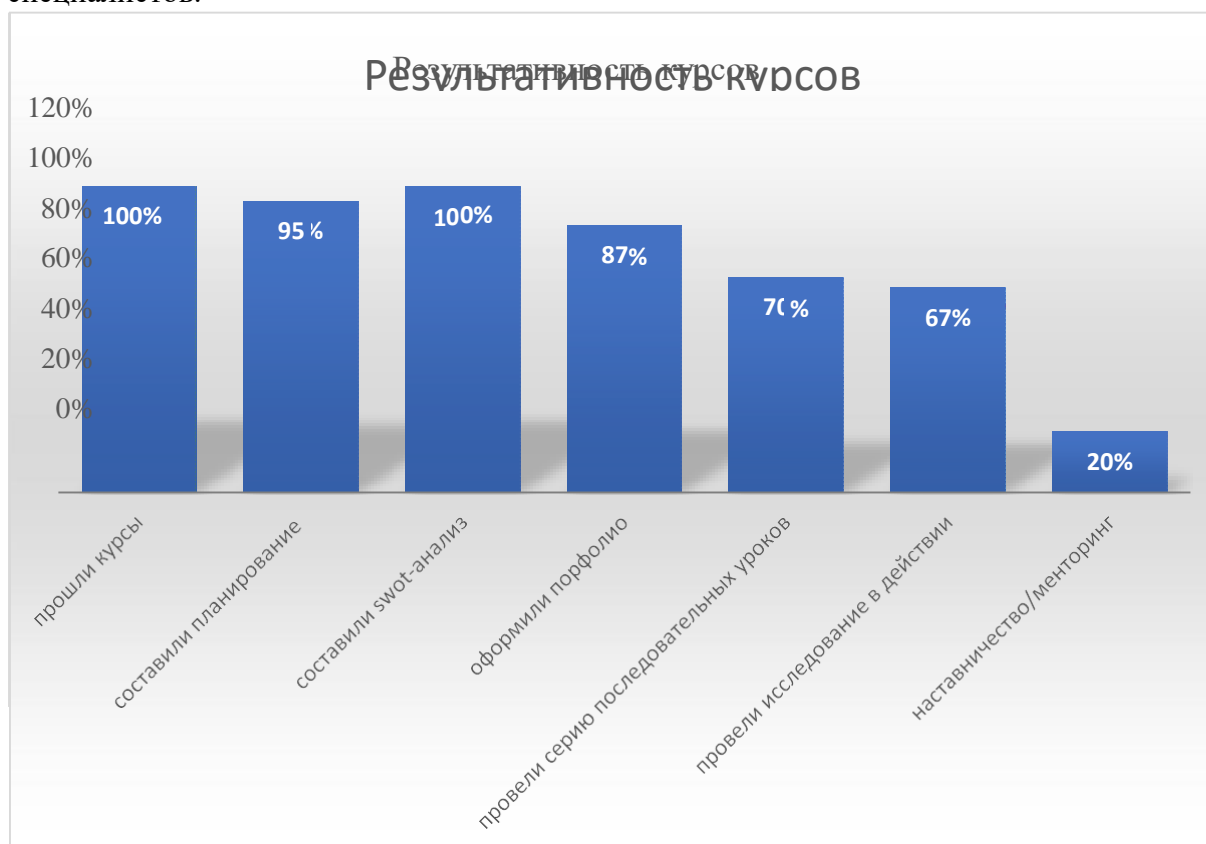
Табл.1. Тематика занятий курса «Исследование урока»(в сокращении)

<i>№</i>	<i>Тема</i>	<i>Ожидаемый результат</i>
<i>1</i>	<i>Новые подходы в обучении</i>	<i>Учителя проанализируют статьи из ИМП по своему предмету; составят общую схему эффективного урока, которую будут использовать в течение года; проанализируют, выберут и утвердят лист наблюдения за уроком; примут участие в рефлексии, обусловив свои проблемы</i>
<i>2</i>	<i>Исследование урока, особенности совместного планирования</i>	<i>Учителя будут совершенствовать свою практику преподавания; изучат и обсудят процесс совместного планирования урока; поймут, что подходы в обучении и преподавании надо менять в соответствии с веяниями времени;</i>
<i>3</i>	<i>Наблюдение за уроком</i>	<i>Поймут, что наблюдение является одним из способов сбора информации и получения целостной картины того, что происходит в школе или классе; смогут пользоваться структурируемыми или неструктурированными таблицами наблюдений.</i>
<i>4</i>	<i>Зачем исследовать урок – сбор данных</i>	<i>Придут к выводу о необходимости исследования урока; обсудят и составят план действия по процессу исследования урока</i>
<i>5</i>	<i>Критериальное оценивание</i>	<i>Будет выявлен уровень знаний учителей по данной проблеме; рассмотрят различные подходы к оцениванию учебных достижений; убедятся в необходимости критериального оценивания знаний; научатся разрабатывать критерии оценивания.</i>
<i>6</i>	<i>Рефлексия об уроке исследования</i>	<i>Будут иметь понятие о рефлексии; проработают теоритический материал, способствующий написанию отчета; составят черновой вариант рефлексивного отчета по проведенному исследованию уроков</i>

Задачи данного курса: повышение профессионального мастерства педагогов для эффективного управления качеством образовательного процесса, совершенствование профессионально-педагогической компетентности педагогов, создания условий для активной исследовательской и наставнической деятельности, развития профессиональных умений, помощь в становлении профессиональных умений. Тематика занятий была подобрана таким образом, чтобы более тщательно проработать все возникающие у педагогов вопросы от самых простых до более сложных, требующих совместной систематической работы. Для каждой темы были сформулированы достижимые цели и соответствующие им задачи, а также предполагаемые результаты. Занятия по данной программе проводились в форме коучинга, что дало каждому педагогу поработать индивидуально, в парах, группами, проработать все этапы и формы работы которые мы предлагали, ощутить себя нужным и успешным.

Каждый педагог нашей школы заинтересован в совершенствовании собственной деятельности, в применение новых технологий в обучении и воспитании, и в этом

актуальность данного курса. Что мы ждали от курса? Мы ожидали, что все учителя (100%) нашей школы пройдут обучение по составленной программе, большинство педагогов (70%) опробует и будет применять на практике полученные знания и некоторые из них (20%)смогут в дальнейшем стать наставниками для молодых специалистов.

Если рассматривать наш курс в разрезе каждого занятия, то можно сказать что каждое занятие приносило свои плоды, но преподносило и сюрпризы.

Коучинг по теме «Новые подходы в обучении», целью которого было исследование собственного опыта на основе совместного анализа инструктивно-методического письма и планирования урока, мы начали с работы над инструктивно-методическим письмом. Каждый педагог, прорабатывая полученный раздел, составлял, на основе собственного опыта схему-опору. На основе индивидуальных схем, был составлен общий SWOT-анализ, в нем были отражены все положительные и отрицательные стороны, возможности и риски, с которыми педагоги сталкиваются не только при изучении ИМП, но и в дальнейшей работе. И так как учебный год только начинался мы проработали этапы планирования урока и составили схему листа наблюдения за уроком, которая станет опорой педагогам при посещении уроков коллег.

И если материал первого коучинга не вызвал особых эмоций у коллег, то тема следующего занятия заставила задуматься многих. Целью коучинга «Исследование урока, особенности совместного планирования» стало совершенствование преподавания через совместное планирование урока. На данном занятии участники совершенствовали свою практику преподавания, изучали и обсуждали процесс совместного планирования урока; составляли план урока, в котором отражали критерии успеха для категорий учащихся, а также определяли учеников, за которыми будет вестись наблюдение в ходе урока; защищали свои разработки и оценивали работы других. Что дало нам данное занятие? Педагоги пришли к выводу, что подходы в обучении и преподавании надо менять в соответствии с веяниями времени и это не прихоть, это необходимость.

Наблюдение за уроком – что может быть проще? Ознакомление с методами наблюдения за уроком, разработка алгоритма наблюдения – стало целью нашего следующего коучинг-занятия. Опробовав разные способы наблюдения, каждый участник сделал вывод, что для любого наблюдения необходима верно поставленная цель. И как результат занятия – вывод: наблюдение является одним из способов сбора информации и получения целостной картины того, что происходит в школе или классе.

Тема «Критериальное оценивание» очень актуальна и необходима для рассмотрения. Цель данного коучинга «Показать значимость критериального оценивания для эффективного обучения» была направлена на то, чтобы учителя повторив и обобщив теоритический материал, в очередной раз убедились в необходимости критериального оценивания знаний и научатся разрабатывать критерии оценивания.

Обновление содержания образования предполагает новый подход к оцениванию. Критериальное оценивание – это процесс, основанный на сравнении учебных достижений учащихся с четко определенными, коллективно выработанными, заранее известными всем участникам процесса критериями, соответствующими целям и содержанию образования, способствующими формированию учебно-познавательной компетентности учащихся. Рубрики, критерии и дескрипторы составляют главную часть оценивания. Проработав теоритический материал, каждая группа подготовила вопросы и, задавая их другим группам, материал был осмыслен и закреплён.

Последующие темы: «Зачем исследовать урок – сбор данных», «Постановка вопросов исследования», «Наблюдение за практикой», «Рефлексия об уроке исследования» были непосредственно связаны с практической деятельностью каждого педагога. Изучение данных тем помогло педагогам в проведение серии последовательных уроков, при наблюдении за уроками коллег, а также при написании рефлексивного отчета по практике.

Что положил в свою педагогическую копилку каждый педагог по окончанию школьного курса? Во-первых, каждое занятие начиналось с оригинальных приветствий и разных способов деления на группы и пары. Во-вторых, все участники опробовали на себе разные роли и ситуации в которые попадает в процессе обучения не только педагог, но и ученик. В-третьих, разнообразные схемы, опоры, таблицы разработанные при участии самих педагогом. А самое главное, в копилку каждого педагога попал собственный опыт: от выявления проблемной ситуации, постановки измеряемых целей и формулировки правильных вопросов до совместного планирования и рефлексии собственной практики.

К чему мы пришли по окончанию обучения на данных курсах? Каждый педагог провел серию последовательных уроков по своему предмету, для которых самостоятельно были составлены ССП и КСП, верно подобраны и продуманы все этапы урока: вызов, осмысление, рефлексия; практически на каждом уроке были использованы ЦОРы; материал, рассматриваемый на уроках, соответствовал возрастному уровню учащихся, что позволяло ученикам проявить заинтересованность и больше самостоятельности в получении знаний. Работая в парах, педагоги совместно разрабатывая материал урока и наблюдая за работой коллеги, смогли оценить свои возможности, увидеть плюсы и минусы работы по-новому, а некоторые коллеги замечательно проявили себя в роли наставников. И что не менее важное, мы в течение всего курса учились рефлексировать, верно оценивать результаты своей работы и ставить реальные, достигаемые цели.

Стремительно меняющийся мир требует, чтобы педагог не «пытался догнать поезд» [1]! Мы всегда должны идти впереди наших учеников, а это значит, что на протяжении всей своей практики, учитель должен осваивать новые методики, технологии, подходы,

приемы, расти и помогать своим ученикам находить пути к новым открытиям и возможностям. Время требует от нас постоянного совершенствования, непрерывного образования, по этому поводу американский философ Элвин Тоффлер сказал: «Безграмотными в 21 веке будут не те, кто не умеет писать и читать, а те, кто не умеет учиться, разучиваться и переучиваться» [3].

Список литературы:

1. *Руководство для учителя второй (средний) уровень АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2012*
2. *Руководство для школьного тренера «Исследование в практике учителя» Центр педагогического мастерства автономной организации образования «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2018*
3. <https://quote-citation.com/topic/elvin-toffler> Цитаты и афоризмы
4. *Стивен Кинг «Мёртвая зона», роман, 1979 год, русский перевод О. Васильев, С. Таск (Мёртвая зона), 1987 — 8 изд.*

Оқу үдерісін реттеуді зерттеу арқылы қалыптастырушы бағалаудың ықпалын арттыру

Бикенова А.Ф, Буркитбаева А.М.
Нуржанова С.Т, Тастайбаева Н.А.
almagul.78@mail.ru

Аннотация

«Сабақтағы іс-әрекетті зерттеу» жұмысы сабақта оқушылардың сөйлеу мәдениетін қалыптастырушы бағалау арқылы дамытуға бағытталған зерттеу жұмысының барысы мен нәтижелері туралы айтылған. Мақсат – Оқыту сапасын арттыру арқылы, білім сапасын арттыру.

Аннотация

Работа «Изучение деятельности учащихся на уроках» выявила уровень культуры речи учащихся через критериальное оценивание на уроках казахского языка, литературы и истории. Работа, которая была проведена в сотрудничестве с учителями-предметниками, была нацелена на улучшение качества знаний учащихся и воспитание сознательной молодежи.

Аннотация

Work "Studying the activities of students on the lessons " disclose the level of culture speech through the criterial assessment. Work was conducted with teachers subjects to improve the quality of students' knowledge and educate conscious youth.

Білім саласында болып жатырған өзгерістер мұғалім жұмысына жаңа талаптар қоятыны белгі. Өскелең елдің айбынды болашағы үшін – ең әуелі сапалы білім қажет.

2019-2020 оқу жылы қыркүйек айында өткізілген педагогикалық кеңесте қаралған мәселенің бірі: «Оқушылардың білім сапасы». Мектебімізде 5-11 сынып аралығында он алты сынып оқытылады, әр тоқсан сайын сыныптардың білім сапасы сараланып, диагностикалық карта жасалды.

Білім сапасы төмен көрсетілген сыныптарға мұғалім тарапынан қандай көмек жасай алатынымыз туралы талқы жүргізілді. Ұжымның көпшілігі білім сапасын арттырудың тиімді құралы ретінде сабақтағы іс-әрекетті зерттеудің тиімділігін айтып, ойларын ортаға салды.

Сабақты зерттеу - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіру бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл. Мектебімізде білім сапасы төмен сыныптарды таңдап, қазақ тілі, әдебиеті және тарих пәндерінен сабақтағы іс-әрекетті зерттеуді жоспарладық. Білім деңгейінің көрсеткіші төмен деп танылған сыныптардың аты аталып, нақты қай сыныпты алатынымыз таңдалды. Сабақтағы іс-әрекетті зерттеуді бастамас бұрын, алдымен бірлестік мүшелері аталған сыныптардағы оқу жетістіктерінің әлсіз жақтарын анықтады. Анықталған әлсіз жақтары оқушылардың:

-сөздік қоры аз;

-ойын жүйелі жеткізе алмайды;

-сөздердің мағынасын ажырата алмайды; - деген мәселелер болды.

Аталған мәселеге байланысты сабақтағы іс-әрекетті зерттеу тақырыбы таңдалып, оны жүзеге асыруға мақсат қойылды. Сабақтағы іс-әрекетті зерттеудің тақырыбы «Қалыптастырушы бағалаудың оқу сапасына ықпалы» деп алынды. Мақсаты: Қалыптастырушы бағалау арқылы сөйлеу мәдениетін дамыту.

Бірлестік мүшелері өзара ақылдасып, белгіленген сыныптарда қай пәннен, қай мұғалім сабақ жүргізеді, қай күні өткізіледі, фокус топта кімдер жұмыс жасайды, жұмыстары бөлінген көшбасшылық арқылы таратылды. Топ мүшелері сабақтағы іс-әрекетті зерттеудің жоспарын бірлесе отырып құрды.

Сабақтағы іс-әрекетті зерттеу жоспары жасалды .

Қазақ тілі пәніне құрған жоспары бойынша 9 «Ә» сыныпқа қазақ әдебиеті пәнінен зерттеу сабақтары жүргізілді. Топтағы үш мұғалім бақылайтын А, В, С деңгейіндегі оқушыларды белгіленді. Олармен жұмыс бағыты сараланды, күтілетін нәтиже анықталды. Бірінші сабақта топпен жұмыс жасау тиімділігі, диалогтік оқыту әдісінің тиімділігі анықталып, іске асыру құралдары таңдалды. Әр сабақта 3 баланы үнемі бақылауда ұстап, сабақтан соң қайта жоспарлау үшін талқылау болып отырды.

Бірінші зерттеу сабағын талқылау, екінші зерттеу сабағын жоспарлау.

Бірінші зерттеу сабағын талқылау барысында озат оқушы Д.М. күткен үмітіміз ақталды. Оқушы сабақ материалын толық көлемде меңгеріп, өзін көшбасшы ретінде таныта білді. Орта деңгейдегі оқушы Ж.Н. сөздік қоры аздау, бірақ тапсырмаларды толық көлемде меңгереді деп күткен едік, үмітіміз орындалды. Топтық жұмыс бұл оқушылардың белсенділігі мен қызығушылығының артуына алып келді. Төмен деңгейдегі оқушы С.А. сабақ барысында ара-тұра сабаққа қатысып отырды.

Оқушылардың нәтижесін жақсарту үшін екінші зерттеу сабағында шығармашылық жұмысқа көбірек көңіл бөлу, оқушылардың өзіне айтқызу, кез-келген ситуациядан өздігінен шығу, сабақта проблемалық сұрақтарды өмірмен байланыстыра отырып қою, топтар арасында бәсекелестікті арттыратын тапсырмалар беру, тапсырмаларды диалогтық оқыту арқылы бағыттап беру деген мәселелер ескерілсін деген пікірлер айтылды. Бұл пікірлер екінші зерттеуде өткізілетін сабақ жоспарына енгізілді.

Екінші зерттеу сабағын талқылау, үшінші сабақты жоспарлау.

Екінші сабақ барысында әрқайсысы өз деңгейлері жеткенше тапсырманы қызығушылықпен орындап отырды. В деңгейіндегі оқушы Н.Ж. ерекше белсенділік танытты. С деңгейіндегі оқушы С.А. сабаққа белсене қатыстып, жұптық тапсырманы орындау кезінде жұбына көмек беріп оырғандығы байқалды. А деңгейіндегі оқушы Д.М. өзінің көшбасшы екенін көрсетті. Қандай сұрақ қойса, тез жауап беріп тапсырманы тез орындап отырды. Бақылауда болған оқушылар күтілген нәтижеге сай жұмыс жасағандығы байқалды.

Оқушы ойының дамуына қолдау көрсету, алған білімдерін өмірде дұрыс пайдалана білу секілді мәселелер үшінші сабақта қамтылуы керектігі айтылды. Бұл пікірлер үшінші зерттеу сабағының жоспарына енгізілді.

Үшінші зерттеу сабағы барысында озат оқушы М.Д. ерекше көзге түсіп, өзін нағыз көшбасшысы ретінде топ мүшелеріне көмектесіп, оларды тапсырма орындауға итермелеп отырды. Соңында өз тобының мүшелерін бағалады. Ал С деңгейдегі оқушы С.А. тапсырмаларды мүмкіндігінше орындауға тырысты. Орта деңгейдегі Н.Ж. жеке тапсырма орындауды ерекше көзге түсіп, белсенділік танытты.

Қорыта келе, өткізілген зерттеу сабақтарының нәтижесінде мынадай түйіндіге келдік . А деңгейіндегі оқушы берілген тапсырманы орындап тастап, қасындағы оқушыларға көмектесе бастағаны, В деңгейіндегі оқушы да топпен жұмыс кезінде оқулықтағы мәтінмен жұмыс жасап, өз ойын дәлелдеуге тырысты. Ал С деңгейіндегі оқушы басқа оқушыдан көшіріп алуға тырысқанымен қызығушылығы байқалып, сабаққа араласқандығын байқадық. **Қазақ әдебиеті пәніне құрған жоспары бойынша Б. А. М. өткізді.** Топ мүшелері 8 «Ә» сыныбына зерттеу сабағын өткізуді бірлесе отырып таңдады. Топ мүшелері А, В, С деңгейіндегі оқушыларды таңдап алды. С деңгейіндегі яғни, «Үлгірімі жақсы» оқушылар А.А. мен Б.Н, В деңгейіндегі оқушылар Ж.А., А деңгейіндегі оқушы Т.А. пен Е.А. Зерттеу сабақтың 1 сабағында ынтымақтастық асмосферасын құру үшін «Киіз үй» әдісі қолданылды. «Суреттер сөйлейді» әдісі арқылы шаңырақ, кереге, уық, киіз суреттері бойынша 4 топқа бөлінді. «Киіз үйдің құрылымы» атты бейнежазбаны көріп, сабақтың тақырыбын анықтады. Бөлімнің аты «Адамзаттық құндылықтар және әлем мәдениеті», сабақтың тақырыбы «Қазақтың киіз үйі», сабақтың

оқу мақсаты да айтылды. Тапсырма барысында жақсы жауап берген жұптарды «жарайсындар», «өте жақсы» орындадыңдар деп мадақталып отырды. Тапсырма барысында қиналған жұпқа жақындап келіп, тапсырманы түсіндіре отырып «қолыңнан келеді», «тағыда ойланып көр» деп жетектеп отырды. Ал екінші тапсырма «Киіз үй – ата-бабадан қалған ұлттық құндылық» тақырыбы бойынша материал жинақтап, тезистік жоспар құру арқылы жоспарды топ ішінде талқылап, ең үздік тезисті «Ыстық орындық» әдісі арқылы ыстық орындыққа отырып оқиды.

Қалыптастырушы бағалау: «Мадақтау, қолпаштау» әдісі арқылы Жарайсың! Берілген тапсырманы ойдағыдай орындай алдың,- деген мадақтау айтылды. Алайда материал аз жинақталып, тезистік жоспар аяқталмай қалды делінді. Рефлексия «3-2-1» әдісі арқылы 3 маңызды ақпарат, 2 қиындық туғызған сәт, 1 сабақта ұнаған аспектісін айтты. Үйге тапсырма берілді. Екінші сабақ «Сатамын және сатып аламын» әдісі арқылы шеңберде тұрған қатысушы қасындағы көршісіне өзінің жағымсыз қасиетін сатып, оның немесе ертегідегі кейіпкерлердің жақсы қасиетін сатып алды. Мысалы, «Мен еріншектігімді саған сатып, сенің шыншылдығыңды сатып аламын» дегендей өздерінің жағымсыз қасиетін сатып жіберіп, жақсы қасиеттерді сыныптастарынан сатып алды. «Өз затыңның тұрған жеріне отыр» әдісі оқушылардың бір-бір заттары алынып, үстелдің үстіне қойылды. Кімнің заты тұр, сол жерге оқушылар топтасып 3 топқа бөлінді. «Ойтүрткі сұрақтар арқылы сабақтың тақырыбы мен оқу мақсаты хабарланды. 1 тапсырма «Көршіңмен талқыла» әдісі арқылы 3 топтың жұптарына үш түрлі тапсырма берілді. 1-топқа мәтінді оқып, әлеуметтік мәселені талқылау. 2-топ мәтінді оқып, тұрмыстық мәселені талқылады, 3-топ негізгі ойды анықтады. Қалыптастырушы бағалау «Мадақтау, қолпаштау» әдісі арқылы тапсырма барысында жақсы жауап берген жұптарды «жарайсындар», «өте жақсы» орындадыңдар деп мадақталды. Тапсырма барысында қиналған жұпқа жақындап келіп, тапсырманы түсіндіре отырып «қолыңнан келеді», «тағыда ойланып көр» деп жетелеп отырды.

2 тапсырма «Еркін жазу» әдісі арқылы жүзеге асты. 1-топқа жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақала құрастырып жазу тапсырылса, 2-топқа жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, сурет бойынша мақала құрастырып жазу, 3-топқа жанрлық және стильдік ерекшеліктеріне сай тілдік құралдарды орынды қолданып, мақаланы толықтырып, құрастырып жазу тапсырылды. Жазып болғаннан кейін ең үздік мақаланы топ ішінде таңдап, сыныпқа оқып берді. Қалыптастырушы бағалау үшін өздік бағалаудың «Блоб ағашы» қолданылды. Берілген тапсырманы ойдағыдай орындай алдың деген мадақтау айтылды. Жақсы! Алайда мақала толық аяқталмай қалды. Сабақтың мақсатына жеттік пе? деген сауал сабақтың соңында қойылды. Рефлексия «3 ҚҚҚ» әдісі арқылы маған қызық болған 2 нәрсе, маған қиын болған 2 нәрсе, маған қажет болған 2 нәрсе деп кестені толтыру арқылы кері байланыс жасады. Үйге тапсырма берілді. Үшінші сабақ «Ішкі және сыртқы шеңбер» әдісі арқылы оқушылар жұптасып тұрып, ішкі шеңбер қай жерлерге саяхат жасағанды ұнататынын айтты, сыртқы шеңбер тыңдады және есте сақтаған мәліметтерін айтты (кім көп мәліметті есінде сақтады сол ортаға шығып айтты). Әрі қарай «Пазл» әдісі арқылы ата-бабаларымыз тұтынған заттардың суретін пазлды құрастыру арқылы 4 топқа бөлінді. Үй тапсырмасы эссе «Автор орындығы» әдісі арқылы жүзеге асты. Өткен тақырып бойынша «Ақсақ құлан» күйі тыңдалып, сұрақтар қойылып, үй тапсырмасы түйінделді. Ішкі және сыртқы шеңберде айтылған саяхат, топқа бөлінген ата-бабаларымыз тұтынған заттар туралы айта отырып, жаңа сабақтың тақырыбы ашылды. «Ұлы Жібек жолы – әлемдік өркениет» сабақтың тақырыбы, мақсаты хабарланып, бағалау критерийлері үлестірілді. «Ойлан, жұптас, бөліс» әдісі арқылы мәтін бойынша тезистік жоспар құрады. Әуелі өздері құрып, одан кейін жұптарымен талқылады, жұппен талқылап болғаннан кейін топпен бөлісіп

өзара оқыту жүрді. «Екі жұлдыз, бір тілек» әдісі арқылы қалыптастырушы бағаланды. 2-тапсырма. ӘТН. «Артық болмас білгенің» айдары мәтіндегі Елбасы сөзін әуен, әуез, кідіріс сақтап, сөйлеу мәнеріне сай жұбымен бір-біріне оқып беріңдер (Ең үздік тезистік жоспарды таңдап, топ алдында айтады) тапсырмасы берілді.

3тапсырма «Қазына іздеу жолында» әдісі арқылы сабаққа аз қатысып отырған оқушыларға жеке тапсырма берілді. Қолдарына сілтемесі бар кеспелер үлестіріп, үлестірген сілтемеге қарап отырып, жасырылған тапсырмаларды сынып ішінде іздеп тапты, ата-бабаларымыздың қолданған асыл қазыналарымыз табылды, онда тапсырмалар берілді. Сол тапсырмаларды орындау арқылы қазыналарды иеленді. Қалыптастырушы бағалау жүргізілді. Сабақтың соңында «Рефлексия пирамидасы» әдісі арқылы 1 Есте сақтау керек бір нәрсе. 2Сіз көбірек білгіңіз келетін екі нәрсе .3 Сіз бұған дейін білген үш нәрсе . 4 Сіз үйренген төрт нәрсе. Үйге тапсырма берілумен сабақ аяқталды. 1 сабақта С оқушы Б.Н. сабақта болған жоқ. А.А. әрине, жақсы оқитын оқушы өзін 1 сабақтан бастап жақсы жақтарынан көрсете білді. Сабақтың әр кезеңінде белсене қатысып, талаптарды толық орындап отырды. В деңгейіндегі оқушы да өз деңгейіне қарай тапсырмаларды орындап отырды. Ал С деңгейіндегі оқушылар өз ойларын топ алдында шығуға ұялып басында, соңғы сабақтарда белсенді қатысуға тырысты.

Бұл бірінші сабақта топпен жұмыс жасау тиімділігі анықталып, келесі сабақта жұптық жұмысты көңіл бөлу жоспарланып іске асты. Әр сабақта 2 баланы үнемі бақылауда ұстап, сабақтан соң талқылау болып отырды. Бізге топпен оқыту әдісінің тиімді екені белгілі болып, келесі сабақты оқушылардың қызығушылығын арттыру мақсатында ойын түрінде өткізу жоспарлады. Яғни, бұл тәсіл бойынша өткізілген зерттеу сабақтарының нәтижесінде біз мынаны аңғардық. С деңгейіндегі оқушы берілген тапсырманы орындап тастап, қасындағы оқушыларға көмектесе бастағаны, В деңгейіндегі оқушы да топпен жұмыс кезінде оқулықтағы мәтінмен жұмыс жасап, не болғанда да қатарынан қалмауға тырысып бақты. Ал С деңгейіндегі оқушы басқа оқушыдан көшіріп алуға тырысып, бірақ та ойын сабақтарын өткізген кезде қызығушылық танытып, сабаққа араласқандығын байқадық және де бұл сабақта оқушылар бірін-бірі бағалауда жақсы нәтижеге жете алды.

Қорыта келгенде, бұл тәсілдің нәтижесінде біз оқушылардың білімдерін жаңа тәсілдер арқылы кеңейте алдық. Сабақ соңында алға қойған мақсаттарымызға жеттік, қалыптастырушы бағалау әдістері арқылы қалыс қалған оқушылар болған жоқ. Бағдарламаның жеті модулін ықпалдастыра отырып, оқушылардың сұрақтарға толық жауап беруіне, ойларын ашық айтуына дағдыландырдық. Топтық жұмыс арқылы ойларын ортаға салып талқылау, талдау, өз пікірін ашық айтуға дағдыландыра отырып, оқуға деген қызығушылығын арттырдық.

Болашақта осындай әдіс - тәсілдерді қолдана отырып өткен сабақтарымызбен оқушының білім, білік дағдыларын арттыруды көздеп отырмыз және үлгерімі "А" дәрежесіндегі оқушылармен әлі де жұмыстар жасап "В" дәрежесіне жеткізуге, "В" дәрежесіндегі оқушыларды "С" дәрежесіне жеткізуге тырысамыз. Талантты және дарынды оқушыларға күрделенген тапсырмалар беруде әлі де ізденуге жұмыстанамыз. LessonStudy тәсілі кәсіби дамудың тиімді тәсілі, мұғалімнің кәсіби қоғамдастығын құру болып табылады бұл үдеріс.

«Фокус» тобының тарих пәніне құрған жоспары бойынша

Тастайбаева Н.А. өткізді.Топ мүшелерінің сабаққа құрған жоспарына сай Қос үкімет, Уақытша үкімет, Кеңес үкіметі деп жазылған стикерлер арқылы үш топқа бөліп отырғызылды. Ынтымақтастық атмосферасын құру мақсатында «Менің тілегім» бір – біріне жылы лебіздерін білдірді. «Идеялар сандығы» әдісі бойынша сабақтың мақсатын мұғалім жетелеуші сұрақтар арқылы сабақ тақырыбын анықтауды ұсынды.

Жаңа сабақтың тапсырмасын «stop кадр» бейне материал көрсетіп, мега постер жасау арқылы әр топқа жеке тапсырма берілді. Топтағы оқушылар түсті қағаздарға мәліметтер

жазып, сызба сызып, тақтаға іліп мәліметті топтан үш бала шығып қорғады. Қалыптастырушы бағалау «Архиватор 3,2,1» әдісі арқылы жүргізілді. Сабақта бір – бірінің олқылықтарын түзетіп, жоғары деңгейі оқушылар басқа оқушыларға түсіндірді. **Сәтті жақтары** а) Топтық зерттеу талдау жұмысында «Осы жерде, ана жақта» әдісі Қазақстандағы қоғамдық саяси өзгерістерге жағымды және жағымсыз мысал келтіру. I топ- Ә.Бөкейханов II топ-А.Байтұрсынұлы, III топ- М.Дулатұлы С бақылауындағы оқушы өз деңгейіне сай тапсырманы орындап, интернетті пайдалану арқылы қосымша мәліметтермен толықтырып дәлелдеді. В деңгейіндегі оқушы берілген мәліметті, қосымша ресурстарды пайдалана отырып, топтық жұмыс жасау барысында сыныптастарымен бірігіп жұмыс жасай отырып тақырыбын қорғады. А деңгейіндегі оқушы «Сүзгіге салу» әдісі тапсырмасы кезінде Зиялы қауым өкілдерінің ғылыми мұрасын шығармаларын айту кезінде М. Дулатовтың бір өлең жолдарын айтып берді. Топтық, жұптық жұмыс жасау кезінде топтағы деңгейі жоғары оқушылардың қолдау, демеу көрсетуі байқалды. Топтық тапсырмалар орындау, постер қорға, қалыптастырушы бағалау өте тиімді жүргізілді. Термин сөздермен жұмыс кезінде үш тілде еркін жауап берді. Оқушылар интернет ресурстарын пайдалану арқылы тың мәліметтер іздеп қолданды.

Не сәтсіз болды немесе **келесі жолы нені өзгертуге болады?** «Фокус» тобындағы мұғалімдердің бақылауынша, бағалау барасында, оқушылардың бір-біріне бағалау жүргізуді жиі тапсырып отыру керек екендігін аңғарды.

Мұғалім тапсырма берген кезде нақты тапсырманы орындауын айтып, оқушылардың жұмысқа уақытылы кірісіп аяқтауын қадағалау . Осы сабақтағы бақылаудағы оқушылар С деңгейіндегі оқушы өз деңгейіне сай . А, В, деңгейіндегі оқушылар өз деңгейінен жоғары белсенділік танытып, топтық тапсырма орындау, өз ойын жеткізу кезінде көрінді. Сабақ аяқтылығымен, сыныпты зерттеу тобының мүшелері мен қатысушы мұғалімдер бірден талқылап, өз пікірлерін ұсыныстарын жазып қалдырып отырды. Талқылау барысында айтылған кемшіліктер мен ұсыныстар және сәтті жақтары жазылып келесі сабақтарды жоспарлауға ескерілді. Жүргізілген жұмыстың нәтижесінде, іс-әрекетті зерттеу сабағы ұтымды, өз дәрежесінде , жоспарланып өткізілді.

Қорыта келгенде осы жетістіктердің барлығы теңіздегі тамшыдай болғанымен, оқушылардың білім сапасының жақсы көтерілгенін аңғартты.

Қолданылған әдебиеттер:

1. «Назарбаев Зияткерлік мектептері»ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2016.
- 2.Мұғалімге арналған нұсқаулық,1,2-деңгейлер.
- 3.INTERNET желісі. <https://infourok.ru/prezentaciya-zertteu-sabatarin-bailau-dis-tsideri-729989.html>

Мұғалімдердің зерттеушілік дағдыларын дамытуындағы педагогтардың өзара әрекеттесудің рөлі

Биримжанова Айгуль Каримовна
Досмаилова Светлана Султановна
Ибрагимова Торгын Сапарбековна
№10 орта мектебінің мұғалімдері
Қостанай қаласы
E-mail: aygulkarimova@mail.ru

Аннотация

«Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» жүргізу шағын топтарда және топ мүшелерімен өзара қарым-қатынас жасауға, пікір алмасуға ынталандырады. Зерттеу кезінде тыңдаушылардың зерттеушілік дағдылары қалыптасады және кәсіби дамиды. Сабақты зерттеу мұғалімді бағамдау емес, оқушының ойлауы мен оқуын зерттеуге бағытталады, жетістіктер мен кемшіліктер сараланады. Сондықтан сабақты зерттеу мен іс-әрекетті зерттеу өзектілігі, бұл:

- бірлесіп жоспарлау – күтілетін нәтижеге қол жеткізу,
- SMART мақсатпен жұмыс оқушыны шыңдайды,
- зерттеушілік дағдыны жетілдіруге жетелейді.

Проведение исследования опыта работы учителя помогают при организации работы в малых группах, взаимодействию с учителями, обмениваться мнениями. В ходе исследования у учителей формируются исследовательские навыки и развивается педагогическое мастерство. Поэтому важность исследования урока и исследования деятельности это:

- совместное планирование
- путь к ожидаемым результатам,
- работа со SMART целью оправдывает учащегося
- путь к повышению исследовательских навыков.

Conducting a study of teacher experience helps in organizing work in small groups, interacting with teachers, and exchanging opinions.

During the study, teachers develop research skills and develop pedagogical skills.

Therefore the importance of lesson research and activity research is – joint planning – the path to the expected results – working with the SMART goal justifies the student – the path to improving research skills.

Түйінді сөздер:

Кәсіби қауымдастық, мұғалімдердің бірлесіп жұмыс істеу мәдениеті, сыныптағы өзгерістерді бақылайды, саралайды кәсіби қызметінде орын алған проблемалар мен қиындықтарды алады.

Исследование урока нацелено не на оценивание работы учителя, а на анализ умения учащихся размышлять и получать знания, их достижений и ошибок.

The lesson is aimed not at assessing the work of a teacher, but at analyzing the students' ability to reflect and receive knowledge, their achievements and mistakes.

«Қазір бой жарыстыратын заман емес, ой жарыстыратын заман»

Н.Ә.Назарбаев

Сабақты зерттеу тәсілі оқушының пән мазмұнын қалай игеретінін –олардың нақты идеялар мен тұжырымдарға қалай түсініктеме беріп, қалай түсінік немесе қате түсінік қалыптастыратынын зерделеуге мүмкіндік береді. Мұғалімдер ойлау кезінде оқушылардың санасында жүріп жататын үдеріс және олардың жаңа тақырыпты қалай меңгергені туралы түсінік қалыптастырады.

Сондықтан бірлесіп жұмыс атқару мұғалімдер үшін тек тәжірибе алмасу емес, бөлісу, жаңаны жариялау, оны іс жүзінде іске асыру арқылы зерттеу, талдау жүргізу боп табылады. Өз тәжірибемізде «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» бойынша алдымен зерттеу тобының құрамын анықтап, математика –жаратылыстану бағытындағы және гуманитарлық бағытта мұғалімдердің зерттеу топтары құрылды, мақсат- міндеттер анықталды.

Бұл топтарды құрудағы мақсат ең алдымен:

«Сабақты және іс-әрекетті зерттеуді жүргізетін, оқыту процесіндегі мақсатты анықтап, жүйелі жұмыс ұйымдастыратын, шығармашыл жаңа форматтағы мұғалімді дамыту» Осы мақсатты жүзеге асыру, нәтижеге жету көзделді. «Зерттеу» деген не? , «Зерттеуші мұғалім дегенді қалай түсінесің?», «Сабақты зерттеу», «Іс-әрекеттегі зерттеу» туралы проблемалық сұрақтар төңірегінде ойларын ортаға сала алды. Жоспарға сай фокус топ тыңдаушыларына теориялық білім ұсынылып, талдау, саралау жүргізілді. Өйткені педагогика ғылымының зерттеушілерінің айтуы бойынша: «Зерттеу әдістері-объективті шындықты көру, танып білу. Зерттеу процесінде нақты мәліметтерді алу үшін, олар талапқа сай болуы керек. Онда философия қарастыратын зерттелетін құбылыстардың мәнін түсіну қарастырылады» екен. /А. Дистерверг/

1.«Мәңгілік ел» патриоттық актісі. Сабақты зерттеу тәсілімен танысу

2.Сабақты бірлесіп жоспарлау. Сабақ барысында қадағаланатын оқушылар, олармен сұхбаттасу тақырыптар төңірегінде теориялық білім берілді. Пән мұғалімдері мен сабақ беретін сынып оқушыларының ерекшелігіне сай туындаған проблема ортаға салынып, төмендегідей «Дескрипторлар арқылы оқушылардың тапсырманы түсініп, қорытындылай алу, өмірмен байланыстыру дағдыларын арттыру» зерттеудің мақсаты анықталды. Зерттеу барысында мысалы 5-сыныпта математика пәнінде **5.1.2.27.** «Ондық бөлшектерді қосу және азайтуды орындау» оқу мақсаты бойынша тапсырмаға бағалау критерийлеріне сәйкес дескриптор құрылды.

1-сурет

Есепте :

$1,5+2,3=$ **қызғылт**

$3,7+1,4=$ **сары**

$7,84+8,9=$ **қызыл**

$12,3+1,23=$ **қоңыр**

$7,53+8,624=$ **жасыл**

$125,34+12,534=$ **көгілдір**

$7,48+6,81+4,2=$ **қара**

Жауабы бойынша сәйкес түске боя.

Дескриптор:

Ондық бөлшекті қосады

Қосу ережесін тиімді қолданады

Осы тапсырманы дескрипторларға сай қорытындыланды. Берілген критерий арқылы өз деңгейлерін шығарды. Қорытынды есебінде дескриптормен берілген тапсырманы орындап, сиқыршыны жауаптарына сәйкес түстермен бояды. Олар үшін бұл тапсырма өте қызықты болды. Оқушы-оқушы, мұғалім-оқушы кері байланыс беріліп, қалыптастырушы бағалау жүзеге

асып отырылды. Сабақ соңында бақыланып отырған оқушылардан сауалнама алынды. Қызықты болды «сабақты еш өзгеріссіз қалдырар едік»-деп өз ойларын айтты.

5-сынып жаратылыстану пәнінде 5.4.1.1.-өлі табиғатта болатын үдерістерді атау (табиғатта заттардың айналымы, тау түзілу, үгілу, климаттық үдерістер) оқу мақсатына қол жеткізу үшін оқушылар мәтінмен жұмыс жасады. Жұмыс жасамас бұрын проблемалық сұрақ қойылды. «Қалай ойлайсыз, мәтіннен біз не анықтауымыз керек?». Берілген жауаптар нәтижесінде оқушылармен бірігіп дескриптор құрылды.

Дескриптор: -табиғаттағы болатын өзгерістерді анықтайды.

Тапсырма: 1. Мәтінді мұқият оқып шығыңыз.

Адам табиғаттың ажырамас бөлігі. Сондықтан халқымызда «Жер-Ана» деген егіз ұғым қалыптасқан. Жерді өз Анасындай, Анасын Күндей қастерлеу Ата қостаған салтымыз. «Жер шоқтығы - Көкшетау», «Жер жаннаты - Жетісу» деп, бабаларымыз туған жерге, табиғатқа деген ыстық махаббатын білдірген. Сондықтан орман-тоғайларды сақтап, қоршаған ортаның, өзен мен көлдердің ластанбауына ерекше мән берген. «Су ішкен құдығыңа түкірме», «Бұлақ көрсен, көзін аш» – деп, жас ұрпақтың бойына табиғатты қорғаудың тәрбиесін сіңірген.

Табиғатта үздіксіз өзгерістер болып жатады. Мысалы, жанартаудың атқылауы, найзағайдың жарқылы, судың мұзға айналуы сияқты құбылыстар табиғаттағы өзгерістерді көрсетеді. Аспан денелерінің қозғалысы, гүлдердің шешек атуы, ағаштың жайкалып өсуі, өзеннің тасуы немесе көлдердің тартылып суалуы – осылардың барлығы да қоршаған ортадағы өзгерістер.

2. Өзіміздің айналамызда айтылған табиғат өзгерістерінен қайсысы кездеседі? ,- деп өмірмен байланыстырылды. Оқушылар бір апта төңірегінде болған табиғи өзгерістерді суретке түсіру және оны қорғау арқылы зерттеушілік дағдыларын реттей алды.

Гуманитарлық бағытта жұмыс жасаған, фокус топтың анықталған проблемасы: «Жұптық жұмыстар жоспарлау арқылы оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыту». Мысалы: 1-сыныпта сабаққа зерттеу жүргізілген сауат ашу пәнінде төмендегі оқу мақсатына сай оқушыларға тапсырма берілді.

Оқу мақсаты: 1.1.4.1 мәтіннің мазмұнын тақырыбы немесе оның иллюстрациясы бойынша болжау.

1.3.10.1 заттың атын, санын, сынын, қимылын білдіретін сөздерді ажырату және орынды қолдану

Дескрипторы: заттың атын білдіретін сөздер ойлайды, айтады ;

Тыңдаушы түсіндіру үшін қимылды, ым-ишараны ,дауысты қолданады.

Жұппен жұмыс ауызша мынадай жүргізілді. «Екі әріп» ойыны Бірінші оқушы оған заттың атын білдіретін сөздер айтады, екінші жұбы сол сөздің соңғы екі әрпінен жаңа сөз құрастырады,бірақ оны дауыстап айтпайды, сипаттап көрсетеді.

Кітап-апа-парта –таға -....

Сауат ашу пәнінде 1-сынып ,өз іс-әрекеттеріне рефлексия жасау сәтінде жұппен жұмыс ұсынылды.

Екі жақсы жағы мен бір кемшілігіне ұсыныс жазу арылы өз іс-әрекеттеріне кері байланыс жасады.

2-сурет

«Сөзжұмбақ» шешу:

1.Қыста ұйқыға кететін аң.

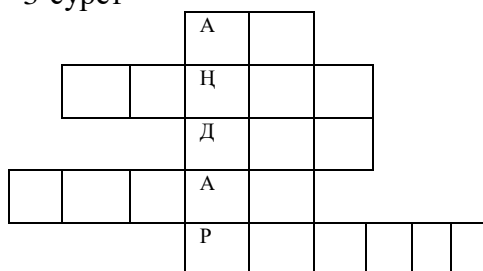
2.9 мамыр мерекесі қандай мереке?

3.Тепсең зымырайтын зат.

4.Сиырдың төлі.

5.Гүлдің және қыздың аты.

3-сурет

1.2.5.1 мәтін иллюстрациясы бойынша сұрақтар қоя білу немесе оқығаны бойынша қойылған сұраққа жауап беру

Тақырыбы: Орманға саяхат. H дыбысы мен әрпі

Дескрипторы: сызбаға сәйкес сөздерді анықтайды;

сұрақтардың жауабын айтады және жауабын қатесіз жазады;
жаңа сөз шығарады.

Осындай тапсырмаларды орындау барысында қол жеткізген жетістіктер мен өзгерістерді саралай отырып, тыңдаушы өз есебінде 1-сыныпта жоспарланған тізбектелген сабақтарда фокус топтың зерттеу бойынша қойылған мақсатқа жете алғанын айтады. «Жұптық жұмыстар жоспарлау арқылы оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыту» болғандықтан, әр сабақ барысында жұппен жұмыс жасалып, күтілетін нәтижеге қол жеткізілді. Жұппен жұмыс барысында оқушылар диалогқа түсіп, сөздерді сәйкестендіру, мәтінді оқу, талқылау барысында іске асырылды деп өз жұмысын саралайды.

Жалпы «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу»жәсіби даму курсының білім беру бағдарламасы өз алдына қойылған мақсатқа жете алды. «сауалнама емес» жай ғана есеп-қисап емес-талқылау, пікір-талас дегендей,сабақтан кейінгі талдау кәсіби әңгіме жүргізілді.

Нәтижесінде зерттеу бойынша оқушылар жетістігі:

- Оқушылар әлеуметтік және эмоционалдық тұрғыдан дами түсті;
- Топтарда жұмыс жасау арқылы көбірек білім алып, оны ұзақ сақтайды;
- Өзара ынтымақ, бірлікте жұмыс жасауды,бір-бірінің пікірін тыңдауды үйренді.Оқытудың жаңа әдістер мен тәсілдерін қолдану арқылы сабақтарға өзгерістер енгізілді.

Жалпы қорытындылай келе мұғалімдердің жаңаны үйренуге талпыныстары бар. Бірлесіп жоспарлаудың нәтижесі мол екенін түсіне алды. Сабақты зерттеу мен іс-әрекеттегі зерттеудің айырмашылығын түсінді. Әр тәсілдің не үшін қолданып жатқанын бағалай алды.Төмендегі құжаттармен жұмыстар жасалды.

- нормативтік құжаттар әзірленді
- теориялық сессиялар, презентациялар
- фокус топтардағы талдау жұмыстары
- орта мерзімді жоспардан ортақ тақырып анықталды
- қысқа мерзімді жоспар,бірлесіп жоспарланған сабақтар
- әр сабақтан кейінгі талдаулар және келесі сабақты жоспарлау
- ақпараттық бұрыш ұйымдастыру , хабарландыру, фотогалерея жасалды
- оқушылармен сұхбат, сұхбатты қорытындылау нәтижесінде келесі сабақта ұсынымдар ескерілді.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық «Назарбаев Зияткерлік мектебі»ДББҰ, 2012ж [91-93бет]
2. «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» мектепшілік кәсіби даму курсының білім беру бағдарламасы. Астана 2018ж [3-5бет], [23-27бет], [132-133бет]
3. Пит Дадли Кембридж, 2011ж

INTERNET желісінен алынған материалдар:

- 1.Педагогикадағы ғылыми зерттеу әдістері және педагогикалықзерттеудегі логика// Молодой ученый.-2014.-№20.1-С44-46 <https://moluch.ru/archive/79/14118/>
- 2.Уикипедия. Интернет сайты
3. <https://bilim-all.kz/figure/82?posts=quotes>

Көлемді мәтіннен ықшам мәтінді қалай құрастыра аламыз?

Бірманова Қымбат Исланбекқызы
Жумабаева Гульжанат Тийшбайқызы
Жумабаева Алтын Ерікқызы
Қазақ тілі мен қазақ әдебиеті
пән мұғалімдері
Рудный қ. <rudny_sh7kaz@mail.ru>

Аннотация

Өзектілігі: Мәтінді ықшамдау барысында бүтіннен бөлшекті алып құрастыру, мәтіндегі негізгі идеяларын құрылымдай алу. Оқушылар, көбіне, жинақы мәтін дегенде алғашқы үш сөйлемді жазу деп ойлайды. Сондықтан ықшам мәтіннің негізі ойын табуда алгоритмдерін үйрету қажеттілігі туындады.

Мақсаты: кең ауқымды оқиғаға құрылған мәтіннің маңызды бөлігін ықшамдап жазуға үйрету.

Аннотация

Актуальность: Проблемы формирования основных идеи текста, выделение частного от целого по мере минимизирования текста. Когда речь идет о компактном тексте, ученики понимают его как написание первых трех предложений. Поэтому возникает необходимость обучения алгоритмам выявления основной мысли компактного текста.

Цель: Научить короткому письменному изложению важной части текста основанной на масштабных событиях.

Abstract

Relevance: The problems of the formation of the key messages of the text, the allocation of quotient from the whole as the text is minimized are tackled in this article. When it comes to compact text, students think of writing the first three sentences. Therefore, it becomes necessary to teach necessary algorithms to identify the main idea of a compact text.

Goal: Teach a short written presentation of an important part of a text based on large-scale events.

Түйінді сөз: мәтін, негізгі ой, қажетті сөйлемдер, сауалнама, проблема, күшейтілген әрекет, нәтиже.

Ключевые слова: текст, основная мысль, нужные предложения, опрос, проблема, усиленное действие, результат.

Keywords: text, main idea, necessary sentences, survey, problem, accelerated action, result.

Сабақты зерттеу – мұғалімнің кәсіби мүмкіндіктерін жетілдіруге бағытталған іс-шаралар жүзеге асыратын үйлесімді, әрі тиімді жүйені ұйымдастыруға мүмкіндік беретін тамаша үдеріс. Өзіміздің зерттеу мақсатымызды басшылыққа ала отырып, оқу әдістері мен формаларын бірлесе анықтадық. Атап айтсақ,

1. Сауалнама;

2. Бақылау;

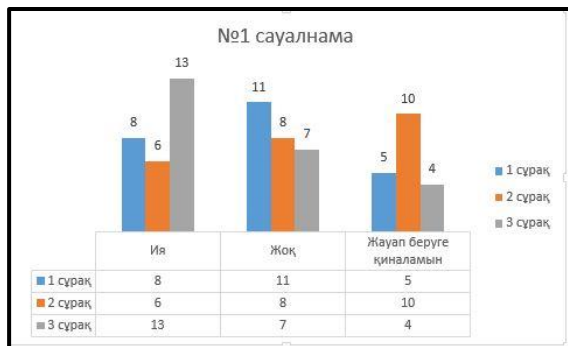
3. Әртүрлі жанрда аналитикалық жазба жаттығулары т.б. әдістері белгіленді. Осы тақырып арқылы оқушыларды «неге үйретеміз, не біледі?» деген сұраққа жауап берер болсақ,

- ✓ Мәтіндегі негізгі ойды түйіндеп, бөлімдері арасындағы байланыстарды табады;
- ✓ Жазылған мәтіндерді қайта редакциялауға машықтанады;
- ✓ Әртүрлі стильде жазылған мәтіндерді терең ұғынуға жол ашады;

✓ Негізгі ой мен қосымша ойды ажырата білуге машықтанады, дағдылары артады.

Тақырыпты бастамас бұрын сынып оқушыларынан бастапқы сауалнама алынды, бұндағы мақсатымыз оқушылардың жұмыс басындағы деңгейін бақылау болатын. Берілген сауалнама 3 сұрақты қамтыды:

1. Логикалық жүйелікті сақтап негізгі ойларды топтастыра аласың ба?
2. Тұтас мәтінмен ықшам мәтін құрауға қажетті компоненттерді анықтай аласың ба?
3. Көлемді мәтін бөлімдерінен ықшам мәтін жасауға қажетті сөйлемдерді іріктей аласың ба? Нәтижесіне тоқталсақ, сауалнамаға 8 «А» сынып оқушылары, 24 оқушы.

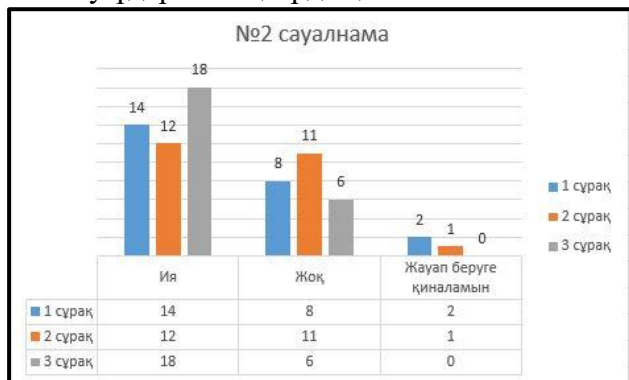
№1 сауалнама қорытындысы

Сараптай келе, оқушылардың көлемді мәтіннен ықшам мәтін жасауда қиналатындығын байқадық. Жалпы, жоспарлау үдерісінің барлық кезеңінде оқушылардың көзқарасы тұрғысынан қарай отыру, танымдық эмпатияны тәжірибеден өткізеді, оқушылардың қалай оқитындығын түсіну үшін жұмыс атқарылады. Алғашқы жүргізілген сабақтан кейін жоспарға түзетулер енгізіліп, әрбір сабақтан кейін жоспар жетілдіріле берді және оқушылардың қызығушылықтары да басшылыққа алынды, ықшам мәтін құрылымдау кезеңдері мәтінмен жұмыс жасауда мынадай оқу стратегиялары арқылы жүзеге асырылды: «Фишбоун», «Графикалық-органайзерлер» «Мәтінді редакциялау» т.б. Аталған стратегиялар оқушылардың тілдік дағдыларын дамытуға ықпал етеді. Оқушы негізінен мәтінді оқыған кезде көп жағдайда бірден түсінік қалыптастыруға қиындық ұшырайды. Сол себепті оқушының ойлануына, ойын жинақтауына, көз алдына елестетуіне, болжам жасауына мүмкіндік берген кезде ғана оқушы не оқығанын түсінеді және өз ойын жинақтап жазуына да төселе бастайды. Оқу стратегияларын қолдану барысында өзімізге мынадай сұрақтарды басшылыққа алдық:

- ✓ Мәтіннен нақты қандай ақпаратты алу қажет? Оқушы нені іздеуі қажет?
- ✓ Мәтіннен ақпаратты қалай іздеу қажет? Категория бойынша ма, әлде тірек сөздер арқылы ма, әлде абзацтардан тірек сөздерді табу арқылы ма? Мұнда бөлшектерден бүтін құрай отырып, тез арада ақпарат алуға дағдыландыру жүзеге асып отырады.

Топ мүшелері әрбір сабақтан соң тақылау жасады. Талқылау барысында оқушылардың сабақ тәжірибесінен нені және не үшін үйренгендігі, неге қол жеткізе алмағандығы төңірегінде талқыға салынды. Қорытынды шығарар алдында қатысқан екі мұғалім өз бақылауларын, түсініктемелерін, сабаққа байланысты пікірлерін білдірді. Мұндағы мақсат оқушыларды оқыту, оларды ойлау және өзара әрекеттегі мәселелері тұрғысынан сабаққа мұқият талдау жасауға және баға беруге негізделген болатын. Талдау нәтижесінде топ сабақ жоспарына нені өзгерту керектігі туралы шешім

қабылдады. Бұдан кейін келесі топ мүшесі түзетілген жоспар бойынша сабақ беруді жалғастырды. Бұл үдеріс топ зерттеу мәселесін толық болғанға дейін жалғасты. Осынай бірлескен жұмыстың нәтижесінде, көлемді мәтіндерден ықшам мәтін жасауда оқушылардың мәтінмен жұмыс барысында оқуға деген белсенді іс-әрекетінің жақсартылып, зейіннің шоғырланғандығын байқауға болады. Оның барысын №2 өткізген сауалнаманың нәтижесінен байқадық. Екі сауалнаманы салыстырсақ, алға жылжу үдерісін аңғардық.

№2 сауалнама қорытындысы

Зерттеу тәжірибесінде оң нәтижелерге қол жеткізіп, жақсы тәжірибе алу үшін пән мұғалімдерінің ортақ мақсат аясында жұмыс жасаудың маңызы зор екенін баса айта кеткен жөн.

Сабақ барысынан көрініс

Оқыту үдерісінде туындаған проблема, оқытуды қалай жақсатру қажеттігі жөніндегі идеялар топтасқан негізінде мынадай нәтижеге қол жеткіздік:

Күшейтілген өзара әрекеттестік жоспары қалыптасты.

Танымдық импатияны тәжірибеден өткізе отырып, оқушылардың қалай оқитындығын түсінуге сыни назар аудардық.

Проблеманы шешуге қатысты ең үздік әдістер топтамасын жинақтадық.

Жұмыс барысында қиындық келтірген жағдайларды айтпай кетпеске де болмайды.

- ✓ Фокус тобының жоспар құруға, басқа сабақтарға қатысуға, талқылауға уақыттарының жетпеуі;
- ✓ Әр сабақ циклі бойынша осы мәселелерді бірлесіп шешетін коучингтер ұйымдастыруда мұғалімдердің белсенділігінің баяулығы; Осы кедергілерді есепке ала отырып, мынадай алдағы жұмыс барысына мынадай ұсыныстарды:
- ✓ Үдерістің барлық кезеңінде уәждемені сақтау және жұмысқа ынталандыру;
- ✓ Тәжірибе алмасуды мақсатқа айналдыру, басқа фокус топтарымен өзара ынтымақтастықта бірлесе жұмыс жасау;

✓ Рефлексия сыни тұрғысынан жасалуы маңызды екенін айтып өткіміз келеді. Іс-тәжірибемізді түйіндей отырып, фокус тобы үшін өзін көрсетуге және шынайы деңгейде дамуға жағдай жасалған тамаша мүмкіндік дегіміз келеді. Сабақты зерттеу-қазіргі мектептердегі жағдайды түбегейлі өзгерте алатын әдістердің бірі және оның тиімділігін өз тәжірибемізден нақты көрініс таба алды. Сабақты зерттеу нәтижелері тек топ мүшелері үшін ғана құнды емес, ол сондай-ақ педагогикалық білім қорының толығына да ықпал етеді. Сабақты зерттеу шын мәнінде кәсіби, педагогикалық уәждемені арттыруға, білімді одан әрі жетілдіруге ықпал жасайды.

Әдебиеттер тізімі:

1. «Тілдік дағдыларды дамытуда мәтінмен жұмыстың тиімді тәсілдері» Астана, 2018ж. [38] бет
2. «Тілдік дағдыны дамыту қиындықтары мен шешу жолдары» Астана, 2017 ж. [21-24] бет
3. «Сабақты зерттеу (Lesson study) «от А до Я» [41-48] бет 4. <https://bilimainasy.kz> сайты.

РОЛЬ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ ПЕДАГОГОВ В РАЗВИТИИ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ УЧИТЕЛЕЙ.

Боженко Оксана Григорьевна
тренер, координатор
Карабалыкский район
с. Тогузак

bojenko-oksana@rambler.ru

МҰҒАЛІМДЕРДІҢ ЗЕРТТЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУДА ПЕДАГОГТАРДЫҢ ӨЗАРА ӘРЕКЕТТЕСУІНІҢ РӨЛІ.

Аннотация

Бұл мақалада Lesson Study тәсілін іске асыру бойынша мектеп мұғалімдерінің жұмыс тәжірибесі ұсынылған. Әрбір білім алушының жоғары білім беру нәтижелерін алуда Мұғалімнің тәжірибесін жақсартуға бағытталған зерттеудің әртүрлі кезеңдерінде педагогтардың тиімді өзара іс-қимыл дағдыларын қалыптастыру мәселесіне ерекше назар аударылады. Бұл тәсіл тәжірибелі мұғалімдер мен жаңадан бастаған жас педагогтарды жетілдіруге бағытталған, өйткені бірлескен жоспарлау, бірлескен бақылау, бірлескен талдау нәтижесінде мұғалімдерді оқыту туралы «бірлескен түсінік» қалыптастырады. Педагогикалық тәжірибенің осы сипаттамасы мектептің әкімшілік командалары мен педагогтарына арналған.

Аннотация

В данной статье представлен опыт работы учителей школы по реализации подхода Lesson Study. Особое внимание уделяется вопросу формирования навыков эффективного взаимодействия педагогов на разных этапах исследования, направленных на улучшение практики учителя в получении высоких образовательных результатов каждого обучающегося. Данный подход направлен на совершенствование, как опытных учителей, так и начинающих молодых педагогов, поскольку в результате совместного планирования, совместного наблюдения, совместного анализа учителя формируют и «совместное представление» об обучении. Данное описание педагогического опыта предназначено для административных команд и педагогов школы.

THE ROLE OF TEACHERS' INTERACTION AIMED AT THE DEVELOPMENT OF TEACHERS' RESEARCH SKILLS

Annotation

This article presents the experience of school teachers in implementing the Lesson Study approach. Particular attention is paid to the formation of teachers' effective interaction skills at different stages of the study, aimed at improving teachers' practice in obtaining high educational results of each student. This approach is aimed at improving both experienced teachers and novice young teachers, because as a result of joint planning, joint observation, joint analysis, teachers also form a "joint image" of learning. This description of the teaching experience is intended for administrative teams and teachers of the school.

Түйін сөздер: Сабақты зерттеу, қарым-қатынас, тәлімгерлік, тәсіл, инновациялық формалар, сапаны арттыру, педагогтың кәсіби өсуі.

Ключевые слова: исследование урока, взаимодействие, наставничество, подход, инновационные формы, повышение качества, профессиональный рост педагога.

Key words: lesson research, interaction, mentoring, approach, innovative forms, quality improvement, teacher professional development

Что характеризует школу, работающую в режиме развития? Развитие школы определяется в первую очередь готовностью педагогического коллектива к осмыслению новых подходов к образовательному процессу, возможностью к профессиональному саморазвитию каждого члена коллектива, его способностью анализировать педагогический процесс дополняя инновационными формами и методами работы, направленными на повышение качества обучения и воспитания обучающихся.

Практика работы нашей школы показала, что поисковая исследовательская работа – наиболее эффективный путь профессионального роста педагога. Переход творческой деятельности в исследовательский процесс не спонтанный и происходит при определенных условиях. Поэтому организовав методическое пространство школы, было проведено анкетирование, с целью изучения уровня сформированности исследовательских навыков каждого учителя и определения путей их развития в условиях нашей школы. Результаты анкетирования, самодиагностика, собеседование с учителями позволило нам определить степень профессиональной компетенции педагогов по обозначенной проблеме.

Таблицы № 1 Результаты комплексной диагностики исследовательской компетенции педагогов

В ходе данной работы мы пришли к выводам, заставивших нас принять ряд радикальных и действенных мер :

1. Методическое сопровождение учителя организовать таким образом, чтобы его исследовательская деятельность стала соответствовать его собственным потребностям и интересам, т.е. повышало бы качество образовательного процесса;

2. Использовать в практике работы такие формы развития исследовательской компетенции, которые позволили бы учителю проявить собственную исследовательскую позицию, осуществить собственный выбор в реализации своих концептуальных замыслов;

Создавая условия, для исследовательской работы учителя, мы планировали что бы это исследование было не ради самого исследования, обязательно должен быть конкретный результат, который значим как для самого учителя так и для всего образовательного процесса. Исследование приобретает плановый характер, с логическим завершением. Методическая служба школы превращается из теоретического не нужного в практический необходимый инструмент. А что дает это самому учителю? Такой учитель, может с легкостью обобщить свой опыт работы, принять участие в профессиональных конкурсах и региональных конференциях и наконец повысить свою квалификационную категорию.

Из всего многообразия традиционных и инновационных форм методического сопровождения мы отобрали наиболее эффективные, которые уже практиковались в нашей школе.

Это стали коучинги с тренинговым подходом, организованные школьными тренерами, прошедшими курсы «Рефлексия в практике», с целью достижения и поддержания самостоятельно достигнутых наилучших результатов. Процесс становления коуча и ментора осуществлялся в условиях коллаборативной школьной среды для улучшения образовательной практики. Для процессов коучинга и менторинга являлась направленность на анализ, размышления и последующие действия, которые, в конечном итоге, позволяли педагогам достичь успешности в своей работе.

Что дали нам эти коучинги? Мы создали условия, мотивировали учителей, подготовили почву для исследования и внедрили подход lesson study.

Развитие исследовательских навыков учителей приобрело особую значимость при внедрении в практику работы школы данного подхода.

Уже в течение трех лет в школе проводит «Исследование урока» 6 фокус – групп, которые формируются в зависимости от обозначенной проблемы в исследуемых классах. В состав фокус – групп вошли все учителя без исключения. В этом учебном году мы провели две масштабные кампании. В течение месяца учителя проводили исследования по темам.

1. формирование коммуникативной компетентности на основе познавательной деятельности как условие развития успешности первоклассников. (1 класс)

2. Групповая работа на занятиях КПП и ДМЦ как одна из форм развития коммуникативной компетенции. (КПП)

3. развитие функциональной грамотности учащихся через идеи 7 модулей на уроках литературного чтения (4 класс)

4. организация самостоятельной работы на уроках, залог успешного выполнения суммативного оценивания (2 класс)

5. Влияние алгоритма выполнения заданий для повышения уровня самостоятельности обучающихся. (5 класс)

6. Как через развитие критического мышления эффективно повлиять на повышение мотивации учащихся (6 класс)

Все темы наиболее и проблемные в условиях нашей школы.

Актуальность внедрения данного подхода мы видим во-первых в том, что в процессе исследования определена необходимость использования эффективных методов обучения для решения проблем, выявленных в ходе анкетирования и анализа текущей ситуации. Каждая группа совместно планирует уроки, подбирает наиболее эффективные методы, затем наблюдает за учащимися и анализирует результаты. В рефлексивных отчетах фиксируются достижения, проблем и пути их решения, что помогает улучшить качество учебно-воспитательного процесса в целом. Во вторых подход Lesson Study является эффективным способом усовершенствования практики молодого учителя

На наш взгляд одна из интерактивных и действенных форм работы с молодым учителем является вовлечение его в исследовательскую деятельность и сопровождение педагога на протяжении всего исследования.

Участие молодого учителя в исследовании урока является двусторонним процессом: с одной стороны – деятельность опытных педагогов, с другой – деятельность молодого учителя. Этот процесс носит субъект-субъектный характер и является одной из плодотворных разновидностей педагогического взаимодействия.

Работа в фокус-группах – это постоянный диалог, межличностная коммуникация

Использование данного подхода затрагивает интересы как минимум трех субъектов взаимодействия: обучающихся, опытного и молодого специалиста. Молодой специалист получает знания, развивает навыки и умения, повышает свой профессиональный уровень и способности; развивает собственную профессиональную карьеру; учится выстраивать конструктивные отношения с единомышленниками, а через них – и со всей адаптивной средой. Опытные коллеги развивают свои деловые качества; повышают свой профессиональный уровень в процессе взаимообучения.

Работа в этом направлении позволяет решить ряд проблем с молодыми коллегами:

- Умение педагогов работать в команде.
- Уважительное отношение коллег друг к другу (технология исключает «разбор полетов»).
- Взаимообмен своими педагогическими находками.
- Формирование у педагога умения диагностировать, прогнозировать результаты.
- Минимизация «слепых зон» учителя.

Проще говоря, внедрение подхода позволило :

- молодому специалисту осознать, что надо планировать не ход урока, а деятельность детей на уроке, причем с реализацией лично — ориентированного дифференцированного обучения;
- Учителю видеть каждого ученика на уроке, тем самым повышая его мотивацию, интерес к познанию, активность а, в конечном итоге, успешность в обучении;

- Дало учителю возможность выйти из своего кабинета и научиться плодотворно, целенаправленно работать во взаимодействии с другими учителями, тем самым совершенствуя свое профессиональное мастерство.

Lesson Study является, по существу, коллаборативным подходом в обучении учителей и развитии их практики преподавания и обучения, поскольку предполагает ряд исследовательских циклов. Центральное место в Lesson Study имеет процесс «исследование урока» или «изучение урока», в котором сотрудничающие учителя изучают процесс обучения учеников для решения вопроса: Каким образом возможно развивать определенный педагогический подход для повышения качества обучения? Ключевыми характеристиками Lesson Study являются креативность и научная точность. Креативность инициируется учителями, работающими совместно, с целью разработки новых подходов преподавания, а научная точность предполагает сбор данных об обучении ученика, который будет подтверждать эффективность используемых методов

Таким образом, исследовательская деятельность – это неотъемлемая составляющая педагогической деятельности современного учителя, обеспечивающая организацию всех других ее видов, оказывающая влияние на развитие профессиональной компетентности педагога и выполняющая функцию средства этого развития. Взаимодействие педагогов при реализации подхода Lesson Study помогает совершенствоваться как опытным учителям, так и начинающим молодым педагогам, поскольку в результате совместного планирования, совместного наблюдения, совместного анализа учителя формируют и «совместное представление» об обучении.

.Список литературы:

- 1.Руководство для учителя ЦПМ 2014.
- 2.Образовательные стратегии и технологии обучения при реализации компетентностного подхода в педагогическом образовании с учетом гуманитарных технологий: Методические рекомендации. — СПб.: Издво РГПУ им. А. И. Герцена, 2008.
- 3 . Психология [Электронный ресурс] <https://www.psychologos.ru/artides/view/vidynablyudeniya>
4. «Lesson study» как способ совершенствования практики обучения. Методическое пособие. - Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2014.
5. Пит Дадли. Lesson Study: руководство Pete Dudley 2011.
6. Сулейменова С.К.«Lesson study» - исследование урока с целью повышения качества преподавания и обучения. /Сулейменова С.К. //Вестник "Өрлеу" - kst». - 2014. - № 4 (6).

«ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ШЕБЕРЛІК» ЗЕРТТЕУ МЕКТЕБІ-МҰҒАЛІМНІҢ ЖАҢАШЫЛ КӘСІБИ ДАҒДЫСЫН ЖЕТІЛДІРУ МЕКТЕБІ

Бухарбай Қауя Сапарбекқызы,
директордың ғылыми-әдістемелік орынбасары,
Искалиева Рабига Мулкамановна,
директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары,
Сыздыкова Даржан Жумагазиевна,
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі,
Шайхыбеков Кенжебек Поездович,
география пәні мұғалімі
«Қостанай қаласы әкімдігінің №15 орта мектебі»ММ
E-mail: sch115@kst-goo.kz

Аннотация

Мақалада авторлар сабақты талдау мен қадағалау арқылы алынған ақпараттар негізінде шара қабылдай отырып, өз сабақтарын зерттегені туралы айтылған. Заманауи сабақ үдерісін зерттеу - оқу-тәрбие барысындағы шынайы мәселелерді шешу арқылы оқу сапасын жетілдіру. Өзекті мәселелерді зерттеу аясында көрсете отыра білім сапасын арттырудағы тиімді жолдар сөз болған. Шеберлік мектебінің зерттеу іс-әрекеті мұғалімдердің құзіреттілігінің қажеттілігін көрсете білген.

Аннотация

В статье упоминается, что авторы изучили свои уроки, основываясь на информации, полученной в результате анализа и контроля за уроками. Изучение процесса современного урока – повышение качества обучения путем решения реальных задач в образовательном процессе. Наиболее эффективные способы повышения качества образования нашли отражение в исследовании актуальных проблем. Научно-исследовательская деятельность школы творчества продемонстрировала компетентность и потребности преподавателей.

Abstract

The article mentions that the authors studied their lessons based on the information obtained from the analysis and monitoring of the lessons. Studying the process of modern lesson-improving the quality of learning by solving real problems in the educational process. The most effective ways to improve the quality of education are reflected in the study of current problems. Research activities of the school of creativity demonstrated the competence and needs of teachers.

Түйінді сөздер: *зерттеу мектебі, құзіреттілік, өзгеріс, табысты мұғалім, шеберлік мектебі*

Ключевые слова: *исследовательская школа, компетентность, изменения, успешный педагог, школа мастерства*

Key Words: *research school, competence, change, successful teacher, school of skill*

«Педагогикалық шеберлік» зерттеу мектебі заманауи сабақта мұғалімнің жаңашыл кәсіби дағдысын жетілдіру мақсатында құрылады. Зерттеуді орындау кезең-кезең бойынша жүргізіледі. 1-кезеңде педагогтар тобын құру көзделеді.

Қазақстанда заманауи сабақты зерттеу үдерісі мектеп проблемаларын қарастыра отырып мектеп әкімшілігімен келісе кіріктіріліп жасалады. Жобаға қатысушылар 3-5 адамнан көп болмауы керек. Егер үлкен топ алатын болсақ, 6 адам не одан көп, кейбіреуі тек қана қатысушы болып, белсене араласпайды. Сондықтан жобада 3 мұғалім жұмыс жасаса, мұғалім ретінде әрбірі жұмыла кіріседі. Жұптық жұмыста да солай. Ең көп

қойылатын сұрақ: зерттеу тобына мектеп әкімшілігінен қатысуға бола ма? Ол міндетті емес, тек қатысса, ол жобаның деңгейін көтереді. Себебі зерттеудің түйінді идеяларын келісуге тиімді. Мұғалімдер пән бойынша емес, қызығушылық танытуына байланысты құралады. Креативтілік оқытудың жаңа тәсілдерін әзірлеу мақсатында бірлесе жұмыс істейтін мұғалімдер бастамасымен жасалады. Егер бір пән тұрғысынан зерттеу жүргізілсе, онда жұмыс оқу бағдарламасына қарай ауысып кетуі мүмкін. Сонымен қатар кейбір мектептерде бір пәннен бір ғана мұғалім болуы да мүмкін.

2 -кезеңде алдын - ала болжау кездесуі. Ереже құндылығымен келісе отырып, тақырыпты анықтау және бірінші сабақ тақырыбын анықтау. Ең алдымен мәселені анықтау шарт. Топ құрамының көкейіндегі ортақ сұрақ пен көзқарасы, топ құрамының міндеттерін бекіту. Алдымен модератор болған дұрыс, себебі әр қатысушының ойының еркін ашылуына ықпал етіп, шешімдерін белгілеп отыру қажет. Тәжірибе мен лауазымға қарамастан қатысушылардың бірдей мәртебесін сақтау маңызды.

3-кезеңде алғашқы кездесу. Бірінші сабақты жоспарлау. Топ мүшелері сабақтың мақсаттарын белгілейді, сыныптан үлгерімі әр түрлі үш оқушыны таңдап алады, олардың әрқайсысының критерийлері, сабақтың кезеңдері туралы келіседі, сабақтан кейін оқушыларға сұхбат беруге арналған сұрақтар, оқушылардың әрекеттері мен реакцияларын болжауға тырысады. Мұнда үлгерімі төмен оқушыларға байланысты төмен нәтижені көрсетпеу өте маңызды, әр оқушы үшін сәттілік болатын жақсы сабақ жоспарлаңыз.

Мақсат қою кезінде сіз 4 сұраққа жауап беруіңіз керек:

1. Өлшеуге бола ма?
2. Бұған бір сабақта қол жеткізуге бола ма?
3. Бұл оқушылар көзқарасы бойынша қалай көрінеді?
4. Бұл оқу нәтижесі ме?

Қате мақсаттардың мысалдары:

- Жақшамен берілген өрнектердің шешімімен таныстырыңыз (тақырыппен танысу түсінуді білдірмейді).
- Зерттелген тапсырмалар бойынша жұмысты жалғастырыңыз (мақсат емес, қызмет түрі болу керек). Бақылау, зейін, тапқырлық, есептеу қабілеттерін (бір сабақтың аясында) дамыту .
- Денсаулық сақтау технологияларын енгізу. (Бұл тұжырымда мақсат оқушы үшін емес, мұғалім үшін болуы шарт).

Сабақты жоспарлаудың негізгі нүктелері:

Оқушылар нені игеруі керек?

Білім мен дағдыларды өлшеу іс-әрекеті;

Сәтсіз болған жағдайдағы іс-әрекет; (оқушылар сәтсіздікке ұшырады).

Қойылған мақсатқа тез жету кезіндегі іс-әрекет; (тапсырмалар тым оңай немесе оқушылар бұрын бәрін игерген).

4 –кезең бірінші сабақты өткізу. Мұғалім сабақ жүргізеді, қалған топ мүшелері қатысып немесе сабақ жазбаларын қарап шыққаннан кейін бақылау жүргізеді.

Сабақтың соңында қатысқан мұғалімдер таңдалған үш оқушымен әңгімелеседі.

Сабақтың жоспары: бақылаушылар толтыратын кесте (Үлгісі)

Кезең	1-оқушы (артта қалушылар тобы)		2-оқушы (орта деңгейдегі топ)		3-оқушы (үлгерушілер тобы)	
	Күтілетін іс-әрекет	Байқалған нәтиже	Күтілетін іс-әрекет	Байқалған нәтиже	Күтілетін іс-әрекет	Байқалған нәтиже
Кезең... Уақыт						
Кезең... Уақыт						

Кезең... Уақыт						
Сабақтың нәтижесі						
Ескертпелер						

5 –кезең бірінші сабақты талқылау.

Зерттеу топ мүшелері жиналып (әдетте, бірінші сабақ күні) талдау жасайды.

Бірінші өткізілген сабақ нәтижелері бойынша ұсыныстар мен ескертпелер екінші сабақты беретін келесі мұғалімге жоспарланады.

6-кезеңде жобаның екінші және үшінші циклі бойынша бірінші сабаққа ұқсас № 2 және №3 сабақтар өткізіліп, талқыланады.

7-кезеңде қорытындылау жұмысы жүргізіледі.Топ жоспарлау мен бақылау нәтижелерін салыстырады, қорытынды шығарады. Әдетте, зерттеу нәтижесі мектепте немесе сыныптан тыс іс-шаралаларда ұсынылады. Егер презентация мектептен тыс жерде болса, онда мектептегі жоба мәртебесі, әрине, жоғары деңгейде көрсетілген.

Қазақстанда «Сабақты зерделеу» технологиясын қолданудағы ең көп кездесетін кедергі - мұғалімдерге уақыттың жетіспеуі. Әрине, өз сабақтарында үлкен жүктеме болған кезде, әріптестердің сабақтарына қатысуға және оларды жоспарлауға қатысуға күш салу қиын. Алайда, бірлескен жобаның нәтижесі, болашақта өткір мәселелерді шешу сіздің уақытыңыз бен еңбегіңізді айтарлықтай үнемдеуге мүмкіндік береді.Осындай зерттеулер мұғалімнің алдағы сабағын жоспарлауда таптырмас әдістемелік ұсыныс болып табылады. Сабағымызды зерттеп,зерделеп отыруымыз керек.

Мұғалімнің үздіксіз кәсіби құзырлығын дамытуда заманауи мұғалімдердің зерттеушілік қабілеттерін өзара қолдау арқылы жүзеге асырылады. Ғылыми-әдістемелік негізде №115 орта мектебінде жаңартылған модельдегі зерттеу сабағын ұйымдастыру ортасын құруда оқу сапасын арттыру мақсатында «Педагогикалық шеберлік»шығармашылық тобы құрылды.Жеке тұлғаны дамытуда табысты мұғалім еңбегінің нәтижесін көру- шеберлік мәдениет үдерісін іске асыру.Бүгінгі күнде өзекті әдістемелік мәселе-шеберлік академиялық мектеп,зерттеу мектебі,топ бойынша оқыту мектебі,менторлық мектеп,кәсіби білім беру мектебі.

Мектепшілік кәсіптік шеберлікті дамыту көптеген мүмкіндікке жеткізе отыра ұстаздардың өз сабағын педагогикалық тұрғыда талдап,дағдыны қалыптастыруда педагогикалық көшбасшылықты дамытады. Педагогикалық өлшем негізінде кәсіптік қызмет ұжымдық талқылау,топтық және командалық рефлексиялық оқытуға бағытталады. Мұндай шеберлік орталарын құру-мұғалімді жаңашылдыққа,ақпараттандыруға,креативті ойлауға жетелейді.

Бұл мақалада зерттеу мектебі 2 негізгі мәселеге тоқталады.Атап айтсақ,зерттеу құзіреттілігіне және мұғалім дағдысын қалыптастыруға негізделеді. «Бүгін және қазір» деген түсінікпен оқу-тәрбие барысындағы шынайы мәселелерді шешу және мұғалімнің әлеуметтік құзыреттілігін қалыптастыруда жеке,топтық,ұжымдық жұмыс түрлерін жүргізуде әріптестік қолдау ретінде кәсіптік тұрғыдағы әңгіме қызметін байланыстыруға болады.

Зерттеу мектебі 3-інші жыл жұмыс істеуде. Құрамында (10 мұғалім сертификатталған және 10 мұғалім сертификатталмаған)әр түрлі жұмыс топтарын құрған.

Зерттеу мектебінің мақсаты- зерттеу сабағы мен оқыту ортасының нақты қандай әдіс-тәсілдер арқылы білім сапасын арттыруға болатынын анықтау.

Міндеттері:

- Lesson Study әдісімен мұғалімдерді оқыту;
- Мұғалімдердің желілік байланыс арқылы тиімді оқытуды меңгеруі;
- Зерттеу үдерісінің өзекті педагогикалық әдіс-тәсілдерін өңдеу;

Басқа да зерттеудің құрылымдарын игеру;

Педагог-зерттеушілердің бұл міндеттері сын тұрғысынан ойлау мен мұғалімдердің көшбасшылығы, АКТ-ны меңгеруі, дарынды мен талантты балаларды оқыту, оқушылардың жас ерекшелігіне байланысты оқыту, диалогтік оқыту, рефлексиялық оқыту, оқу үшін бағалау және оқуды бағалау бағдарламаның модульдерін іске асыру.

Мұғалімдерді Lesson Study зерттеу әдісі арқылы оқыту мынандай тақырыптарды қамтыды: Lesson Study туралы әдебиеттерді оқу, зерттеудің белгілі бір мәселелерін анықтау, бірлесе жоспарлау, Lesson Study өткізу және бақылау, қорытынды жасау. Зерттеу сабағының жұмыс барысындағы оқу сапасын арттырудағы мәселерді анықтаудағы жұмыс жетекшісі Б.Қ.Сапарбекқызы 2016-2019 жылдар аралығын қамтыды.

Бұл топқа I, II және III деңгейдегі сертификатталған мұғалімдер кірді, сонымен қатар тәлімгерлік жасайтын кәсіби тәжірибесі бар мұғалімдер де бар.

Зерттеу тобының бағалауымен мұғалімдердің оқу сапасын арттырудағы мәселері туралы сауалнама алынды. Сауалнама нәтижесі бойынша екі мәселе көтерілді: оқушылардың сыни көзқарастарының жетіспеушілігі, және оқу үшін бағалау және оқуды бағалау кезіндегі қиындықтар. Қарапайым тәжірибеде мұны педагог-психолог зерттеп, ол пән мұғалімі үшін астыртын болатын. Сондықтан пән мұғалімдері Lesson Study әдіс-тәсілдерін алуды жөн көрді. Жүйелі зерттеу бақылау ортасы ретінде 7 «А» сыныбы алынды.

Педагогтар К.П.Шайхыбеков, А.А.Бажикеева, Д.Ж. Сыздыкова зерттеу сабақтарын жүргізді. Жеке, жұптық, топтық жұмыстар деңгей-деңгей бойынша беріліп, сын тұрғысынан бағалау жұмыстары жүргізілді. Оқушылар мұғалім көз алдында өздерінің жұмыс істеу қабілеттерін байқатты. Ұсыныстар мен тұжырымдар айтылған соң сабақтың оқу мен оқыту ортасы әдіс – тәсілдері кеңейтіліп, қолайлы орта туғызу мақсатында кері байланыс жасалып, әдістемелік тиімділік анықталды.

2017 жылы сертификатталған мұғалім 3 «Ә» сыныбында Қ.С.Бухарбай «Жаңартылған оқу бағдарламасы оқушылардың оқу іс-әрекетіне қалай әсер етеді?» деген сұрақ төңірегінде зерттеу жүргізді. Р.М.Искалиева, С.Б.Исембаева «Қандай әдіс-тәсілдер оқу қызығушылығын арттырып, сабақ сапасына тиімді әсер етеді?» деген өнімді сұрақ аясында жұмыс жасады. Осы сыныпта түрлі өзін-өзі оқыту мен өзін-өзі бағалау, саралап оқыту, сын тұрғысынан ойлауға үйрету тапсырмалары V тобына берілді. Жұмыс нәтижесі қадам-қадам бойынша зерттеліп, оқушы мен мұғалім арасында «көпір салуға негізделді. Мұғалімдер оқушының не білетінін, нені жасай алатынын және қызығушылығымен, нені жақсы көріп, не істегісі келетінін анықтады. Оқу тактикасы мен нәтижелерін бағалауда тану тұжырымдамасы, метатану, түсіну, оқу дағдылары ескеріліп, нәтижелері бағаланды.

Жыл бойы мектеп мұғалімдерімен келесі іс-шаралар ұйымдастырылды:

- «Критериалды бағалау коучингі»
- «Сабаққа дескриптор құру» оқыту семинары
- «Сабақ үдерісіндегі оқушының жетістікке жету іс-әрекетін зерттеу» оқыту семинары
- «АКТ-ны сабақ кезеңінде тиімді қолдану» оқыту семинары

Осы маршрут кестесі бойынша әдістемелік жинақ құрастырылды.

Зерттеу үдерісінде тиімді әдіс-тәсілдерді өңдеу арқылы 3-қадамдағы сұрақтар бойынша 2017-2018 жылы білім сапасын көтеруде жұмыс түрлері жүргізілді. Атап айтсақ, зерттеу тобының мүшелері К.П.Шайхыбеков, А.А.Бажикеева, Д.Ж. Сыздыкова, Қ.С.Бухарбай, Р.М.Искалиева, С.Б.Исембаева сынды мұғалімдер зерттеушілік әңгіме жүргізгенде оқу сапасын жетілдіруге ат салысты. Оқушылардың ой-пайымдары мен ішкі уәждері оянып, белсенді оқуға талпынатынын байқатты. Бізге, мұғалімдерге қандай білім мен дағдылар қажет? деген сұрақ туындауы мүмкін. Өзгеріске енгізілуге бағытталған әрекет салдарын іздейміз. Осы жерде мұғалімдердің зерттеуі дамыған сайын тәжірибеміз де өзгеріске ұшырайтынын байқаймыз.

Зерттеу қадамдарының нәтижесі барысында мынандай қорытынды жасауға болады:

- 7-сыныптың білім сапасының жақсарғаны байқалды;
- А, В,С тобындағы оқушылардың білім деңгейінің жақсарғаны байқалады;
- Мұғалім-мұғалім арасындағы кәсіптік тәжірибе байланысы орнығады;

Зерттеу жұмыс тобының білім сапасын арттыру мақсатында жүргізілген зерттеу іс-әрекеті нәтижесі мұғалімдердің тәжірибелік шеберлігін байытты.

Зерттеу қызметі оң әдістемелік тиімділікті байқатты.Зерттеу тобы мұғалімдері келесі күзиреттілікті игерді:оқу-педагогикалық жағдаяттарды сараптау,зерттеу нәтижесін жүйелі түрде игеріп,тарата алды;рефлексиялық бағалау арқылы өз педагогикалық іс-әрекетіне өзгертулер енгізу.

3 жыл жүргізілген жұмыс нәтижесі негізінде алда жаңа зерттеу құрылым жобасын құру жоспарланды.Жаңартылған білім беру стандартының мазмұнына көшу-сабаққа рефлексия жасау және педагогтың оқу үдерісіндегі мәселені анықтауда педагогикалық дағдыны қалыптастыру тиімділігін көрсетеді.

Келесі топ мүшелеріне (К.П.Шайхыбеков, А.А.Бажикеева, Д.Ж. Сыздыкова, Қ.С.Бухарбай,Р.М.Искалиева,С.Б.Исембаева)мынандай міндеттер қойылды.

- жаңартылған білім бағдарламасы негізінде білім сапасын көтеруде тиімді сабақ жоспарын құру;

- мұғалімдердің басқарушылық,рефлексиялық,жаңашылдық,ақпаратты-құзреттілігін дамыту;

Осылайша педагогикалық тәжірибеде қажеттіліктерді анықтау -білім сапасын көтеру.Оқу үдерісіндегі педагогикалық әдістемелерді әзірлеуді мақсат еттік.Практика мен зерттеуде мұғалім мен оқушы, мұғалім мен мұғалім арасындағы қолдау керектігін түсіндік.Яғни диалогтік қатынас болуы керек.Оқушыларды оқыту әдістемесіне бағыттау арқылы оқу бағдарламасын таңдау мен ұйымдастыру зерделенді. «Тәжірибелік ойлар», «тәжірибелік қажеттіліктер» сөз болды.Сыни бағалай отыра қатысушылардың ой түюімен байланысты болды.Қорытындылай келе, педагогикалық теория педагогикалық практикаға үстемдік етпей,керісінше,теория тәжірибе тең түсуі керек деп тұжырымдама жасадық.

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. *Мұғалімге арналған нұсқаулық, «Педагогикалық қоғамдастықтағы мұғалім көшбасшылығы», «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2016, - 95 бет.*
2. *Үлестірмелі материалдар,төртінші апта, «Педагогикалық қоғамдастықтағы мұғалім көшбасшылығы», «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2016, - 41,42,49,53,55 беттер.*

Исследовательская деятельность учителя: преимущества и барьеры.

Василенко Татьяна Валерьевна
Учитель английского языка
Кушмурунская средняя школы № 121
E-mail: caprice9@mail.ru

Аннотация

Мақалада мұғалімнің зерттеу қызметінің даму мәселесі қарастырылған. Мектеп мұғалімдерімен жүргізілген сауалнама нәтижелерінің көрсеткіштері арқылы олардың кәсіби-зерттеу қызметінің дамуындағы артықшылықтары мен қиындықтарын көру болады.

Аннотация

В статье рассмотрена проблема развития исследовательской деятельности учителя. Представлены результаты анкетирования школьных учителей, с помощью которых можно выявить преимущества и барьеры в развитии профессионально-исследовательской деятельности.

Abstract

The article deals with the problem of development of research activities of teachers. There are presented the results of a survey of school teachers, with the help of which it is possible to identify the advantages and barriers in the development of professional research activities.

Түйінді сөздер: зерттеу қызметі, ес, жанашырлық, қолғабыс, әрекеттестік

Ключевые слова: исследовательская деятельность, со-знание, со-переживание, со-действие, взаимодействие

Современная система образования в большей степени зависит от того, насколько эффективно вписываются инновационные процессы в жизнь школы. В условиях современной системы школьного образования существующая подготовка обучающихся в аспектах исследовательской деятельности не отвечает требованиям, заданным новыми стандартами [1, стр.182], что требует поиска эффективных форм организации учебного процесса, обеспечивающих формирование исследовательских качеств школьников. Как один из таких эффективных путей рассматривается подготовка учителя к профессионально-исследовательской деятельности и включение его в активный процесс преобразования педагогической деятельности.

По мнению Г.Н. Лицман, исследовательская деятельность учителя способствует формированию таких профессионально значимых качеств личности, как чувство свободы, смелости, уверенности, творческой демократичности и т.д. В процессе исследовательской деятельности происходит развитие интеллекта педагога и поддержание его на необходимом уровне; формирование его готовности к инновационной деятельности; повышение интереса к профессиональной деятельности; развитие педагогического творческого компонента деятельности и в первую очередь технологического; снижение конфликтности, выстраивание профессиональной карьеры, в том числе и научной и т.д. [2, с. 77].

Множество западных ученых отмечают существенное влияние исследовательской деятельности на профессиональный рост учителя. Такое сотрудничество приносит пользу педагогической практике, способствует приобретению учителями новых знаний и убеждений, приводит учителей к профессиональным нововведениям. Исследовательская деятельность активизирует «критическую мысль» учителей, повышает самооценку и осведомленность о потребностях учащихся.

Но, как и любая другая деятельность, исследовательская деятельность имеет ряд недостатков, а точнее барьеров, с которыми сталкивается учитель. Каждый учитель уникален и индивидуален, обладает своим собственным уровнем притязания, характером ошибок и выбирает свой способ преподавания. Соответственно изучив теоретическую

литературу по данному вопросу можно выделить следующие виды барьеров исследовательской деятельности:

- 1) профессиональные: отсутствие интереса к новым идеям; отсутствие стремления к высоким результатам своего труда; отсутствие интереса к внедрению новых педагогических технологий; отсутствие способности к сотворчеству
- 2) психологические: отсутствие способности к рефлексии собственной деятельности; отсутствие стремления к самосовершенствованию;
- 3) социальные: отсутствие условий для профессионального роста, невнимание общества к проблемам образования.

Большинство из перечисленных психологических барьеров лежит в плоскости эмоционально-личностной сферы педагога, следствием деформации которой является синдром эмоционального выгорания. считает его одним из затруднений, мешающих педагогу эффективно осуществлять инновационную деятельность.

Исходя из этого, мне захотелось узнать, как обстоят дела по этому вопросу у нас в школе. В Кушмурунской средней школе № 121 работают 11 учителей со стажем от 0 до 5 лет. Для своего исследования я предложила «молодым учителям» и 10 учителям со стажем от 5 и выше лет пройти опрос по данной теме:

1. По вашему мнению, какое значение имеет исследовательская деятельность в современном образовании?
 2. На сколько вы оцениваете свое владение знаниями в исследовательской деятельности?
 3. Что, по вашему мнению, побуждает современного учителя к исследовательской деятельности?
 - 4.* Планируете ли вы заниматься профессионально-исследовательской деятельностью?
 - 5.* Если вы планируете заниматься исследовательской деятельностью, то почему?
 6. По вашему мнению, какие причины препятствуют профессионально-исследовательской деятельности?
- (* отмечены вопросы, специально подготовленные для учителей со стажем от 0 до 5 лет)

Полученные в ходе анкетирования данные говорят о том, что 70% опрошенных убеждены в том, что учителю следует заниматься профессионально-исследовательской деятельностью. А также считают, что данное направление – наиболее эффективный путь профессионального становления и роста.

На вопрос определения места и значения исследовательской деятельности, педагоги со стажем характеризуют место исследовательской деятельности как второстепенное, в то время как «молодые» учителя считают, что исследовательская деятельность является одной из ключевых деятельностей при организации образовательного процесса в школе.

При оценке своих профессиональных знаний данного направления 10 учителей отмечают, что владеют знаниями в полной мере; 6 учителей говорят о недостаточности владения необходимыми знаниями; 5 указывают на слабое владение знаниями в области учебно-исследовательской деятельности.

Среди ответов на вопрос о том, что побуждает учителя к исследовательской деятельности были следующие варианты: «требование администрации», «внутренняя мотивация», «стремление повысить эффективность учебно-образовательного процесса».

На вопрос «Планируете ли вы заниматься профессионально-исследовательской деятельностью?» положительно ответили только 40% «молодых учителей»; остальные ответили отрицательно или затруднились ответить. Отрицательные ответы возможно связаны с отсутствием достаточной информации по данному вопросу, либо отсутствие мотивации в профессиональном росте как учителя.

При ответе на вопрос «Если вы планируете заниматься исследовательской деятельностью, то почему?» респонденты привели различные аргументы: «желание работать эффективно», «исследовательская деятельность в формировании лидерских

качеств», «исследовательская деятельность поможет повысить завоевать авторитет у администрации школы» и др.

Определяя причины, препятствующие исследовательской деятельности учителя, педагоги со стажем и «молодые» учителя подчеркивают, что им не хватает профессионального опыта и сформированных исследовательских умений, поэтому данный вид деятельности становится трудоемким, требует дополнительного времени. И это впоследствии приводит к отказу от исследовательской деятельности. Ко всему прочему, прослеживались такие ответы как: «отсутствие поддержки коллег», «отсутствие специальных знаний», «невысокий профессиональный уровень». Данные причины свидетельствуют об отсутствии профессиональной самостоятельности (у «молодых» учителей)

На мой взгляд результаты небольшого тестирования говорят о наличии проблемы развития исследовательской деятельности учителей в нашей школе с ярко-выраженной востребованностью в подготовке учителей к исследовательской деятельности и обновления своего опыта.

Говоря о преимуществах исследовательской деятельности можно сказать что: усвоение алгоритма научного исследования способствует формированию научного мировоззрения; значительно расширяя кругозор в предметных областях; вооружает универсальными способами учебной деятельности, дает импульс к саморазвитию, способности к анализу, целеполаганию, организации, контролю и самооценке. Научно-исследовательская деятельность является наиболее эффективным средством углубления и расширения приобретённых знаний, умений, навыков и способствует выведению их на более высокий уровень усвоения. Поэтому важно, чтобы инструментарий активно использовался и преподавателями, и их учащимися в учебном процессе. Исследовательская позиция педагога определяет развитие его исследовательской деятельности, которая предполагает совокупность отношений таких как со-знание, со-переживание, со-действие к ученику, к себе, к коллегам. [3, 16–25]

Подводя итоги можно сделать вывод о том, что организация научно-исследовательской деятельности педагогов и учащихся способствует развитию социально-активной личности субъектов образовательного процесса. В школе создается новая образовательная среда, что является важнейшим фактором развития. Учитель должен стремиться к интеллектуальному самосовершенствованию, охотно работать над пополнением собственных знаний, быть готовым учиться у других и заниматься самообразованием и саморазвитием.

Список литературы

1. Федотова, Н.А. Развитие исследовательской компетентности старшеклассников в условиях профильного обучения: дисс....канд пед наук/ Федотова Н.А. - Улан-Удэ, 2010. – 182с.
2. Лицман, Г. Н. Научно-исследовательская деятельность как средство профессионально-квалификационного роста учителя: дисс....канд пед наук/ Лицман Г. Н. - Екатеринбург, 2000. – 77с
3. Слостенин В. А. Гуманитарная парадигма педагогического образования // Магистр. – 1994. – № 6. – С. 16–25.

«ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ УЧИТЕЛЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА ОТ ИССЛЕДОВАНИЯ УРОКА К УЛУЧШЕНИЮ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ»

Васильева Ольга Михайловна
учитель английского языка
СШ№22, г. Костанай, Казахстан
E-mail: vom2105@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Қазіргі білім берудің алдында тұрған негізгі міндеттердің бірі жоғары мәдени деңгейі бар, қазіргі әлемде бағдар ала алатын тұлғаны тәрбиелеу болып табылады. Коммуникативтік мәдениеттің жоғары деңгейіне, коммуникативтік құзыреттілікке, қарым-қатынастың дамыған дағдыларына, әсіресе шет тілінде қойылатын талаптар өсті. Осыған байланысты "ағылшын тілі" пәні бойынша ҚР Білім беру мазмұны қайта қаралды.

Аннотация

Актуальность. Цель. Одной из основных задач, стоящих перед современным образованием, является воспитание личности с высоким культурным уровнем, умением ориентироваться в современном мире. Возросли требования к высокому уровню коммуникативной культуры, коммуникативной компетенции, развитых навыков общения, в особенности на иностранном языке. В этой связи пересмотрено содержание образования РК по предмету «Английский язык».

Abstract

Relevance. Goal. One of the main challenges facing modern education is the education of a person with a high cultural level, the ability to navigate in the modern world. The requirements for a high level of communicative culture, communicative competence, developed communication skills, especially in a foreign language, have increased. In this regard, the content of education in the subject "English" has been revised.

Түйінді сөздер: білім берудің жаңартылған мазмұны, сабақты зерттеу, коммуникативтік құзыреттілік, ақпараттандыру ғасыры, спиральды оқыту түрі.

Ключевые слова: обновленное содержание образования, исследование урока, коммуникативная компетенция, век информатизации, спиральная форма обучения.

Keywords: updated content of education, lesson study, communicative competence, age of Informatization, spiral form of education.

Вникая в слова, сказанные Конфуцием, я все больше убеждаюсь в том, что после каждого урока, которые я провела с начала учебного года, я ловила себя на мысли, что современный учитель должен размышлять над своими проведенными уроками. Иначе учитель никогда не сможет добиться хороших результатов в обучении. Обновление содержания среднего образования является новой вершиной для современных педагогов, которую придется брать штурмом. Ведь перед педагогами стоит важнейшая задача: воспитать и обучить таких учеников, которые смогут адаптироваться и реализовать себя в современном мире.

Перед учителями встают проблемы: «Как учить в век информатизации?», «Как повысить качество, как знания, полученные на уроках, помогут ученику стать конкурентоспособной личностью?».

Обновление содержания образования в Республике Казахстан ставит перед собой главную цель: совершенствование педагогического мастерства учителей в

контексте обновления образовательной программы и внедрение системы критериального оценивания. Данная программа основана на развитие спиральной формы образования, основанной на когнитивной теории Д. Брунера. Спиральная форма обучения предполагает, что повторное рассмотрение материала, который будет усложняться на протяжении всего школьного обучения, дает большее преимущество в развитии современного учащегося, нежели традиционные формы обучения. Так же развитие казахстанских учащихся будет проходить путем внедрения активных форм обучения, в ходе которых предполагается, что учащиеся будут самостоятельно развивать функциональную грамотность, активно «добывать» знания, с огромным желанием развивать коммуникативные навыки общения со сверстниками, и творчески подходить к решению проблем. Задача педагогов в ходе применения обновленной программы, привить учащимся основные человеческие нормы и морали, сформировать толерантность и уважение к другим культурам и точкам зрения, воспитать ответственного, здорового ребенка.

Исходя из идей обновленной программы, я поставила для себя главную педагогическую задачу – стать напарником для моих учеников, чтобы направлять их, проживать каждую малейшую ошибку и каждую великую победу в их еще начинающем жизненном пути. Ведь именно в школе мы закладываем детям определенные знания и жизненные навыки, которые они будут применять всю жизнь, это и является моим важнейшим предназначением как учителя. Так же мне хотелось бы, чтобы каждый из моих воспитанников мог добиться больших успехов, и не зависимо кем они станут в будущем, самое важное – чтобы они стали настоящими людьми!

Такую задачу легко решить, путем применения эффективных подходов обучения обновленной программы, которые предусматривают всестороннее развитие учащихся, развивая критическое и творческое мышление, навыки в области информационно-коммуникационных технологий, научно – исследовательских навыков, а так же готовность учиться на протяжении всей жизни. Одна из важных задач обновленной программы – «Научить - учиться», учиться на протяжении всей жизни, что будет способствовать развитию новой конкурентоспособной личности [1, с. 51].

Обучаясь на курсах, я приобрела огромный опыт, который позволит мне в дальнейшем пересмотреть приемы и методы своей работы.

Ожидаемыми результатами Программы, является сформированность у учеников навыков обучения тому, как учиться и, как следствие, становление их независимыми, увлеченными, уверенными, ответственными личностями с развитым критическим мышлением, проявляющими компетентность, в том числе и в цифровых технологиях.

Чтобы этого достичь мне предстояло перестроить себя в первую очередь, изменить свое мышление, направить деятельность учеников в нужное русло.

Перестраиваться, конечно, если признаться честно, сложно.

Каждый урок начинается с приветствия и настроения на рабочий лад, иногда даже и этого не было. Использование идеи модуля «обучение тому, как обучаться» создание коллаборативной среды, позволило мне с помощью опережающих заданий успешно активизировать детей на учебную деятельность. Такая форма организации начала урока им очень нравится, здесь они могут раскрепоститься и почувствовать себя свободной и в классе создается атмосфера доверия и сотрудничества. Каждый из нас обладает индивидуальностью, и мы должны общаясь с детьми, учитывать этот факт и создать все условия, чтобы наши ученики чувствовали себя комфортно на любом уроке [1, с. 83].

Дети в старших классах любят поговорить. Хотят рассказать обо всем на свете, поделится своими переживаниями. Я зачастую закрывала на это глаза, и не давала детям раскрыть свой внутренний мир. Строила свой урок в основном на

монологической речи, где учитель большую часть урока говорил, объяснял новый материал, а ученики просто слушали. Сейчас же я стараюсь планировать урок так, чтобы дать ученикам возможность вступить в диалог. Ведь диалог является основной формой общения. Только через диалог учащиеся обмениваются знаниями, получают новую информацию, а также диалог помогает мне узнавать, насколько мои ребята усвоили пройденный материал, на каком уровне они находятся в процессе своего обучения. Диалог «учитель-ученик», «ученик-ученик» теперь часто встречаются на моих уроках. Потому что такие формы диалога позволяют детям высказывать свои суждения и доводы. Я увидела, что дети активно включаются в данный вид деятельности, и в его процессе могут поделиться различной информацией.

На своих уроках я применяю разные формы обучения. Более эффективным методом групповой работы. Почему? Дети сами руководят своей работой, проявляют наибольшую инициативу. Здесь ясно наблюдается работа каждого учащегося. Проявляются лидерские способности. Идет распределение обязанностей, и обмен знаниями. Основной целью групповой работы является развитие мышления учащихся и формирование рефлексивных способностей учащихся. Учащиеся оценивают возможности друг друга, обрабатывают варианты взаимодействия в группе. Они ищут способы решения поставленных перед ними задач. Процесс мышления объединяет групповую работу. Какой вывод я сделала для себя? В дальнейшем я буду организовывать работу в группах, потому что данная форма работы позволяет учащимся выслушивать мнения других, приходить к общему решению, но они не стараются найти легкие пути и готовые ответы, они размышляют, что очень важно для развития языковой среды.

Я смогла раскрыть и увидеть способности своих учащихся, которые не обнаружила раньше. Учащиеся, которые раньше боялись отвечать, на нынешний момент стали высказывать свои мысли по пройденным темам. Смело вступают в беседу со своими одноклассниками по той или иной теме. Также я убедилась, что использование диалогического обучения в классе оказывает наибольшее влияние на учеников, которые владели языком на низком уровне. Какой вывод я сделала? В результате этого дети стали грамотно выстраивать свою речь, выражать свои мысли. В ходе диалога у учащихся вырабатываются навыки критического мышления, позволяет ученикам выражать свое понимание темы, помогает осознать и понять на какой стадии находится уровень его интеллектуального развития. С повышением развития обученности учеников, я меняю вид оказываемой поддержки для лучшей мотивации. Здесь я подталкиваю своих учеников к завершению выполнения задания. Можно сказать, что я их поддерживаю. Таким образом все становится ясным и обучение становится самостоятельным, и учащиеся сами регулируют его. Но нужно отметить что успешность процесса обучения обусловлено мотивацией, социальными и эмоциональными факторами.

Стереотип «все дети делятся на способных и неспособных» наверное, исчезает. Раньше в классе в ходе урока я опиралась на «сильных» учеников, а те, у которых была слабая мотивация к обучению просто отсиживались. Теперь я знаю, что каждый ребенок уникален по-своему, только нужно правильно найти к нему подход, чтобы он смог раскрыть себя и показать свои возможности. Сейчас, я в полную силу использую задания которые помогают развивать их умственные и познавательные способности. Также я использую их знания, умения и навыки в работе со слабоуспевающими детьми. Они вступают с ними в диалог, наводящими вопросами пытаются пробудить у них желание говорить, высказывать свою точку зрения.

Мои стратегические действия? В дальнейшей педагогической деятельности планирую перейти из традиционного стиля преподавания в учителя – направляющего

на обучение. Превратить учащихся из пассивных в активных, глубоко мыслящих, грамотных, полезных для общества. Новый стиль преподавания позволит учащимся раскрыться совсем с другой стороны, убрать закомплексованность, почувствовать, что они могут внести свои коррективы в ход урока. Более того, каждый учащийся может почувствовать свою вовлечённость в учебный процесс и осознать, что он нужен коллективу.

Учитель не должен останавливаться на достигнутом, ему необходимо постоянно совершенствоваться и я полностью соглашусь с высказыванием Д.Дидро «Люди перестают мыслить, когда перестают читать, учитель перестаёт быть учителем, когда перестаёт учиться» [2].

Список литературы:

1. Руководство для учителя. Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2015 г.
2. Глоссарий к уровневим Программам курсов повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан, разработанным Центром педагогического мастерства совместно с Факультетом образования Кембриджского университета: учебно-методическое пособие (2012). Астана

Для материалов из Internet:

3. Д.Дидро Цитаты, афоризмы, высказывания <https://citaty.info/man/deni-didro>

«Исследовательская деятельность педагогов и учащихся как фактор развития творческой личности»

Грудус Ксения Яновна,
заместитель директора по научно-
методической работе
г. Костанай
e-mail: grudusp_kseniya@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Тандалған тақырыптың өзектілігі қазіргі педагогикалық технология ретінде зерттеу қызметін енгізу болып табылады. Мақсаты: - осы өзекті мәселені шешудің ең маңызды жолдарының бірі-оқушылар мен педагогтардың зерттеу қызметін ұйымдастыру болып табылады. Оқушылар мен мұғалімдердің зерттеу қызметі мектепте жаңа білім беру ортасын құрады, жаңа үлгідегі инновациялық оқу орны ретінде мектепті дамытудың маңызды факторы болып табылады.

Аннотация

Актуальность. Цель. Актуальность выбранной темы заключается во внедрении исследовательской деятельности как современной педагогической технологии. Цель: - одним из наиболее важных путей решения данной актуальной задачи является организация исследовательской деятельности школьников и педагогов. Исследовательская деятельность учащихся и учителей создает в школе новую образовательную среду, является важнейшим фактором развития школы как инновационного учебного заведения нового типа.

Abstract

Relevance. Goal. The relevance of the chosen topic is the introduction of research as a modern pedagogical technology. Goal: - one of the most important ways to solve this urgent problem is the organization of research activities of students and teachers. The research activity of students and teachers creates a new educational environment in the school, is the most important factor in the development of the school as an innovative educational institution of a new type.

Түйінді сөздер: зерттеушілік қызмет, ұйымдастыру, мақсат, міндет, оқушылардың ғылыми қоғамы, қиындық

Ключевые слова: исследовательская деятельность, организация, цель, задача, научное общество учащихся, трудность

Keywords: research activity, organization, purpose, task, scientific society of students, difficulty

«Единственный путь, ведущий к знаниям, - это деятельность».

Бернард Шоу

Проблема улучшения качества образования диктует необходимость поиска новых технологий, методов, приемов активного обучения и воспитания. На мой взгляд, одним из путей решения этого вопроса является внедрение исследовательской деятельности как современной педагогической технологии.

Организация исследовательской деятельности школьников и педагогов является одним из наиболее важных путей решения данной задачи. Обучение приемам исследовательской деятельности способствует развитию творческого склада мышления, творческого подхода к явлениям действительности, формированию умений давать объективную оценку этим явлениям и способности ориентироваться в дополнительных источниках знаний и ресурсов [1, с.15].

Важно отметить значимость исследовательской деятельности в образовательном процессе. Ценностные основания, определяемые личностью как значимые, подвергаются проверке именно в процессе исследовательской деятельности.

Приобщение учителей и учащихся к исследовательской деятельности имеет такую **цель**: *развитие навыков исследовательской работы, умения самостоятельно и творчески мыслить, использование полученных знаний на практике*[2, с.63]. Данная цель решает как минимум **четыре задачи**:

1. повышение уровня социальной адаптации учащихся (так как происходит развитие одного из главных её компонентов – способности к рефлексии собственной деятельности, формируется познавательная самостоятельность и активность);
2. создаются условия для личностного и профессионального самоопределения учителей, (учащиеся определяют значимость и ценность данного вида деятельности для себя, и возможность её дальнейшего использования);
3. формирование умений и навыков планирования, организации и контроля собственной деятельности;
4. развитие навыков самостоятельной работы с научной литературой; обучение методике обработки полученных данных и анализу результатов, составлению и оформлению отчёта и доклада о результатах научно-исследовательских работ.

Исследовательская деятельность в ведущей и магнитных школах города Костаная осуществляется через организацию научного общества учащихся.

Научное общество учащихся (далее - НОУ) функционирует на протяжении учебного года с проведением заседаний не реже 1 раза в месяц. Состав участников научного общества учащихся определяется учениками 2 – 11 классов. В комплектовании научного общества учащихся принимают участие руководитель научного общества учащихся и учителя - предметники.

НОУ - это самостоятельная ученическая структура, имеющая Гимн, Положение, план работы, символику, девиз.

Результатом работы школьных НОУ является участие в научно – практических конференциях учащихся различного уровня (школьный, городской, областной, республиканский, международный). Проведя анкетирование в ведущей и магнитных школах города Костаная мы получили следующие даны:

Школа	Уровень (процент участия от количества учащихся школы)					Процент призовых мест (от количества участников)
	Школьный	Городской	Областной	Республиканский	Международный	
ШЛ №1	43	18	4,6	3,5	5,3	86,9
ШЛ №2	40	12	2,3	0	1,6	73,6
ШГ №3	42,5	6	1,6	0	0,6	75,4
ШГ №18	21,3	10	1,2	0	0,5	69,3
СШ №4	11,2	2,6	0	0	0	48,5
СШ №19	10,8	3,4	0	0	0	36,9
СШ №22	16,9	3,9	0	0	0	46,9
ООШ №14	8,3	1,5	0	0	0	38,2
СШ №30	15,5	1,2	0	0	0	56,5
ООШ №21	32,6	2,1	0	0	0	49,6
НШ №5а	50,1	36,3	0	0	1,6	89,3

Данные показывают, что большее количество участие и призовых мест имеют школы НШ №5а, №1,2,3 и 18. Что в свою очередь говорит о планомерной и точной работе НОУ в вопросах количества участников и качества участия.

Большее количество учащихся принимают участие в школьной научно-практической конференции. Небольшой процент всех школ представляют научные работы учащихся на внешкольный уровень (город, область, республика, международный уровень). В результате реализации новшества наблюдается повышение уровня социальной адаптации у учащихся, мотивации достижения и владения навыками работы с различными информационными ресурсами. Учащиеся умеют представлять результаты исследовательской деятельности.

Исходя из интересов пожеланий учащихся в нескольких магнитных школах (ШГ №3, ШГ №18, ООШ №21) открыты предметные секции. В соответствии с уровнем подготовки ребят руководители составляют планы работы и определяют тематику заседаний секций. Работа в секциях ведется по самым различным направлениям: от решения задач повышенной сложности до проведения индивидуально-экспериментальной работы. Учащимся предлагается широкий выбор деятельности в НОУ. Работа в рамках научного общества дает возможность каждому ученику совершенствовать свои знания в выбранной предметной области, развивать интеллект, приобретать умения и навыки в исследовательской работе.

Особое внимание в исследовательской деятельности уделяется учителю. Исследовательская деятельность учителя современной школы является основным элементом и фактором педагогического творчества, источником его преподавательского статуса, показателем ответственности, способностей и таланта[3, с.28]. Исследование факторов направленности педагогической деятельности на исследовательское обучение, проведенное в ведущей и магнитных школах, позволяет констатировать, что:

65% опрошенных учителей считают, что исследовательская деятельность позволяет актуализировать самореализацию и творческое развитие личности учителя;

10% связывают исследование с возможностью повышения статуса учебного заведения;

20% – с профессионально-квалификационным ростом учителя-исследователя;

5% – с возможностью получить качественно новое знание (инновацию).

Организация исследовательской деятельности влияет на развитие личности педагога, позволяет создать условия для реализации самообразования и потребности к саморазвитию.

Современный учитель является важнейшей фигурой в организации педагогического процесса[4, с.55]. От его профессиональной пригодности, педагогического мастерства, творчества, к готовности к инновационной деятельности зависит эффективность педагогической системы [5, с.115]. Главная функция современного учителя – управление процессом обучения, воспитания и развития личности ученика. Среди трудностей, с которыми сталкивается учитель при организации исследовательской деятельности учащихся, учителя ведущей и магнитных школах назвали следующие:

- слабое владение методологией научного исследования, недостаток методической, научной, психолого-педагогической, специальной литературы (62,5%);

- большая загруженность учащихся, отсутствие времени (41%);

- преобладание в традиционном обучении репродуктивных методов, вступающих в противоречие с исследовательскими методами (6,5%).

Выделяют три группы проблем: профессиональные, психологические и социальные. Как помочь педагогам, испытывающим те или иные трудности в

приобщении школьников к научной практике? На практическом семинаре в ведущей школе (ШЛ №1) мы проводили практическое занятие, которое очень понравилось учителям. Цель занятия: способствовать осознанию педагогами наличия трудностей в исследовательской деятельности и снятию эмоционального напряжения с целью профилактики профессионального выгорания. Оборудование: листы А3, фломастеры, карандаши. Педагогам была представлена возможность поработать над осознанием своих проблем, которые возникают во время исследовательской работы. Была проведена работа по группам с определенной инструкцией: «Наиболее часто встречающимися барьерами в научно-исследовательской работе являются: возрастные, социальные, профессиональные, индивидуально-личностные. Сейчас, вам предстоит работа по подгруппам. Каждая подгруппа получила задание:

- 1) Ответить на вопрос.
- 2) Придумать девиз, отражающий основную мысль вашей группы.
- 3) Приготовьте листочки, на которых вы отмечали наиболее часто встречающиеся трудности в работе по этому направлению.

Выделите одну трудность, которая является наиболее общей для членов вашей группы. Обсудите и подготовьте советы или рекомендации о преодолении данной трудности». Представитель вашей группы выступит с полученными результатами. На работу отводится 15 минут.

Возрастные трудности

1. Влияет ли возраст учителя на эффективность исследовательской работы?
2. Придумайте девиз, отражающий основную мысль вашей группы по теме «Возрастные трудности в исследовательской работе».
3. Приготовьте листочки, на которых вы отмечали наиболее часто встречающиеся трудности в работе по этому направлению. Выделите одну трудность, которая является наиболее общей для членов вашей группы. Обсудите и подготовьте советы или рекомендации о преодолении данной трудности».

Социальные трудности

1. Как влияет социальный статус и благосостояние родителей ребенка участвующего в исследовательской деятельности?
2. Придумайте девиз, отражающий основную мысль вашей группы по теме «Социальные трудности в исследовательской работе».
3. Приготовьте листочки, на которых вы отмечали наиболее часто встречающиеся трудности в работе по этому направлению. Выделите одну трудность, которая является наиболее общей для членов вашей группы. Обсудите и подготовьте советы или рекомендации о преодолении данной трудности».

Профессиональные трудности

1. Являются ли знания учителя и его профессиональный опыт проблемой для исследовательской работы?
2. Придумайте девиз, отражающий основную мысль вашей группы по теме «Профессиональные трудности в исследовательской работе».
3. Приготовьте листочки, на которых вы отмечали наиболее часто встречающиеся трудности в работе по этому направлению. Выделите одну трудность, которая является наиболее общей для членов вашей группы. Обсудите и подготовьте советы или рекомендации о преодолении данной трудности».

Индивидуально-личностные трудности

1. Какие личностные качества учителя могут затруднить работу в этом направлении? Как вы относитесь к высказыванию: «Остановившейся в развитии учитель представляет опасность для ученика».

2. Придумайте девиз, отражающий основную мысль вашей группы по теме «Индивидуально- личностные трудности в исследовательской работе».

3. Приготовьте листочки, на которых вы отмечали наиболее часто встречающиеся трудности в работе по этому направлению. Выделите одну трудность, которая является наиболее общей для членов вашей группы. Обсудите и подготовьте советы или рекомендации о преодолении данной трудности».

Список качеств, затрудняющих исследовательскую деятельность:

1. Ощущение беспомощности	7. Эмоциональность
2. Неуверенность в себе	8. Недостаток знаний
3. Стрессогенное состояние	9. Недостаточная организованность
4. Чрезмерная болтливость	10. Молчаливость
5. Пассивность	11. Чрезмерная активность
6. Гиперответственность	12. Нехватка времени

Одной из наиболее эффективных обучающих и развивающих инновационных технологий, на мой взгляд, является исследовательская деятельность, позволяющая комплексно решать задачи интеллектуального и социального совершенствования личности как обучающегося, так и учителя [6, с.4].

Исследовательская деятельность учащихся и учителей создает в ведущей и магнитных школах новую образовательную среду, которая является важнейшим фактором развития школы как инновационного учебного заведения нового типа в рамках обновленного содержания образования[7, с.48].

Накопленный педагогический опыт показывает, что учителя, владеющие методами исследовательской работы, ведут целенаправленную работу по развитию творческих способностей учащихся, моделируют в учебно-воспитательном процессе самостоятельные работы с элементами исследования, которое диктует как раз таки обновленное содержание образования[8, с.52; 9, с.69].

Необходимо отметить, что в результате плодотворной, четко спланированной деятельности учителей и учащихся увеличилось не только количество участников проектно-исследовательской деятельности, но и существенно изменилось качество данных работ, о чем свидетельствуют призовые места, занятых учащимися городских, областных, республиканских, международных конкурсах и научно-практических конференциях.

Список литературы

1. Абульханова-Славская К.А. Деятельность и психология личности. – М.: Наука, 1980. - 335с.
2. Андреев В.И. Диалектика воспитания и самовоспитания творческой личности: основы педагогики творчества. - Казань, 1988 - 238с.
3. Бушуев А.М., Слепцов Н.С. Диалектика творческой деятельности и развитие человека. М.: Молодая гвардия, 1989. - 172с.
4. Гилфорд Дж. Структурная модель интеллекта /Психология мышления. - М.:Прогресс, 1965. - 244с.
5. Горчинская А.А. Развитие познавательного интереса младших школьников в учебной деятельности: дис. на кпн. Челябинск: ЧГПУ, 1989 - 187с.
6. Коротаяева Е.В. Стимулирование творческой деятельности учащихся. //Русский язык в школе. - 1995. - №5. - с.3 -8
7. Коротаяев Б.И. Учение - процесс творческий: из опыта учителей. - М.: Просвещение, 2016.- 158с.
8. Фролова Н.А. Приемы активного мотивированного овладения учащимися системой знаний и способами деятельности.- 2018 - №2-С. 50-54.
9. Цукерман Г.А. Учебное сообщество - пути и способы развития познавательной активности // Начальная школа. - 2018 - № 46- С.68-72.

Школа исследований академии профессионализма «Шеберлік» как ниша формирования новых компетенций учителя.

Дандыбаева Гульфия Тулегеновна,
директор,
Климчук Татьяна Александровна,
педагог дополнительного образования,
Кудряшова Елена Ивановна,
заместитель директора
по научно-методической работе,
ГУ «Школа-лицей №2 отдела
образования акимата города Костаная»,
E-mail: sch2@kst-goo.kz

Аннотация

Мақалада автордың сабақты және оқу ортасын жүйелі ұйымдастырудағы тәжірибесі ұсынылған. Қазіргі заманғы мектептегі зерттеу тәжірибесінің қажетті шарты мен нәтижесі ретінде зерттеушілік және әлеуметтік құзіреттіліктің маңыздылығына баса назар аударылады. Оқушыларды оқытудың бастапқы және негізгі кезеңдерінде іс-әрекеттегі зерттеу жүргізу мысалдары келтірілген.

Аннотация

В статье представлен авторский опыт системной организации исследования уроков и учебной среды. Акцент сделан на важности формирования исследовательской и социальной компетенции педагога, как необходимом условии и результата исследовательской практики в современной школе. Представлены примеры проведения исследования в действии на начальной и основной ступенях обучения школьников.

Abstract

The article presents the author's experience of systematic organization of the study of lessons and the learning environment. The emphasis is on the importance of teacher's research and social competence formation, as a necessary condition and the result of research practice in a modern school. Examples of conducting research in action at the initial and main stages of schoolchildren training are presented.

Түйінді сөздер: зерттеу мектебі, зерттеу құзіреттілік, әлеуметтік құзіреттілік, іс-әрекеттегі зерттеу, құзіреттілік зертханасы.

Ключевые слова: школа исследований, исследовательская компетентность, социальная компетентность, исследование в действии, лаборатория компетенций.

Key Words: school of research, research competency, social competency, research in actions, laboratory of competencies.

В концептуальные основания непрерывного профессионального развития современного учителя входят: научно-исследовательская деятельность, профессиональное сотрудничество, взаимопомощь, взаимное доверие и уважение.

С целью управления непрерывным профессиональным развитием педагогов в контексте обновления в школе-лицее №2 создана новая модель научно-методического сопровождения их деятельности. В проектировании новой модели мы исходили из фундаментальной идеи повышения качества образования посредством создания условий для развития личности учителя как «творца» педагогического процесса и профессиональной культуры. Это и обусловило актуальность пересмотра традиционной модели методической службы и создание Школ академии профессионализма «Шеберлік» (далее АПШ): Школа исследований, Школа командного преподавания, Школа менторства, Школа профессионального обучения.

Внутришкольная система повышения квалификации через Школы АПШ предоставляет широкие возможности для профессионального развития каждому педагогу, так как в Школах АПШ идет формирование навыка педагогического исследования, педагогического сотрудничества, лидерства и менторства. Нормой профессиональной деятельности становятся коллективные обсуждения, размышления, командное и рефлексивное преподавание. Усилиями Школ АПШ создается среда, в которой учитель может развиваться как учитель – новатор, этому способствует информационная насыщенность, обучение и наличие образцов креативного поведения.

В данной статье мы остановимся на роли Школы исследования в формировании 2х важных составляющих высокого профессионализма: исследовательской компетентности, понимаемой как навык учителя точно, «сегодня и сейчас» видеть реальные проблемы обучения и воспитания школьников и решать их, а также социальной компетентности учителя понимаемой нами как способность заниматься совместной (коллективной, групповой) профессиональной деятельностью, сотрудничать и использовать приемы профессионального общения..

Школа исследования функционирует 5-й год. В ее состав входят различные группы педагогов (сертифицированных и не сертифицированных), с охватом более 20 педагогов ежегодно.

Цель Школы исследования - поиск методов улучшения качества преподавания и качества обучения через исследование урока и среды обучения.

Задачи:

- обучение педагогов методу LessonStudy;
- формирование эффективной системы сетевого взаимодействия учителей.
- исследование процесса апробации актуальных педагогических технологий
- освоение других инструментов исследования.

Реализация данных задач позволила сфокусировать внимание педагогов-исследователей на модулях программы: новые подходы в преподавании и обучении, обучение талантливых и одаренных, управление и лидерство в обучении, ИКТ, обучение критическому мышлению

С целью обучения педагогов методу LessonStudy в рамках Школы исследований был организован ряд занятий по темам: изучение литературы по организации LessonStudy, определению проблемы исследования, совместного планирования LessonStudy, проведение и наблюдение LessonStudy, подведение итогов.

Исследование урока в контексте работы с одаренными детьми (2015-2016 учебный год), руководитель Беспальчук Н.В.

В состав группы вошли сертифицированные учителя I, II и III уровня, а так же учителя, имеющие высокий уровень теоретической и практической профессиональной компетентности к обучению и наставничеству.

Исследование в действии «Выявление и развитие одарённых и талантливых детей» организовано с целью реализации основных идей школьной программы

«Системно-целевое управление развития детской одарённости в условиях школы-лицея».

Задачами данного исследования стала отработка практики выявления и развития одарённых и талантливых детей на уроке, а так же формирование готовности учителя к данной работе.

Исследовательской группой оценена готовность педагогов школы-лицея к работе с талантливыми детьми. Результаты анкетирования указали на две проблемы: недостаток стратегического мышления в работе с потенциально способными детьми и детьми со «скрытой одарённостью» не глубокое владение специальными методиками преподавания для одарённых и талантливых детей.

Педагоги так же отмечали затруднения в оценивании и изучении способностей детей. В обычной практике эту работу выполняет педагог-психолог, использующий психодиагностические тесты, анкеты, анализ увлечений детей. Результаты психологического мониторинга, как правило, остаются «сакральной тайной» для педагогов-предметников. Поэтому члены исследовательской группы апробировали новый инструмент исследования – LessonStady, как рекомендуемый метод исследования. За основу системного наблюдения и преобразования учебной среды был выбран 8 «Л» класс.

Педагоги Беспальчук Н. В., Жолобова Л.П., Ким З.Е., Ешкина Д.Ю. провели серию последовательных уроков. Все педагоги использовали единый педагогический инструментарий выявления и развития одарённых детей. Это совместное целеполагание, разноуровневые задания, групповая и парная работа, стратегии формирующего и критериального оценивания. Велось наблюдение за тремя группами учеников: уровень А, В и С. Создавались для них специальные учебные ситуации (проведение физического эксперимента, оценивание работы группы и другое). Учащиеся «раскрывались» на глазах, проявляя ранее скрытые задатки и способности в интеллектуальной, академической и социальной средах.

Методические эффекты работы исследовательской группы проявились в следующем: создавая коллаборативную среду обучения и преподавания, менялся и характер взаимодействия в профессиональной среде в сторону сотрудничества.

В 2016 году сертифицированным учителем Ториной Г.К. было инициировано исследование в действии на базе 7Л класса «Как влияют новые подходы в обучении на развитие учебной культуры класса». Участники исследования Ким З.Е., Коряковцева Т.А., Марченко И.С., Торина Г.К. определили ключевой вопрос исследования «Какие педагогические средства являются эффективными для формирования устойчивой мотивации к качественному обучению?». На учебных занятиях в 7Л классе участники ИГ постоянно использовали коллективное целеполагание, уровневую дифференциацию, взаимообучение и взаимооценивание, что способствовало общему пониманию педагогами целей и задач обучения учащихся группы В.

Задача «Формирование эффективной системы сетевого взаимодействия учителей» реализовывалась в рамках исследования в действии «Разработка и внедрение в педагогическую практику методических маршрутов и сетевого взаимодействия» (2016-2017 учебный год), руководитель Мухортова Оксана Васильевна.

Членами исследовательской группы Мухортовой О.В., Алпысбаевой Г.С., Рыль Н.В., Масыгутовой Д.Ш., Ешкиной Д.Ю. проводилось обучение педагогов механизмам использования ресурсов Web 2.0 в учебном процессе, развитие навыков работы с информацией, способов ее извлечения и применения для решения педагогических задач, развитие умения работать в обширном информационном пространстве сети Интернет, внедрение методического маршрута как инструмента исследовательской культуры педагога.

В течение года для педагогов школы были организованы следующие мероприятия:

- коучинг «Составление методического маршрута».
- обучающий семинар «Создание электронного портфолио».
- обучающий семинар «Возможности дидактического инструмента «Кроссворд и облако тегов (слов)».
- обучающий семинар «Создание интерактивных материалов при помощи сервисов Веб-2.0».

Учителями исследовательской группы были разработаны методические маршруты по проведенным обучающим семинарам. Проведена серия последовательных уроков на основе методического маршрута «Использование интеллект-карты на уроке».

Задача «Исследование процесса апробации актуальных педагогических технологий» реализовывалась в ходе 3х исследований в действии.

Исследование в действии «Развитие критического мышления младших школьников как условие успешного обучения» (2017-2018 учебный год), руководитель Кайдаулова Г.М. осуществлялось с целью определения методов улучшения преподавания и обучения учащихся. В ходе исследования «испытывались» новые техники критического мышления, и проводилась оценка их эффективности в учебном процессе.

Наблюдения за учащимися А,В,С вели следующие педагоги: Железнякова М.И., Нугманова К.К., Мельникова С.В., Лингер Л.И., Татарчук Т.А. Они фиксировали изменения в учебном процессе, участвовали в проведении и обсуждении уроков и в результате подтвердили гипотезу исследования о том, что активное использование техник критического мышления на уроках не только меняет учебную среду, но и способствует личностному развитию детей.

Обработка и анализ собранных материалов в ходе исследования в действии дали возможность сделать вывод о положительных последствиях ИД:

- изменение качества преподавания в 1-2 классах
- изменение качества учения учащихся группы А, В,С
- формирование партнерских отношений и развитие сотрудничества в системе «учитель-учитель»

Практика работы исследовательской группы позволила сделать и еще один вывод: интеграция процесса исследования в действии в процесс обучения совершенствует его и обогащает практический опыт учителя.

Исследование в действии дало положительные методические эффекты. Педагоги ИГ овладели следующими компетенциями:

- умение анализировать учебно-педагогические ситуации;
- владение методами обобщения и систематизации результатов исследования;
- умение корректировать свою деятельность и давать рефлексивную оценку.

Исследования в действии (2018-2019 учебный год) «Как использование технологических карт урока (технология БиС) способствует повышению качества обучения в условиях обновления содержания образования», руководитель Кайдаулова Г.М., «Как предметное обучение и технология БиС способно повлиять на качество обученности и адаптивные способности выпускников начальной школы», руководитель Кравчук Е.А. реализовывали следующие цели:

- поиск методов улучшения качества преподавания и качества обучения
- апробация технологии БиС как инструмента реализации обновленного содержания образования.

Члены исследовательских групп изучали вопрос интеграции технологии БиС в учебный процесс. Педагоги Лепухина М.В., Вельгоша И.Н., Солдатенко Г.В., Рыль Н.В., Беспальчук Н.В., Желобецкий Д.Ю., Агитаева А.К., Байдилдина А.К. дали открытые

уроки по данной технологии. Была выявлена степень влияния предметного преподавания посредством технологии БИС на качество обученности, развития одаренности.

Проведенное исследование позволяет сделать вывод: технология БиС может стать качественным инструментом реализации обновленного содержания образования при условии грамотного и системного использования технологических карт на уроке.

Важным результатом данных исследований стало обогащение технологической культуры педагогов школы-лицея, создание группы учителей – консультантов по технологии БиС.

Исследования в действии, проведенные в течение 3х лет, побудили к поиску новых инструментов исследования.

Данная задача была обусловлена убеждением, что существует неиспользованный потенциал для педагогического совершенствования, а именно лидерские качества учителя.

С сентября 2018 года исследовательская группа под руководством Мухортовой О.В. стала работать в формате Лаборатории компетенций. Массовый переход на обновленные стандарты образования актуализировали проблему обучения педагогов навыкам проектирования и рефлексии урока.

Перед участниками группы, в которую вошли Овчар Т.П., Лепухина М.В., Мельникова С.В., Масыгутова Д.Ш., Лактионова Н.В., Алпысбаева Г.С., Ешкина Д.Ю. были поставлены следующие задачи:

- повышение качества планирования уроков в контексте обновленного содержания образования
- развитие управленческой, рефлексивной, инновационной и информационно-коммуникативной компетенций учителя

Ноу-хау работы исследовательской группы заключается в том, что каждому педагогу школы-лицея предоставляется возможность включиться в самоисследование своей профессиональной компетентности. В исследование урока вовлечен весь педагогический коллектив. Обучение педагогов ведется в больших и малых группах, на основе анкетирования проводится индивидуальное консультирование, практикуется проведение дистанционных семинаров, проводятся демонстрационные уроки.

Цели, задачи, инновации Школы исследований были представлены в рамках педагогического и методического советов школы-лицея (2017-2019гг.), республиканского методического семинара «Система работы методического кабинета по повышению профессиональной компетентности педагогов в контексте непрерывного образования» (Костанай, 2017 г.), городского семинара «Управленческий всеобуч: современные подходы к повышению качества образования» (2018 г.), включены в сборник НАО им. Ы. Алтынсарина для руководящих кадров организаций среднего образования по совершенствованию системы управления школой(2019г.)

Список литературы:

1. Руководство для учителя, 3 (базовый) уровень – АОО «Назарбаев Интеллектуальная Школа», 2012, - 306 с.
2. ГОСО РК
3. Вассерман Ф.Я. Управление качеством обучения в общеобразовательной школе («Биоинформатика и синергетика»), - Алматы, 2008.-84 с.
4. Ф.Я.Вассерман. Технология управления качеством в общеобразовательной школе "Биоинформатика и синергетика". Алматы, ТОО НВЦ "Образовательный технопарк", 2013 г.

**«Интегрированное обучение как следствие модернизации образования»
«Integrated education as a result of modernization of education»**

Дарьева Светлана Викторовна
учитель географии и биологии
Олейник Светлана Михайловна
учитель обществознания и истории
Костанайская область
Федоровский район
с.Кенарал
Email: svetlana.1028@mail.ru
svetlana-daryeva@bk.ru

Аннотация

Өзектілігі: Білім беруді модернизациялау оның мазмұнын жаңартуды ғана емес, сонымен қатар инновациялық технологияларды белсенді қолдануды да көздейді. Оқушылардың танымдық шығармашылық қабілеттерін дамыту - педагогикалық зерттеудің дәстүрлі нысаны. Интеграцияланған оқыту инновацияның осы спектрімен ерекшеленеді. Интеграцияланған сабақтардың білім беру мүмкіндіктерін іске асыру нәтижесінде әлемнің ғылыми бейнесін қалыптастыруға ықпал ететін шындықты тұтас қабылдау қол жеткізіледі.

Мақсаты: оқытудың жаңа тәсілдерін қолдана отырып, әлеуметтік серіктестік арқылы білім беру уәждемесінің деңгейін зерттеу.

Аннотация

Актуальность: Модернизация образования предполагает не только обновление его содержания, но и активное использование инновационных технологий. Развитие познавательных творческих способностей, обучающихся – традиционный объект педагогического исследования. В этом спектре инноваций выделяется интегрированное обучение. В результате реализации образовательных возможностей интегрированных уроков достигается целостное восприятие действительности, что способствует формированию научной картины мира.

Цель: исследование уровня повышения учебной мотивации через социальное партнерство с использованием новых подходов в обучении.

Abstract

Relevance: Modernization of education involves not only updating its content, but also active use of innovative technologies. Cognitive development of creative abilities of students is a traditional object of pedagogical research. In this spectrum of innovation stands out integrated education. Because of realizing educational opportunities for integrated lessons a holistic perception of reality is achieved, which contributes to the scientific world picture.

Goal: study of the level of increasing educational motivation through social partnership using new approaches in learning.

Түйінді сөздер: интеграциялау, кіріктірілген сабақ, кіріктірілген оқыту, интегративті тәсіл.

Ключевые слова: интеграция, интегрированный урок, интегрированное обучение, интегративный подход.

Keywords: integration, integrated lesson, integrated education, integrated approach.

Важную роль в развитии личности в процессе обучения играет интеграция учебных предметов, многие интересные явления лежат именно на стыке разных областей науки. Интегрированное обучение, помогает активизировать познавательную деятельность

обучающихся путем интеграции двух учебных дисциплин: истории и географии, в основе которой лежит ключевая идея проекта - воспитание поликультурной личности.

В рамках реализации проекта «Интегрированное обучение в малокомплектной школе» были проведены три последовательных интегрированных урока географии и истории в 11 классе. Исходя из характеристики класса, психолого-диагностической характеристики учеников была определена тема: «Повышение мотивации учащихся через социальное партнерское взаимодействие».

Цель проведения: исследование уровня повышения учебной мотивации через социальное партнерство с использованием новых подходов в обучении.

В течение трех уроков было необходимо запланировать работу в парах, прочитать текст параграфа и заполнить опорный конспект по теме «Италия. ФГП Италии».

Первый урок - урок изучения нового материала, содержал учебный материал, в соответствии с запланированными целями и задачами. Эффективно организована деятельность учащихся на протяжении урока. Создание коллаборативной среды, позволило наладить контакт между учениками и учителем. При актуализации знаний каждый учащийся самостоятельно работал с интерактивным географическим лото (установить соответствие между определением и терминами). Все учащиеся успешно справились с заданием. На стадии осмысления необходимо было прочитать весь теоретический материал и сделать опорный конспект (карточка заранее была составлена учителем). Прослеживалась последовательность работы учащихся на уроке. Одно понятие связывается с другим. Таким образом, учителями были созданы условия для продуктивной работы в классе. В течение урока ученики класса находились в поле зрения педагогов, все были заняты. Этапы урока не были выдержаны по времени, поэтому рабочее время урока не всегда использовалось рационально. Модуль «Обучение критическому мышлению» прошел через умение обрабатывать полученную новую информацию по теме, анализировать ее и делать выводы при выполнении определенных заданий. На данном уроке было применено формативное оценивание, а также взаимооценивание. Формативное оценивание осуществляется после объяснения теоретической части. Проведена рефлексия урока: Что я знал... Что я узнал... Что я хочу узнать... Дано домашнее задание. И подведен итог урока.

Следующий интегрированный урок истории и географии по теме «Страны Восточной Европы. ФГП, ГПП, ЭПП, демографическая ситуация» - урок изучения нового материала. Содержал учебный материал, в соответствии с запланированными целями и задачами.

Разминка: историко - географические термины: республика, унитарное государство, монархия, абсолютная монархия, конституционная монархия, социализм (обратить особое внимание) При актуализации знаний была проведена работа в парах: 1-ый исторические факты, сообщение по данной теме, 2-ой работа с параграфом 31 (учебник географии), заполнить опорный конспект. Работают 5 мин, данный вид работы способствовал взаимообучению, каждый учащийся старался за определенное время выполнить задание. Присутствовала последовательность изложения материала, одно понятие связывается с другим, интеграция истории и географии позволила сопоставить исторические и географические факты.

Работа в группе: составить «Хронологический ряд» работая с историческими понятиями, все учащиеся успешно справились с заданием, учитель истории оказывал необходимую поддержку, лидерство учителя переходило в лидерство учащихся в группе.

Работа с контурной картой позволила визуализировать информацию и максимально запомнить расположение стран на территории Восточной Европы.

Установить соответствия: Историческая личность- исторический факт, упражнение на соответствие позволило выучить фамилии исторических личностей и сопоставить важные

факты. Было проведено суммативное оценивание, спикер вел учет баллов в таблице – возможность объективного оценивания.

В отличие от предыдущего урока, второй урок был выдержан по времени, этапы распределены по минутам. Дети были заинтересованы изложенным материалом, т.к. это уже не первый урок, когда они сами рассмотрели материал и преподнесли его другим. Атмосфера в классе положительная, доброжелательная. Модуль «Обучение критическому мышлению» прошел через умение работать в группах, обрабатывать полученную новую информацию по теме, анализировать ее и делать выводы, взаимодействие в группе улучшилось, что привело к взаимообучению друг друга. Проведена рефлексия урока: «Лестница успеха». Дано домашнее задание. И подведен итог урока.

Третий урок - практическая работа «Комплексная характеристика стран Европы». Данный урок является уроком обобщения, систематизации и контроля знаний по теме «Страны Европы». Урок содержал учебный материал, в соответствии запланированными целями и задачами. Эффективно организована деятельность учащихся на протяжении урока. Каждый учащийся получил индивидуальную инструкционную карту по выполнению заданий. Оценивание заданий проводилось индивидуально, по критериям оценивания. Созданы условия для продуктивной работы проверки знаний и умений по данной теме (дифференцированные задания, устная и самостоятельная работы, решение тестовых заданий). Каждый этап урока содержал дидактические задачи для полноты и глубины проверки знаний, умений и навыков по пройденному материалу. Использовались задачи различного типа: заполнить сравнительную таблицу, дополнить предложения, нанести страны на контурную карту, выполнение всех заданий сопровождалось работой атласом. Данный вид работы позволил повторить и обобщить пройденный материал. Можно отметить разную скорость выполнения заданий у учащихся, что не позволило некоторым ученикам вовремя завершать начатую работу. На качество выполнения практической работы повлиял разный уровень исторического и географического кругозора учащихся. Результат тестирования показал реальную картину усвоения материала. Обратная связь была осуществлена через коррекцию неправильных ответов, повторение и заучивание основных географических понятий.

Таким образом, совместное планирование и сотрудничество помогло учителям развивать и совершенствовать педагогические подходы для удовлетворения потребностей учащихся и своего профессионального роста, так как все аспекты обучения рассматриваются не только со своей позиции, но и глазами коллег. Роль педагога - наблюдателя перешла в активного исследователя, что позволило увидеть свои недочеты при работе в данном классе.

Совместная работа позволила сформулировать правила для реализации подхода «Исследование урока» (Lesson study):

1. Относится к друг другу с уважением.
2. Согласование ключевой идеи исследования. Чему учить и кого?
3. Изучение исследовательской литературы.
4. Определение конкретного класса
5. Планирование исследовательского урока, акцентируя внимание на том, как материал будет усвоен всеми учащимися класса
6. Наблюдение учителей за учениками и фиксирование их результатов.
7. Интервьюирование нескольких учеников класса для выяснения их мнения об эффективности исследовательского урока.
8. Обсуждение исследовательского урока после его окончания.

Рекомендации:

Продолжить работу в данном направлении.

Делить детей на пары и группы по успеваемости, психологической совместимости.
Для каждого ученика подбирать индивидуальные задания, которые будут способствовать саморазвитию.

Опираясь на психологические особенности учащихся определённого возраста, последовательно формировать у них системное мышление, познавательный интерес;

Помогать им не только усваивать знания, но и научиться принимать решения, самостоятельно мыслить и обрести уверенность в своих силах;

Раскрепощать ученика, создавать на уроке атмосферу творчества и сотрудничества;

Научить работать с различными источниками информации, получать, передавать и анализировать такую информацию, использовать её для постановки вопросов и заданий, и ответов на них;

Совершенствовать навыки работы с современными информационными технологиями, обладать необходимой компьютерной грамотностью, приобрести начальные навыки моделирования и прогнозирования;

Воспитывать трудолюбие, усидчивость, чувство долга, ответственность.

Изучить все этапы урока и четко им следовать по времени.

Список литературы:

1. Журнал «Открытая школа» №5, №7, №12 Москва 2018 год
2. Руководство для учителя третий (базовый) уровень. Третье издание Center of Excellence NIS, 2012г.
3. Сборник эссе слушателей третьего (базового) уровня «Мыслить и работать по-новому» Костанай, 2013г.
4. Материалы областной научно-практической конференции слушателей уровневых курсов «Использование информационных и коммуникационных технологий в обучении школьников» Костанай, 2018г.

Интернет ресурсы

1. Современное образование Э.В. Зауторова, доктор педагогических наук, доцент «Интегрированное обучение в процессе формирования профессиональной медиативной компетентности» <http://naukarus.com> стр.1-3 26.11.2019г.
2. Авторская программа по прикладному курсу «География, история, искусство — перекрестки и взаимодействия» — 11 класс <https://uchitelya.kz> стр.1-11 19.11.2019г.

«ИССЛЕДОВАНИЕ УРОКА: ОПЫТ КАЗАХСТАНСКИХ ШКОЛ»

Дейнега Галина Геннадьевна,
учитель химии
с.Октябрьское
E-mail: gdeinega@mail.ru

Андатпа

Біздің уақыт оқытудың жаңа нысандарын, әдістері мен тәсілдерін іздеумен сипатталады. Қазіргі заманғы мектеп тек сапалы оқытып қана қоймай, жеке тұлғаның әлеуметін дамытуға да көмектесетін оқыту әдістерін қажет етеді. Қазіргі заманғы оқыту оқушыларды бейімдеуге ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік өзгерістер жағдайын белсенді меңгеруге бағытталған.

Білім беруді жаңғырту тұжырымдамасы қазіргі кезеңдегі жалпы білім беру мақсатын анықтайды. Ол "білім алушының белгілі бір білімді меңгеруіне ғана емес, сонымен қатар оның жеке басын, оның танымдық және жасампаздық қабілеттерін дамытуға бағыттау" қажеттілігін атап көрсетеді. Жалпы білім беретін мектеп әмбебап білімнің, іскерліктің және дағдылардың, сондай-ақ білім алушылардың өзіндік іс-әрекеті мен жеке жауапкершілігінің біртұтас жүйесін, т.б білім берудің қазіргі заманғы сапасын айқындайтын негізгі құзыреттілікті қалыптастыруы тиіс.

Сондықтан мен педагогтың кәсіби өзін-өзі жүзеге асыруының бір нысандары ретінде зерттеу қызметіне толық тоқталғым келеді.

Өзектілігі. Қазіргі мектепте тәжірибелік - іздестіру жұмыстарын ұйымдастыру және жүргізу әдістерін меңгерген жаңа мұғалім-зерттеуші қажет.

Мақсаты: педагогтың кәсіби өзін-өзі жүзеге асыруының бір түрі ретінде мұғалімнің зерттеу іс-әрекетінің білімін, іскерлігін және дағдыларын қалыптастырудың негізгі қиындықтары мен кезеңдерін ашу.

Аннотация

Наше время характеризуется поиском новых форм, методов и приемов обучения. Современная школа нуждается в методах обучения, которые бы помогли не только качественно обучить, но и развить потенциал личности. Современное обучение направлено на то, чтобы готовить учащихся не только приспосабливаться, но и активно осваивать ситуации социальных перемен.

Концепция модернизации образования определяет цели общего образования на современном этапе.

Она подчеркивает необходимость «ориентации образования не только на усвоение обучающимся определенной суммы знаний, но и на развитие его личности, его познавательных и созидательных способностей. Общеобразовательная школа должна формировать целостную систему универсальных знаний, умений и навыков, а также самостоятельной деятельности и личной ответственности обучающихся, т. е. ключевые компетентности, определяющие современное качество образования». Именно поэтому я хочу подробно остановиться на исследовательской деятельности, как одной из форм профессиональной самореализации педагога.

Актуальность Современной школе нужен принципиально новый учитель — учитель-исследователь, владеющий методами организации и проведения опытно-поисковой исследовательской работы.

Цель: раскрыть основные трудности и этапы формирования знаний, умений и навыков исследовательской деятельности учителя как одну из форм профессиональной самореализации педагога

Abstract

Our time is characterized by the searching for new forms, methods and techniques of learning. Modern school needs the methods of education that would help not only to teach qualitatively, but also to develop the potential of personality. Modern education is aimed to prepare students not only to adapt, but also to apperceive the situations of social changes.

The concept of modernization of education defines the goals of general education at the present stage. It emphasizes the need to "orient education not only on the assimilation of a certain amount of knowledges by student, but also on the development of his personality, his cognitive and creative abilities. Secondary school should form a comprehensive system of universal knowledges, skills and acquirements, as well as independent activities and personal responsibility of students, i.e. key competences that determine modern quality of education."

That is why I want to dwell in detail on research activities as a form of professional self-fulfillment of the teacher.

Relevance. The modern school needs a fundamentally new teacher - a researcher, who is master of methods of organization and realization of experience-search work.

The goal: to reveal the main difficulties and stages of the formation of knowledge, skills and acquirements of the teacher's research activities as a form of professional self-development of the teacher.

Түйінді сөздер: зерттеу қызметті, сыни ойлау, рефлексия

Ключевые слова : исследовательская деятельность, критическое мышление, рефлексия

Keywords: research activity, critical thinking, reflection

Компетентный педагог сегодня – это профессионал, педагог-коуч, который помогает реализовать в образовании личностный потенциал каждого ученика и помогает в развитии личностного роста своих коллег, двигается от интересов обучающихся, помогая им достигать собственные цели. Его задача - научить понимать и самостоятельно решать проблемные ситуации. Решая эту задачу педагог сам становится профессионально выше.

Профессиональное развитие учителя можно рассматривать как один из пунктов кодекса профессиональной этики: человек, не работающий над собой, не может быть признан профессионалом. Учителя способные исследовать и анализировать собственную практику, и предлагать пути решения возникающих в ходе работы проблем, формируют общество исследователей. Необходимость в исследовании собственной практики обусловлена потребностями современного общества в коммуникабельных, креативных, самостоятельно мыслящих личностях, стремящимися к успеху и умеющих самостоятельно строить индивидуальную траекторию своего развития.

Как же быть и оставаться профессионалом в новых условиях реформирования образования? Недостаточно стать профессионалом один раз, чтобы им оставаться, необходимо постоянное профессиональное развитие личности. Абсурдно считать, что педагог может научить ученика строить траекторию своего развития, если сам этого делать не умеет. Поэтому, *исследование собственной практики учителем*, является вектором его собственной образовательной траектории.

Однако трудности у учителей возникают с момента описания собственного опыта. Здесь сказываются слабо развитые навыки рефлексии, анализа и постоянная нехватка времени. Из этого следует, что важна внутренняя мотивация для учителя в исследовании личной практики и полученного при этом опыта. В своем научном труде «Как мы мыслим» Дж. Дьюи определяет рефлексивное мышление как «активное, настойчивое и внимательное рассмотрение какого бы то ни было мнения». Таким образом рефлексивная практика учителя – основа его профессионального роста.

Начнем с цели, которую ставит перед собой учитель, начиная исследование собственной практики. Цель исследования должна формироваться из определения проблемы или затруднения в педагогической деятельности учителя в условиях конкретного класса или школы. Необходимо отметить, что успех проведения исследования зависит от степени конкретизации проблемы. Далее необходимо четко поставить исследовательский вопрос, на который учитель желает получить ответ в ходе исследования практики. Далее необходимо выработать алгоритм действий и обосновать способы и методы исследования.

Ни для кого не секрет, что многие люди страдают «боязнью белого листа» - это означает, что для них очень сложно начать первое предложение или абзац. Стоит только собраться и начать работу как сразу закрадывается паническая мысль — с чего начать? Этот шаблон поможет решить многим эту проблему.

Мой вопрос исследования...

Я выбрал этот вопрос для исследования, потому что...

Действие, которое я намереваюсь предпринять...

Я выбрал эту стратегию потому что...

Данные ,которые я намереваюсь собрать...

Я выбрал эти методы сбора данных, потому что...

Временные рамки реализации моего плана...

Далее стоит разработать четкий алгоритм ваших действий.

Автор Ш.Таубаева выделяет следующие этапы формирования знаний, умений и навыков исследовательской деятельности учителя.

На первом этапе учитель осваивает традиционные формы методической работы, основывающиеся на концепции педагогического образования, повышения квалификации педагогических кадров.

На втором этапе работа учителя ориентирована на концепцию педагогического творчества, изучение и обобщение передового педагогического опыта (этап дидактического осмысления учителем своей деятельности). Учитель анализирует и обобщает свой опыт, опыт коллег, выявляет дидактические затруднения, ищет пути решения; формулирует проблемы, использует результаты исследований и передового педагогического опыта, адресованных к практике, знакомится с технологиями обучения.

На третьем этапе (разработка учебно-методической литературы) учитель должен осознать необходимость собственной исследовательской деятельности, он принимает участие в разработке учебных программ, изучает возможности технологии обучения и преподавания своего предмета.

На четвертом этапе (реализация собственных идей) учитель изучает свой опыт, разрабатывает авторские программы и учебно-методические комплексы к ним, разрабатывает отдельные элементы технологии обучения.

Пятый завершающий этап (разработка нового педагогического знания) предполагает подготовку учителем научных статей, написание им научных работ, создание новых методик обучения и воспитания, новой технологии обучения.

На этом этапе происходит самоопределение педагога. Получение обратной связи по исследовательской деятельности от своих коллег, т.е. “взгляд со стороны”, позволяет сделать самооценку более адекватной.

По завершению исследования необходимо обобщить полученные результаты и обязательно выступить или продемонстрировать через мастера – класс своим коллегам. Полученный результат не должен быть достоянием одного человека, этот результат должен быть взят на применение другими педагогами. Результатом исследования могут быть предложенные методические рекомендации, различные таблицы и схемы, которые помогут другим учителям в работе

Список литературы:

1. Слестепина В. А. Педагогика профессионального образования: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений Москва: Изд.цент «Академия»,2004.
2. Горовая В. И., Тарасова С. И. Подготовка учителя к исследовательской деятельности. — М.: Илекса; Ставрополь: Ставрополь-серввысшкола, 2002.
- 3.Таубаева Ш. Исследовательская культура учителя.- Алматы: Алеем, 2000.-370с.

Для материалов из INTERNET:

Турдиева Р. У., Кенжаев А. Л., Юсупова Ф. М. Исследовательская деятельность как одна из форм профессиональной самореализации педагога // Молодой ученый. — 2015. — №10. — С. 1317-1319. — URL <https://moluch.ru/archive/90/19011/> (дата обращения: 11.11.2019).
-infourok.ru>statya-algoritm-postroeniya...pedagoga...

РАЗВИТИЕ ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-ПРАКТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ ЧЕРЕЗ ПРИМЕНЕНИЕ ДЕСКРИПТОРОВ

Демесенов Бейбит Мерекеевич
магистр биологии, учитель биологии НИИШ ФМН
г. Костанай

Баянбекова Жаннетта Балтабаевна
бакалавр биологии, учитель биологии НИИШ ФМН
г.Костанай

Аннотация

Бұл мақала оқушылардың эксперименталды - практикалық дағдыларды дескрипторларды қолдану арқылы дамыту тәжірибесін сипаттайды. Осы мақсатта авторлар практикалық жұмысты рәсімдеу үшін дескрипторларды жасап, оларды 9-сынып оқушыларында апробация жүргізді. Дескрипторларда практикалық жұмысты орындау бойынша алгоритмдер ұсынылған. Лабораторлық жұмыс парақтарының анализі, оқушылардан дескрипторлар бойынша алынған сауалнама және Назарбаев Зияткерлік Мектептерінің мұғалімдері мен халқаралық мұғалімнен алынған интервью методология ретінде қолданылды. Анализ барысында дескрипторларды қолданудың тиімділігі анықталды. Берілген мақаладағы сипатталған тәжірибе ЖМБ мұғалімдеріне және Action Research -пен айналысатын мұғалімдерге тиімді.

Аннотация

Данная статья описывает опыт развития экспериментально-практических навыков у учащихся. С этой целью авторы разработали дескрипторы к оформлению практической работы и апробировали их на учащихся 9-классов. В дескрипторах были предложены алгоритмы оформления практических работ. Для исследования эффективности проделанной работы был проведен анализ выполненных практических работ, анкетирование учащихся относительно дескрипторов и интервьюирование учителей Назарбаев Интеллектуальных Школ и международного учителя. В ходе анализа выявлена эффективность применения дескрипторов. Опыт описанный в данной статье будет полезен для учителей ЕМЦ и для учителей заинтересованных в исследовании в действии.

Abstract

This article describes the experience of developing experimental and practical skills of students. The authors have developed descriptors for the design of practical work and tested on grade 9 students. The significance of this work is that the proposed descriptors allow to develop the skills of the methodological apparatus of scientific research. The methodology included an analysis of practical work, survey of students about descriptors and questionnaire of teacher of Nazarbayev Intellectual Schools and an international teacher. During the investigation the efficiency of using of descriptors was revealed. The experience described in this article will be useful for natural science and mathematics subjects teachers and teachers who is interested in Action Research.

Түйінді сөздер: практикалық жұмыс, ғылыми зерттеудің методологиялық аппарат дағдылары, дескрипторлар.

Ключевые слова: практическая работа, навыки методологического аппарата научного исследования, дескрипторы.

Keywords: practical work, skills of the methodological apparatus of scientific research, descriptors.

1. Предпосылки и проблема

Основой дисциплин естественнонаучного цикла является научный метод, к чему можно отнести и экспериментальную деятельность, что реализуется на основе

практических навыков. Согласно информации предоставленной в Национальной учебной программе Англии к практическим навыкам относят: умение формулировать гипотезу на основе научных данных; умение определять переменные; использовать материалы и оборудование, сохраняя безопасность, для получения данных; умение анализировать данные и прийти к выводу; оценить лабораторную работу и предложить пути улучшения [1]. Назарбаев Интеллектуальные школы, “NIS-Programme”, интегрируют лучший международный и казахстанский образовательный опыты. Лабораторные и практические работы представляют собой часть образовательной программы и экспериментально-практических навыки входят как отдельный компонент на внешнем суммативном оценивании по окончании 10 и 12 классов [2, 3]. Это ставит перед учителями проблему формирования и развития данных навыков. Ввиду того, что формирование навыков требует регулярной работы по определенной последовательности действий, то есть - дескрипторами. Авторы полагают что, применение дескрипторов является эффективным решением для развития экспериментально-практических навыков. Цель работы: определить эффективность выработки экспериментально-практических навыков через применение дескрипторов.

2. Методология

Как уже было сказано “NIS-Programme” базируется на международном опыте, исходя из чего были составлены дескрипторы и лист практической работы на основе руководства для учащегося Кембриджского Университета и рекомендаций Центра образовательных программ [4, 5]. Апробация дескрипторов производилась в течение 2018-19 учебного года на учениках 9 классов НИШ ФМН г. Костанай, общее количество учеников задействованных в исследовании - 30. В течение учебного года дескрипторы регулярно дорабатывались на основе обратной связи полученной от учащихся, требования к навыкам в практических работах имели тенденцию к усложнению. Ознакомиться с дескрипторами можно в материалах международной конференции “Алтынсаринские чтения” [6].

Мониторинг развития экспериментально-практических навыков проводился по результатам лабораторных работ в первом и втором полугодий. Для анализа были взяты отдельные экспериментально - практические навыки (навык формулирования гипотезы, оценка риска и т.д.) и для каждого навыка были даны баллы. Так для навыков требующих критического мышления как формулирование гипотезы, оценка риска, анализ работы, написание выводов и оценка работы, были даны баллы от 2 до 3, а для навыков требующих понимания был дан 1 балл по принципу “присутствия или отсутствия”. Из суммы максимальных чисел за каждый навык был выявлен процент выполненности за каждое полугодие отдельного учащегося по каждой лабораторной работе. Для анализа лабораторных работ были использованы усредненные результаты. Обратная связь от учащихся рассматривала их степень согласия по применимости дескрипторов. Обратная связь от учащихся была получена путем анкетирования, где учащимся предоставлялись дескрипторы по всем навыкам необходимым для успешного выполнения практической работы (определение переменных, написание гипотезы, определение источников рисков и т.д.), по которым учащиеся работали в течение года. Учащиеся определили степень согласия их применимости на практических уроках. Интервью с учителями проводилось с целью определения их мнения относительно “подмостков” и получения рекомендаций для формирования и развития практических навыков. В интервью приняли участие 10 учителей биологии из них: из сети НИШ -9 и Международный учитель -1.

3. Анализ и обсуждение данных

Так как статья суммирует работу проделанную в первом и втором полугодий, авторы решили показать сравнительный анализ по полугодиям.

Анализ работ 1 и 2 полугодий говорит о том, что наблюдается положительная динамика по всем навыкам необходимым для выполнения практической работы. Наибольшую положительную динамику (выше 15%) нам показали навыки определения независимой переменной (рост в 25,8%), зависимой (15,8%) и контролируемой (рост в 22,7%). Хотя стоит отметить, что навык определения зависимой и контролируемой переменных изначально показал высокие результаты (71,7 % и 78,3% соответственно). Также значительный рост наблюдается по навыку оформления и сбора данных таблиц (рост в 26,7%) и по навыку анализа результатов (рост в 27,1 %). Однако наибольший сдвиг наблюдается по навыку формулирования выводов (30,6 %). Итак навыки по возрастанию успешной выполненности в процентах выстроились по данному порядку: навык формулирования выводов, навык анализа результатов, оформление и сбор данных в таблицу, определение независимой переменной, контролируемой и определение зависимой переменной.

Наименьшая положительная динамика наблюдается по навыкам формулирование гипотезы, оценка риска и оценка работы. Навык формулирования гипотезы по итогам 1 и 2 полугодий вырос на 9,7 % (59,1% и 68,8% соответственно). Оценка риска и оценка работы показали прирост в 14,6% и 5,2% соответственно. Стоит отметить, что навык по оценке работы по итогам второго полугодия показал наименьший показатель - 40,6%.

Также был проведен анализ, который сопоставил данные от анализа лабораторных работ, анкетирования учащихся и интервью учителей (таблица 1)

Таблица 1. Обобщенные данные полученные тремя разными методами

Навыки	Лабораторные работы. Средний показатель, %	Анкетирование. Полное согласие по эффективности дескрипторов, %	Интервью. Применение учащимися, %
Гипотеза	61,0	62,9	78,6
Независимая переменная	55,6	60,0	87,5
Зависимая переменная	75,6	57,1	87,5
Контролируемая переменная	82,2	60,0	87,5
Оценка риска	67,4	81,0	91,7
Таблицы	78,7	82,9	89,3
Анализ	80,2	71,4	60,0
Вывод	63,0	80,0	60,7
Оценка работы	36,5	77,1	39,3

Анализ данных проводился через сравнение средних значений результатов по трем типам данных: лабораторные работы и обратная связь учащихся, а также данные интервью учителей по сформированности практических навыков у их учащихся. Для общей картины данные лабораторных работ были рассмотрены усредненно и без отслеживания динамики, из анкетирования взяты результаты полного согласия с применимостью дескрипторов, а из интервью взяты данные мнения учителей о сформированности практических навыков у учащихся. Данные интервью коллег возможно недостаточно точны по причине предоставления данных на основе своих внутренних ощущений.

Навык формулирования гипотезы показал следующие результаты: в лабораторных работах развит на 61,0%, что подтверждает анкетирование (62,9%), однако учителя дают показатель 78,6%.

Навык определения переменных учащимися развит следующим образом: независимую переменную определили в 55,6% случаях, анкетирование показало схожие результаты (60,0%), но интервью показало достаточно высокий результат (87,5%); зависимую переменную определяют на 75,5%, в то время как результаты обратной связи и интервью дают другие результаты (57,1% и 87,5% соответственно); определение контролируемой переменной дало схожие результаты как в лабораторных работах так и в интервью (82,2% и 87,5% соответственно), но анкетирование показало недостаточную уверенность в применимости дескриптора (60,0%).

Навык оценки риска показал схожие результаты по данным обратной связи и интервью (81,0% и 91,7% соответственно), однако данные анализа лабораторных работ показали сформированность лишь на 67,4%.

Навык сбора оформления и сбора данных таблиц схож по всем трем показателям и выглядит следующим образом: 78,7% - лабораторные работы; 82,9% - обратная связь; 89,3% - данные интервью.

Навыки анализа результатов исследования показывают выполнение в лабораторных работах на 80,2%, однако обратная связь и интервью дают меньший результат (71,4% и 60,0% соответственно). Относительно выводов результаты лабораторных работ и интервью дают очень близкий результат (60,3% и 60,7% соответственно) и достаточно высокий уровень применимости дескриптора (80,0%).

Наименьший показатель имеет навык требующий критического мышления - оценка работы, так данные работ учащихся и интервью учителей демонстрируют сформированность на 36,5% и 39,3% соответственно, однако уровень применимости дескриптора весьма высок (77,1%).

Общий анализ выявил, что следующие навыки развиты более остальных (выше 70,0%), что доказывается более двумя типами данных: определение зависимой и контролируемой переменной, оценка риска, оформления таблиц и сбора данных, а также навыки анализа. Данные обратной связи являются хорошим показателем четкости и понятности сформулированных дескрипторов, исходя из чего рождается необходимость доработки некоторых из них, например: формулирование гипотезы, определение независимой и контролируемой переменных, а также оценка риска.

Анализ качественных данных интервью выявил пути формирования практических навыков не только через скаффолдинг учащихся по дескрипторам, но и через наводящие вопросы. Также, были идеи о проведении контроля не только через выполнения лабораторных работ, но и через регулярное проведение контрольных срезов для определения сформированности практических навыков.

Также данное интервью выявило некую стандартизацию практических работ. Так было выявлено, что 90 % респондентов развивают на практических занятиях навык формулирования гипотезы, как и определение независимой и контролируемой переменных, навыки анализа данных, формулирования выводов и оценки работы. Стоит отметить что навыки работы с литературными данными развивают у своих учащихся 80% опрошенных. И 100 % опрошенных развивают у учащихся навыки по определению риска, так как считают этот навык приоритетным.

4. Выводы и перспективы дальнейшего исследования

В целом результаты проведенного исследования показали эффективность применения дескрипторов для формирования ряда практических навыков, однако также были выявлены направления для дальнейшего развития. На следующий учебный год

планируется улучшить методы скаффолдинга с учетом рекомендаций из обратной связи от учащихся и интервью коллег, а также доработать дизайн исследования с внедрением дополнительного, целевого контроля сформированности навыков. Была выявлена эффективность модели по исследованию развития у учащихся экспериментально-практических навыков. Рассматривается включения в модель исследования статистических методов и классических научных методов, например, контрольных групп. Исследования в данном направлении должны помочь разработать модель исследования по развитию навыков в учебном процессе, с учетом требований научного метода. Применение разрабатываемой модели позволит учителям как повысить уровень навыков учащихся, так и развить собственные навыки методологического аппарата научного исследования.

Список литературы:

1. GOV.UK. Department for Education. Statutory guidance. National curriculum in England: science programmes of study. Updated 6 May 2015
- <https://www.gov.uk/government/publications/national-curriculum-in-england-science-programmes-of-study/national-curriculum-in-england-science-programmes-of-study#key-stage-4> (24.06.2019)
2. АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» - NIS-Program. Утверждена решением Правления АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» от 16 августа 2017 года (протокол № 41)
- <http://www.nis.edu.kz/ru/programs/AEO%20E2%80%9CNazarbayev%20Intellectual%20Schools%E2%80%9D%E2%80%93NIS-Program/> (24.06.2019)
3. МОДЕЛЬ КРИТЕРИАЛЬНОГО ОЦЕНИВАНИЯ. Утверждены решением Правления АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» от 15 августа 2016 года (протокол № 39)
- http://www.nis.edu.kz/site/nis/repository/file/%20%2000000000/DOKO/%D0%9C%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BB%D1%8C%20%D0%9A%D0%9E.%D0%9D%D0%98%D0%A8_2018-2019%20%D1%83%D0%B3.pdf (24.06.2019)
4. Learner Guide. Cambridge International AS & A Level Biology. Cambridge International Examinations 2015. Version 2.0 Updated: 16.02.16.
5. Жакибаева А.Ж. «Проведение и оформление практических работ по предмету «Биология», методическое пособие. Филиал «Центр образовательных программ» АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», - 2014, - 32 стр.
6. Демесенов Б.М., Баянбекова Ж.Б. Формирование функциональной грамотности учащихся через проработку дескрипторов к лабораторным работам // АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПОВЫШЕНИЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКИ. – Костанай, 2019. - С. 534-538. ISBN 978-601-7934-67-5

« Исследовательская практика учителя как способ профессионального развития педагогов.»

Дмитровская Татьяна Владимировна,

Фадеева Светлана Владимировна.

учителя начальных классов

п Сарыколь

E-mail tatyana.kuzmina.10@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі: Зерттей отырып теория және тәжірибе мәселелері мұғалімнің зерттеушілік практик көрдік проблемалар кедергі болатын оның белсенді дамыту. Сөйтсе малоизученным жаңа жағдайларда даму қазақстандық білім беру жүйесі әсерін зерттеу қызметінің нәтижелілігі, оқу-тәрбие үдерісін мектепте. Осы негізде біз сипаттап арасындағы қайшылық востребованностью зерттеу қызметін дамыту үшін мұғалімдер мен жеткіліксіздігі бар жағдай оң әсерін, оның нәтижесі.

Аннотация

Актуальность: Изучив вопросы теории и практики исследовательской деятельности учителей-практиков, мы увидели проблемы, тормозящие ее активное развитие. Оказалось малоизученным в новых условиях развития системы казахстанского образования влияние исследовательской деятельности на результативность учебно-воспитательного процесса в школе. На этой основе мы сформулировали противоречие между востребованностью развития исследовательской деятельности учителя и недостаточностью условий положительного влияния ее на результат. Отсюда вытекает научная проблема исследования: как организовать в условиях общеобразовательной школы трассу учителя-практика к учителю-исследователю? Как исследовательская деятельность педагогов отразится на результативности УВП в школе? Поможет ли в этом Lesson study
Цель : определить организационно-педагогические условия, способствующие движению педагога-практика к исследовательской деятельности, ее влияние на профессионально-квалификационный рост учителя и результативность УВП в школе.

Abstract

Relevance: Having studied the theory and practice of research activities of practitioners' teachers, we saw problems that hinder its active development. The impact of research activities on the effectiveness of the educational process in the school turned out to be little studied in the new conditions of the development of the Kazakhstan education system. On this basis, we have formulated a contradiction between the demand for the development of the teacher's research activities and the lack of conditions for its positive impact on the result. Hence the scientific problem of research: how to organize in the conditions of a comprehensive school a teacher-practice route to the teacher-researcher? How will the research activities of teachers affect the performance of THE SCHOOL? Will this Lesson study will help the goal: to determine the organizational and educational conditions that

contribute to the movement of the teacher-practice to research activities, its impact on the professional-qualification growth of the teacher and effectively ...

Түйінді сөздер: өз ісінің шебері, дәлелді педагогтар, Lesson study-ең тиімді тәсіл-кәсіби даму.

Ключевые слова: профессионал своего дела, мотивированные педагоги, Lesson study-это наиболее эффективный способ профессионального развития.

Keywords: Professional, motivated educators, Lesson study is the most effective way of professional development.

«Топ-топ – топает малыш с мамой по дорожке милый стриж ...» - слова из всем известной песни, которую поют мамы своим малышам, порой задумываясь о том, кем станет этот милый стриж спустя несколько лет. Кто встретится на его пути? Кто поможет ему найти ту самую дорожку, которая приведёт его к успеху? Ведь самая заветная мечта каждой матери – вырастить здорового, достойного, успешного человека будущего. Когда малыш подрастает, идёт в школу, об успешности этого малыша заботится педагог. Ведь именно он заинтересован в успешности своего труда, и чтобы добиться этого успеха, педагог проходит немалый путь: актуализация, наблюдение, осмысление, преподавание, обучение, исследование, рефлексия. Здесь нельзя допустить ошибки. Работа с живым человеком, пусть ещё маленьким, накладывает особый отпечаток ответственности за его будущее и будущее страны в целом.

А в стране за последние годы система обучения и воспитания претерпела самые большие изменения, которые коснулись целей, задач, содержания и педагогических технологий. Поставив диктатуру личности ребенка в центр школьного мироздания, администрация школы и педагоги, работающие в условиях адаптивной школы, органично вписались в новые образовательные процессы, направленные, прежде всего, на создание условий востребованности знаний, умений и навыков в реальной действительности, трансформацию знаний на практике, на умения самостоятельно добывать знания, оценивать явления жизни, выстраивать успешный личный маршрут развития личности.

Зачастую педагог старается «лепить» ученика, развивая его природный потенциал, напрямую, в соответствии со своим константным видением, к сожалению, не всегда правильным. А если посмотреть на себя, на свою деятельность со стороны - через призму зеркального отражения?! Можно увидеть совсем иное... Именно об этом нужно задуматься современным педагогам, ибо «уверенность в том, что всё знаешь, всё умеешь, и все должны делать так как ты, приводит к шаблонности, обыденности, что впоследствии приводит к потере актуальности и порождению авансированной «неуспешности». Всё это пережитки педагогики «традиционализма» /А.Н.

Джуринский/. Так происходило целую эпоху: от обучения в церковно-приходской школе до постсоветского образования. Методическая работа в современной школе – это целостная, основанная на достижениях науки и передового педагогического опыта и на конкретном анализе учебно-воспитательного процесса система взаимосвязанных мер, действий и мероприятий, направленных на всестороннее повышение квалификации и профессионального мастерства каждого учителя, на развитие и повышение творческого потенциала педагогического коллектива, школы в целом, а в конечном счете – на совершенствование учебно-воспитательного процесса, достижение оптимального уровня образования, воспитание и развитие конкретных школьников. Поэтому задача состоит в том, чтобы создать такую образовательную среду, где бы максимально был реализован потенциал и учащегося и педагогического коллектива в полном соответствии с социальными и личностными запросами.

А обновление школы невозможно без признания учителя ключевой фигурой. Именно учитель-соратник, друг, опора. Но каждый учитель должен быть еще и современным. Быть СОВРЕМЕННЫМ учителем, профессионалом своего дела, успешно пройти процесс социализации ученику помогает исследовательская культура носителей образовательного процесса.

Каждый педагог стремится изведать неизведанное, познать новое, добиться результата... А не есть ли все это ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ?

Очень часто мы задаем себе такой вопрос : **«В чем же состоит исследовательская деятельность учителя?»**

И конечно же постараемся ответить на этот немаловажный вопрос: Устойчиво мотивированные педагоги, способные к исследованию и реализующих себя в нем, повышают уровень своей профессиональной исследовательской компетентности через различные формы самообразования (разработка методической темы, стажировка, персональное или коллективное научное исследование, дистанционное обучение и т. д.).

Ш. Т. Таубаева выделяет следующие этапы формирования знаний, умений и

навыков исследовательской деятельности учителя: На первом этапе учитель осваивает традиционные формы методической работы, основывающиеся на концепции педагогического образования, повышения квалификации педагогических кадров.

На втором этапе учитель анализирует и обобщает свой опыт, опыт коллег, выявляет дидактические затруднения, ищет пути решения; формулирует проблемы, использует результаты исследований и передового педагогического опыта, адресованных к практике, знакомится с технологиями обучения.

На третьем этапе разработка учебно-методической литературы

На четвертом этапе разрабатывает авторские программы и учебно-методические комплексы к ним, разрабатывает отдельные элементы технологии обучения.

Пятый завершающий этап предполагает подготовку учителем научных статей, написание им научных работ, создание новых методик обучения и воспитания, новой технологии обучения. [1 с370]

Сегодня в современной школе актуален новый инструментарий педагогической деятельности практики преподавания и обучения, постулатами которого выступают такие понятия, как индивидуализация, технологизация, исследование, интерактивное взаимодействие, эвристическое самосовершенствование. При этом очень важно определить внедрение этого инструментария относительно личности ребёнка.

Педагогический рефрейминг – главное качество каждого участника педагогического взаимодействия, актуализирующие вечно волнующие вопросы. Зачем необходимы изменения в практике преподавания и обучения? Что необходимо предпринять для улучшения практики преподавания и обучения? Как преобразовать школьную

практику? То есть внедрению нововведений предшествует исследовательская работа по выявлению проблем практики преподавания и обучения конкретного образовательного пространства. Наиболее актуальным современным инструментом исследования является педагогический подход Lesson study.

Целью данного исследования является помощь учителю в сотрудничестве для систематического улучшения обучения и уменьшения изоляции учителя, если она может быть устойчивой в течение долгого времени. Это исследование изучает альтернативный подход, использование в учебном процессе урока с профессиональным развитием, чтобы изменить культуру обучения. Урок – исследование предлагает способы сотрудничества и разработки уроков для рассмотрения успешной стратегии обучения и содействует размышлению учителей о качестве своего преподавания по отношению к отдельным учащимся.[7с.26]

Lesson study успешно используется:

- в целях совершенствования методики преподавания и повышения уровня знаний учащихся по ключевым предметам в начальной и средней школе,
- в целях разработки концептуальных педагогических подходов, таких как оценивание для обучения.

Таким образом, организация такой практики, как исследование урока, имеет ряд преимуществ, среди которых выделяются следующие:

1. **Целевая направленность.** Зачастую академические исследования, проводимые в школах оторваны от реалий современного образовательного процесса, в то время как исследования урока непосредственно отражают, существующую в данном ученическом и педагогическом коллективе, в данный момент и при конкретных условиях.
2. **Один из способов профессионального развития.** Проведение исследования деятельности с последующим её анализом способствует тому, что педагог становится более уверенным в том, что он делает. Как следствие, отношение учителя к процессу планирования и проведения урока меняется существенно, так как систематизированное проведение рефлексии способствует выработке умения критически взглянуть на проблему
3. **Взаимодействие с коллегами.** Одной из слабых сторон педагогического процесса является изоляция учителя, вызванная нехваткой времени для проведения обсуждений с коллегами новейших технологий и авторских разработок. Работая в командах, учителя имеют возможность делиться опытом, идеями и стратегиями, доказавших свою эффективность на практике, возможность выработать и апробировать новые методы с целью совершенствования педагогических навыков.
4. **Возможная модификация школьной системы.** Проведение исследований подобного типа напрямую влияет на образовательную ситуацию и стратегию развития школьной системы в будущем, так как исследование урока проводится

не просто с целью усовершенствования умений и навыков конкретного учителя, а всего педагогического коллектива.

5. Анализ собственной работы. Осознавая, что при проведении исследования урока внимание сконцентрировано не на самом учителе, а на реакции учеников на проводимые им действия, педагог не испытывает давления со стороны коллег, находящихся на уроке. Как следствие, ему значительно проще критически взглянуть на процесс в целом.

Иными словами, организация подобного вида деятельности подразумевает, что исследование, как таковое, проводится непосредственно участниками процесса, а не приглашёнными извне компетентными лицами. Именно это и является отличительной особенностью данной технологии в сравнении с другими видами организации и проведения исследований, которые либо описывают, интерпретируют или обобщают педагогический опыт, не принимая во внимание необходимость проведения тщательного анализа с целью выявления образовательных проблем с последующим поиском путей их решения. Целевая направленность подобной технологии заключается в изучении и последующем анализе самого процесса обучения, а не деятельности самого учителя.

Система образования 21-го века предполагает расширение сотрудничества между учителями, в рамках которого учителя смогут работать совместно, обмениваться инновационными и эффективными идеями, усиливая тем самым влияние используемых в практической деятельности подходов в преподавании и обучении. Очень важно, чтобы идеи получали свое реальное воплощение в конкретных классах. Учителя сегодня нуждаются в обучении и поддержке, в частности в углублении понимания вопросов планирования конкретных уроков, которые связаны с высокой познавательной потребностью и потенциальными проблемами управления классом при использовании методов, ориентированных на учеников.[8с.416]

Таким образом, Lesson study-это наиболее эффективный способ профессионального развития, способствует созданию профессионального сообщества учителей, помогает учителям сфокусироваться на том, как думают учащиеся.

Таким образом, современный учитель является важнейшей фигурой в организации педагогического процесса. От его профессиональной пригодности, педагогического мастерства, творчества, к готовности к инновационной деятельности зависит эффективность педагогической системы. Главная функция современного учителя – управление процессом обучения, воспитания и развития личности ученика (развития функциональной грамотности). Особую значимость сегодня приобретает именно организация исследовательской деятельности, так как она выступает фактором саморазвития, самоопределения, оказывает существенное влияние на личностно профессиональное становление.

Выводы: 1 исследовательская деятельность, бесспорно, способствует росту профессионализма педагога;

2 исследовательская работа учителя и ученика – это взаимообуславливающий процесс: педагог формирует исследовательскую позицию и направляет деятельность ученика;

Зтолько через совершенствование (своей личности, навыков, методики) педагог будет интересен и полезен не только детям, но и самому себе.

Прежде всего, нужно помнить, что целью любого начинания в области образования является успех ученика. Ученик в процессе обучения должен обрести кристалл успеха. И если мы этого не наблюдаем, значит, мы движемся в неправильном направлении. Государство заинтересовано в развитии интеллектуального потенциала страны. Всё для ученика, всё для развития его потенциала.

Список литературы:

1. Таубаева Ш. Исследовательская культура учителя.- Алматы: Алем, 2000.-370с.
2. Лаптев В.В. Научный подход к построению программ исследования качества образования // Модернизация общего образования на рубеже веков: сб. науч. тр. – СПб.: Изд-во РГПУ им. А. И. Герцена, 2001.
3. Леонтович А.В. К проблеме развития исследований в науке и образовании // Интернет-портал «Исследовательская деятельность школьников» – http://www.researcher.ru/methodics/development/ist_0003.html.
4. Переверзев Л. Проектный подход и требования к учителю // "Школа и производство", 2002. - №1. - С.14- 16.
5. Современный словарь по педагогике / Сост. Е.С. Рапацевич. – Мн.: Современное слово, 2001. – 928 с.
6. Соляников Ю.В. Обеспечение качества подготовки магистрантов педагогического университета к научно-исследовательской деятельности: автореферат канд. пед. наук. / Ю.В. Соляников. – СПб, 2003. – 20 с.
7. Ушаков А.А. Развитие исследовательской компетентности учащихся общеобразовательной школы в условиях профильного обучения: автореферат дис. ... к.п.н.: 13.00.01 / А.А. Ушаков. – Майкоп, 2008. – 26 с.
8. Хуторский А.В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения / А.В. Хуторской. – М.: Изд-во МГУ, 2003. – 416с.

ОТ ИССЛЕДОВАНИЯ УРОКА К УЛУЧШЕНИЮ ОБУЧЕНИЯ ДЕТЕЙ

Едревская Людмила Валерьевна,
учитель русского языка и литературы, город Костанай
e-mail: ludmila—74@mail.ru

Аннотация

Бұл мақалада нақты мысалмен сабақты зерттеу және нақты мәселемен болған гипотеза қарастырылады. Сабақтың этикасы, оқушылардың іс-әрекеті, зерттеу процесі, зерттеу тобының тұжырымдары мен ұсынымдары толық сипатталған. Сабақты зерттеу процесі студенттердің жоғары деңгейлі ойлау қабілеттерін игеру деңгейіндегі білім сапасын жақсарту үшін маңызды және оқу процесінің тұтастығы мен сапасы туралы хабардар болуға көмектеседі.

Өзектілігі. *Бұл мақаланың өзектілігі қазіргі мектептегі білім беру мазмұнын жаңарту процесіне байланысты. Оқушылардың білім сапасын арттыру үшін сабақты зерттеу болып табылады.*

Мақсаты: *Сабақты оқу арқылы білім мазмұнын жаңарту жағдайында оқушылардың білім сапасын арттыру.*

Аннотация

В данной статье на конкретном примере рассматривается исследование урока с определенной проблемой и гипотезой. Подробно описаны этапы урока, действия обучающихся, процесс исследования, выводы и рекомендации группы исследователей. Процесс исследования урока актуален для повышения качества знаний обучающихся при овладении мыслительными навыками высокого порядка, помогает осознанности видения целостности и качества учебного процесса.

Актуальность. *Актуальность данной статьи обусловлена процессами обновления содержания образования, происходящими в современной школе. Исследование урока – метод, позволяющий повысить качество знаний обучающихся*

Цель: *повышение качества знаний обучающихся в условиях обновления содержания образования через проведения исследования урока.*

Abstract

This article examines a lesson with a specific problem and hypothesis using a specific example. In details are described the stages of the lesson, the actions of students, the process of research, the conclusions and recommendations of a group of researchers. The lesson study process is relevant for improving the quality of students' knowledge while mastering high-order thinking skills, helps awareness of the integrity and quality of the educational process.

Relevance. *The relevance of this article is due to the processes of updating the content of education occurring in a modern school. Lesson study is a method to improve the quality of students' knowledge.*

Goal: *improving the quality of students' knowledge in the context of updating the content of education through conducting lesson study.*

Түйінді сөздер: *білім мазмұнын жаңарту, сабақты зерттеу, стратегиялар, бірлескен орта, жұмыс формалары*

Ключевые слова: *обновление содержания образования, исследование урока, стратегии, коллаборативная среда, формы работы*

Keywords: *updating the content of education, lesson study, strategies, collaborative environment, forms of work.*

Процесс обучения на сегодняшнем этапе – это воспитание самоактуализированных учащихся, формирование навыков критического мышления и функциональной

грамотности. Повседневная работа учителя с классом очень важна, также высоко оценивается профессиональный уровень педагога в общем дидактическом процессе и процессе индивидуализации и дифференциации педагогического подхода.

В процессе урока, который является своего рода площадкой идей, посредством создания коллаборативной среды, раскрываются все качества ученика. Следовательно, урок нуждается в конструктивных изменениях техники преподавания и обучения, посредством рефлексии обучающихся и самого педагога, то есть осознанности видения учебного процесса. Помочь в этом может только система исследования урока – Лессон стади. Результат применения техники исследования урока - повышение качества образования.

Данный подход был использован мной при планировании урока по теме: Тема «маленького человека» предмет русская литература 9 класс, входящий в систему уроков по теме: «Тема «маленького человека». Мной был составлен план данного урока. Группа коллег, которые ведут занятия в том же классе, обсудила его на собрании группы. Затем, после обсуждения я внесла некоторые корректировки, в основном, касающиеся стратегий, связанный с тем, что у обучающихся не сформировано представление о том, что такое «маленький человек» - для них это абстрактное понятие. После повторного представления план был одобрен группой.

Исследуемый урок я проводила в точном соответствии с поурочным планированием. После исследования урока предполагалось обсуждение его наблюдателями. Самое важное, что мы оговорили сразу, анализ результатов наблюдений за учениками А, В, С предваряет анализ преподавания. Выполнение данного условия позволило сконцентрироваться на успехах учеников, а не на стиле преподавания учителя, позволило избежать субъективности и способствовало улучшению моей педагогической практики.

Под руководством РМО Умытбаевой А.А. нашей исследовательской группой был определен круг возможных проблем в подгруппе 9а класса. Количество обучающихся – 9, из них уровень А (сильный) – 1, В (средний) – 1, С (низкий) – 1.

Была определена исследуемая проблема: формирование понимания литературоведческого термина «маленький человек», оценка и синтез данного понятия. Проблема ориентирована на применение мыслительных навыков высокого уровня..

Нами была выдвинута следующая гипотеза исследования: затруднения учащихся уровня В и С при понимании данного термина, его оценивании и синтезе, вызваны отсутствием исходных, сравниваемых и противопоставляемых данных. Также отсутствует навык самостоятельной оценки и синтеза действий литературного героя.

Для наблюдения за ходом урока были приглашены 3 коллег из состава группы исследователей «Лессон стади».

Цель урока – 9.2.8.1 анализировать способы авторской характеристики героев, изобразительные средства, в том числе звукопись и цветопись, фигуры поэтического синтаксиса (риторические фигуры, антитезы, перифразы, инверсии, анафоры, градация), литературные приемы (символ, психологический параллелизм, автобиографизм);

Метапредметные связи с историей. Выбор стратегий осуществлялся исходя из поставленной цели. Используются исследовательский и индуктивный методы.

Для активизации мыслительной деятельности был использован прием «Верные и неверные утверждения», который дает возможность быстро интегрировать учащихся в урок, формирует умение анализировать информацию, оценивать факты, выражать свое мнение. На данном этапе уровни А и В вели себя активно, не затруднялись, отвечали уверенно, уровень С показывал сомнение, были неявные затруднения при ответах, неуверенность.

1 задание – самостоятельное выполнение, групповая форма работы. По окончании ребятам были предложены дескрипторы для определения выполнения качества работы и произведено формативное оценивание.

А справился с заданием самостоятельно, выполнил полностью, уложился во времени, выполнял роль спикера. В и С участвовали в обсуждении, немного превысили лимит времени, ответы неконкретные.

2 задание – индивидуальная форма работы, работал уровень В, остальные решали задание самостоятельно. В выполнила задание при помощи одноклассников, при ответе смогла проанализировать собственные недочеты и уложилась во время.

Уровень С не проявил себя никак, работу делал одновременно с доской, не участвовал в оказании помощи В, был пассивен.

На этапе середины урока обучающиеся при помощи тематических пословиц были поделены на 3 мини-группы для выполнения заданий по предложенной теме. Необходимо было дать характеристику герою, исходя из текста. Уровень А справился с поставленным заданием самостоятельно, без поддержки педагога, по окончании своей работы оказывал помощь другим учащимся из своей мини-подгруппы. При оказании помощи одноклассникам не давал готовых ответов, а при помощи вопросов высокого порядка наводил их на правильный ответ.

Уровень В работу выполнила, помощи у учителя не просила, но на выполнение задания ушло больше времени, чем она рассчитывала. По окончании своей работы оказала помощь ученику уровня С демонстрационным методом.

Ученик уровня С был включен в работу полностью, вступал в диалог с учащимися, инициировал решение многих вопросов, выполнил работу при поддержке педагога и одноклассников.

Общее впечатление от работы групп в середине урока - слаженность, взаимопомощь и минимальная помощь и контроль со стороны преподавателя. В ходе работы возникали спорные вопросы, которые требовали доказательств, озвученного мнения. Ученики успешно справлялись с данными проблемами. Была создана коллаборативная среда.

Учитель работала в качестве консультанта, задавала уточняющие вопросы, требующие ответов на уровне высших мыслительных навыков - синтеза и оценивания.

Для определения качества выполненной работы обучающимся были предложены дескрипторы. В группе производилось взаимооценивание и параллельно оценивание учителем.

Очень важным является то, что А и В выступили в своих группах с оцениванием. Ответы были примерно одного уровня, содержали элементы рассуждения, анализа и объективного оценивания, синтеза.

Следующее задание выполнялось обучающимися в произвольных парах. Необходимо было составить аргументированное суждение об определенном персонаже. Уровень А при выполнении задания был активен, помогал своему напарнику, консультировал одноклассников. Справился с заданием на высший балл.

Уровень В выполнила задание при помощи напарницы, которая была сильнее нее.

Уровень С работал с напарником – лидером, который не давал возможности ему самостоятельно принимать решение.

На этапе конца урока было выдано домашнее задание, по нему возникли вопросы у С. А и В практически не нуждались в дополнительных объяснениях.

Все задания носили строго дифференцированный характер, что являлось существенным подспорьем при проведении Лессон стади.

На предварительном прослушивании я уже спрогнозировала эффективность используемых форм и методов работы. После исследования мои прогнозы и реальный результат совпали. Данный подход позволил обучающимся выйти из зоны ближайшего

развития и позволил слабым учащимся продвинуться к выполнению заданий среднего уровня. Помощь сильных учащихся способствовала тому, что слабые, получив необходимую поддержку и помощь стали работать в продвинутом темпе. При анализе, моими коллегами был отмечен этот момент, как положительный: слабый ученик, реализовав себя на своем уровне, стремится выйти на более высокий, получая необходимую для этого поддержку и помощь в группе.

Оценивание на уроке представлено двумя видами: само- и взаимооценивание. Каждому виду оценивания соответствовал представленный дескриптор, что позволило избегать спорных моментов и давления внутри группы. Таким образом, можно сказать, что все образовательные потребности учащихся были удовлетворены на данном уроке. Постоянно соблюдался тайм-менеджмент.

В течение всего исследования учителями заполнялись соответствующие формы, затем, при обсуждении, давались рекомендации по улучшению моей педагогической практики. Особенное внимание обращалось на соблюдение временных рамок, логику этапов урока. Во время обсуждения рассмотрены положительные и отрицательные моменты педагогического процесса. Во-первых отрицательное – это большой объем подготовительной работы учителя. Положительное – практически 100% посильное вовлечение учащихся в учебный процесс.

Проблемой исследования является формирование высших мыслительных навыков. Так как процесс мышления – основной, на нем базируется обучение.

Исследователями отмечена эффективность выбранных стратегий, форм и методов работы с обучающимися. Отмечено, что в ходе урока реализованы идеи следующих модулей: «Обучение критическому мышлению», «Обучение талантливых и одаренных учащихся», «Оценивание обучения и оценивание для обучения», ИКТ. Аргументированное выражение собственного мнения – это один из проблемных аспектов в образовательной деятельности. На данном уроке учащиеся всех уровне показали свою способность аргументированно выражать свое мнение, отстаивать свою позицию. Однако, в роли спикера по-прежнему выступают не все учащиеся. И естественно, что в этих случаях наблюдается делегирование коммуникативных функций наиболее авторитетному и знающему учащему. В таких ситуациях на помощь приходят критерии, которые все-таки необходимо согласовывать с учащимися. Мне, как учителю необходимо согласовывать работу внутри групп и координировать их внешнюю работу, создавая благоприятную коллаборативную среду.

В процессе урока использованы здоровьесберегающие технологии. В целом по уроку можно сказать, что цели урока и дифференцированные цели обучения были реалистичными. Урок достиг своей цели полностью. Временные этапы урока выдержаны, отступлений от плана не было.

После исследуемого урока наблюдатели задали ряд вопросов ученикам, используя проект «Голос ученика»:

-что понравилось больше всего на уроке?

-чему научился на уроке?

-какой этап урока понравился больше?

-какая форма работы – групповая, индивидуальная или парная - была эффективнее?

-если бы этот урок проводился не в твоём классе, как бы он проходил?

Анализ ответов учащихся показал, что знание индивидуальных особенностей ребенка, возможностей его зоны ближайшего развития, способен намного улучшить мою педагогическую практику. Коллеги пришли к выводу, что ученик должен иметь возможность дифференцировать предметный материал, уметь оценивать самостоятельно свой уровень знаний, выбираемые способы учебной деятельности, и главное, рефлексировать над тем, как усвоил учебный материал.

Исследователям, в свою очередь, необходимо учитывать ответы учеников при обсуждении урока. Особое внимание обращать на несоответствие прогнозируемых и реальных ответов, это материал для анализа. Также особое внимание следует обращать на критичные ответы. По результатам опроса нами был установлен индивидуальный уровень достижений каждого учащегося.

Исследование урока позволяет глубже раскрыть внутренние возможности учащихся, сделать их базовые знания стержнем урока, отдать процесс обучения в руки самих учеников. Исследование показало, что учитель является соучастником учебного процесса, а не возглавляет его.

Применение групповых форм работы с самооценкой, самоактуализацией, саморефлексией позволяет увеличить вклад учащихся в урок, преодолеть барьеры в обучении, создать из учащихся единую команду и мотивировать учащихся на получение самостоятельных знаний.

Список использованной литературы:

1. Гуковский Г.А. Изучение литературного произведения в школе [Текст] / Г.А. Гуковский // Изучение литературного произведения в школе: Методологические очерки о методике. - Тула: Автограф, 2000. - 286 с.
2. Калганова Т.А. Выбор методики анализа художественного произведения [Текст] / Т.А. Калганова // Литература в школе. - 2007. - №2. - С.30-32.
3. Маранцман В.Г. Проблемное изучение литературного произведения в школе [Текст] / В.Г. Маранцман, Т.В. Чирковская // Проблемное изучение литературного произведения в школе. - М.: Просвещение, 1977. - 303 с.
4. Никифорова О.И. Психология восприятия художественной литературы [Текст] / О.И. Никифорова // Психология восприятия художественной литературы. - М.: Книга, 2000. - 423 с.

Мұғалімнің зерттеушілік қызметі педагогтардың кәсіби даму тәсілі ретінде

*Ерекешева Улмекен Тлемысовна –бастауыш сынып мұғалімі
Нурманова Жумазия Амиржановна- қазақ тілі пәні мұғалімі
«Әулікөл ауданы әкімдігінің білім бөлімінің
Шоқан Уәлиханов атындағы Әулікөл орта мектебі» ММ
e-mail: erekeweva777@ mail.ru*

Аннотация: Зерттеу сабағын бірлесіп жоспарлағандықтан, ол фокус тобының бірлескен меншігі болып табылады. Бұл бақылаушылардың мұғалімге емес, бақылаудағы оқушыларға көп көңіл бөлетіндігін білдіреді. Олар әрбір бақылауды бақылаудағы оқушыға ғана негіздей отырып, кейіннен бақылау аясын кеңейту арқылы бақыланатын оқушының білім сапасын арттыру немесе толық сыныптың қамтылуына ұмтылуы керек.Зерттеу сабағынан өнім мен рефлексивті есеп нәтижесі.

Аннотация: Успех фокус группы- это совместное планирование исследования урока. Исследования направлено не на учителя, а на большое внимание росту наблюдаемых учеников. Конечная цель исследования повысить качество знания наблюдаемого ученика , которая в свою очередь повысит качество знания класса в целом.

Аннотация: Succes of focus group-this is a joint planning of researching lesson study not directed to the teacher, it is directed to the great attention to the growth of observed pupils.The ultimate goal of the study is to improve the quality of knowledge of the observed puple,which in turn will increase the quality of know ledge of the class as a whole.

Кілтті сөздер: фокус тобы, цикл, сұхбат, күтілетін нәтиже, өнім, рефлексивті есеп

Әулікөл ауданының білім бөлімінің Шоқан Уәлиханов атындағы Әулікөл орта мектебінде рухани бай тұлғаны өсіруде ұстаздар қауымының алдына жаңа міндеттер қойылып отыр. Сол білім саласындағы міндеттерді жүзеге асыру үшін әр мұғалім күнделікті ізденіс арқылы барлық жаңалықтар мен өзгерістерді өз тәжірибесіне енгізіп отырады. Осы тұста оқушыға сапалы білім беруді мақсат тұтқан мұғалімнің өз сабақтарын оқушының идеясы мен білім-біліктілігін дамытуға ықпал ететін міндеттерге сай ұйымдастырылуын талап етеді. Ол мұғалімнің кәсіби құзыреттілігімен тікелей байланысты . Мұғалімнің кәсіби құзыреттілігі — оның жан-жақты білімінен, ұстаздық шеберлігімен, оқытудың жаңа әдістерін меңгерумен өлшенеді. Мұғалім өз кәсіби құзіреттілігін дамыту үшін үнемі ізденіп, сынып деңгейіне, оқушылардың жетістік деңгейіне, қолданатын әдіс-тәсілдеріне тұрақты зерттеу жүргізіп отыру керек.

Біздің Шоқан Уәлиханов атындағы Әулікөл орта мектебінде сертификатталған ұстаздар педагогикалық ұжымды бірте –бірте коучинг арқылы жаңартылған білім мазмұны бойынша оқытудың әртүрлі әдіс тәсілдері бар екеніне көз жеткізді. Мектебіміздегі 7 бірлестік сабақты зерделеуде теория мен практиканы ұштастыра отырып, жүзеге асыруда.

Білім сапасын көтеруді қажет ететін немесе қандай да бір проблеманы бірігіп шешуді қажет ететін сынып таңдалады. Сабақты зерттеу үшін пән және зерттеу сабағына қатысатын кем дегенде 3 пән мұғалімінен, мектеп психологы, сынып жетекшісінен тұратын топ құрылды.

Зерттеуді жүргізу үшін бір бағыттағы (гуманитарлық немесе жаратылыстану) пән иелері, сондай-ақ бір сыныпта сабақ беретін әр түрлі бағыттағы негізгі пән иелері бірлесіп жұмыс жасады. Зерттеуге қатысушы мұғалімдер өзара пікірлесіп, сауалнама қорытындыларын талдай келіп, зерттеу сабағының тақырыбын анықтады. Проблемасы анықталған соң, біріге отырып жоспар құрылып, сабақты зерттеуге алғашқы қадам жасалды. Оқу үлгерімі әр түрлі деңгейдегі (А,В,С) оқушылары белгіленіп, күтілетін нәтижелер анықталды. Бірлесе отырып сабақ жоспарланып, оқу үлгерімі әр түрлі деңгейдегі (А,В,С) оқушыларына бақылау парағы жасалды.(А,В,С) оқушыларының білім деңгейін бақылау үшін жауапты адамдар белгіленді.

Сабақты зерттеу кезеңі үш циклдан өтті.тұрады.**Сурет**

Алғашқы сабақтың жоспарын бірінші циклды өткізуші мұғалім сабақты зерттеу тобымен жоспарлап, өткізді.Бақылаушы мұғалімдер, үш деңгейдегі оқушыларды, олардың сабақтағы жетістік деңгейлерін бақылап, жазып алып отырды. Арнайы бақылау парағы жасақталды.Әрбір цикл аяқталған соң, түрлі деңгейдегі оқушылардан сабақ бойынша сұхбат алынды Сабақты бірлесе талқылап, артықшылықтары мен кемшіліктерін ескере отырып, келесі циклді жоспарлауға кірістік. Осылайша 3 цикл қайталанып отырды.

Тәжірибемен бөлісу кезеңінде сабақты зерттеуге қатысушы мұғалімдер тобы қорытынды отырысын өткізді. Сабақ өткізген мұғалімдер өздерінің сабақтары , ондағы қолданылған әдіс-тәсілдердің тиімділігін, А,В,С деңгейлі оқушылардың жетістік деңгейі туралы рефлексивтік есеп дайындады. Оқуды жақсартуға бағытталған нақты ұсыныстарын жеткізді. Осы 3 цикл нәтижесінен әр пән бірлестігі қолданылған тиімді әдіс – тәсілдерді анықтап, өнім шығарды. Мысалы: бастауыш сынып мұғалімдері «Галерея» әдісі арқылы оқушылардың білімін арттыруға мүмкіндік бергеніне көз жеткізді. «Галерея» әдісін сабақты әр кезеңінде өткізуге болатындығын, АВС оқушыларының білім деңгейін көтеруге мейлінше септігін тигізгендігін анықтады. С деңгейіндегі оқушы осы әдісті қолдану барысында өз ойын , пікірін айтып белсенділік танытты. «Галерея» әдісі 3 циклда да жүргізіліп отырған соң, оқушылар осы әдістің оңтайлы жағын анықтады. Сұхбат алу барысында АВС деңгейіндегі оқушылар «Галерея» әдісі ұнағаны жайында өз пікірлерін білдірді.

Зерттеу кезеңдері толық аяқталып, қорытындыланған соң зерттеу нәтижелері мен өнім мектептегі әдістемелік кеңесте , әдістемелік бірлестігінде қарастырылып, ақпарат көздеріне жіберуге ұсыныс жасалды.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. Тренер –Education, республикалық ақпараттық –әдістемелік журнал, 2015 жыл, №2, сәуір 92-956

«Исследование урока: опыт Казахских школ»

Жаулебаева Гульжан Ескендировна

учитель биологии

Тимирязевская средняя школа
естественно-математического направления

с.Тимирязевка Сарыкольского района
Костанайской области.

Совершенствование практики преподавания с помощью подхода

Lesson Study

Аннотация

Қазақстан Президенті Назарбаев халыққа жолдауында: «Қазіргі таңдағы басты міндетіміз түрлі тиімді бағдарламалар есебінен білім беру мазмұнын жаңғыртуды жалғастыру болып табылады» деп атап өтті. Білім беру саласында оқушылардың танымдық білімін қалыптастырумен қатар білік – дағдыларын дамыту да тең дәрежеде қарастыру қажеттілігі танылып отыр. Білім берудің жаңа мазмұны бойынша сабақ үрдісінде берілетін теориялық білімді оқушылардың өмірде қолдана білуіне жан – жақты басымдық берілген. Бұл жұмыста менің педагогикалық қызметімдегі сабақ беру үрдісім және өз-өзімді бағалаумен болашақта кәсіби тәжірибемдегі жоспарларым көрсетілген.

Аннотация

В своем послании об образовании и трудоустройстве народу Казахстана, Президент Республики Казахстан Н.А. Назарбаев сообщил, что на сегодня главной задачей является продолжение модернизации образования, в том числе за счет различных программ. В сфере образования общепризнана равная значимость процессов формирования у обучающихся как актуальных знаний, так и соответствующих практических навыков. Принципиальным отличием современных процессов преподавания и обучения является их приоритетность в формировании готовности, учащихся к практическому использованию имеющихся знаний. Данная работа показывает процесс преподавания, моей самооценки и планирования моей преподавательской работы в будущем.

Abstract

In his message on education and employment of the people of Kazakhstan, President of Kazakhstan, N.A. Nazarbayev said that the main task now is to continue the modernization of education, including through various programs. In the field of education is widely recognized equal importance of the formation of students' knowledge of how urgent and relevant practical skills. One of the principal features of modern method of teaching and learning is the priority in preparing students for the practical use of their knowledge.

This work shows the process of teaching, my self-esteem and planning process of my teaching job in the future.

Түйінді сөздер: Lesson Study, белсенді оқыту әдістері, деңгейлік тапсырмалар, қалыптастырушы бағалау, рефлексия.

Ключевые слова: Lesson Study, активные методы обучения (АМО), разноуровневые задания, формативное оценивание, рефлексия

Keywords: Lesson Study, active approaches of studying, multi-level tasks, formative assessment, reflection.

Образование является общественным процессом, посредством которого новое поколение посвящается в язык, традиции, функции, взаимоотношения и социально-общественную практику, которые его участники должны постичь, чтобы стать членами этого общества [1, с.15,31]. Поэтому необходимо систематически саморазвиваться.

Центральное место в Lesson study имеет процесс «исследование урока» или «изучение урока», в котором сотрудничающие учителя изучают процесс обучения учеников для решения вопроса: Каким образом возможно развивать определенный педагогический подход для повышения качества обучения? Ключевыми

характеристиками Lesson study являются креативность и научная точность. Креативность необходима учителям при разработке новых подходов преподавания, а точность – при сборе данных об обучении учеников с целью подтверждения эффективности используемых подходов.

Цель исследования: используя приемы рефлексии, учащиеся на уроке будут активны; повысится интерес к предметам; повысится уровень знаний.

- Наша фокус – группа выдвинула гипотезу: **являются ли методы и приёмы наиболее эффективными для развития рефлексивных навыков учащихся?**

Ожидаемые результаты для учителя:

- рост профессионального мастерства учителей, повышение эффективности урока через вовлеченность их в исследовательскую деятельность
- активизация учебного процесса
- совершенствование школьной практики
- привлечение учащихся к работе по активизации учебной деятельности
- создание благоприятной учебно-познавательной среды для всестороннего развития личности.

Успешные учителя в большинстве случаев не обращают внимания на значительную, возможно, даже на *большую* часть того, что происходит в классе. Это - *не* является недостатком! Это - результат процессов, позволивших им стать успешными учителями.

Остановимся подробнее. Классы представляют собой сложные рабочие условия, в которых приходится действовать профессионалам: 30 или более учащихся, работающих на уроке, примерно в течение одного часа, становятся носителями огромного объема информации. Столь же велика и скорость, с которой эта информация поступает учителю, что делает урок похожим, по выражению японцев, на «стремительно текущую реку» (Льюис, 1999). [2, с.101,150] проводить *Lesson Study* и вести совместное их наблюдение, акцентируя особое внимание на обучении и развитии исследуемых учащихся. Названные процедуры могут повторяться и совершенствоваться на протяжении нескольких уроков. Наблюдение не обязательно вести на всех *Lesson Study*;

- опрашивать исследуемых учащихся, чтобы понять их мнения о *Lesson Study*;
- проводить обсуждение *Lesson Study*;
- с целью анализа реакции исследуемых учащихся на применяемый метод, достигнутого ими прогресса, демонстрируемых ими результатов обучения или испытываемых трудностей в обучении, а также полученного опыта для разработки методик преподавания или обучения в будущем; [3, с.2]

Приоритетом выступила организация диалогового обучения, индивидуальной, парной работы и групповой работы, взаимооценивания, развитие критического мышления учащихся.

Методы сбора данных:

1. Наблюдение за учащимися 10 класса.
2. Беседа с классным руководителем.
3. Интервьюирование учащихся
4. Фотосъемка деятельности учащихся на уроке.
5. Мнения учащихся об использовании групповой работы на уроках.

Для проведения уроков были выбраны три темы, в соответствии календарного планирования. Особенностью данного выбора послужило использование технологии модульного обучения, используемого в АМО.

В структуре урока представлены следующие этапы:

Первый этап: стадия вызова. В ходе этого этапа решались следующие задачи:

Первая задача: адаптация учащихся к деятельности на уроке.

Вторая задача: выявление предварительных знаний (мозговая атака)

Первая задача решалась на основе следующих методов:

- эвристической беседы;
- развивать четкие критерии оценки работ
- развивать рефлексию урока учащимися.
- развивать навыки устной речи

Вторая задача решалась с применением заданий, заставляющих учащихся мыслить самостоятельно.

В ходе этого этапа решались следующие задачи:

Первая задача: формирование навыков, умений, закрепление пройденных и полученных знаний в зависимости цели урока.

Вторая задача: разрешение интеллектуального затруднения.

Первая задача решалась на основе следующих методов:

- при формировании знаний – работа с раздаточным материалом;
- при формировании предметных действий - парная работа
- при формировании учебных действий – выполнение поставленных задач.

Вторая задача (разрешение интеллектуального затруднения) решалась на основе следующих методов: на основе работы с раздаточным материалом – ответ на вопрос, погружение учащихся в ситуацию выбора (работа с таблицей, раздаточным материалом, составление собственных примеров)

Ожидаемые результаты для учеников:

- применение методов развития технологии АМО, новых подходов обучения
- оценивание и работа в группах, через подход *Lesson Study* с целью повышения мотивации учащихся;
- создание комфортной среды и позитивного настроения учащихся, в перспективе
- повышение качества обучения и образования

Так, по итогам проведённых уроков нами были сделаны следующие выводы:

1. На всех этапах урока обязательное использование разноуровневых заданий, требующих творческого подхода и развития речевых навыков.
2. Избегать однотипных заданий, применять разные интерактивные подходы
3. Создание атмосферы диалога, способствовать развитию саморефлексии.

Уроки биологии прошли на среднем уровне, с выдержанной трёх фазовой структурой урока. При обсуждении уроков были выявлены этапы или отдельные моменты, не до конца или неэффективно сработанные. Рекомендации взяты на будущее: критерии оценивания работы учащихся должны быть визуально доступны, при планировании творческой работы обратить внимание на увеличение необходимого для работы времени, учебную рефлексию урока проводить в устной и письменной форме.

Конечно, встретились и **трудности**:

У учащихся: особенности характера учеников, несоблюдение временных рамок выполнения заданий, виды оценивания. Но, несмотря на это, ученики.

Команда учителей по заключению проведения процесса **Lesson Study** определила **пути решения**: на последующих уроках продолжать развивать коммуникативные навыки школьников, речевую деятельность; формировать умение рационального использования времени; научить навыкам аргументированного высказывания мыслей.

У команды-учителей: выбор эффективных методов и приемов, загруженность учителей.

Пути решения: изучение методической литературы, совершенствование профессионального мастерства; работа в сетевом сообществе.

Нам, учителям, самим надо работать в сотрудничестве, обогащать друг друга новыми идеями, учиться на ошибках и искать новые подходы. Это очень непросто – не только обучать своему предмету, а обучать учеников критически мыслить, развивать навыки самообучения и самооценивания, на каждом уроке работать над развитием одаренности учеников. Поэтому, давайте меняться и мир измениться вместе с нами. Ведь еще Д. Дьюи сказал: «Если хотите изменить мир – приходите в школу и начинайте оттуда»!

Литература:

1. Руководство для учителей по реализации подхода Lesson Study. Астана 2013г. стр15,23,25,31.
2. Руководство для учителя. стр 101, 142, 150.
3. Пит Дадли «Lesson Study. Руководство» стр 2

«Социальное партнерство как принцип повышения мотивации учебной деятельности»

Запорожану О.Л.
учитель русского языка и литературы
Федоровский район
Костанайская область
с.Кенарал
E-mail: olga.zaporozhanu@yandex.ru

Аннотация

Мақала оқыту және оқу үдерістерін жетілдіру мақсатында Lesson Study тәсілімен таныстырады. Автор осы процессті ұйымдастыруды ұсынды. Қажетті нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік беретін нақты жұмыс тәсілдері ұсынылды. Жұмыста қарастырылатын мәселелер сөзсіз өзекті, өйткені ынтымақтасу, өзара іс-қимыл жасау, конструктивті диалог жүргізу, ымыраға келу, сондай-ақ бірлесіп жоспарлау мұғалімнің оқыту процесінде емес, оқушыларды оқытуға назар аударуға мүмкіндік береді.

Аннотация

Статья знакомит с подходом Lesson Study в целях совершенствования процессов преподавания и учения. Автором предложена организация данного процесса. Предложены конкретные приемы работы, которые позволят достичь необходимого результата. Рассматриваемые вопросы в работе, безусловно, актуальны, так как способствуют эффективному развитию умения сотрудничать, взаимодействовать, вести конструктивный диалог, находить компромисс, а также совместное планирование позволит сосредоточить внимание на обучении учащихся, а не на процессе преподавания учителя.

Abstract

The article introduces the approach of Lesson Study in order to improve the processes of teaching and learning. The author proposes the organization of this process. Specific methods of work which will allow to achieve necessary result are offered. The issues addressed in the work are certainly relevant, contributing to the effective development of ability to cooperate, to interact, to engage in constructive dialogue, compromise, and joint planning will allow you to focus on learning, not on teaching teachers.

Түйін сөздер: *мотивация, зерттеу, түзету, бақылау, талдау, метатану*

Ключевые слова: *мотивация, исследование, коррекция, наблюдение, анализ, метапознание*

Keywords: *motivation, research, correction, observation, analysis, metacognition*

На сегодняшний день Lesson Study можно рассматривать как средство развития и совершенствования преподавания посредством концентрации внимания на обучении учащихся и определить способы использования Lesson Study в качестве инструмента для совершенствования практики группы учителей, совместно планирующих, преподающих, наблюдающих и анализирующих обучение на исследуемых уроках.[1,с.271]

Предлагаю рассмотреть состояние данной проблемы с позиции конической метафоры лидерства(Синека)

Зачем ?

Предпосылкой для проведения исследования послужил SWOT анализ, данные анализа по оцениванию объективного состояния проблемы социального партнерства: учитель – учитель, учитель-ученик, ученик-ученик, ученик-учитель перед внесением изменений. Рефлексивная культура педагогов развита на недостаточном уровне, отсюда-слабая обратная связь ,поэтому точно проблему выявить не всегда удавалось, а все всплывало на достаточно расплывчатом уровне. Диагностическая карта, анализ анкетных данных вывели меня на множество проблем, но самой актуальной и важной стала проблема: «Социальное партнерство как принцип повышения мотивации учебной деятельности», что явилось основанием для проведения исследования.

Как?

К началу Lesson Study, процессу по улучшению практики как учителя, так и ученика ,наша команда в составе учителей русского языка и литературы, математики , естествознания провели предварительную работу по организации и проведению серии последовательных уроков с целью выявления изменений в учебной мотивации обучающихся. Планирование работы было составлено по решению проблемы: «Как стратегии критического мышления способствуют повышению учебной мотивации через социальное партнерство деятельности учащихся 5 класса на уроках математики, русского языка, английского и естествознания»

Определили цель проведения Lesson Study: исследование уровня повышения учебной мотивации через социальное партнерство с использованием стратегий критического мышления.

Группой исследования определены приоритеты работы: сотрудничество, взаимопомощь, единство цели и конечного результата, заинтересованность в совместной работе по улучшению преподавания и обучения учеников.

Для обеспечения различных точек зрения, занятия в группе исследования проводились по предмет - концепции разных направлений: общественно-гуманитарные дисциплины и естественно-математические. Апробирование создания междисциплинарной группы позволило положить начало нового опыта , реализующего ключевые характеристики Исследования урока : креативность и научная точность .Креативность инициируется учителями, работающими совместно, с целью разработки новых подходов преподавания, а научная точность предполагает сбор данных об обучении ученика, который будет подтверждать эффективность используемых подходов на разных предметах.[2,с.44]

Согласно плану работы команда Lesson Study провела несколько встреч по улучшению практики: определение серии последовательных уроков по предметам, подбор стратегий для наполняемости урока, использование рефлексивных методов. Все записи оформлены протоколами, для данной работы был назначен координатор команды – Запорожану О.Л. Точный учет работы группы помог определить прогресс с течением времени и установить преемственность от встречи к встрече. Главным документом перед началом работы определено Руководство для учителя. Так как в процесс улучшения практики вовлекаются не только учителя и обучающиеся, классным руководителем проведено родительское собрание с целью уведомления и получение разрешения на фото- и видеосъемку уроков и интервьюирования участников процесса.

На втором этапе «Планирование и преобразование практики» особое внимание обратили на целеполагание и разработку критериев успешности. Критерием успешности у нас был урок, разработанный по- новому, и серия последовательных уроков, так как через один урок невозможно увидеть результат. Фокус наблюдения будет направлен на постановку целей, где «сидят» навыки и умения, применение эффективных методов и приемов для достижения цели, на оценивание Совместное

планирование позволило сосредоточить внимание на обучении учащихся, а не на процессе преподавания учителя. Предложенные стратегии предоставили возможность сделать деятельность учащихся открытой для наблюдения и анализа последующих действий, что позволили постоянному усовершенствованию учебного процесса, учитывая способности каждого обучающегося.

Третий этап – «Определение возможных стратегий действия» сопровождался рефлексией наших действий, выводами и анализом. Рефлексия прошла в виде конструктивного диалога «Каковы результаты исследования?»[3,с.32]

Определив приоритеты, выполнив пункты перспективного планирования, команда приступила к разработке уроков-исследования. Так как цель обучения является основой урока и обеспечивает «причину» для преподавания и наблюдения, команда начала с обсуждения важных целей обучения школьников – желаемой формы обучения, развития их мышления, определения оптимального взаимодействия и поведения. Чтобы урок не стал обычной трансляцией знаний и не был сведен к решению академической или дисциплинарной целям, уроки-исследования были сосредоточены на развитии значимых целей обучения, которые включают в себя интеллектуальные способности, привычки ума и качества характера. Цели обучения включают в себя и развитие ценностей, мышления, при этом развивая такие качества, как коммуникабельность, толерантность, настойчивость, творческий подход, эрудиция или поддержка. Один урок не достигнет этих целей в полной мере, но он поможет определить основные способы развития.

Руководящими на этом этапе стали вопросы:

1. На какой теме будет сосредоточен урок? Почему выбрали именно эту тему?

2. Какие конкретные цели обучения (фокусирование внимания на определенном содержании или навыке) запланируете? Обязательным в каждом в плане стало определение желаемого результата то, что обучающиеся будут знать и уметь делать в конце урока

3. Какие цели развития (умения, навыки, склонности, чувства) будут поставлены на уроке?

В этом особенно было важно использовать психолого-диагностическую характеристику учащихся и учитывать возрастные особенности школьников.

К предлагаемой работе прикреплены темы уроков, определена поэтапная форма работы обучающегося через стратегии критического мышления: структура урока по Таксономии Блума.

Первый урок-урок изучения нового материала, содержал учебный материал, в соответствии с запланированными целями и задачами. Эффективно организована деятельность учащихся на протяжении урока. Создание коллаборативной среды позволило наладить контакт между учениками и учителем.[4,с.20]. При актуализации знаний каждый ученик составлял два вопроса(из теории домашнего задания)-по вопросу другим ученикам. Ученица В, успешно справилась с заданием, составила вопросы, знала на них ответы, вела диалог с одноклассниками. На стадии осмысления весь теоретический материал был разделен учителем на три части. Соответственно каждая ученица получила конкретное задание. Ученица В объясняла новый материал ребятам, что легко воспринималось. Ученица С, не справилась с заданием, сложности в составлении вопросов, не знала на них ответы, так как не знала теоретического материала. Но она внимательно слушала объяснение ученицы А и В и начинала заполнять пробелы в знаниях. Таким образом, учителем были созданы условия для продуктивной работы в классе. Важен не только конечный результат, но и продукт деятельности, а также рефлексия каждого участника процесса. При успешном сотрудничестве, несомненно, и результаты труда выше. Так, на уроке естествознания

пост-тест показал повышение качества на 8 % в сравнении с результатами пред-теста, а ступени «Лестницы успеха» все продвигались выше. Присутствовало логическое размышление детей. Фото- и видеосъемка позволили отследить как отрицательные стороны работы, так и положительные моменты опыта. Просмотр уроков по желанию самих учащихся был совместным. Это позволило ребятам посмотреть на себя со стороны, сделать выводы поведенческой и речевой деятельности.

Второй урок позволил учесть и изменить неэффективные виды работы. Так как исследовательская работа Lesson Study – наша общая командная исследовательская работа! Команда обратила особое внимание на разработку заданий, обеспечивающих достижение целей урока, задания и виды работы продуманы с учетом инклюзии всех учащихся. Очень важно помнить о том, что значимым моментом в процессе является проведение анкетирования и интервью со всеми участниками процесса (ученик, учитель, родитель); услышать голос ученика для коррекции и перспективности работы. Третий урок позволил определить сильные стороны (что получилось у детей хорошо), слабые стороны (какие возникли проблемы и что пошло не так), что способствовало улучшению, что стало барьером.

Что?

Lesson study – процесс не только для изменения взгляда, на то, как учить, но и учиться. Такой вывод сделан членами команды уже при планировании деятельности, ведь планирование урока является по большому счету «частной деятельностью» учителя. Урок-исследование дает возможность получить знания и друг от друга. На этапе планирования члены группы обменивались мнениями о том, как они учили и будут учить, обсуждали достоинства различной деятельности, заданий, упражнений. При посткоррекции деятельности, учитывая эти записи, совершенствовали окончательный план урока.

Совместная работа позволила сформулировать правила для реализации подхода Lesson Study:

1. Относиться друг к другу с уважением.
2. Согласование ключевой идеи исследования. Чему учить и кого?
3. Изучение исследовательской литературы.
4. Определение конкретного класса и кандидатуры 3 «исследуемых» учеников с высоким, средним, низким уровнем успеваемости.
5. Планирование исследовательского урока, акцентируя внимание на том, как материал будет усвоен тремя «исследуемыми» учениками.
6. Наблюдение учителей за «исследуемыми» учениками и фиксирование их результатов.
7. Интервьюирование нескольких учеников класса для выяснения их мнения об эффективности исследовательского урока.
8. Обсуждение исследовательского урока после его окончания.

Не все получилось за время сотрудничества, ведь этот процесс непрерывной деятельности. Но стоит отметить, что данное сообщество учителей, обучающихся и родителей способствовало формированию сильной команды, культивировало взаимное понимание целей, методов преподавания и обучения. Я убеждена, что в своей дальнейшей педагогической практике мы будем обязательно способствовать эффективному развитию умения сотрудничать, взаимодействовать, вести конструктивный диалог, находить компромисс, поиск нового, воспитывать толерантность. Убеждена, что такая работа даст нашей школе новые возможности для качественного роста и развития. Если каждый из нас изменит свои внутренние убеждения, создаст условия для изменения в собственной практике, станет понимать как можно «регулировать» элементы преподавания в соответствии с тем, что наиболее

применимо в конкретный момент по отношению к обучающимся, окружению и ресурсам.

Список литературы:

1. Руководство для учителя. Программа повышения квалификации педагогических работников Республики Казахстан «Лидерство учителя в педагогическом сообществе» Рекомендовано к печати Методическим советом Центра педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2016.-,271с.
2. Г.Кожамкулова. К.Шомина. Развитие навыков слушания и говорения на уроках русского языка: методическое пособие: Астана, 2015 г. - 44 с.
3. Пит Дадли. Великобритания. Lesson Study: теория и практика применения Методический совет Центра педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» Астана,2013.- 32с.
4. С.В. Пинженина, Н.Н. Титаренко, А. А. Никитченко: Комплексные работы. Методическое пособие для учителей и родителей. Учебно-методическое пособие., – Екатеринбург: АНО «Центр Развития Молодёжи», 2015 г. – 20 с.

Зелепухина Марина Анатольевна
Учитель математики
г . Лисаковск
karina-22-9-12@rambler.ru

Аңдатпа

Баяндаманы Лисаков қаласы әкімдігі білім бөлімінің «№4 орта мектебі» КММ-нің математика мұғалімі жазды. Мен сабақты зерттеумен бірінші жыл жұмыс істеймін. Мақалада оқушыларды оқыту үдерісіне Сабақты зерттеу тәсілін енгізудің маңыздылығы мен қажеттілігі туралы қарастырылады.

Сабақты зерттеу дегеніміз - бұл мұғалімнің іс-тәжірибесі саласындағы білімді жетілдіруге бағытталған, сабақтардағы зерттеу нысаны болып табылатын педагогикалық тәсіл. Бұл үш сабақтан кем емес, бірлесіп жоспарланған, оқытылатын, қадағаланатын және мұғалімдер тобымен талданатын цикл.

Осы стратегияны қолдана отырып, мұғалімдер зерттеу жүргізіп, сабақты зерделей отырып, оқыту сапасына әсер ете алады. Сабақты зерттеу оқушылардың қажеттіліктерін барынша қанағаттандыратындай етіп жоспарлауды түсінуге мүмкіндік береді.

Аннотация

Доклад написан учителем математики КГУ «Средняя школа №4» акимата города Лисаковск. С исследованием урока работаю первый год. В статье рассматривается важность и необходимость внедрения подхода исследования урока в процесс обучения учащихся.

Исследование урока –это педагогический подход, представляющий собой форму исследования на уроках, направленный на совершенствование знаний в области учительской практики. Это цикл, включающий не менее трех уроков, совместно планируемых, преподаваемых, наблюдаемых и анализируемых группой учителей.

Используя данную стратегию, учителя могут проводить исследование и изучение урока, влиять на качество обучения. Исследование урока дает возможность понять, как планировать обучение, чтобы оно максимально удовлетворяло потребностям учащихся.

Annotation

The report was written by a mathematics teacher at KSU "Secondary School № 4" of the akimat of Lisakovsk. I've been working with the Lesson Study for the first year. The article discusses the importance and necessity of introducing a Lesson Study approach into the learning process of students.

Lesson study is a pedagogical approach, which is a form of research in the classroom, aimed at improving knowledge in the field of teacher practice. This is a cycle that includes at least three lessons planned together, taught, observed and analyzed by a group of teachers.

Using this strategy, teachers can conduct research and study the lesson, affect the quality of education. Lesson Study provides an opportunity to understand how to plan the teaching so that it meets the needs of students at its best.

Түйінді сөздер

Зерттеу, білім берудің жаңартылған мазмұны, бақылау, өзін-өзі бағалау, кері байланыс.

Ключевые слова

Исследование, обновленное содержание образования, наблюдение, самооценивание, обратная связь.

Keywords

Research, updated educational content, observation, self-esteem, feedback.

Школьные классы представляют собой сложные рабочие условия, в которых приходится действовать профессионалам: 30 или более учащихся, работающих на уроке, примерно в течение одного часа являются носителями огромного объема информации. Столь же велика и скорость, с которой эта информация поступает учителю, что делает урок похожим, по выражению японцев, на «стремительно текущую реку» (Льюис, 1999).

Исследователи наблюдали за тем, как учителя справляются с данным потоком информации и скоростью ее подачи. Рэгг и другие ученые (1996) установили, что учителя преодолевают сложности первых трех лет работы и становятся хорошими педагогами по той причине, что, каждый раз, когда они находят новый способ управления учебной ситуацией, являющейся для них проблемой, они незамедлительно преобразуют этот способ в приемлемую форму, которую в дальнейшем, интуитивно, используют в схожих ситуациях. Практические знания в подобных случаях не подтверждают факт осознанности их учителем и являются лишь подразумеваемыми (или скрытыми) знаниями, аналогично нашим знаниям о способах езды на велосипеде: знания проявляются в тот момент, когда они необходимы, но их очень сложно выразить словами. С приходом в школу обновленного содержания образования, многие методы работы и управления классом стали не эффективны в работе. Педагогическому коллективу школы пришлось перестраивать свою работу, работать по новому, набирать новые методы и приемы в работе.

С исследованием урока, LessonStudy, познакомилась на курсах повышения квалификации, где нам рассказали в доступной форме о приемах и принципах проведения исследования урока.

Lesson study – педагогический подход, характеризующий особую форму исследования в действии на уроках, направленную на совершенствование знаний в области учительской практики. Подход основан в Японии в 70-х годах 19-го столетия, опередив, примерно на 70 лет, используемый на Западе подход «Исследование в действии».

В Lesson study принимают участие группы учителей, совместно осуществляющие планирование, преподавание, наблюдение, анализ обучения и преподавания, документируя свои выводы. Центральное место в Lesson study имеет процесс «исследование урока» или «изучение урока», в котором сотрудничающие учителя изучают процесс обучения учеников для выяснения, каким образом они могли бы развивать определенный подход для повышения качества обучения. Ключевыми характеристиками Lesson study являются креативность и научная точность.

После обучения на курсах повышения квалификации, на школьном методическом объединении мы с коллегами рассмотрели исследование урока, LessonStudy, но к применению в практике не приступили, так как было решено, что необходимо много времени для подготовки и обсуждения урока, а в условия большой занятости это не всегда возможно. Но с возникновением проблемной ситуации в обучении, мы вернулись к вопросу о проведении Lesson study .

В текущем учебном году, в нашем коллективе, возникла проблема с 6 классом. Класс, который был активный и достаточно любознательный, потерял интерес к обучению. С приходом обновленного содержания образования, и без оценочной системы, учащиеся потеряли дух соревнования. Если в 5 классе их стимулировало к

обучению возможность заработать смайлик, звездочку, то став старше интерес к данному виду оценивания пропал и больше не стимулировал к обучению. На очередном школьном методическом объединении подняв данный вопрос, коллектив решил, что единственным возможным способом вернуть интерес к обучению будет грамотная обратная связь, которая бы именно в данном классе работала бы и давала положительные результаты.

Обсудив данную проблему, учителя математики, естествознания и информатики решили провести исследование урока.

Исследование урока это технология, направленная на повышение качества обучения через совместную работу учителей. Если коротко: команда педагогов ставит перед собой определенную цель и совместно движется к ее достижению, посещая уроки друг друга и акцентируя внимание не на работе коллег, а на действиях и успехах нескольких выбранных учеников.

При подготовке к первому уроку, было решено проводить урок математики, а так же определившись с темой и датой проведения урока. Планируя урок единогласно приняли решение отказаться полностью от всякого рода смайлов и других поощрительных символов. Оставив предпочтение словесному оцениванию, которое подробно разясняло, за какую работу правильно выполненную, учащийся получил положительный отзыв. Проведя первый цикл исследования урока, учителя пришли к выводу: сильные учащиеся не реагируют на похвалу, воспринимая ее как похвалу не его выполненного задания, а как похвалу его самого, как учащегося, слабые учащиеся, так же привыкли, что даже за самое простое задание, которое они правильно выполнили, получают одобрительный комментарий.

При подготовке ко второму циклу исследования урока было решено, как один из видов оценивания, провести взаимооценивание, которое наглядно будет указывать не только на правильные ответы, но главное, покажет, в каких заданиях учащийся допустил ошибки. А так же оценивание в бальной системе. В обратной связи, которую учитель давал ученикам, при планировании урока было принято решение, давать меньше комментариев, но при этом комментарии должны указывать на метод исправления допущенных ошибок. По окончании урока, учителя пришли к выводу: данная система в классе не может работать достаточно эффективно, так как у учащихся возникает не здоровая конкуренция, которая не позволяет достаточно достоверно оценить ситуацию. Учащиеся вместо проверки работы соседа, начинают рассматривать свои работы, порою забывая, то, что они должны проверить и оценить работу соседа. При этом комментарий учителя, в котором было озвучено много замечаний и методов их исправления, воспринимались учащимися более осознанно.

В ходе подготовке к третьему уроку учителями было принято решение: взаимооценивание заменить на самооценивание, дать возможность учащимся самостоятельно проверяя свою работу, увидеть свои правдивые результаты. При этом учитель в течении урока должен донести до учащихся, что обмануть соседа при взаимной проверке можно, где то списав, но обмануть себя не возможно, и проверяя самостоятельно свою работу учащийся понимает, что конкретно он выполнил не правильно и в чем допустил ошибки. Обратную связь от учителя к ученику оставить без изменений, как действенную, в данном классе. А так же подключить обратную связь с родителями. Таким образом, при проведении третьего урока, было принято коллективно решение о необходимости ведения учащимися маршрутных листов, в которых учащиеся записывали бы все свои достижения. Отмечая действия, которые выполнили без затруднений, действия, которые давались с трудом, и то, что выполнить не смогли. Данный маршрутный лист учащиеся забрали домой, для родителей. Из

маршрутного листа родители смогли увидеть в полной мере успехи своего ребенка и понять, над чем нужно еще поработать.

Методика исследования урока, дала возможность учителям посмотреть со стороны наблюдателя на свой урок, урок который был ими подготовлен, увидеть все плюсы и минусы выбранных ими методик и способов оценивания. Выбрать, для конкретного класса эффективных методов работы, которые хорошо работают и дают хорошие результаты именно в исследуемом классе.

Учащиеся стали более осознано подходить к обучению, научились видеть свои ошибки и исправлять их. Не откладывая их и прикрывая тем, что за незнание оценку не поставят. Маршрутные листы, решено вести на каждом уроке, так как было много положительных отзывов от родителей.

Методика подхода Lesson Study эффективна, поскольку помогает учителям:

- наблюдать процесс учения детей, проявляющийся более отчетливо в различных действиях и деталях, чем это обычно возможно;
- увидеть разницу между тем, что, по мнению учителя, должно происходить во время обучения детей, и тем, что происходит в реальности;
- понять, как планировать обучение, чтобы оно в результате максимально удовлетворяло потребностям учащихся;
- реализовывать подход Lesson Study в рамках профессионального сообщества учителей, приоритетной целью которого является оказание помощи учащимся в обучении и профессиональное обучение членов группы (Дадли, П. 2011a);
- использовать возможности Lesson Study в своей учительской практике.

Lesson Study помогает совершенствоваться как опытным, так и начинающим учителям, поскольку в результате совместного планирования, совместного наблюдения, совместного анализа учителя формируют и «совместное представление» об обучении. Аспекты обучения в данном случае рассматриваются не только с собственной позиции, но и глазами коллег, с которыми Lesson Study готовится. В результате фактическое обучение, наблюдаемое на Lesson Study, сопоставляется с обучением, которое мы представляли себе в процессе его планирования. Это побуждает нас обращать внимание на моменты, которым мы обычно не придавали значения, поскольку они, либо нами «отсеивались», либо сохранялись как подразумеваемые знания.

Одним из главных достижений проведения исследования урока, считаю, то что, учителя осознали, что данная методика работы доступна, эффективна, позволяющая обучаться без отрыва от работы.

Список литературы:

- 1) Методическое пособие «LESSON STUDY» как способ совершенствования практики обучения
- 2) Источник: <https://rosuchebnik.ru/material/issledovanie-uroka/>
- 3) Исследование урока (LessonStudy): от А до Я. Астана, 2017
- 4) LessonStudy: теория и практика в применении. Астана, 2013

«Сабақты зерттеу: Қазақстандық мектептердің тәжірибесі»

Ибраева Алтын Зарлыкановна
қазақ тілі мен әдебиеті мұғалімі
Қостанай облысы
Қостанай ауданы
Затобол ауылы
E-mail: i.altyn.z.77@mail.ru

Аннотация

Қазақ тілі мен әдебиеті сабақтарында мотивацияны арттыру үшін, шеберлік пен дағдыларды жетілдіру үшін, сыни ойлау мен коммуникативтік дағдыларды дамыту үшін қалыптастырушы бағалауды қолдану жұмыстың ең маңызды түрлерінің бірі болып табылады. Осы зерттеу мақсаты - бесінші сынып оқушыларының білімін жетілдіру және оқуға уәждемесін дамыту үшін қалыптастырушы бағалауды жүйелі түрде өткізудің ықпалын негіздеу.

Аннотация

Одним из важнейших видов работы является использование формативного оценивания для повышения мотивации на уроках казахского языка и литературы, а также для совершенствования умений и навыков, развития критического мышления и коммуникативных навыков. Цель данного исследования - обоснование влияния систематического проведения формирующих оценок для развития мотивации к обучению и совершенствования знаний пятиклассников.

Abstract

One of the most important types of work is the use of formative assessment to increase motivation in the lessons of the Kazakh language and literature, as well as to improve skills, develop critical thinking and communication skills. The purpose of this study is to substantiate the impact of systematic formative assessments for the development of motivation to learn and improve the knowledge of fifth graders.

Түйінді сөздер: қалыптастырушы бағалау, уәждеме, жетілдіру, сыни ойлау, тілдік дағдылар

Ключевые слова: формативное оценивание, мотивация, совершенствование, критическое мышление, языковые навыки

Keywords: formative assessment, motivation, improvement, critical thinking, language skills

"Өмір бойы оқыту" тұжырымдамасы мұғалімнің кәсіби дағдыларын жетілдіру үшін өмір бойы жүйелі түрде өздігінен білім алуын болжайды. Бұл идеяны жүзеге асырудағы нәтижелі құралдардың бірі - іс-әрекетке зерттеу жүргізу.

Білім алушыларға сөздік қорын байытуға қалай көмектесуге болады? Пәнді оқуға деген уәждемені қалай арттыруға болады? Білім алушылардың функционалдық сауаттылығын арттыру үшін мен қандай іс-әрекет жасауым керек? Білім алушыларға өз қателіктерін түсінуге және проблемаларды шешу үшін оңтайлы нұсқаны табуға қалай көмектесуге болады? - мен осы сұрақтарға жауаптарды тек оқу процесін егжей-тегжейлі талдау және бағалау кезінде ғана табуға болатынын түсіндім. Сонымен қатар, оқу процесінің рефлексиясы және бағалауы білім алушылардың пән бойынша білім деңгейін жетілдіруге көмектесетінін біз баршамыз түсінемі. Бұл метатану процесінде әрбір адам өзгерістер енгізу мақсатында өз прогресін егжей-тегжейлі талдайды.

Зерттеу мақсаты: бесінші сынып оқушыларының білімін жетілдіру және оқуға уәждемесін дамыту үшін формативті бағалауды жүйелі түрде өткізудің ықпалын негіздеу.

Міндеттері:

1. Зерттеу тақырыбы бойынша психологиялық-педагогикалық және әдістемелік әдебиеттерді үйрену;
2. Қалыптастырушы бағалау дағдыларын қалыптастыруға, сондай-ақ критериалды бағалау дағдыларын дамытуға бағытталған тәсілдерді әзірлеу;
3. Практикада апробациялау талдау және зерттеулер жүргізу

Мен дәлелдегім келетін гипотеза: қалыптастырушы бағалау білім алушылардың қазақ тілін үйренуге деген уәждемесін арттырады және тілді меңгеруді жетілдіреді. Білім алушылар өз сыныптастарымен өзара қарым-қатынасты үйренуі, топта белсенді жұмыс істеуі, сыни ойлауды дамыту үшін ерекше қызықты тапсырмаларды орындауы, критериалды бағалауды қолдана отырып, өзін және сыныптастарын бағалай білуі; өзінің тілдік дағдыларын және көшбасшылық қасиеттерін жетілдіруі тиіс.

Маңызды сәттердің бірі шығармашылық топта қажет болған жағдайда жеке білім алушыны бақылау, бейне түсіру, жеке білім алушылардың білімін жетілдіру сәттерін бекіту және сіздің қадамдарыңыз туралы сындарлы пікір бере алатын сыни дос болуы болып табылады.

Бесінші сыныптарда қалыптастырушы бағалауды жүзеге асыру үшін білім алушылармен бірге жасалатын әртүрлі техника мен критерийлерді қолданамын. Өзін-өзі бағалау үшін оқушыларға "Жетістік баспалдағы" техникасын ұсынамын. Оқушылардың өзін-өзі бағалауын түсінуге "Блобтар ағашы" көмектеседі. "Рефлексивті нысана" техникасын орындау кезінде балалар өздерін өрісте көрсеткенде, мен кімге қызықты немесе керісінше қызықсыз болғанын, сабақта қиындық көргенін немесе жаңа нәрсе білгенін түсінемін. Балалар ерекше қызығушылықпен "Арал" техникасын пайдалану кезінде рефлексия жасады, онда кемелер қуаныш немесе қайғы аралына, шабыт немесе үрей аралдарына тоқталады. Бірақ маған балалардың эмоционалдық жағдайын түсіну ғана емес, білім алушылардың білімін жетілдіру үшін не істеу керектігін түсіну өте маңызды. Ол үшін көп сұрақ қажет ететін сұрақтарды қолданамын:

- Неге қиын болды?
- Сабақта не білдіңдер?
- Сабақтан үміттеріңіз ақталды ма?
- Бүгінгі сабақтан не алдыңыз?
- Сабақ неге ойландырды?

Мен оларға гаджеттерді пайдалануға рұқсат еткен кезде, сабақ кезінде білім алушылар өте жақсы көреді. Сондықтан кейде мен СМС жазу сияқты техниканы қолданамын, олар бір-біріне сабақ қалай өткендігі туралы, олардың қызметін бағалай отырып, қалай жемісті жұмыс істегендігі туралы хабарламаларды қуана жазады.

"Екі жұлдыз және бір тілек" стратегиясы ерекше танымал. Бұл сенімсіз білім алушыларға өз жауаптарын бекітуге және өз білімдеріне деген сенімділікті сезінуге мүмкіндік береді.

"Бағдаршам" техникасы: оқушылардың мақұлдауын, келіспеуін немесе сенімсіздігін білдіру үшін сабақта үш түсті сигналдық карталарды қолданамын.

"Сэндвич" әдісі оқушыны ренжітпеу тәуекелімен жақсы, өйткені ескерту тек мақтаумен кезектесіп қана қоймай, сонымен қатар басым болады. Бұл сондай-ақ білім алушыға деген сенімділікті ұялатады, шиеленісті жояды, оны өз оқу процесіне талдау

жүргізуге, білімді жақсартуға ынталандырады. Көбінесе мен оны білім алушылардың эссесіне пікір жазғанда қолданамын.

Сабақтың қорытындысын шығару үшін оқушыларға лексиканы қайталауға, олардың ойларын топтастыруға және оларды қажетті жаққа бағыттауға көмектесетін "Синквейн" әдісін табысты қолданамын.

Оқушылардың білімін жетілдіру үшін қалыптастырушы бағалау әрекетінің механизмі қандай? Рефлексия жүргізу кезінде кері байланыс механизмі іске қосылады, ол оқушылардың өз қателіктерін талдауға бастамашылық етеді, соның арқасында олар сөйлеудің қандай аспектісін пысықтап, жақсарту керектігін түсінеді. Одан әрі білім алушы осы тақырып бойынша сөйлеу, оқу, тыңдау және жазу дағдыларын жетілдіру бойынша жұмыс жоспарын құруы қажет. Міне, осы сәтте білім алушыға тиісті көмек көрсету қажет. Күнделікті сабақтар мұғалімнің бақылауымен және өз бетімен, білім алушылардың лексикалық қорын байытады, сол арқылы сөйлеу дағдысын жақсартады және ауызша сөйлеуді әралуандырады. Ауызша сөйлеуді жетілдіру эссе, хаттар, әңгімелер, қысқаша түйіндеме және мақалалар жазу кезінде оң өзгерістерге алып келеді.

Білім алушылар өздерін және сыныптастарын бағалай отырып, өз тілдік дағдыларын қалай жақсарту керектігі туралы үнемі ойланып отырды: сөйлеудің жүгіртпеушілігі мен эмоционалды бояуын дамытуды, грамматикалық құрылымдарды дұрыс қолдану және лексикалық қорды байытуды.

Білім алушыларға критериалды бағалау принциптерін түсіндіре отырып, біз оларды құруда және өз жолдастарын бағалауда сенімді қадамдар жасадық. Олар бір-бірін бағалап қана қоймай, серіктестердің жауаптары жөнінде өз пікірлерін білдірді. Неге білім алушылардың пікірлері мен үшін маңызды болды? – Маған олардың сөздерін тыңдау, олардың сөздік қорын білу, басты мақсатқа жету үшін қазақ тілінде өз ойларын білдіруге көмектесу - коммуникативтік қабілеттерін дамыту және сыни ойлауды дамыту болып табылды. Мен барлық білім алушылар өз жолдастарының жауаптары бойынша өз пікірін еркін жеткізе алмайтынын байқадым, өйткені олардың талдау жүргізу үшін дәлелдеме дағдылары дамымаған, ой білдіру үшін лексикалық қор жетіспейді. Демек, келесі сабақтарда мен белгілі бір білім алушылармен жеке жұмысты жоспарладым. Біз жетістіктеріне талдау жасадық, тілдік дағдыларын жақсарту мақсатымен келесі сабақ жоспарын біріге жасауды негіздедік. Бұдан әрі мен дәлелдерді келтіре отырып, критериалды бағалауға баса назар аударуды жоспарладым. [1. б.50-51]

Оқу сапасын арттыру үшін мұғалім сыныптын жас ерекшеліктерін зерделеп, жағымды ахул қалыптастыру керек. Басқа әдістермен сабақастыра отырып жас шамасына сай тапсырмалар орныдау барысында білім алушылардың ақыл - ой, еңбек, адамгершілік, ұйымшылдық, эстетикалық тәрбиесі қалыптасып отырады. Мұндағы тапсырмалардың құрылысымен қатар оның мағынасы да әр оқушыға әсер етеді.

Деңгейлеп оқыту технологиясы бойынша білім алушылардың білімді өздігінен саналы түрде меңгеруіне ерекше мән берілген. Оқу іс-әрекетінің негізгі түрі оқушылардың өздігінен орындайтын жұмысы болып табылады. Сонымен қатар, деңгейлеп оқыту технологиясы сынып ішіндегі дарынды оқушыларды анықтауға көмектеседі. Білім алушының өз бетінше деңгейлік тапсырмаларды орындауына қарай сынып білімінің қаншалықты төмен немесе жоғары екендігін білуге болады. деңгейлеп оқыту технологиясы білім алушылардың өз білімін жаңа әдіспен бағалауға мүмкіндік береді. Ең бастысы, білім мен ғылымға деген құштарлығы артады. Яғни, деңгейлеп оқыту технологиясы нәтижесінде білім

алушылар оқу жұмысындағы жеткен жетістіктерімен жіберген кемшіліктері туралы біліп, өз еңбектеріне талдау жасайды. [1. б.72]

Ал олардың білімділік деңгейін анықтау үшін мұғалім яғни мен өзім коммуникативті болуға тиіспін, сонда ғана білім берушы мен білім алушы қарым-қатынасы орнатылып, оқыту барысыны маңызды үлес қосылады.

Менің бақылауымнан кейін жасаған негізгі қорытындылар - бұл қалыптастырушы бағалау білім алушылардың білім алуларына талдау жүргізуге көмектескен және сол арқылы білім алушыны пәнді оқуға ынталандырды. Сонымен қатар, мен күтпеген нәтижелерді біз күткен және күтпеген балалар көрсетеді деген қорытынды жасадым. Олар кейде жекелеген пәндер бойынша проблемалар туындағанына қарамастан, көшбасшылық қасиеттерді көрсетеді, жекелеген мәселелер үшін ерекше шешімдер айтады.

Жалпы, менің зерттеуім оң нәтиже берді деп сеніммен айтуға болады, себебі мен өзім үшін кейбір мұғалімдер үшін күмән тудырған гипотезаны дәлелдей алдым: өалыптастырушы бағалау білім алушылардың қазақ тілін үйренуге деген уәждемесін арттырады және олардың білімін жетілдіреді.

Оқыту – бұл жекелеген құбылыс емес, дағды емес, ол, білім алушылардың оқу қабілеттерін жақсартуға мүмкіндік беретін педагогикалық шеберліктің біршама жиынтығы.

Әдебиет тізімі:

1. Мұғалімге арналған нұсқаулық. Үшінші басылым, "Назарбаев Зияткерлік мектептері" ДББҰ, 2012 www.cpm.kz

INTERNET желісінен алынған материалдар үшін:

1. Майк Гершон дайындаған – mikegershon@hotmail.com Оқыту үшін бағалау құралдары: https://znanio.ru/media/formativt_baalau-129249
2. ҚАЛЫПТАСТЫР УШЫ БАҒАЛАУ ЖӘНЕ ОНЫҢ ӘДІСТЕРІ <https://stud.kz/prezentatsiya/id/21445>

ДЕНЕ ТӘРБИЕСІНДЕГІ ҚИМЫЛ – ҚОЗҒАЛЫС ОЙЫНДАРЫНЫҢ РӨЛІ.

Ивышева Эльмира Қияққызы
Дене шынықтыру пәнінің мұғалімі,
екінші санатты, мұғалімі
«Әуликөл ауданы әкімдігінің
білім бөлімінің
Сұлтан Баймағамбетов атындағы
Әуликөл мектеп гимназия» ММ
E-mail: petrova1955@mail.ru

АНДАТПА

Өзектілігі: Дене тәрбиесі сабағында жаңа инновациялық технологиялардың тиімділігі жоғары. Білім – қоғамды тұрақтандыратын, рухани мұраны сақтайтын, ұрпақты ұрпаққа сабақтастыратын құрал. Қолда бар мүмкіндікті пайдаланып оқытудың жаңа әдіс – тәсілдерін тиімді қолдану, жаңа технологияны әркімнің өз сабағында пайдалану арқылы оқушы жастарды халықтың дәстүр үрдісінде адамгершілікке, салауатты өмір сүруге баулу дені сау ұрпақ тәрбиелеу дене тәрбиесі пәні мұғалімнің басты міндеті.

Мақсаты: негізгі мақсат жасөспірімдердің денсаулығын дұрыс қалыптастыру мен салауатты өмір салтының қажеттіліктерін тәрбиелеу болып табылады.
Әдісі: Жеті модуль әдісі.

Нәтижесі: Қимыл – қозғалыс жаттығуларын жасау және спорт түрлерімен шұғылдану адамның қозғалыс қабілетін жетілдіріп, ақыл, ой өсіруге көмектеседі.

Қорытынды: Қимыл – қозғалыс ойындарын өткізу арқылы қол жеткен сауықтыру нәтижесі балалар психикасына ізгі әсер етіп, жағымды көңіл – күй орнайды. Көңіл – күйдің көтеріңкі болуы балалардың мақсатқа жетуге ұмтылысын тудырады және ойын жағдайында неғұрлым дәл бағдар белгілеуге, тапсырманы жедел орындау ұмтылысына, әр түрлі кедергілерді жеңуге талпындырады.

Түйіндісөздер: адамгершілік, психикасы, қимыл – қозғалыс, жүгіру, секіру, салауатты, денсаулық

АННОТАЦИЯ

Актуальность: эффективное использование новых инновационных технологий на уроках Физической культуры. Образование – стабилизация общества, инструмент для хранения духовного наследия поколений. Пользуясь новыми формами и методами обучения, эффективно используя новые технологии в учебном процессе на уроках, сохраняя традиции, нравственности населения, главной задачей учителя физической культуры является, формирование здорового образа жизни и воспитание здорового поколения

Цель: основной целью является воспитание потребности здорового образа жизни и здоровья подростков. Метод: метод Семи модулей.

Результат: регулярные физические разминки и занятие спортом способствует умственному и физическому росту человека

Вывод: использование оздоровительных подвижных игр на уроках положительно влияет на психику детей, создает позитивный эмоциональный настрой. Хороший эмоциональный настрой учащихся и ориентации в игровых ситуациях, вызывает стремление к достижению цели, стремлением к оперативному выполнению задания, мотивирует к преодолению препятствий.

ABSTRACT

Relevance. Abstract

Relevance: the effectiveness of new innovative technologies in Physical education lessons is very high. Education stabilizes societies and spiritual heritage. Taking advantage of the opportunity available in the presence of new forms and methods of education, effective use in the educational process in the classroom with the use of new technologies, traditions, morals of the population, each youth students the formation of a healthy lifestyle, education of a healthy generation are the main task of the teacher of physical culture.

Purpose: the main goal is to raise the need for healthy lifestyles and health of adolescents.

Method: Seven module method.

The result: sports and physical exercises, mental helps the growth of human movement and the movement to improve the ability.

Conclusion: Action is the result achieved by the health of mobile games is affected by the positive mood comes on the psyche of children. Mood and orientation in situations more to ascertain the presence of children CRC causes a desire to achieve the goal, the desire expeditious implementation of the task motivates you to overcome on the various obstacles.

Keywords – humanity, psyche, movement, run, jump, healthy

«Өмір қимылды талап етеді» Аристотель

Ғылым мен технологиялардың қарқынды жылдамдықпен дамып келе жатқаны қазір бәрімізге аян. Қазіргі білім беру жүйесі осы заманға сәйкес пе? Деген сұрақ туындайды. Біз әлеммен бірге жаһандану заманында қмір сүріп жатқандықтан, мұғалімдер ХХІ ғасыр оқушыларының қалай білім алу керектігі туралы терең ойланып, зерттеулер жүргізіп, ең алдымен қзгеруді өздерімізден бастағанымыз жқн екенін білуіміз керек. Себебі жылдап қолданып келе жатқан, үйреншікті әдіс – тәсілдерін өзгертпей, бір сарында жұмыс істеп жүре беретін мұғалімдер бүгінгі заманауи технологияларды орынды қолдану үшін, қзінің іс- әрекеті бойынша зерттеу жұмыстарын жүргізіп, нәтижелерін сараптап, тиімді шешім қабылдауы керек. Міне осы тұста Қазақстан Республикасы педагогикалық шеберлік орталығының әдістемелік кеңесі ұсынып отырған оқытудың жеті модулін қолдану тиімділігі әлемнің дамыған елдерінде де дәлелін тауып жатыр. Себебі осы жеті модульге кіретін: оқытуды басқару және көшбасшылық әдісінде адамдардың қалай оқитындықтары туралы білім саласындағы заманауи жетістіктерін негізге алса, ал сын тұрғысынан ойлау Қазақстандағы білім беруді дамыту үшін маңызды болып табылатын қазіргі ең басты педагогикалық түсінік болып отыр.

« Өрлеу» біліктілікті артыру курсына болғанымда, Қ.Республикасының педагог қызметкерлерінің біліктілігін артыру бағдарламасына деңгейлік курсты оқыған дене шынықтыру мұғалімінің ашық сабағынан және мектепте арнайы бітіріп курсты бітіріп келген мұғалімдердің сабағына кіргеннен кейін, өмірге, адамдарға, жалпы әлемдік көзқарасыма үлкен әсерін тигізгендей болды.Әрине, адам өмірінің маңызды бөлігі, ол оның қызметі ғой, сол жұмысым жайлы да көптеген ой, толғаныстар, сұрақтар пайда болды. Мен бұрын қалай сабақ бергенмен Қазір қалай,неден бастағаным жөн деген сұрақтар мазалай бастады. « Заман өзгеріп жатқанда, мен неге ескіше жұмыс істеп,келешек ұрпақты ескіше оқытуым керек?» деген сыни ой туды.

Жеті модуль әдісі – тәсілдерін кеңінен енгізіп, мектепте білім алатын барлық оқушыларды оқытуда қолдану барысында, қызығушылықтары артып, оқу үрдісінде топтық, жұптық жұмыстарды оқу модельдерін қолдану оқу сапасын жоғары нәтижелерге жетеледі.Осы тұста мұғалім өз «іс – тәжірибесін неден бастау керек, қайда барып кімнен сұрауы керек?» деген ой туындады.

Оқу мен оқытуда негізгі құрал ретінде, әрине тілді пайдаланатындығы ағыттылығын ескерту: оқушылардың бойында дене тәрбиесімен өз бетінше шұғылдануға қажет дағдылар мен икемділіктерді қалыптастыру.

Мен бірінші зертеу сабағымды жоспарлағанда ең алдымен оқушыларды сабақтарымыз бұрынғыдан ерекшелеу болатынын ескертіп, оларды жалпы дене жаттығу жасауға сапқа тұрғызды. Оқушылар кәзір жүгіру, секіруі жаттығуларын жасаймыз дегенде «Оқушылардың түрлері бұзылып « ой» - деген дауыстар естілді. Бірақ мен олардың саптан шығып дөңгеленіп тұрындар «қозғалмалы ойын» арқылы, жүгіреміз, секіреміз- деген сөзімді естігенде көздері жайнап «есть» деген дауыстар естілді. Сынып оқушыларының белсенділіктері күрт артқандығы байқалды, ойын үстінде жүгіру шапшандықтары, секіру, жүру жаттығуларына көп көңіл қойылып, шаршағандықтарын білдіртпей, белсенді атсалысты. Ойын процесінде бала өзінің назарын қимылды орындау әдісіне емес,мақсатқа жетуге арнайды.Ойын түрлері арнайы педагогикалық: қимыл – қозғалыс іскерліктерін дамыту және дағдысын қалыптастыру,қимыл сапалығын көтеру,оқушының ағзасына әсерін тигізу,денеге түсетін салмақпен қамтамасыз ету міндеттерін шешеді. Қимыл – қозғалыс ойындарын іріктеп алу маңызды орын алады. Сабақтың қозғалыс мазмұнына байланысты: жүгіріп, секіріп ойналатын ойындар, лақтыру немесе қағып алу, заттарды алып беру, кедергілерге қарсы тұру,тағы басқа ойындар ойналады. Дәстүрлі сабақта жүгіріндер, секіріндер- дегенде оқушылар аяқ – астыннан ауырып және басқада сылтаулар табатын. Жалпы дене жаттығуын жасағанда оқушылар көңіл қойып жасамайтын,қалай болса солай жасай салатын. Оқушыларға үйден әр түрлі өмірмен байланыстырып жаттығулар жасап келіп, сабақта оқушыларға жасатады. Бұл жерде оқушылардың сыни тұрғыда ойлауға шақырып отырамыз.

Көшбасшылық қасиеттерін дамыту барысында, оқушыларды топ басшысығып сайлап, оларға оқушыларды бағалауға, өз ойларын айтуға үйретеміз.Сабақта топқа бөлгенде сол күнгі сабақтың тақырыбына байланысты мысалы: ұлттық ойындар тақырыбында «асықтармен», баскетбол тақырыбында «баскетбол ойынына керек құралдарды» арқылы бөліп отырамыз. Кейбір оқушылар бар спортқа немқұрайлы қарайтын. Ондай оқушыларды сабаққа қызығушылығын ашу үшін, мен сабақта компьютерді қолданамын, үйге тапсырма беремін, компьютермен ойнап жатқан баланың мультик жасап келіу,доп лақтырып жатқан. Оқушылар жасап сыныпқа көрсетеді,ал мен оған қалай істегенін және не бейнеленіп тұрғанын оқушыларға көрсет –деп айтамын. Сонда доп ұстағысы келмейтін оқушының өзі, баскетбол добын қалай шығыршыққа лақтыру керектігін,айтып отырып көрсетеді. Осылай оқушылардың сабаққа қызығушылықтарын ашамын. Осындай өзгерістерді сабаққа енгізген себебім, оқушыларға бағыт – бағдар бере отырып, оқуды өз беттерінше игерулеріне мүмкіншілік бергім келеді.Олардың сабақтағы іс – әрекеттеріналдын – ала жоспарлап,жүйелеп алсам,мұндай өзгерістердің берер

нәтижелері көп екен. Оқу үрдесіндегі әдеттегі көрнекі құралдардан басқа А3 форматындағы парақтар, түрлі – түсті маркерлер, стикерлер, бағалау парақтары, кері байланыс парақтары, сонымен қатар арнайы жаттығулар.

Іс- әрекеттегі зерттеуімді орындай отырып, өзім үшін жасаған тұжырымдамам: қолданған жаңа әдіс – тәсілдерді оқу үрдісінде кеңінен қолдану, жалпы білім беру жүйесін қолайлы нәтижелі бағытқа қарай едәуір өзгерту.

Тәуелсіз елімізге білімді, саналы, парасатты адамды тәрбиелеу үшін ұшқыройлы, тәні таза, денсаулығы мықты, адал да терең білімді, жоғары талғамды шәкірт тәрбиелеу.

Әдебиет тізімі:

1. Қасымбекова С. Дене шынықтыру оқу әдістемесі. Жалпы білім беретін мектептің мұғалімдеріне арналған. Алматы «Атамұра» 2000
2. Г.П.Маковецкая. Т.Н.Васильченко. О.И.Меркель. Дене тәрбиесі (әдістемелік құрал)
3. Бағдарлама НЗМ ДББҰ, 2012

Армысыздар жиналған қауым. Мен №28 Құсмұрын орта мектебінің ден шынықтыру мұғалімі Ивышева Эльмира Қияққызы.

«Баймағамбет педагогика оқулары» конференцияға өз тәжірибеммен бөлісу мақсатында, шебер сынып» өткізбекшімін.

Сұрақ: дене шынықтыру сабағы туралы өз ойларыңызды ортаға салыңыздар?

Грек философы Аристотель «Қозғалыс – бұл өмір» Қозғалыс арқылы денеміз сау болады, денеміз сау болса көңіл – күйімізде жақсы болып, өміріміз мәнді де, сәнді болады.

Тақырыбым: дене тәрбиесіндегі қимыл - қозғалыс ойындарының рөлі.

Қолда бар мүмкіндікті пайдаланып оқытудың жаңа әдіс – тәсілдерін тиімді қолдану, арқылы оқушыларды адамгершілікке, салауатты өмір сүруге баулу дені сау ұрпақ тәрбиелеу дене тәрбиесі пәні мұғалімнің басты міндеті деп ойлаймын.

Мақсатым жасөспірімдердің денсаулығын дұрыс қалыптастыру мен салауатты өмір салтының қажеттіліктерін тәрбиелеу болып табылады.

Дәстүрлі сабақта жүгіріңдер, секіріңдер- дегенде оқушылар аяқ – астыннан ауырып және басқада сылтаулар табатын. Қандайда бір спорттық ойынды бастамас бұрын дене қыздыру қажет. Дене шынықтыру пәні мұғалімдері болса өздеріңіз білесіздер оқушылар дене қыздырып жүгірместен ойынға кірісіп кеткілері келеді. Осы орайда, өзім сабақ беріп жүрген сыныптарға мынандай дене қыздыру жаттығу әдістерін пайдаланып көрдім.

Ойын көрсету: «Санамақ», «Қыз қуу», «Мұз»

Мен бірінші зерттеу сабағымда, оқушылардың белсенділіктері күрт артқандығы байқалды, ойын үстінде жүгіру шапшандықтары, секіру, жүру жаттығуларына көп көңіл қойылып, шаршағандықтарын білдіртпей, белсенді атсалысты. Оқушылардың өздеріде, әр түрлі ойындарды ойлап келіп, жасата бастады. Мен оқыту тәжірибемнен істеу керек, міндетті сөздерін алып тастап, «кәнекей ойнайық» деген сөздерін пайдаланып, оқушыларды белсенділікке, бір – біріне ынтымақтастыққа, сыйластық қарым – қатынастыққа тәрбиелеймін.

Жалпы дене жаттығуын жасағанда оқушылар көңіл қойып жасамайтын, қалай болса солай жасай салатын. Оқушыларға жалпы дене жаттығуларын өмірмен байланыстырып жаттығулар жасатып, сабаққа деген қызығушылықтарын, белсенділіктерін артырамыз.

Жалпы дене жаттығуын жасату « Стадион», «Күн мен түн», Қимыл – қозғалыс ойындарын өткізу арқылы қол жеткен сауықтыру нәтижесі балалар психикасына ізгі әсер етіп, жағымды көңіл – күй орнайды. Көңіл – күйдің көтеріңкі болуы балалардың мақсатқа жетуге ұмтылысын тудырады және ойын жағдайында неғұрлым дәл бағдар белгілеуге, тапсырманы жедел орындау ұмтылысына, әр түрлі кедергілерді жеңуге талпындырады. Осы әдістерімді өз тәжірибемде тиімді қолданып келемін.

ТІРЕК СӨЗДЕР АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ АЙТЫЛЫМ ДАҒДЫСЫН АРТТЫРУ

Иманбекова Назира Нурхалиевна,
Алматы қ.ХББ НЗМ
E-mail: imanbekova_n@hbaln.nis.edu.kz

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты. Қазақ тілі екінші тіл ретінде оқытатын сыныптар үшін репродуктивті дағды айтылым дағдысын арттыру өзекті болып табылады. Алдыңғы оқу жылының ТЖБ нәтижесі оқушылардың өз ойын толық жеткізу мен өз пікірін негіздеуде қиналатындығын көрсетті. Ис-тәжірибеме жүргізілген баланс дөңгелегі мен SWOT-талдама нәтижесі оқушылардың 4 тілдік дағды: тыңдалым, айтылым, оқылым, жазылым ішінде айтылым дағдысынан қиналатындығын айқындап берді. Зерттеу жұмысының басты мақсаты – орыс сыныптары қазақ тілінде жүргізілетін сабақтарда: қазақ тілі, география, қазақстан тарихы оқушылардың айтылым дағдысын арттыру.

Аннотация

Актуальность. Цель. Повышение репродуктивного навыка говорения для казахского языка как второго является критически важным. Результаты СОЧ предыдущего года показывают, что ученики не до конца убеждают в собственном мышлении и обосновывают свое мнение. Проведенное по собственной практике Колесо баланса и результаты SWOT-анализа показывают, что у учащихся из 4 языковых навыков: слушание, говорение, чтение, письмо по говорению имеются трудности. Основная цель исследования - улучшение разговорных навыков учащихся по предметам преподающихся на казахском языке: обучение казахскому языку, географии, истории Казахстана.

Abstract

Relevance. Goal. Raising the skills of speaking reproductive skills for the Kazakh language as a second language is critical. The results of the previous year's SAT show that students are not fully convinced of their own thinking and justify their opinions. An experimental balance wheel and a SWOT-result show that students have 4 language skills: listening, speaking, reading, writing skills. The main purpose of the research is to teach the Kazakh language, geography, history of Kazakhstan, and to improve students' speaking skills.

Түйінді сөздер: *стартерлер, тірек сөздер, клишелер, сөйлеу дағдысы,*

Ключевые слова: *стартеры, ключевые слова, клиши, навык говорение*

Keywords: *starters, keywords, cliches, speaking skills*

Алдыңғы оқу жылының 10 сынып оқушыларының ТЖБ талдамасы оқушылардың оқыту қазақ тілде жүргізілетін пәндер бойынша төмен нәтиже көрсеткендігін аңғартты. Сондықтан орыс сыныбына қазақ тілде жүргізетін сабақ беретін: қазақ тілі, Қазақстан тарихы, география пәні мұғалімдері бірлесіп аталған сыныпта Lesson study бойынша зерттеу тобын құру қажеттілігін сезіндік. Зерттеу тобымен бірігіп, Теңгерім дөңгелегі мен SWOT–талдама жасау арқылы нақты оқушылардың айтылым дағдысын арттыру қажеттігін аңғардық. Осылайша зерттеу сыныбы мен тақырыбы анықталғаннан кейін аталған зерттеу тақырыбы бойынша отандық, шетелдік практик-ғалымдардың еңбектерін зерделедік. Мысалы, Ш.Мажитаева, С.Ажигенова оқушыларың сөйлеуге деген ынтасын арттыру мақсатында қолданылатын әдістерге төмендегілерді жатқызады:

1. Ауызша әдіс — теория және фактіге негізделген білімді қалыптастыруда қолданылады.

2. Көрнекі әдіс — материалдың мазмұнын көрнекілік арқылы түсіндіруде қолданылады.

3. Практикалық әдіс — тақырып мазмұнына сәйкес практикалық жұмыстарды жүргізу үшін қолданылады.

4. Ойын әдісі — оқушының сабаққа деген қызығушылығын ояту үшін қолданылады [1, 70 б.]. Ал Сенькова Т.А. «Шет тілін оқытудың қазіргі әдістемесіне сүйеніп, сөйлеу қарым-қатынасының келесі модельдерін ажыратады: 1) ресми жеке байланыс; 2) іскери әңгіме; 3) еркін сөйлесу; 4) топтық ресми әңгіме; 5) топтық әңгімедегі монолог; 6) көпшілік алдындағы мінбер сөз» [2, 56 б.]. Ал Марриам Башир, Мұхаммед Азем, Ашық Хуссейн Доғар «тіл үйренушілер сөйлеудің үш саласы болатындығын мойындауы керектігін ескертеді:

- механика (айтылым, грамматика, лексика): керекті сөздерді қолдану, дұрыс айтылуын қадағалау;

- функциялар (өзара әрекеттесу/қатынастарды құру): хабарламаның қай кезде маңызды екенін білу;

- әлеуметтік-мәдени ережелер мен нормалар (айналым, сөйлеу жылдамдығы, үзілістердің ұзақтығы, спикерлер, қатысушылардың салыстырмалы рөлдері): кіммен сөйлесу, қандай жағдайда, не туралы, қандай себеппен, қалай сөйлесу керектігін түсіну [3, 46]. Айтылым дағдысының ерекшелігі деп зерттеуші Левелт (1989) төмендегі ерекшеліктерді бөліп көрсетеді:

- тұжырымдау (мәтінді жоспарлау);
- қалыптастыру (мәтін құру);
- артикуляция (мәтінді айту);
- рефлексия (ойлану).

Зерттеу тақырыбы бойынша әдебиет көздерін зерделеу нәтижесінде зерттеу барысында қолданылатын ресурстар мен стратегиялар анықталды. Ресурстар мен стратегиялары анықталғаннан кейін бірлесіп жоспарлау үшін зерттеу тобының кездесу уақыты белгіленіп, А,В,С деңгейіндегі оқушылар белгіленді. Зерттеу тобының кездесу барысында сынып, сабақтың тақырыбы, жүргізу уақыты, ресурстар туралы ақпарат, оқу жоспарына негізделген оқу мақсаттары, оқу мақсатына сай бағалау критерийлері, сабақ кезеңдерінің логикалық байланыстылығы: кіріспе бөлім, негізгі бөлім, қорытынды, сабақты зерттеу мақсатына сай стратегиялар, ерекше оқу қажеттіліктері бар оқушыларды анықтау және саралап оқыту стратегияларына бағытталған әдістер мен тәсілдер талқыланды.

САУАЛНАМА

Сабақ жоспарын әзірлеуге дайындық барысында зерттеу топ мүшелері арасында талқыланатын сауалдар:

- Бұл сыныптың басқа сыныптан ерекшелігі қандай?
- Бұл сабақтың пәннің мәнмәтініндегі орны қандай?
- Тақырыптың сабақтастығы ескерілді ме?
- Оқу мақсаты мен күтілетін нәтижелері қандай?
- Таңдалған ресурстар оқушылардың қабілеттерін ескеріп таңдалынды ма?
- Зерттеу тақырыбына байланысты сабақ жоспарында қандай өзгерістер орын алды?
- Оқушылардың жетістіктері қандай әдістер арқылы бағаланады деп жоспарлануда?
- Осы сабақты жоспарлаудағы негізгі мақсатыңыз қандай?

- Мақсатыңызға жеткеніңізді қалай бағалаймын деп жоспарлап отырсыз?
- Жоспарланған әдіс-тәсілдердің тиімділігі неде?
- Қандай оқу формасын жоспарлап отырсыз? Неліктен?
- Сабақтың логикалық бірізділігін қалай жүзеге асырасыз?

1-кесте. Сабақ жоспарын әзірлеуге дайындық барысында зерттеу топ мүшелері арасында талқыланатын сауалдар

Келесі кездесуде сабақ жүргізуге жауапты мұғалім сабақ жоспарын зерттеу тобының мүшелері қарастыру үшін ұсынды. Сабақ жоспарын талқылап біткеннен кейін мұғалім сабақ жоспарының соңғы нұсқасын шығарып, сабақты бақылаушы мұғалімдерге ұсынып отырды. Талқылау соңында өзара сабаққа қатысу кестесі бірлесіп құрылды. Сабақты бақылаушылар әр сабақта белгілі бір фокусты бақылауда назарда ұстады. Алдын ала бақылаушылар мен сабақ жүргізетін мұғалім сабақтың мақсаты мен күтілетін нәтижесіне сай Ти-чарт бақылау картасын әзірлеп, сабақты бақылау барысында толтырылып отырды. Зерттеуші топтың басты мақсаты ретінде әр сабақта тірек сөздерді тиімді қолдану арқылы оқушылардың айтылым дағдысын арттыру деп белгіленді. Сондықтан да әр сабақта тірек сөздер арқылы оқушылардың өз пікірі мен ойын, көзқарасын толық жеткізуге бағыттау жүргізіліп, мақсатты түрде оқушылардың айтылым дағдысының артуы бақыланып отырды. Осылайша тарих, география, қазақ тілі пәніндегі тірек сөздер арқылы сөздік қорын ұлғайтып, өз көзқарасын толық жеткізуге тырысып, ілгерілеу байқалып отырды.

T-chart(Ти-чарт) бақылау парағы

Мұғалім: *Миянбекова А.Н.* Сыныбы: _____ Бақылаушы: _____ Оқу мақсаты: *ТЛ 4, А 4*

Реті	Берілетін тапсырмалар	Мұғалім әрекеті	Уақыты	Оқушы әрекеті
1	<i>Берілген тірек сөздердің мағынасын түсіндіру жұмысы: халим, тарази, ту тігу, аял қолу, іші тар, қу сүйек, пірат, дат</i>	<i>Мұғалім тақтаға сөздерді жабытырып, тірек сөздерді қаулап, мағынасын түсіндіру тапсырмасын береді</i>	<i>5 минут</i>	<i>А деңгейдегі оқушы халим, тарази, ту тігу, аял қолу сөздердің мағынасын түсіндіріп қала қоймай, әшідден икеандар кетіріп, әшідтің байланыстыра ағды қалған іші тар, қу сүйек, пірат, дат сөздерінің мағынасын түсіндірумен шектелді.</i>
		<i>Оқушының қателік ағырғын, дүріс бағдар беруге тырысты</i>		<i>В деңгейдегі оқушы халим, тарази, ту тігу, аял қолу, іші тар сөздердің мағынасын түсіндірді. Ал қу сүйек, пірат, дат сөздерінің мағынасын түсіндіруде қателік бағ алдырды.</i>
		<i>Оқушының тапсырманы ағырға отырып, өз сөзін талып жеткізуге тырысты</i>		<i>С деңгейдегі оқушы халим, тарази, ту тігу сөздердің мағынасын дүріс түсіндіре ағды. Ал аял қолу, іші тар, қу сүйек, пірат, дат сөздерінің мағынасын түсіндіруде тапсырманы ағырата алмағды.</i>
2	<i>«Қозғалысқа шығар» әдісі арқылы «Ескендір» поэзиясының негізгі айтымын көтерген мәселені тапқырау мағынасында қойылған сауалдарға жауап берді</i>	<i>Мұғалім күрделі деңгейде Сағдиені қала оқушы оқушының дәстүрлі дағдыға тырысты</i>	<i>7 минут</i>	<i>А деңгейдегі оқушы Ескендір поэзиясында көтерген мәселені тапқырап ағырға, тапқырау сөздерін дүріс тапқыра бері ағды. Поэзияның философиялық түйінін дүріс ағырға берді.</i>
		<i>Оқушының поэзияны түсініп ағырға тапқырау философиялық сауалдар жағды</i>		<i>В деңгейдегі оқушы поэзияның идеялық мағынасын, негізгі айтымын тапқыра тапқыра бері ағды. Бірақ мәселені философиялық түйінін ағырға тапқыра алмағды.</i>
		<i>Оқушының философиялық түйінін ағырға тапқырау философиялық сауалдар жағды</i>		<i>С деңгейдегі оқушы поэзияның идеялық мағынасын ағырға тапқыра, поэзияның негізгі философиялық түйінін ағырға, мәселені тапқырауға бағ алдырды.</i>

2-кесте. А,В,С деңгейіндегі оқушылардың және мұғалімнің әрекетін бақылау үшін қолданылған Ти-чарт бақылау картасы

Сондай-ақ, сабақ барысында бақылаушылар тарапынан фото, бейне жазбалар түсіріліп отырды. Сабақ аяқталғаннан кейін бақылған сабақты талқылау жүргізіліп отырды. Бұл талқылау барысында әр бақылаушы өз бақылау нәтижелері мен түсірілген фото-бейне жазбаларына сүйеніп сабақтың ұтымды және әлсіз тұстарын белгілейді.

3-сурет. Зерттеу сабағы барысында бақылаушылар тарапынан сабақтың ұтымды және жақсартар тұстарын талқылау үшін түсірілген сабақ кезеңдерінен көрініс

Сондай-ақ бақылаушылар талқылау барысында мұғалімнің сыни талдамасына кезек беріліп отырды. Сыни талдама барысында мұғалім өз сабағының мақсаты мен күтілетін нәтижесіне сай қандай әрекеттердің тиімді болғандығын, қандай әрекеттерді арттыру қажеттігін, оқу мақсатына жету барысында қандай тапсырмалардың дәл солай ұйымдастырылып берілуі мен күтілетін нәтижесі арасындағы айырмашылығын, ресурстардың неге дәл солай таңдалыну мақсатының оқыту барысында жүзеге асуы мен мен аспауын, жекелеген оқушылардың қабілеті мен дарыны қаншалықты ескерілгенін, бағалау құралдарының жоспарлау мен оқыту кезіндегі нәтижелілігін, тиімділігін, сабақ кезеңдерінің логикалық байланыстылығының, үздіксіздігінің көрінісі қалай жүзеге асқандығын, аспаса неге осы өзгеріс орын алғандығын талдады.

Зерттеу тобымен әр сабақта жүйелі түрде тірек сөздер кіріктірілген әдістер: *пазл сұхбат, ақпараттық олқылықтарды толықтыру, рөлдік ойын, дебат, мінбер сөз, көршіңмен талқыла, ойлан-жұптас-талқыла, қозғалмалы шеңбер* оқушылардың айтылым дағдысының артуына өзіндік үлесін қосып отырды. 1 және 2 тоқсанның айтылым дағдысы бойынша қалыптастырушы мен жиынтық бағалау қорытындысы төмендегідей өзгерістерді анықтады:

- оқушылар көтеріліп отырған тақырыпқа қатысты ойын ашық білдіреді;
- өз көзқарасын дәлелдеу үшін сендіру техникаларын қолданады;
- қорытынды пікір жасауда тірек сөздер арқылы түйінді ойды табады.

Әдебиеттер тізімі:

1. Ш.Мажитаева, С.Ажигенова. Ағылшын тілінде ауызша сөйлеуге үйретудің кейбір тиімді жолдары. Вестник Карагандинского университета. Серия «Филология». № 1(81)/2016
2. Сенькова Т.А. Методика формирования речевых навыков и основные принципы обучения говорению на иностранном языке. «Языкознание и литературоведение». 2014.
3. Marriam Bashir, Muhammad Azeem, Dr. Ashiq Hussain Dogar. Factor Effecting Students' English Speaking Skills. British Journal of Arts and Social Sciences Vol.2 No.1 (2011)

Кіріктірілген оқу технологиясын пайдаланып оқушылардың танымдық қасиеттерін арттыру

Искакова Анар Кабдрахмановна
Математика пәнінің мұғалімі
Қостанай қаласы

E- mail: Iskak1961@mail.ru

Аннотация

Кіріктіру – бұл бір оқу мазмұнының әр түрлі саладағы жан-жақты білімдермен тоғысуы, бір-бірімен араласып кетуі. Осы тектес сабақтарда оқушылардың бейнелі ой-өрісі дамып, пәннің жалпы мазмұнын өмірмен байланыстыру арқылы шығармашылық мүмкіндіктері ашылады.

Түйінді сөздер: кіріктіру, рухани жаңғыру, болашаққа бағдар, ұлттық салт-дәстүр.

Аннотация

Интеграция – это сочетание содержания одного обучения с разносторонними знаниями в различных областях, общение друг с другом. На подобных занятиях развиваются образные кругозоры учащихся, раскрываются творческие возможности, связывая общее содержание предмета с жизнью.

Ключевые слова: интеграция, духовная модернизация, ориентация на будущее, национальные традиции.

Abstract

Integration is a combination of the content of one training with diverse knowledge in different areas, communication with each other. In such classes develop imaginative horizons of students, reveal creative possibilities, linking the general content of the subject with life.

Keywords: integration. spiritual revival, future orientation, national tradition.

Еліміз өркениетті елдер қатарына қосыламыз деп қарыштап қадам басып жатқан тұста, білім жүйесіне де тың өзгерістер енуде. Қазақстан Республикасының «Білім беру туралы» Заңында: «Білім беру жүйесінің басты мақсаты – ұлттық және жалпыадамзаттық мәдени құндылықтар негізінде жеке тұлғаның қалыптасуына қажетті жағдай жасау» делінген.

Оқытудың жаңа технологиясы - оқытудың тиімді әдіс-тәсілдерін қолдануды, оқытудың әр түрлі әдістері мен формаларын біріктіруді, оқу материалын тиімді пайдалануды, оқудың сапасына білім мен біліктілікті жүйелеуді жүзеге асырады.

Қазіргі таңда Зияткерлік мектептердің білім беру бағдарламасы ұлттық және халықаралық тәжірибелердің ең үздік үлгілерін кіріктіруді көздейді. Кіріктірілген білім бағдарламасының алға қойған мақсаты айқын, бағдары жүйелі. Зиялы азаматты – сана әлеуеті жоғары дамыған, сын тұрғысынан және жаңашыл ойлай білетін, рухы мықты, өз білімін қоғамның алға басуына жұмсай алатын адамды тәрбиелеуге ұмтылады. Аталған білім беру бағдарламасында тәрбие мен оқыту ажырамас байланыста болады.

Ал жалпы кіріктірілген оқу дегеніміз не? Кіріктірілген оқу бағдарламасының артықшылығы неде? Кіріктіру – бұл бір оқу мазмұнының әр түрлі саладағы жан-жақты білімдермен тоғысуы, бір-бірімен араласып кетуі. Осы тектес сабақтарда оқушылардың бейнелі ой-өрісі дамып, пәннің жалпы мазмұнын өмірмен байланыстыру арқылы шығармашылық мүмкіндіктері ашылады. Кіріктірілген сабақтардың құрылымы нақтылығымен, сыйымдылығымен, орамдылығымен, сабақтың әр сатысындағы оқу материалының логикалық өзара келісімімен, материалдың зор ақпараттық мүмкіндігімен ерекшеленеді.

	Сабақтағы жоспарланған жаттығу түрлері	Ресурстар
<p>Сабақтың ортасы</p> <p>Жаңа тақырып бойынша тапсырма</p> <p>Түсіну Қолдану (5 мин)</p>	<p>Практикалық білім.</p> <p>Жаңа материалды өздігінен меңгеру. Bilim Land білім беру порталынан жаңа тақырыпқа байланысты бейнероликті көрсетемін. Оқушылар конспектіні пайдаланып жаңа тақырыптың негізгі ұғымдарын дәптерлеріне «түртіп» алады.</p> <p>Кері байланыс. Топтар жаңа тақырыпты бірлесе талқылап, ауызша негіздейді. Әрбір топ бір минут ішінде сабақ тақырыбы бойынша түсінгенін айтады. Әдісі: Бір минут.</p> <p>«Артығын тап» белсенді оқу әдісі Мақсаты: көбейткішті түбір таңбасының алдына шығару; көбейткішті түбір таңбасының ішіне енгізу; Бағалау критерийі: көбейткішті түбір таңбасының алдына шығарады; көбейткішті түбір таңбасының ішіне енгізеді.</p> <p>Ойлау дағдысының деңгейі: Білу, түсіну, қолдану.</p> <p>1) $\sqrt{75}$; $\sqrt{25}$; $\sqrt{\frac{150}{2}}$.</p> <p>2) $3\sqrt{3}$; $3\sqrt{2}$; $9\sqrt{\frac{1}{3}}$.</p> <p>3) $\sqrt{0,5}$; $\sqrt{\frac{1,5}{3}}$; $\sqrt{0,25}$.</p> <p>4) $\sqrt{41^2 - 5^2}$; $\sqrt{36 \cdot 46}$; $\sqrt{46(16+16+4)}$.</p> <p>Қалыптастырушы бағалау. Топтың мүшелері бірін-бірі өзара бағалайды. Дұрыс жауап интербелсенді тақтада көрсетіледі.</p> <p>Дескриптор: - дұрыс тұжырымды анықтайды; - жауаптарды негіздейді.</p> <p>Кері байланыс Топ мүшелері топ ішінде түсінбеген сұрақтарын талдайды.</p> <p><u>Қарқынды саралау</u></p>	 <p>https://bilimland.kz/kk/courses/math-kz/algebra/naqty-sandar/lesson/kvadrat-zhane-kub-tubirler</p> <p>Слайд 1 Есептердің шарты</p> <p>Слайд 1 Есептердің жауабы</p>

Жаңа тақырыпты меңгерту (Қолдану)

(15 мин)

«Қазына іздеу жолында» әдісі

Оқушылар күрделілік деңгейі әртүрлі есептерді шығару арқылы жасырылған ақпаратты табуы керек. Қазынаны сипаттап беруі керек.

Оқу мақсаты:

- көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығару және көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алу.

- қысқаша көбейту формуласын пайдаланып, квадрат түбір араласқан теңдеулерді шешу.

Бағалау критерийі

көбейткішті квадрат түбір белгісінің алдына шығара алады;

- көбейткішті квадрат түбір белгісінің астына алады;

- қысқаша көбейту формуласын пайдаланып, квадрат түбір араласқан теңдеулерді шешеді.

Ойлау дағдысының деңгейі:

Білу, түсіну, қолдану, талдау

I топ. Көк түстілер Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін пайдаланып төмендегі өрнектің сандық мәнін табыңдар.

Ә	$\frac{\sqrt{14}}{\sqrt{21} \cdot \sqrt{6}}$
Е	$\frac{\sqrt{15} \cdot \sqrt{3}}{9}$
Р	$\frac{\sqrt{2} \cdot \sqrt{5}}{2\sqrt{20}}$
Й	$\sqrt{2^6 \cdot 5^4}$
Б	$\frac{18}{\sqrt{3^4 \cdot 2^8}}$
Т	$\frac{6\sqrt{3} \cdot 3\sqrt{6}}{\sqrt{3^6}}$
К	$\frac{\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2}}{\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} \cdot \sqrt{2}}$

Табылған жауаптарды арнайы кестеге толтырады. Шыққан сөз бойынша қысқаша мәлімет дайындайды.

$\frac{1}{8}$	$\frac{1}{3}$	2	$2\sqrt{2}$	$\frac{\sqrt{5}}{3}$	$\frac{1}{2\sqrt{2}}$	$\frac{\sqrt{5}}{3}$	$\frac{3}{2}$
---------------	---------------	---	-------------	----------------------	-----------------------	----------------------	---------------

Үлестірме қағаз
А4 парағы

Үлестірме қағаз
А4 парағы

Үлестірме қағаз
А4 парағы

		0					
Б	Ә	Й	Т	Е	Р	Е	К

II топ. Қызыл түстілер

Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін пайдаланып төмендегі өрнектің сандық мәнін табыңдар.

Қ	$\sqrt{313^2 - 312^2} + \sqrt{82^2 - 18^2}$
З	$\sqrt{9 \cdot 4} + \sqrt{27 \cdot 3} - 6 \cdot \sqrt{81}$
А	$\sqrt{41^2 - 40^2}$
Т	$\sqrt{49} \cdot \sqrt{16} + \sqrt{36} \cdot \sqrt{64} - 3\sqrt{4}$
Н	$\frac{18}{\sqrt{3^4 \cdot 2^8}}$
Й	$\frac{\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2}}{\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} \cdot \sqrt{2}}$

Табылған жауаптарды арнайы кестеге толтырады. Шыққан сөз бойынша қысқаша мәлімет дайындайды.

70	9	$\frac{3}{2}$	105	9	-27	9	$\frac{1}{8}$
Т	А	Й	Қ	А	З	А	Н

III топ. Жасыл түстілер:

Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін пайдаланып төмендегі өрнектің сандық мәнін табыңдар.

О	$\frac{\sqrt{242}}{\sqrt{2}} + \frac{\sqrt{288}}{\sqrt{2}}$
Д	$\sqrt{313^2 - 312^2} + \sqrt{82^2 - 18^2}$
Б	$\sqrt{4 \cdot 100} + \sqrt{25 \cdot 0.09}$
А	$\sqrt{49} \cdot \sqrt{16} + \sqrt{36} \cdot \sqrt{64} - 3\sqrt{4}$
М	$\sqrt{8} - \sqrt{18} + \sqrt{32} + \sqrt{50} - \sqrt{72}$
Р	$\frac{18}{\sqrt{3^4 \cdot 2^8}}$
Ы	$\frac{\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2}}{\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} \cdot \sqrt{2}}$

Табылған жауаптарды арнайы кестеге толтырады. Шыққан сөз бойынша қысқаша мәлімет дайындайды.

<https://kk.wikipedia.org/wiki/>

Үлестірме қағаз
А4 парағы

Үлестірме қағаз
А4 парағы

[domyra-azaty-e-ardaty...](#)

Үлестірме қағаз
А4 парағы

105	23	$2\sqrt{2}$	21,5	$\frac{3}{2}$	$\frac{1}{8}$	70
Д	О	М	Б	Ы	Р	А

IV топ. Сары түстілер

Арифметикалық квадрат түбірдің қасиеттерін пайдаланып төмендегі өрнектің сандық мәнін табыңдар.

К	$\sqrt{8} - \sqrt{18} + \sqrt{32} + \sqrt{50} - \sqrt{72}$
Т	$\sqrt{313^2 - 312^2} + \sqrt{82^2 - 18^2}$
А	$\sqrt{4 \cdot 100} + \sqrt{25 \cdot 0.09}$
М	$\sqrt{49} \cdot \sqrt{16} + \sqrt{36} \cdot \sqrt{64} - 3\sqrt{4}$
Б	$\sqrt{48} - \sqrt{12} - \sqrt{108} + \sqrt{75} + \sqrt{27}$
Ш	$\frac{18}{\sqrt{3^4 \cdot 2^8}}$
Е	$\frac{\sqrt{2} + \sqrt{2} + \sqrt{2}}{\sqrt{2} \cdot \sqrt{2} \cdot \sqrt{2}}$
І	$8\sqrt{2} - 4\sqrt{18} - \sqrt{50}$

Табылған жауаптарды арнайы кестеге толтырады. Шыққан сөз бойынша қысқаша мәлімет дайындайды.

$4\sqrt{3}$	$\frac{3}{2}$	$2\sqrt{2}$	$\frac{3}{2}$	10		21,	10	21,
Б	Е	К	Е	Т		5	5	5
						А	Т	А

70	$\frac{3}{2}$	$\frac{1}{8}$	$-9\sqrt{2}$	105	$-9\sqrt{2}$
М	Е	Ш	І	Т	І

Қалыптастырушы бағалау.

Уақыт аяқталған соң топтар парақтармен алмасады.

Интербелсенді тақтада есептердің жауабы жазылған кесте шығады. Кесте арқылы келесі топ бірін-бірі өзара бағалайды.

Топпен бірге жұмыс кезінде оқушылардың оқудағы жетістіктерін бағалау

- ұстаздың әрбір топтың белсенділіктерін бағалауы;
- ұстаздың белсенді қатысып отырған оқушыларды бағалауы;
- өзін-өзі бағалау - топпен жұмыс кезіндегі оқушылардың өзін бағалауы.

Интербелсенді тақтада **Топтар** өздерінің жинақтаған мәліметтерімен таныстырады.

Үлестірме қағаз
А4 парағы

Үлестірме қағаз
А4 парағы

zher_asti_meshitteri

Оқу үрдісінде пәндерді кіріктіре оқыту: оқушының ойлау әрекетін белсендіруге, сабақтың ақпараттық сыйымдылығын арттыруға, сабақ үрдісінде өтілетін тақырыптың адам және қоғам өмірімен тікелей байланысына мән беруге, оқушылардың шығармашылық ойлауын дамытуға, олардың алған білімдерін өмірде қолдана білулеріне көмектеседі.

Бұл сабақ барысында оқушылар өте қызығушылық танытты. Қазақстан тарихы, география, этнографияға байланысты сұрақтар кіріктірілді. «Мәңгілік Ел» ұлттық идеясының құндылықтарын оқушы бойына сіңіру мақсаты жүзеге асырылды.

Сұрақтарға жауап беру үшін олар сын тұрғысынан ойлады, топпен бірлесе жұмыс істеді. Дұрыс шешім қабылдауға үйренді. Мен кіріктірілген сұрақтарды пайдаланып өткізілген сабақ оқушылардың пәнге деген қызығушылығын арттыруға септігін тигізеді деп ойлаймын.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. «Назарбаев Зияткерлік мектептері». Дербес білім беру ұйымы оқушыларының оқу жетістіктерін критериалды бағалаудың жүйесін енгізу тұжырымдамасы / nis.edu.kz сайты.
2. Қазақстан Республикасының заңы, Білім беру туралы, Алматы, 2015ж.
3. А.Бейсенбаева «Пәнаралық байланыс негізінде оқу процесі».

«К вопросу об эффективности речевого взаимодействия в процессе обучения иностранному языку»

Казымбекова М.И.
учитель английского языка
г. Костанай
E-mail: meruert_krg@mail.ru

Аннотация.

Шет тілін оқытудың құндылығы даусыз. Проблемалар көп оқытатын. Оған теория мен тәжірибе арасындағы алшақтықпен және білім беру қызметінің пассивті сипатымен тікелей байланысты Шет тілі сабақтарында ауызша сөйлеуді оқытудың тиімділігін арттыру мәселесі жатады, ал белсенді, білімді тұлға үздіксіз білім алуға, дамытуға, жетілдіруге қабілетті және қоғамның абсолютті құндылығына айналады. Шет тілін оқытудың құндылығы даусыз. Проблемалар көп оқытатын. Оған теория мен тәжірибе арасындағы алшақтықпен және білім беру қызметінің пассивті сипатымен тікелей байланысты Шет тілі сабақтарында ауызша сөйлеуді оқытудың тиімділігін арттыру мәселесі жатады, ал белсенді, білімді тұлға үздіксіз білім алуға, дамытуға, жетілдіруге қабілетті және қоғамның абсолютті құндылығына айналады. Мақала мақсаты – шет тілін оқыту барысындағы тілдік өзара іс-қимылдың ерекшеліктерін талдау және анықтау.

Аннотация.

Ценность изучения иностранного языка неоспорима. Есть много проблем с обучением. К ним относится, проблема повышения эффективности преподавания устной речи на уроках иностранного языка, которая напрямую связана с разрывом между теорией и практикой, и пассивным характером образовательной деятельности, в то время как активная, образованная личность способна к непрерывному самообразованию, развитию, совершенствованию и становится абсолютной ценностью общества.

Цель статьи – проанализировать и определить особенности речевого взаимодействия в процессе обучения иностранному языку.

Abstract

The value of learning a foreign language is undeniable. There are many problems with learning. These include the problem of improving the efficiency of teaching oral speech in foreign language lessons, which is directly related to the gap between theory and practice, and the passive nature of educational activities, while an active, educated person is capable of continuous self-education, development, improvement and becomes an absolute value of society. The value of learning a foreign language is undeniable. There are many problems with learning. These include the problem of improving the efficiency of teaching oral speech in foreign language lessons, which is directly related to the gap between theory and practice, and the passive nature of educational activities, while an active, educated person is capable of continuous self-education, development, improvement and becomes an absolute value of society.

The goal of the article is to analyze and determine the features of speech interaction in the process of teaching a foreign language.

Түйінді сөздер: шет тілі, тілдік өзара іс-қимыл, коммуникативтік дағдылар, білім беруді дамыту, қарым-қатынас, қарым-қатынас стильдері.

Ключевые слова: иностранный язык, речевого взаимодействие, коммуникативные навыки, развитие образования, общение, стили общения.

Keywords: foreign language, speech interaction speech interaction, communication skills, development of education, communication, communication styles.

Общепризнано, что требования к выпускнику общеобразовательной школы в области владения иностранным языком на сегодняшний день предполагают следующие умения: принимать участие в беседе с одним или несколькими партнёрами, выражая

своё мнение о фактах и событиях и отношение к ним; обсуждать прочитанное, давать информацию о текущих событиях, используя при этом периодическую печать, издаваемую на родном и иностранном языках. При этом учащиеся должны пользоваться обширным словарным запасом, соответствующими грамматическими структурами и видовременными формами. Однако, несмотря на это, зачастую непосредственное взаимодействие осуществляется заполнением пропусков в диалогах, составлением диалога по аналогии с образцом и т.п., в то время как реальное взаимодействие предполагает умение преподавателя организовать общение в форме полилога, предполагающей использование как диалогической, так и монологической речи с элементами неподготовленного высказывания. В этой связи, организация устноречевого взаимодействия на уроках иностранного языка является одной из наиболее актуальных проблем в современной методике преподавания иностранных языков [1, с.36].

Живое, словесное общение – это и наука, и искусство; они представляют собой две стороны одной и той же медали. И только во взаимодействии, в соединении того и другого возможно процветание той части культуры, которая называется ораторским искусством. Развитие речи тесно связано с физическим, умственным, этическим и эстетическим воспитанием человека. Только гармоничное развитие способствует становлению настоящего оратора.

Проблема исследования состоит в определении оптимальных способов развития умений и навыков речевого общения учащихся на уроке иностранного языка.

В настоящее время в современном обществе активно формируется наука об эффективном общении. Она формируется как интегральная наука, объединяющая, интегрирующая усилия представителей целого комплекса смежных наук - традиционной системной лингвистики, коммуникативной лингвистики, психолингвистики, прагмалингвистики, риторики, дискурсивной лингвистики, стилистики и культуры речи, психологии, теории массовой коммуникации, рекламы, персонал менеджмента, социологии, связей с общественностью, культурологии, этнографии, конфликтологии и др [2, с.31]. Таким образом, речевое воздействие - новая современная наука, предметом которой выступает эффективность общения.

Становление науки о речевом воздействии - яркая примета современного развития гуманитарного научного знания, ориентированного на практические потребности общества. Эта наука о выборе подходящего, адекватного способа речевого воздействия на личность в конкретной коммуникативной ситуации, об умении правильно сочетать различные способы речевого воздействия в зависимости от собеседника и ситуации общения для достижения наибольшего эффекта. Изучение правил и приемов эффективного речевого воздействия и популяризация этих сведений – важнейшая задача сегодняшнего дня. Современная наука о речевом воздействии межпредметна, она использует данные и методы разных наук. Ее базовая принадлежность коммуникативная лингвистика[3, с.211].

Большую роль в развитии современной науки о речевом воздействии сыграл еще один американский автор – Поль Л. Сопер, выпустивший прекрасную книгу «Основы искусства речи» (в английском оригинале – Basic Public Speaking, New York, 1956). Эта книга была дважды переведена на русский язык – в 1958 и 1992 г.г. Ее основные отличия от многих других пособий по риторике – простота изложения, исключительно практическая направленность, опора на реальные потребности выступающего, практические советы по отработке всех компонентов публичной речи – от конспектирования и составления плана до голоса. В ней много хороших образцов выступлений и упражнений. Но основное ее достоинство – в несомненной ориентации работы на эффективность публичного речевого воздействия, в связи с чем П.Сопера

можно с полным основанием считать вторым классическим представителем науки о речевом воздействии XX века после Д.Карнеги. Почему же именно в XX веке возникает наука о речевом воздействии? Причин этому несколько. Причины социально-политического характера: развитие свободы, демократии, появление идеи свободы личности, равенства людей потребовали науку, которая показала бы, как убеждать равного равного. Не случайно в античных демократиях речевое воздействие играло столь заметную роль и сошло на нет в средневековье, когда господствовали тоталитарные и религиозно-догматические формы правления.

В настоящее время люди «внизу» получили определенные права. Они перестали трепетать перед начальством, поскольку законы стали их защищать; профсоюзы, политические партии, различные общества стали выступать в защиту людей; права человека становятся постепенно важнейшей стороной общественной жизни развитых государств. Люди стали «оговариваться» - XX век стал «веком возражений» [3, с.59].

В нынешних условиях людей стало необходимо убеждать, причем всех (даже детей!). Стало необходимо убеждать широкий круг лиц, неравных друг другу по уровню образования, культуры и т.д., но требующих равного отношения. В демократических государствах стало необходимо убеждать на выборах, в условиях плюрализма мнений и политической жизни, в условиях политической борьбы - политикам стало необходимо учиться убеждать людей в своей правоте.

Причины психологического характера: с конца XIX века меняется концепция человека в обществе. Если ранее считалось, что человек примитивен, ленив, ему нужны кнут и пряник, и этим можно обеспечить его адекватное «функционирование» в обществе, то теперь представление о человеке меняется. Развитие культуры, литературы и искусства, возникновение научной психологии - все это привело к смене концепции человека.

Человек оказался сложным, разносторонним в психологическом плане, требующим дифференцированного подхода - словом, личностью. При этом личностью, как выяснилось, является каждый человек, а не только представители элиты, просвещенная часть общества, представители господствующих классов. Кроме того, XX век - век персонификации личности, то есть роста индивидуальной неповторимости личности, увеличения непохожести каждого отдельного человека на других (термин Б. Д. Парыгина). Увеличение непохожести людей друг на друга ведет к затруднениям в общении между ними, что и обуславливает потребность в науке об общении, в обучении общению [3, с.119].

Есть и чисто коммуникативные причины возникновения и развития науки о речевом воздействии в XX веке, то есть причины, связанные с развитием самого человеческого общения.

Для нашего времени характерно резкое расширение сфер общения людей, увеличение числа ситуаций, в которых необходимо вступать в общение и убеждать друг друга - не только в суде и на дворянских собраниях, как в прошлом. Расширяется само значение устной речи, она начинает выполнять все более разнообразные функции, играет все более существенную роль в обществе, что приводит к необходимости искать особые приемы в общении, уделять больше внимания разговорной речи.

Существуют и экономические причины, способствовавшие развитию науки о речевом воздействии: конкуренция, кризисы перепроизводства породили необходимость в науке о рекламе, «навязывании» товара, «завоевании» покупателей. Именно коммивояжеры были первыми, кто на себе осознал необходимость науки убеждать.

Кроме того, XX век принес и изменения в отношении к труду - люди начинают больше ценить интересную работу, что требует от менеджеров и руководителей умело организовать мотивацию подчиненных к труду: надо стимулировать их, мотивировать, убеждать. В современном западном менеджменте господствует мнение, что совершенствование техники перестает давать ожидаемый экономический эффект, больший эффект дает совершенствование управления производством (это называется «тихой управленческой революцией») [4, с.218].

Различные учёные рассматривают общение с разных точек зрения, что вызывает трудность в определении этого понятия. Однако на основе всех исследований можно сказать, что общение представляет собой многостороннее и многофункциональное явление, характер которого определяет и само взаимодействие.

Под педагогическим общением обычно понимают профессиональное общение преподавателя с учащимися на уроке и вне его (в процессе обучения и воспитания), имеющее определенные педагогические функции и направленное (если оно полноценное и оптимальное) на создание благоприятного психологического климата, а также на другого рода психологическую оптимизацию учебной деятельности и отношений между педагогом и учащимся. Между категориями «общение» и «деятельность» существует диалектическая взаимосвязь. Более того, можно утверждать, что существуют виды Деятельности, которые принципиально строятся по законам общения, а педагогическая деятельность – одна из них.

Таким образом, успешность учебной деятельности во многом зависит от индивидуального стиля общения педагога с учениками. Рассмотрев возможные стили общения, можно утверждать, что наиболее оказывается деятельностный демократический, дружеский стиль общения. Межличностное общение учащихся оказывает плодотворное влияние на процесс овладения иностранным языком.

Список использованной литературы

1. Назарбаев Н.А. Социальная модернизация Казахстана: Двадцать шагов к Обществу Всеобщего Труда Глобальный тренд социальной модернизации <http://www.kazpravda.kz/c/1341882404>, Казахстанская правда, 2012.

2. Государственный общеобразовательный стандарт образования Республики Казахстан. Высшее профессиональное образование. Бакалавриат. Специальность 05011900 «Иностранные языки: два иностранных языка» Астана, 2011. – 48 с.

3. Амонашвили Ш.А. Гуманно-личностный подход к детям [Текст] / Ш.А. Амонашвили. – М.: Институт практической психологии; Воронеж: МОДЭК, 1998. – 544 с.

4. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии [Текст] / С.Л. Рубинштейн. – СПб: Питер, 2000 – 712 с.

Для материалов из INTERNET:

5. Боброва Н.Е. К вопросу об обучении иностранному языку как средству коммуникации.- <https://cyberleninka.ru/article/n/k/2008/-voprosu-ob-obuchenii-inostrannomu-yazyku-kak-sredstvu-kommunikatsii> (21.09.19).

6. Шишова И.Е. Формирование социальной компетенции в процессе обучения иностранным языкам. - <https://cyberleninka.ru/article/n/2006/-formirovanie-sotsialnoy-kompetentsii-v-protseesse-obucheniya-inostrannym-yazykam> (16.10.19).

МАТЕМАТИКА САБАҚТАРЫНДА ОҚУШЫЛАРДЫҢ СӨЙЛЕУ ДАҒДЫЛАРЫН ДАМУЫ МАҚСАТЫНДА ЗЕРТТЕУШІЛІК ӘНГІМЕ ТӘСІЛІН ҚОЛДАНУ

**Карбаев Тулеген
Джумабекович**
«ПШО» ЖМ Қостанай қ.
филиалының тренері
Қостанай қаласы

Аннотация

Көптеген мұғалімдер бойынша математика сабақтарында оқушылардың коммуникация дағдылары төмен деген пікірлерін білдіреді. Мақалада осы мәселені шешу жолдарының бірі ретінде зерттеушілік әңгіменің коммуникация дағдыларын дамытуға әсерін бақылау бойынша өткізілген зерттеу нәтижелері берілген.

Аннотация

Многие учителя высказывают мнение о том, что у учащихся слабо развиты навыки коммуникации на уроках математики. В статье приведены результаты исследования влияния исследовательской беседы на развитие коммуникативных навыков как одного из путей решения данной проблемы

Abstract

Many teachers express the opinion that students have poorly developed communication skills in mathematics lessons. The article presents the results of a study of the influence of an exploratory talk on the development of communication skills as one of the ways to solve this problem.

Түйінді сөздер: зерттеушілік әңгіме, математика, сабақ, коммуникация..

Ключевые слова: исследовательская беседа, математика, урок, коммуникация.

Keywords: exploratory talk, mathematics, lesson, communication.

Математиканың мектепте оқытылатын басқа пәндерден басты айырмашылығы болып қоршаған ортаны құрайтын заттарды емес, ол заттарға тән сандық қатынастарды және кеңістіктік пішіндерді зерттейді. Математика пәнінің мұғалімдерінің алдында оқушылардың санасындағы бұл пәннің өмір мен күнделікті тәжірибеден алшақтығы, формалдығы туралы ойларын өзгерту деген күрделі мәселе тұр. Алайда, математика пәнінің мұғалімдері оқушыларды тәрбиелеу үдерісінде математикалық сауаттылықтың бір компоненті болып табылатын «аргументтерді келтіру дағдысына» көңіл аударады. Математиканы оқи отырып, оқушылар өз өмірлерінде алғашқы рет жауаптарын толық түсіндіру және дәлелдеу талаптарымен кездеседі. Алғашқы кезеңде бұл талап оқушыларды таң қалдырады, қорқытады, қажет емес деп көрінеді. Бірақ уақыт өте келе олар оған де үйренеді. Біз үшін ең бастысы болып – оқушылардың бір-бірінің жауаптарын сыни қабылдауға үйрету. Яғни, сыныптың немесе топта жұмыс жасағанда есептерді шешу кезінде дәлелді сөйлеу кезінде, басқа оқушылар мүмкін сұрақтарын ойлап отырып, оларды қоя алулары керек. Ал ондай сұрақтарға толық жауап берген оқушы өзінің жеңісін сезініп, одан әрі жұмыс жасауға ынтасы арта бастайды. Сонымен қатар, ол оқушы өзінің жеңіске логикалық аргументация көмегімен жеткенін де түсіне бастайды. Бірақ осындай жеңіске жету үшін оқушыға сөйлеуге машықтану керек. Ондай дайындық білім алушыға өз ойын логикалық және дәйекті түрде жеткізуге үйретеді.

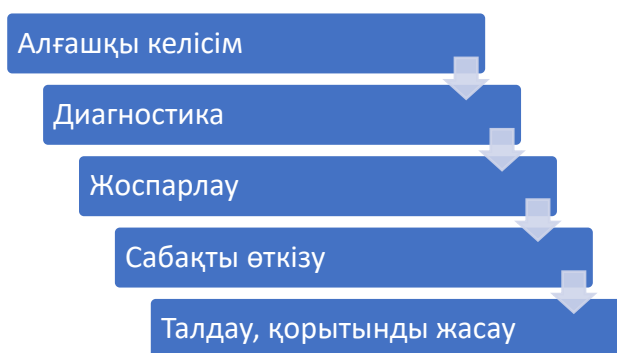
Осы іс-әрекеттегі зерттеуді бастауға мұғалімдердің математика сабақтарында оқушылардың сөйлеу дағдылары дамымағаны туралы сөздері алғышарт болды. Мысалы, мұғалімдер келесі пікірлерді білдірді: «Оқушылар математика сабақтарында өз ойларын

жеткізе алмайды», «Тақтаға шыққанда есептерді үндемей шығарады», «Есептің шартын ауызша айтқанда түсінбей қалады, өрнектерді жазып ала алмайды». Сонымен қатар, оқушылардың сөйлеу дағдыларына жаңартылған білім мазмұнының бағдарламаларында да талаптары бар. Олар «**Математика**», «**Алгебра**» және «**Геометрия**» пәндерін оқытудағы тілдік мақсаттар бөлімінде жазылған: Әр пәннің өзінің жеке сөйлеу стилі бар, оны нақты пәннің «**академиялық тілі**» деп атауға болады.

Осының бәрін ескере отырып, мектеп мұғалімдерімен келісе отырып, алдымызға келесі мақсатты қойдық: Мұғалімдерге математика сабақтарында оқушылардың коммуникативтік дағдыларын дамыту үшін зерттеушілік әңгімені ұйымдастыру жолдарын анықтауда қолдау көрсету.

Осы мақсатқа қол жеткізген кезде мұғалімдер оқушылардың сөйлеу дағдыларын дамыта алады деп сенеміз. Бұның нәтижесінде оқушылар өздерінің ойларын дұрыс, дәйекті сөйлей алуға, өзінің пікірін дәлелдей алуға, ересектермен және құрдастарымен қарым-қатынасқа түсуге үйренеді.

Мектеп мұғалімдерімен жұмыс келесі алгоритм бойынша өтті:

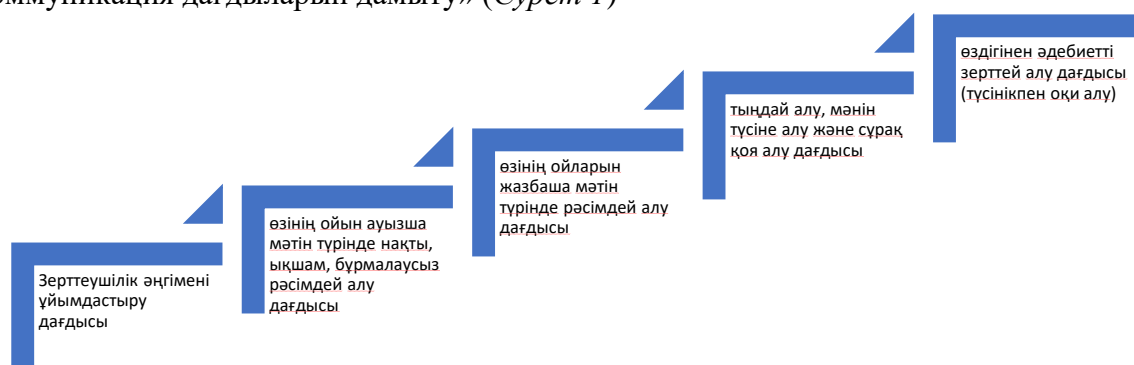

Алғашқы кезеңде жұмыс тәртібі мен рәсімдері туралы келісімге қол жеткізілді және болашақ зерттеу гипотезасы анықталды. Сонымен қатар теориялық материалдарымен танысу өтті. Мысалы «Зерттеушілік әңгіме» анықтамасымен таныстық: «Зерттеушілік әңгіме – мұғалімдердің оқушыларды әңгімеге тарту кезінде дамыту қажет болып табылатын әңгіменің түрі. Зерттеушілік әңгіме барысында оқушылар өз сыныптастарымен шағын топтарда жұмыс істейді. Оларда ортақ проблема болады, бұл мәселе бойынша бірлескен түсінік қалыптастырады; идеялармен пікір алмасып, бір-бірінің идеяларын талқылайды, баға береді; ұжымдық білім мен түсінікті қалыптастырады. Басқаша айтқанда, оқушылар бірге ойланады. Оқушылар зерттеушілік әңгімеге тартылғанда, өз ойларын дауыстап айтады; болжамдар ұсынып, талқылайды. Талқылау кезінде олар «мүмкін», «егер», «бәлкім» деген сияқты сөздерді қолданып, өз идеясын дәлелдеу үшін «сондықтан» деген сөзді пайдаланып, топ тарапынан қолдау қажет болғанда «Солай емес пе?» деген сұраққа сүйенеді.» [1]

Сонымен қатар мұғалімдермен бірге «Коммуникация» ұғымы мен оның түрлері туралы түсініктер зерттеуге қатысушылардың барлығы да бірдей түсінетініне көз жеткізілді. Осының нәтижесінде коммуникация дағдыларының төрт түрін ажыратады деген тұжырым негізге алынды:

- › өзінің ойын ауызша мәтін түрінде нақты, ықшам, бұрмалаусыз рәсімдей алу дағдысы;
- › өзінің ойларын жазбаша мәтін түрінде рәсімдей алу дағдысы;
- › тыңдай алу, мәнін түсіне алу және сұрақ қоя алу дағдысы;
- › өздігінен әдебиетті зерттей алу дағдысы (түсінікпен оқи алу). [2]

Бұл ортақ шешім негізінде келесі гипотеза тұжырымдалды: «Зерттеушілік әңгіме түріндегі диалогты ұйымдастыру арқылы математика сабақтарында оқушылардың төрт коммуникация дағдыларын дамыту» (Сурет 1)

Сурет 1. Математика сабақтарында Зерттеушілік әңгіме түріндегі диалогты ұйымдастыру жолы.

Келесі қадамда оқушылардың коммуникация деңгейін анықтау үшін келесі сауалнама көмегімен анонимді диагностика өткізілді:

Құрметті оқушылар!

Сауалнаманың келесі сұрақтарына жауап беріп, өздеріңнің топта атқаратын жұмыстарыңды бағалаңдар

Талдау үшін келесі шәкілді қолданыңдар

5 - әрдайым,

4 – жиі,

3- кейде,

2 - сирек,

1 - жоқ.

Таңдаған жауаптарыңды дөңгелетіп қойыңдар

Кесте 1 Оқушылардың коммуникативтік дағдыларын анықтауға арналған сауалнаманың түрі

номер	Сұрақтар	өзін-өзі бағалау				
		5	4	3	2	1
1	Келесі жағдайларда өзіңізді жайлы сезінесіңдер ме?					
	таныс топта жұмыс істегенде	5	4	3	2	1
	таныс емес топта жұмыс істегенде	5	4	3	2	1
2	Тапсырма орындағанда топта жұмыс істеу ұнайды ма?	5	4	3	2	1
3	Топта пікірінді қаншалықты жиі тыңдайды?	5	4	3	2	1
4	Топтың басқа мүшелерінің пікірін қаншалықты жиі тыңдайсың?	5	4	3	2	1
5	Ұжымдық талқылау барысында өз пікірінді өзгерте аласың ба?	5	4	3	2	1
6	Басқа балаларға сенімен бірге топта жұмыс істеу ұнайды ма?	5	4	3	2	1
7	Бірлескен жұмыс барысында туындайтын кекілжің (конфликт) жағдайларды баса аласың ба?	5	4	3	2	1
8	Тотық жұмысты қорғауға қаншалықты жиі қатысасың?	5	4	3	2	1
9	Бірлескен жұмыстың соңғы мақсатын қаншалықты нақты түсінесің?	5	4	3	2	1
10	Топтың бірлескен мақсатына барысында өзіңнің рөліңді, міндетіңді әрдайым анықтай аласың ба?	5	4	3	2	1
11	Топтық тапсырманың өзіңе қатысты бөлігін әрдайым сапалы орындайсың ба?	5	4	3	2	1
12	Жалпы тапсырманың өзіңе қатысты бөлігін әрдайым өзің орындауға тырысасың ба?	5	4	3	2	1
13	Өз команданың соңғы нәтижесіне жетуге әрдайым қызығушылық білдіресің бе?	5	4	3	2	1
14	Команданың жалпы нәтижесі үшін жауапкершілікті сезінесің бе?	5	4	3	2	1

15	Команданың басқа мүшелерін оқытуда қаншалықты жиі көмектесесің?	5	4	3	2	1
16	Топтың басқа мүшелерінен қаншалықты жиі қолдау, көмек аласың?	5	4	3	2	1

Сауалнама сұрақтарын келесі бағыттарды анықтауға мүмкіндік береді

- Ұжымдық тапсырманы орындау үшін әрбір қатысушының жауапкершілік дәрежесін – № 8, 11, 13, 14 сұрақтар;
- Топ мүшелерінің қарым-қатынасының дәрежесін – № 3, 4, 5, 15, 16 сұрақтар;
- Психологиялық жайлылық дәрежесін - № 1а, 1б, 6, 7 сұрақтар;
- Ұжымдық жұмысқа тартылу дәрежесін - № 2, 9, 10, 12 сұрақтар.

Сауалнама қорытындысы бойынша оқушылардың математика сабақтарындағы коммуникация деңгейі төмен екендігі тағы да расталды. Осы деректер зерттеудің бастапқы индикторы ретінде қолданылды.

Үшінші кезеңде болашақ сабақтар жоспарланды. Осы кезде тренердің рөлі – мұғалімдерге коуч болу болып табылды. Осы позициядан мұғалімдерге көмек көрсетудің бір жолы ретінде **сұрақтар қою** болып табылады. Коуч позициясынан мұғалімдердің рефлексиясын дамытуға бағытталған жеңі ең жиі қойылған сұрақтар: «Сіз бұл туралы не білесіз?», «Оны қолдану тәжірибеңіз қандай?», «Оны тағы қандай жағдайларда қолдануға болады?», «Қандай қорытынды жасадыңыз?», «Келешекте оны қалай жүзеге асыра аласыз?». Осы сұрақтар көмегімен, мұғалімдердің берген кері байланыстары бойынша, өткен тәжірибесіне сүйене отырып, жаңа қорытындылар жасауға мүмкіндік берілді. Сабақтарды жоспарлау барысында коммуникацияның төрт дағдысын дамытатын тапсырмалар құрастырылды. Төмендегі кестеде олардың мысалдары келтірілген:

Кесте 2 Коммуникация дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмалары бар жоспарлардың үзінділері

Өзінің ойын ауызша мәтін түрінде нақты, ықшам, бұрмалаусыз рәсімдей алу дағдысы;	Өзінің ойларын жазбаша мәтін түрінде рәсімдей алу дағдысы;			
<p>тапсырмалар жазылып тұрады, әр топтан кезектесіп бір-бір оқушыдан шығып тақтада жазылған бөлшекті оқып келіп өз тобының мүшелеріне айтады, топ мүшелері өздеріне жазып алады.</p> <p>А) Әр топтан бір оқушыдан кезектесіп, тақтада жазылған бөлшектерді оқып келіп, өз топ мүшелеріне жазғызады</p> <p>1-топ: $\frac{1}{2}$; үштен екі; $\frac{1}{100}$; он бірден жеті</p> <p>2-топ: алтыдан бес; $\frac{8}{7}$; $\frac{12}{12}$; тоғыздан бес; жиырмадан он жеті</p> <p>3-топ: ...</p> <p>Тақтада А4 жапсырылған тапсырмалар</p>	<p>б) 0,41;</p> <p>в) 2,004</p> <p>2. Ондық бөлшекті жазыңдар:</p> <p>а) жеті бүтін мыңнан он тоғыз; Жауабы: _____</p> <p>ә) бес бүтін жүзден жиырма жеті. Жауабы: _____</p> <p>Оларды аралас сан түрінде жаз.</p> <p>Бағалау: топтар бірін-бірі бағалайды</p> <p>Тапсырма №2</p> <p>Разрядтағы цифрлар неше бірлік, ондық, жүздік, біклік мың, ондық мың, жүздік мың бар екенін көрсетеді және осы сан шығу үшін оларды қосу керек.</p> <table border="1" data-bbox="821 1534 1189 1579"> <tr> <td>62</td> <td>6 ондық</td> <td>60 + 2</td> </tr> </table>	62	6 ондық	60 + 2
62	6 ондық	60 + 2		
Тыңдай алу, мәнін түсіне алу және сұрақ қоя алу дағдысы;	Өздігінен әдебиетті зерттей алу дағдысы (түсінікпен оқи алу).			

<p>Жұптық жұмыс Жаңа тақырыпты өз бетімен меңгеру тапсырмалары Кітапта берілген мәліметтерді 240 -244 беттердегі оқиды Сұрақ - жауап арқылы бағалау 1.Дөңгелек диаграмма салу үшін не білу қажет? 2.Секторға бөлу үшін нені білу керек? 3.Бағанды диаграмма салу үшін не білу қажет? 4.Сызықтық диаграмма салу үшін не білу қажет?</p> <p>Жаңа тақырыпты өз бетімен меңгеру тапсырмалары</p>		<p>3125саны 75-ке еселік пе болғи не ? «Түртін алу» стратегиясы Оқушылар оқулықпен жұмыс жасайды. Мәтінді оқып, белгілейді: Мақсаты: Жаңа сабақты меңгерту «V»-«білемін» «>»-« мен үшін жаңа білім» «+»-«білмеймін» «?»-«мені таң қалдырды»;</p> <p>Мәтінді оқып, белгілейді және оған жауап береді. Егерде білсеңіз, белгілеңіз: білемін, білмеймін, мен үшін жаңа білім, мені таң қалдырды. Сұрақтарға жауап беріңіз: «V», «>», «+», «?»</p> <p>Жауаптар: 1) 3125 : 75 = 41,666... 2) 3125 : 75 = 41,666... 3) 3125 : 75 = 41,666... 4) 3125 : 75 = 41,666...</p> <p>Қорытындыны оқушылар өздері тұжырымдайды. ҚБ:</p> <p>«Бас бармақ» тәсілі</p> <p>Барлығы түсінді</p>
---	--	--

Төртінші кезеңде жоспарланған сабақтар өткізілді және әрбір сабақ бақыланды. Бақылау кезінде оқушылардың ата-аналарының келісімі бойынша фото және бейне түсірілім жүргізілді. Сабақтан кейін оқушылардан кері байланыс алынды. Яғни, зерттеу барысы туралы сандық және сапалық деректер жинақталды.

Бесінші кезеңде өткен сабақтардың нәтижелері талдаудан өткізілді. Алынған деректерді талдау нәтижесінде зерттеу тобының мүшелері өткізілген іс-шаралар күтілген нәтижеге қол жеткізуге мүмкіндік берді деген қорытындыға келді. Оқушылардың пікірлері бойынша де осы зерттеу шеңберінде өткен сабақтардың мазмұнын толығырақ ұққандары аталды. Сонымен, топ мүшелері зерттеу гипотезасы ақиқат болды деген қорытындыға келді. Яғни, зерттеушілік әңгіме арқылы оқушылардың бойында коммуникацияның төрт дағдысын дамыту – тиімді жолдардың бірі.

Әдебиеттер тізімі:

1. Педагогикалық шеберлік орталығы. «Тиімді оқыту мен оқу» Қазақстан Республикасы педагог қызметкерлерінің біліктілігін арттыру бағдарламасы бойынша «Мұғалімге арналған нұсқаулық». Астана, 2016. 201 б.
2. Запятая О.В. Формирование и мониторинг общих умений коммуникации учащихся: методическое пособие. Красноярск: Торос, 2007. 136 с.

«Сабақты зерттеу: Қазақстан мектептерінің тәжірибесі»

Кожаниязова Гайни Магзумовна,
физика пәнінің мұғалімі,
Хакимова Сауле Жумагуловна,
математика пәнінің мұғалімі
Байгенжина Гүлдәурен Тыныштықбайқызы,
қазақ тілі пәнінің мұғалімі, Затобол
E-mail: gaini8@rambler.ru

Аннотация

Мұғалімнің инновациялық әлеуетін дамыту – бұл оның өзін-өзі дамыту үрдісі, ал дамытудың технологиясын меңгеруге педагогикалық мәселелерді шешуде маңызды роль атқаратын зерттеушілік іс-әрекеттер арқылы қол жеткізуге болады.

Өзектілігі: Зерттеушілік іс-әрекеттер арқылы тәжірибелік дағдыларды дамыта түсу, стратегиялық тұрғыда ойлануды меңгеру қажеттігі

Мақсаты: Оқу мен оқытуды жетілдірудің тиімді жолдарын зерттеу

Аннотация

Развитие инновационного потенциала учителя – это процесс его саморазвития, а освоение технологии развития достигается через исследовательскую деятельность, которая играет важную роль в решении педагогических проблем

Актуальность: Развитие практических навыков через исследовательскую деятельность, необходимость стратегического мышления

Цель: Изучение эффективных путей совершенствования обучения

Abstract

Development of the teacher's innovative potential – this can be achieved through the process of self – development, research and development, which plays an important role in solving pedagogical issues

Relevance: To develop practical skills through research activities, develop strategic thinking

Goal: To research the efficiency of studying and learning

Түйінді сөздер: зерттеушілік іс-әрекет, тәжірибелік дағды, ынтымақтастық, оқытуды жетілдіру

Ключевые слова: исследовательская деятельность, практические навыки, сотрудничество, совершенствование обучения

Keywords: To research activities, to practical skills, collaboration, the improvement of learning

Қазіргі заман педагогикасы - үлкен қарқынмен дамудағы ғылым. Сондықтан өзгерістерге толы бүгінгі күн оған ілесе отырып, ұстаздан кәсіби құзыреттілігін жоғарылауын, кәсіби қызметке байланысты мәселені шешуде дербестік пен шығармашылық таныта білуін, тез бейімделіп және өзін көрсете білуін талап етеді. Өмірлік және кәсіби мәселелерді шешу көп жағдайда заманауи білім берудің мақсаттарына сәйкес келетін «құзырлылық», «құзыреттілік» ұғымдарымен бейнеленетін қасиеттерге тікелей байланысты. Құзыретті жүзеге асыру іс-әрекетті табысты жүзеге асыру деп айтуға болады. Ендеше, әр ұстаздың негізгі мақсаты – өз кәсіби деңгейін үнемі дамытып отыру. Ал, кәсіби деңгейін дамыту зерттеушілік

қабілеттілікпен байланысты. Білім беру мазмұнын жаңғырту жағдайында бүгінгі заман талабы кәсіби шеберлік деңгейі жоғары, педагогика мен психологияны терең меңгерген шығармашылық әлеуеті жоғары мұғалімді қажет етеді. Бұл өз кезегінде оқыту үдерісінде мұғалімнің зерттеушілік қызметінің ролін арттырады. Сыни тұрғыда ойлайтын, ғылыми-әдістемелік білімі жеткілікті, кәсіби шебер мұғалім алдына қойған мақсатына үнемі іздену және өзін-өзі дамыту арқылы жетеді.

Ізденістің ең бір елеулі де, маңызды да, дәлелдемесі болатын, тәжірибе болып қалатын, адамды дамыта түсетін жұмыс – зерттеу жұмысы. Зерттеу арқылы көп мәселенің шешімін тауып, жетістікке жетуге болады. Мұғалімнің зерттеушілік құзыреттілігі - кәсіби дамудың бір жолы. Зерттеушілік құзыреттілік өз бетінше жаңа білім жүйесін алу және меңгеруде саналы түрде дайындықтан көрінетін қасиет деп сипаттауға болады. Сонымен қатар ойлау процесі мен зерттеушілік белсенділіктің даму деңгейін көрсетеді: мәселені анықтау және оларды шешу жолдары туралы болжамдар құру, міндеттер қойып, оларды шешуді негіздеу. Зерттеу ортасына оқу материалының мазмұнын білу, зерттеуді ұйымдастыру мен жүргізу жайлы білім, зерттеудің ғылыми әдістерін білу сияқты қажетті білімдер тобы жатады. Зерттеу жүргізу іс-әрекетсіз мүмкін емес. Зерттеу жұмысында зерттей алу біліктілігі маңызды: яғни ғылыми ізденіс жүргізу, зерттеудің мазмұнын, мақсатын, логикасын, бағдарламасын жасау, тиімді әдістерді таңдап алу және қолдану, оның нәтижесін өңдеу, ғылыми тұрғыдан талдау, қорытынды жасау.

Қандай саладағы болмасын, зерттеулер – сол салада жаңа мәліметтерді алуға бағытталған ғылыми ізденіс үдерісі. Зерттеудің басты мақсаты мен міндеті деректер мен құбылыстарды түсіндіру және оларды алдын ала болжау, нәтижесін көру болып табылады.

Білім беру үдерісінде жүйелі зерттеулер нәтижесінде педагогиканың теориялық және практикалық жетістіктерін, оқу мен оқытудың оң және кері тұстарын талдай отырып, бағалауға болады, яғни нақты түйіндер туындайды, педагогикалық жүйелілікті дамытудың модельдері ұсынылады. Зерттеу - педагогикалық қызметтің заңдылықтарын ашуға мүмкіндік беретін, іргелі, нәтижеге бағдарланған іс.

Зерттеушілік құзыреттілікке ие тұлғаның негізгі сипаттамасына өзін-өзі жетілдіруге деген үнемі құштарлық пен қабілеті, танымдық белсенділігі және дербестігі жатады. Зерттеушілік іс-әрекет шығармашылық іс-әрекетпен байланысты. Өз мүмкіндігін білетін зерттеушілік қабілетті мұғалім оқытуда тиімді әдіс-тәсілдерді таңдай отырып, табысты оқыта алады. Бұл ретте жаңа технология мұғалімнің мүмкіндігін қуаттандыратын құрал болып табылады.

Қазіргі заман қажет ететін мұғалім - қоғамдық дамудың деңгейінен көрінетін, оның әлеуметтік парызына жауап беретін, жаңалыққа жаны сергек, педагогикалық құбылыстардың барысын идеялық адамгершілік тұрғысынан шеше алатын, жаңаша ойлау дағдысын меңгерген, балалардың талапкерлігі мен қабілетін, өздігінен еркін дамуын ұйымдастыра алатын, әрі шығармашылықпен еңбек ете алатын, кәсіби шеберлігі дамыған шығармашыл тұлға.

Зерттеуші мұғалім зерттеу барысында өзінің жеке идеяларын инновациялық тәжірибеге айналдыра алады, зерттеуімен мектепшілік, аудандық, облыстық әдістемелік конференцияларда, семинарларда бөлісе алады, кәсіби байқауларға қатыса алады. Осындай іс-шараларда әріптестерін қызықтыратын мәселелерді шешу жолдарымен бөлісіп, талдауға қатысады, түзетулер енгізеді, озағ тәжірибеге енгізе алады. Сонымен қатар, мұғалімнің зерттеушілік қабілеті алдыңғы қатарлы педагогикалық тәжірибені меңгеруде, өз қызметін, жақсы қасиеттерін, мүмкіндігін білуде, өз тәжірибесі мен ұжымдарының тәжірибесін талдауда және жалпылауға қатысуда, әдістемелік қиындықтарды анықтауда, оларды шешу жолдарын іздеуде, оқыту

технологияларын зерделегенде мұғалімнің жеке зерттеу қызметінің қажеттілігін түсінуі, оқу бағдарламаларын дайындауға қатысуы, жаңа оқыту технологиясын меңгеруі және жұмыс істеуі т.б. тәжірибе жинақтау нәтижесінде қалыптасады. Инновацияны жете түсініп, инновациялық әдіс-тәсілдерді мектеп өміріне кеңінен енгізу өскелең ұрпақтың саналы да, сапалы білім алуының бірден-бір шарты болып табылады.

Зерттеудің ең қолжетімді түрінің бірі - өзара сабақтарға қатысып, оқу мен оқытуды жақсарту мақсатында сабақтағы іс-әрекетті зерттеу жұмыстарын жүргізу. Бұл тәсіл – мұғалім тәжірибесі саласындағы білімді жетілдіруге бағытталған, сабақтағы іс-әрекеттегі зерттеудің ерекше үлгісі болып табылатын ынтымақтастық педагогикалық тәсіл.

Мектептерде мұндай зерттеулерді жүзеге асыру үшін құрылған мұғалімдер топтарын шағын қоғамдастықтың бастауы ретінде қарастыруға болады. Осы тәсілді қолдана отырып, мұғалімдер сабақты зерттеп, оны зерделеу барысында оқыту мен оқуды жетілдіру арқылы өздерінің кәсіби шеберлігін дамыта алады, тәжірибелі мұғалімдермен қатар, жас мамандарға да кәсіби жетілуге көмектеседі. Себебі, бірлескен топ жұмыс жасайды, жоспарлау, қадағалау, талдау арқылы мұғалімдер оқыту туралы бірлескен пікір қалыптастырады. Зерттеу барысында бақылаған нақты сабақты жеке жоспарлаған сабақтарымен салыстырады. Бұл - мұғалімдерге өздерінің әдетте мән бермейтін, елемейтін нәрселерді аңғаруларына мүмкіндік береді.

Сабақты зерттеу - оқытуды жетілдірудің ерекше тәсілі, оқыту үрдісінде өте маңызды орын алады. Ең маңыздысы мұғалімнің зерттеу қабілеті жетіледі. Сабақты зерттеу әдісі мұғалімдердің кәсіби біліктілігін тұрақты түрде дамытудың тиімді амалы деуге болады, мұғалімдерді тұрақты түрде, толассыз кәсіби шеберлігін дамытуға ынталандырып, ұжымдағы ынтымақтастықты дамыта түседі, мұғалімдер топтарының мәселені белгілеп, оны шешу жолдарын талдауын, зерттеуді бірлесіп жоспарлауын, оны жүзеге асыруын және оқуды талдауын көздейді, оқу мен оқыту тәсілдерінің ықпалын күшейте түседі. Сабақтың сапасын жақсарту үдерісі ғана емес, оқушылардың белсенділігін арттыруда да маңызды болып табылады.

Мұғалімнің кәсіби дамуының негізгі шарты - құзыреттілікті арттырудың жаңа мүмкіндіктерін іздеу. Зерттеу жұмысы осы бағытта бірден бір жолы деп санауға болады. Зерттеулер белгілі кезеңдегі күрделі мәселелердің жауабын табуға мүмкіндік береді, жаңа идеялар туындайды, ғылым мен практиканың мүмкіндік деңгейін сипаттайды.

Мектепте туындайтын негізгі мәселені нақты басымдыққа алып, зерттеу тақырыбы анықталғаннан кейін зерттеу нысаны, мақсаты мен міндеттері айқындалады, зерттеу жоспары құрылып, негізгі шаралар жасалады. Зерттеу нәтижесінде бірқатар мәселелер шешілетіні мәлім.

Оқу және оқыту әдістемесінің дами түсуінің басты шарты – педагогтардың бірлескен іс-әрекеті. Егер тәжірибелік ізденістер педагогикалық әдістер жүйесін жете білуімен жүргізілетін болса, педагогтың зерттеушілік қабілеті дамитын болса, онда оқыту табысты болары сөзсіз.

Қазіргі ақпараттық қоғамда білім берудің негізгі талаптары білімді үздіксіз жетілдіру және оқыту үрдісін жандандыру болып табылады. Оқушы өз қабілеттерін, іскерліктерін қаншалықты жүзеге асыруы оқушының көңіл-күйіне ғана емес, оның оқу үрдісіне қатынасы және оның дамуына әсер етеді. Тек белгілі бір білім қорына ие азаматты тәрбиелеп қана қоймай, сонымен қатар, еңбек сүйгіш, табысты, өмірге икемді, білім негіздерін терең меңгерген, зиятты, өз ұстанымы мен көзқарасы бар, табанды азамат тәрбиелеу үшін оқыту үдерісін жетілдіруде зерттеу әдістері маңызды роль атқарады. Мақсаттан нәтижеге жету оқыту әдістері арқылы жүзеге асады. Сондықтан зерттеу тәжірибесі арқылы білім беру мен тәрбиелеудің сапасын көтеруге, әрбір пәнді оқытудың ғылыми деңгейін жоғарылатуға болатыны анық. Ендеше, тиімді оқытуды

қамтамасыз ететін, яғни мектепте оқу үдерісінде нәтижелі білім беруді басқарудың тиімді тәсілдерінің бірі іс-әрекетті зерттеудің берері мол. Оның тиімділігі педагогтың кәсіби өсуін және өзін-өзі дамытуын, өзін-өзі дамытуға және өзін-өзі жетілдіруге мотивациялық әзірлігін, мектептің ақпараттық-әдістемелік кеңістігі аясын кеңейтуді, педагогтың ақпараттық біліктілігін, бұл оның ақпаратты іздестіру мен өңдеу тиімділігін, ақпараттық-коммуникациялық заманауи технологияларды пайдалана отырып, жұмыс жүргізуге, топтық қызмет пен ынтымақтастыққа әзірлігін қамтамасыз етеді.

2018-2019 оқу жылы сыныптардың ішінде мектеп бойынша білім көрсеткіштері, яғни білім сапасы төмен болуына байланысты 3 «Ә» және 8 «В» сыныптары таңдап алынып, «Оқушылардың ынтасы мен белсенділіктерін арттыруда зерттеу әдісінің маңыздылығы» тақырыбында 8 «В» сыныптың химия және 3 «Ә» сыныптың математика пәндері сабақтарындағы іс-әрекеттерді зерттеу жұмысы жүргізілді. Ондағы мақсат - оқушылардың ынтасы мен белсенділіктерін арттыру. Сабақтағы іс-әрекетті зерттеудің барлық талаптары, мүмкіндіктері қарастырылды. Зерттеу мәселесі бойынша білім алушылардың әрекеттері бақыланып, олардың оқудағы жетістіктері мен қиындықтары айқындалып, сабақты талдағанда осы деректер ескеріліп, сабақты жақсартуға бағытталған жоспарлар қолданылды. Зерттеуге алынған сыныптардың пән мұғалімдері, химия пәнінің мұғалімі Еримбетова Г.Т., бастауыш сынып мұғалімі Қасымова І.Қ. жас мамандар болса да, сабақтарды құрылған жоспарлар бойынша өте жақсы деңгейде өткізді. Екі сыныпта да алғашқы сабақта оқушылардың сабаққа қатысу белсенділіктері өте төмен болды. Мұғалімнің басты қағидаты – оқушының өте аз болса да, алға дамуын байқау және оның жетістігін қолдау. Бірден ынтасы мен белсенділіктері 3-4 сабақта артып кетпейтіні анық, бірақ жетістік аздап болса да алға жылжудан басталды, оқушыларда да, мұғалімдерде де елеулі өзгерістер байқалды. Сабақтарда тапсырмаларды орындау барысында біртіндеп қызығушылық таныта бастағандар саны қосыла бастады. Сабақ өткізген пән мұғалімдерінің пікірлері: осындай топтасу, бірігіп жұмыс істеу нәтижесі оларға оқытудағы қиындықтарды шешуге жол ашады. Ерекше әсер алғандарын айтып, осындай зерттеулердің берері мол екеніне сенімді. Оған дәлел - І.Қ.Қасымованың өзінің зерттеу туралы ойларымен, жалғастыру бойынша ұсыныстарымен педагогикалық кеңесте бөлісуі.

Биылғы оқу жылы қазан айында «Қалыптастырушы бағалау – сөйлеу дағдысын арттыру негізі» тақырыбында 8 «Ә», 9 «Ә» сыныптың қазақ әдебиеті, 9 «Б» сыныптың тарих сабақтарында оқушылардың іс-әрекеттерін зерттеу жұмысы жоспарланып, жүргізілді. Бұл сыныптарды таңдауға барлық пәннен басым көпшілігінің тілдік қоры аз, сұрақтарға қысқа жауап бере салуы немесе түсіндіре алмауы, жазба жұмыстарында ойын жеткізе алмаулары себеп болды. Зерттеудегі мақсат - сыныптағы оқуды жетілдіру арқылы тілдік қорды молайту, сөйлеу мәдениетін дамыту. Сабаққа қатысушы топтан басқа, қызығушылық танытып, сабаққа қатысушы мұғалімдер де аз болған жоқ. Олардың пікірлері де тыңдалды.

Қазақ тілі және әдебиет пәнінің мұғалімдері Бүркітбаева А.М. және Нуржанова С.Т., тарих пәнінің мұғалімі Тастайбаева Н.Ә. сабақтарды жоғары дәрежеде өткізді. Оған дәлелдің бірі – оқушылар мен қатысушылардың пікірлері, жазбалары, бақылау парақтары. Бұл сабақтарда басында оқушылардың өздеріне деген сенімсіздігі, оқуға деген ынтаның төмендігі байқалды. Кейіннен өздеріне назар аударылғанын сезіне бастағандай, іс-әрекетке көше бастады. Жеке жұмыс жасауда үлестірмеде 4 тапсырма беріліп, оқушы өзінің таңдауы бойынша біреуін орындайтыны тапсырылды. Бұл әдіс оқушылардың өз еркі бойынша таңдауына, әрі белсенділік танытуға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, жұмыстарын басқалары бағалап отыруы оқушыларда жақсы әсер

қалдырды (Нуржанова С.Т. сабағында). Әр оқушы өзіне берілген тапсырмаға, басқаны бағалауға жауап беру үшін сөйлейді. Сабақ сайын сөйлейтін болса, сөйлеу мәдениетін, тілдік қорын кеңейтуге болады. Әр сабақ өзінше ерекше. Әрбір оқыту әдісі – белгілі бір мақсатқа жетудің құралы.

Биылғы оқу жылы мектепте осындай іс-шараға қатысушылар, яғни сабақ бергендер, зерттеуші топтар мүшелері, сабаққа қосымша қатысқандар оң әсер алып, тиімділігін сезініп, ұсыныстары бойынша бірлестіктерде осындай тиімді зерттеулер өткізу жұмыстары жоспарланып, жалғасын таппақ.

Қорыта келе, жұмыс нәтижелі болу мақсатында мектепте барлық деңгейде тиімді топтар құруға және мұғалімдердің кәсіби қауымдастығына ерекше назар аудару қажет деп ойлаймыз. Себебі, топта жұмыс жасай жүріп, тәжірибелік дағды қалыптасады, өз жұмысында да өзіндік талдау жасап, өзінің іс-әрекеттерін зерделеп, өзіне баға бере алатын болады, ол - өзін жетілдіруі, оқу мен оқыту үдерісін жақсартуда өз үлесін қосатыны сөзсіз. Бірлесіп, топтасып оқу - өзекті мәселені шешу жолдарын іздей отырып, қиындықты жеңуге ұмтылдыратын әдіс.

Әдебиет тізімі:

1. Бұзаубақова К.Ж. Мұғалімнің инновациялық іс-әрекетке даярлығын қалыптастырудың теориясы мен практикасы, -Алматы: «Жазушы» баспасы, 2009, 155-195 б
2. Мұғалімге арналған нұсқаулық, Астана, 2014, 48-51 б

ИССЛЕДОВАНИЕ УРОКА: ФОКУС НА ИНКЛЮЗИВ

Колесникова Ирина Евгеньевна
учитель-лидер КГУ «Урицкая школа-лицей
отдела образования акимата
Сарыкольского района»,
ir.kolesnikova2010@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты.

Бұл мақалада білім беру мазмұнының жаңартылған бағдарламалары бойынша инклюзивтік сыныптарда Lesson Study сабағының бірқатар зерттеулері бойынша педагогикалық қызмет тәжірибесі қарастырылады. Автор бастауыш мектепте ерекше білім беру қажеттілігі бар балаларды оқытуды сәтті ұйымдастыру үшін зерттеу жұмысын әдістемелік сүйемелдеу жүйесін сипаттайды. Қорытындылар мен ұсыныстар ұсынылады. Сонымен қатар инклюзивті сыныптарда бастауыш сынып педагогының жұмысы үшін өзекті құрал ретінде зерттеу қызметінің өнімдері ұсынылды.

Аннотация

Актуальность. Цель.

В данной статье рассматривается опыт педагогической деятельности по исследованию урока Lesson Study в инклюзивных классах в разрезе обновлённых программ содержания образования. Автор описывает систему методического сопровождения исследовательской работы для успешной организации обучения детей с особыми образовательными потребностями в начальной школе. Предлагаются выводы и рекомендации. А также представлены продукты исследовательской деятельности, как актуальный инструментарий для работы педагога начальной школы в инклюзивных классах.

Abstract

Relevance.Goal.

This article discusses the experience of pedagogical activity in a number of the Lesson study in inclusive classes in the context of updated educational curriculum. The author describes a system of methodological support for research for the successful organization of training for children with special educational needs in primary school. Conclusions and recommendations are proposed. And also the products of research activities are presented, as an actual tool for the work of an elementary school teacher in inclusive classes.

Түйінді сөздер: зерттеу, инклюзивті білім беру мәселелері, ұсынымдар, зерттеу өнімі

Ключевые слова: исследование, проблемы инклюзивного образования, рекомендации, продукт исследования

Keywords: research, problems of inclusive education, recommendations, product of research

Образование всегда было неотъемлемым правом человека. Сегодня в системе образования приоритетным направлением является обучение детей с особыми образовательными потребностями. Вопросы обеспечения жизнедеятельности детей данной категории определены в Законах Республики Казахстан «Об образовании», «О правах ребенка в Республике Казахстан», «О социальной и медико-педагогической коррекционной поддержке детей с ограниченными возможностями», а также в ряде нормативных правовых актах. Имея равные со всеми другими детьми права на образование и творческое развитие, в жизни дети с ограниченными возможностями нередко лишены возможности реализовать это право в полной мере. Следовательно, проблема, которую необходимо решить нам - педагогам: создание условий для успешного включения детей с ООП в школьное сообщество. [2]

Каждому педагогу известно, что в этом вопросе существуют противоречия: между требованием к инклюзивному образованию – сделать доступным образование для всех, независимо от индивидуальных особенностей ребёнка и педагогическим

консерватизмом при отсутствии конструктивного инструментария. Под инклюзивным образованием понимается система и процесс включения детей с особыми образовательными потребностями в общеобразовательные школы, и создание для них условий на получение качественного образования. [1]

Учителя в растерянности: как обучать наравне с другими, как предлагать информацию для усвоения одинаковую для всех без упрощения, как ссоры и сочи проводить на общих основаниях.

Как правила за помощью и советами, как работать с детьми данной категории, учителя обращаются к психологам. Психологи дают советы, как работать с тем или иным ребёнком. Но зачастую это не работает, потому что психолог рассматривает ребёнка в индивидуальном порядке, а педагогу нужно развивать личность при включении их в общую группу. Учитель опять разводит руками, и в лучшем случае посадит ребёнка за последнюю парту и будет осуществлять индивидуальный подход инструментарием 90-х годов, оторвав ребёнка от всего класса.

Проведя ряд исследований, мы уверены в том, что помочь учителю разработать систему работы в инклюзивном классе могут коллеги-наблюдатели, которые со стороны фиксируют практику преподавания и обучения конкретного учителя в конкретном классе и дадут советы по организации правильной работы в условиях инклюзива. По сути, речь идёт об Исследовании урока - Лессон стади.

Планируя проведение исследований, мы предложили всем педагогам школы принять участие в анкетировании, и выяснили, что вызывают сомнения в успешном обучении детей с диагнозом ЗПР три фактора: слабые навыки коммуникации детей с ООП, неумение использовать ресурсное обеспечение для собственного обучения, а также отсутствие навыков оценивания. Эти вопросы и легли в основу исследований.

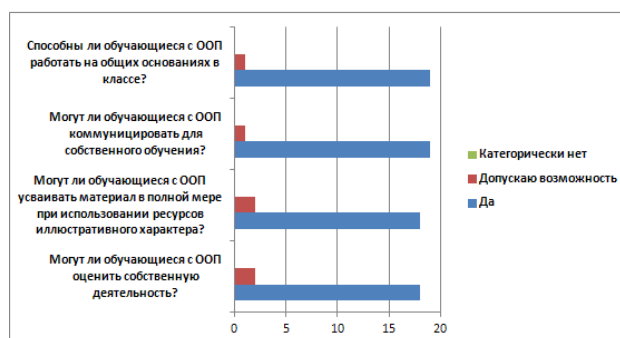
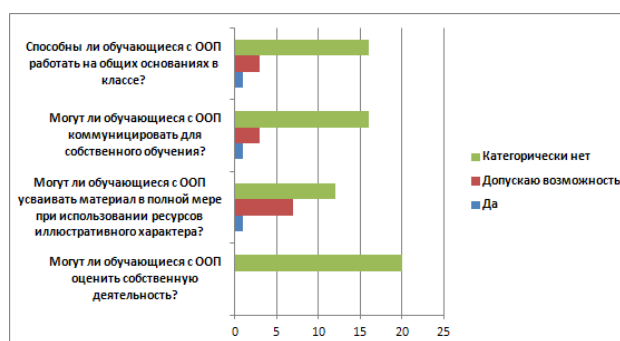
В течение года была проведена триада исследований. Мы предположили, что исследование, базирующееся на реальной практике преподавания и обучения, способствует поиску конкретного решения для осуществления педагогами инклюзивного образования в общеобразовательных школах.

Первое исследование мы проводили в октябре 2018 года по проблеме «Вовлечение в групповую коммуникацию детей с ООП для успешного обучения».

Второе исследование было проведено в январе 2019 г. по проблеме

«Использование иллюстративного материала на уроках с целью повышения мотивации детей с особыми образовательными потребностями к учению». Третье исследование проводилось в марте 2019 г. «Адаптивная система самоконтроля детей с особыми образовательными потребностями, как фактор оценивания собственной деятельности».

Репрезентативная выборка педагогов для исследования составляла 20 учителей начального звена, большинство из которых были уверены в том, что детей данной категории нужно обучать по упрощённым программам и в

индивидуальном порядке. После проведённых исследований педагоги поменяли своё убеждение. Это можно увидеть на диаграмме.

Какие же рекомендации были выработаны по материалам трёх исследований?

- Во-первых, мы чётко определили, что детей данной группы нельзя постоянно отделять от других детей. Это объединение позволяет им делать новые открытия. Пусть самые маленькие, но открытия. Важно сформировать у этих детей поисковые способы ориентировки при выполнении задания. Ведь в процессе поискового опыта ребенок отбрасывает неудачные, нерезультативные варианты и больше к ним не возвращается. Он, как бы, фиксирует удачные пробы, стараясь их повторить.

- Во-вторых, использование иллюстративного материала положительно влияет на усвоение не только программного материала, но и учит применять его в жизни. Учителю необходимо подбирать ресурс общий для всех, для этой категории детей дополнять ресурс иллюстративным материалом без упрощений.

Инклюзивное образование предполагает высокий уровень обеспеченности ресурсами. Однако, на мой взгляд, оно требует не больше ресурсов, чем обучение ребенка с особыми образовательными потребностями в специальной школе. Другими словами, то, что требуется - это перераспределить ресурсы так, как это делают во многих странах, на основе принципа «ресурсы идут за учеником». И современная школа способна обеспечить необходимые условия для успешного развития детей с особыми образовательными потребностями.[3]

- В-третьих, дети с особыми образовательными потребностями могут оценить свою деятельность, если им предложить в качестве помощи, дескрипторы по которым каждый обучающийся может себя оценить, а для детей с ООП обязательно использовать пошаговый компонент, раскладывая каждый дескриптор на логичные сегменты.

Напомним основные формы занятий, зависящие от количества участников процесса:

- Индивидуальное обучение – индивидуальные задания на уроке, задания на дом.
- Парное взаимообучение (стабильные пары или пары сменного состава) - объясняют друг другу какой-либо вопрос, защищают свою тему, оценивают результаты работы товарища.
- Групповая работа – обучение внутри группы: объяснение материала, обсуждение, оценка работы, выступление.
- Фронтальное обучение всего класса. [4]

Благодаря проведённым исследованиям, мы составили циклограмму работы педагога в инклюзивном классе.

Понедельник - стандартная работа в классе

Вторник - работа в группе

Среда - работа в парах с высокомотивированными детьми

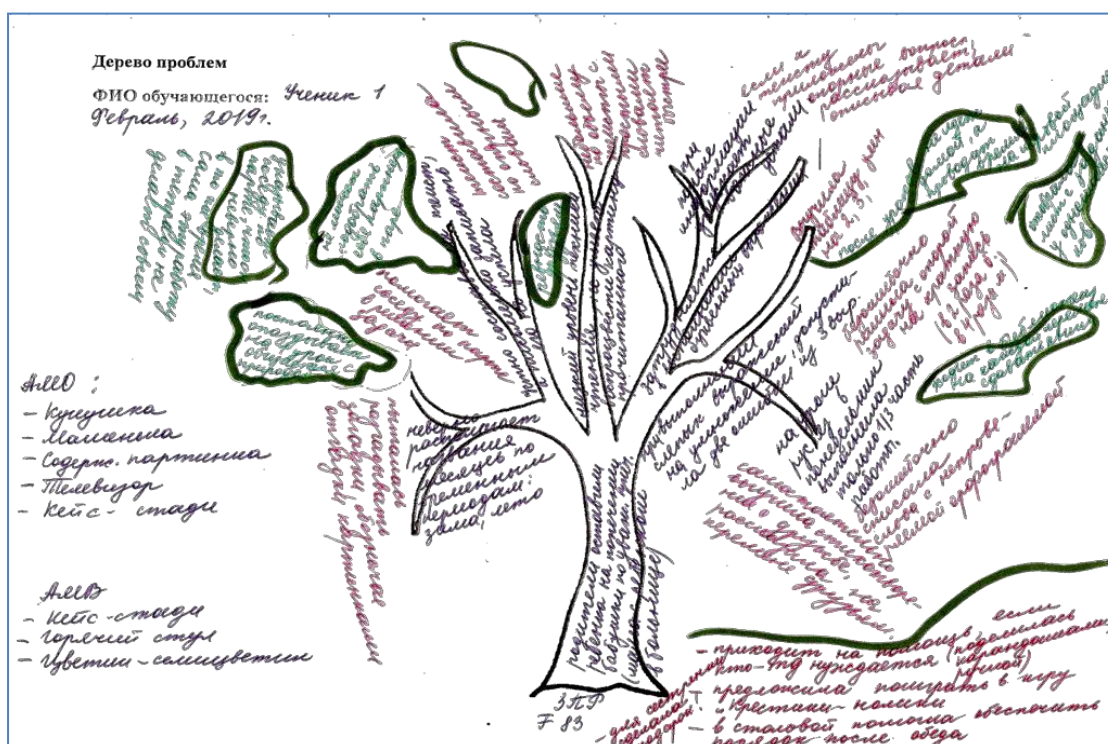
Четверг- работа в парах с низкомотивированными детьми (поддержка учителя), ребёнок с ООп может попробовать себя в качестве лидера.

Пятница- работа в инклюзивной группе (поддержка учителя)

Любые изменения в поведении, в обучении, в плане коммуникативного взаимодействия фиксируются учителем для практики преподавания и организации обучения. Многие учителя скажут: опять дополнительная работа на учителя. Мы несколько оптимизировали лист наблюдения за обучающимися инклюзивной группы. Лист наблюдения представлен в виде Дерева проблем.

В корне дерева фиксируется информация, предоставленная ПМПК. В ветках - проблемы, существующие в аспекте обучения. В листе – проблемы коммуникации.

При этом ведение записей в цветовой гамме позволяет фиксировать изменения.

Так, например, синим цветом ведём запись стартового положения, зелёный цвет указывает промежуточную динамику и красным цветом выводы (уровень успеха, пусть даже самого незначительного). Левое и правое пространство листа наблюдений используется для записи методов коррекции (АМО – активные методы обучения, АМВ – активные методы воспитания).

Один лист наблюдения на каждого ребёнка педагог ведёт в течение месяца. Все листы в течение определённого периода накапливаются в специальной папке. Данный материал предлагается для обсуждения родителям на регулярных консультациях (один раз в неделю, месяц) или консультациях по требованию. Ведь чаще всего родители выступают в роли тьюторов и способствуют успешному обучению своих детей, тем самым оказывая педагогу большую помощь.

Свой опыт мы транслируем повсеместно: проведена серия мастер-классов для ведущих партнёрских школ, школ района, области, принимали участие в Международной научно-практической конференции Национальной Академии образования имени Ибрая Алтынсарина, являемся активными участниками областной творческой группы при Управлении образования Костанайской области.

По материалам исследований был создан ряд методических продуктов для педагогов: методические рекомендации для инклюзивных классов. В приложении представлено примерное краткосрочное планирование уроков в начальной школе. Сборник мастер-классов включает в себя технологические карты для реализации мастер-классов в педагогических сообществах. Особую ценность представляет материал для исследований в таблицах и картах для реализации исследования уроков. Для аналитической деятельности педагога по вопросу изучения инклюзивного компонента на конкретных жизненных ситуациях был разработан кейс-дневник наблюдений.

После проведения исследований мы убедились в том, что ценность инклюзивного образования в том, что «смешение» учеников – это успешная альтернатива закрытому специальному образованию в коррекционных классах.

В обновлённой системе образования актуальным является критериальное оценивание. Объективная система оценивания формирует у обучающихся навык оценивания своих реальных возможностей. При этом важна роль педагога, который должен создать такие условия, чтобы ребёнок мог конкурировать с другими детьми. Так дети с особыми образовательными потребностями готовят себя к жизни. А мы: школа, общество, государство должны им в этом помочь.

Список литературы:

1. Анализ мировой практики успешного внедрения принципов инклюзивного подхода в обучении по методологическому и научно-методическому сопровождению инклюзивного образования: Методические рекомендации. Министерство образования и науки республики Казахстан Национальная академия образования им. И. Алтынсарина. Астана. 2015
2. Бейсенбаева Б. Ж. Актуальность инклюзивного образования в сфере развития современной образовательной системы. Актуальные вопросы современной педагогики: материалы VIII Междунар. науч. конф. (г. Самара, март 2016 г.). — Самара: ООО «Издательство АСГАРД», 2016
3. Инклюзивное образование. Настольная книга педагога, работающего с детьми с ОВЗ: Методическое пособие под редакцией Старовойтовой М.С. — М: Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 2011
4. Самсонова, Е. В. Основные педагогические технологии инклюзивного образования : учебно-методическое пособие / Е. В. Самсонова, Т. П. Дмитриева, Т. Ю. Хотылева. — Москва : Педагогический университет «Первое сентября», 2013.

«САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ» ТӘСІЛІ – БІЛІМ САПАСЫНЫҢ КЕПІЛІ

Кумарова Булбул Рахимовна

бастауыш сынып мұғалімі

с. Федоровка

E-mail: bulbul_75@inbox.ru

Аннотация

Өзектілігі:

- тез өзгермелі заманда білім жүйесі мен тәжірибесін үнемі жетілдіру қажеттілігі;
- заманауи педагогиканың басты басымдығы білім алушылардың тәрбие деңгейі мен білім сапасын арттыру мәселелері.

Мақсаты:

Заманауи технологиялар мен әдіс-тәсілдерді оқыту үдерісіне енгізу арқылы білім алушылардың функционалдық сауаттылықтарын арттыру.

Аннотация

Актуальность:

- необходимость постоянного совершенствования системы и практики образования обусловлена социальными переменами, происходящими в обществе;
- вопросы повышения качества обученности и уровня воспитанности личности учащегося были и остаются приоритетными в современной педагогике.

Цель:

Развитие функциональной грамотности у обучающихся через внедрение в учебный процесс современных технологии и приемов и методов обучения.

Abstract

Relevance.

- the need for continuous improvement of the system and practice of education due to social changes taking place in the community;
- questions of improvement of quality of training and level of education of the personality of the pupil were and remain priority in modern pedagogy

Goal:

The development of functional literacy in students through the introduction of the educational process of modern technology and techniques and teaching methods.

Түйінді сөздер: сабақты зерттеу, бірлескен орта, командалық жұмыс, кері байланыс, жоспарлау, тәжірибеалмасу, сенім

Ключевые слова: исследование урока, колоборативная среда, командная работа, обратная связь, обмен опытом, доверие

Keywords: lesson study, collaborative environment, teamwork, feedback, experience sharing, trustю

«Бірге жиналу – бұл бастама, бірге болу – бұл прогресс, бірігіп жұмыс жасау – бұл табыс» деп Генри Форд айтқандай [1, б. 8] «Мектептегі тәжірибемді» өзім көшбасшы ретінде таныла отырып, өз мұғалімдерімді де көшбасшылыққа жетелеу арқылы мектепті дамытудағы үлесімізді арттыру болып табылды. Ал табысты мұғалімдер біріккен жағдайда мектептің оқушылары да табысты болмақ.

Зерттеу жұмысының алдында аудит жүзеге асырылды. Мектебіміздің «Ізденіс» қоғамдастығының отырысын ұйымдастырып, мектеп проблемасын анықтауда аудит жүргізілді. Сауалнамаға барлығы 20 мұғалім қатысты. Осы сауалнаманың қорытындысы бойынша және тәлімгерлердің тәлімалушыларымен кәсіби әңгіме жүргізулері және сабақтарға қатысу арқылы мектептің ортақ мәселесі анықталды: мектептегі оқыту мен оқу тәжірибесіне өзгеріс енгізуде бірлескен жұмыстың әлсіздігі, мұғалімнің қалыптастырушы бағалау бойынша кәсіби шеберлігінің төмендігі. Осыған орай сабақты не үшін, қалай өткіземіз, қандай бағытта жүрсек дұрыс нәтижеге жетеміз деген көп сауалдар пайда болды? Бірлескен жұмыс ортасын құру арқылы мұғалімдердің қалыптастырушы бағалау әдістерін қолдану дағдыларын жетілдіру тақырыбына тоқталдық. Зерттеу жұмысын дұрыс бағытта жүргізу мақсатында мектеп көшбасшыларына міндеттер бөлінді. Сонымен қатар, тәжірибе алмасу жұмысы арқылы кәсіби шеберлігімізді арттыруда көмегі зор болады деген өздерінің бастамасымен көшбасшылар құрамын екі жас маманға да міндеттер бөлінді. Осылайша жұмысымызды тиімді жүргізу мақсатында бөлінген көшбасшылықты жүзеге асырдық. Аталған жұмыстарды дұрыс ұйымдастыру үшін жетекші, үйлестіруші, бақылаушылар, операторлар, сарапшылар, кофе-брейк ұйымдастырушысы тағайындалды. Осылайша, мектебімізде бөлінген көшбасшы қызметтерін атқаруға кірістік.

Қалыптастырушы бағалау оқу үдерісінің ажырамас бөлігі болып табылады, оқушылардың дағдыларының қалыптасу және білімді меңгеру деңгейін көрсетеді, оқудағы қиындықтарды анықтап, оқу бағдарламасының оқу мақсаттарына қол жеткізуге көмектеседі. [1, б. 90] Аудиттің нәтижесі бойынша мұғалімдердің қалыптастырушы бағалау дағдыларының жеткіліксіздігі анықталған, ал оқу үдерісінің ажырамас бөлігі болып табылатын қалыптастырушы бағалауды оқу үдерісінің басты тұлғалары дұрыс жүзеге асырмаса, онда оқушының қалыптасуына үлкен кедергі келтіретіні сөзсіз.

Сонымен мұғалімдерің кәсіби шеберліктерін арттыру мақсатында бірлесе отырып, коучингтер жоспары әзірленіп, жүзеге асырылды. Бірінші коучинг «Сабақты зерттеу» тәсіліне арналды. Коучинг барысында мұғалімдер белсенділік танытты. Сабақты зерттеу бойынша ақпараттар беріліп, бірлесе отырып, «Ойлаудың алты қалпағы» стратегиясы арқылы сабақты зерттеудің барлық тұстары талқыланды. Кейбір мұғалімдерге таныс емес тәсіл болғандықтан ақпарат беру тиімді әдіс болды. Бірақ, коуч көп уақытын мұғалімдердің психологиялық-эмоционалдық жай күйіне кетірді. Осыған байланысты тақырыптың негізгі тұстары проблеманы анықтау, зерттеу тақырыбын құрастыру, жұмыс жоспарын құру, топтың міндеттерін бөлу, толтыратын құжаттармен жұмыс сияқты маңызды тұстары қалып қойды. Сондықтанда уақыттың тапшылығына байланысты «Зерттеушілер» тобымен қайта түсіндіру жұмыстары жүзеге асырылды. «Оқу мақсаты мен критерийлердің сәйкестігін қамтамасыз ететін тапсырмалар әзірлеу» және «Тиімді кері байланыс тәсілдері» коучингтері тиімді жүзеге асырылды. Сонымен, мұғалімдерге қалыптастырушы бағалау бойынша толық ақпарат беріліп, дағдыларын жетілдіру жұмыстары жүзеге асырылды. Әр коучингтен кейін «Ізденіс» мұғалімдер қоғамдастығы мұғалімдердің сабақтарына қатысты.

Және нәтижесі бойынша мұғалімдердің барлығы да қалыптастырушы бағалауды ұйымдастыруда.

Алекс Рапп айтқандай, сабақты зерттеу кәсіби тұрғыдан өсуге берілген тамаша мүмкіндік,сонымен бірге топта бірлесіп жұмыс істеудің тамаша жолы. [1, б. 58]

Сабақты зерттеуді «Зерттеушілер» тобы ұйымдастырды. Сабақты зерттеудің бір айналымы төрт кезеңнен тұрды. Сонымен қатар, дейінгі және кейінгі отырыстар өткізілді. Сабақты зерттеуді өткізуде пән мұғалімі мен бақылаушылар негізгі қызметті атқарды. А оқушысын өзім, В оқушысын тәлім алушым, ал С оқушысын тиімді оқыту ұстазы бақылады. Сабақ жоспарлары кейінгі отырыстарда әдіс-тәсілдердің тиімділігін анықтағаннан кейін әзірленіп отырылды. Отырыстарды өткізуде уақытты тиімді пайдалану үшін үйлестіруші тағайындалды. Аталған тәсіл оқушылардың уәжін кері байланыс арқылы арттыруда зор әсерін тигізді. Бірлесе отырып әзірленген жоспардың сәтті жақтары А,В,С оқушыларының сабақ барысындағы іс-әрекеттерін бейне жазбадан көру арқылы тиімді әдістер таңдаудың оңай болғаны. Және мұғалімдер бөлінген міндеттеріне деген жауапкершіліктері, бірлескен ортада жұмыс жасау дағдыларының артқандығы байқалды. Сонымен қатар, сыйластық пен сенімнің пайда болуы, бір-біріне қолдаушы, бағыт беруші, көмекші ретінде қараулары.

Мектепте өзгеріс енгізу жұмысын жүзеге асыруда тиімді тәсілдің бірі іс-әрекеттегі зерттеу. «Зерттеушілер» фокус-тобының айтуы бойынша егер де әр мұғалім өз сыныбы немесе пән бойынша осы зерттеуді қосса, онда мектебіміздің жаңашыл, табысты мектепке айналуы жылдамдайды. Себебі, бір мұғалім емес, барлық мұғалімдер мектептің дамуына проблемаларды, кедергілерді жоюмен айналысады. Аталған зерттеуді тәлім алушы екеуміз бастадық. 6-сыныпта жаратылыстану пән бойынша сабағына қатысып, ең алдымен проблеманы анықтап алдық. Тәлім алушы таңдап алған зерттеу тақырыбы бойынша әдебиеттермен танысу жұмыстарынан бастады. Бұл зерттеу аяқталған жоқ, бірақ сабақтарына қатысып жүрген мұғалімдердің айтуынша өте қызықты, тиімді, әрі рефлексия жүргізу арқылы келесі сабақтарда пайда болған проблеманы жою жолдарын іздестіру, үнемі зерттеу үстінде болу мұғалімдерге ұнаған. Шынымен де мұғалімдерге тәжірибе алмасу, тәлімгерлік жұмыс, қолдау, көмек – барлығы осы тәсілде көрінеді. Және мұғалімдерде осы тәсілді енгізгеннен беру сенімділік, сабаққа қатысу немесе сабақты жүргізу барысында еш қобалжу болмайтынын байқадық. Бұл тәсіл мектебіміздің тәжірибесіне кеңінен енгізілді. Төрт фокус топ құрылды.Әр фокус топтың пән бойынша өз проблемасы, өз басымдықтары, зерттеу сұрақтары анықталды. Және бірнеше айналымнан өтіп отырды. Осы жерде іс-әрекеттегі зерттеу де жүзеге асырылды. Сабақты зерттеу барысында әр сыныпқа тиімді әдістер қарастырылды, саралау тәсілі енгізілді және зерттеу барысындағы іс-әрекетке зерттеу жасалды. Сабақты зерттеу барысында бақылаушылар, сабақ беруші мұғадім, хатшы, операторлар алдын ала тағайындалды. Сонымен қатар, осы жұмысты сырттан бақылап, баға беруші ретінде әр айналымға тәуелсіз бақылаушы тағайындалды. Және төрт фокус топтың жұмысы бір-бірімен тығыз байланыста жүзеге асырылды. Аталған тәсіл арқылы оқыту мен оқу үдерісіндегі жетістіктеріміз бен кемшіліктерімізді көре білдік. Мұғалімдердің айтуынша, ашық сабақ беріп, қобалжып, жалғыз бірнеше адамның сынына қалғаннан, бірлесе отырып, жетістікке жету және одан әрі зерттеу арқылы анықталған кемшілікті жою оңай екен.

Сөзімді қорыта келе, төмендегідей нәтижеге зерттеу жұмысының дұрыс жүргізілуі, команданың дұрыс құрылуы және бірлескен ортада сеніммен жұмыс жасауымыздың арқасында жеттік:

- 100% бірлескен жұмыс ортасын құру дағдылары қалыптасқан;
- 65% сыныбына зерттеу арқылы оқушылардың талдау, салыстыру және бағалау қабілеттерін арттырады;
- 75% проблеманы анықтай отырып, зерттеу тақырыбын құрастыра алады;

- 55% зерттеу тәсілдерін тиімді ұйымдастыра алады;
- 75% бақылау, талдау, бағалау дағдылары қалыптасады;
- 35% деректер бойынша кешенді ойларды жеткізе біледі;
- 55% оқушылардың үлгірімін жоғарлату мақсатында қызметкерлерді басқарып, басшылардың кәсіби дамуына қолдау көрсете алады;
- 14% білім сапасының артуы байқалды. Табыс критерийінен өсу динамикасы +6

Жоғарыда атап өткендей, желілік қоғамдастық арқылы тәжірибе алмасу жұмысы және желілік қоғамдастықта «Іс-әрекеттегі зерттеу» тәсілі бойынша тәжірибе алмасу жұмысы толық жүзеге асырылмайды. Осы жұмысты міндетті түрде ұйымдастырамыз деген ойдамыз. Табыс критерийлердің осы екі маңызды аспектісі қалып қойғаны біз үшін өкінішті болды.

Біз – команда құрдық. Бірлескен ортада тиімді жұмыс жасадық. Бос уақытымыз болған жоқ. Даму үстінде болдық. Үдеріс – үздіксіз болды. – бұл сөздер біздің ұжымның алғысы ретінде қабылданды. Бұнымен ештеңе біткен жоқ, бітпейді де. Біз бұдан мықты, бір-бірімізге сеніміміз зор – команда болдық.

Әдебиеттер тізімі

1. *Басшыларға арналған нұсқаулық. Астана.: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы*

«МЕТОДИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГА»

Леванова Татьяна Александровна,
директор школы
Засименко Галина Викторовна,
зам.директора по УВР
Волошенко Наталья Ивановна,
зам.директора по ВР

Аннотация

Бұл мақалада үздіксіз білім беру үшін жағдай жасауға, педагогтардың кәсіби құзыреттілігін жетілдіруге, Lesson Study тәсілін енгізу арқылы олардың зерттеу және көшбасшылық әлеуетін дамытуға бағытталған мектептің әдістемелік қызметінің жаңартылған құрылымының негіздемесі беріледі. Аталған тақырыптың өзектілігі кәсіби өзін-өзі дамыту бағытын іске асыруға бағытталған пәрменді және жылдам басқарылатын әдістемелік қызметті құру мүмкіндігімен анықталады.

Аннотация

В данной статье дается обоснование обновленной структуры методической службы школы направленной на создание условий для непрерывного образования, совершенствования профессиональной компетентности педагогов, развитие их исследовательского и лидерского потенциала через внедрения подхода Lesson Study. Актуальность обозначенной темы определяется возможностью создания действенной и быстро реагирующей методической службы направленной на реализацию маршрута профессионального саморазвития.

Annotation

In the article it is given the foundation to the updated structure of methodological school service which is directed to create conditions for continuing education, improvement teachers' proficiency, development their research skills and leadership through the approach "Lesson Study". The relevance of the identified topic is determined by an opportunity of making effective and responsive methodological service which is aimed at implementation of the selfdevelopmental professional route.

Түйінді сөздер: әдістемелік қызмет, бөлінген көшбасшылық, зерттеу қызметі, даму командасы, функционалдық топтар, өзін-өзі дамыту бағыты.

Ключевые слова: методическая служба, распределенное лидерство, исследовательская деятельность, команда развития, функциональные группы, маршрут саморазвития.

Key words: methodological service, distributed leadership, research activities, development team, functional groups, the selfdevelopment route.

Вся образовательная политика школы в настоящий момент проходит путь, который можно определить как развитие. Тема обновления содержания образования сегодня очень актуальна. Многие задаются вопросами, готовы ли наши коллективы к реализации прогрессивных идей? Как в современных условиях подготовить учителя к инновационной деятельности, помочь ему непрерывно совершенствовать свое профессиональное саморазвитие? Как преодолеть традиционный барьер передачи знаний и образцов решения профессиональных задач? Сегодня, к сожалению, у педагога превалируют академические знания, которые не всегда могут подойти к конкретным обстоятельствам, в которых он работает.

Метод «Исследование урока» с педагогами нашей школы, проводимого в рамках посткурсового периода показал, что «Исследование урока» является наиболее действенным способом непрерывного образования учителей. Почему? Да потому, что это метод не про образование, а для образования. Данный метод направлен на реальный практический результат деятельности, который позволяет повысить свою квалификацию в процессе школьной практики. Беседы с педагогами нашей школы показали, что такой подход к повышению квалификации наполняет процесс обучения

учителей индивидуальным личностным смыслом, так как начинается там, где «сегодня и сейчас» находится учитель и совершенствуется в рамках своих потребностей, что соответственно создает возможности для более глубокого профессионального самосовершенствования. Чем больше учителя взаимодействуют друг с другом, тем эффективнее они работают.

Активность участия педагогов в данном виде деятельности после плодотворной работы в течение 4 лет составляет 100%, а возросла она после проведенных ряда коучингов по определению тем для изучения профессиональных потребностей, выявленных в процессе исследования урока. В данный вид деятельности сегодня уже включена и дошкольная организация. Ценность данного метода для профессионального самосовершенствования учителя заключается в том, что строится он непосредственно на его личной педагогической рефлексии, а практика становится источником профессионального роста учителя, но только тогда когда является объектом структурированного анализа.[1,с.21]. Неотрефлексированная практика бесполезна и со временем ведет не к развитию, а к профессиональной стагнации учителя. Наиболее убедительными для учителя являются его собственные открытия и наблюдения.

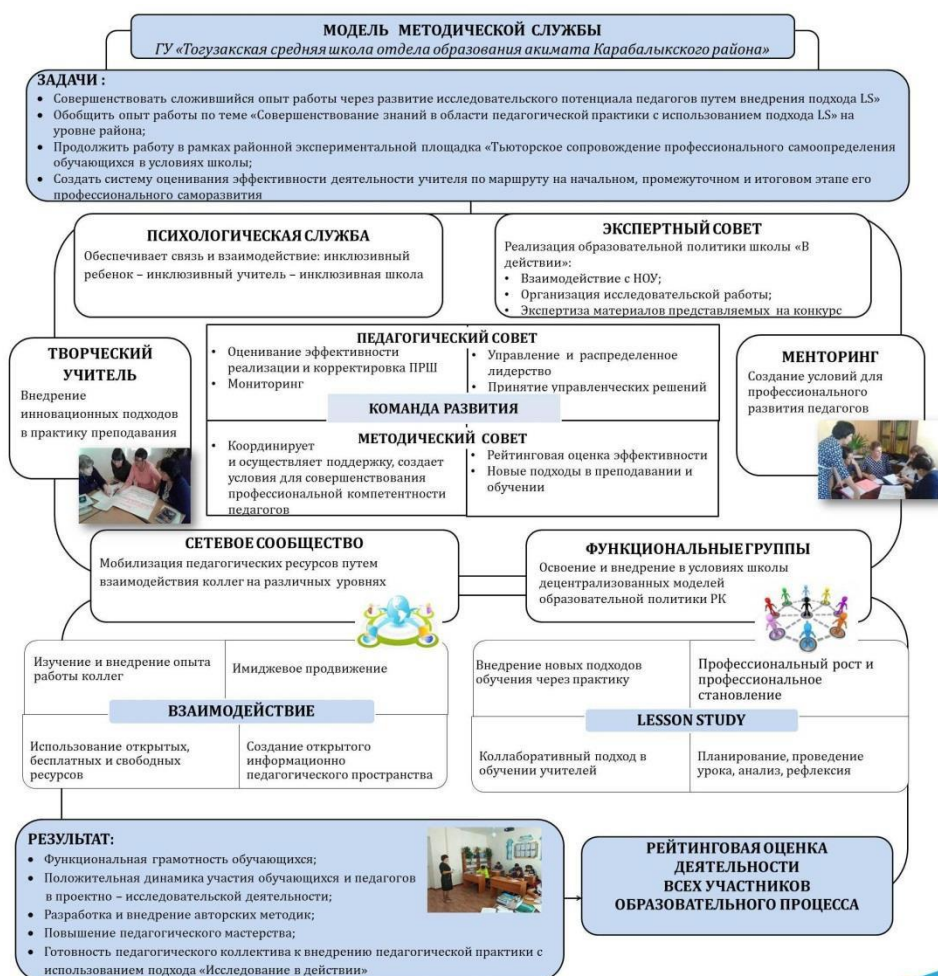
Практическая апробация «Исследования урока» после усвоения теоретического материала убедила педагогов в необходимости введения тех или иных изменений, а как мы знаем «убеждения учителя» оказывают большое влияние на формирование установок, которые впоследствии объясняют принятие решений и как итог его действия. Учителя, реализующие метод на практике, понимают его значимость для профессионального роста.

Сегодня исследование урока это циклический непрерывный процесс, на основе которого выстроилась система повышения квалификации педагога в целом, и как следствие сложилась система методического сопровождения учителя. Результаты анкетирования, проведенные среди учителей, показали, что 93% педагогов убеждены в эффективности метода исследования урока для выявления имеющихся в педагогической деятельности проблем, для поиска и принятия решений по проблеме, для развития способностей учителя. Данный метод востребован нашими учителями, так как обеспечивает его инновационное развитие, возможность быть востребованным в условиях глобальных изменений. Если рассмотреть результаты исследования уроков через призму глобальных реформ в сфере образования, то на первый взгляд, они окажутся не столь значительными и не стоило столько уделять бы этому внимания, но сегодня уже никого не нужно убеждать, что ключевая фигура в модернизации системы образования Казахстана является учитель. Поэтому важно мнение каждого учителя - практика и его нужно доносить до широкой педагогической общественности, важно, что бы каждый учитель был услышан. Услышав «голос» учителя – педагоги-практики смогут точно решать возникшие проблемы путем практикоориентированных научных исследований. Ведь исследования приводит к новым более ценным открытиям, что так сегодня необходимо.

Администрация школы не является исключением в данном вопросе. Мы считаем, что управление - это ежедневная тонкая и кропотливая работа, в результате которой формируются устойчивые грани успеха. Но успех лидера не возможен без команды единомышленников, которым можно доверять и быть уверенным в том, что тактические цели будут отработаны в срок. Для внедрения новых подходов нами была пересмотрена структура руководства, проведены системные изменения, связанные с идеями распределенного лидерства и системой повышения квалификации учителя на основе «исследования урока» и «исследования собственной практики».

В результате проделанной работы, педагогическим коллективом на протяжении нескольких лет, выстроилась модель управления школой, основанная на принципах распределенного лидерства. Активное внедрение идеи распределенного лидерства способствовало изменению управленческих функций администрации и особого подхода к данному вопросу.

Анализируя результаты реализации программы развития школы, можно пронаблюдать высокую степень готовности педагогов к исследовательской деятельности, повышенную заинтересованность в вопросе исследовательской практики. Определенный уровень культуры взаимодействия, межличностного общения между всеми субъектами образовательного процесса позволил педагогам успешно продвигаться по маршруту профессионального саморазвития, исследовать практику своей деятельности и практику деятельности своих коллег с целью повышения качества образования. В связи с этим назрела острая необходимость пересмотра структурно-функциональной деятельности школы. Положительная динамика развития исследовательских компетенций педагогического коллектива привела к изменениям в работе методической службы школы. Сегодня деятельность службы направлена на профессиональное развитие педагога через исследовательскую практику учителя, что позволяет при помощи стратегической и тактических целей определить ожидаемый результат.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:
 1. Питт Дадли. Lesson Study: теория и практика применения.-Астана. Руководство,2013.-21с.
 2. Образовательная программа курсов повышения квалификации руководителей управления образования областей, городов республиканского значения и районных отделов образования.-Астана. Рабочий материал,2019.-17с.

Рис.1

Стратегическое назначение модели состоит в эффективном функционировании, развитии и реализации системы профессионального роста педагога основанной на принципах распределенного лидерства для повышения мотивации обучающихся через внедрение инновационных методов обучения.

Тактическое назначение модели состоит в создании условий для реализации образовательной деятельности, в соответствии современной модели образования при высокой культуре взаимодействия, межличностного общения между всеми субъектами образовательного процесса.

Прогнозирующий результат модели определен открытым информационно-педагогическим пространством с доступным механизмом взаимодействия по решению профессиональных задач, личностным ростом всех субъектов образовательного процесса, освоением децентрализованной модели.

Ценностные ориентиры реализации модели: сотрудничество, компетентность, опыт, инновация, профессионализм, продуктивность, ответственность, поддержка, мобильность, креативность.

Команда развития школы выступила в роли «ядра» и явилось той силой, которая вовлекла педагогов в апробацию новых методов работы. Распределенное лидерство главным образом связано с мобилизацией лидерства всех уровней, а не только руководства «сверху».[2,с.17]. Для эффективной работы команды и связующим звеном явилась идея распределенного лидерства между всеми членами команды развития. Лидерство, как современный подход к управлению, действительно, на практике доказывает свою эффективность, так как не только повышает потенциал педагогического и ученического коллектива, но и способствует созданию такой культуры в школе, которая направлена на развитие и совершенствование, как отдельной личности, так и коллектива школы в целом, а в этом и есть идея развития. Соучастие в принятии решений дало определенные результаты: выполнение качественно проделанной работы, из-за высокой оценки профессионализма членов команды возникла готовность принять на себя дополнительные роли в развитии. «Движущей силой» выступили приоритеты развития - стратегические и тактические цели, решаемые за определенный временной период.

Сегодня модель методической службы является открытой системой и зависит от взаимообмена тех ресурсов, которые поступают из вне. Гибкость данной модели характеризуется скоростью, с которой в связи с обновлением образования происходят изменения в образовательной политике Республики Казахстан.

Во главе методической службы все так же стоит Педагогический совет-коллегиальный орган, способный принимать управленческие решения, методический совет координирующий и организующий мероприятия, связанные с изучением основных тенденций государственной образовательной политики, планированием процесса повышения квалификации, координацией деятельности учебно-методических и экспертных советов, творческих групп, изучением и обобщением и систематизацией ППО, консалтинговыми услугами в области инновационной деятельности, мониторингом педагогической деятельности, мониторингом образовательных достижений обучающихся и педагогов. Взаимодействие с научным сообществом, организация опытно-экспериментальной и исследовательской работы, экспертиза учебно-методических материалов, представляемых на конкурсы педагогического мастерства, научно-практические конференции данные виды операционной деятельности курирует экспертный совет, компонент методической деятельности, который характеризуется непосредственной реализацией всей образовательной политики, «в действии». Экспертный совет также курирует оценочный компонент методической деятельности, представленный рейтинговой

оценкой всех субъектов образовательного процесса. Психологическая служба, представленная в модели, имеет большой методический потенциал, так как это структурное звено обеспечивает связь и взаимодействие инклюзивный ребенок - инклюзивный учитель - инклюзивная школа и является неотъемлемой частью профессионального сопровождения не только обучающегося, но и педагога, и родителя.

Актуальность сетевого сообщества в условиях обновления образования неоспорима и включена в данную модель не случайно, а в целях повышения качества образования, совершенствования методики преподавания, обмена положительным педагогическим опытом, внедрения инновационной практики на различных уровнях.

В этом учебном году команда развития, принявшая участие в разработке модели методической службы, вышла с предложением упразднить школьное методическое объединение. Как было сказано выше, методическая поддержка педагогов в условиях обновленного содержания образования требует постоянной трансформации, поэтому альтернативой данных объединений выступили функциональные группы, предполагающих расширенный спектр консалтинговых услуг, представленными интерактивными видами методической работы. Особенностью функциональных групп является быстрое реагирование на возникшую проблему и определение путей ее решения. На данном этапе развития мы определили одно из самых главных направлений в нашей деятельности - это повышение качества преподавания через внедрение подхода LS и деятельность педагога по маршруту его профессионального саморазвития. В целом модель методической службы направлена на создание зоны становления молодого педагога, зоны создания положительного опыта и зоны повышенного мастерства.

Уникальность данной модели, по мнению команды развития, заключается в том, что она мобильна, может трансформироваться, эффективность и действенность можно оценить за небольшой промежуток времени, она носит точечный характер и при этом наполнена разнообразными видами методической деятельности:

- *Методическая помощь* – это оперативное и перспективное реагирование методиста на запросы и потребности детских коллективов, педагогических кадров, методистов школ и дошкольных организаций. Методическая помощь осуществляется различными средствами – консультированием, методическим руководством, методическим обеспечением и т.д.

- *Тематическая консультация* планируется методистами заранее и вносится в перспективное планирование. Тематические консультации могут включаться в программу обучающихся семинаров. При подготовке к тематической консультации методист подбирает наглядные пособия, методический материал.

- *Текущая консультация* проводится систематически по различным вопросам, возникающим у педагогических работников в ходе их профессиональной деятельности.

- *Консультация-оперативка* проводятся по инициативе методиста, администрации, педагогов в ходе организации и проведения конкретных воспитательных дел. Компетентность методиста проявляется в мгновенной реакции на допущенные просчеты и в оказании незамедлительной помощи.

- *Менторинг* используется в работе с молодыми специалистами, а также при освоении результативного педагогического опыта. В основе этого вида помощи находятся данные проблемного самоанализа деятельности педагога, анализа процесса и условий апробации новых методик, образовательных программ и т. д.

Вся модель методической службы направлена на методическую поддержку педагогов в условиях обновленного содержания образования, на обновление

содержания и форм методической работы с педагогами в контексте современной образовательной политики, на расширение спектра консалтинговых услуг, обеспечение их доступности и качества, на усиление собственного кадрового потенциала за счет внутреннего и внешнего обучения сотрудников.

Критериями эффективности деятельности методической службы является рейтинговая оценка всех субъектов образовательного процесса, которая позволяет увидеть на какой ступени саморазвития находится педагог, обучающейся, родитель. А показатели рейтинга говорят о том, что данная модель направлена на развитие и совершенствование, как отдельной личности, так и коллектива школы в целом, а в этом и есть идея развития.

Список литературы:

1. Пит Дадли. Lesson Study: теория и практика применения:.-Астана. Руководство,2013.-21с.
- 2.Образовательная программа курсов повышения квалификации руководителей управления образования областей, городов республиканского значения и районных отделов образования: -Астана. Раздаточный материал,2019.-17с.

«Опыт организации взаимодействия Ведущих и Партнерских школ с целью развития исследовательских навыков педагогов»

Мурзагалиева Арилана Ермаковна, старший менеджер
филиала «Центр педагогического мастерства»

E-mail: arilana1@mail.ru

Тлемисова Розия Алкаувна, методист,
координатор Ведущих школ Карасуского района

E-mail: nachobrazovanie@mail.ru

АННОТАЦИЯ

Оқу үдерісін сапалы жақсарту мақсатындағы ынтымақтастық моделі білім берудегі жаңашылдық қызметінде оның субъектілерінің өзара әрекеттестігіне негізделген. Бұл әрекеттестік бөлінген көшбасшылық арқылы құрылымның әрекеттестік тұжырымдарын, педагогикалық тәжірибенің теориялық және практикалық негіздерін қамтамасыз етуге бағытталған. Өзінің оқыту тәжірибесінің мазмұнын жаңарта алатын педагог инновациялық тәжірибенің, мектепшілік және мектепаралық жоғары деңгейдегі әрекеттестіктің негізінде өзінің білімдерін құрастыру дағдыларын қалыптастырады. Бұл жерде жұмыс әдістерінің тиімді дамуының түйінді факторы ретінде зерттеушілік құзыреттілік болып табылады.

АННОТАЦИЯ

Модель сотрудничества с целью качественного улучшения образовательного процесса основана на взаимодействии ее субъектов в образовательной инновационной деятельности, ориентированной на обеспечение принципов взаимодействия структуры, теоретических и практических основ педагогической практики посредством распределенного лидерства. Педагог способный модернизировать содержание своей преподавательской практики формирует навыки конструирования собственных знаний на основе инновационного опыта и высокого уровня внутри и межшкольного взаимодействия, где ключевым фактором эффективного усовершенствования методов работы является наличие исследовательской компетентности.

ABSTRACT

A model of cooperation with the goal of qualitatively improving the educational process is based on the interaction of its subjects in educational innovation, focused on ensuring the principles of interaction of the structure, theoretical and practical foundations of teaching practice through distributed leadership. A teacher who is able to modernize the content of his pedagogical practice forms the skills of constructing his own knowledge on the basis of innovative experience and a high level of inter-school interaction, where the presence of research competence is a key factor in the effective improvement of working method.

Түйінді сөздер: өзара әрекеттестік, ынтымақтастық, зерттеу, команда.

Ключевые слова: взаимодействие, сотрудничество, исследование, команда

Keywords: interaction, cooperation, study, team

Основным критерием определения педагогического мастерства учителя К.Д.Ушинский считал его умение возбудить внутреннюю потребность школьника в знании, развить его разум, вооружить его для этого необходимыми умениями и навыками, воспитать жажду к труду и привычку к упорному систематическому умственному труду. Для успешного решения усовершенствования обучения преподавателю необходимо иметь широкий кругозор знаний, уметь наблюдать и изучать детей во всех их проявлениях, что и определяет основу исследовательской деятельности педагога.

Обеспечение качественного улучшения образовательного процесса основано на активном взаимодействии ее субъектов в образовательной инновационной деятельности, ориентированной на реализацию комплекса мер, интегрирующих потребности учащихся, нормативные образовательные требования и эффективные методы в учении. «По результатам исследования TALIS, насколько преподаватели будут работать сообща, настолько эффективней будет их работа» (Шляйхер, 2017). Преобразование собственной практики через использование важного внутреннего ресурса в русле современных вызовов основанной на высокой степени межшкольного взаимодействия через собственную модель формирует исследовательские навыки.

В соответствии приказам ГУ «Управление образования Костанайской области» от 16.11.2015 г. № 367, от 12.03.2019 года №1020, приказам ГУ «Отдел образования акимата Карасуского района» от 11.01.2016 года №6, от 30.01.2019 года №49, от 13.03.2019 года №112 в Карасуском районе определены 3 Ведущие школы и 30 Партнерских школ из 33 общеобразовательных школ. Согласно Инструктивному письму МОН РК «Об организации деятельности школ поддержки обновления содержания среднего образования Республики Казахстан» в качестве организатора профессионального взаимодействия Ведущие школы Карасуского района объединяют школы в профессиональное сообщество, территориально прикрепленные к ней. Ими успешно реализуются цель деятельности Ведущих школ по созданию организационно-методических условий деятельности профессиональных сообществ учителей по внедрению обновленного содержания среднего образования Республики Казахстан и трансляции опыта Назарбаев Интеллектуальных школ посредством деятельности Зональных и Интерактивных площадок. Особенности работы площадок является создание профессиональной среды среди учителей школ района по сотрудничеству и взаимодействию коллег. Своевременное чередование и применение разнообразных форм работ и приёмов, представляемые педагогами в рамках работы Зональных и Интерактивных площадок укрепляет желание учителей овладеть знаниями, формирует положительную мотивацию и обеспечивает создание профессиональных связей между школами, объединение профессиональных интересов учителей посредством реализаций исследовательских идей личных практик.

Качественный и количественный состав педагогов Ведущих и Партнерских школ представляют из себя достаточный методический актив: всего сертифицированных по уровневим программам педагогов 118-23,6% от общего количества педагогов, в том числе 1 уровень - 13, 2 уровень - 13 педагогов, 3 уровень - 69 педагогов, тренеры по рефлексии 49, тренеры по исследованию 6, координаторы по критериальному оцениванию 14 учителей. То есть внутренние методические возможности школ сегодня достаточно высокие за счет развивающегося и постоянно обучающегося педагогического состава, что является человеческим капиталом. Что делает сегодня Ведущая школа при наличии человеческого капитала? Она расширяет возможности за счет взаимодействия этих же людей в школе и за её пределами, развивая тем самым социальный капитал школы. Методическая служба и посткурсовая поддержка Центра педагогического мастерства в регионе сегодня сосредоточена на координации управлением взаимодействия педагогов Ведущих и Партнерских школ посредством определения формы структурированно-оформленных профессиональных связей между школами.

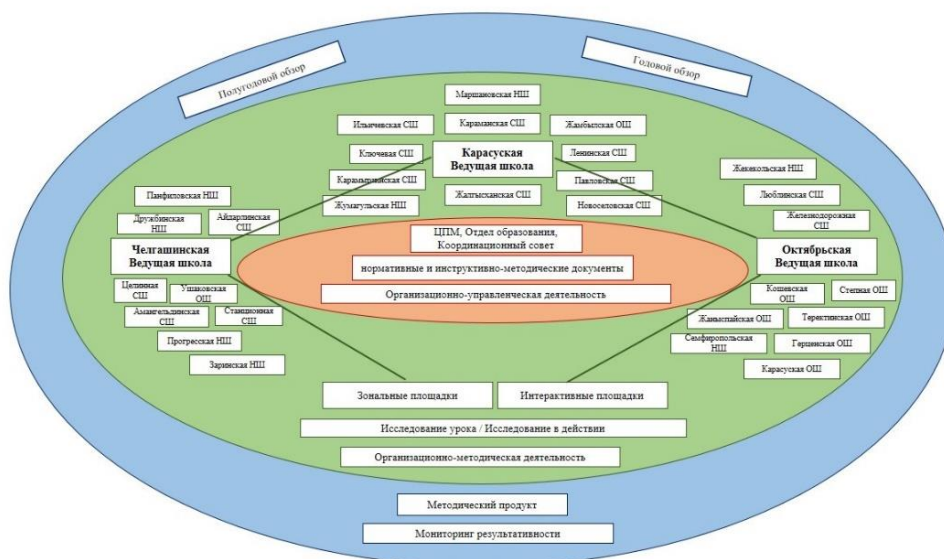
В вопросе обеспечения устойчивости качества профессиональных связей при внедрении собственной модели взаимодействия педагогов Ведущих и Партнерских школ района следует учитывать, что на сегодняшний день Ведущими школами в создании организационно-методических условий и осуществлении лидерства реализуются, указанные в инструктивном письме по деятельности ведущих школ, функции: *организационно-методическая, исследовательская, учебно-методическая, диагностико-аналитическая, информационно - трансляционная*. Так, организация взаимодействия успешных практик педагогов района на базе интерактивных площадок в качестве годового обзора, трансляция опыта учителей на базе зональных площадок, в качестве полугодового обзора становится естественной средой профессионального роста в данных сетевых сообществах. В результате данной модели организации профессионального взаимодействия: опыт работы педагогов Карасуской, Люблинской, Ключевой, Амангельдинской, Новоселовской, Жалгысканской, Карамырзинской, Павловской, Челгашинской, Октябрьской, Железнодорожной, Теректинской школ прошел дважды обобщение на областном уровне; опыт работы педагогов представлен в рамках районной и областной августовских конференций. Интерактивные площадки становятся площадками воплощения передовых педагогических идей, площадкой личностного и профессионального роста педагогов, как результат основанный на инновационной,

исследовательской деятельности педагогов. Однако, следует отметить то, что за масштабами и охватами, мы стали наблюдать стихийность, фрагментарность проведения таких мероприятий, дублирование актуальных направлений обновлённых программ, таких как критериальное оценивание, дифференциация, активные методы обучения, целеполагание и другое. Одновременно у педагогов, транслирующих общие принципы того же дифференцированного подхода, возникают вопросы и чувствуется «недожатость» вопроса дифференциации, например, каковы особенности дифференциации цели урока в сельской малокомплектной начальной школе в совмещенном классе комплекте? Как организовать дифференциацию ресурсов в условиях класса без компьютерного оборудования? Как учитывать разные особенности восприятия материала детьми? Как формулировать критерии успешности для разных категорий обучающихся? И таких вопросов как, каковы, каким образом становится всё больше. Потому что условия школ разные, опыт педагогов разный, возможности и потребности разные. Таким образом, необходимость исследовать данные потребности и возможности, что является абсолютно естественным процессом для практики учителя, дало возможность ответить на проблемные вопросы, касающиеся их конкретных условий посредством учета особенностей аутентичных классов и конкретной среды обучения. Очевидной оказалась потребность в организации исследовательских групп, профессиональных сообществах учителей по текущим актуальным проблемам преподавания и обучения. Соответственно, в области стратегического планирования на период 2019-2020 учебного года в проблемном поле находятся вопросы систематизации и конкретизации деятельности профессионально-сетевых сообществ педагогов района и организация и проведение профессиональным сообществом Ведущих школ исследовательских работ по методическим темам (проблемам). Отделом образования принят ряд управленческих мер по созданию оптимальных условий для осознанного освоения своей профессиональной роли в рамках эффективного взаимодействия, способствующих формированию навыков исследовательской деятельности и профессиональному росту. В свете данного направления Отделом образования совместно с филиала ЦПМ АОО НИШ в сентябре месяце 2019 года организовано диагностическое исследование профессионального сообщества Ведущих школ через онлайн-анкетирование для определения потребностей в профессиональном развитии педагогов.

По результатам анкетирования из **306** педагогов района (61%), принявших участие в анкетировании **55 %** высоко оценивают эффективность самообразования в деятельности учителя и **45%** рассредоточились по формам, предполагающим коллаборацию и профессиональный обмен с коллегами посредством Lesson Study на базе школ. При этом активных исследований на уровне района на момент анкетирования было **5**, в рамках районных конференций по исследованиям представлен опыт **2**-х школ, «продуктами» исследований являются – рекомендации и статьи. То есть наблюдается противоречие в виде принятия и веры в коллаборацию, обмен, взаимодействие, но по факту реальных исследовательских групп совсем небольшое количество. И по результатам интервьюирования педагогов, данные исследовательские группы в большей степени инициированы обучение коллег на курсах по лидерским программам или программам руководителей школ, часто носят временный характер.

Данные анкетирования также говорят о связи профессионального развития учителя с благоприятным климатом в школе, с укреплением уверенности учителей в своих силах, активизацией сотрудничества между учителями и ростом чувства удовлетворения от работы в результате высокого межшкольного взаимодействия. При этом, результаты обзора исследования свидетельствуют о том, что относительно немного учителей участвуют в мероприятиях по профессиональному развитию, которые они сами считают наиболее эффективными для своей работы, а именно в индивидуальных и совместных исследованиях. Остается вопрос – почему в столь эффективную форму, по их же мнению, вовлечено малое количество педагогов района? При этом в этой же анкете в вопросе о

когнитивном компоненте готовности к исследовательской деятельности, предполагающий уровень имеющихся методических знаний для успешного решения исследовательской деятельности отмечают **191 (62%)** респондентов, что показывает выше среднего уровень готовности к исследованиям. Здесь же **187 (61%)** педагогов показывают уровень выше среднего в мотивации к исследовательской деятельности, т.е. имеют потребность в исследовании собственной профессиональной деятельности, в комментариях к анкете оставляют конкретные исследовательские вопросы текущей аутентичной практики. Как результат системы взаимодействия подтверждающим наличие **мощного методического актива**, что представляет для Организаций образований человеческий ресурс или капитал, **216 (71%)** педагогов Карасуского района отметили выше среднего уровень владения широким спектром различных методик и технологий. Данные противоречия подтверждают необходимость организаций индивидуальных и коллективных исследований в системе. Таким образом, согласно выявленной потребности по результатам анкетирования по ходатайству Отдела образования организовано обучение тренером филиала ЦПМ АОО НИШ по теме «Маршрутная QR карта по исследованию» для 60 педагогов района. Устойчивость системы реализации исследований практик учителями будет зависеть от качественно построенной организационной культуры школ. Успешность этому процессу обеспечит высокий уровень профессионального взаимодействия, высокий уровень вовлеченности руководителей школ и работа методических активов, повышение групповой эффективности учителей. Согласно утверждениям главного редактора российского научно-методического журнала для руководителей учебных заведений «Директор школы» К.М. Ушакова, необходимые сегодня учителю навыки формируются в школе, где есть взаимодействие ее членов, по другому К.М. Ушаков называет это профессиональными связями. Актуальность вопроса относительно исследовательской деятельности учителя достаточно очевидна. Исследовательская деятельность становится «драйвером» профессионального развития педагога. На сегодняшний день, по результатам промежуточного мониторинга исследования реализовываются в 15 школах района. Возможно, сейчас это результат внешней мотивации. А когда исследовательская деятельность будет определяться внутренней потребностью профессионального интереса и развития? Индикатором Профессионального стандарта являются не знания и умения, а именно навыки, Концепция непрерывного педагогического образования в РК определила одним из главных маркеров профессионализма исследовательскую компетентность, как длительный и устойчивый процесс исследовательской деятельности на основе добровольного профессионального взаимодействия. Механизм взаимодействия частично представлен в модели:

Данная модель находится на стадии апробации и представляет собой три основных компонента – организационно-управленческую деятельность, организационно-методическую и мониторинг результативности. В рамках организационно-управленческой деятельности Координационный совет, как совещательный орган, действует в рамках Методического совета Отдела образования, который является коллегиальным органом методического сопровождения учебного процесса района. Таким образом, протоколом заседания районного учебно-методического совета принято решение о организации деятельности временных, гибких исследовательских групп учителей для работы по отдельным актуальным вопросам процесса обучения и преподавания в школах района. Также утверждено Положение и состав Координационного совета. Соответственно, в рамках организационно-методической деятельности 33 школы района вовлечены в работу Зональных и интерактивных площадок на основе исследования практики, что позволяет решать проблемы обучения и преподавания конкретных категорий учащихся, классов, школ района. Таким образом, планирование деятельности Координационного совета и планирование методической деятельности школ основано на исследованиях практики учителя, что позволяет отойти от общих элементов обновленной программы и выводы и рекомендации строить на результатах проведенной исследовательской работы педагогов. При этом мониторинг результативности в данный период представляет собой полугодовые, годовые обзоры исследований и наличие методических продуктов по результатам исследований. Что позволяет видеть некоторую систему отбора, обработки и распространения информации текущих исследований педагогов района, ориентированную на информационное обеспечение управления и координации и позволяет обеспечить прогноз последующих действий.

Данная модель организации взаимодействия Ведущих и Партнерских школ с целью развития исследовательских навыков педагогов представляет опыт партнерства методического кабинета Карасуского района и филиала Центра педагогического мастерства в г. Костанай. Очевидно, что модель «обрастет» объектами и связями по ходу прохождения цикла исследования и результатам мониторинга эффективности.

Использованная литература:

1. Профессиональный стандарт «Педагог». Приложение к приказу Председателя правления Национальной палаты предпринимателей Республики Казахстан «Атамекен» № 133 от 8 июня 2017 года
2. Концепция непрерывного педагогического образования педагога новой формации Республики Казахстан. Астана, 2005.-32с.
3. «Как сделать школу лучше или Социальный капитал как приоритет» Директор школы. №2, 2015.

ХИМИЯ ПӘНІНЕН БІЛІМ БЕРУ МЕН БІЛІМ АЛУДАҒЫ ЖАҢА ӘДІС-ТӘСІЛДЕР

Муталипова Сымбат Борашовна

Химия-биология мұғалімі

Садчиков орта мектебі

symbat.mutalipova@mail.ru

Андатпа:

Өзектілігі: Бұл мақаладағы жаңартылған білім берудегі әдіс-тәсілдер - жаңа өркениеттік бағдар тұрғысында, мемлекеттік стандарттарға сай, жан-жақты дамыған жеке тұлғаны қалыптастыруға бағытталған.

Мақсаты: Интеллектуалдық білім орталығы ретіндегі инновациялық мектепте ғылыми-әдіснамалық негізделген білім беруді жетілдіру.

Аннотация:

Актуальность: В этой статье современные методы обучения направленного на формирование хорошо развитой личности в контексте новой цивилизационной ориентации, государственных стандартов.

Цель: обучить направлены на совершенствование научно-методического образования в инновационной школе как центра интеллектуального образования.

Abstract:

Relevance: In this article, modern teaching methods aimed at the formation of a well-developed personality in the context of a new civilizational orientation, state standards.

Goal: to train aimed at improving scientific and methodological education in the innovative school as a center of intellectual education.

Түйінді сөздер: дәстүрлі-консервативтік, феноменологиялық, гуманистік парадигмасы, рационалдық, тәртіптілік парадигмасы, технократтық, эзотерикалық.

Ключевые слова: традиционно-консервативная, феноменологическая, гуманистическая парадигма, рациональная, дисциплинированная парадигма, технократическая, эзотерическая.

Keywords: traditional-conservative, phenomenological, humanistic paradigm, rational, disciplined paradigm, technocratic, esoteric.

Қазақстан білім беру парадигмасы ҚР Конституциясы, “Қазақстан – 2030” стратегиялық бағдарламасы, білім беру саясаты, заңдар мен ресми құжаттарды терең талдау нәтижесінде қалыптасып келе жатқаны белгілі.

Теориялық талдаулар көрсетіп отырғандай, тарихи кезеңде бірін - бірі алмастырушы әдіс-тәсілдер нәтижесінде жаңа идеялар мен принциптер, шығармашылық қатынастар мен мәдениеттің дамуын терең ұғынуды талап етеді. Бұл білімнің концептуалды моделі ретінде пайдаланылады. Білім берудегі жаңартылған әдіс-тәсілдердің кейбір формаларына тоқтала кетсем:

- Дәстүрлі-консервативтік (білім парадигмасы);
- Феноменологиялық (гуманистік парадигмасы);
- Рационалдық (тәртіптілік парадигмасы);
- Технократтық;
- Эзотерикалық.

Әрбір парадигма «не үшін тәрбиелеу керек, оқушыларды қандай мақсатқа дайындау керек, не үшін өмір сүреміз» деген сұрақтарға жауап береді. Мәселен, дәстүрлі білімдік әдіс-тәсілдер білім берудің басты мақсаты: «Білім, білім, қандай жағдайда да тек білім». Мұнда өркениет пен мәдениетті ұрпақтан-ұрпаққа жеткізу негізгі мақсат болып саналады.

Бүгінгі тақырыбыма тұздық болып отырған білім беру процесіне қатысты жоғарыда көрсетілген формалардың кейбіріне тоқталсам: Феноменологиялық немесе гуманистік әдіс-тәсілдер жеке тұлғаның ішкі дүниесін дамыту, оны ерікті, рухани жеке адам ретінде тану және адамдармен тіл табысуында ерекшелену қабілеттерін жетілдіру қарастырылады. Білімнің гуманитарлық әдіс-тәсілдердің дінгегі - оқушы емес, дайын білімді меңгерудегі ақиқатты түсінуші адам. Мұнда оқушы мен мұғалім арасындағы қарым-қатынас: ынтымақтастық, өзара жауапкершілік, өз позициясын еркін таңдау жағдайында диалогтік ұстанымда өрбиді.

Ал, рационалдық әдіс-тәсілдерге оқушыға білімнің түрлі тәсілдерінің тиімді жақтарын, ортаға бейімделу, оның ойы, сезімі және іс-әрекеттерімен санасу, оларды меңгерту жатады деп қарастыруға болады. Мұндағы басты қағида: «мектеп – бұл фабрика, ал оқушы – оның шикізаты». Бұлай оқытудың негізгі әдістері – тренинг, тестік бақылау, жекелеп оқыту және мәтінді түзету. Ғылымды тәртіп тіліне аударған Америка педагогы Р.Мейджер «Мұның бәрі оқушыны да, мұғалімді де дамытады. Егер мұғалім бәрін өзі атқарса да, оқушы еншісіне үйлестіру мен бақылау қалады» дейді. [1]

Елбасымыз өз халқына жолдауында «Білім беру реформасы – Қазақстанның бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін аса маңызды құралдарының бірі. Бізге экономикалық және қоғамдық қажеттіліктеріне сай келетін осы заманғы білім беру жүйесі қажет»деп атап көрсетті. Бала жанының бағбаны, жас ұрпаққа білім мен тәрбие беретін мұғалім әдепті, ой - өрісі кең, жан - жақты білімді, ұстамды, өз ойын шәкіртіне анық, дәл жеткізетін болуы тиіс.[2]

К. Д. Ушинский: «Мұғалім – өзінің білімін үздіксіз көтеріп отырғанда ғана мұғалім, ал оқуды, ізденуді тоқтатқанымен оның мұғалімдігі де жойылады», - деген.

Біліктілік арттыру жүйесінде педагогтардың оқу қажеттіліктері нақты білімнің мәнін түсінуге, соның нәтижесінде өзіндік іс- әрекетке енуге және жеке өміріндегі тәжірибені жетілдіру мақсаттарына байланысты қалыптасады. Осы заманғы мұғалім оқуға үлкен потенциалдық мүмкіндіктермен келеді. Сондықтан олардың функционалдық сауаттылықтарын кәсіби шеберлікпен ұштастыру үшін нәтижеге бағытталған білім беру үлгісінде мақсатты түрде білім беретін, қалыптастыратын, дамытатын андрогогикалық процесс қажет. Басқаша айтқанда ересектерге арналған, жалпы және кәсіби білімнің қажеттілігін дамыту, ғылым, білім мен мәдениет жетістіктері арқылы адамдардың жалпы мәдениеті мен әлеуметтік белсенділікті дамытуға бағытталған танымдық іс-әрекетке ынталандыру үшін білім беру. Қазіргі жаңартылған білім беру әдіс-тәсілдері «білікті адамға» бағытталған білімнен «мәдениет адамына» бағытталған білімге көшуді көздейді.

Бұл білім беру жаңаша ұйымдастыру- оның философиялық , психологиялық, педагогикалық негіздерін, теориясы мен тәжірибесін тереңірек қайта қарауды қажет етеді. Сондықтан бүгінгі күні еліміздің білім жүйесінде оқыту үдерісін тың идеяларға негізделген жаңа мазмұнын қамтамасыз ету міндеті тұр.

Білім сапасын арттыру және нәтижеге бағытталған үлгіге беталуы барысында мұғалімдер мемлекеттік стандарт берілген нәтижелерге жетуде кәсіби шеберлікпен меңгерген зерттеу біліктері мен дағдылары нәтижесінде проблеманың шешімін таба алатын, ақпараттық – коммуникативті мәдениеті жоғары тұлғалық - дамытушылық функцияны атқарады. Қазіргі заман адамның осы құзыреттілікті меңгере отырып тек « кәсіби икемділігін оңтайландыруды қамтамасыз ету ғана емес, іске асырылу мүмкіндігін «үнемі оқып – үйрену және өзін-өзі жасау талабын қалыптастыра алады.

Жаңартылған білім беру әдіс-тәсілдерінің өзгеруіне байланысты педагогикалық іс-әрекеттер де өзгерді. Жаңа білім беру ісіне қатысты реформаларды іске асырушы,

орындаушы ұстаз қауымы. Білім беруді жетілдірудің парадигмасында оқу-жаңа білімді іздену арқылы тәжірибеде қолдану. Мұндағы басты міндеттер:

- Жалпы, өзіндік қабілеттер даму мүмкіндігі.
- Білім, білік, дағдыларды қалыптастыру
- Қолдану

Бүгінгі күні көкейкесті болып отырған білімнің құзырлылық ұстанымын жүзеге асыру құралы ретінде педагогикалық технологиялар мен белсенді оқыту әдістерінің алар орны ерекше. Өрекетке негізделген технологиялық оқыту танымдық белсенділігі жоғары, өмірде әртүрлі мәселелерінен хабардар, кез келген тапсырманы орындауға қабілетті, қолынан іс келетін (құзырлы) азаматтарды қалыптастырады.

Мұғалім мақсаты бүгінгі заман талабы, білімді, білікті, өздігінен тығырықтан шығар жол таба білетін іскер адам тәрбиелеуді қажет етіп отырғандықтан, мектеп қабырғасында жеткіншектердің жеке тұлға ретінде қалыптасуына жағдай жасау.

Заманауи мектептердің мақсаты-жоғары білімді, шығармашыл адамның үйлесімді тұлғаланып, дамуы үшін қолайлы білім беру кеңістігін жасау. Өз білімінің нәтижесінде оқушы бойында сын тұғысынан ойлау, білімін шығармашылықпен пайдалана білу, зертеушілік дағдылары, АКТ дағдылары, топта және жеке жұмыс істей білуі, тілдік дағдылары, қойылған міндеттер мен күрделі мәселелерді шеше білу дағдылары қалыптасады. Мектеп бағдарламасына кіріктірілген пәндерді енгізу оқушының жалпы дамуына және тақырыпты сабақта тереңірек зерттеп, әлем туралы тұтас ұғымының қалыптасуына септігін тигізеді.

Пәнаралық байланыс негізінде кіріктіре оқыту идеясы Я.А.Коменскийден басталады. Ұлы дидакт: «Бір-бірімен байланысы бар заттар, сол байланысты көрсетіле отырып оқытылуы қажет», - деген болатын. Қазіргі таңда кіріктірілген бағдарламалар оқу-тәрбие процесін технологияландырудың бірден-бір шарты болып табылады.

Оқушының адам ретінде қалыптасуы белсенділік арқылы жүзеге асады. Яғни, мұндағы бала өзі ізденуші, бір-біріне үйретуші, ал мұғалім бағыт беруші, нұсқаушы.

Жаңа бағдарламаның басты мақсаттарының бірі - баланың оқыта отырып, ой еркіндігін, белсенділігін, ізденімпаздығын қалыптастыру, өз бетінше шешім қабылдауға дағдыландыру және критериалды бағалау жүйесін енгізді.[3]

Әйгілі зерттеуші Л.С.Выготский: «Дәстүрлі оқыту - бала дамуына тек қондырғы болып, дамуға стихиялы әсер етсе, яғни, «дамудың соңында жүрсе», жаңаша оқыту - «дамытуды өзімен бірге ала жүреді», - деген болатын. Сондықтан, тек дәстүрлі оқытумен шектеліп қалмай, мұғалім әрқашан ізденісте болып, өзіне және шәкірттеріне тиімді жақтарын қарастырып отыруы тиіс.

Жаңа бағдарламаның өзгешелігі: бағалау жүйесінде, үш тілдік саясат, сабақ жоспарының құрлымы, әр сабақта әртүрлі стратегияларды қолдана отырып, сабақтың сапасын арттыруға болатынын, оқушылардың мүмкіндіктерін шектемеуге, керісінше зерттеп-зерделеуге мүмкіндіктер беру.

Аталған бағдарламаға сәйкес алынған тәсілдерді сабақта тиімді қолданысқа енгізсеңіз, баланың танымдық белсенділігін арттыруға, өз бетінше білім алуға, шығармашылығын қалыптастыруға ықпал етеді. Оқушылар оқудың қызықты жеңіл өтетіндігін, ұжымда бірлесіп жұмыс жасауға үйрететіндігін, білімнің тереңдігі, әрі тиянақтылығы артатындығын баяндайды. Яғни, оқушы өз ой-пікірін ашық еркін айтады, бір-бірін тыңдауға үйренеді сыныпта ынтымақтастық атмосферасы қалыптасады.

Қорытындылай келе, осы бағдарламаны меңгергенде ғана жан-жақты дамыған, болашағы айқын, бағдары анық, бәсекеге қабілетті рухани бай тұлға қалыптастыра алатынымызға сенімім мол. Сондай-ақ, межелеген мақсатымызға жету үшін, яғни жаңартылған білім беруді өз мәнінде жүзеге асыру үшін жаңа ізденістер мен тың идеялардың қажеттілігін естен шығармағандығымыз жөн.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасы Президенті Н.Ә.Назарбаевтың Қазақстан халқына жолдауы.
2. Педагогика және оқушы психологиясы. № 7 2012 ж
3. Қазақстан Республикасында 2015жылға дейінгі білім беруді дамыту тұжырымдамасы//Астана. 2004. 3-4б.
4. Б.А. Тұрғынбаева. Мұғалімнің шығармашылық әлеуметін біліктілікті арттыру жағдайында дамыту.: теория және тәжірибе // Алматы. 2005, 174-бет

«Исследование урока физики: опыт работы учителя»

Мякишева Елена Юрьевна
учитель физики
г.Костанай
E-mail:myakisheva.lena@mail.ru

Аннотация

Мақала жалпы білім беретін орта мектепте өткізілген зерттеу сабақтарының сериясына арналған. Мұғалім сабақты қалай қызықты өткізуге болатынын ойлайды. Оқытудың инновациялық әдістері мен түрлерін, қызықты әдістер мен әдемі мысалдар іздейді. Материалда сабақтың сәтті және сәтсіз сәттері, мұғалім қолданатын әдістердің артықшылықтары мен кемшіліктері қарастырылады. Автор ұсынылған тақырып бойынша көптеген теориялық материалдарды зерттеді. Алынған мәліметтер негізінде сабақты зерттеу кезінде артықшылықтар мен кедергілер анықталды.

Аннотация

Статья посвящена серии проведенных исследовательских уроков в средней общеобразовательной школе. Учитель задумывается, как можно интересно провести занятие. Ищет инновационные методы и формы обучения, интересные приёмы и красивые примеры. В материале рассматриваются удачные и неудачные моменты уроков, плюсы и минусы методов, используемых учителем. Автором было изучено большое количество теоретического материала по представленной теме. На основании полученных данных были выявлены преимущества и барьеры при проведении Исследования урока.

Abstract

The article is devoted to the series of researched lessons at a secondary school. The teacher thinks how to conduct interesting lessons. He is looking for innovative methods and forms of training, interesting techniques and beautiful examples. The material discusses the successful and unsuccessful moments of the lessons, the pros and cons of the methods are used by the teacher. The author has studied a large amount of theoretical material on the topic. The advantages and barriers in conducting a lesson study were identified on the basis of the researched data.

Түйінді сөздер: мотивация, білім, принциптер, дағдылар.

Ключевые слова: мотивация, знания, принципы, навыки.

Key words: motivation, knowledge, principles, skills.

В данной школе работаю 4 года и столкнулась с тем, что на уроках ребята часто занимаются посторонними делами. Если им дают конкретные задания, то выполняются эти задания для галочки и не качественно, домашние задания выполняют несколько учащихся из всего класса. Считаю, что одна из причин этого - не заинтересованность предметом. Если человеку что – то интересно и это его увлекло, то он обязательно должен к этому вернуться, погрузиться в тему. С учениками, в этой школе, этого не происходит.

Поэтому передо мной стоит проблема: низкая мотивации учащихся к предмету физики. Моя тема исследования звучит так: как повысить мотивацию учащихся, используя различные приемы критического мышления, разнообразные формы и методы работы на

уроках физики в 10 классе при объяснении темы «Основные положения молекулярно – кинетической теории».

Со своей стороны осознала несколько нужных для меня моментов:

- важность диалога в классе, при котором учащиеся научились бы не только отвечать на вопросы, которые ставит перед ними учитель, но и самостоятельно формулировать их для себя в процессе изучения материала, таким образом, развивается саморегуляция школьников, они учатся критически мыслить.

–создание коллаборативной среды, среды сотрудничества. При выборе того или иного приема для создания коллаборативной среды, необходимо учитывать возрастные особенности учащихся. На уроках мной были применены такие приемы как психологический тренинг, работа в группах, в «домашних» группах, в парах. Для себя я сделала вывод, что работа в группах это эффективный инструмент вовлечения старшеклассников в учебный процесс.

Школьники активно включаются в обсуждение того или иного задания, помогая друг другу, объясняя нюансы решения, таким образом, я наблюдала ситуацию взаимопомощи и сотрудничества.

Зачастую учителя предметники, работающие в старших классах, становятся для ребят своего рода психологами, вселяющими уверенность в себе, в своих собственных силах, но это происходит только в том случае, если у учителя и учеников налажен контакт, психологическая связь «Учитель (старший товарищ) - ученик», существуют доверительные отношения и дети ему всецело доверяют.

В течение 3х проведенных уроков, я старалась не управлять детьми, а направлять их. Пыталась научить их самостоятельно добывать знания, поддерживать в случае неудачи, ведь как говорится - «отрицательный результат – тоже результат». И если в процессе работы у школьников были ошибки, значит необходимо проанализировать: «А почему это произошло? Что я сделал не правильно? Какие пути решения нужно выбирать?».

Необходимо научить ребят критически мыслить. Ведь что такое критическое мышление? Под этим понятием подразумевается самостоятельное мышление, где отправной точкой является информация. Оно начинается от постановки вопросов, строится на основе убедительной аргументации. Сразу оговорюсь, мне это далось нелегко. «Почему?» - спросите вы.

Моя задача на уроках не просто дать ребенку те или иные знания, а научить его справляться с трудностями, не пасовать перед ними.

Необходимо отметить, что овладевая стандартными приемами, школьники не могут применить свой аппарат математических навыков и умений для решения нестандартных, сложных, логических заданий. Раньше я замечала, что при малейшей трудности либо сложных заданиях школьники просили помощи, так как сами не справлялись с их выполнением.

И только сейчас, когда у меня сформировался новый взгляд на обучение, с позиции «децентрализации» я понимаю свои ошибки, анализирую их.

Конечно, не все проходит гладко, как хотелось бы. Некоторые школьники активно включаются в процесс, с удовольствием воспринимая все новое, другие пассивно реагируют на мои нововведения (как ни странно в основном это сильные учащиеся, видимо их устраивала прежняя система обучения, и сейчас меняться, значит прилагать

усилия для внедрения в процесс). На первом уроке, применяя модуль «Обучение талантливых и одаренных учащихся», я поставила цель - выявить таких детей.

В течение проведенной серии уроков я наблюдала за своими учениками: Николай (круглый «отличник»), Аня (учится на «4» и «5»), Дмитрий (так называемый «троечник»). Нужно отметить, что именно Дмитрий проявил на первом же уроке свои таланты: одним из первых озвучил вывод, провел исследование, нашел взаимосвязь между изучаемыми объектами, и с помощью логических рассуждений, сделал правильный вывод.

Дима раскрыл свой артистический талант, приняв участие на заключительном уроке в выступлении при защите решения группы. Он поразил меня и весь класс своим артистизмом, своей игрой.

Уже на первом уроке ребята с головой окунулись в работу, активно участвуя в дискуссии (сделай своё открытие), общеклассной полемике, применили ИКТ для проведения исследования при решении задачи. Говоря о талантливых и одаренных, нужно отметить, что ребята самостоятельно придумывают, изобретают, дают хорошие идеи.

Таким образом, интегрируя идею семи модулей в данном подходе, мне открылись таланты моих учеников.

Изучив теорию я открыла для себя то, как нужно направить учащихся на понятие и принятие ответственности за собственное обучение таким образом, чтобы в дальнейшем продолжить обучение самостоятельно. Я училась и учусь постигать принципы обучения, определять способности, отслеживать, оценивать, контролировать учащихся и как они мыслят и обучаются. Это и определяло направление дальнейшей совместной работы, стимулировало учащихся к поиску дальнейшей информации, выявлению главного в изученной теме и формированию умения излагать изученный материал. Я применила в обучении своих учащихся:

- «физические исследования»;
- создание проблемной ситуации, которое позволило им научиться самостоятельно, без комплексов высказывать свое мнение;
- научить анализировать и делать выводы;
- развивать грамотную речь, что и способствовало развитию критического мышления учащихся.

Цели урока учащиеся определяли самостоятельно, просмотрев несколько видеосюжетов. Формулирование целей урока также позволяет развивать культуру физической речи. Я принимала любой ответ, при этом выдерживала паузу, хотя практически я этого не делала, с связи с нехваткой времени. Теперь давала учащимся возможность высказаться, аргументировать, отстоять свои предложения и даже вступать в дискуссии. Это позволило мне быть достаточно внимательной, более сдержанной. Принимая ответы учащихся, я старалась тактично корректировать и направлять ответы в нужном направлении.

90 % информации сохраняется, если учащийся может передать свои знания другим. Для этого я использую групповую и парную работу. Поэтому на каждом уроке было деление на группы, различными способами, для того, чтобы учащиеся в какой - то мере осознавали и понимали важность, ответственность за свое обучение, чтобы они могли

продолжать обучение самостоятельно. На начальном этапе не все конечно получается, но тем не менее я сумела правильно организовывать деление на группы, при этом учащиеся уже довольно быстро и с интересом выполняют деление на группы, пары и сейчас нет удивления, огорчения, пассивности. Теперь я использую чаще мобильные группы по 3- 4 человека.

В процессе таких работ учащиеся учатся правильному общению; умению слушать и слышать; быть сдержанными и терпеливыми к другим. Когда учащиеся выполняют различные виды работ сообща, то большая часть информации, практические навыки запоминаются надолго. При работах в группе, были учащиеся, которые брали инициативу в свои руки, распределяли обязанности в группе, четко проводили инструктаж - этих учащихся можно было назвать «лидерами».

Обязательным условием создания развивающей среды на уроке является этап рефлексии. При проведении этапов урока, я проводила рефлексию, которая помогала не только мне для определения степени усвоения учащимися изучаемого материала, но помогает ученикам сформулировать получаемые результаты, определить цели дальнейшей работы, скорректировать свои последующие действия. Первая моя цель на первом уроке серии последовательных уроков, определить уровень знаний, умений и понимания учащихся. Для этого я использовала стратегию «Дерево знаний», по которой учащиеся определили, на каком уровне они находятся; по каким моментам пройденного материала у них возникли вопросы; где необходима помощь для устранения пробелов в знаниях. Учащиеся, используя «стикеры», приклеили их на «Дерево знаний» определили свою степень понимания и умения по данной теме. Проведя эту работу, я для себя определила и построила дальнейший урок с учетом каждого учащегося, хотя на тот момент я изучила характеристику класса - и на кого необходимо обратить внимание в течение урока. Я заметила, что некоторые учащиеся имеют низкую самооценку своих знаний и наоборот есть учащиеся, имеющие завышенную самооценку. Конечно используя на первом уроке «Дерево знаний», учащимся это было в «диковинку» и не совсем было понятно, но выслушав инструкции, учащиеся достаточно уверенно определили место на дереве. По окончании урока я вернулась к «Дереву знаний», что бы определить по окончании урока степень усвоения, понимания учащихся. На последующих уроках это помогало мне для возможного изменения сценария урока; для изменения видов работ; соответствия работ для учащихся по уровню знания и понимания. В дальнейшем, я, конечно, буду использовать такого вида рефлексию в различных интерпретациях: «Гора знаний и умений», «Подводное царство» и так далее. Различные виды рефлексии, применяемые на своих уроках помогли мне для вовлечения всех учащихся в учебный процесс, для коррекции знаний; для привлечения более сильных учащихся для оказания помощи своим одноклассникам. Я считаю, что знания, переданные от ученика к ученику достаточно эффективны.

Рефлексия связана с очень важным действием - целеполаганием. Поставленные учениками цели в начале каждого урока предполагает их выполнение и последующее осмысление способов достижения поставленных целей.

Для повышения стимула и мотивации учащихся необходимо поощрять учащихся, не только выставлением отметок, но и словами [5, с.64]. Даже для учащегося, имеющего низкую самооценку, похвала является достаточным стимулом для дальнейшего роста. При проведении уроков я использовала «Оценочные листы», где учащиеся выставляли себе оценку за определенный вид работы; за работу в группе; выставляли себе отметку, за определенный вид работы, а также выставляли отметку за весь урок.

Мы провели свободный микрофон: «Комфортно ли ты себя чувствуешь на уроке?», «Как тебе лучше работать: индивидуально, в паре или группе?» и так далее. При исследовании «оценочных листов» я определяю «какова была образовательная среда на уроке?», «Всем ли было комфортно?», «Какова степень знания, понимания?» и так далее. Конечно при использовании такого приема, я информирую учащихся, о том, что я буду проводить коррекцию, то есть: «Выставленная вами отметка подвергнется коррекции, в течение урока я наблюдала за работой каждого из вас и делала для себя соответствующие пометки». На последующих уроках используя, «Оценочные листы», «Лист самооценки», «Лист наблюдений» и другие, учащиеся стали более объективными и самокритичными. Я поменяла свое отношение к оцениванию знания и понимания учащимися, критериям оценивания учебной познавательной деятельности учащихся.

Учёба может стать увлекательным занятием, если она носит не только научный, но и поисковый и исследовательский характер. На своих уроках я проводила «Физические исследования», цель этих заданий заключалась в том, что «используя свои ранее полученные знания и использования учебного материала, открыть законы, которые открыли учёные с помощью предложенных приборов». На последующих уроках, учащиеся формировали свои новые учебные знания путем аналогии.

Эти исследования показали навыки работы с учебным материалом, проведением аналогии, определением сходства, различия между известными фактами. Конечно, для меня, самым проблемным вопросом является – нехватка времени, но теперь проведя некоторые исследования, буду подбирать задания, так, чтобы учащимся было достаточно времени на их выполнение.

Образование, рассчитанное на перспективу, должно строиться на основе двух неразлучных принципов: умения быстро ориентироваться в стремительно растущем потоке информации и находить нужное, и умения осмыслить и применить полученную информацию. Этому я и пыталась научить ребят на исследовательских уроках. Этому и буду учить дальше.

Постоянное исследование собственной практики, это необходимость современного процесса обучения, это помощь обучающимся и самому себе.

«Секрет успеха в педагогической профессии заключается в постоянном росте и обучении. Исследование урока начинается буквально там, где в настоящий момент находится учитель, и совершенствует его настолько, насколько он этого желает и стремится» [10, с.239]

Хочу выделить некоторые преимущества данного вида деятельности:

- Профессиональное развитие и повышение исследовательского потенциала педагогов (улучшение навыков планирования уроков, развитие навыков преподавания, личностное саморазвитие)
- Развитие коллаборативности и распространение результатов своей практики (междисциплинарные проекты, более опытные преподаватели мотивируют и оказывают поддержку и помощь менее опытным, развитие сетевого взаимодействия)
- Положительное влияние проведения исследований на достижения учащихся (улучшение вовлеченности учеников на уроках, повышение самооценки учеников, их уверенности в себе)

И барьеры, с которыми приходится сталкиваться:

- ✓ Низкие исследовательские навыки

Ошибки в методологии проведения исследований. Основная причина методологических ошибок в том, что учителя в виду отсутствия практического опыта проведения исследований выбирают методы и инструменты исследования, не соответствующие достижению цели и получению результатов.

Сложность с определением вопроса исследования

Нехватка теоретических знаний

- ✓ Недостаточная поддержка педагогов в проведении исследований. Необходимо выделять для проведения уроков по проектам отдельные дни для всестороннего исследования. Зачастую, мы не попадаем на уроки коллег, из-за проведения в это же время своих, собственных. Перемены необходимо начать с руководства. Некоторые проект поддерживают, а некоторые ставят препятствия.

Как бы ни было часто трудно, а иногда очень трудно, хочется свою статью закончить словами: «Тот, кто знает, «зачем» жить, преодолевает почти любое «как»». Сил нам и терпения.

Список литературы:

1. Асеев В.Г. Возрастная психология: Учеб. пособие / В.Г. Асеев. - Иркутск: ИГПИ, 1989 - 215с.
2. Бабкина Н.В. Нетрадиционный курс «Развивающие игры с элементами логики» // Психологическое обозрение.
3. Бабанский Ю.К. Педагогика. М.: Просвещение, 1983 - 185с.
4. Букатов В.М. Педагогические таинства дидактических игр М., 1997 90 с.
5. Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Методика преподавания в школе. М., 2000 - 72 с.
6. Вяземский Е.Е., Стрелова О.Ю. Методические рекомендации учителю. Основы профессионального мастерства. М., 2001 - 98 с.
7. Гордеева О.В. Развитие языка эмоций у детей // Вопросы психологии. 1995 N 2 - 55 с.
8. Подласый И.П. Педагогика Учебник М., 2006 - 324с.
9. Прохоров А.О. Взаимодействие психических состояний учителя и школьника в процессе урока // Вопросы психологии. 1990 N 6
10. Руководство для учителя, АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2012, с 237

«Исследование в действии» необходимый подход повышения мастерства педагогов в малокомплектной школе.

Олейник Светлана Михайловна
Директор школы
КГУ «Кенаральская сш»
E-mail:svetlana.1028@mail.ru

Аннотация

Педагогикалық менеджментті тәжірибеге енгізу мәселесі өзекті болады. Негізгі мақсат - іс-әрекетті жоспарлау, персоналды тиімді басқару, мұғалімдердің кәсіби өсуіне қолдау көрсету, нәтижесінде студенттердің оқу нәтижелері жақсарады. Іс-әрекеттегі зерттеу қазіргі режиссер үшін маңызды құрал болып табылады. Бұл материал шағын мектепте жүргізілген жұмыстарды көрсетеді. Зерттеу негізінде мектептің бір жылға арналған даму жоспары жасалып, орындалды, келесі жылға міндеттер қойылды. «Іс-әрекеттегі зерттеу» негізгі мақсаттарын түсінуге көмектеседі. Мақсаты: «Сабақты зерттеу» әдісін қолдану арқылы оқу процесін жетілдіру.

Аннотация

Вопрос о внедрении в практику педагогического менеджмента становится актуальным. Основная цель – планирование деятельности, эффективное управление персоналом, поддержка профессионального роста педагогов, что в конечном итоге приведет к повышению результатов обученности школьников. Исследование в действии необходимый инструмент современного директора. Данный материал отражает работу проведенную в малокомплектной школе. На основе проведенного исследования был составлен и реализован план развития школы на один год, и поставлены задачи на следующий. Помогает осознать основные моменты «Исследования в действии» Цель: совершенствование процесса преподавания, через использование подхода «Исследование урока».

Аннотация

Vopros o vnedrenii v praktiku pedagogicheskogo menedzhmenta stanovitsya aktual'nym. Osnovnaya tsel' – planirovaniye deyatel'nosti, effektivnoye upravleniye personalom, podderzhka professional'nogo rosta pedagogov, chto v konechnom itoge privedet k povysheniyu rezul'tatov obuchennosti shkol'nikov. Issledovaniye v deystvii neobkhodimyy instrument sovremennogo direktora. Dannyu material otrazhayet rabotu provedennuyu v malokomplektnoy shkole. Na osnove provedennogo issledovaniya byl sostavljen i realizovan plan razvitiya shkoly na odin god, i postavlenu zadachi na sleduyushchiy. Pomogayet osoznat' osnovnyye momenty «Issledovaniya v deystvii» Tsel': sovershenstvovaniye protsessa prepodavaniya, cherez ispol'zovaniye podkhoda «Issledovaniye uroka».

Түйін сөздер: менеджер, зерттеу, жоспарлау, коучинг, жоспар, команда, тәлімгерлік.

Ключевые слова: менеджер, исследование, планирование, коучинг, план, команда, наставничество.

Keywords: manager, research, planning, coaching, plan, team, mentoring.

Сегодня руководитель – это успешный менеджер, способный добиваться поставленных целей максимально используя возможности своего коллектива. Современный руководитель – лидер должен для себя четко определить ответы на вопросы: «Почему необходимы изменения?», «Что необходимо менять?», «Как измерить преобразования?». Менеджмент – это управление, нацеленное на создание условий для успешного сотрудничества руководителя и подчиненного в эффективном достижении целей совместной деятельности [1] Изменения, происходящие в мире и обществе, неизбежно касаются и системы образования. Руководители и педагоги должны внести изменения в школьную практику, увидеть причины успехов и неудач, найти правильное решение, которое приведет к ожидаемому результату. Н. Назарбаев отметил «Если в системе ценностей образованность станет главной ценностью, то нацию ждет успех». («Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания») [2]

На данный момент вопрос о внедрении в практику педагогического менеджмента

становится актуальным. Основная цель – планирование деятельности, эффективное управление персоналом, поддержка профессионального роста педагогов, что в конечном итоге приведет к повышению результатов обученности школьников. Исследование в действии необходимый инструмент современного директора.

С целью выявления положительных и отрицательных сторон учебного процесса было мною проведено исследование, которое затронуло всех участников образовательного процесса. Положительная сторона анкетирования в том, что вопросы с одинаковым смыслом, но различной формулировкой встречались, как у родителей, так и учеников, педагогов. Следовательно, можно было выявить общие проблемы у всех участников образовательного процесса, также учебно-вспомогательного персонала. Исследование выявило, что процент одаренных детей составляет 39 %, это говорит о том, что с учащимися ведется определенная работа, но все таки 54 % педагогов отметили, что не всегда могут найти подход для развития потенциала ученика.

На основе полученных данных был определен приоритет «Новые подходы в преподавании и обучении». Цель: совершенствование процесса преподавания, через использование подхода «Исследование урока».

Задачи: внедрение подхода «исследование урока», отработка навыка обратной связи, участие в работе сетевого сообщества.

При составлении плана развития школы, была определена команда развития, способная продвигать и реализовывать идеи на практике. План был поддержан коллегами. Они вносили конструктивные предложения, которые после рассмотрения так же коллегиально принимались или нет. Несомненно моя роль - роль координатора важна: оказать поддержку, исправить, руководить процессом. В план включены мероприятия для роста всего коллектива – коучинги, менторинг, микропреподавание, мастер классы. Запланированный мониторинг учащихся, учителей, родителей позволил увидеть результат и поставить задачи на следующий этап развития школы.

Исследованием урока, в рамках собственной практики, педагоги начали заниматься в этом году. В процессе исследования урока задействованы 30 % учителей. Проведя первый цикл исследования и подведя его итоги, все высказались о том, то это действительно эффективный инструмент изменения своей практики. Наблюдение на уроке, совместное планирование, анализ и самоанализ проведенного урока помогали учителям по - другому взглянуть на урок, его возможности как для личностного роста учащихся и самого себя. Опрос учащихся, в этих классах, показал: дети отмечают изменения в отношении учитель – ученик, используя групповую, индивидуальную. Практически все дети говорят о более объективном оценивании их деятельности на уроке. По – моему мнению, можно говорить о том, что на уроках создана среда, где учитель выступает в роли помощника по получению знаний, а не их источником. В то же время ученики выступает в роли равноправных участников образовательного процесса. Анализ качества знаний учащихся показывает незначительное (+5%), но повышение.

Внедрение в повседневную практику процессов менторинг - наставничество, серии коучингов, Lesson Study, совместное планирование и проведение серии серии последовательных уроков изменило подход к планированию и проведению уроков, способствовало положительным изменениям в обучении и преподавании учителей, и уровню обученности детей.[3] Проведенные исследования показали педагогам изменение их практики. 95% педагогов школы прошли школьные курсы «Исследование урока», что способствовало успешному внедрению идей 7 модулей в преподавание. Это способствовало включению в учебную деятельность каждого ученика, вне зависимости от их уровня знаний, умений и навыков. Изменения, вносимые в практику преподавания, позволили повысить мотивацию учащихся, включить в работу всех, групповая работа позволила развивать коммуникативные навыки, терпимость по отношению к чужому мнению, толерантность и способствовала развитию лидерских качеств.

Как следствие этого – создание атмосферы сотрудничества, повышение интереса

учащихся к урокам. Посещение уроков, анкетирование и опрос показали, что изменилось отношение учеников к процессу обучения. Учащиеся отмечают групповую работу, работу с вопросами толстого и тонкого порядка. Педагоги отметили момент возможности проанализировать свою деятельность. Подтверждением правильности можно отметить тот факт, что 5 педагогов провели коучинги и гостевые уроки в рамках районных семинаров по предметам история, география, английский язык, русский язык, математика.

Приоритетным направлением было определено: развитие профессионального роста педагога. Одна из форм повышения профессионального уровня курсы школьного уровня повышения квалификации. Тема курса «Исследование в действии». Участие педагогов в работе коучингов, позволила апробировать форму общения по определенной теме на равных условиях. Микропреподавание, в рамках коучинга, позволило установить атмосферу сотрудничества в коллективе. Тренером курсов стала учитель – тренер 2 уровня. Она разработала и провела 10 коучингов. Педагоги считают, что данная форма совместного обучения дает положительные результаты в практике. Темы для сессий определялись, согласовывались с командой развития, конечно же, весь теоретический материал брался с портала ЦПМ. 100% педагогов школы прошли школьные курсы «Исследование урока», что способствовало успешному включению в учебную деятельность, каждого ученика, вне зависимости от их уровня знаний, умений и навыков. Как следствие этого – создание атмосферу сотрудничества, повышение интереса учащихся к урокам. Посещение уроков, анкетирование и опрос показали, что изменилось отношение учеников к процессу обучения. Учащиеся отмечают групповую работу, работу с вопросами толстого и тонкого порядка. 80 % педагогов отметили момент возможности проанализировать свою деятельность, в рамках «Исследования в действии». Подтверждением правильности проведенной работы, можно отметить тот факт, что 5 педагогов провели коучинги и гостевые уроки в рамках районных семинаров по предметам история, география, английский язык, русский язык, математика.

Еще одним эффективным инструментом повышения профессионального роста педагогов, хотелось бы отметить, является ведение портфолио своего исследования. Данный ресурс был предложен коллегами на одном из коучингов, Были обговорены разделы портфолио, в которое вошли планы уроков, Swot – анализы уроков и мероприятий, серии последовательных уроков, также анализ своей практики, педагоги не просто провели исследование, а попробовали проанализировать его и как наставник и как подопечный. Предложенный ресурс помог адаптировать педагогам свою практику и полученную на коучингах теорию. Ведение портфолио исследования позволило повысить уровень культуры рефлексии, умение анализировать работу, выделять главное, определять свои пробел. Для коуча это хороший инструмент получения обратной связи. Анализ полученной обратной связи способствует его профессиональному росту как коуча, так и учителя. При посещении уроков отмечаются положительные изменения в практике преподавания и применение учителями знаний, полученных в ходе коучингов. Работа с портфолио педагогов позволило мне как менеджеру работать с каждым в команде, корректировать и направлять деятельность в рамках выявленных проблем, позволило мне оценить свои навыки руководителя – ментора.[4]

Система менторинга – наставничество, также была опробована в школе. Менторинг – добровольное сотрудничество двух людей, из которых, один передает своей опыт и знания другому, который в этом нуждается. Нужно отметить, что система менторинга в школе не была развита. Были организованы пары педагогов работающих первый год и педагога со стажем. В реализации плана развития школы пары стали возникать между педагогами по различным предметам и классам. Так ярким примером стала пара педагогов работающих в 4, 5 классах по предмету русский язык и литература. Также наставничество педагога по предмету география, биология и педагога по предмету химия и биология.

Еще одной формой для развития профессионального роста педагога является менторинг

- наставничество. Менторинг – добровольное сотрудничество двух людей, из которых, один передает свой опыт и знания другому, который в этом нуждается. Нужно отметить, что система менторинга в школе не была развита. Были организованы пары педагогов работающих первый год и педагога со стажем. Так ярким примером стала пара педагогов работающих в 4, 5 классах по предмету русский язык и литература. Также наставничество педагога по предмету география, биология и педагога по предмету химия и биология. Было апробировано наставничество среди учащихся по предметам история, география.

Да, конечно, еще не все учителя готовы понимать и принимать новые идеи, но большинство поддержали и готовы меняться. По отзывам менти, это помогает ей систематизировать полученные знания, отмечать важное для дальнейшей работы, формирует умение рефлексировать. Мы решили продолжить эту практику, так как эта работа дает результат.

Большой помощью для меня, как директора, послужили итоги анкетирования. Система постоянного мониторинга в школе отсутствовала, как таковая. Результаты анкетирования позволили услышать не только голос учителя и ученика, но и родителей. Проблемы, высветившиеся в результате анкетирования, позволили определить приоритеты, а самое главное постоянно понимать проблемы и траекторию их решения. Проводя анкетирования разного уровня, с разными участниками образовательного процесса я, для себя, сделала вывод: если мы хотим изменить школьную практику, четко видеть положительные и отрицательные моменты деятельности система исследований должна носить системный характер и охватывать всех участников этого процесса.

Учитель, каким мы профессионалом не был, не добьется эффективных изменений в своей работе в одиночку. Поэтому, одной из важнейших задач любой школы является организация профессионального сетевого сообщества. В августе на заседании команды развития были предложены изменения по организации методической работы в школе. В школе работает предметные методические объединения, составленные пары по наставничеству позволили расширить возможности методической работы по различным предметам. Получились 6 пар по исследованию собственной практики, 2 пары наставничество с молодыми педагогами, сообщество сертифицированных учителей. Попробовали наставничество учащихся разных классов. Это получилось у нас во внеурочной деятельности.[5]

Конечно, возможно, еще рано говорить о каких – то существенных изменениях, но администрация отмечает, то улучшилось взаимодействие между сообществами, проводимая работа внутри сообщества более продуктивна. Кроме того это позволило участвовать педагогам в работе районных семинарах и поделиться своим опытом в работе с опорной школой. Если раньше учителя выезжая на предметные семинары мы были в качестве слушателя, то сейчас мы проводим коучинги, проводим гостевые уроки, что позволяет нам отследить эффективность нашей работы. Работу в данном направлении мы будем продолжать и объективную оценку, нашей работы, можно будет получить в конце года по его итогам.

Внося изменения в практику урока, не следует забывать о воспитательной стороне школьной жизни. На первом этапе было проведено районное мероприятие проект «Охранять границу значить служить Родине». В данном проекте участвовали педагоги. Учащиеся и родители, представители погранзаставы, расположенной на территории округа. Проект стал визитной карточкой школы, становится традицией. С целью получения обратной связи от детей я предложила после каждого проведенного мероприятия высказываться о том, как оно прошло. Сначала дети скептически отнеслись к этому, считали, что их голос не услышат. Но когда их мнение учитывалось при проведении следующего мероприятия, они стали сами готовить их и участвовать более активно. Получился настоящий диалог между педагогами и детьми. Еще одним новшеством в школе стало проведение TED – конференции. Для учащихся конференция проходила в рамках празднования Дня рождения школы. Учащиеся 5 – 11 классов

выступали по темам. Для них такой формат был новым, и не совсем понятным, но когда начались выступления, выступали даже те, кто не планировал. По окончании конференции они сами предложили провести следующую и определили тему. Практически все ребята отметили необычность формата и то, что они могли высказываться без оглядки на чужое мнение.

Так же хочу сказать о проекте «Квест в школе». Услышав об этой идеи на курсах, я решила попробовать провести в школе. Было много скептиков, самый часто задаваемый вопрос «Зачем это нужно?», но команда развития и совет школы поддержали эту идею. Когда мы получили обратную связь от детей, мы сами были удивлены. Родители, посещая школу, отмечают, что изменения, происходящие в школе, положительно сказываются на желании ребенка учиться. По результатам анкетирования родителей 90% из них отмечают, что их детям комфортно и уютно в школе. Это самое главное.

На мой взгляд, изменения, происходящие в моей школе, являются результатом ежедневного, кропотливого труда каждого участника образовательного процесса. Мы, обязаны сформировать ученика, который будет востребован и найдет свою нишу в современном мире. Непрерывный процесс самосовершенствования залог успешной работы школы. Процесс исследования урока, коучинг, менторинг, наставничество, организация и развитие сетевого сообщества все эти процессы, позволяют учителям реагировать на изменения в окружающем мире.

Конечно, при составлении плана развития школы необходимо учитывать особенности школы, возможности педагогического коллектива. Но, самое главное, на мой взгляд, это система мониторинга процессов, происходящих в школе. При составлении плана нужно учитывать мнение всех участников образовательного процесса. Обратная связь между учителем, учеником, родителем должна быть постоянной и эффективной. И еще, я считаю, что для успешной работы школы решающим фактором является саморазвитие директора. Директор это – лидер, менеджер, понимающий, что достичь результата можно только в работе с командой. Менеджер, который обладает навыками лидерства - способность вовремя увидеть и внедрить в процесс обучения инновационные передовые технологии, способность создать команду и тогда, как следствие успешность учащихся способных составить конкуренцию в современном обществе.

Список литературы

1. Менеджмент в образовании: Учебное пособие. Нижневартовск.2011г. с. 123
2. Н.Назарбаев статья «Взгляд в будущее: модернизация общественного сознания» Астана 2014 г.
3. «Руководство для учителя» (1-го продвинутого уровня), АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2014 год

4/ «LESSON STUDY» КАК СПОСОБ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАКТИКИ ОБУЧЕНИЯ

Методическое пособие, Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, Астана, 2014 год

Интернет ресурсы

<https://text.ru/rd/aHR0cHM6Ly9rb3BpbGthdXJva292LnJlL3ZzZW1VY2hpdGVsYW0vcHJvY2hlZS9pc3NsaWVkb3ZhbmlpZV91cm9rYV9uaWVvYmtob2RpbXlpX3BvZGtob2Rfdl9wb3Z5c2hpZW5paV9wcm9maWVzc2lvbmFsX25vZ2hvX21hcw%3D%3D>

<https://text.ru/rd/aHR0cHM6Ly9pbmZvdXJvay5ydS9zdGF0eWEtdXNwZXNobml5LW1lbnVkehlcil9yY292LnJlL3ZzZW1VY2hpdGVsYW0vcHJvY2hlZS9pc3NsaWVkb3ZhbmlpZV91cm9rYV9uaWVvYmtob2RpbXlpX3BvZGtob2Rfdl9wb3Z5c2hpZW5paV9wcm9maWVzc2lvbmFsX25vZ2hvX21hcw%3D%3D>

«От исследования урока к улучшению обучения детей»

Полищученко Ирина Ивановна,
Учитель начальных классов
С.Тогузак, Карабалыкский район,
Костанайская область
E-mail: iriwka9391@mail.ru

Аннотация

В данной статье представлен опыт работы учителей по реализации подхода Lesson Study направленного на улучшение процесса обучения детей.

Актуальность обозначенной темы определяется возможностью повышения качества обученности учащихся через взаимодействие и наблюдение группы педагогов за процессом обучения.

Ключевые слова: *исследовательская деятельность, наблюдение, суммативное оценивание, самостоятельная работа, Lesson Study, фокус – группа.*

Аннотация

Бұл мақалада балаларды оқыту үрдісін жақсартуға бағытталған Lesson Study әдісін әдісі жүзеге асыру бойынша мұғалімдердің жұмыс тәжірибесі ұсынылған. Белгіленген тақырыптың өзектілігі оқушылардың өзара әрекеттесуі және оқу процесінде бір топ мұғалімнің бақылауы арқылы оқушылардың білім сапасын жақсарту мүмкіндігімен анықталады.

Түйін сөздер: *зерттеушілік қызметі, бақылау, жиынтық бағалау, өздік жұмыс, Lesson Study. фокус-топ .*

Annotation

In the article it is shared the working experience of our school according the realization of the approach Lesson Study which is aimed at educational process increasing. The relevance of the identified topic is determined by an opportunity of increasing results of education by group of teachers interaction and teaching process monitoring.

Key words: *researching activities, monitoring, summative assessment, independent study.*

Современной школе нужен принципиально новый учитель — учитель-исследователь, владеющий методами организации и проведения опытно-поисковой экспериментальной работы. В профессиональной деятельности, особенно в сфере образования, существуют благоприятные условия для реализации данной потребности. Работая с младшими школьниками, педагоги: - сталкиваются с проблемой, как создать условия для индивидуального развития ребенка; - выдвигают идеи и гипотезы о возможных путях, формах, способах решения этой проблемы; - выбирают и обосновывают методы собственной профессиональной деятельности; - получают определенные результаты собственной профессиональной деятельности и обосновывают их в итоге реализации программы четырехлетнего обучения младших школьников [1].

Из данных компонентов и складывается исследовательская деятельность педагога, основы которой должны быть заложены в ходе получения профессионального образования.

Исследовательская деятельность будет выступать одной из форм профессиональной самореализации педагогов при условии реализации научного подхода к изучению уровня сформированности у учащихся тех или иных умений. По мере овладения преподавателем профессиональными знаниями и в процессе решения профессионально направленных задач складывается видение реальных условий деятельности педагога и соотнесение задач, условий и своих возможностей, умение регулировать свою деятельность на основе профессиональной рефлексии —

важнейшего качества личности профессионала. Рефлексия в широком смысле слова характеризует самосознание человека осмысление им оснований собственных действий и поступков. Рефлексивное отношение человека к собственной деятельности является одним из важнейших психологических условий все более глубокого ее сознания, критического анализа и конструктивного совершенствования. Именно рефлексия обеспечивает выход из полной поглощенности непосредственным процессом жизни для выработки соответствующего отношения к ней, занятие позиции над ней (вне ее), для суждения о ней. Для преподавателя характерно то, что сама деятельность выступает для него в качестве особого предмета анализа, осмысления оценки. Если при решении практических задач, возникающих в конкретных педагогических ситуациях, он непосредственно включен в процессы реального взаимодействия с учащимися, то теперь сами эти процессы становятся предметом исследования. [2].

Обязательным условием роста профессионального мастерства педагога является понимание, анализ и размышление над тем, что он делает, а для этих целей является весьма полезным обсуждение уроков с коллегами.

Одним из ярких примеров такой работы на сегодняшний день является серия уроков- исследования, или же по другому «Lesson Study».

Lesson Study – это педагогический подход, представляющий собой особую форму исследования в действии на уроках , направленную на совершенствование знаний в области учительской практики. Это цикл , включающий в себя не менее трех уроков, совместно планируемых, преподаваемых , наблюдаемых и анализируемых группой учителей. Таким образом, используя Lesson Study учителя школы на демократической основе могут проводить исследование и изучение урока, влиять на качество обучения. При использовании данного подхода можно увидеть ошибки как учащихся, так и учителей, понять, как избежать , улучшить и повысить качество преподавания и обучения [3].

Начиная работу по внедрению Lesson Study в образовательное пространство, все свои действия мы разбили на несколько шагов:

Первым шагом нашего исследования было создание фокус – группы учителей. Группой было проведено первое заседание, на котором была определена проблема исследования.

В «Государственной программе развития образования в Республике Казахстан на 2011–2020 гг. говорится о том, что обучение и воспитание на первой ступени (1–4 классы) ориентируется на формирование положительной мотивации и умений в учебной деятельности: прочных навыков чтения и письма, счета, элементарного опыта языкового общения, творческой самореализации, культуры поведения, основ личной гигиены и здорового образа жизни. Это невозможно реализовать без развития познавательной самостоятельности у каждого школьника в начальной школе.

Ученики 1-4 классов обучаются по обновленной программе, где промежуточным контролем над усвоением знаний является выполнение СОР и СОЧ, поэтому тема нашего исследования звучит так: «Организация самостоятельной работы на уроках залог успешного выполнения суммативного оценивания».

Вторым шагом было определение темы, проблемного вопроса, гипотезы, цели, задач.

Проблема исследования: организации самостоятельной работы в процессе проведения суммативного оценивания во втором классе.

Гипотеза исследования: предположим, что успешное развитие самостоятельной работы детей младшего школьного возраста будет возможным если:

1. Рабочее место учащихся организовано с учетом необходимых потребностей;

2. Инструктаж проводится пошагово, четко и доступно;
3. Учитель владеет методикой организации самостоятельной работы;
4. Учитывать индивидуальные особенности ребенка.

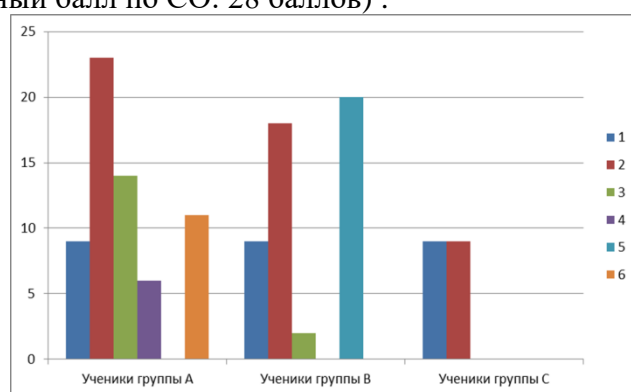
Целью нашего исследования являлось выявление особенностей класса, степень развития его самостоятельности в учебно-воспитательном процессе и умение организовать самостоятельную работу учителем.

Третий шаг: проведение Lesson Study №1. Обсуждение. На данном этапе был проведен первый урок, проведен его анализ, были выделены положительные стороны урока.

Что прошло не на должном уровне? Учащиеся не всегда могли сосредоточиться на самостоятельной работе. На протяжении всего урока искали отзыва учителя при помощи самых простых вопросов.

Во время урока было шумно, некоторые учащиеся передвигались по классу, разговаривали между собой.

Итоги выполнения самостоятельной работы вы можете увидеть в таблице (Максимальный балл по СО: 28 баллов) :

Следующий шаг: Проведение Lesson Study №2. Обсуждение.

Максимальный балл по СО: 25 баллов

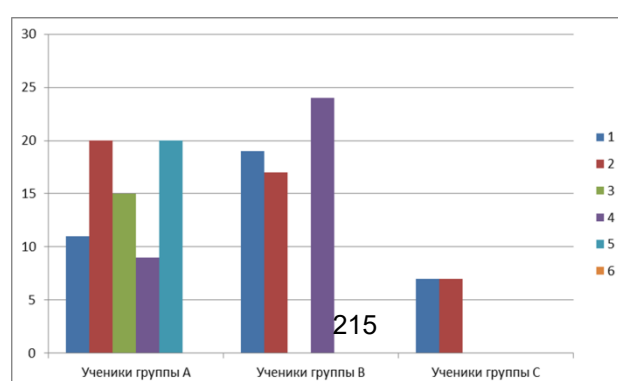
Положительные моменты урока:

- создан положительный эмоциональный настрой;
- актуализация знаний прошла на должном уровне;
- учителем были озвучены цели урока;
- была произведена замена учителя, который провел инструктаж и находился с учащимися во время выполнения самостоятельной работы
- на протяжении выполнения самостоятельной работы в классе была тишина. Все учащиеся были сосредоточены на листах работы.

Что прошло не на должном уровне? Во время математической разминки один учащийся не давал возможности другим ответить, но учитель быстро скорректировал ситуацию.

Выводы к уроку: учащиеся первые минуты находились в растерянности, так как их учитель покинула кабинет на время выполнения самостоятельной работы учащихся. Однако это не помещало 30 % учащихся выполнить учащимся работу на высоком уровне и 30 % учащихся на среднем уровне. 40 % учащихся выполнили задания, но показали низкий уровень знаний.

Итоги выполнения самостоятельной работы вы можете увидеть ниже:

Следующий шаг: проведение Lesson Study №3. Обсуждение.

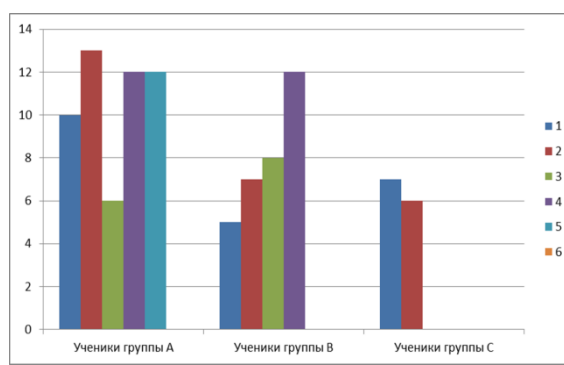
Максимальный балл по СО: 14 баллов

Положительные моменты урока:

- учителем была создана колабартивная среда на уроке;
- инструктаж по выполнению самостоятельной работы был дан четко, доступно и не вызвал вопросов учащихся в последующей работе;
- дети работали тихо, лишь изредка задавали уточняющие вопросы учителю.

Что прошло не на должном уровне? Ученик В1, так же как и во время первого урока, нуждался во внимании и поддержки со стороны учителя.

Итоги самостоятельной работы вы можете увидеть таблице:

По окончании серии уроков LS мы пришли к следующим выводам: гипотеза: предположим, что успешное развитие самостоятельной работы детей младшего школьного возраста будет возможным если:

1. Рабочее место учащихся организовано с учетом необходимых потребностей;
2. Инструктаж проводится пошагово, четко и доступно;
3. Учитель владеет методикой организации самостоятельной работы;
4. Учитывать индивидуальные особенности ребенка.

Теперь мы можем ответить, что да.

Обсуждение сразу же после урока в команде позволило нам сделать вывод, что гипотеза исследования является верной. в 80 % учащиеся научились качественно работать самостоятельно. Оставшиеся 20 % находятся в процессе формирования этого навыка в связи с индивидуальными психологическими особенностями. Мы предполагаем, что эта работа будет иметь успех, но лимитированность уроков в рамках ЛС не позволяет считать эту работу законченной.

Также по окончании работы были даны рекомендации учителю:

- провести классный час по теме: «Самостоятельная работа учащихся» с использованием памяток для учащихся;
- провести родительское собрание по теме: «Самостоятельная работа учащихся» так же с использованием памяток для родителей.

В процессе исследования урока, учителя работали вместе: совместно планировали, анализировали уроки, вели наблюдения. Совместное сотрудничество между учителями помогло совершенствовать учителю свои навыки и подходы, для удовлетворения потребностей учащихся.

Анализ уроков показал возможные пути их усовершенствования, содействовал размышлению учителей о качестве своего преподавания по отношению к отдельным учащимся. Сам учитель становится более заинтересованным и мотивированным на результат ученика, и как следствие повышается уровень обучения.

Список литературы:

1. Горовая В. И., Тарасова С. И. Подготовка учителя к исследовательской деятельности. — М.: Илекса; Ставрополь: Ставрополь-серввысшкола, 2002.
2. Климова Т. Е. Развитие научно-исследовательской культуры учителя: Диссертация доктора педагогических наук. — Оренбург, 2001.
3. «Lesson study» как способ совершенствования практики учителя – Астана: НАО имени И.Алтынсарина, 2014 г.

Повышение интереса к чтению.

Репич Елена Ивановна
учитель начальных классов
п. Сарыколь

Е- mail: erepich@bk.ru
Баймаканова Зауреш Есболовна
учитель начальных классов
п. Сарыколь
baimakanova.z@yandex.kz

Аннотация

Өзектілігі. Мақсаты.

Барлық уақытта кітап адамды тәрбиелеудің ең жақсы құралдарының бірі болды және қалады. Оқыту процесін жаңғырту әр педагогтің білім алушыларды оқуға қызықтыра алатын, техникалық прогрестің жаңашылдықтарымен қазіргі заманғы қызығушылығы аясында көркем әдебиетке деген қызығушылығын арттыра алатын педагогикалық технологияларды іздеу қажеттігін түсінуіне және оларды әдеби оқу пәнін оқуға ынталандыра алатынына ұдайы әкеледі. Сабақты зерттеудің мақсаты әдеби оқу сабақтарында сын тұрғысынан ойлау технологиясын қолдану арқылы оқуға деген қызығушылықты арттыру болып табылады.

Негізгі сөздер; *оқу сауаттылығы, зерттеу, ойлау, қалыптастыру, технология, даму, нәтиже.*

Аннотация

Актуальность. Цель.

Во все времена книга была и остается одним из лучших средств воспитания человека. Модернизация процесса обучения неуклонно приводит каждого педагога к пониманию того, что необходимо искать такие педагогические технологии, которые бы смогли заинтересовать обучающихся чтением, повысить интерес к художественной литературе, на фоне современного увлечения новинками технического прогресса, и мотивировать их на изучение предмета литературное чтение. Целью исследования уроков стало повышение интереса к чтению через применение технологии критического мышления на уроках литературного чтения.

Ключевые слова; читательская грамотность, исследование, мышление, формирование, технологии, развитие, результат.

Annotation

Urgency. Goal.

At all times, the book was and remains one of the best means of education of man. Modernization of the learning process steadily leads each teacher to understand that it is necessary to look for such pedagogical technologies that would be able to interest students in reading, increase interest in fiction, against the background of modern enthusiasm for the novelties of technological progress, and motivate them to study the subject of literary reading. The purpose of the study lessons was to increase interest in reading through the use of critical thinking technology in the lessons of literary reading. Формирование интереса к чтению, потребности в нем – едва ли не главная задача педагогов – воспитателей, которую профессионально решают только они.

Keywords: reader literacy, research, thinking, formation, technology, development, result

Выбор темы «Развитие и повышение интереса к чтению» связан с тем, что во 2 «Г» классе существуют проблемы низкой мотивации к обучению. На основании выводов психолога, была выявлена причина. В основном она связана с низким уровнем читательской грамотности и интереса к чтению. Как итог, учащиеся испытывают большие трудности в обучении не только на уроках по литературному чтению, но и на других предметах. Поэтому использование приёмов технологии критического мышления должны способствовать, во-первых, повышению уровня мотивации, во-вторых, вовлечению всех без исключения в процесс развития техники чтения при четко продуманном плане урока. Как показали исследования немецких ученых, человек запоминает только 10% того, что он читает, 20% того, что слышит, 30% того, что видит; 50-70% запоминается при участии в групповых дискуссиях, 80% - при самостоятельном обнаружении и формулировании проблем. И лишь когда обучающийся непосредственно участвует в реальной деятельности, в самостоятельной постановке проблем, выработке и принятии решения, формулировке выводов и прогнозов, он запоминает и усваивает материал на 90%.

Параллельно с обучением и воспитанием, применение приёмов технологии критического мышления в образовательном процессе обеспечивает становление и развитие у обучающихся так называемых универсальных навыков. К ним обычно относят способность принимать решения и умение решать проблемы, коммуникативные умения и качества. Умения формулировать сообщения и четко ставить задачи, выслушивать и принимать во внимание разные точки зрения и мнения других людей, лидерские умения и качества, работать в команде и др. И сегодня многие уже понимают, эти навыки в современной жизни играют ключевую роль, как для достижения успеха в профессиональной и общественной деятельности, так и для обеспечения гармонии в личной жизни.

Не меньшее значение имеет повышение интереса и мотивации учителя, как от использования приёмов технологии критического мышления, дающего простор для творческого поиска и развития потенциала педагога, так и вследствие повышения эффективности и качества его профессиональной деятельности.

Для решения этой проблемы была создана фокус – группа учителей начальных классов, так как эта проблема есть в каждом классе. В группу вошли учителя начальных классов и учителя – предметники английского и казахского языка.

Совместно с группой была определена проблема и ожидаемые результаты. Для наблюдения за учащимися, анализа эффективности приемов и методов, используемых на уроке

Проблема: как применение методов и приемов технологии критического мышления способствуют развитию интереса к чтению и повышению уровня читательской грамотности.

Ожидаемые результаты: с помощью методов и приемов технологии критического мышления, сможем развить интерес к чтению и повысить уровень читательской грамотности.

Для наблюдения были выбраны учащиеся Ученик А, Ученик В, Ученик С. С помощью учителя и психолога была дана характеристика на каждого ученика.

Ученик А умеет: Отвечать на вопросы по тексту, интерпретировать, обобщать и оценивать содержание текста: выслушивать и оценивать мнение других .

Затрудняется: не всегда вовлечен в процесс учения, может отвлекаться, переключать внимание на посторонние дела. Речь не всегда убедительная, аргументированная.

Ученик В умеет: отвечать на вопросы по тексту, задавать простые вопросы, назвать тему текста. На фоне более активных учеников не теряется, проявляет желания высказываться устно.

Затрудняется: находить информацию в тексте, делать выводы; в устной презентации хочет участвовать часто, но не умеет правильно выразить мысли.

Ученик С умеет: слушать, ответить на простые вопросы.

Затрудняется: сосредоточится долго на одном задании, речь затруднена, отвечает по наводящим вопросам учителя.

Наша задача на первой фазе урока активизировать, заинтересовать детей, мотивировать их на дальнейшую работу, и «вызвать» уже имеющиеся знания, создать ассоциации по изучаемому вопросу. На первом уроке литературного чтения на тему М. Кабанбаев «Сам пропадай, а товарища выручай» на стадии вызова учитель предложил детям составить кластер на тему «Дружба», что позволило активизировать детей. Для знакомства с текстом применяла прием «Чтение с остановками». Чтобы глубже осмыслить текст дети работали в группах. Первая группа составляла таблицу «Сравнение героев рассказа». Вторая группа работала над созданием постера к рассказу, и третья составляла правила дружбы. Знания обучающихся учитель проверял с помощью теста.

Вывод по первому уроку: начало урока было очень интересным для детей, они активно включились в работу. При знакомстве текста дети читали по цепочке. Здесь мы обратили внимание, техника чтения у детей на низком уровне. Поэтому темп чтения был медленный и интерес к уроку пропал. Дети стали отвлекаться. В итоге учитель дочитала текст сама. Работая в группах детям было сложно выполнить задания, так как они не усвоили содержание текста. При выполнении теста также много было ошибок. Ученик А при опросе после урока «Голос ученика» отметил, что ему очень понравилось составлять таблицу «Сравнение героев рассказа». С тестом он очень хорошо справился, но на уроке также отвлекался и не был активен весь урок. Ученик В почти весь урок не мог сам отвечать и выразить своего мнения, так как сидел в паре с активной ученицей. В итоге она всю инициативу брала на себя. Ученик С была очень активная на всех этапах, не всегда успешно. В групповой работе они составляли постер, а она любит рисовать. И при защите взяла инициативу на себя.

При планировании второго урока на тему С. Сейфуллин «Родная земля» наша фокус-группа проанализировала все ошибки и проблемы которые возникли на уроке.

Урок начался с приема «Ассоциации» к слову Родина, что позволило детям углубиться в тему урока. Со стихотворением познакомились с помощью видео презентации. Работая в парах учащиеся составляли кластер «Родная земля» выбирая слова которые отвечают на вопрос какая? На заключительном этапе каждый индивидуально подбирал к тексту стихотворения пословицы. Ученики были активны на протяжении всего урока.

На третьем уроке учитель познакомил обучающихся с произведением Д. Досжанова «Родник». На этапе вызова учитель предложила приём «Молния». Детям на короткое время учитель показывала слова, а они должны были прочесть и записать. Этот прием активизировал детей, и они смогли самостоятельно назвать цели урока. Для знакомства с текстом учитель использовала приём «Чтение с остановками» и «Буксир». Эти приемы помогли детям быть внимательными, активными, читать вместе

с учителем и самостоятельно. Прием «Найди слово» особенно понравился детям. Дети старались читать быстро, за правильный ответ получали смайлик.

На протяжении всех уроков мы анализировали опрос детей «Голос ученика». Отзывы детей заставляют нас задуматься о том, что только «скука» на уроке не даёт детям развиваться.

Общие рекомендации:

В результате нашей работы Lesson study мы сделали вывод, что развитие интереса к чтению на уроке во многом зависит не только от выбранной технологии, но формы работы на уроке, создание комфортной среды. Это было очень важно найти для ребенка то окружение, где он не только комфортно себя чувствует, но и развивается. Еще одним средством была мотивация. Приёмы, которые были найдены в процессе работы, помогают учащимся развить интерес к чтению. Результат работы нашей группы мы увидели на четвёртом уроке английского языка. Позитивный настрой класса, активизация деятельности обучаемых, желание детей быть лидером, не бояться своих ошибок. Считаю, работая в нашей команде, мы смогли помочь не только учителю, но и себе в развитие и повышение интереса к чтению.

Литература

- 1.Руководство учителя. Третий (базовый уровень). Курсы повышения квалификации.2016.
- 2.Деннисон П., Деннисон Г. Гимнастика ума. – М., “Восхождение”, 1997.
- 3.Зарукина Е.В., Н.А.Логинова, М.М.Новик Активные методы обучения: рекомендации по разработке и применению. - Санкт-Петербург, 2010.
- 3.«Активные методы обучения». Электронный курс. Международный Институт Развития «ЭкоПро», Образовательный портал «Мой университет», <http://www.moi-universitet.ru/>

«Исследование урока: формирование навыка саморегуляции обучающегося на разных ступенях обучения и этапах урока»

Садовая С.И.
Учитель истории
Костанайский район
С. Затобольск
E-mail: sadovaya66@mail.ru

Аңдатпа

Мақала Lesson study нысанында №1 Затобол орта мектебінің мұғалімдері ұйымдастырған сабақ зерттеуіне арналған. Зерттеудің негізгі мәселесі білім алушылардың өзін-өзі реттеу дағдыларын қалыптастыру мен дамытуға негізделген. Бірнеше шағын топ осы мәселесінің тиімді шешу жолын қарастырған. Осы мәселе сабақтың түрлі кезеңінде, сонымен қатар түрлі білім беру деңгейінде қарастырылған. Зерттеуге қатысқандар күрделі, бір ғана шешім болмайтын мәселенің кейбір ғана әдіс-тәсілдерін анықтады.

Аннотация

Статья посвящена исследованию урока в формате Lesson study, проведенному педагогами Затобольской средней школы №1. Ключевой проблемой исследования стал вопрос формирования и развития навыков саморегуляции обучающихся. Несколько фокус-групп искали оптимальный подход для решения поставленной задачи. Проблема рассматривалась как на разных этапах урока, так и на разных ступенях обучения. Участники попытались найти подходы и приемы для решения сложной и неимеющей однозначного решения проблемы.

Abstrakt

The article is devoted to the study of the lesson format Lesson study conducted by teachers Zatobolsk secondary school No. 1. The key problem of the study was the formation and development of skills of self-regulation of students. Several focus groups were looking for an optimal approach to solve the problem. The problem was considered both at different stages of the lesson and at different stages of training. The participants tried to find approaches and techniques to solve complex and does not have a unique solution.

Түйін сөздер: өзін-өзі реттеу, өзін-өзі бақылау, өзін-өзі жетілдіру, дербестік, "дербес" және "тәуелді" білім алушылар

Ключевые слова: саморегуляция, самоконтроль, самореализация, самостоятельность, «автономные» и «зависимые» обучающиеся

Keywords: self-regulation, self-control, self-realization, independence, "Autonomous" and "dependent" students

Современность диктует в обновленной школе без оценок, анализировать успехи и неудачи в своей деятельности, постоянную рефлекссию результатов и принятие нужных решений. Все это невозможно представить в арсенале обучающегося без хороших навыков саморегуляции. Свое исследование в действии мы решили направить на изучение сформированности этого навыка у наших школьников и дальнейшее его развитие. Почему мы считаем это важным, даже главным в процессе познания и обучения? Саморегуляция – это стержень, на который опираются все аспекты рациональной деятельности, причем как аффективного, так и социального, и когнитивного характера. Ученик должен научиться себя стимулировать, регулировать, контролировать, заставлять, оценивать, корректировать. Без самоконтроля и саморегуляции это невозможно. Общество ощущает дефицит в независимых, самостоятельных людях, критически мыслящих, находящих свое место «под солнцем» в постоянно изменяющемся мире.

Ключевым приоритетом образовательных программ должно стать развитие **способности к постоянной адаптации к изменениям и усвоению новых знаний**, говорит Президент в седьмом постулате «**Человеческий капитал – основа модернизации**» [1, седьмое]

Ежедневно, взаимодействуя с объективным миром, человек принимает решение о выборе способов реализации своей активности. На принятие решений влияют цели деятельности, индивидуальные особенности человека, принимающего решение, а также разнообразные условия окружающей среды. В этом индивидуальном процессе принятия решений человек сам исследует, программирует свою активность, контролирует и корректирует результаты. Именно эти регуляторные процессы, составляют содержание *саморегуляции* (О. А. Конопкин, В. И. Моросанова) [4, стр. 8] Под осознанной саморегуляцией О.А. Конопкиным понимается системно-организованный процесс внутренней психической активности человека по инициации, построению, поддержанию и управлению разными видами и формами произвольной активности, непосредственно реализующей достижения принимаемых человеком целей.

Процесс осознанной саморегуляции имеет следующую **структуру**.

Принятая субъектом цель деятельности. Это звено выполняет общую системообразующую функцию, весь процесс саморегуляции формируется для достижения принятой цели в том ее виде, как она осознается субъектом.

Субъективная модель значимых условий. Она отражает комплекс тех внешних и внутренних условий активности, учет которых сам субъект считает необходимым для успешной исполнительской деятельности.

Программа исполнительских действий – является информационным образованием, определяет характер, последовательность, способы действий, характеристики действий.

Система субъективных критериев достижения целей – является функциональным звеном – несет функцию конкретизации и уточнения исходной формы и содержания цели.

Контроль и оценка реальных результатов – это регуляторное звено, несущее функцию оценки текущих и конечных результатов относительно системы принятых субъектом критериев успеха.

Решения о коррекции системы саморегулирования. [2, с. 5-12]

Посмотрите, ведь это – структура деятельности на уроке, алгоритм процесса познания: цель, осознание цели, выбор путей решения, сравнение своих действий с критериями успешности, оценка своих действий, рефлексия и коррекция. Эти действия в процессе обучения предполагает конструктивистский, деятельностный подход, он считается основным в системе новых подходов в обучении и образовании. Основная роль в этом подходе отводится самостоятельной работе обучающегося. Все время опираться на самостоятельное обучение на уроке очень сложно, интерес, упорство учащегося не безграничны. Ребенок сталкивается с проблемой: что ему делать, почему ничего не рассказывают, ничему не учат? Он настроился писать под диктовку, слушать, ловить каждое слово учителя, а тот больше молчит и дает задания. Учитель предлагает поразмышлять, представить, осознать, выделить, оценить, сравнить. Ученик, привыкший пересказывать, работать под чутким контролем учителя, постоянно будет переспрашивать, уточнять, бояться ошибиться, просить переписать на белом, теперь должен творчески подойти к своему заданию. И задание может быть очень необычным: охватить текст несколькими предложениями, выразить собственное мнение, задать вопрос, придумать окончание события, установить причинно-следственные связи, подобрать рифму, придумать сказку, сравнить двух героев, написать эссе и еще многое, что может придумать творческий учитель, на уроке которого навык саморегуляции так

необходим. Саморегуляция ученика включает алгоритм решения проблемы: успокоиться, подумать, разобрать проблему по частям, выяснить суть непонятных слов, сосредоточиться, пробовать, убеждать себя, что я смогу. Конечно, и проблемы должны быть разрешимы, с учетом возрастных и индивидуальных особенностей обучающегося, тогда ученик не будет перекладывать решение проблемы на других, подсматривать, нервничать и брюзжать. Обучающийся должен понимать, что, только действуя на уроке, причем на продуктивном высоком уровне познания, можно развиваться, обучаться, становиться продвинутым и конкурентоспособным, ведь плавать научится только тот, кто сам войдет в воду и попытается это сделать. Понятие индивидуального стиля саморегуляции предложено В.И. Моросановой. Индивидуальный стиль можно определить, как индивидуально устойчивое, типичное для человека своеобразие его произвольной активности. [3, стр. 17]

В процессе выполнения учебной деятельности ученик должен суметь приспособить друг к другу «модель условий» и «программу действий». Наблюдения показывают, что ученики существенно отличаются друг от друга по характеру моделирования условий, по выбору предпочитаемой программы действий.

Для оценки результатов своей деятельности ученики должны располагать данными о том, насколько она признается успешной. Поэтому они заинтересованно следят за оценками и комментариями, идущими со стороны учителя, сопоставляя при этом данные самооценки с данными учителя и теми критериями, которые они выдвигают в качестве требований к учебным действиям. Чем адекватнее оцениваются результаты учебной деятельности, тем точнее и направленнее совершаемые учебные действия. Оценка результатов как компонент саморегуляции позволяет принять решение о том, нужна ли коррекция действий или можно их продолжать в том же направлении.

Коллектив Затобольской средней школы № 1 имеет неплохой опыт исследования педагогической деятельности. С 2013 года в школе проходят систематические исследования в действии, посвященные внедрению групповой работы, критериального оценивания, критического мышления, выработке особого подхода к слабоуспевающим детям в образовательное пространство школы. В нашей Затобольской средней школе №1 18 сертифицированных учителей (21%). В школе обучаются около 1.000 (с дошколой) обучающихся. Накоплен хороший потенциал, постоянно пополняющийся молодыми кадрами. Школа является магнитной для 10 небольших средних школ, систематически проводятся занятия по «Рефлексии в практике». Окончив работу над проблемой внедрения критериального оценивания в практику школы, сообщество сертифицированных учителей задумалось над разработкой новой темы педагогического сообщества школы, было решено, что она должна быть связана с саморегуляцией обучающихся ребят и обучающихся из учителей. Для перехода к новой педагогической теме, сообщество решило проследить уровень саморегуляции, имеющийся у учащихся на данный момент и действовать в дальнейшем, разрабатывая этот аспект, в своей практике на уроке. Поэтому была выбрана эта тема исследования в действии на уроке. Учительство школы объединилось в 8 фокус-групп по 4 участника, было задействовано почти 50% педагогов школы. Выделили лидеров групп – менторов исследования в действии. Прежде чем начать исследование повторили содержание методических издания: «Исследование в действии Action Research» и «Руководство для учителей по реализации подхода Lesson Study (исследование урока)». По типологии Ферранса (2000) определили тип исследования как – школьный. И это стало отправной точкой для работы по интегрированным рекомендациям магистра в области образования, ведущего научного сотрудника Национального Института Исследований Политики в области образования Японии, Члена Международной ассоциации исследования урока Гошия Чичибу.

Предполагалось, что участники каждой группы проведут серию уроков для своей группы и завучи смогут посетить эти уроки. Были выработаны планы, сверены сроки. Началось исследование навыка саморегуляции на всех этапах урока. Учителя в фокус-группах обращали внимание на то, как ученики могут ставить цели урока, насколько они реальные, измеримые, рациональны. Как они могут их достигать, какие пути предлагают, как реализовывают этот процесс, какова на этом этапе роль учителя, организующего и направляющего ход урока. Могут ли дети использовать метод самопроверки домашнего задания по критериям? А может они иногда меняются ролями с учителем и сами задают свои вопросы на уроке, выходя к классу, на место учителя. Научены ли обучающиеся сравнивать результаты своей деятельности в ходе познания с критериями, выработанными совместно, умеют ли они справедливо оценивать свой труд и труд своих одноклассников? Как дети рефлексуют и остается ли время на обратную связь на уроке или она проводится в свободное время (или дома)? Работают ли учителя в программе семи модулей, я-концепции, используют ли ИКТ, знают ли % усвоенного материала по пирамиде познания, используют ли современные аспекты познания?

Собранные материалы исследования показали, что все учителя активно используют деятельностный подход в обучении, могут корректировать свою деятельность, добиваться самостоятельно принятых, обдуманных решений от обучающихся, изучают листы с обратной связью от учеников и внешней оценки от коллег, а так же могут, в основном, анализировать свою деятельность в рефлексивных отчетах. Серьезное отношение у учителей вызывает здоровьесберегающая технология, поэтому на уроках неотъемлемой частью были физминутки и учет психологического настроя, иногда физминутки проводили физорги класса. Создавая зону комфорта, учителя обращали внимание на укрепление дружбы в классе, работе лидеров класса, создание коллаборативной среды, взаимной ответственности в работе, справедливом самооценивании и взаимооценивании. На уроках регулярно используется рефлексивная деятельности в разнообразных формах, причем не только эмоционального состояния, но и познавательной деятельности, что имеет большую значимость для саморегуляции и самооценивания, а так же для определении вектора роста ученика.

Мы проследили, что саморегуляция закладывается в начальном звене и насколько учитель дал понять, что все зависит только от вас самих, настолько саморегуляция более выражена. Конечно, в начальном звене, где ученики многое еще не умеют делать сами, все же с удовольствием используют право своего выбора, решения проблемы, радостно выдыхают, когда они понимают, что неправильных ответов не бывает, а есть небольшие ошибочки, которые можно сравнить с критериями и откорректировать. И не стоит учителю, даже очень молодому, бегать на уроке от группы к группе по первому зову ученика, необходимо дожидаться, что предпримет ребенок сам, как помогут ему ребята в группе, где он сможет найти поддержку и, конечно, помочь, если таковая не была найдена. В среднем звене учащиеся развивают все навыки, которые в них были заложены, конечно, приобретают и новые. Сложнее приходится ребятам, которые настроены делать все правильно, постоянно сверяясь с мнением учителя, переспрашивая и переделывая, боясь ошибиться. К седьмому классу концепция «Я сам» начинает привалировать, и здесь очень ярко проявляется кто и что может сам. На исследуемых уроках мы это смогли заметить. В 8-9 классах уже можно рассмотреть, кто и зачем в школе находится, выделяются учащиеся, желающие продолжать свое обучение, упорно и самостоятельно к этому идущие, так же те, которые хотят уйти в колледжи, а еще выделяется группа, которая не представляет, чего хочет. Это как раз и есть упущение в формировании навыка саморегуляции. Их не

так много, но процентов 10 наберется. Им сложно определиться с профессией, с кружком, секцией, вообще просто сложно определиться. Учащихся, владеющих приемами организации самостоятельной деятельности, называют «автономными», независимыми от посторонней помощи, а учащиеся, у которых приемы организации самостоятельной работы развиты плохо или совсем не развиты, относятся к «зависимым» (О.А. Конопкин, Г.С. Прыгин). Учащиеся автономного типа видят основной смысл учения в приобретении необходимых им знаний и профессиональных умений. Критерии успешности учения не сводятся к полученным оценкам, хотя требования к ним достаточно высокие. Эти учащиеся считают, что успех в учебной деятельности значительно зависит от их личных качеств и прилагаемых усилий. Они тщательно контролируют и оценивают свою деятельность при выполнении каждого типа задания. Учащиеся зависимого типа могут быть представлены двумя подгруппами. Учащиеся первой подгруппы, несмотря на низкую успеваемость, оценивают свою учебу как успешную и достаточную для себя, а учащиеся второй подгруппы - как неуспешную. Учащиеся первой подгруппы соглашались на меньшие результаты, лишь бы не прилагать больших усилий, не сталкиваться с чем-то непривычным. Они не хотят брать на себя дополнительную ответственность, так как наличный уровень учебной деятельности соответствует сложившемуся у них критерию успеха - сданным экзаменам, удовлетворительным оценкам. Этому способствует уверенность, что очень многое в проверке знаний зависит от случая, от «везения». Учащиеся второй подгруппы стремятся получить высокие оценки, и многие из них тратят на это много сил и времени. Однако они не осознают зависимости успехов в учебе от своих личностных качеств, а поэтому и не пытаются развить качества и навыки, способствующие эффективности учебной деятельности. Их деятельность производит впечатление бессистемной, ситуативной, неуверенной. Они часто обращаются за помощью и действительно в ней нуждаются; помощь должна состоять в специальной педагогической коррекции, направленной на формирование у них основных умений и приемов самоорганизации, саморегуляции и самоуправления учебной деятельностью.

В процессе исследования были выявлены проблемы, на которые необходимо обратить внимание. Исследующие свой урок учителя в своих рефлексивных отчетах отмечали, что нужно меньше говорить учителю, четче давать вводные к заданию, не торопиться помогать, при первом же недоумении ученика, возвращаться к целям урока в конце урока и следить за их реализацией. Важно учитывать цели и задачи данного этапа урока и критерии к заданию на этом этапе, они должны перекликаться. Учителя поняли, что необходимо сдерживаться от наводящих вопросов, не уберегать учеников от ошибок, ведь именно на них дети учатся. Коллеги отмечали, что роль учителя-рассказчика устарела, а скромный, добрый и рациональный организатор самостоятельной познавательной деятельности очень даже в чести. Оказывается, и в организации групповой деятельности нашлись ошибки: после знакомства учеников с групповым заданием, часто они начинают делать его индивидуально, просто разделив текст и, даже, обсуждать не стараются, не включают групповой разум. Учителя среднего звена отметили не всегда справедливое самооценивание и взаимооценивание в классе. Очень важным, но не всегда уместным в урок, считают коллеги обратную связь, она очень влияет на коррекцию форм, методов урока, а так же на саморегулятивную деятельность учителя, поэтому проводить её необходимо, но не всегда в этом исследовании мы с нею встречались на посещенных уроках.

По итогам исследования, весь собранный материал, по сложившейся традиции, будет рассмотрен на заседании методического совета школы, на Педагогическом совете школы, будет представлен на ежегодной районной конференции сообщества

сертифицированных учителей и опубликован в сборнике для дальнейшего использования в педагогической деятельности школы и района, в работе опорной школы.

Стремление человека к активной самостоятельной деятельности – одна из фундаментальных потребностей личности. Саморегуляция нам помогает стать компетентными, конкурентоспособными, активными, патриотичными гражданами, гармонично развитыми личностями, причем, развитие которых никогда не прекращается. А что еще нужно школе? Видеть, как её ученики превосходят своих учителей, хорошо устраиваются в жизни, как они побеждают и становятся востребованными. И наша Родина расцветает и крепнет с такими нужными ей людьми.

Список литературы

1. Послание Президента Республики Казахстан Н. Назарбаева народу Казахстана. 10 января 2018 г. Новые возможности развития в условиях четвертой промышленной революции. Седьмое. http://www.akorda.kz/ru/addresses/addresses_of_president/poslanie-prezidenta-respubliki-kazahstan-n-nazarbaeva-narodu-kazahstana-10-yanvary-a-2018-g
2. О.А. Конопкин «Концепция осознанной саморегуляции» (М.2011) <http://lektsii.com/1-50724.html>
3. В. И. Моросанова «Концепция индивидуальных стилей саморегуляции» (М.2014) <http://www.lib.uniyar.ac.ru/edocs/iuni/20110514.pdf>
4. Т. М. Панкратова «Саморегуляция в социальном поведении»

САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ ТӘСІЛІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

Салимжанова Эльмира Жумағалиевна

Ағылшын тілі пәнінің мұғалімі

Әулікөл ауданы №28 Құсмұрын орта мектебі

elmira.salimzhanova@mail.ru

Аннотация

Балалардың білім алғандығының анағұрлым анық, әртүрлі қырларынан және егжей-тегжейлі дәлелін көруге; мұғалімнің пікірі бойынша балаларды оқыту барысында не болуға тиіс, ал шындығында жағдай қандай екендігі арасындағы айырмашылықты көруге; оқытудың нәтижесінде оқушылардың қажеттіліктерін барынша қанағаттандыратындай етіп қалай жоспарлау керектігін түсінуге; *Lesson Study-дің* басты мақсаты оқушыларға білім алуға көмектесу және топ мүшелерінің кәсіби дамуына ықпал ету болып табылатын мұғалімдердің желілік қоғамдастығы аясында іске асыруға; *Lesson Study* мүмкіндіктерін өзінің педагогикалық тәжірибесінде қолдануға көмектеседі. Мақсаты: Lesson Study: ол не, ол қалай және неліктен жұмыс істейді, оны кім қолданады? сынды сұрақтарға жауап табу.

Аннотация

Увидеть более четкие и разнообразные стороны получения знания детьми; по мнению учителя, видеть разницу между происходящим в процессе обучения детей и в действительности что они имеют; в результате обучения понять как планировать и максимально удовлетворять потребности учащихся; главной целью Lesson Study является оказание помощи учащимся в получении образования и содействие профессиональному развитию членов группы в рамках сетевого сообщества учителей; Lesson Study помогает использовать возможности в своей педагогической практике. Цель: Lesson Study: что она, как она и почему она работает, кто ее использует? найти ответы на вопросы.

Abstract

To see clearer and more diverse aspects of learning by children; to see the difference between what is happening in the process of teaching children and in reality what they have; as a result of learning to understand how to plan and maximize the needs of students; the main goal of Lesson Study is to assist students in obtaining education and promote the professional development of group members within the network community of teachers; Lesson Study helps to use opportunities in their teaching practice. Purpose: Lesson Study: what is it, how is it and why does it work, who uses it? find answers to questions.

Кілтті сөздер: зерттеу, рефлексия, айтылым, әдіс-тәсілдер, СТО.

Ключевые слова: исследование, рефлексия, говорение, методы, критическое мышление.

Keywords: research, reflection, speaking, methods, critical thinking.

Lesson Study: ол не, ол қалай және неліктен жұмыс істейді, оны кім қолданады сұрақтарына мектебімізде жоспарланған зерттеу сабақтарынан жауап тапқан болатынмын. Іс-тәжірибемде зерттеу сабағы 5 «А» сыныбында қазақ әдебиеті, орыс тілі және ағылшын тілдерінен жоспарланды. Жоспарды құрастыруға арнайы фокус тобы құрылды. Бұл құрамға Абуталипова А.Б, Ахметбекова Б.Р, Салимжанова Э.Ж, Игілік А.Д, Ильясова А.Т, Тыңғазы А.Е кірді. Фокус тобымен бірлесе сауалнама құрастырылды және зерттелетін оқушылар анықталды. Олар: А деңгейі – Бибатырова Дильназ, Б деңгейі – Қасымханова Ақмарал, С деңгейі – Арыстанов Арда.

«Lesson study» тақырыбы: Сын тұрғысынан ойлауды дамытатын шығармашылық тапсырмаларды жиі қолдану – айтылым дағдыларын қалыптастырудың ең оңай тәсілі.

Мақсаты: Сын тұрғысынан ойлауды дамытатын шығармашылық тапсырмаларды жиі

қолдану арқылы айтылым дағдыларын қалыптастыру. **Критерилер:** Сын тұрғысынан ойлану тапсырмаларын қолданады; Айтылым дағдыларын қалыптастыратын жағдай жасайды. **Дескрипторлар:** Сын тұрғысынан ойлайды; Сыни шолу жасай алады; Сыни көзқарасын білдіреді; Айтылым тапсырмаларын қолданады; Сөздік қорын байытатын әдіс-тәсілдерді қолданады.

Алғашқы сабақ орыс тілінен «Кем быть?» тақырыбында өтті. Сабақ топтық жұмыста болды. Сабақтың алғашқы сәтінен мұғалім оқушыларға жақсы көңіл-күй сыйлай білді. Мұғалім мамандықтар туралы шағын өлең оқып беріп, оқушылардан не туралы? Сабақтың тақырыбы қандай? Деген сұрақтар қою арқылы тақырыпты ашты. Оқушылар болжау арқылы тез арада тауып алды. Жаңа сабақты Айгүл Тулеуханқызы өмірдің маңызы және қажеті неде? Деген сұрағына оқушылардан жақсы жауап ала білді. Олар өз ойларын жақсы жеткізе білді. Осы орайда бейнежазба қарастырып, кейін талдады. Тақтада жаттығу орындалды. Әр топқа мамандық иелерінің атаулары берілді.

1 топ – повара

2 топ – строители

3 топ – модельеры

4 топ – учителя

Әр топ өзінің атауының лексикалық мағынасын парта үстінде жатқан сөздіктен қарап, ашу керек болды. Грамматикалық мағынасы, қандай сөз табына жататынын анықтады. Бұл тапсырма оқушыларға өте ұнады, олар сөздіктен табуға асықты және әр топ өкілі өте жақсы түсіндіріп берді. Әр топ бір-біріне кері байланыс берді. Бекіту мақсатында оқушыларға шығармашылық тапсырма берілді: сіріңке қорапшасынан фигура құрастыру, ободок жасау, салат жасау, киім үлгісін көрсету болды. Оқушылардың қызығушылығын тудырған осы тапсырма болды. Сабақтың соңында жақсы рефлексия болды. Сабақ аяқталғаннан кейін фокус тобы отырып, талдау жүргізді және екінші сабақтың жоспары талқыланды.

Екінші сабақ қазақ әдебиетінен Ы.Алтынсарин «Атымтай жомарт» әңгімесі. Жомарттық-қайырымдылық тамшысы тақырыбында өтті. Ұйымдастыру сәті «Аффирмациялардан» басталды. Әр оқушыға таратылғандықтан уақыты созылып кетті. Тақтадан төрт сурет көрсетілді, оқушылар суретте не болып жатқанын түсіндіріп беру сұралды. Мұғалім қосымша сұрақтар қою арқылы оқушылардан тақырыптың атын анықтап алды. Тақырыпқа сай топқа бөліну және бағалау парақшасы таратылды. Ы.Алтынсарин туралы шағын көрсетілім ұсынылды. «Топтық тергеу немесе зерттеу» стратегиясы бойынша 1 топқа – әдеби шығарманың мазмұнын баяндайды. 2 топ-шығарма туралы, авторы жайлы зерттеу жүргізеді. 3 топ – әңгіме желісі бойынша қарапайым және күрделі сұрақтар құрастырды. Жалпы бірінші топ мазмұндауға қиналды (кітаптан оқып беріп тұрды). Ал 2 және 3 топ жақсы жұмыс атқарды. «Ойлан, зерделе» әдісі бойынша кесте толтырды. Жалпы шығарма туралы талқылау сұрақтары берілді және оқушылар толық жауап беріп отырды. Шығармашылық тапсырмаға келетін болсақ оқушылар жақсы алып шықты. Сабақ фокус тобымен талданды және 3ші сабаққа жоспар құрылды.

3 сабақ. Тақырыбы «Professions» мамандыққа байланысты болды. Оқу мақсаты айтылым дағдыларын дамыту болды. Тақырыпты ашу үшін сурет көрсетілді. Сол суретке қарап отырып оқушыларын өз ойларын білдірді және тақырыпты ашты. Сабақ жұптық жұмысқа бағытталғандықтан, жұптарды анықтау мақсатында әр оқушыға үлестірімелер таратылды. Үлестірімелерде әр мамандық иесінің аты және тегі жазылды. Оқушылардың назарына бейнежазба қосылды. Сол бейнежазбадан оқушылар өз жұптарын анықтады және өз мамандықтары бойынша өз ойларын білдірді және сол мамандықтың маңыздысы неде екенін дәлелдеді. Әр жұп бір-біріне кері байланыс

берді. Екінші тапсырма have to/haven't to грамматика, яғни ережесі түсіндірілді. Кейін осы ережеге сай тапсырма орындады. **Have to/don't have to rules**

- Every pair will say two have to or has to of next pairs
- Teacher gives feedback

Descriptor

1. To write correct grammatically sentence
2. To give right and full sentence

Әр жұп өздерінің тапсырмаларын орындау барысында, өздерінің мамандытарын не істеуге міндетті және не істеуге міндетті емес екенін жазып, ортаға таныстырды. Мұғалім кері байланыс беріп отырды. Ерекше дұрыс және грамматикалық нормаларға сай орындаған жұп – Шамиль және Ерболдың жұптары болып табылды. Сыныпта 8 жұп болды, яғни 8 мамандық түрі. Соларды мамандықтар және мамандық емес деп екі топқа бөлдік. Топқа бөлуден бұрын бейнежазба қарады.

Professions	Not Professions
doctor	farmer
teacher	babysitter
dentist	plumber
fireman	tailor

Осындай екі топқа бөлінді. Неге, қалай ойлайсыңдар? Деген сұрақтарды қою арқылы оқушылар өз ойларымен бөлісті. Аталмыш тапсырмада жұппен отырған оқушылар екі топқа бөлінді. Интервью әдісі арқылы оқушыларға сұрақтар қойылды. Сенің мамандығың саған ұнайды ма? Неге ол ұнайды? Ол қызықты мамандық па? Осы сұрақтарға оқушылар жауап бере отырып, өз ойларымен бөлісті. Мұғалім бұл жерде тілші қызметін атқарды, ал оқушылар мамандық иелері. Сұрақ-жауаптан кейін мұғалім оқушыларды, ал оқушылар мұғалімді бағалады. Яғни қызметтерін қалай атқаруына байланысты. Смайликтермен жақсы, жаман емес, керемет деген бағалар қойылды. Екі топқа соңғы тапсырма диалог құрастыру. 1-ші топқа – Мектепте, 2-ші топқа – ауруханада. Оқушылар құрастырып, көрсетіп, жақсы сомдап берді. Рефлексияда оқушылар сабақты жақсы түсінгендерін көрсетіп өтті.

Зерттеу сабақтың сәтті тұстары: сабақта жоспарланған тапсырмалар орындалды, оқушылар белсенділік танытты, кері байланыс жасауда жоғары деңгейді көрсетті. С деңгейіндегі оқушы өзін басқа қырынан көрсете алды, белсенді болып, бір қадамға жоғарлағаны көрінді. А деңгейіндегі оқушы өзінің бағасын дәлелдей алды.

Зерттеу сабақтың сәтсіз тұстары: оқушылардың сөздік қорлары аз, сөйлеу дағдыларын дамыту қажеттілігі көрінді. В деңгейіндегі оқушы сабақта өзін қолайсыз сезінді. Өзінің бағасын дәлелдей алмады.

Ұсыныс: 5 «А» сыныбымен әңгіме, талқылау, баяндау, мазмұндау, өз ойларын білдіру сынды тапсырмаларды орындау. Сөздік қорларын дамыту.

Қорытынды: сабақ мақсатына жетті. Жалпы зерттеу сабақтың мақсаты айтылымға байланысты болғандықтан өз сабағымда ішінара мақсатқа жеттім. *Lesson Study* мен оның тиімділігін басқару арасында өнімді байланыс орнату, соның арқасында *Lesson Study-ge* қатысу мен оның нәтижелерін әріптестеріне таныстыру тиімділікті басқару құралдарының бірі ретінде қарастырылатын болған.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. www.teachingexpertise.com
2. "Жаңа білім" журналы №5 2019 ж 8-9 беттер

«САБАҚТЫ ЗЕРТТЕУ: ҚАЗАҚСТАНДЫҚ МЕКТЕПТЕРДІҢ ТӘЖІРИБЕСІ»

Самартаева Карлыгаш Жанболатовна,
Математика пәні мұғалімі
Қарасу ауданы
e-mail: karly_93@mail.ru

Аннотация

Мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді әдісі бұл Lesson Study. Lesson Study - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл.

Мектебімізде Lesson Study–ге жоспарлау арқылы оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдау, құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдерді кәсіби жетілдіру.

Аннотация

Одним из эффективных способов совершенствования профессионального образования учителя является Lesson Study. Lesson Study- это педагогический подход в сотрудничестве, направленный на совершенствование знаний в области опыта учителей.

В школе Lesson Study осуществляется посредством планирования обучения, отслеживания, анализа обучения и обобщения собственных результатов, профессионального совершенствования учителей.

Abstract

One of the effective ways to improve the professional education of teachers is Lesson Study. Lesson Study-pedagogical approach in cooperation aimed at improving knowledge in the field of teachers' experience.

In the school Lesson Study through training planning, tracking, analysis of training and learning, summarizing their own results, professional development of teachers, jointly implemented documents.

Түйінді сөз: Lesson Study, мұғалімдер тобы, диалогтік оқыту, зерттеу.

Ключевые слова: Lesson Study, группа учителей, диалогическое обучение, исследование.

Keywords: Lesson Study, teacher group, Dialogic learning, research.

Мұғалімдердің жаңа ұрпағы білім деңгейі жөнімен әлдеқайда жоғары болуы керек. Ол үшін жаңа фармацияның педагогы қажет болатын. Міне, мектеп өміріне еніп отырған жаңа технологиялардың ерекшелігі - өсіп келе жатқан тұлғаны жан-жақты дамыту болып табылады.

Мұғалімнің кәсіби білімін жетілдірудің ең бір тиімді әдісі бұл Lesson Study. Lesson Study - мұғалімдер тәжірибесі саласындағы білім жетілдіруге бағытталған ынтымақтастық педагогикалық тәсіл. Мектебімізде Lesson Study–ге жоспарлау, оқыту, қадағалау, оқыту мен оқуды талдау, өз қорытындыларын тұжырымдап, құжаттарды бірлесіп жүзеге асыратын мұғалімдер тобы құрылған болатын. Lesson Study-дің циклін өткізген соң мұғалімдер педагогикалық тәсілдерді жетілдіріп, кейіннен ашық Lesson study, таныстырылым өткізіп, ғаламторға жариялау арқылы әріптестеріне таратты [1].

Біз өз мектебімізде Lesson Study циклін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлап, ұйымдастыратын Аргингазина А.Т. (қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі),

Самартаева К.Ж. (математика пәні мұғалімі), Токубаева К.Т. (тарих пәні мұғалімі) мұғалімдерден топ құрдық. Lesson Study тәсілін жүзеге асыру үшін топ мүшелерімен ақылдаса келе, «Сабақ үрдісінде диалогтік оқытудың тиімділігі» тақырыбы бойынша 8-сыныбында Lesson Study жүргізуді жоспарладық. Жалпы сыныптың білім көрсеткіші –28 % құрайды. Сыныптың білім деңгейі мен сыныптың белсенділігі мен бәсекелесе, жарыса оқу деңгейі орташа. Сондықтан осы сыныпта диалогтік оқытуды басты назарға алғандағы мақсатымыз - диалогтік оқыту арқылы сыныпта оқу мен оқыту үрдісінде белсенді, бәсекелестік атмосфера тудыру болды. Сонымен қатар диалогтік оқыту арқылы оқушылардың таным белсенділігін арттыру, қызығушылығын ояту, білім сапасын көтеру.

Өйткені оқушылардың таным белсенділігін арттыруда, сұрақты түрлендіре қою арқылы белсенділік оятуда, оқушылардың жауап берудегі бәсекелестігін тудыруда сындарлы оқыту бағдарламасы бұл оқыту түрін тиімді әдіс ретінде дәлелдеп отыр.

Диалогтік оқытуды жүзеге асыру бағытында әдіс-тәсілдерді тиімді пайдалана отырып, зерттеу сабақтарының кестесі жоспарланды.

Бірінші Lesson Study циклі геометрия пәнінен басталды. Мұнда сыныпты топқа бөліп, үй тапсырмасын сағат тілімен дәптерлерін алмасып, тексерді және бағалау критерийлері бойынша өзара бағалау жүргізілді. Жаңа тақырыпқа көшпес бұрын өткен тақырып бойынша ауызша есептер орындатылып, жетелеуші сұрақтар берілді. Сабақта жиі сұрақ қою әдісін қолданылы. Бұл жерде белсенді диалог орнамаса да, топтың бірігіп жұмыс жасауына мүмкіндік берілді. Әрқайсысы өз деңгейлері жеткенше тапсырманы қызығушылықпен орындап, жұмыс жасады.

Бақылауда болған оқушылар күтілген нәтижеге сай жұмыс жасағандары байқалды.

Бірінші Lesson Study -ді талдап, оқушылар пікірін білгеннен кейін, екінші Lesson Study биология пәнінің жоспары құрылды. Оқушылардың пікірлерін ескере отырып, жаңа тақырыпты өз беттерімен меңгеру үшін «Мозаика» әдісі мен сергіту сәтін ұйымдастыру жоспарланды. Себебі, оқушылар тақырыпты өз беттерімен талдап, бір-бірімізге өзіміз түсіндірсек және сергіту сәті болса деген ұсыныс жасаған болатын.

Жаңа тақырыпты меңгертуде оқушылар «Мозаика» әдісі бойынша жұмыс жасады. Мәтінді бірінші өздері оқып, топта талдап, басқа топтарға барып өз мәтіндерін түсіндіріп, кейін өз топтарына оралғаннан кейін басқа топтан түсінгендерін қайта ортаға салды. Бұл жерде белсенді диалог орнады, барлық оқушылар диалогқа қатысты. Әрине, кітапқа қарап айтқан, жеткілікті түсіндірмеген оқушылар да болды. Бірақ, әрқайсысы өз деңгейлері жеткенше жұмыстанды. Бекітуде берілген тапсырмаларды да оқушылар қызығушылықпен орындады. Мұнда оқушылар өз топтары талдамаған деректер бойынша да сұрақтарға жауап берді. Бақылауда болған С және А деңгейлі оқушылар күткен нәтижеге сай жұмыстанды. Ал, В деңгейлі оқушы үй тапсырмасы бойынша күткен нәтижеге жете алмады, бірақ сабақтың қалған бөлімдерінде белсенді болды, дегенмен бұл оқушыда өз біліміне сенімсіздік байқалды. Сабақ соңында оқушылармен сұхбаттасқан кезде бақылауға алынған оқушылар сабақты меңгеруге «Мозаика» әдісінің тиімді болғанын айтты.

Үшінші Lesson Study кезеңінде қазақ әдебиеті пәнінен «О. Сүлейменовтің «Арғымақ», «Қыз қуу», «Махамбет» өлеңдері талданды.

Әдебиеттің сынын, теориясын, тарихын оқушыға меңгерту қажет, сондықтан сабақ үдерісінде сұрақ-жауап, дәлелдеу, талдау, салыстыру, жинақтау, қайта қорыту әрекеттері арқылы жүзеге асыруды жоспарладық. Осы бағытты ұстана отырып, зерттеушілік әңгімені (Александр 2004) енгізуді жөн көрдік. Өйткені зерттеушілік әңгіме қарым-қатынас жасаудың барысында идеялар екіжақты бағытта жүріп, соның негізінде оқушының білім алу үдерісі алға жылжиды, әркім өз пікірін ұсынады. Алайда

жұмыс барысында кейбір оқушылардың тиісті білім-білік дағдысы толық болғанмен, топ алдында дәлелдеу, сөйлеу дағдылары жетпей жатқаны байқалды. Оқушылардың зерттеу жұмысына төселмегені, бұл әдіс оларға күрделі болғаны байқалды. Сергіту сәті бағытында алынған «Көкпар» ойыны оқушыларды қызықтырып, белсенділік танытты.

Төртінші кезеңде «XIX ғасырдың 80-90 жылдарындағы әкімшілік-территориялық реформалар» тақырыбында тарих пәнінен сабақ өткізілді. Сыныпта жақсы ахуал қалыптастыру үшін мұғалім сабақты ең әуелі сәттілік тілеуден бастады. Үй тапсырмасын тексеру барысында оқушыларға ең алдымен өткен тақырыпты еске түсіру үшін сұрақтар қойылып, жауаптар алынды. Сол арқылы шағын топтарға семантикалық карта беріліп, топ басшысы оқушыларды бағалады.

Жаңа тақырыпты 4 топқа бөліп беріп, оқушы берілген тақырыпшаны өзі оқып, топ ішінде талдап, жоба қорғауға тиіс болды. Жоба қорғау барысында көшбасшы оқушылардың топты алға жетелеуі анық көрінгенімен, кейбір оқушылардың тіл байлығының аздығы, көпшілік алдында қысылып, өз пікірін ашық айта алмайтыны байқалды. «Қазақстанның Ресейге қосылуының маңызы бар ма?» тақырыбында ой бөлісу кезінде әр топтан бір-екі оқушы өз ойларын айтқанмен, өте қысқа жауап беріп отырды. Оқушылардың тіл байлығының аздығы бұл сұрақты ашып, толық айтуға кедергі болды. Зерттеуге алынған оқушылармен сөйлескенде материалдың молдығын және оны меңгеруге уақыттың тапшы екенін атап өтті.

Жалпы белсенділік, бәсекелестік - екіжақты үдеріс. Рефлексивтік–практик (Дональд Шон) ретінде теориялық тұжырымдамаларға сүйене отырып, тәжірибе барысында диалогтік оқытуды негізгі нысанға алып, сыныпта, оқу және оқыту үдерісінде белсенділік, бәсекелестік жағынан өзгеріс енгізіп, «іс- әрекеттегі толғаныс» жүргізіп отырсақ, бұл біздің тәжірибемізге сын қарауға, неге осындай іс-әрекет жасағанымызға мүмкіндік беретініне, тәжірибемізге қатысты бірқатар ойлар мен сұрақтар анықтауға мүмкіндік беретініне көз жеткіздік.

Диалогтік оқыту– белсенді, бәсекелестік атмосфера тудырудың кепілі. Тәжірибедегі «белсенді емес сыныптың» мәселесі бірден шешілмейді, бірақ оқушыны топтық жұмысқа тарта отырып, ашық сөйлесу, пікірін тыңдау арқылы ортаға бейімдеуді және «оқушы-мұғалім», «оқушы-оқушы» үдерісін үнемі дағдыға айналдырсақ, үнемі оқушы пікірімен санаса отырып, оларға ұнайтындай әдістерді қолдана отырып сабағымызды жоспарласақ ғасырдың талабына сай сындарлы ой айта алатын жеке тұлға тәрбиелей аламыз деген ойға келдік[2].

Бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарларын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, бақылау, проблемаларды бірігіп шешу деген бұрын болмаған еді, Lesson Study мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білім жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екендігіне көзіміз жетті. Оқушы тақырыпты жақсы меңгеруі үшін бірнеше сабақ бойы түрлі әдістерді қолданып, бақылап, зерттеп, соңында тиімді тәсілді анықтау арқылы жетістікке жетуге болады [3].

Қай кезде де мұғалім мектептегі негізі тұлға болып қала бермек, себебі оқушы білімді өз бетімен меңгеруі үшін оған жетекшілік қызмет атқаратын мұғалім. Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби күзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, соңынан ілестіріп көшбасшы бола алады. Lesson Study- оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы десек артық айтқандық емес.

Жаңа форматтағы біліктілікті арттыру курсынан өткен мұғалімдер жаңа форматтағы мұғалімдер қатарына жатқызуға болады, ал жаңа форматтағы мұғалім деген атқа ие ұстаз үнемі алдыңғы қатарда болуы керек, үздіксіз білім алуды, тәжірибе алмасуды мақсатқа айналдыруы тиіс.

Әдебиет тізімі:

1. Абдрахманова К.С. «Сабақты зерттеу – бірлескен оқу тәсілі: әдістемелік нұсқаулық/К.С.Абдрахманова, Б.К.Ділманов. – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ «Педагогикалық шеберлік орталығы», 2017 жыл
2. Ақпараттық-әдістемелік журнал №4 (22) «Педагогикалық диалог», 2017 жыл

INTERNET желісінен алынған материалдар:

3. Lesson Study аясында зерттеу жұмысы- <http://edunews.kz/ruhanijangiru/1300-lesson-study-ayasynda-zertteu-zhmystary.html>

«ИССЛЕДОВАНИЕ УРОКА: ОПЫТ МОЕЙ ШКОЛЫ»

Сарбаева Айгуль Есенжоловна,
Учитель физики и информатики
Костанайский район
E-mail: sarbaeva_aygul@mail.ru

Аннотация

Өзектілігі: Өзектілігі мақалада мұғалімдердің Lesson Study әдісін енгізу бойынша шығармашылық тобының тәжірибесі берілген, онда бірлескен сабақты жоспарлауда тиімді өзара әрекеттесу дағдыларын қалыптастыруға ерекше назар аударылып, сабақты зерделеудегі фокус-топтың әрекеттері кезең-кезеңімен сипатталады.

Мақсаты: Lesson Study тәжірибесі бар әріптестермен білім мен тәжірибе алмасып, мәселелер мен перспективаларды талқылау.

Аннотация

Актуальность. В статье представлен опыт творческой группы учителей школы по реализации подхода Lesson Study, где особое внимание уделяется вопросу формирования навыков эффективного взаимодействия при совместном планировании урока, пошагово описана деятельность фокус-групп в процессе исследования урока.

Цель: Обмен знаниями и опытом с коллегами, практикующими подход Lesson Study, обсуждение проблем и перспектив. совершенствование школьной практики

Abstract

Relevance. Annotation Relevance. The article presents the experience of teachers' creative group on the implementation of the Lesson Study approach, where special attention is paid to the formation of effective interaction skills in joint lesson planning; the focus group activities in the research of the lesson are described step by step.

Goal: Sharing knowledge and experience with colleagues practicing the Lesson Study, discussing problems and prospects.

Түйінді сөздер: Lesson Study, сабақты зерттеу, ынтымақтастық, тәжірибе, байқау, талдау, сұхбат.

Ключевые слова: Lesson Study, исследование урока, сотрудничество, опыт, наблюдение, анализ, диалог.

Keywords: Lesson Study, lesson research, collaboration, experience, observation, analysis, dialogue.

Я согласна с высказыванием «Обучение в сотрудничестве, как способ совершенствования качество образования» так, как только через сотрудничество в школе, через распределенное лидерство среди педагогического коллектива я могу добиться каких-то успехов в работе с обучающимися и из родителей.

Lesson Study помогает совершенствоваться как опытным, так и начинающим учителям. Поскольку, в результате совместного планирования, совместного наблюдения, совместного анализа учителя формируют и «совместное представление» об обучении. Свои теоретические знания, которые я получила во время обучения первого этапа на курсах «Лидерство и управление в малокомплектных школах» смогла реализовать в период обучения «Практика в школе. Я рассматривала не только с собственной позиции, но и глазами коллег, с которыми Lesson Study проводился, в результате чего фактическое обучение, наблюдаемое на Lesson Study, сопоставляется с обучением, которое мы представляли себе в процессе его планирования. Поэтому мероприятия всей практики в школе я организовала работу профессионального сообщества в школе, составленному мной и утвержденному на совещании при директоре. По результатам встречи с директором был составлен план действий школьной команды развития по реализации подхода «LESSON STUDY» в школьной

практике внедрения план развития школы. Моя цель была следующей: реализовать план развития школы и выполнить приоритеты, которые вытекли из анализа предкурсовых заданий. Задача перед педагогическим коллективом вытекает из приоритетов на развитие творческих способностей, внедрение процесса «Lesson Study» и менторинг. Думаю, что эффективная организация работы профессионального сообщества позволила мне и моим коллегам создать условия для совершенствования профессионального мастерства педагогов моей школы. Первое, что мы сделали с администрацией это то, что создали команду развития из пяти человек, распределили роли каждого и директор издал приказ по школе. Подробнее остановлюсь на ролях членов команды развития, а именно директор контролировала учебно-воспитательным процессом. Заместитель директора по учебной части (Елена А.) направляла процесс «Lesson Study» в отчетный период, а заместитель директора по воспитательной работе (Айгуль Е.) курировала работу двух групп «Lesson Study». Один из лидеров школы (Оксана В.)- учитель, прошедший курсы ЛУПС консультировала учителей в группе естественно-математического цикла, была ментор для учителя математики Тунгышпай Ж. А также учитель (Надежда В.) прошедший курсы ЛУПС, она консультировала учителей в группе начальных классов, а также была ментор для молодого учителя начальных классов Акмарал У. В коллективе 19 человек, которых я постаралась вовлечь всех, но были вовлечены в процесс «Lesson Study» не в полном составе, только 8 из них изъявили желания войти в состав двух групп. У меня и моей коллеги отлично получилась работа по организации и проведению коучинг- сессия №1 по теме «Lesson Study» и коучинг- сессия №2 «Дифференциация». Учителя активно посещали коучинг- сессии, меня радовали их высказывания, даже не замечали, как быстро время пролетало количество обсуждаемых тем и их сменяемость позволили «корзину идей»; по проведенным урокам можно судить о профессиональном росте учителей. Проведя общешкольное родительское собрание с использование активных методов и инновации смартфонов. В преддверье празднования Международного дня ребенка для родителей в нестандартной форме разосланы приглашения, прийти в синей одежде. Мне удалось также заинтересовать родителей QR - кодами по статьям Конвенции прав ребенка особенно трогательным для родителей и гостей собрания было выступление старшеклассников, которые высказывали свое мнение о своей семье, рассказывали о счастлимом детстве, проведенном вблизи родных, в их честь адресованы слова благодарности. Также это форма мне помогла завлечь взрослых и детей на квест- игре в каникулярное время в школе во внеклассном открытом мероприятии «Ночь в музее». Таким образом я считаю это сильная сторона моего плана развития школы №1. Она показывает соответствие требованиям современного образования обновленного содержания при организации учебно-воспитательного процесса с применением активных методов обучения, с выявлением лидерских качеств, с дифференциацией как взрослым, так и к обучающимся. В свою очередь слабой стороной плана развития я считаю инертность некоторых учителей, их сопротивление нововведениям, отсутствие лидерских качеств и недостаточная посещаемость родителей.

Огромное содействие в период практики оказала мне коллега Елена А., которая координировала процесс «Lesson Study». Так как она является координатором по критериальному обучению ее содействие важно было. В настоящее время актуален компонент в процессе менторингу. На ряду с этим образовались две пары по менторингу, где наблюдалось взаимовыручка между учителями, наставническая помощь молодому учителю Эльнур К. Менти обращались к менторам в течении всего отчетного периода. Рефлексируют, подводили выводы и делились опытом.

Что касается непосредственно работы групп «Lesson Study», то учителя определившись с классами и выявленными проблемами начали совместное планирование

и наблюдение в следующем составе. Первая группа в составе 4 человек наблюдали за тремя учениками в 8 классе, по проблемному вопросу «Развитие речи» по предметам: география, химия, алгебра и информатика. Учителя составили график уроков, сами определили критерии в листах наблюдения. Важность критерий состояла в применении в устной речи детей предметной терминологии, умение высказывать своё мнение и аргументировать точку зрения. Наблюдения проводились на разных этапах урока: опрос домашнего задания, закрепление и рефлексия урока. Вторая группа в составе 4 человек наблюдали за учениками 1-4 классов, по проблемам «Каллиграфии, техники чтения». Они также определились с количеством уроков и этапом уроков наблюдения: минутки чистописания, минутки чтения с полголоса, посещение школьной библиотеки. Учителя после каждого посещения урока собирались, обсуждали по проформам и направляли следующего учителя на продуктивную работу последующих запланированных уроков. Каждое заседание учителей заносилось с решениями в протокол. Не все так гладко получалось, где-то отсутствовали дети из списка наблюдаемых, некоторые учителя уезжали на различные семинары и даже заболели, как получилось в одном из учителей начального звена. Из вышесказанного вытекают следующие результаты: мы с коллегами организовали внутреннее школьное сообщество на страницу электронного журнала «Күнделік», наблюдалась уверенность среди учителей с повышением педагогического опыта, через повышение квалификации и сотрудничество с коллегами по внедрению новых подходов преподавания и обучению, а именно активных методов обучения.

Таким образом подводя итоги второго этапа обучения «Практика в школе» я нахожу, что процесс совместного планирования легко приживается в моей школе. Я уверена, что остальные учителя на 100% будут вовлечены в данный вид исследования урока. Один из путей решения я вижу в внесении изменения плана внутришкольного контроля - использование единых методов на развитие речи, научной терминологии на предметах естественно-математического цикла не только в среднем, но в начальной школе. Улучшая каллиграфию и технику чтения, особенно повышение читательской грамотности через участие в конкурсах различного направления на уровне района, области и т.д. А также читке стихотворений и инсценирований, выставок тетрадей детей начального звена.

По окончании работы учителя обработали листы наблюдения, где оставили отзывы о проведенном наблюдении за детьми. В отзывах учителя описывают достоинства и недостатки совместного планирования. Мнение учителей совпадают с моим, так как они желают продолжить данное исследование, они видят, что работать «сообща» это классно. Нельзя не указать и недостатки, которые учителями замечены в том, что необходима четкая организация рабочего времени, инициативная группа, а также конкретные приемы и обработка их после каждого исследованного урока.

С наблюдаемыми учениками 8 класса проведен анализ их устной речи через опрос их мнения, где они положительно отзываются о мотивации к учебе в школе, о том, считают себя грамотными и самостоятельными в обучении. Что касается учащихся начального звена, то учителя отслеживают каллиграфию и постоянно контролируют результаты техники чтения, после чего высвечивают в чатах для родителей. Таким образом, реализуя подход Lesson Study, отметили, что была возможность видеть обучение детей, более явно в различных проявлениях и деталях, взглянуть на работу учащихся пристальным взглядом. Как раз-таки с целью налаживания коммуникаций между родителями, учащимися и школой организован внешнее сетевое сообщество в социальных сетях. Где активные, не равнодушные родители и проактивные учителями осведомляют учащихся о их главной цели улучшить их обучение через выполнение регулярного саморазвития, самовоспитания и саморегуляции.

Список литературы:

1. Руководство учителя. Третий (базовый) уровень. Курсы повышения квалификации по Программе Кембриджского Университета, (9,2012). www.cpm.kz(20.11.2019г.)
2. «Lesson study» как способ совершенствования практики обучения. Методическое пособие. - Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2014. -48с.
3. Пит Дадли. Lesson Study: руководство Pete Dudley 2011. -46с.
4. Сулейменова С.К. «Lesson Study» - исследование урока с целью повышения качества преподавания и обучения. /Сулейменова С.К. //Вестник "Өрлеу" - kst». - 2014. - № 4 (6). С.100 - 102.

«Исследование: Как помочь своему ребенку учиться.»

Сарсенбаева Гуль Хасеновна
Заместитель директора по учебной части
с. Абай, Костанайский район
E-mail: sarsenbaeva.gul@mail.ru

.Аннотация. Annotation

«Сабакты зерттеуден балаларды оқытуды арттыруға» атты электронды форматтағы ғылыми-практикалық конференцияға қатысу үшін орындалған жұмыс.

Мақсаты: Жаңаша мазмұнда оқыту жағдайында оқушылардың табысты оқу үлгірімдерін қалыптастыру бойынша ата-аналар мен педагогтердің бірігулерін күшейту.

Міндеттері: Балалармен туындайтын мәселелер әдістері мен түрлері бойынша ата-аналар білімдерін кеңейту; жаратылыстану-математикалық және гуманитарлық ғылымдарды зерделеудің мотивациялық базасын ынталандыру бойынша бірлескен іс-қимыл бағдарламасын жасау; оқу қиындықтарын жеңу үшін ата-анамен баланың өзара әрекеттесу мәселелерін анықтау.

Цель: интеграция усилий родителей и педагогов по формированию успешной учебной деятельности обучающихся в условиях обновленного содержания образования.

Задачи: расширить объем знаний родителей о формах и методах возникших проблем с детьми; выработать совместную программу действий по стимулированию мотивационной базы для изучению естественно- математических и гуманитарных наук; выявить проблемы взаимодействия родителей с ребенком по преодолению учебных затруднений.

This work was carried out within the requirements for participation in the scientific and practical conference in electronic format on the topic "From the study of the lesson to the improvement of children's learning".

Aim: to integrate the efforts of parents and teachers to form a successful educational activity of students in the updated content of education.

Objectives: to expand the knowledge of parents about the forms and methods of problems with children; To develop a joint action program to stimulate the motivational base for the study of natural and mathematical Sciences and Humanities; To identify the problems of interaction between parents and the child to overcome educational difficulties.

Ключевые слова: мотивация образования, преодоление учебных затруднений.
Keywords motivation of education, overcoming learning difficulties

Современное общество ставит завышенные требования к знаниям и умениям обучающихся. Учить стало сложнее, а учиться – труднее. Школа сегодняшнего дня должна давать не только информацию, но и способы работы с нею. Наша задача состоит в том, чтобы выявить типичные проблемы в учебной деятельности детей и отработать практические приемы оказания помощи им в этой деятельности.

В Государственных общеобязательных стандартах образования отмечено, что «содержание образования ориентируется на результаты обучения и определяется с учетом следующих аспектов:

- 1) соответствие динамичным запросам современного общества;
- 2) необходимость развития критического, творческого и позитивного мышления;
- 3) целесообразность усиления интеграции содержания учебных предметов;
- 4) проведение исследовательских работ;
- 5) использование информационно-коммуникационных технологий;
- 6) обеспечение единства обучения, воспитания и развития.

Содержание образования реализуется в рамках политики трехязычного образования. Цель трехязычного образования заключается в формировании полиязычной личности – гражданина Казахстана, который владеет не менее чем тремя языками, умеет успешно вести диалог в различных сферах деятельности, ценит культуру своего народа, понимает и уважает культуру других народов». Задачи образования, поставленные временем перед подрастающим поколением, очень сложные. Это сказывается на моральном «выгорании» подростков. Не в силах усвоить учебную программу, рассчитанную на самостоятельное добывание знаний, они теряют интерес к знаниям. Также к факторам, формирующим низкий пороговый уровень учебных потребностей ребенка, относятся:

- Психологические барьеры в общении с одноклассниками и педагогами: дети реже помогают друг другу в выполнении домашних заданий, мало обращаются за помощью к «своему» учителю- предметнику;
- Перегруженность домашними заданиями и внеурочными заданиями;
- Слабый уровень интеллекта как результат некачественной или отсутствующей подготовки к школе;
- Сложность восприятия учебного материала в силу необъективности применяемых методик;
- Проблемы со здоровьем.

В детстве большинству кажется, что учеба требует немало сил. Одни дети схватывают все на лету, другие – нет. У одних сильно развита способность слушать, и они хорошо воспринимают информацию вслух. У других развито зрительное восприятие – материал при этом лучше усваивается при чтении. В этой ситуации у кого-то могут возникнуть трудности в учебе. Оказывается, более двух третей неуспевающих потенциально способны, но эти способности не получили развитие по разным причинам. Вероятно, одной из таких причин явилось неумение (а иногда и нежелание) вовремя оказать поддержку своему ребенку в учебной деятельности. Отсюда успеваемость порой не соответствует уровню собственных возможностей обучающегося. Кроме того, подростковый период - один из самых трудных этапов в жизни любого человека. Возможно, для одних детей, этот процесс будет безболезненным, и тогда успеваемость ребенка останется на том же уровне. Единственное, что придется делать родителям, - это помогать разбираться в новых темах, поддерживать ребенка на экзаменах, нанимать репетиторов. Но бывает и так, что трудный возраст связанный с взрывом гормонов, влияет на успеваемость. В этом случае и педагогам, и родителям нужно быть более спокойными и терпеливыми.

Не секрет, что сегодня ребенок относится к школе именно так, как к ней относятся сами родители. В педагогической среде появился новый термин – «залюбленные дети». Это дети, к которым любовь со стороны взрослых(мам, пап, бабушек, дедушек, тетушек) переросла в обожание. Такому чаду они прощают все, и любое замечание в адрес своего ребенка воспринимают болезненно, иногда их реакция даже неадекватна. Во всем они винят других: одноклассников, соседей, а чаще- учителей. Со временем такой ученик начинает манипулировать родителями,

шантажировать учителей. На сегодня в любой сложившейся кризисной ситуации с ребенком виноватым всегда оказывается взрослый, чаще всего учитель. Любая комиссия находит в документации ошибки, недочеты, недоработки. Устное оправдание в расчет не берется - только справки и отчеты в силе. У учителя не всегда сил и времени хватает на составление бумажек, поэтому он старается оставить такого «залюбленного» ребенка в покое, чтобы не было проблем с его родителями и самому не оказаться в стрессовой ситуации. Так дети этой категории предоставлены сами себе: ребенок торжествует, что может не выполнять домашнее задание и учитель «отстал» от него, а родители довольны, что их оставили в покое. И никого из взрослых не смущает тот факт, что в конечном итоге проиграл сам ребенок: не сформировано у ребенка чувство ответственности за выполнение главной обязанности- учиться.

В школе было проведено анкетирование по методике Г.Н.Казанцевой. целью проведения анкетирования было изучение удовлетворенности обучающимися жизнедеятельностью в школе и отношении к учебным предметам. Вопросы анкетирования были следующие:

1. Ваши любимые предметы?
2. Основные причины, по которым нравятся предметы.
3. Нелюбимые предметы?
4. Основные причины, по которым не нравятся предметы.
5. Почему ты учишься?

Респондентами были 34 ученика из 6-9 классов.

1. **Любимые предметы**- среди любимых предметов: предметы естественно – математического цикла - 19 учеников, гуманитарного цикла – 10 учеников, остальные предметы- 5.
2. Среди основных причин, по которым ученикам нравятся предметы, были:
 - Хорошее доступное объяснение – 9
 - Легко дается предмет – 19
 - Нужен для получения дальнейшего образования - 6
3. **Нелюбимые предметы** - среди любимых предметов: предметы естественно – математического цикла - 12 учеников, гуманитарного цикла – 19 учеников, остальные предметы- 3.
4. Основные причины, по которым дети не любят предмет:
 - Непонятно, трудно, сложно, скучно – 21
 - Учителя кричат, часто ругают, редко хвалят – 9
 - Не знают, зачем нужны знания – 4
5. **Почему ты учишься?**
 - Необходимы для поступления в вуз – 6
 - Это моя обязанность - 19
 - Заставляют учиться - 9

Исходя из вышесказанного, следует сформулировать правила по стимулированию познавательной деятельности обучающихся, помогающих повысить успеваемость:

- Для того, чтобы повысить свою успеваемость, относитесь к учебе ответственно: никогда не оправдывайте свою неуспеваемость причинами, от вас не зависящими: трудные задания, придирчив учитель.
- Серьезно относитесь к выполнению домашних заданий;
- Составьте план изучения предметов;

- Не забывайте устраивать между предметами короткие перерывы, особенно если задание большое;
- Домашнее задание начинайте выполнять с трудного предмета.
- Сконцентрируйтесь. Чем внимательнее вы будете, тем больше знаний вы получите.
- Если вам что-то непонятно, не бойтесь задавать вопросы. Чего-то не знать – нормально, ненормально не хотеть узнавать.
- Нельзя стать успешным и умным сразу. К этому надо прийти, а уточняющие вопросы только помогут вам в этом.
- Учите новые уроки более подробно с помощью дополнительных материалов. Сейчас в интернете можно найти огромное количество видео, лекций, справок о самых разных науках. Не бойтесь прослыть «ботаником», ведь, в конце концов, этот багаж знаний поможет вам в будущем.

Советы родителям:

- Будьте ребенка спокойно: проснувшись, он должен увидеть вашу улыбку и услышать ласковый голос.
- Не отправляйте ребенка в школу голодным. Впереди у него трудный день, и пища придаст ему энергии.
- Прощаясь, пожелайте ему удачи, подбодрите его – впереди у него трудный день.
- Встречая ребенка после школы спокойно, дайте ему возможность расслабиться.
- Лучшее время для занятий домашним заданием – утром или с 15 до 17 часов. Занятия вечером бесполезны, т.к. ребенок устал.
- Не заставляйте делать все домашние задания в один присест; обязательно должны быть перерывы. В это время нужно подвигаться, сделать что-то по дому. В такие моменты ребенок переключается с умственного труда на физический, и мозг «отдыхает».
- Не учите подряд однотипные предметы – это приводит к быстрому забыванию. Лучше учить после литературы математику и наоборот.
- Будьте внимательны к жалобам ребенка на головную боль, усталость, плохое настроение. Чаще всего это объективные показатели утомления, трудности в учебе.

Список литературы:

1. Ссылка (<https://childage.ru/obuchenie-i-obrazovanie/nachalnaya-shkola/kak-pomoch-rebenku-horoshu-uchitsya-sovetyi-psihologa.html>;) [1. Стр3]
2. Ссылка (<http://psytheater.com/kak-pomoch-rebenku-horoshu-uchitsya.html>;) [2. Стр 4]
3. Ссылка (<http://healer-beauty.ru/10-sposobov-kak-pomoch-rebenku-khoroshu-uchitsya-v-shkole/>.) [3. Стр 5]

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ НЕГІЗІНДЕГІ ЗЕРТТЕУ САБАҒЫН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Сейткалиева Айткуль Габдурахмановна

Тарих пәнінің мұғалімі

Әулікөл ауданы №28 Құсмұрын орта мектебі

Aitcul.84@mail.ru

Аннотация

Оқыту мен оқудағы жаңа тәсілдерді топтық жұмыста ұйымдастыру және кері байланыс алу арқылы оқушылардың сыни ойлауына мүмкіндіктер туғызу негізінде ең басты мәселе оқушылардың көп біліп, алған білімдерін орынды жерде қолдануын қамтамасыз етемін.

Аннотция

Основываясь на групповую работу и обратную связь учащихся, я обеспечу создание новых возможностей для обучения и изучения так, что учащиеся смогут использовать полученные знания во всех аспектах жизни.

Abstract

By creating opportunities for students to think critically by organizing group work and getting feedback on new ways of teaching and learning, I will ensure that students gain a lot of knowledge and use the knowledge gained locally.

Кілтті сөздер: зерттеу , рефлексия , бағалау, кәсіби даму, өкіл.

Ключевые слова: исследование, рефлексия, оценивание, профессиональный рост, представитель

Keywords: research, reflection, assessment, professional development, representative.

Жаңартылған білім беру аясында сабақты зерттеу мұғалімдердің бірлескен жұмысын зерделеуді көздейді. Сабақты зерттеу тәсілі оқыту мен оқуды жетілдіру саласында ғана емес, сонымен қатар педагогикалық білімді жетілдіру, оқу бағдарламасы мен оқытуды құрылымдау, мектепті басқару және т.б. салаларда жүргізілуі мүмкін. Сабақты зерттеу жеке шара ретінде емес, күнделікті жұмыстармен, мәселен, жаңа оқу бағдарламасын енгізу, белгілі бір саладағы оқыту тәжірибесін жетілдіру, ұзақ мерзімді жоспарлаумен бірге ықпалдастырылып жүргізілген кезде анағұрлым тиімді болмақ. Осы орайда өзімнің тәжірибемде 11 сыныпта Қазақстан тарихынан зерттеу сабағы жүргізілді. Сабақ жоспарға сай ҚМЖ формасында құрастырылды. Сабақ барысында оқушыларды А және В, С деңгейіндегі сауалнама арқылы анықтап, өз деңгейінде тапсырмалар беруді орайластырдым. Алдымен анықтап алғанымдай өз деңгейлері бойынша төрт топқа бөліп алдым. Балалардың деңгейіне сай жоспарланған жұмыстар бойынша төрт топқа тапсырмалар берілді. Сабақты бастамас бұрын алдын-ала видео көрсетілді. Өздерінің көрген видеолары бойынша түрткі сұрақтар ортаға тасталып, төрт топта да - әдісін қолдандым. Әр топтан өкіл шығып қарама-қарсы топтарға барып түсіндіре отырып, жұмыс

жасады. Нәтижесінде бұл зерттеу сабақта А деңгейі көшбасшы екендігін көрсете білсе, С деңгейіндегі оқушы В деңгейіне көтерілді, ал В деңгейіндегі оқушы өзінің В деңгейіне сай екендігін байқатты. Сабақ соңында рефлексия жасалып, кері байланыс орнатылып, оқушылар білімі балдық жүйемен бағаланды.

сурет 1

Зерттеу сабағымның әкімшілік тарапынан өте жақсы деген деңгейде бағаланғаны мамандығыма адалдығымның бір дәлелі деген ойдамын. Мен қазіргі таңда "Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға" деген даналық сөзді педагогикалық ұстанымыма айналдыра отырып, "Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу" журналын жиі парақтап, әлі де ізденіс үстіндемін. Осы орайда менің зерттеу тақырыбым "Топтық жұмыс арқылы

Сурет 2

оқушылардың өздігінен реттелуін қалыптастыру" болып табылады. Әріптестерімнің сабақтарын зерделеу нәтижесінен әріптестерімнің оқушылармен күнделікті сабақта топпен жұмыстың жүргізілу әлсіздігін және оқыту мен оқудағы топтық жұмысқа өз деңгейінде мән бермейтіндігін анықтадым. Сондықтан осы тақырыпты жүзеге асырудағы мақсатқа жетер жолдағы қадамдарымды былайша топтастырдым:

- 1) Оқыту мен оқудағы жаңа тәсілдерді топтық жұмыста ұйымдастыру және кері байланыс алу арқылы оқушылардың сыни ойлауына мүмкіндіктер туғызу негізінде ең басты мәселе оқушылардың көп біліп, алған білімдерін орынды жерде қолдануын қамтамасыз етемін;
- 2) Сапалы оқыту үшін АКТ-ны қолданып, стратегиялар арқылы қалай оқу керектігін үйретуде мұғалімдерге кәсіби қолдау көрсету арқылы әріптестерімнің де өзгеруіне жол ашып, олардың табысты оқытатын құзырлы мұғалім болуына ықпал етемін;
- 3) Топтық жұмыс негізінде балалардың өзіндік реттелуіне оңтайлы ортаны кәсіби қоғамдастық шеңберінде құру арқылы жекелеген қажеттіліктерді(инклюзивті оқыту) қанағаттандырамын.

сурет 3

- 4) Мектеп мәдениетін дамыту және мұғалімдер қоғамдастығындағы "көпіршелер" арқылы барлық әріптестеріме қолдау көрсетемін деген тұжырымға келдім. Осы міндеттерді шешудің жұмыс әдістерін тарқатып айтсам, оқыту үшін бағалау, диалогтік оқыту, тәжірибе туралы рефлексия, коучинг пен тәлімгерлік, "Сабақты зерттеу" болып табылады. Ал жұмыс құралдары: АКТ-ны қолдану, өзін-өзі және өзара бағалау, орта мерзімді жоспарлау және бағалау, зерттеу жұмысы және жалпы жұмыс жоспары арқылы іске асады. Менің тәжірибемде зерттеу сабағы қарапайым идея болып табылады. Егер сіз оқытуды жақсартқыңыз келсе, онда мұғалімдермен бірге жұмыс істеу-жоспарлау, бақылау және сабақ бойынша ой жүгіртудің қаншалықты маңызды

екені анық емес пе? Осы жұмысты іске асыру үшін "Сабақты зерттеу" тақырыптары бойынша мұғалімдер арасында семинарлар мен коучингтер өткізіп сабақта жиі кездесетін проблемаларды анықтап, 11 сыныбына сабақ беретін мұғалімдер арасында фокустық топ құрдым. Топтың негізгі зерттеу тақырыбы: «оқушыларының қабілеттерін ескере отырып, терең білім алуына жағдай жасау» деп таңдап алдым.

Бұл тақырыпты таңдау себебім әр оқушының қабілетін ескере отырып, терең білім алуына жағдай жасағым келді. Зерттеу барысында мен үш сабақ өткіздім. Бірінші сабақта "Сен маған, мен саған" әдісін қолданған кезімде диалогты оқытуда сұрақ қоюға үлкен мән берілді. Сұрақ қою маңызды дағдылардың бірі болып табылады, себебі сұрақ дұрыс қойылған жағдайда оқытудың тиімді құралына айналады және де оқушылардың оқуына қолдау көрсетіп, оны жақсарту және кеңейте алады. "Фрейер" әдісінде сабақта саралау тапсырмаларын орындағанда яғни оқушылардың жас ерекшеліктеріне сәйкес оқыту және рефлексия алу мақсатында "ҚҚҚ" кестесін қолдандым. Бұл менің тәжірибемде "Оқу үшін бағалау және оқуды бағалауға" сәйкес келетіндігін байқадым. Екінші сабақтың басында миға шабуыл кезінде "Үштік" әдісін қолданып оқушылардың қызығушылығын тудырдым, ал топтық жұмыс барысында "Өткеншек" әдісін қортындылау мақсатында "Тұжырымды ой" қолдандым.

Сабақтағы деңгейлік тапсырмалар, яғни саралау тапсырмалары талантты және дарынды оқушыларды оқытуға сәйкес келеді. Сабақты қорытындылау барысында рефлексия үшін "Нысана" кестесін қолдандым. Үшінші сабақ қорытынды сабақ болғандықтан сабақтың басында өткен сабақтардағы теориялық білімдерін еске түсіру мақсатында "Сен маған, мен саған" әдісін, екінші сын тұрғысынан ойлауға үйрету мақсатында зерттеу тапсырма құрастырдым. Қортындылай келе сабақты зерттеу тобының зерттеу нәтижесі бойынша әр тапсырмаға сай дискрипторлар мен бағалау критерийларды құрастырдым. Бақылау барысында осы бақылаулар мынадай қортындылар жасауға себеп болды: сұрақ жауап түрінде өткізілетін сабақ кезеңдері барлық деңгей оқушыларының белсенді қатысуын көрсетті. Синтез, талдауды қажет ететін сұрақтар С деңгейлі оқушыларда үлкен қызығушылық тудырмады. Тапсырмаларды жеке орындауда да ол оқушылар үшін қиындық тудырды, бұл олардың жеке жұмыс жасауға сенімсіздігінің салдары деп есептеймін. Топтық жұмыс барысында олардың белсенділігі артты. Сол себепті келешек сабақтарға оқушылардың белсенділігін арттыратын топтық жұмыстарды түрлі әдіс-тәсілдер арқылы беру керектігіне көзім жетті. Талдауды қажет ететін тапсырмаларда А деңгейлі оқушылардың қызығушылығы жоғары болды, сондықтан оларға жоғары ойлау дағдыларын қажет ететін тапсырмалар қарастыру керектігін байқадым. Осы сабақты зерттеуді жүзеге асыру барысында байқағаным зерттеу сабақтарына қатысу мұғалімдердің өздерінің педагогикалық тәжірибесін жетілдіре алады деп ой түйдім. Жалпы, менің тәжірибемде сабақты зерттеу оқушыларға не берді? Ұтымды тұстары қандай? Оқушылардың ой-ұшқырлығы пайда болды, өз үлесін қосып жатқанын сезді, олардың мүмкіншіліктерін салыстырып анализ жасай алды. Бақылау нәтижесінде өте тұйық және көшбасшы оқушылар анықталды. Бағалау тәсілдерін қолданғанда оқушылардың өзін-өзі объективті бағалай алмауы көрінді. Ал осы сабақты зерттеу жұмысына қатысқан мұғалімдер өздерінің тәжірибесін жетілдірді. Зерттеу нәтижелерін

бірлесе талқылау әріптестері ұсынған сындарлы кері байланыстың арқасында мұғалімдер өздерінің талдау дағдыларын жетілдіре алады. Әсіресе, тарих сабағынан зерттеу сабағын жиі өткізу ұтымды. Бұл оқушыларды туған жерінің табиғатын зерделеуге, деректерді іздеуде шығармашылығын дамытады. Ұжым арасында әріптестеріммен кіріктіріп зерттеу сабағын өткізу де өз жемісін беру үстінде. Өйткені, қазіргі жаңа заман баласы бізден тың жаңалықты күтіп қана қоймай үнемі ізденісте болады. Ендеше, жаңартылған білім шеңберінде жаңа форматтағы ұстазға лайық болып, кәсіби дамуға ұмтылысымызды күшейте берейік дегім келеді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. "Білімді ел" республикалық журналы 2019 ж № 2 5-6 беттер
2. "Білім шыңы" республикалық газеті №5 2018 ж 5-6 беттер
3. "Жаңа білім" журналы №5 2019 ж 8-9 беттер
4. "Қазақстан мұғалімі" журналы №6 2019 ж 89 беттер
5. "Жаңа тарих" республикалық журналы №5 2019 ж 2-3 беттер
6. "Учительская плюс" облыстық әдістемелік газет №3 2019 ж 5-6 беттер
7. "Қазақстан мұғалім" журналы №4 2019 ж 7-8 беттер

«ИССЛЕДОВАНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СМАРТФОНОВ ПРИ ИЗУЧЕНИИ МАТЕМАТИКИ В 10-11 КЛАССАХ»

Станогина Наталья Владимировна,
учитель математики
г.Костанай
E-mail: stnv1972@mail.ru

Аннотация

Смартфондар мен Интернет қазіргі жас адамның өмірінің бір бөлігіне айналды және оларды оқытуда пайдалану оның нәтижелілігін арттыра алады. Зерттеу мақсаты: 10-11 сыныптардағы математика сабақтарында смартфондарды қолдану тиімділігі мен мүмкіндіктерін бағалау.

Аннотация

Смартфоны и Интернет стали частью жизни современного молодого человека, и их использование в обучении может повысить его результативность. Цель исследования: оценить возможности и эффективность использования смартфонов на уроках математики в 10-11 классах.

Abstract

Smartphones and the Internet have become a part of the life of today's young people, and their use in training can increase its effectiveness. The purpose of the study: to assess the capabilities and effectiveness of the use of smartphones in mathematics lessons in grades 10-11.

Түйінді сөздер: смартфон, сабақ, математика, Интернет, тиімділік

Ключевые слова: смартфон, урок, математика, Интернет, эффективность

Keywords: smartphone, lesson, math, Internet, efficiency

Современная школа зачастую являет собой единство противоположностей: современные подходы и классическое содержание, новые технические средства и традиционные формы работы, юные представители поколения XXI века и педагоги, получившие образование в веке двадцатом. Это не хорошо и не плохо... Известно, что именно решение противоречий является двигателем прогресса. К нашей казахстанской школе это тоже применимо, и, конечно же, является залогом успешного движения вперед.

Традиционно базовой составляющей нашей школы до сих пор является классическая основа – урок. И невозможно не согласиться со словами Пита Дадли (который говорил об английских школах, но то же самое можно сказать и о школах Казахстана): «Классы представляют собой сложные рабочие условия, в которых приходится действовать профессионалам: 30 или более учащихся, работающих на уроке, примерно в течение одного часа, становятся носителями огромного объема информации. Столь же велика и скорость, с которой эта информация поступает учителю, что делает урок похожим, по выражению японцев, на «стремительно текущую реку» [2, с.4].

В методическом пособии НАО имени И. Алтынсарина «"Lesson study" как способ совершенствования практики обучения» говорится об исследовании урока в разных странах и в разные периоды. В разное время различные исследователи наблюдали за тем, как учителя справляются с огромным потоком информации и скоростью ее подачи. В частности, ученые установили, что учителя преодолевают сложности первых трех лет работы и становятся хорошими педагогами по простой причине: каждый раз, когда они находят новый способ управления учебной ситуацией, являющейся для них

проблемой, они незамедлительно преобразуют этот способ в приемлемую форму, которую в дальнейшем, интуитивно, используют в схожих ситуациях [1, с.10].

Чтобы перейти от интуитивного управления учебной ситуацией к научно-обоснованному и практико-ориентированному подходу, необходимо четко понимать механизмы воздействия новых способов управления на конечный результат. И здесь не обойтись без исследования процессов, происходящих на уроке.

Одной из современных тенденций развития общества в целом и системы образования в частности является повсеместная всеобщая «интернетизация» и «гаджетизация». Неотъемлемой частью нашей жизни становятся смартфоны, которые, в отличие от персональных компьютеров, не требуют большого пространства, тратят намного меньше энергии, удобны в перемещении, но при этом обладают почти всеми функциями персонального компьютера. При этом стремительное развитие мобильного интернета открывает возможности, которые у нас не было еще 10-15 лет назад: в любой момент и из любой точки мы можем получить ответ практически на любой вопрос.

Было бы, наверное, неправильным и нерациональным учителю закрывать глаза на эти тенденции. Вместо запретов на использование гаджетов в школе (зачастую оправданных из-за нецелевого применения их на уроке), педагог вполне может включить смартфон в перечень технических средств обучения и активно использовать его на уроке.

Именно этой проблемой я занимаюсь в течение последнего года. Работая в 10-11 классах, вижу, что смартфон может и должен стать помощником учителя и ученика на уроке, а его применение может быть достаточно широким и многообразным.

Цель исследования: оценить возможности и эффективность использования смартфонов на уроках математики в 10-11 классах.

Актуальность данного вопроса не вызывает сомнения, так как гаджеты и Интернет стали частью жизни современного молодого человека, и их использование в обучении может повысить его результативность.

Вопросы исследования:

- Возможно ли эффективное использование смартфонов на уроках математики?
- Как эффективно использовать смартфон на уроке?
- Как оценить результативность использования смартфонов?

В ходе исследования применялись следующие методы:

- Анкетирование учащихся
- Анкетирование родителей
- Интервью с педагогами
- Наблюдение
- Анализ уроков с использованием смартфонов

Остановимся подробнее на мнениях всех участников образовательного процесса. Исследование проводилось в 2018-2019 учебном году, участниками исследования стали учащиеся 11 класса, их родители и педагоги, преподающие математику в школе.

По результатам анкетирования учащихся были выявлены следующие факты:

- 77% учащихся отметили, что при помощи смартфона они могут быстро найти необходимую теорию, формулы, видео-лекции;
- 81% учащихся сказали, что используют смартфоны для подготовки к ЕНТ и поступлению в ВУЗ;
- 65% учащихся считают, что применение тестирования on-line с помощью гаджетов удобнее, чем «бумажный» вариант;
- 88% учащихся считают целесообразным использование смартфонов на уроках.

В то же время, опрос родителей учащихся показал, что пока еще не все представители старшего поколения видят достоинства применения смартфонов на уроках. Так, 38% родителей отмечают, что смартфон может отвлекать школьника от урока и мешать усваивать учебный материал; 58% уверены в том, что применение смартфонов на уроке вредно для здоровья.

Эти точки зрения отражают реальную картину противоречий в данном вопросе. С одной стороны - современные гаджеты способны помочь обучению, с другой – помешать ему.

Поэтому в интервью с педагогами, преподающими математику, речь шла о том, есть ли смысл в использовании смартфонов на уроке? Среди мнений следует выделить два, как особо показательные:

- «Смартфон – символ мобильности. Если научить пользоваться им для обучения, то процесс познания становится более насыщенным и интересным. Главное, чересчур не увлекаться!» (учитель математики, стаж 18 лет);
- «Использование на уроке гаджетов должно быть строго ограничено по времени и по цели, иначе это превратится в очередную игру без результата!» (учитель математики, стаж 34 года).

В течение учебного года в 11 классе на уроках математики активно использовались смартфоны, и отслеживалась результативность такого применения. Наиболее эффективным использование гаджетов стало при работе на образовательных порталах <https://bilimland.kz/>, <https://itest.kz/>, а также с программой GeoGebra и при использовании QR-кодов.

Сравнивая различные виды деятельности на уроке, приходим к выводам:

- учащиеся предпочитают, чтобы изложение нового материала осуществлял учитель, а вот для закрепления эффективными являются on-line тренажеры;
- электронный формат тестирования удобнее бумажного, так как сразу виден результат и есть возможность быстрого анализа ошибок и их исправления;
- домашнее задание из учебника и при помощи гаджетов равноценны.

Наблюдение за учащимися на уроках показало, что большинство школьников с интересом используют мобильные приложения и работают с образовательными порталами на уроках. С методической точки зрения это позволяет расширить круг источников информации, развивает критическое мышление школьников. С технической точки зрения – дает шанс уменьшить количество бумажных приложений к урокам. С психологической – позволяет каждому ученику выразить свое мнение, не боясь ошибиться перед сверстниками.

Опрос учащихся 11 класса в конце учебного года показал, что 100% учащихся увидели для себя новые возможности использования смартфонов для обучения; 77% отметили, что и в ВУЗе будут активно использовать возможности on-line обучения.

Одним из доказательств того, что вопрос использования смартфонов интересен педагогам Казахстана, является тот факт, что в Республиканском конкурсе «Педагог-новатор 2019», ежегодно проводимом на портале <https://bilimland.kz/>, моя конкурсная работа по данной теме стала победителем в номинации «Информационно-коммуникационные технологии при подготовке к Итоговой аттестации и ЕНТ». На конкурс был представлен видео-ролик об использовании Bilimland на уроках, где учащиеся в течение всего занятия применяли смартфоны.

Подводя итог вышесказанному, следует отметить, что исследование проблемы использования гаджетов на уроке показало, что данное направление работы с источниками информации и организации познавательной деятельности учащихся на уроке является эффективным и перспективным.

Список литературы:

1. «Lesson study» как способ совершенствования практики обучения. Методическое пособие. – Астана: НАО имени И. Алтынсарина, 2014 – 48 с.
2. Pete Dudley 2011. Lesson Study: руководство. https://lessonstudy.co.uk/wp-content/uploads/2013/07/Lesson-Study-%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE_rus.pdf (16.11.2019)

ИЗУЧЕНИЕ УРОКА – ПОВЫШЕНИЕ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ МАТЕМАТИКИ.

Стасенко Ольга Владимировна,
учитель математики,
КГУ «Кенаральской средней школы» отдела образования
Федоровского района Костанайской области
E-mail: Olya.stasenko@list.ru

Аннотация

Мақалада білім алушылардың арасында логикалық ойлаудың дербестігін және шығармашылық әлеуетін анықтау мақсатында математика сабақтарында қолданылатын мектеп зерттеулерінің түрлері қарастырылған, оқытуды барынша дараландыруға көмектесетін бағдарлама форматындағы сабақ мысалдары ұсынылған.

Аннотация

В статье рассмотрены типы школьных исследований, применяемых на уроках математики с целью выявления творческого потенциала и самостоятельности логического мышления среди обучающихся, предложены примеры уроков в формате программы, помогающих максимально индивидуализировать обучение.

Abstract

The article discusses the types of school researches used in mathematics lessons to identify the creative potential and independence of logical thinking among students, offers examples of lessons in the format of the program that help to personalize learning as much as possible.

Түйінді сөздер: құзыреттілік, әдіс, зерттеу, оқу зерттеуі, дербестік.

Ключевые слова: компетентность, метод, исследование, учебное исследование, самостоятельность.

Keywords: competence, method, research, educational research, independence.

Вокруг проблемы качества образования сегодня ведётся много споров. Борьба за качество образования выдвигается как ведущая задача в деятельности образовательных учреждений. Каждый ищет её решения по-своему. Что вкладываем мы в это понятие, каких результатов ожидаем от своих усилий? Качество образования мы сводим сегодня к качеству обучения. Именно обученность ребёнка, вне зависимости от того, какой подход признаётся оптимальным, провозглашается главным критерием качества образования. На обученность работают все виды контроля: стартовый, промежуточный, а также итоговый. Однако, для того чтобы требования программы к результатам обучения школьников стали реальностью, необходимо применять такие образовательные подходы, которые этому способствуют. Одним из таких методов является учебное исследование.

«Исследование» («следование изнутри»), в предельно широком смысле, — поиск новых знаний или систематическое расследование с целью установления фактов. В более узком смысле, исследование — научный метод (процесс) изучения чего-либо. «Учебное исследование» — это ответ на вопрос, на который дается ответ по результатам посредством произведенной деятельности (умственной или практической). Это процесс, ориентированный на открытие нового, разрешение загадок, интриг и проблем, а также один из самых увлекательных видов деятельности. Для того чтобы осуществить исследование, его необходимо спланировать действия в последовательности для получения результата. Учебное исследование, в отличие от реального, ограничено во времени, а результат, который ищет учащийся уже известен науке, но может стать открытием для ученика. Главная задача учителя при организации исследовательской

деятельности состоит в передаче способов работы, а не конкретных знаний, т.е. акцент делается не на преподавание, а на учение.

С.Т. Шацкий описал различные типы школьного исследования.

- «Первый тип - констатирующие исследования. Их цель - путем наблюдений раскрыть существенные признаки предмета или явления и привести к наполнению образов у ребенка.
- Второй тип - умозаключающее исследование - использует наблюдения и добавляет к ним опыты, выявляющие причинные связи между явлениями.
- Третий тип - обобщающее исследование - на основе наблюдений и опытов приводит детей к раскрытию закономерностей явления» [4].

В 5 классе при организации учебного исследования в деятельность обучающихся включаю лишь отдельные элементы исследований для изучения определенных тем и вопросов. Это является подготовкой для применения в старших классах исследовательского метода в более развитой и сложной форме.

Урок, на котором применяется исследовательский метод, содержит следующие учебные элементы:

- 1) Ситуация успеха. Ученикам предлагается задача или ряд задач, которые каждый решает без особых затруднений.
- 2) Ситуация разрыва. Ученикам предлагается задача, похожая на предыдущие, но решить до конца они ее не могут, так как имеющихся знаний не хватает.
- 3) Постановка учебной проблемы. Учащиеся, осознав проблему, проговаривают ее, говорят, каких знаний им не хватает для того, чтобы решить задачу, выдвигают предложения о возможных путях решения задачи.
- 4) Решение учебной проблемы. Для организации такого рода деятельности использую групповую форму работы.
- 5) Презентация проекта исследовательской деятельности членами группы.

В 5 классе по математике практически любая новая тема урока - благодатная почва для проведения исследования. Данный метод применяю на уроках по темам: «Сравнение обыкновенных дробей», «Сложение и вычитание обыкновенных дробей с одинаковыми знаменателями», «Объем прямоугольного параллелепипеда», «Сложение десятичных дробей», «Статистические характеристики», «Формулы». Это не так уж и много, но я считаю, что ученик не может и не должен усваивать весь объем знаний только путем личного исследования и открытия новых для себя законов, правил, поскольку самостоятельное исследование занимает много времени.

Очень часто на уроках провожу мини-исследования. В них присутствуют лишь некоторые исследовательские элементы, и выполнение задания занимает несколько минут. Детям предлагаю помочь в разрешении такой ситуации: при помощи упражнения «Да-нет-ка» или «Верно-неверно», «Найди ошибку». Вопросы, задания и примеры можно взять разнообразные, основываясь на программный материал. Например, при изучении темы «Сложение и вычитание обыкновенных дробей с одинаковыми знаменателями» Верно ли, что для того чтобы сложить обыкновенные дроби, нужно сложить числители и знаменатели этих дробей? Как можно это проверить? Для этого предлагаю детям провести небольшой эксперимент. Каждой группе выдаются по три шаблона круга, разделенного на 8 частей, 10 частей, 12 частей. Задание: Закрасьте в первом круге синим цветом фигуры, а зеленым фигуры; во втором круге синим цветом фигуры, а зеленым фигуры; в третьем круге синим цветом фигуры, а зеленым фигуры. Для каждого случая запишите, какая часть фигуры оказалась закрашенной. С помощью какого арифметического действия можно найти закрашенную часть фигуры? Как записать это действие? Запишите его.

В результате сложения изменился ли знаменатель дроби?

Попробуйте сформулировать правило сложения обыкновенных дробей .

Урок-исследование по теме «Умножение десятичных дробей » провожу в форме эвристической беседы, т.е. с помощью системы вопросов-ответов, в результате чего обучающиеся «открывают» правило умножения десятичных дробей.

Задание 1. Найдите площадь зала прямоугольной формы со сторонами 12 м и 47 м.

Задание 2. Найдите площадь кабинета прямоугольной формы длиной 12 м и шириной 4,7 м.

Задание 3. Найдите площади прямоугольников со сторонами 1,2 и 4,7; 0,12 и 4,7; 0,12 и 0,47.

Получаем запись:

1) $12 \cdot 47 = 564$ 2) $12 \cdot 4,7 = 56,4$ 3) $1,2 \cdot 4,7 =$ 4) $0,12 \cdot 4,7 =$ 5) $0,12 \cdot 0,47 =$

С первым и вторым заданиями обучающиеся справляются без труда, т.к. они уже знают правило умножения десятичной дроби на натуральное число.

При решении 3-5 задания возникли определенные трудности. Для разрешения возникшей проблемы использую систему вопросов-ответов:

1. Как изменится произведение, если один из множителей уменьшить (увеличить) в несколько раз?

2. Сравните значение второго множителя и произведения в 1 и 2 задачах. (Множитель уменьшился в 10 раз, и произведение уменьшилось в 10 раз).

3. Сравните значение множителей в 1 и 3 задачах. Во сколько раз уменьшится произведение? (Произведение уменьшится в 100 раз)

4. Какой ответ мы получим? $564:100 = 5,64$.

5. Задавая аналогичные вопросы, получаем ответ к 4 задаче: $564:1000 = 0,564$; к 5 задаче: $564:10000 = 0,0564$.

Используя сравнительно-сопоставительный анализ, обучающиеся выводят правило умножения десятичных дробей. В качестве основного средства организации исследовательской работы выступает система исследовательских заданий. Задания исследовательского характера существенно отличаются от традиционных заданий уже своей формулировкой, большая часть заданий школьных учебников звучит так: «Вычислить...» «Решить...», «Упростить...» и т.п. В формулировках исследовательских заданий нет явного ответа, его необходимо самим найти и обосновать. Формулировки заданий могут быть такими: «Исследовать ...», «Верно ли, что если ..., то ...», «Докажите ...».

Учебное исследование, осуществляемое непосредственно через решение специальных исследовательских задач, не только формирует, развивает мышление обучающихся, но и способствует формированию высшего типа мышления – творческого мышления. При изучении темы «Задачи на движение по реке» обучающиеся 5-го класса знакомятся с новыми понятиями, такими, как скорость течения, скорость по течению, против течения, собственная скорость. Опираясь на жизненный опыт, дети легко запоминают следующие зависимости: $v_{\text{по теч.}} = v_{\text{собств.}} + v_{\text{теч.}}$ и $v_{\text{против теч.}} = v_{\text{собств.}} - v_{\text{теч.}}$. Усвоение других зависимостей проходит лучше, если они получены в ходе исследования.

Задача-исследование: Определить связь между скоростью по течению и скоростью против течения.

Ход исследования: Заполнить таблицу $v_{\text{собств.}} = 15 \text{ км/ч}$, $v_{\text{теч.}}$ от 1 км/ч до 5 км/ч с шагом 1 км/ч.

В результате получим следующие результаты:

Скорость движения					
$v_{\text{собственная}}$	15 км/ч	15 км/ч	15 км/ч	15 км/ч	15 км/ч
$v_{\text{течения}}$	1 км/ч	2 км/ч	3 км/ч	4 км/ч	5 км/ч
$v_{\text{по течению}}$	16 км/ч	17 км/ч	18 км/ч	19 км/ч	20 км/ч

V против течения	14 км/ч	13 км/ч	12 км/ч	11 км/ч	10 км/ч
V по теч + V против теч	30 км/ч	30 км/ч	30 км/ч	30 км/ч	30 км/ч
V по теч – V против теч	2 км/ч	4 км/ч	6 км/ч	8 км/ч	10 км/ч

Обучающиеся быстро замечают повторяющиеся результаты и могут самостоятельно (или с небольшой подсказкой) сформулировать вывод: $V_{\text{по теч}} + V_{\text{против теч}} = 2V_{\text{собств}}$; $V_{\text{по теч}} - V_{\text{против теч}} = 2V_{\text{по теч}}$. . Остается сформулировать соответствующие правила.

Специальными формами ученических исследований считаю создание обучающимися учебных презентаций, моделей, которые могут использоваться на уроках. Предлагаю ученикам различного рода задания: сочинения с элементами исследования, составление математических задач, занимательных заданий в форме кроссвордов, викторин, математического лото на основе интересных сюжетов из литературных произведений и детских фильмов, краеведческого материала, исторических событий и дат. Все это требует от обучающихся самостоятельности и творческого подхода. [2].

Кроме учебного исследования на уроках, стараюсь привить детям интерес к самостоятельной исследовательской деятельности. С учащимися выбираем интересующую их тему для исследования и работаем над ней в процессе длительного промежутка времени. В этом году учащимися были написаны и защищены исследовательские и проектные работы по темам: «Волшебный квадрат Пифагора», «Танграм», «Из истории арифметических знаков», «Математические задачи в художественной литературе», «Из истории возникновения чисел: можно ли обойтись без чисел?», «Старинные меры в современном мире: удобно или дань прошлому?».

Выполнение детьми самостоятельных исследований дает возможность удовлетворить их индивидуальные потребности и интересы, выявить их индивидуальные способности, т.е. максимально индивидуализировать обучение.

Итогами учебно-исследовательской деятельности следует считать не столько предметные результаты, сколько интеллектуальное, личностное развитие школьников, рост их компетентности в выбранной для исследования сфере, формирование умения сотрудничать в коллективе и самостоятельно работать. Исследовательская деятельность помогает реализовать все воспитательные, образовательные и развивающие задачи, стоящие перед учителем. Этот метод позволяет интегрировать различные виды деятельности, делая процесс обучения более увлекательным, более интересным и поэтому более эффективным. Педагогу дает возможность нестандартно подойти к урочной и внеурочной деятельности.

В заключение хочется привести слова Александра Ильича Савенкова, который говорил о том, что, создавая условия для исследования, педагог может научить учащегося тому, чего сам не умеет. В условиях, когда новое знание не транслируется, а добывается из первоисточника, педагог не обязан, да и не может всегда знать ответы на все вопросы, но он должен уметь исследовать разные проблемы, таким образом находить любые ответы и уметь научить этому учащихся [1].

Список литературы:

1. Савенков, А.И. Психологические основы исследовательского подхода к обучению / А.И. Савенков. – М., 2006.
2. Савенков А.И. Содержание и организация исследовательского обучения школьников .М.: « Сентябрь», 2003. 204с
3. Сгибнев А. И. Исследовательские задачи для начинающих. М.: МЦНМО, 2015. — 136 с.
4. Камышникова, Т. А. Применение исследовательского подхода в обучении. / Т. А. Камышникова // Советская педагогика. - 1987. - № 12.

Как использование исторических источников способствует повышению активности учащихся на уроках истории с использованием подхода «Lesson Study».

Стёпина Наталья Васильевна,

учитель истории,

п.Сарыколь,

nv.stepina@mail.ru

Бекмагамбетова Айсулу Маратовна,

учитель истории,

п.Сарыколь

Медведева Инна Александровна,

учитель истории,

п.Сарыколь.

Аннотация

Мақалада сабақты зерттеу барысында тарихи дереккөздерді пайдалану ерекшеліктері мен олардың оқушыларды оқыту белсенділігіне әсері қарастырылады. Ұсынылған мәселе бойынша Lesson study жоспарлау, ұйымдастыру және өткізу кезінде жүйелік тәсілді қолданылуы жоспарланған нәтижелерге қол жеткізуге ықпал етті. Сабақта оқушыларға ұсынылатын оқытудың белсенді нысандарына тарихи білім берудің жаңартылған мазмұнына сәйкес тарихи деректер қосылды: ақпараттылық, проблемалық, оқу және ұғыну үшін қол жетімділік.

Түйін сөздер: зерттеу біліктіліктері, жазбаша тарихи деректер, тарихи зерттеудің әдістері мен тәсілдері, мәтінмен жұмыс істеу, командалық зерттеу қызметі, оқу тарихи таным, іс-әрекеттегі зерттеу.

Аннотация

В статье рассматриваются особенности использования исторических источников в процессе исследования урока и их влияние на активность обучения учащихся. Применение системного подхода при планировании, организации и проведении Lesson study по заявленной проблеме способствовало достижению планируемых результатов. К активным формам обучения, предлагаемым учащимся на уроках, добавлены исторические источники в соответствии с обновленным содержанием исторического образования: информативность, проблемность, доступность для чтения и осмысления.

Ключевые слова: исследовательские умения, письменные исторические источники, приёмы и методы исторического исследования, работа с текстом, командная исследовательская деятельность, учебное историческое познание, исследование в действии.

Abstract

The article discusses the features of the use of historical sources in the study of the lesson and their impact on the activity of students ' learning. The use of a systematic approach in planning, organizing and conducting a Lesson study on the stated problem contributed to the achievement of the planned results. To the active forms of education offered to students in the classroom, historical sources are

added in accordance with the updated content of historical education: informative, problematic, accessible for reading and comprehension.

Keywords: research activity, educational historical knowledge, research practical work, team research activities, techniques and methods of historical research, work with text, Lesson study, professional skill.

Обеспечение качества школьного образования – одна из фундаментальных проблем современного общества. В настоящее время широко распространено убеждение, что обновленное содержание образования не в полной мере отвечает потребностям и интересам учащихся, их родителей, общества и государства в целом.

Исследование урока — технология, направленная на повышение качества обучения через совместную работу учителей. Ученик выступает в учебном исследовании как субъект, т.е. как активно, осознанно, избирательно, ответственно, самостоятельно действующий.

Источником исследовательской деятельности, механизмом её запуска является проблемная ситуация и содержащееся в ней противоречие, на разрешение которого и направлены усилия исследователя. Самостоятельный поиск и построение новых знаний невозможны при отсутствии у ученика потребности в них. В рамках урока-исследования такая потребность актуализируется в специально созданной учителем проблемной ситуации.

В условиях современной информационной эпохи на первое место выходит умение человека работать с большими объёмами информации. Современный урок истории немислим без документов, исторических первоисточников, произведений выдающихся историков, материального и культурного наследия. Их использование позволяет решить ряд взаимосвязанных задач: сформировать более полные и прочные знания, конкретизировать и углубить их, проиллюстрировать изучаемые вопросы, обеспечить доказательность теоретических положений, идей; развить мышление учащихся, научить самостоятельно делать правильные выводы и обобщения; формировать оценочную деятельность учащихся, их познавательные возможности, готовить учащихся к следующему жизненному этапу.

Исторические документы (источники) – это весь комплекс документов и предметов материальной культуры, непосредственно отразивших исторический процесс, запечатлевших факты, свершившиеся события. При работе с документами активизируется процесс мышления и воображения учащихся, что способствует плодотворному усвоению исторических знаний и развитию исторического сознания. У них вырабатываются навыки самостоятельной работы: читать документы, интерпретировать, анализировать, обобщать и извлекать информацию, рассуждать, оценивать значение документов прошлого и настоящего. Поэтому в настоящее время в обновленном историческом образовании актуализируется проблема формирования умений и навыков работы с историческими источниками.

Работа с историческими источниками предполагает добывание фактов, которые не всегда лежат на поверхности. Из текста их приходится извлекать, осуществляя достаточно сложные мыслительные аналитические операции. Так, на воспроизводящем уровне можно предложить учащимся выписать основные понятия, определения, выводы из источника, ответить на поставленные вопросы, требующие уточнения и пересказа

текста; заполнить таблицы, схемы по образцу в ходе коллективного разбора документа; составить простой план по известному ученикам типу, творческие задания по типу создать макет, буклет, каталог и др.

Перед проведением цикла Lesson Study была создана творческая группа, состоящая из 4-х человек: модератор, 3 учителя, работающие в 6 «к» классе. С ними был проведен коучинг Lesson Study, где учителя ознакомились с основными правилами, условиями и требованиями проведения Lesson Study. Были подготовлены научно-теоретические материалы, диагностика мотивации, определены тема и задачи исследования, составлены план работы, мониторинг.

Единая направленность деятельности учителей-исследователей обеспечивалась через ежедневное общение и проведение заседаний творческой группы. Заседания были разной продолжительности в зависимости от задачи. Основной целью этих заседаний было уточнение достигнутого уровня владения учащимися приемом исследования исторического источника, а также содержания проделанной и предстоящей работы, представлению результатов работы предшествовало обсуждение их на заседании творческой группы. Учителем истории было проведено три урока в исследуемом классе.

До проведения исследования урока в 6 «К» (исследуемом) были выявлены барьеры обучения:

- 1) снижение уровня мотивации (особенно учащихся группы С)
- 2) низкое качество знаний,
- 3) дисциплина.

Проблема для исследования: как использование исторических источников способствует повышению активности учащихся на уроках истории с использованием подхода «Lesson Study». Предмет: история Казахстана. Исследуемый класс: 6 «К». Возраст: 12-13 лет.

Цель исследования направлена на то, что члены команды смогут обсудить и выработать модель схемы планирования, наблюдения и обсуждения уроков исследования, акцентируя внимание:

- на преодоление барьеров и трудностей в обучении исследуемых учеников А, В и С;
- на развитие навыков чтения, письма и говорения учащихся по предложенному материалу;
- на улучшение навыков наблюдения учителей;
- на улучшение самооценки учащихся.

Цель для учителей: совершенствование методики преподавания и повышения уровня знаний учащихся.

Цель для учеников: организовать активное обучение ученика (А, В, С), способы работы в классе, а именно парного, группового с применением приемов критического мышления, новых подходов – диалоговое обучение.

Ожидаемые результаты:

учителя:

- рост профессионального мастерства, повышение эффективности урока через вовлеченность их в исследовательскую деятельность;
- активизация учебного процесса;
- совершенствование школьной практики;

-привлечение учащихся к работе по активизации учебной деятельности;
- создание благоприятной учебно-познавательной среды для всестороннего развития личности.

ученики:

- применение парной и групповой работы обучения для повышения мотивации учащихся;
-создание комфортной среды и позитивного настроения учащихся, в перспективе - повышение качества обучения и образования;
- применение на уроке критериального оценивания для повышения мотивации обучения;
-развитие коммуникативных качеств учащихся;
- формирование дружного коллектива в классе;
-умение детей общаться друг с другом, не мешая другим, не перебивая, выслушивая друг друга до конца, принимая или опровергая (аргументированно!) мнение собеседника.

На первой встрече Lesson Study учителя выбрали трех «исследуемых» учеников, которые являются типичным представителем определенной группы учеников, т. е. сильный –А, средний – В, слабый – С. В дальнейшем уделив внимание на обучении и развитии именно этих трех представителей учащихся.

В ходе исследования за ноябрь было проведено 3 урока учителем истории. На всех уроках была создана коллаборативная среда. Активные методы обучения, применяемые учителем: «Карусель», «Картинная галерея», «Творческая лаборатория по созданию продукта (макет юрты, буклет, каталог национальной одежды). Обучение шло через диалоги: ученик-учитель, когда учитель выступал в роли консультанта, задавал уточняющие вопросы, использовал вопросы закрытого типа и ученик-ученик. На каждом уроке осуществлялось формативное оценивание через бальную оценку, поставленную консультантами, обсуждение эффективности работы каждого ученика в группе.

После проведенных наблюдений, опроса, анкетирования пришли к выводу:

1) необходимо правильно организовать групповую и парную работу на уроке, для этого:
-не принуждать, не высказывать, если кто-то не хочет работать в паре или группе;
-10-15 минут совместной работы – это максимальное время. Если время работы больше, то участники утомляются и эффективность снижается. Необходимо менять формы работы в классе

-не требовать абсолютной тишины, но следует бороться с выкрикиванием.

-не наказывать лишением работы в группе.

2) выработать правила для работы в группе:

-детей соединять в группы или пары с учётом их личных склонностей, самому “слабому” ученику нужен не столько сильный, сколько терпеливый и доброжелательный партнер; хорошо работали на уроках в паре два слабых ученика. Развитые дети долго не могут сидеть со «слабыми», им нужен равный партнёр или даже более сильный. Опасно объединять двух озорников или спокойных;

-при оценке работы пары или группы подчёркивать человеческие достоинства: дружелюбие, вежливость, приветливость.

3) Оценивать всегда лишь общую работу в паре (удалось поработать в паре или не получилось сотрудничества); перед началом работы повторять правило из памятки «Как работать в парах», которая всегда лежит на партах.

4) Решить, как сформировать пары поможет наблюдение и метод проб и ошибок. Не стоит бояться пересадить детей, попробовать разные варианты пар.

5) Учащиеся в паре не бояться высказывать свои мнения вслух, нет страха совершить ошибку.

6) Возрастает объём усваиваемого материала и глубина его понимания:

- на формирование понятий, умений, навыков тратится меньше времени, чем при фронтальном обучении;

- ученики получают удовольствие от занятий, комфортнее чувствуют себя в школе;

- возрастают познавательная активность и творческая самостоятельность учащихся;

7) меняется характер взаимоотношений между детьми (исчезают безразличие, агрессия, прибавляются теплота и человечность); работа в парах, в группе способствует успешному формированию коммуникативных навыков:

- возрастает сплочённость класса;

- растёт самокритичность (ребёнок, имевший опыт работы со сверстниками, более точно оценивает свои возможности, лучше себя контролирует).

8) Учитель получает возможность осуществлять индивидуальный подход к учащимся (учитывать их склонности, способности, темп работы при делении класса на группы, давать группам задания, дифференцированные по трудности).

Роль учителя при парной или групповой форме работы состоит в следующем:

1. Наблюдать со стороны за ходом работы пары; быть готовым прийти на помощь, но только по просьбе пары или группы.

2. Не спешить прерывать работу, кроме тех случаев, когда она идёт не по правилам или учащиеся неправильно поняли задание.

3. Не отдавать предпочтение ни одной паре (группе) – всем уделять равное внимание

4. Правильно формировать пару (группу)

Методические рекомендации, которые будут способствовать снятию трудностей и помех в обучении:

1. Понятность составлений заданий для парной или групповой работы и критериев его оценивания для учащихся.

2. Четкость постановки учителем учебных заданий и вопросов:

четкость постановки учителем учебных заданий и вопросов. Учитель уточняет, все ли услышали и поняли задание, ведет урок спокойным, ровным голосом, сохраняя комфортную и доброжелательную обстановку.

3. Выдерживание паузы:

после постановки вопроса необходимо время для самостоятельной работы, деятельности ума, воли, чувств. Учащиеся ищут свой путь выполнения задания, в результате воспитывается вера в свои силы.

4. Допускается обращение за советом к рядом сидящему товарищу или к более компетентному, беседа шепотом.

5. Ошибка ученика предоставляет возможность проведения коллективной работы с учащимися. Каждый ученик, помогающий однокласснику разобраться в собственных

ошибках, также и сам развивается, воспитывает в себе важнейшие нравственные качества (доброту, сопереживание).

6. Коллективный анализ выполняемых заданий: самопроверку эффективно можно заменить на взаимную проверку. Правильность выполнения заданий можно проверить по слайдам, по критериальным листам.

7. Особое место на уроках занимало оценивание. Использование новых подходов к оцениванию позволило отслеживать изменения, происходящие в понимании учениками процесса своего обучения и устанавливать обратную связь на каждом этапе урока. Для этого использовались различные виды формативного оценивания: словесное оценивание, самооценка «Листы самооценки», оценивание по критериям, взаимооценивание. Одной из целей оценивания является формирование внутренней мотивации к учению.

Что нам удалось?

Положительным результатом мы считаем следующее:

- удалось создать безопасную, комфортную среду для учеников, что способствовало, взаимодействию в парах и в группах, удалось создать ситуацию успеха на уроке;
- отобраны приемы, которые способствовали включению учащихся в диалог (созданы условия для высказывания своих идей, суждений)
- стали делать меньше ошибок, это связано не только с повышением культуры мышления детей, но и повышением внимания в результате развития умения самоконтроля
- уровень качества знаний, в основном, повышался от урока к уроку

Что нам не удалось?

- 1) Не всегда получалось создать пару или группу с учетом их личных склонностей
- 2) Еще недостаточно выработаны общие правила работы в паре (группе), неумение распределять работу внутри пары (группы);
- 3) Не всегда удавалось подобрать эффективные задания для парной работы
- 4) Ставить цели перед каждым этапом работы, проводить обратную связь после каждого выполненного задания;
- 5) Правильно определять четкие временные рамки для выполнения предложенных заданий;
- 6) Диалог ученик-ученик еще плохо получается.

Выводы.

На основании результатов данного исследования доказано, что использование парной или групповой работы способствует у учащихся более прочному усвоению учебного материала, повышает учебную мотивацию, развивает практические навыки контроля и взаимоконтроля.

Полученные в ходе проведенного исследования результаты нужно считать предварительными, так как они были получены в течение короткого периода времени и нуждаются в проверке на устойчивость и воспроизводимость.

Считаем, что наша командная исследовательская практическая работа по подходу Lesson Study дала положительный результат в обучении и преподавании в 6 «К» классе. Подтверждением тому является активизация учащихся к самостоятельному обучению, обучению тому, как учиться, повышение мотивации к изучению предмета истории с использованием исторических источников. Особенно заметно личностное

изменение учащихся группы С: им стало интересно на уроке, поверили в свой успехи предложили продолжить такие уроки.

Уроки-исследования помогли и коллегам в совершенствовании своей практики. Действительно, совместное сотрудничество и доверительные отношения, несомненно, способствуют успешному преподаванию. Мы помогали ученикам преодолевать барьеры в обучении с их же помощью. «Голос ученика» был решающим в выборе приемов на уроке.

Исследовательская практика показала, что данный подход оказался очень сложным, длительным, трудоёмким, требуя от учителей командного духа, сплоченности, коллаборативной среды общения, больше свободного времени, постоянного посещения заседаний уроков Lesson Study членами команды. Но затраты времени окупились результатом. Кроме этого, учителя-исследователи увидели необходимость иметь учителя-корректора для учащихся группы С: наблюдая за этими учащимися, учителя наталкивали их на мысль, немного корректировали их деятельность и видели, как ученики меняли свое отношение к обучению, им становилось интересно на уроке.

В ходе ведения исследования, в данном случае, Lesson Study, мы всегда получаем определенные уроки, которые составляют наш профессиональный опыт и формируют видение будущих уроков.

Список литературы:

1. Токмянина С.В. Работа с письменными историческими источниками на уроках истории как одна из форм реализации компетентностного подхода в школьном историческом образовании // Гуманитарные научные исследования. 2016. № 6 [Электронный ресурс]. URL: <http://human.snauka.ru/2016/06/15649>
2. Каликова Д. И., Чибирева Т. И. Формирование читательской грамотности школьников в рамках подхода «Lesson Study» // Школьная педагогика. — 2017. — №1. — С. 57-64. — URL
3. Lesson Study: руководство Пит Дадли Lesson Study UK www.lessonstudy.co.uk
4. Lesson Study: теория и практика применения Пит Дадли (Великобритания)

МҰҒАЛІМНІҢ ЗЕРТТЕУШІЛІК ҚЫЗМЕТІ: АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ МЕН КЕДЕРГІЛЕРІ

Тасанова Гульмира Мұхаметжановна,
қазақ тілі мен әдебиеті пәні мұғалімі
Қостанай қаласы
E-mail: gulmira.tasanova1975@mail.ru
Тулегенова Айгуль Тулегеновна,
тарих пәні мұғалімі
Қостанай қаласы
E-mail:Aigul.Tulegenova75@mail.ru

Аннотация

Сабақты зерттеу – мұғалімнің кәсіби мүмкіндіктерін жетілдіруге және сол бағытта тиімді жұмыс жасауға болатын үдеріс. Бұл үдерісті жүргізу барысында көбіне оқу сапасын арттыратын педагогикалық әдіс-тәсілдер мен мәселені шешу үшін оқушылардың білімді қалай игеретіні туралы зерттеледі де, ал мұғалімнің сабақты зерттеу жұмысының артықшылықтары мен кездесетін кедергілеріне көп көңіл бөліне бермейді. Осы жұмысты жазудағы мақсатымыз: өз мектебімізде сабақты зерттеу тәсілінің ұйымдастырылуы мен жүргізілуі барысындағы мұғалімдер арасында кездесетін кедергілер мен оны шешудің жолдарын қарастырдық.

Аннотация

Исследование урока- это процесс помогающий развитию профессиональный возможности учителя. В ходе исследования урока используются педагогические методы и приемы для повышения качество знаний учащихся. В основном исследуется проблема как ученики усваивают материал, а трудности которые возникают в ходе исследование урока перед учителем остаются без внимания. Цель нашей работы: показать и раскрыть как в нашей школе организована процесс исследования урока и какие трудности возникают перед учителями и пути их решения.

Abstract

Lesson Study is a process of helping to develop teacher's professional possibilities and skills. During Lesson Study there are a lot of pedagogical methods and techniques for developing students' knowledge quality. The main study is not the study of student's material mastering but difficulties which appeared before the teacher in the process of Lesson Study. The goal of our work is to show and to reveal how is organized the process of Lesson Study at our school and what kind of difficulties are appeared before teachers. There are shown the ways of solving these problems.

Түйінді сөздер: зерттеу, әдіс-тәсілдер, жоспарлау, зерделеу, артықшылықтары, кедергілері, шығармашыл, тәжірибие.

Ключевые слова: исследования, методы-приемы, планирование, осмысливание, преимущества, препияствия, творческий, опыт.

Keywords: Lesson Study, methods and techniques, planning, realizing, benefits, obstacles, creativeness and experience.

Мектептерде орын алып жатқан сабақты зерттеу тәсілі – мектептегі мұғалім тәжірибесі саласындағы білімін жетілдіруге бағытталған, іс – әрекеттегі зерттеудің ерекше түрі болып табылады. Сабақты зерттеу тәсілі оқыту мен оқуды жетілдіру саласында ғана емес, сонымен қатар, педагогикалық білімді жетілдіру, оқу бағдарламасы мен оқытуды құрылымдау, мектепті басқаруды жүргізу болып та табылады. Бұл жерде басты назарда «сабақты зерделеу» тұрады. Мұғалімдер оқу сапасын арттыру үшін белгілі педагогикалық тәсілді, оқыту мен оқудың әдіс-тәсілдерін

қалай дамытуға болады деген мәселені шешу үшін оқушылардың білімді қалай игергендігін зерттейді.

Сабақты зерттеу тәсілі: сабақ жоспарлау, сабақ жоспарын талқылау, зерттеу сабағын өткізу, сабақтан кейінгі талдауды қамти отырып, оқыту мен оқу тәжірибесін жетілдіру, соның нәтижесінде түпкі мақсат – оқушылардың оқу үлгерімін арттыруды көздейді.

Бізде, Ы.Алтынсарин атындағы дарынды балаларға арналған мектеп-интернатында сабақты зерттеу жұмысы үнемі жылма-жыл жүргізіліп отырады. Осы жұмысты алғашқы жылдары тәжірибиемізге енгізгенде, көбіне сабақты зерттеу жұмысын жоспарға сай жүргізілуі керек болғандықтан, жалпылама сабақты зерттеу айналымын сақтай отырып өткізе салатынбыз. Бұл жұмыстың сабақтағы іс-әрекеттегі зерттеудің ерекше үлгісі болып табылатынына және мұғалімнің кәсіби біліктілігін жетілдіруге бағытталған үдеріс екендігіне үстіртін қарайтынбыз. Сонымен қатар, деңгейлік курстан өткен мұғалімдер ғана өз практикалық жұмыстарына керек болғандықтан, жұмысты жүргізіп, өз есептерінде ғана рефлексивті кері байланыс жасап, шағын топтың ішінде ғана ой бөлісетін. Соңғы үш жылдың көлемінде мектебімізде деңгейлік курстан, мектеп тренерлеріне арналған курстан өткен мұғалімдердің саны 80 пайызға жетті. Сонымен қатар, бұл мұғалімдер үшін кәсіби білім алумен қатар тәжірибиесіне айтарлықтай ықпал ететін, үздіксіз кәсіби дамуына мүмкіндік туғызатын үдеріс болғандықтан, осы әдісті мектепте жүзеге асыруда бір реттік іс-шара ретінде қабылдамай, оны талдап, жинақтап, бағалау деңгейіне жеткізу қажет екенін және бұл үдеріс мектептің даму жоспарына сай жоспарланып жүргізілетін болған жағдайда ғана өз нәтижесін көрсете алатынын түсіндік. Осындай ерекшеліктерді назарға ала отырып, біз мектепте сабақты зерттеу жұмысын екі бағытта жүргізуді ойластырдық: қоғамдық-гуманитарлық, жаратылыстану-математикалық. Сабақты зерттеу тақырыбын анықтау үшін мұғалімдер өзара дөңгелек үстел өткізіп, сөйлеу белсенділігі төмен сыныпты анықтап, ортақ тақырыпты таңдадық. Ортақ тақырыпты таңдау үшін «Ортақ идея» стратегиясын қолданып, әр мұғалім өзінің өзекті сұрағын парақшаға жазды. Мұғалімдерді қызықтырған мынадай мәселелер болды:

- Оқушылар қойылған сұрақтар бойынша өз ойларын толық жеткізе алады ма?
- Оқушыларға өз идеяларын жеткізуде тілдік қоры жеткілікті бола ма?
- Диалогтық оқу оқыту үшін қандай рөл атқарады?

Осы қадамардан кейін сабақты зерттеу тақырыбымыз анықталды. Сабақты зерттеу тақырыбы: «Диалогтық оқыту оқушылардың сөйлеу мәдениетінің қалыптастыра алады ма?». Тақырыпты анықтап алған соң 9 «В» сыныбындағы А, В, С үш оқушыны зерттеуге алдық. А, В, С оқушыларды таңдау барысында мектеп психологінің диагностикалық материалдарын, сынып жетекшілері мен пән мұғалімдерінің және ата-аналармен сұхбаттасу нәтижелеріне сүйендік. Зерттелетін сабақтар қазақ тілі, орыс тілі, ағылшын тілі болып белгіленді.

Сабақты зерттеудің бірінші кезеңінде зерттеу топ мүшелерімен бірлесіп сабақты жоспарладық. Сабақты жоспарлау барысында диалогтық оқытудың тиімді әдістерінің тандалуына көңіл бөлдік. Сабақта қолданылатын тиімді әдіс-тәсілдер ретінде диалогтық оқытудағы сұрақ қою мен әңгіменің үш түрін анықтадық. Сабақ беретін мұғалімдер өз сабақтарын жоспарлау барысында оқушыларды қалай оқытандығы және қандай жетістіктерге қол жеткізетіндерін қарастырып жобалады.

Сабақты зерттеудің үш айналымын үш тоқсанға бөліп өткіздік. Әр айналым аяқталғаннан кейін зерттеу тобы жұмыстарды жинақтап, әдістемелік кеңестерде ұжымның алдында есебін беріп отырды. Сабақты зерттеу жұмыстарын саралай келе мұғалімдердің рефлексивтік есептерінен оқыту тәжірибесіндегі оң өзгерістерді байқадық. Әсіресе жас мамандар үшін бірлесе жасаған сабақ жоспарлары өте тиімді болды. Диалогтық оқытудағы зерттеушілік әңгіме арқылы жоғары дәрежелі сұрақтар

қою техникасы бойынша өздеріне керекті дағдыны қалыптастырды.Сабақты зерттеу-үнемі жүргізіліп отырған үдеріс болғандықтан, мектеп ұжымы үшін бұл дағдыланған үдеріс, себебі олар өздерінің оқытушылық қабілеттері мен шығармашылық тәжірибиесін үнемі дамыту үстінде болды.

Сабақты зерттеу мұғалімді бағамдауға ғана емес, оқушының ойлауы мен оқуын зерттеуге бағыттай келіп, зерттеу сабағы бірлесіп жоспарланатын болғандықтан, зерттеу сабағын өткізу мен қадағалауда топ мүшелерінің жауапкершілігі зор болды. Зерттеу сабағын өткізген мұғалім де, оны қадағалауына алған мұғалім де өзіне көп тәжірибе жинақтады. Бұл үдеріс мұғалімдердің қадағалау дағдыларын шыңдаумен қатар, оларға оқу үдерісін ішінен тануға, оқушылардың санасында жүріп жатқан ойлау үдерісін танып-білуге мүмкіндік берді. Зерттеу сабағында сабақты жүргізетін мұғалім мен қадағалаушы мұғалімдердің міндеттері нақты жолға қойылуы шарт. Қадағалау барысында жинақталған деректерді саралай келе алдағы жұмыстарды жақсартуға жоспар жасалды. Жинақталған деректерден мұғалім мен оқушының жетістіктері мен жетілдіру керек тұстары анықталып, олардың өзін-өзі реттеуге қалыптастырушы кері байланыстар берілді. Бір айналым өткеннен кейін жұмыс хаттамасы толтырылып, алдағы жұмыстарды жалғастырудың бағыты анықталды.Сабақты зерттеуде мұғалімдер өзара білім мен тәжірибе алмаса отырып, кәсіби қоғамдастық құруға септігін тигізді. Сабақты зерттеу мұғалімдердің кәсіби өсуіне бірден бір даңғыл жол болып табылады. Мектептегі желілік қоғамдастықтағы мұғалімдердің зерттеу тәсілін ортаға салып тәжірибе алмасуы тек қана өз мектебімізде ғана емес, сонымен қатар аудандық, қалалық, облыстық көлемде ұйымдастырылған шаралардан көрініс табуда. Өткізілген іс-шараларда тек қана озық тәжірибелерді ғана көрсетіп қана қоймай, одан шығу жолын іздестіруге бірлескен оқу жұмыстары да орын алады, бұл дегенімен кез келген мектептер мен әріптестер арасындағы ынтымақтастықты, білім берудегі жауапкершіліктің бар екендігін көрсетеді. Өз мектебімізде Сабақты зерттеу тәсілінің ұйымдастырылуы мен жүргізілу жолдарына шолу жасау барысында осындай артықшылықтары бар екендігін туралы тұжырым жасадық. Әрине, бұған жету үшін заманауи әлемнің сұранысы мен талабына сай сын тұрғысынан ойлау деңгейінде шеше

алатын, қалыптан тыс ойлау қабілеттері жетілген кәсіби мамандардан құралған күшті команда қажет. Сабақты зерттеу - осындай мүмкіндіктерге жетуге көмектесетін үдеріс.

Дегенмен, бұл тәсілдің тиімділігінің жоғарылығын мұғалімдер түсінгенімен қолдануда көптеген кедергілер де кездесті. Мектептерде тәжірибеден өту барысында белгілі бір кезеңде жақсы зерттеулер болғанымен, кейбір жағдайда аяқсыз қалу да кездесіп жатты. Сабақты зерттеу барысында кездескен ең басты кедергінің бірі зерттеуші мұғалімдердің өзара сабақтарына қатысуға кейбір жағдайда мүмкіндіктер болмады. Сонымен қоса, тандалған әдіс-тәсілдердің әр сабақта тиімділігі күткен оң нәтижеге жетпеді. Осындай кедергілерді ескере отырып, келесі оқу жылында сабақты зерттеу жұмысын ұймыдастыруда оны шешудің тиімді жолдарын да қарастырдық.

Баяндамамызды А.Маркованың шығармашылық критерийіне сүйене отырып қорытындылауды жөн көрдік. А. Маркованың пайымдауынша, шығармашыл мұғалімге өз кәсібінің шекарасынан шыға алуы, сол арқылы өз тәжірибиесін, еңбегін өзгерте алуы жатқызылады екен. Шығармашыл мұғалім үшін біреудің тәжірибиесін қайталағаннан гөрі өз жаңалықтарын, білгендері мен түйгендерін басқаларға ұсына алуының, шығармашылық бағыттылықтың болуының мәні зор. Кәсібиліктің бірден келе салмайтындығы белгілі, оны әр мұғалім ерте ме, кеш пе меңгеруі тиіс. Сонымен қатар, А.Маркова мұғалімнің өз мамандығына бейімделу кезеңін: мамандықта өзін-өзі өзектендіру кезеңі: мамандықты еркін меңгерген кезең: мамандықта шығармашылық деңгейге жеткен кезең деп бөледі екен. Осылайша ғалым кәсіби құзыреттіліктің сипаттамасын шебер- мұғалімнің, жаңашыл- мұғалімнің, зерттеуші- мұғалімнің, кәсіби дәрежесіне көтерілген мұғалімдердің жиынтық бейнесі ретінде қарастырған. Қоғам әрқашанда мұғалімге жоғары талап қояды. Біреуді үйрету үшін, өзің де одан да көп білуің керек...

Әдебиет тізімі:

1. Қазақстан Республикасы жалпы білім беру ұйымдары басшыларының біліктілігін арттыру курсының бағдарламасы.-Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, Педагогикалық шеберлік орталығы, 2013.
2. Пит Дадли Lesson Study: қолданудың теориясы мен тәжірибиесі.- Астана: Педагогикалық шеберлік орталығы.
3. Байгаринова Ж.К. Сабақты зерттеу (Lesson Study): А-дан Я-ға дейін: әдістемелік ұсынымдар/- Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2017.
4. Абдрахманова Ж.Б. Lesson Study: өз сабағын зерттегісі келетіндер үшін: әдіст.нұсқаулық/ -Астана : «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2017.

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ: « ОҚУШЫЛАРДЫҢ СҰРАҚ ҚОЮБЫН, ОЙЛАУ ӘРЕКЕТІН БЕЛСЕНДІРУДІҢ ҚҰРАЛЫ РЕТІНДЕ ҚОЛДАНУҒА МАШЫҚТАНДЫРУ»

Уалиева Сәуле Оразқызы
Бастауыш пәнінің мұғалімі

Аннотация

Сабақта дұрыс қойылған сұрақ оқушының танымдық қызметінің жандандыруына үлкен әсер етеді. Сұрақтың басты міндеті білімнің қозғалуында, қайшылықтардың пайда болуында және оларды шешуінде болып тұрады. Сұрақтарды тыңдау және оларға жауап беру ептілігі – бұл мазмұнды меңгерген жұмыстың негізгі тәсілдердің бірі, ал сұрақтарды қою ептілігін дамыту – пән үстіндегі маңыздылардың бірі, онсыз сын тұрғысынан ойлауын да, оқу ептілігін де қалыптастыруға болмайды, бұны оқушылар да олардың ата-аналары да түсіну үшін, мұғалімнен көп уақыт және күш салуды талап етеді. Зерттеудің мақсаты: - оқушылардың сұрақ қою ептілігін қалыптастыруына бағытталған, педагогикалық тәсілдерін зерттеп білу; - оқушылардың ойлау қызметіне осы тәсілдердің әсерін талдау.

Аннотация

Актуальность. Цель. Правильно заданный вопрос на уроке оказывает большое влияние на активизацию познавательной деятельности учащихся. Главная задача вопроса состоит в движении знания, в возникновении противоречий и разрешении их. От учителей требуется много усилий и времени для того, чтобы ученики и их родители поняли, что умение слушать и отвечать на вопросы — это один из основных способов работы с осваиваемым содержанием, а развитие умения задавать вопросы — одно из важнейших надпредметных умений, без которого невозможно формирование ни критического мышления, ни того, что называют умением учиться. Цели исследования: - изучить педагогические приемы, направленные на формирование умения у учащихся задавать вопросы; - проанализировать влияние данных приемов на мыслительную деятельность учащихся.

Abstract

Relevance.Goal The correct question in the lesson has a great impact on the activation of cognitive activity of students. The main task of the question is the movement of knowledge, the emergence of contradictions and their resolution. A lot of effort and time requires from teachers in order pupils and their parents realized that the ability to listen and answer questions is one of the main ways of work with developing content, and developing the ability to ask questions is one of the most important interdisciplinary skills without which it is impossible the formation of neither critical thinking, nor what is called the ability to learn. Objectives of research: - to study pedagogical techniques aimed at developing the ability of students to ask questions; - analyze the impact of these techniques on the mental activity of students.

Түйінді создер: сабақ, зерттеу, мұғалім, оқушы, сұрақ, зерделеу, талдау, қорытынды. **Ключевые слова:** урок, исследование, учитель, ученик, вопрос, изучение, анализ, вывод. **Keywords:** lesson, study, teacher, student, question, study, analysis, conclusion.

Танымдық іс-әрекетті белсендіруде сұрақтар үлкен маңызға ие. Сұрақтың танымдық функциясы карама-қайшылықтар туындаған кезде және оларды шешу арқылы білім қозғалысынан тұрады. Бастауыш сынып мұғалімдерінен оқушылар мен олардың ата - аналары сұрақтарға жауап беріп, тыңдау керек-бұл оқытылатын мазмұнмен жұмыс істеудің негізгі тәсілдерінің бірі, ал сұрақтар қоя білуді дамыту-сыни ойлау, сондай-ақ оқу шеберлігі. Зерттеу тақырыбың таңдау алдында біз мынадай сұрақ қойдық:"материалды жақсы меңгеру үшін біздің оқушыларымызға не жетіспейді, оларға не кедергі келтіреді, білім берудегі қандай кедергілер, сыныптағы оқушылардың танымдық белсенділігін қалай арттыруға болады". Сабақтың әр түрлі кезеңдерінде сұрақтар қоюды үйренген балалардың бір бөлігі осал екеніне назар аударды. Кейбіреулер ойлағысы келеді, басқалары тек қарапайым сұрақтар қояды. Бірінші кезекте кейбір оқушылар неге сұрақтарды тұжырымдай алмау себептерін анықтауды шешті. Осы тақырып бойынша теориялық және тәжірибелік материалдарды талдап, келесі қорытындылар жасалды. Білім алушылар сұрақ қоймайды, олардың қойылымдарын тоқтатады немесе: 1. Интеллектуалдық дамуы бұзылған балалардың жеке басының ерекшеліктері. 2.Репродуктивті деңгейде сабақтардың басым үлесі. 3.Іс-әрекет емес, ақпараттық тәсілдің үстемдігі. 4.Сұрақ қоюға ықпал ететін сабақта жағдай, жүйе және мақсатты жұмыс жоқ, сұрақ қоя білуді қалыптастыратын тәсілдер қолданылмайды. Әр тармақты талдай отырып, сабақта сұрақтар қою қабілетін қалыптастыратын әдістер мен тәсілдерге жеткілікті көңіл бөлінбейді деген қорытындыға келдік. Сондықтан " оқушыларды сұрақ қоюға қалай үйрету керек?" деген мәселе анықталды.". Мәселені анықтап, бір сынып негізінде зерттеу жүргізуді шештік. Алға қойылған мақсаттарды бастады

Зерттеу мақсаты: - оқушылардың сұрақ қою іскерлігін қалыптастыруға бағытталған педагогикалық тәсілдерді зерделеу; - оқушылардың ойлау іс-әрекетіне берілген тәсілдердің әсерін талдау белсендіріледі. Сабақты зерттеуді жүзеге асыру үшін 1 деңгейлі сертификатталған мұғалім бастаған педагогтардың шығармашылық тобы ұйымдастырылды. Біз зерттеу стандартты көп кезеңді эксперименттік зерттеу жобасы түрінде ұйымдастырылатынын шештік: жоспарлаймыз-әрекет етеміз – бақылаймыз-талдаймыз. Зерттеу түрі ретінде мұғалім сабағының тәлімгері мен әріптестер тобының сүйемелдеуімен жеке зерттеуі таңдалды. Зерттеу проблемасын ескере отырып, бірінші кезеңде осы мәселе бойынша оқушылардың бастапқы қабілетін анықтау қажет болды. Өйткені эксперименттік сынып - сынып оқушылары, барлық тәсілдері деректерді жинау жақындайды. Біз сабақта сыныппен бақылау жүргізуді шештік. Сабақ барысында келесі сәттер бақыланып, бекітілді: сабақта белсенді, белсенді емес, сабақтың қандай кезеңдерінде нәтижелі жұмыс істейді, мұғалімнің сұрақтарына жауап бере ме, сұрақ қояды, бұл сұрақтардың қандай түрі, оқушының өтініші бойынша мұғалім сұрағын қайта құруға қабілеті бар ма. Нәтижесінде байқау екені анықталды

сынып жұмысына жалпы қарайтын болсақ, балалар туралы өте жақсы әсер алады: олар белсенді, жұмысқа қабілетті, білімпаз. Бірақ әр балаға жеке көңіл бөле бастағанда, жұмыс істеу керек мәселелерді көресің. 21 оқушының ішінен 6 оқушы мұғалімнің сұрағына жауап беру үшін қолын көтермеді, 11 бала сабақтың барлық кезеңдерінде белсенді болды, 4 оқушының белсенділігі сабақ кезеңінде төмендеді, онда сұрақ қою қажет болды. Оқушылар 1-2 сұрақ қойып, тоқтады. Әр түрлі белсенділік пен ойлау іс-әрекеті бар үш топ бөлінді. Әр топтан біз бір оқушыдан таңдадық. А оқушысы: сыныптағы ең мықты оқушылардың бірі – білімпаз, басты ойды тез ұстанады, қисынды және өз пікірлеріне жауап береді, көшбасшы болуды, мұғалімнің назарында болуды жақсы көреді және ол болмаса, өзінің наразылығын көрсетеді. Оқушы: жақсы интеллектке ие, мәселенің стандартты емес шешімін ойлап табуы мүмкін, бірақ өзіне сенімді емес, әрқашан ой тұжырымдай алмайды. Оқушы С: оқуға деген уәждемені төмендетіп, ол көп ойнағысы келеді, сабақта шаршайды, өз ойын дұрыс тұжырымдайды. Енді бақылау жүргізілетін оқушылар анықталғанда, сабақты жоспарлау мен өткізуге уақыт келді. 3 "бақылау сабағы" жоспарланды, оған бақылаушы және топтың 3 мүшесі қатысты, онда сұрақтар қою арқылы ойлау қызметін жандандыруға бағытталған тәсілдер мен техникаларды пысықтау жүзеге асырылды. Бірінші сабақты жоспарлай отырып, оқушылардың ойлау қызметін жандандыру үшін не істеу керек деп ойлады. (жадты тездету және дамыту әдістемесінің авторы) "баланы қалай қалыптастыруға үйрету керек" деген материалдарды қараған кезде Кеңес келді. Онда "материалды прокачать" деген маңызды сөздер айтылды. Шамиль Ахмадуллин сабақ барысында материалды терең ұғынуға және "соруға" бағытталған арнайы жаттығуларды қолдану қажеттілігі туралы айтты. Бұл жаттығулардың негізінде оқушыларды әртүрлі түрдегі сұрақтар қоюға үйретеміз.

Бірінші сабақта келесі жаттығулар мен тәсілдер қолданылды: «күрделенген», «Синквейн», «батырдан сұра», «бес бармақ». Бұл тәсілдер оқушылардың сұрақтарға жауап беру, сұрақ қою іскерліктерін пысықтауға бағытталған. Бұл тәсілдерді қолдану оқушылардың жаңа материалды меңгеру процесі қандай деңгейде екенін түсінуге көмектесті. Сабақта не байқалды. Балалардың көп бөлігі тапсырмаларды белсенді орындады. Сабақ соңында рефлексия өткізілді, нәтижесінде барлық тапсырмалар балаларға ұнады. Сабақ барысында А оқушысы белсенді жұмыс істеді. Ең жақсы тапсырмалар берілді, онда сұрақтарға жауап беру керек болды, мұнда ол өзінің эрудициясын көрсетті. Сұрақтардың тұжырымдауына арналған тапсырмаларды орындау кезінде ол тек бір ғана "неге?". В оқушысы мұғалімнің сұрақтарына жауап берді, ол кейде толық жауап беру үшін сөздерді таңдауда қиындықтарға тап болатынын көрсетті. Сұрақ қою кезінде тек "кім?", "Не?", "Қайда?". Оқушы С сұрақтарға жауап беруге тілек білдірмеді, ал одан сұрағанда немесе бұрынғы оқушының жауабын қайталады. Педагогтардың шығармашылық тобындағы бірінші сабақты талдай отырып, біз сабақ өткізу барысына кейбір өзгерістер енгізуді шештік, атап айтқанда - балаларға жұптасып жұмыс істеуді ұсындық. Жоғары деңгейдегі және орта деңгейдегі оқушыларды отырғыздық. Біз барлық топтағы және орта қабілеті бар оқушылармен жұмыс істей отырып, олардың мысалын оқи отырып, «күрделі», сұрақтарға құрастыра білу іскерліктерін меңгереді деп болжадық. Екінші сабақта оқушыларға сұрақ-жауап картасы ұсынылды. Оқушылардың назарын сұрақтар құрастыру кезінде карточкада ұсынылған барлық сұрақ сөздерді қолдану қажет екендігіне назарлары аударылды. Сабақта не көрдік. А деңгейіндегі оқушы карточканы басқаның айтуымен пайдаланбай, сұрақтарды өзі құрастырып шешті. Сонымен қатар

мәтінді талдағанда жүйелі сұрақтар қоя білді. Оның құрастырған сұрақтары арқылы мәтіннің мазмұны ашылды.

Ал, В деңгейіндегі оқушы сұрақ құрастыру барысында барлық сөздерді қолданбайды бірақ тапсырманы дұрыс орындады. Бұл оқушы өзінің шама-шарқынша нәтижеге қол жеткізді.

Ал орташа қабілеті бар баланы С деңгейіндегі оқушы тек қана жұптық жұмысты нәтижелі жасауға көмектесті. Қасындағы оқушымен бірлесе отырып сұрақтар құрастырды. С деңгейіндегі оқушы бақылау жұмысының барлық уақытында жұпта жұмыс істейтін басқа оқушының ақыл-кеңестері жасалғанына қарамастан, бірде-бір дербес сұрақ құрастырмады. Осы сәттерді ескере отырып, үшінші сабақты басқаша өткізуге шешім қабылдадық. Біздің алдымызда әлі де С. оқушыны жұмысқа қалай қосу мәселесі тұрды. Сабақта "сұхбат" ойынын қолданып, оқушыны тілшіге айналдыруға шешім қабылдадық. Біз баланы сынып алдына қойған кезде, қолына микрофон беріп және мәселені ойлауға уақыт бердік. Ол алдымен бір сұрақ қойды, содан кейін мұғалім оны мақтағаннан кейін, басқа сұрақ қойды. Біз баладан сұрақ құрастыра білу нәтижесін көрдік. Оқушының «мен істей аламын» күйін пайдалана отырып, мен сабақ барысында әр түрлі әдістерді пайдалана отырып сабақтың жақсы өтуіне тырыстым.

Соған байланысты сабақтарым сәтті болды. Бұл біздің жетістігіміз болды аз болсада кішкентай, бірақ маңызды. Осы сабақта ең қызықты сұрақ – жаңа тапсырма ұсынылғанда көрінді. Бұл тапсырма оқушылардың белсенділігін арттырғанын атап өту керек. Барлық сабақтар бойы фото және бейнетүсірілім жүргізілді. Бұл балалардың мінез-құлқында, сөйлеуінде, санасында өзгерістерді бақылау үшін жасалды. Үш жақты зерттеу материалдары жиналды: мұғалімнің бақылауы, әріптестерінің бақылауы, оқушылардың кері байланысы. Жиналған материалды талдап, келесі қорытынды жасай келе арнайы таңдалған әдістер мен жаттығулардың көмегімен оларды дұрыс пайдалану кезінде оқушылардың белсенді сөйлеу және ойлау іс-әрекеттерін арттыруға қол жеткіздік. Сабақты зерттеу кезінде біз өзіміздің педагогикалық іс-әрекетімізді терең талдап көрдік. Оқушылармен болған өзгерістерді бақылау қызықты болды. Олардың әрбір жеке ерекшеліктері бар, біз оқуға ынталандыру үшін табысқа жағдай жасауға тырыстық. Оқушыларды жұмысқа тарту арқылы оқу іс-әрекетін дұрыс ұйымдастыру оқушылардың оқу пәнін жақсы қабылдауға әкеп соқтыратынын түсіндік.

Осы үш сабақ кезеңінде не өзгерді: - оқушылардың ойлау әрекетін белсендендірілді; оқушылар өздері сұрақтар қойған кезде, олардың танымдық қызметі сабақта неғұрлым нәтижелі өтетін болды. Сұрақтар арқылы оқушыларда жеке тұлғаның мотивациялық механизмі қосылды, қызығушылықтар, қажеттіліктер, талпыныстар артты. Осы тәсілдерді жүйелі пайдалану танымдық әмбебап оқу іс-қимылдарын дамытуды қамтамасыз етеді. Материалды терең деңгейде ұғыну және коммуникацияның жалпы біліктерін қалыптастыру. Жаңа материалды өңдеу арнайы таңдалған жаттығулар жүйесі арқылы өтетін кезде, біз оқушыларды белгілі бір біліммен байытамыз, сонымен қатар коммуникацияның жалпы біліктерін қалыптастырамыз. Коммуникацияның жалпы біліктеріне мыналар кіреді: өз бетінше мәтіндерді оқи білу, өз ойларын дәл, жинақы, бұрмалаусыз баяндай білу, түсіністікпен оқи білу және жаза білу, тыңдау және түсіністікпен сөйлей білу, Қажетті сұрақ қоя білу. -

сабақтарда бастауыш сынып оқушыларының ойлау іс-әрекетін белсендірудің ең тиімді тәсілдері тандалды.

Біз алға қойған мақсаттарға қол жеткіздік. Бірақ бұл жерде оқушыларды оқыту аяқталмайды. Енді біз сабақ зерттеуінде тәжірибеміз бар және қажет болған жағдайда кез келген сабақта шағын – зерттеулерді өз бетінше жүргізе аламыз. Іс-әрекетке зерттеуге дайындық кезінде бір мәселе жеке сипат анықталады. Зерттеуге жоғары деңгейлі мұғалімдер қатысты. Сабақты зерттеуге кіру үдерісі біраз созылды. Сондықтан бір апта бойы деңгейлі көшбасшымен тығыз жұмыс істелді, әрбір зерттеу кезеңі біртіндеп талданды, бұл не үшін қажет. Бірінші сабақ қалағандай емес. Бірақ әр жолы бәрі жақсы болды және біз бірлесіп істеп жатқан нәрселерді түсіну мен түсіну келді.

Список литературы 1. Ахмадуллин Шамиль. Скорочтение для детей.- Москва.

Издательство «Билингва», формат PDF, размер 26 Mb, 2015г. [http://xn--](http://xn--90aiguyb.com/knigi/895058-ahmadullinshamil-skorochtenie-dlya-detey.html)

90aiguyb.com/knigi/895058-ahmadullinshamil-skorochtenie-dlya-detey.html 2. Пит Дадли.

Lesson Study: Руководство. Lesson Study UK www.lessonstudy.co.uk.

<http://lessonstudy.co.uk/wp-content/uploads/2013/07/Lesson-Study>.

ВЕКТОРЫ РАЗВИТИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ КАЧЕСТВ ПЕДАГОГА

Утегенова Б.М.

кандидат педагогических наук,
профессор КГПУ им. У. Султангазина

Аннотация

Бұл мақалада заманауи педагогтың зерттеушілік қабілеттерін дамытудың негізгі салалары мен бағыт – бағдары қарастырылған. Зерттеушілік қасиеттерінің даму векторы сипатталған.

Аннотация

В статье рассматриваются основные векторы роста и развития исследовательских качеств современного педагога.

Abstract

The basic vectors of height and development of research internalss of modern teacher are examined in the article.

Түйінді сөздер: заманауи педагог-зерттеуші, даму векторы, білімділік, рефлексивтік дщаму бағыт-бағдары.

Ключевые слова: исследовательская деятельность, педагог – исследователь, векторы роста и развития исследовательских качеств современного педагога

Key words: research activity, teacher, is a researcher, vectors of height and development of research internalss of modern teacher

Актуальность. Повышение конкурентоспособности образования и науки, развитие человеческого капитала для устойчивого роста экономики ставит перед высшей педагогической школой задачу подготовки интеллектуальных, инициативных специалистов, способных к дальнейшему профессионально-творческому развитию. Большая роль в решении этой задачи, на наш взгляд, отводится исследовательской деятельности, которую мы понимаем как сложно структурированную аналитическую интеллектуальную систему, направленную на получение и применение новых знаний, в том числе проведение фундаментальных научных исследований и прикладных научных исследований. Педагог – исследователь через исследовательскую позицию активного, созидающего, открытого новому опыту действий должен быть готов осуществлять профессиональную деятельность. К осуществлению исследовательской деятельности необходимо готовить будущих педагогов в процессе профессиональной подготовки.

В научно-исследовательскую деятельность включены следующие векторы развития педагога, как знаниевая (когнитивная составляющая), содержательно - операционная, инструментально-технологическая и рефлексивно-аналитическая деятельность.

В аспекте нашего исследования мы понимаем векторы развития исследовательской практики как целостный педагогический процесс, охватывающий как личностные новообразования, становление исследовательской позиции, научную эрудированность, сформированность методологической культуры, так и внешние условия творческого подхода к изучению явлений, процессов, экспериментирование, владение инструментарием исследовательской деятельности, направленных на овладение будущими педагогами знаниями, а также практическими умениями и навыками, необходимыми для выполнения соответствующих функций.

Исследовательская деятельность педагога должна осуществляться в комплексе с другими видами педагогической деятельности, так как без непрерывного анализа ситуаций (явлений, фактов), изучения и анализа литературы, выдвижения гипотез и составления прогнозов, а также оценивания результатов собственной деятельности невозможно представить современного педагога. Исследовательским методом, в рамках которого определялось исследовательское умение, занимались Б.Е. Райков, В.Ф. Натали, Б.В. Всесвятский, А.П. Пинкевич, К.П. Ягодский и др.

Исследовательская практика является системообразующим и регулирующим фактором педагогической деятельности. Для осуществления исследовательской практики педагогу необходимы такие качества, как ориентированность в различных

сферах педагогической деятельности, академическая и социальная мобильность, быстрая обучаемость, готовность к самообразовательной деятельности, к высоко эффективной учебно-исследовательской и научно-исследовательской работе.

Однако, в реальной практике многие ученые педагоги (В.А. Болгов, Г.Б. Голуб, И.А. Зимняя) отмечают низкий уровень методологической и аналитической культуры современного учителя, они испытывают определенные затруднения при решении исследовательских задач. Причин этому множество. Отметим лишь некоторые общие тенденции низких показателей исследовательских качеств учителей. Образовательная практика показывает, что, несмотря на обновление содержания образования, реализацию инновационных подходов в преподавании и обучении, еще наблюдается доминирование стремление «насытить впрок» учащихся готовой учебной информацией, где развитие потребности и мотивированности к самостоятельному исследовательскому поиску и усвоению новых знаний уходит на второй план. К тому же, самосознание учителей еще не перестроилось и преобладает тенденция отношения педагога к науке, как нечто чуждому, оторванному от реальной жизни абстрактному и сложному явлению. На низком уровне у многих педагогов потребность педагогов на осмысление нового в образовательной практике через призму научности и обретению новых смыслов в методологических аспектах обучения и воспитания подрастающего поколения. понятиями. Понимание обновленного смысла научного и исследовательского подхода, готовность к практическому применению наукоемких технологий обучения и преподавания – это вызовы времени и современного образования.

Вектор развития исследовательских качеств педагога сопряжен со знаниевым подходом, так как реализовать исследовательскую компетенцию невозможно без соответствующих предметных знаний и готовности их применять в практической деятельности. Знаниевый вектор исследовательской практики педагога включает комплекс теоретических знаний и обратную связь по осмыслению самим педагогом степени их понимания и применения. Какие элементы знаний включает вектор развития знаниевого компонента:

- знание сущности и технологии основных методов исследования;
- умение видеть проблемы;
- навыки постановки вопросов;
- умения выдвигать и четко формулировать гипотезы;
- способность классифицировать наблюдаемые явления;
- степень овладения навыками проведения экспериментов;
- способность формулировать выводы и умозаключения;
- библиографические знания и умения (работа с первоисточниками, со справочной литературой);
- способность анализировать явления и факты;
- умения ставить задачи и находить их решение;
- готовность к разработке и проведению эксперимента;
- умение производить расчеты, обрабатывать и обобщать результаты.

Содержательно – операционная составляющая вектора развития исследовательской практики ориентирован на формирование целостного представления о современных новациях в сфере педагогической деятельности (в отечественной и мировой практике), владение научной информацией в широком поле разных типов и видов нововведений.

Согласно содержательному наполнению ценностного компонента исследовательской практики педагогов мотивированность на исследовательскую работу, эмоционально-ценностное отношение к изучаемым явлениям образовательной практики, готовность и желание использовать систематизированные теоретические и практические знания для постановки и решения исследовательских задач, а также самостоятельность в процессе познания, принятия решений и их оценки – это ведущие факторы содержательно-операционной составляющей вектора развития исследовательских качеств педагога.

Знание педагогических идей, теорий и систем — основа для понимания генезиса эволюции и развития конкретных педагогических проблем, динамики и характера обновления понятийно-терминологического аппарата педагогической науки, отличий научного от других способов отражения педагогической действительности, в частности — художественно-образного отражения как объективно-субъективного кредо автора. Освоение истории и логики развития педагогического знания, развитие концептуально-критического мышления позволят педагогу сориентироваться в самостоятельном выборе педагогической идеи, концепции или системы в качестве основы совершенствования и преобразования образовательной практики.

Инструментально-технологический аспект вектора позволяет объективно оценивать уровень и качество исследовательской компетентности и степень научной активности педагогов. Инструментально-технологический элемент исследовательской практики педагогов представляет собой набор методов, методик, приемов и технологий организации инновационной деятельности и научного исследования по психолого-педагогическим проблемам. Что получит педагог в результате освоения основ исследовательской деятельности? Прежде всего: педагогические, общенаучные и философские знания, методологическую рефлексию, ресурсы научного поиска, способность творческого применения методов исследования, умения и навыки ведения учебно-исследовательской и научно-исследовательской работы, способность формулирования и решения педагогических задач.

В основе вектора лежит задача способам разработки и освоения новшеств в педагогической практике, освоение методов и критериев оценки эффективности инновационных процессов, подведение к научно-обоснованному выбору путей и способов совершенствования педагогической практики.

Рефлексивно-аналитическая деятельность современного педагога обеспечивает системное осмысление инновационных процессов в педагогической деятельности, понимание тенденций и свойств его развития, идей и источников инновационных процессов.

Рефлексия в практике педагога-исследователя позволяет осуществлять самооценивание, самопознание, самопрогнозирование, осуществлять контроль и самоконтроль за процессом и результатом деятельности, сопоставлять полученные результаты с запланированными действиями и их коррекцию.

Рефлексия для педагога выступает в качестве особого предмета анализа, осмысления оценки. Так как решение практических задач, возникающих в конкретных педагогических ситуациях, требует непосредственного включения в процессы реального взаимодействия с ситуацией, явлением, учащимися, тогда эти процессы сами становятся предметом исследования. Рефлексивно-аналитическая деятельность является сквозной в профессиональной деятельности учителя. Они проявляются:

- в процессе диагностики того или иного состояния, практического взаимодействия субъектов образовательного процесса, когда педагог стремится адекватно понимать и целенаправленно регулировать действия, анализ и синтез, обобщение и систематизацию полученных данных, обратной информации;

- в процессе проектирования педагогической деятельности, когда педагог разрабатывает цели обучения, воспитания и развития обучающихся, выстраивает стратегические и тактические шаги по конструированию путей их достижения;

- в процессе самоанализа и самооценки педагогом собственной деятельности.

С позиций вектора развития исследовательских качеств педагога собственно практику исследователя мы рассматриваем как осведомленность, наличие знаний, как результат познавательной деятельности человека в определённой области науки, владение инструментарием методологического познания явлений в образовательной практике, умением использовать методы и приемы исследовательской деятельности, иметь активную позицию исследователя, быть мотивированным на преобразующую

деятельность, на стремление вывить причинно-следственные связи, критически мыслить, владеть интеллектуальным потенциалом и научным кругозором [3, с.16].

Ряд ученых-психологов, рассматривая личность педагога-исследователя, утверждают, что ему должны быть характерны следующие качества: самостоятельность и инициативность, умение преодолевать стереотипы. Здесь также необходимо отметить потребность высокого уровня самооценки, чтобы педагог мог порождать идеи, а не ждать их извне. Следует правильно осознавать свой творческий потенциал, а не только обладать им. Ведь в основу исследовательской практики педагога заложены такие действия, как целенаправленно наблюдать, сравнивать, обобщать, выдвигать и доказывать гипотезу и др. [4, с.54].

Таким образом, на основании вышеизложенного, к векторам развития исследовательских качеств педагога предъявляются достаточно высокие требования, которые проявляются в исследовательском поведении, когда педагог не просто активно реагирует на происходящие глобальные изменения в системе образования, но и обладает потребностью находить ранее им неизведанное. Именно позиция активного, созидющего, открытого новому опыту и готового выходить за пределы имеющегося уровня представлений о личностных смыслах, профессиональной деятельности, делает исследовательскую практика педагога значимой, эффективной и результативной.

Литература:

1. Турдиева Р. У., Кенжаев А. Л., Юсупова Ф. М. Исследовательская деятельность как одна из форм профессиональной самореализации педагога // Молодой ученый. — 2015. — №10. — С. 1317-1319.
2. Бережнова Е.В., Краевский В.В. Основы учебно-исследовательской деятельности студентов. – М., 2005. – 185 с.
3. Хуторской А.В. Эвристическое обучение: теория, методология, практика.-М.: Педагогический поиск, 1998.-272с.

АЛАШ ЗИЯЛЫЛАРЫНЫҢ ЕҢБЕГІ - БҮГІНГІ ПЕДАГОГИКАНЫҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ

Хамзина Кулшат Бакытжановна
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы ҚМПУ
Педагогика кафедрасының аға оқытушысы,
педагогикалық ғылымдар магистрі,
Қостанай қ.
E-mail: Hamzina_67@mail.ru
Шайхығали Талғат Алпысұлы
«Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының
2-курс студенті
Қостанай қ.
E-mail: sh.talgat.01@gmail.com

Аннотация

Өзектілігі. Бұл мақалада тек педагогикалық зерттеу әдістері ғана емес, сонымен қатар қазақ әдебиетіндегі «Ұмыт қалып бара жатқан ұлт зиялылары» жайлы да сөз болады. Сонымен қатар, қазақ әдебиеті өкілдерінің қазаққа жасап кеткен игі істері туралы да айтылады. Ұлттық интеллигенцияның мұрасы - бүгінгі күні ғана емес, ертең де ең қажетті мұра. Сондықтан әрбір Алаш қайраткерінің тұлғасы - бұл ел үшін де, біздің тіліміз үшін де, менталитет үшін де, дін үшін де қасиетті тұлға.

Мақсаты. Педагогикалық зерттеулер жүргізе отырып, оның қалыптасуына елеулі үлес қосқан тұлғалардың есімдерін ұмытпау. Қазіргі уақытта Қазақстанда қазіргі жастардың қазақ әдебиетіне деген қызығушылығының төмендеу үрдісі байқалуда. Сол себепті қазақ әдебиетіне деген қазақ жастарының қызығушылығын ояту.

Аннотация

Актуальность. Данная статья посвящена не только педагогическим методам исследования, но и «исчезнувшим интеллектуалам нации» в казахской литературе. В то же время речь идет о благородных приемах представителей казахской литературы к казахам. Наследие национальной интеллигенции-самое необходимое наследие не только сегодня, но и завтра. Поэтому личность каждого деятеля Алаша-это священная личность как для страны, так и для нашего языка, для менталитета, для религии.

Цель. Проводя педагогические исследования, не забывать имена лиц, внесших значительный вклад в его становление. В настоящее время в Казахстане наблюдается тенденция снижения интереса современной молодежи к казахской литературе. Вот почему пробуждение интереса казахской молодежи к казахской литературе.

Abstract

Relevance of the article. This article is devoted not only to pedagogical research methods, but also to “disappeared intellectuals of the nation” in Kazakh literature. At the same time, we are talking about the noble receptions of representatives of Kazakh literature to the Kazakhs. The heritage of the national intelligentsia is the most necessary heritage not only today but also tomorrow. Therefore, the personality of each figure of Alash is a sacred person both for the country and for our language, for mentality, for religion.

Purpose of article. Conducting pedagogical research, do not forget the names of persons who have made a significant contribution to its formation. Currently in Kazakhstan there is a trend of reducing the interest of young people to the Kazakh literature. That is why the awakening of the interest of Kazakh youth in Kazakh literature.

Түйінді сөздер: Педагогика, мұғалім, әдебиет, Алаш зиялылары, болашақ, зерттеушілік, кәсіби даму, білім беру.

Ключевые слова: Педагогика, учитель, литература, Алашская интеллигенция, будущее, исследование, профессиональное развитие, современное образование.

Keywords: Pedagogy, teacher, literature, Alash intelligentsia, future, research, professional development, modern education.

Егеменді елдің ертеңгі оқу-білімінің тереңдігімен өлшенеді. Толассыз, үздіксіз өзгеріп тұрған әлем адамнан да қабілет пен қажеттіліктерді үздіксіз дамытуды талап етеді. Оқушыға белгілі бір дәрежеде білім берумен қатар оқуға, үйренуге деген ынтасын арттыру әр ұстаздың басты міндеті. Сабақ барысында шәкірттің білімге құштарлығын арттыру, өздігінен ойлау қабілетін жандандыру, жалпы оқушы бойында жауапкершілік сезімін қалыптастыру – ешқашан күн тәртібінен түспейтін мұғалімдерге қойылатын басты талаптардың бірі.

Тереңнен толғасақ, Алаш зиялылары аумалы-төкпелі кезеңде, «қазақ халқы келешекте жер бетінде өмір сүре ме?» деген сұрақ туындаған дәуірде өмір сүріп, халқының болашағы үшін бастарын бәйгеге тікті. Алаш қайраткерлерінің қай-қайсы да тілдің саяси, қоғамдық һәм рухани үлкен күш, ұлтты біріктіруші қуатты құбылыс екендігін жақсы сезінді. Сондықтан да Алаш сияқты аса ірі қозғалыстың руханиятында қазақ тілі мәселесі ерекше орынға ие болды.

Қазақ тілінің жанашырлардың бірі Ә. Бөкейхановтың «Мұсылман съезі» атты мақаласынан, оның ұлттық ана тілге деген махаббаты анық байқалады. Автор мұсылман съезінің заңындағы мекемелерде қағаз татарша жазылсын деген шешімге үзілді-кесілді қарсы шығып: «Біздің тілді қазақ жерін араламаған мұсылман бауырларымыз қайдан білсін, біздің кітап жазып, газет, журнал шығара бастағанымызға осы 3-4 жыл ғана арасында. Анық түрік затты халық тілі біздің қазақта», – деп Абай, Шәкәрім, Ахмет, Міржақып, Мағжан, т.б., барлығы 18 өлеңді мысалға келтіріп – «Осылардай ақыны бар, бір жерде тізе қосып отырған 5 миллион қазақтың тілі қалайша жоқ болады. Ғұмыр жүзінде біздің қазақ тілі өз бәйгесін алар: Абай, Ахмет, Міржақып, Шәкәрім, «Тарғыннан» һәм өзгелерден бұл көрініп тұр ғой», – деп жазады [1.80 б].

Алаш Орданың бүгінгі қазақ педагогикасына, қазақтың қазіргі тұрмысына, қазақтың болашағына тигізген үлесі орасан зор.

-*Біріншіден*, Алаш азаматтары қазақ ғылымының төлбасы әрі арнайы саласы ретінде ең алғаш болып тілтану ғылымының іргетасын қалады.

-*Екіншіден*, Алаш қаламгерлері ХІХ ғасырдың ортасында алғашқы белгілері байқалған ұлттық жазба әдебиетімізді жанрлық жағынан да, стильдік тұрғыдан да қалыптастырды.

-*Үшіншіден*, Алаш зиялылары ХХ ғасырдың басында ұлт тәуелсіздігі мәселесін көтере отырып, ұлттың рухани-мәдени өрлеуіндегі, саяси ұйысуындағы асыл қазынаның бірегейі тіл екендігін байыптады. Сөйтіп, олар тілді сақтау, дамыту, қолданыс аясын кеңейту міндеттерін көтере келе, қазақ тілінің саяси, қоғамдық, әлеуметтік мәртебесіне ерекше мән берді. Ресей отаршылдығының саяси, әскери қысымын ғана емес, рухани өктемдігін сезген, көрген Алаш зиялылары тілді, ұлтты сақтап қаларлық қуатты құрал деп қарады, бағалады, соған риясыз қызмет етті. Хандық мемлекет тұсында тіл билік пен шешендіктің, көсемдіктің, өне бойы отаршылдықта өткен ХІХ ғасырда қарсылық пен сынның құралы болса, Алаш қозғалысы тұсында тілге ең алғаш рет ұлтты тұтастырушылық ірі қызмет жүктелді. А.Байтұрсынұлы *«Өз тілімен сөйлескен, өз тілімен жазған жұрттың ұлттығы еш уақытта адамы құрымай жоғалмайды. Ұлттың сақталуына да, жоғалуына да себеп болатын нәрсенің ең қуаттысы – тіл»*-деп ұлттық рухтың, болмыстың негізі де, арқауы да, тіл екендігін алғаш аңғартты.

-*Төртіншіден*, Алаш қозғалысы тұсында шын мәніндегі ұлттық мазмұндағы қазақ баспасөзі қалыптасты.

-*Бесіншіден*, Алаш оқымыстыларының ғылыми және ғылыми-танымдық еңбектері, әр салаларға арналған оқулықтары арқылы тіліміздің ғылыми және ғылыми-көпшілік стильдерін қалыптастырды.

-*Алтыншыдан*, Алаш қаламгерлерінің аударма саласындағы алуан еңбектерінің нәтижесінде қазақ аудармасының негізі қаланды.

-*Жетіншіден*, Алаш қайраткерлері жалпылай келгенде, Алаш қозғалысының барысында, негізінен алғанда, облыстық қазақ комитеттерінің, Алаш партиясының құрылуы тұсында, Бірінші, Екінші жалпықазақ съездері кезінде, Алашорда үкіметінің қызмет етуі кезеңінде тіліміздегі ресми-іскери стильді қалыптастыра бастады [3.56].

Алаш Орданың жетекшілері Әлихан Бөкейханұлы, Ахмет Байтұрсынұлы және Міржақып Дулатұлы бастаған бірнеше ұлт зиялыларынан тұрды.

Қазіргі педагогика, қазақ педагогикасы жайлы айтар болсақ, тәуелсіздік алған жылдар ішінде егемен еліміздің, қоғамымыздың әлеуметтік-саяси және басқа да салаларында түбегейлі өзгерістер болып жатыр. Соның бірі - білім беру саласы. Қай кезеңде болмасын жас ұрпаққа білім мен тәрбие беру қоғам алдындағы ең маңызды, жауапты, іс болып қала береді. Сондықтан мемлекетіміздің даму, жаңару жолындағы жаңалықтары мен түрлі өзгерістері еліміздің білім беру саласына өз әсерін тигізуде. Бүкіл әлемдік білім беру кеңістігіне ұмтылыстар, қоғам дамуындағы қалыптасып отырған жаңа жағдайлар, тыңнан туындаған мәселелер, өзгеріп жатқан өмірге бейімделу қажеттігін туындатып отыр. Қазіргі білім беру парадигмасы «білікті адамға» бағытталған білімнен «мәдениет адамына» бағытталған білімге көшуді көздейді. Бұл білім беру жаңаша ұйымдастыру - оның философиялық, психологиялық, педагогикалық негіздерін, теориясы мен тәжірибесін тереңірек қайта қарауды қажет етеді. Сондықтан бүгінгі күні еліміздің білім жүйесінде оқыту үдерісін тың идеяларға негізделген жаңа мазмұнын қамтамасыз ету міндеті тұр.

Біздің ойымша, ең алдымен қазақ тілі барлық саладағы жетекші тілге айналуы керек. Сонда тіл жетіледі, ысылады, ұшталады. Кейде: «Қазақ тілі дамыған, оны дамыту қажет емес, тек қолдану керек» деп жатамыз. Тіліміздің бай, икемді, бейнелі екендігін бәріміз білеміз. Дегенмен толық абсолютті дамыған тіл болмайды. Тарихтың әрбір дәуірінде бұрыннан бар сөздердің жаңа ұғымдармен толығып, ауыспалы көркем мағыналар туып, солардың негізінде жаңғырып тұратыны белгілі. Сонымен бірге сөздердің өзара тіркесу мүмкіндігі артып, жаңа сөз тіркестері, оралымдар да жасалып жатады. Оны бүгінгі өмірімізден көріп отырмыз. Тілдің даму үдерісі тоқтамайды. Егер ол тоқтаса, ол тіл заман талабынан кенжелеп қалады. Тілдегі бұл үдерістердің туындауы, әлбетте, қоғамдық өзгерістермен тікелей байланысты. Шынында да, солай. Мұны сонау ХХ ғасырдың басында Алаш зиялылары тереңнен түсінген.

Қазіргі уақыттағы мұғалімнің кәсіби маңызды қасиеттері жайлы тоқталып кетуімізге болады. Педагогикалық іс-әрекеттің нәтижесінің табысты болуы мұғалімнің тұлғалық қасиеттерімен де тығыз байланысты болып келеді. Мұғалімнің қызметі өте күрделі, әрі көп салалы. Қазіргі білім беру жүйесінің мақсаты бәсекеге қабілетті маман даярлау. Осы талапқа орай ізденімпаз оқытушының шығармашылығындағы ерекше тұс - оның сабақты түрлендіріп, студенттің жүрегіне жол таба білуі. Ұстаз атана білу, оны қадір тұту, қастерлеу, арын таза ұстау - әр оқытушының борышы. Ол өз кәсібін, өз пәнін, барлық шәкіртін, оқу орнын шексіз сүйетін адам. Өзгермелі қоғамдағы жаңа формация оқытушысы - педагогикалық құралдардың барлығын меңгерген, тұрақты өзін-өзі жетілдіруге талпынған, рухани дамыған, шығармашыл тұлға. Нарық жағдайындағы оқытушыларға қойылатын талаптар: бәсекеге қабілеттілігі, білім беру сапасының жоғары болуы, кәсіби біліктілігі, әдістемелік жұмыстағы шеберлігі [2.118 б].

Мұғалімнің маңызды қасиеттерін білдік, ал енді сабақты зерттеу әдісі дегеніміз не? Ең біріншіден, сабақты зерттеу әдісі, мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білім жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екендігі, екіншіден, оқытушылардың білім сапасын арттырудың бірден бір жолы екендігі белгілі. Қай кезде де мұғалім мектептегі негізі тұлға болып қала бермек, себебі оқушы білімді өз бетімен

меңгеруі үшін оған жетекшілік қызмет атқаратын мұғалім. Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби құзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, соңынан ілестіріп көшбасшы бола алады. Сабақты зерттеу - оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы десек артық айтқандық емес [4. 3 б].

Мұғалімнің зерттеушілік қызметі арқылы оқытуды тәрбиемен ұштастыра жүргізуде Алаш зиялыларының ұлт үшін атқарған қызметін байланыстыруға болады. Біріншіден, Алаш арыстары қалаған бейбіт күнді біз көріп жатырмыз. «Не жеймін, не киемін?» деген сұрақтар бізді ойландырмайды. Білім алу жолындағы барлық жағдай жасалған. Тек қана еріншектік пен жалқаулықтан арылып, өзімізге қажетті әрі сапалы білім алуға тиіспіз. Алаш арыстары аңсаған азаттықтың ақ таңын біз әр күн сайын атырудамыз. «Ел бүгіншіл, менікі ертең үшін» деп елінің келешегіне алаңдап өткен Алаш зиялыларның қайсыбірі болмасын ең жоғарғы атаққа лайық. Өкінішке орай, біз Алаш зиялылары дегенде, бірінші Әлихан Бөкейханұлы, Ахмет Байтұрсынұлы, Міржақып Дулатұлы сынды арыстарды ғана есімізге түсіре аламыз. Алаш үшін басын бәйгеге тіккен көп арыстарымыздың есімі әлі күнге дейін белгісіз. Ел үшін жасалған еңбекті ұмыт қалдырмау үшін. әрбір мұғалім өзіндік оқыту әдістемесі арқылы өз үлесін қосуы қажет. Ол үшін мұғалімнің зерттеушілік қызметі қандай пәнде болмасын сабақты зерттеу арқылы, оқушылардың оқуын дамытуына, және педагог ретінде кәсіби өсуіне жол ашады.

Қазақтың мәдени-рухани дамуына тұңғыш болып үлес қосқан тұлғалар туралы не білеміз? Мұғалімнің зерттеушілік қызметі арқылы, қазақтан шыққан тұлғалар жайында қарастырып, олардың жасаған үлгі істерін жас ұрпаққа көрсете отырып, олардың бойындағы ел мен жердің тарихына деген сүйіспеншілігін оятуымыз керек. Ел мен жерін сүйген бала, түбі ел мен жер үшін қызмет ететін, ұлағатты ұрпақ болары сөзсіз. Ал, енді еліміздегі ең бірінші тұлғалар жайлы қысқаша тоқталып, оларды қалайша балаларға түсінікті әрі қызықты етіп сабақ өткізе аламыз? Біріншіден, олардың болашағына үлкен сеніммен қарау. Ұстаз бен шәкірт арасында тығыз байланыс болуы қажет.

Осы орайда 2019 жылдың 29 қазаны күні Ө. Сұлтанғазин атындағы Қостанай мемлекеттік педагогикалық университетінің «Қазақ тілі және әдебиеті» мамандығының 2-курс студенттері арасында Ыбырай Алтынсарин өмірі мен шығармашылығына арналған «Ыбырай ізімен» атты интеллектуалды квест өткіздік.

Интеллектуалды квест барысында студенттер 2 топқа бөлінді:

1 станция. «Кім тапқыр?»

Ыбырай Алтынсарин өмірі мен шығармашылығына байланысты сұрақтар.

Ойынның шарты: Әр топ 5 сұраққа дұрыс жауап беру арқылы квесттің келесі станциясына жолдама алады.

2-станция. «Мен арнаймын өлеңді»

Ойынның шарты: 1. Ы.Алтынсарин туралы 2 шумақ өлең шығару

2. Ы.Алтынсарин туралы баяндама жасау

3-станция. «Актерлік шеберлік»

Ойынның шарты: Студенттер екі топқа бөлініп Ы.Алтынсарин әңгімесінен көрініс көрсетеді. Дайындыққа 5 минут беріледі.

1- топ

«Жаман жолдас»

Әр кезең бойынша топ студенттері өздерінің өздерінің зерттеушілік дағдыларының жоғары дәрежеде қалыптасқандығын және дарындылықтарын әр тапсырма барысында өлең шығару, көрініс көрсетуде актерлік шеберліктерін жоғары дәрежеде ұйымшылдықпен көрсете білді.

Себебі, әр оқушы – жеке тұлға. Олар әрбір күн сайын дамып отырады. Оқушыларды жігерлендіру, оларға болашақ мамандықтары үшін үлгі болатын тұлғаларды дәріптеуіміз қажет. Мысалға, қазақтан шыққан тұңғыш профессор – Санжар Асфендияровты ерекше айтуымызға болады. Одан кейін білім беру саласында Социалистік Еңбек Ері атағын алған тұңғыш қазақстандық – Рафиха Бекенқызы Нұртазина жайлы айтпай кетуге болмайды. Сабақ беру әдістемесі бойынша 200-ден астам еңбектің авторы атанған тұлға. Тұңғыш қазақ кәсіби дәрігері Мұхамеджан Қарабаев және Кеңестер Одағында арнайы жоғары білім алған тұңғыш қазақ қызы Аққағаз Досжанова сынды тұлғалардың есімін бүгінгі ұрпақ мәңгі жадында сақтауы тиіс деп ойлаймыз [5. 4 б].

«Білеке сенген заманда – ешкімге есе бермедік,

Білімге сенер заманда,

Қапы қалып жүрмелік» - деген, ұлы көреген Абылайхан атамиздың ой-тұжырымы қазіргі уақыттағы еліміздің білім беру кеңістігіндегі көтеріліп отырған мәселелерді шешуге батыл кірісу басты мақсатымыз екендігіне бағыт береді.

Әдебиет тізімі:

1. «XX ғасырдағы қазақ әдебиеттану ғылымы.» Смағұлов Ж. Астана, Фолиант, 2017.
2. «Педагогикалық мамандыққа кіріспе. » А.Е.Берикханова. Алматы, 2015 жыл.
3. e-history.kz
- 4.«Сабақты зерттеу әдісі - жаңашыл мұғалімнің шыңдалуы». Лисаков қаласы әкімдігі білім бөлімінің «№3 орта мектебі» КММ ағылшын тілі пәні мұғалімі Жолдыбаева С.М.
5. <https://yvision.kz/>

ОҚУШЫЛАРДЫҢ САБАҒЫН ЗЕРТТЕУ АРҚЫЛЫ ОҚУЫН ДАМЫТУ

Хамзина Кулшат Бакытжановна
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы ҚМПУ
Педагогика кафедрасының аға оқытушысы,
педагогикалық ғылымдар магистрі,
Қостанай қ.
E-mail: Hamzina_67@mail.ru
Маханбетов Касым
«Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығының
2-курс студенті
Қостанай қ.
mahanbetovkasym@gmail.com

Аннотация

Мақала жаһандану дәуіріндегі шексіз ақпараттың дамыған заманындағы өсіп келе жатқан жас ұрпаққа сапалы білім беру, жетілдіру, дамыту және осы мақсатты жүзеге асыратын негізгі құрал – сабақты зерттеу немесе lesson study туралы мәселелерді қамтиды.

Аннотация

Статья включает в себя вопросы, связанные с обучением, совершенствованием, развитием подрастающего поколения в эпоху развития неограниченной информации в эпоху глобализации, а также изучение урока – основного средства, реализующего эту цель, или lesson study.

Abstract

The article includes questions related to learning, improvement, development of the younger generation in the era of unlimited information in the era of globalization, as well as the study of the lesson-the main means of realizing this goal, or lesson study.

Түйінді сөздер: сабақты зерттеу (lesson study), мұғалім, педагогика, зерттеушілік

Ключевые слова: исследование урока (lesson study), учитель, педагогика, исследование

Keywords: lesson study, teacher, pedagogy, research

XXI ғасыр деңгейінде білім беру мен кәсіптік даярлау бағытында Қазақстан жоғарғы оқу орындарының міндеті - әлемдік стандарттар деңгейінде білім беру. Осы міндеттерді жүзеге асыру үшін шәкірттер мен мамандарды қазіргі қоғам үрдісіне сай инновациялық технологиялармен білім беру негізінде меңгерту қажет.

«Қазақ мектептері – қазақтарға білім берудің басты құралы. Біздің барлық үмітіміз, қазақ халқының келешегі осы мектептерде. Сондықтан мектептерде жақсы білім берілетін болсын. Ғылыммен қаруланған, әр нәрсеге дұрыс көзқарасы бар адамдар қазақ арасында көбейсе, ол бүкіл халыққа әсер ете алады»-деп Ыбырай Алтынсарин сол кездің өзінде қазіргі бәсекеге қабілетті, дамыған елдердің қатарына кіруге ұмтылып отырған елімізге осы мақсатқа жетудің ең басты құралын көрсетіп кеткен. Осыған орай «Заманауи әлемде елдің қуаты ең алдымен азаматтарының білімімен өлшенеді»-деген елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың сөзі қазіргі таңдағы еліміздің негізгі басымдылықты оқуға, білімге бергендігін айғақтайды [1].

Елдің болашағын ойлайтын, әрине, жастар, ал оларды білімді, өнегелі, ұлтжанды қылып тәрбиелеу үшін, тамыры тереңге кеткен тәрбие мен білімді мектеп табалдырығын аттағаннан бастап қолға алу қажет. Ал бұл дегеніміз тиісінше мұғалімдерге үлкен жауапкершілік болып табылады, әрі олардың алдына қойылған үлкен міндет. Себебі, мектеп, мектептегі түрлі іс-шаралар, өткізілген сабақтар баланың жан-жақты дамып, жетілуіне тікелей әсер етіп, өздігінен ізденіп әрекет етуіне мүмкіндік береді. Сондықтан да мектептерімізде жаңаланған, тиімді, оқушыларға әсер

етуші оқыту жолдары, тәсілдері жүргізілгені дұрыс. Осы орайда сабақты зерттеу тәсілі талқыланатын болады.

Әлемдік деңгейде қолданылатын Lesson Study, яғни сабақты зерттеуге қысқаша шолу жасайтын болсақ, бұл тәсіл XIX ғасырдың 70-ші жылдарында Жапонияда тәжірибені жақсарту және жетілдіру мақсатында пайда болған. Сабақты зерттеу тәсілі Макота Йошида Америка Құрама Штаттары мен Ұлыбританияда жаңа тәсілдің таныстырылымын жасағаннан кейін, Жапониядан тыс жерлерде 2007 жылдан бастап танымал бола бастады. Аталған елдердің зерттеушілері жапондық ғалымдардың халықаралық зерттеу аясында көрсетілген академиялық жоғары жетістіктеріне ықылас танытты. Йошида бұл жетістік Сабақты зерттеу тәсілінің жапон мектептерінде кеңінен қолданылуынан болып отыр дегенді алға тартады. Сондықтан қазіргі кезде Шығыс Азияның бірқатар елдерінде Сабақты зерттеу мұғалімдердің педагогикалық білімдері мен тәжірибесін дамытуға арналған тиімді құрал ретінде белсенді енгізіліп жатыр [2].

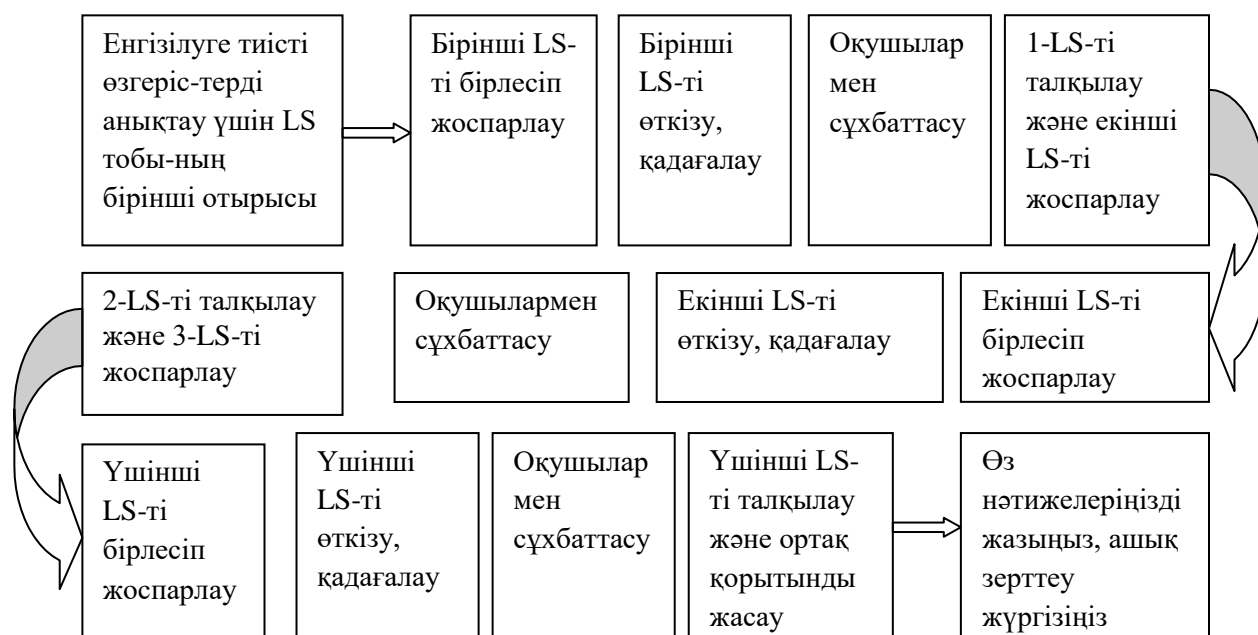
Lesson Study-ге шараны бірлесе жоспарлап, өткізетін, қадағалайтын, оқыту мен оқуды талдай отырып, өз қорытындыларын қағаз бетіне түсіретін мұғалімдер тобы қатысады. Lesson Study циклін өткізу кезінде мұғалімдер оқыту тәжірибесіне жаңа әдістер енгізеді немесе оны жетілдіреді, кейін ашық Lesson Study өткізу немесе жұмыс сипатталған құжатты жариялау арқылы әріптестеріне таратады. Батыста Lesson Study америкалық зерттеушілер жапон мұғалімдерінің жалпы педагогика саласында да, сондай-ақ АҚШ-тың оқушыларымен салыстырғанда жапон оқушыларының білім деңгейлері анағұрлым жоғары болуын қамтамасыз ететін белгілі бір пәнді оқыту саласында да білімдері жоғары екендігін дәлелдегеннен кейін осы ғасырда ғана танымал бола бастады (Stigler and Hiebert, 1999; TIMSS, 1999). Қазіргі уақытта Шығыс Азияда Lesson Study Жапониямен қоса, Сингапурде, Гонконг пен Қытайда қолданылады. Бұл тәсіл сонымен қатар батыс елдерде де, соның ішінде АҚШ-та, Ұлыбританияда, Швецияда және Канадада қолданылуда. Lesson Study бастауыш және орта мектептерде негізгі пәндер бойынша оқушылардың білім деңгейін көтеру және оқыту әдістемесін жетілдіру мақсатында, сонымен қатар оқыту үшін бағалау сияқты тәжірибелік әдістерді әзірлеу мақсатында табысты қолданылады [3].

«Сабақты зерделеудің бағалау тәсілі: Лондон мектептерінде Сабақты зерттеудің әсерін зерттеу» атты мақалада Ұлыбританияның Лондон қаласында жүргізілген арнайы зерттеудің нәтижесін сабақты зерттеу тәсілінің тиімділігіне дәлел ретінде қарастырып, оны былай баяндайды: «Бағалау Құралдары 133 мұғалім мен 33 мектептің қатысуымен Лондондық мектептерде сабақтарды зерттеуге ықпал ету үшін бағдарламада қолданылды. Бағалау әдіснамасы мектеп басшылығы, мұғалім және оқушы деңгейіндегі нәтижелерді қамтыды. Ішкі және сыртқы валидтік мәселелері, сондай-ақ күшті және әлсіз жақтары талқыланады. Нәтижелер мұғалімдердің педагогикалық нәтижесіндегі өзгерістерді өлшеу және мұғалімдер үшін де, оқушылар үшін де сабақты зерттеу циклдерінің нәтижесінде сапалы өзгерістерді тіркеу үшін біздің шкаланың болашағы зор пайдаланылғанын көрсетті. Студенттер үшін оқу нәтижесіндегі өзгерістерді тіркеу үшін бақылау топтары мен сандық шараларды неғұрлым тиімді пайдалануды қоса алғанда, осы әдіснаманы болашақ пайдалану және дамыту бойынша ұсыныстар ұсынылды» [4].

Lesson Study тәсілін пайдаланатын көптеген адамдардың айтуынша, зерттелетін жекелеген оқушылардың оқудағы қажеттіліктері мен мінез-құлықтарына назар аударып, сол арқылы олар туралы көбірек біле отырып, біз өз оқушыларымыздың әрбіреуін анағұрлым жақсы тани бастаймыз. Демек, мықты және нашар оқушылардың аралығындағы «орташа» сыныпты оқытуға қарағанда, Lesson Study мұғалімге өз жұмысын болмашы ақпаратпен шамадан тыс жүктемей, барлығынан хабардар болып, өмір бойғы тәжірибесінде әрбір оқушының қажеттілігін ескеріп отыруға мүмкіндік

береді. Менің зерттеулерім (Dudley, 2011b) Lesson Study-дің рефлексивті, қайталамалы және бірлескен тәжірибесі күрделі оқу ақпаратын іріктей алатын тәжірибелі ұстазға екінші дәрежелі ақпаратты елеп тастап, тек қажеттісін ғана іріктеп алуға көмектесетіндігін көрсетіп отыр. Бұл оқу ақпаратының қадағаланатын оқуға тікелей қатысты бөлігін ғана басқаруды қамтамасыз етеді, басқа жағдайда ақпараттың дәл осы бөліктері қажетсіз болар еді. Lesson Study тәсілі мұғалімдерге олардың өмір бойғы тәжірибесі тек жоғарыда аталған сүзгіні іске қосқанда ғана жетістіктікке жету мүмкін болады дейтіндігіне қарамастан, оларға осы сүзгіні өшіріп тастауға үйренуге көмектеседі.

Lesson Study тәсілі кем дегенде үш Lesson Study-ден тұратын циклден құралады, ол сабақтарды мұғалімдер тобы бірлесіп жоспарлап, оқытып/қадағалайды және талдайды

1-сурет. Lesson Study циклдері (Дереккөз: Бетлехем университеті, «Оқытумен оқудағы шеберлік орталығының» оқу құралы: Lesson Study, Dudley, P. (2011)) [5].

Қазіргі таңда LS-ті қолданысқа енгізіп отырған мектептердің бірі Қостанай облысының дарынды балаларға арналған мамандандырылған «БІЛІМ-ИННОВАЦИЯ» мектеп-лицей интернаты болып табылады. Осы лицейге арнайы келіп, сабақты зерттеу тәсілін қолданып жатқандағы жұмыс барысын, жоспарын, жұмылдырылған мұғалімдердің саны мен 2019-2020 оқу жылының бірінші тоқсандық қорытындысы бойынша оқу үлгерімі төмен болып, арнайы назарға алынған оқушылар саны, сондай-ақ қолданысқа енгізгеннен бергі аз уақыттың ішіндегі нәтижелер туралы ақпарат алдым. 06.11.2019 жыл №2 педагогикалық кеңес қаулысы бойынша мектептің 2019-2020 оқу жылындағы бірінші тоқсанның қорытындысы бойынша білім көрсеткішін талдау жасау арқылы оқушылардың білім сапасын жетілдіруде, арттыруда сабақты зерттеу әдісін жүйеге енгізу бойынша қаулы қабылдады. Оған жауапты топ құрылды. Ол топқа төрт адам кіреді, олар: қазақ тілі, шет тілі, жаратылыстану-математикалық пәндер бойынша, қоғамдық-гуманитарлық пәндер бойынша әдістемелік бірлестік жетекшілері кіреді. Уақыты қаңтар-ақпан айына дейін осы топ зерттеу әдісінің қорытындысын осы топ педагогикалық ұжым алдында жариялауға міндетті болады.

Лицейдің оқу ісі жөніндегі орынбасары баяндауына сәйкес алғашқыда ағымдағы оқу жылының бірінші тоқсанында бір үштік немесе бірнеше үштік бағалары болған оқушыларды таңдап, оларды жауапты топқа толықтай таныстырды. Сабақтарға

қатысып, жұмыс барысы қадағаланды. Әдістің тиімділігі не тиімді еместігі қаралды. Сабаққа кірген жауапты топтың құрамындағы мұғалімдердің ойы бір арнаға тоғысып, сабақта белсенділік танытпай отырған оқушыны пән мұғаліміне ескерткен, және пән мұғалімі де жауапты топпен келісіп, белсенділік танытпаған оқушыны өзінің практикасына енгізді. Кейін мұғалім қолданылған әдістің аз ғана уақыттың ішінде оң нәтижесін беріп, оқушының сабақта белсенділігінің артып, сабаққа деген қызығушылығы ояңғанын айтты.

Lesson study, яғни сабақты зерттеу-оқушылардың шығармашылық қабілеттерін арттырып, өз бетімен жұмыс істеуге, қорытындылар жасауға, жүйелі білім алуға жетелейді.

Әдебиет тізімі:

1. E1.kz/news, Елбасының Жастарға арнап айтқан 1000 сөзі, 06.09.2012 жыл.
2. Пит Дадли, Lesson Study: Нұсқаулық.
3. «Professional Development in Education» журналы, 45 Том, 2019-2 Шығарылым
4. «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, Мұғалімге арналған нұсқаулық I (ілгері) және II (негізгі)-2014ж.
5. «Оқытумен оқудағы шеберлік орталығының» оқу құралы: Lesson Study, Dudley, P. (2011)

Сабақты зерттеуден оқушылардың білімін жетілдіруге дейін

Шалгимбекова Алия Батырхановна
ҚМПУ педагогика ғылымдары кафедрасының аға оқытушысы, доцент
Салыкова Әсел Дарияқызы,
п.ғ. магистрі,
қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің мұғалімі
Қостанай қ.
E-mail: asek_03@mail.ru

Аннотация

Қазіргі кездегі білім беру ісінің негізгі нысаны - жас ұрпақтың біліктілігін ғана қалыптастырып қоймай, олардың бойында ақпаратты өздері іздеп табатын және талдай алатын, сонымен қатар оны ұтымды пайдалана білетін, жылдам өзгеріп жатқан бүгінгі күнге лайықты өмір сүріп, қызмет етуге қабілетті тұлғаны қалыптастыру болып отыр.

Заманауи мектептегі әр ұстаздың алдына қойған мақсаты - бұл өзінің кәсіби шеберлігін заман талабына сай арттырып отыру.

Аннотация

Главная задача современной школы - раскрытие способностей каждого ученика, воспитание личности, готовой к жизни в высокотехнологичном мире.

Целью каждого учителя в современной школе является повышение его профессиональных навыков в соответствии с современными требованиями.

Abstract

The main task of the modern school is the disclosure of the abilities of each student, the education of a person who is ready for life in a high-tech world.

The goal of every teacher in a modern school is to increase his professional skills in accordance with modern requirements.

Түйінді сөздер: білім беру, жас ұрпақ, сабақты зерттеу, тәжірибе алмасу, әдіс-тәсіл.

Ключевые слова: образование, молодое поколение, учеба, обмен опытом, методология.

Keywords: education, young generation, study, exchange of experience, methodology.

Баланы өз күшіне сендіріп үйрету керек.
М. Жұмабаев

Еліміздің болашақта көркейіп өркениетті елдер қатарына қосылуы бүгінгі ұрпақ бейнесінен көрінеді. Қазіргі кездегі білім беру ісінің негізгі нысаны - жас ұрпақтың біліктілігін ғана қалыптастырып қоймай, олардың бойында ақпаратты өздері іздеп табатын және талдай алатын, сонымен қатар оны ұтымды пайдалана білетін, жылдам өзгеріп жатқан бүгінгі күнге лайықты өмір сүріп, қызмет етуге қабілетті тұлғаны қалыптастыру болып отыр.

Заманауи мектептегі әр ұстаздың алдына қойған мақсаты - бұл өзінің кәсіби шеберлігін заман талабына сай арттырып отыру. Сол себепті әр ұстаз өз кәсіби шеберлігін әріптестермен тәжірибе алмасу, семинар, тренингтерге қатысу және «Сабақты зерттеу» үрдісін жүзеге асыру арқылы арттырып отырады.

«Сабақты зерттеу» үрдісінің түйінді сипаты кретивтілік пен ғылыми дәлдік болып табылады. Креативтілікті оқытудың жаңа тәсілдерін әзірлеу мақсатында бірлесе жұмыс

істейтін мұғалімдердің істерінен көруге болады, ал ғылыми дәлдік жаңа тәсілдің тиімділігін көрсететін оқушының оқуы туралы деректер жинауды көздейді.

Lesson Study әдісі мұғалімнің практикалық білімінің дамуына бағытталған сыныпты зерттеу нысандарының жоғарғы түрі әрі мұғалімдерді оқыту және олардың тәжірибесін дамытудағы ынтымақтастық тәсіл болып табылады және бірнеше қадамдардан тұрады. Lesson Study - ең бастысы «сабақты зерттеу» немесе «сабақты зерделеу» үдерісі. Зерттеу сабақтарынан кейін мұғалімдер өздерінің педагогикалық әдістерін жаңартады, өзгертеді. «Сабақты зерттеу» үдерісі барысында оқу сапасын арттыру үшін белгілі бір тәсілді қалай дамытуға болатындығын анықтау мақсатында бір топ мұғалім бірлесіп оқушылардың оқу үдерісін зерделейді. Шағын топтарда жұмыс істеу арқылы ұстаздар бірлесе жұмыс жасауға, оқу мақсатын бірлесе талқылауға, сабақты жоспарлауға, сонымен қатар тәжірибеде қалай жүзеге асып жатқанын бақылауға, зерттеу қорытындысын қарастырып, оны жариялау арқылы басқа ұстаздарға бұл үдерістің тиімділігін көруге мүмкіндік береді [4]

«Сабақты зерттеу» - ол:

- әріптестерге қолдау көрсету;
- әріптестер арасында тиімді өзара қарым-қатынас дағдысы;
- білім беру үдерісінің негізін түсінуге мүмкіндік беретін кәсіби үдеріс болып табылады.

Сабақты зерттеу үдерісі арқылы мұғалімдер бірлескен жұмыстар атқарады, сабақты жоспарлайды, түзету жұмыстарын жүзеге асырады, тиімді әдістер мен стратегияларды таңдайды, бақылайды, сабаққа сараптама жасайды, АВС оқушыларын, барлық сыныптың оқуын бақылауға, зерттеу нысанындағы оқушылардан «Оқушы үнін» тыңдауға, сабақта қолданған әдістердің қаншалықты тиімді болғанын білуге мүмкіндік алады.

Мына қағидалар «Сабақты зерттеу» үрдісін жүзеге асыру үшін басты назарға алынады:

- топ мүшелері бір-бірімен сыйластық қарым-қатынаста болады;
- зерттеудің түйінді идеяларының келісіліп алынуы, Нені,кімді оқытамыз?
- әдебиеттерді зерделеу,
- қандай сынып және қандай «үш бақылаудағы оқушы» үлгерімі жоғары, орташа, төмен
- зерттеу сабағын жоспарлайды, жоспарда «бақылаудағы оқушылардың» сабақта өтілетін материалды игеруіне ерекше мән беріледі,
- «бақылаудағы» үш оқушыны қадағалайды, қажет деген жерлерін белгілеп, түртіп алып отырады,
- зерттеу сабағы туралы олардың пікірін түсіну үшін бірнеше оқушымен сұхбат жүргізеді,
- зерттеу сабағы аяқталысымен бірден талқылау жүргізеді. [(МАН. 47-486)]

«Сабақты зерттеудегі» тәсіл - мектептегі ұстаздар қауымының бірлесе жұмыс жасауына мүмкіндік беретін ең тиімді тәсіл. Өз тәжірибемде де «Сабақты зерттеу» үдерісін жүзеге асырмас бұрын, коучингтерде осы үдеріс жайлы таныстырылым жұмыстарын іске асырдық, осы жұмыстар негізінде ұстаздар қауымы бұл үдерістің тиімділігін байқады. Содан кейін осы үдерісті жүзеге асыратын топ мүшелері анықталып, топ құрылды. Топ мүшелерінің келісімімен қай сынып және қандай оқушылар бақылауға алынатыны анықталды. Lesson Study тобы зерттеудің басты мақсаты мен міндеттерін анықтап алғаннан соң әр пән мұғаліміне негізгі нысандарды анықтау міндеттелді.

Lesson Study нәтижесінде біз оқушылардың білімдерін жаңа тәсілдер арқылы кеңейте алдық және оқушыларымыздың оқу үдерісіне толыққанды қатысуына ықпал ете білдік. Сабақ соңында өз мақсаттарымызға жеттік, қалыс қалған оқушылар болған жоқ. Бағдарламаның жеті модулін ықпалдастыра отырып, оқушылардың сұрақтарға толық

жауап беруіне, ояларын ашық айтуына дағдыландырдық. Болашақта осындай әдіс-тәсілдерді қолдана отырып оқушыларымыздың білім, білік дағдыларын арттырамыз. Талантты және дарынды оқушыларға күрделенген тапсырмалар беруге ізденеміз.

Осы орайда, мектебімізде «Сабақты зерттеу» әдісін өткізу үшін зерттеу жұмыстарын жоспарлап, топ құрдық. «Сабақты зерттеу» әдісін жүзеге асыру үшін топ мүшелерімен ақылдаса келе, «Жигсо әдісін топтық жұмыста тиімді пайдалану» тақырыбы бойынша 6 «Б» сыныбында жүргізуді жоспарладық. Бұл сыныпты алу мақсатымыз, сынып оқушыларының мәтінмен жұмыс жасағанда қиындықтар кездесіп жүрді, сол олқылықтарды жою және жекелеген оқушылардың сабаққа белсенділіктерін арттыру болды. Жалпы сыныптың білім сапасы да төмен деңгейде –26,7 % құрайды, сыныптың белсенділігі мен бәсекелесе, жарыса оқу деңгейі орташа. Сондықтан «Жигсо» әдісі арқылы сыныпта оқу мен оқыту үрдісінде белсенді, бәсекелестік атмосфера тудыру, пәнге қызығушылығын ояту, білім сапасын көтеру.

«Сабақты зерттеу» тобы сынып оқушыларымен сауалнама жүргізу арқылы «Оқушы үшін» есепке ала, зерттеудің басты мақсаты мен міндеттерін анықтады, жоспары құрылды. Әр топ мүшесіне «Сабақты зерттеу» әдісінің қадамдарына сәйкес бақылау парағын толтыру, АВС оқушыларын белгілеу, сабақты талдау бойынша хаттама жүргізу жұмыстары бөлінген көшбасшылық принциптеріне сай бөлінді. Зерттеу тақырыбына сай «Жигсо әдісін қолдану арқылы топтық жұмыста оқушылардың белсенділігін арттыру» мақсаты көзделді. Күтілетін нәтиже мен табыс критерийлері белгіленді. Мұғалімдер үшін: Жигсо әдісін тиімді қолдана алу дағдысын жетілдіру; 7 модульді ықпалдастыра қолдану арқылы кәсіби білім сыныптың білім сапасын көтеру. Оқушыларға: Жигсо әдісі арқылы топтық, жұптық жұмысқа белсене қатысу мүмкіндігін жасау; мәтінмен жұмыс істеу дағдыларын дамыту; пәнге деген қызығушылығын арттыру.

Жигсо әдісі үй тапсырмасын тексеруде, жаңа сөздермен танысуда қолданылды. Әрқайсысы өз деңгейлері жеткенше тапсырманы қызығушылықпен орындап отырды. Бақылауда болған оқушылар күтілген нәтижеге сай жұмыс жасағандары байқалды. Топ мүшелерімен сабақты талдау барысында оқушылардың пікірлерін ескере отырып, жаңа тақырыпты өз беттерімен меңгеру үшін тақырып бойынша қажетті сөздерді табу тапсырмасы жоспарланды. Себебі, оқушылар тақырыпты өз беттерімен талдап, бір-бірімізге өзіміз түсіндірсек деген ұсыныс жасаған болатын. Жаңа тақырыпты меңгертуде оқушылар Жигсо әдісі бойынша жұмыс жасады. Мәтінмен жұмыс белсенді диалог орнады, барлық оқушылар диалогқа қатысты. Әрине, кітапқа қарап айтқан, жеткілікті түсіндірмеген оқушылар да болды. Бақылауда болған С және А деңгейлі оқушылар табыс критерийлеріне жетте алды. Ал, В деңгейлі оқушы үй тапсырмасы бойынша күткен нәтижеге жете алмады, бірақ сабақтың қалған бөлімдерінде белсенді болды, дегенмен бұл оқушыда өз біліміне сенімсіздік байқалды. Сабақ соңында оқушылармен сұхбаттасқан кезде бақылауға алынған оқушылар сабақты меңгеруге Жигсо әдісінің тиімді болғанын айтты.

Әр сабақтан кейін топ мүшелері жиналып, сабақ талданып, келесі сабақтың жоспары бойынша кеңес өткізілді. Зерттеу тақырыбымыздың мақсатына сай «Жигсо» әдісінің тиімділігіне көзіміз жетті. Осы әдісті сабақта қолдануға дағдыландық, әсіресе, оқушылардың белсенділігінің артқанына куә болдық. Тәжірибедегі «белсенді емес сыныптың» мәселесі бірден шешілмейді, бірақ оқушыны топтық жұмысқа тарта отырып, ашық сөйлесу, пікірін тыңдау арқылы ортаға бейімдеуді және «оқушы-мұғалім», «оқушы-оқушы» үдерісін үнемі дағдыға айналдырсақ, үнемі оқушы пікірімен санаса отырып, оларға ұнайтындай әдістерді қолдана отырып сабағымызды жоспарласақ ғасырдың талабына сай сындарлы ой айта алатын жеке тұлға тәрбиелей аламыз деген ойдамыз. Бұрынғы тәжірибемізде сабақ жоспарларын бірігіп құру, сабақты бірігіп зерттеу, бақылау, проблемаларды бірігіп шешу болмаған еді. Сондықтан, «Сабақты зерттеу» әдісі ең

бірінші, мұғалімдердің кәсіби біліктілігін көтерудің, білім жетілдірудің, тәжірибе алмасудың оңтайлы әдісі екендігіне, екіншіден, оқушылардың білім сапасын арттырудың бірден бір жолы бола алатынына көзіміз жетті.

Қорыта келе, аталған жұмыстар мектептер арасында оқыту мен оқу үдерістерін жетілдіруге бағытталған көптеген іс шараларды жоспарлауға, жүзеге асыру және мониторингтерін жүргізу мақсаттарына қол жеткізді. Бірлескен жұмыс нәтижесі мұғалімдердің үздіксіз білім алуына, икемділік пен еркіндіктің болуына, бір шешімге келмейтін проблемаларды талқылауға, қолайлы ортада тәуекелге баруға ықпал ететін реформаның жүргізілуіне, зерттеулер нәтижесінде алынған білім құнды болып саналатын пікірлестер қауымдастығын құруды қамтамасыз етті. Жұмыстар барысында мұғалімдер бір-бірімен ашық, сенімді орта қалыптастыра отырып, көшбасшылыққа жағдай жасалды. Сабақты зерттеу тәсілінен соң әріптестерімізбен ой бөлісіп, зерттеу жүргізу барысында кездескен қиыншылықтарын ортаға салып, "қалай еткенде түзетуге болады?" - дегендей сұрақтарға жауап алды. Сабақты зерттеу тәсілі барысында әріптестеріміз көшбасшы бола білген, ынтамқтастық ортаны қалыптастыра білген, бағдарламаның негізін басшылыққа ала отырып, оқыту үшін бағалау және оқуды бағалау, сыни тұрғыдан ойлау жұптық әңгіме, өзін - өзі реттеу, бірлескен оқу, сыни тұрғыдан ойлауды бағалау тапсырмалары бойынша барлығы жақсы жұмыс жүргізгенін байқадым.

Алдағы уақыттарда да әріптестеріміздің бұл әдістерді жан - жақты жандандыра түсетініне көзім жетті. Әр адамның ойлауы, ұйымдастыру әртүрлі болғандықтан әр сабақтар сан түрлі өткізілгенін ойыма түйдім. Осы жерде, « Мұғалімдер, өз кезегінде, өзінің сабақ беруіне емес, оқушылардың оқу ептілігін дамытуға назар аударуы тиіс. Осы мақсатта мұғалім оқыту ортасын құру керек, соның арқасында оқушылар ақпаратты енжар қабылдамай, оқу үдерісіне белсенді қатысатын болады» деген Выготскийдің сөзінің ақиқаттығына көзім жетті.

Болашақта осындай әдіс - тәсілдерді қолдана отырып өткен сабақтарымызбен оқушының білім, білік дағдыларын арттыруды көздеп отырмыз және үлгерімі "С" дәрежесіндегі оқушылармен әлі де жұмыстар жасап "В" дәрежесіне жеткізуге, "В" дәрежесіндегі оқушыларды "А" дәрежесіне жеткізуге тырысамыз. Талантты және дарынды оқушыларға күрделенген тапсырмалар беруде әлі де ізденуге жұмыстанамыз.

Қай кезде де мұғалім мектептегі негізі тұлға болып қала бермек, себебі оқушы білімді өз бетімен меңгеруі үшін оған жетекшілік қызмет атқаратын мұғалім. Мұғалім тек өз сабағында өз шәкірттерін жетелеуші ғана емес, кәсіби құзіретті, жан-жақты білімді, заман ағымына сай жаңашыл болса, өз идеялары мен ой-мақсаттарын әріптестерінің де санасына сәуледей сіңіріп, еріксіз еліктіріп, соңынан ілестіріп көшбасшы бола алады. Сабақты зерттеу - оқушыға саналы білім беруді көздеген бір мақсатқа жұмылған ұстаздар шеберханасы десек артық айтқандық емес.

Әдебиет тізімі:

1. Кларин М.В. Әлемдік педагогикадағы инновация: зерттеу, ойындар, пікірталастар негізінде оқыту. Шетелдік тәжірибені талдау. – Рига: НПЦ «Эксперимент», 1995. – 176 бет.
2. Кішібаева Д.Ж. Жаңа педагогикалық технологиялар. Оқу құралы. түркістан қ. а.Ясауи атындағы ХҚту, 2010. – 113 бет.
3. Мағжан Жұмабаев /Педагогика 1992ж
4. Lesson-Study-нұсқаулығы_kaz
5. Подласый И.П. Совершенствования методов обучения. в кн.: Выбор методов обучения в средней школе / под ред. Ю.К. Бабанской. Москва, 1991.

6. Республикалық ғылыми – әдістемелік, педагогикалық – психологиялық журнал №3/2014ж
7. Курт Мередит, Джинни Стил, Чарльз Тэмпл, Скот Уолтер. Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауды дамыту./ Әдістемелік құрал. Алматы, 2000.
8. Педагогика // Разработка диагностического комплекса для обследования речевого развития детей раннего возраста / Развитие речи в онтогенезе (1бет)
9. - / <https://bilim-all.kz/>
- <https://www.metod-kopilka.ru/>
- <http://zkoipk.kz/kz/2015smart2/1564-conf.html>

ГРАФИЧЕСКИЕ ОРГАНИЗАТОРЫ ИНФОРМАЦИИ КАК ЭФФЕКТИВНОЕ СРЕДСТВО ФОРМИРОВАНИЯ КРИТИЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ЧТЕНИЯ НА УРОКАХ ЛИТЕРАТУРЫ

Шнарбаева Гульбану Кабдушевна,
Учитель русского языка и литературы
г.Костанай, ГУ «Средняя школа № 7
отдела образования акимата города Костаная»
E-mail: 112940@mail.ru

Аннотация

Бұл мақала әдебиет сабағында оқу стратегиясы ретінде қолданылатын мәліметтерді визуалды бейнелеуге арналған графикалық құралдарды зерттеуге арналған. Графикалық ақпаратты ұйымдастырушы ақпаратты жинауға, байланыстыруға және оны визуалды бейнелеп ұсынуға мүмкіндік беретін құрал. Ол ақпаратты жинауды немесе қосуды жеңілдететін идеялар мен тұжырымдамалар құрылымын қамтамасыз етуге арналған. Аяқтағаннан кейін ол презентация немесе оқу құралы ретінде қызмет етеді. Автор графикалық ақпаратты ұйымдастырушылардың негізгі түрлерінің классификациясын және оларды әдебиеттік оқу сабақтарына қалай біріктіруге болатындығын ұсынады.

Аннотация

Настоящая статья посвящена исследованию графических средств визуализации данных, используемых в качестве стратегии чтения на уроках литературы. Графический организатор информации представляет собой инструмент, который позволяет собирать, структурировать и представлять информацию визуально. Он предназначен для обеспечения структуры идей или концепций, облегчая сбор или добавление информации. Он служит презентацией или учебной моделью. Автор предлагает классификацию основных типов графических организаторов информации и рекомендации по способу их использования на уроках литературы.

Abstract

This article is devoted to the study of graphical data visualization tools used as a reading strategy in literature lessons. A graphical information organizer is a tool that allows you to collect, link and / or present information visually. It is designed to provide a structure for ideas or concepts, facilitating the collection or addition of information. Upon completion, it serves as a presentation or training model. The author offers a classification of the main types of graphic information organizers and recommendations on how to integrate them in literary lessons.

Түйінді сөздер: көрнекі (визуалды) ұйымдастырушылар, ақпараттық - коммуникациялық технологиялар, оқуды түсіну, оқу стратегиясы, әдебиеттер.

Ключевые слова: визуальные организаторы, информационно-коммуникационные технологии, понимание прочитанного, стратегия чтения, литература.

Keywords: visual organizers, information and communication technologies, reading comprehension, reading strategy, literature.

Согласно теории двойного кодирования Аллана Пайвио [1], люди обрабатывают информацию как в визуальной, так и в устной форме. Когда мы видим слово «книга», мы воображаем книгу, потому что у нас было много реального опыта с книгами. Когда мы изучаем новые слова или понятия, полезно попытаться сформировать мысленные образы для этих идей, чтобы усилить их значение.

В то время как некоторые подходы, такие как рисование и стратегия мышления, применяют эту теорию, заставляя учеников создавать физические и ментальные образы понятий, графические средства визуализации данных сохраняют слова, но визуально размещают их на странице, чтобы мы лучше понимали как эти понятия связаны.

Многочисленные исследования в различных возрастных группах и областях показали, что в целом, когда графические организаторы информации включены в обучение, обучение учащихся улучшается [2].

Графические организаторы также помогают нам удовлетворить потребности всех учащихся. Представление информации в текстовом и графическом форматах - один из основных способов сделать урок доступным для большего числа учащихся. Фактически, большая часть исследований по графическим организаторам была сосредоточена на том, насколько сильно они могут влиять на обучение учеников по усвоению пройденного материала [3].

В данной статье основное внимание уделяется графическим организаторам информации (далее ГО) как эффективному средству формирования умений критического мышления в процессе чтения на уроках литературы.

Чтение как критический аспект грамотности, представляет собой взаимодействие между читателем и текстом [4]. Более того, чтение является целенаправленным процессом и требует активного участия от имени читателей, поскольку у них есть конкретная цель, которую нужно достичь [5].

Среди различных стратегий чтения графические читаются по-разному по сравнению с традиционным линейным текстовым представлением [6].

Графические организаторы информации — это «визуальное представление информации в тексте» [7, с.34]. Американский исследователь и педагог по цифровой и медийной грамотности Донна Альверманн рассматривает ГО как «своего рода организатора, который активизирует предшествующее знание читателя и описывает список ключевых слов» [8].

Доказано, что графические организаторы:

- активизируют понимание учащихся;
- способствуют мышлению более высокого порядка;
- особенно актуальны для неуспевающих учеников, которые еще не выработали методы эффективного обучения и стратегию мышления.

Внимательно изучив приведенные выше определения, мы можем сказать, что:

- 1) графические организаторы информации состоят из слов;
- 2) они указывают на отношения между понятиями, используя текст;
- 3) они изображают организационный план текста [9];
- 4) ГО могут быть развернуты в различных типах текстов (как повествовательных, так и пояснительных).

Условно их можно разделить на следующие виды (см.Рисунок 1):

- 1) сети и древовидные элементы;
- 2) цепи;
- 3) фигуры;
- 4) таблицы и матрицы;
- 5) комбинированные виды.

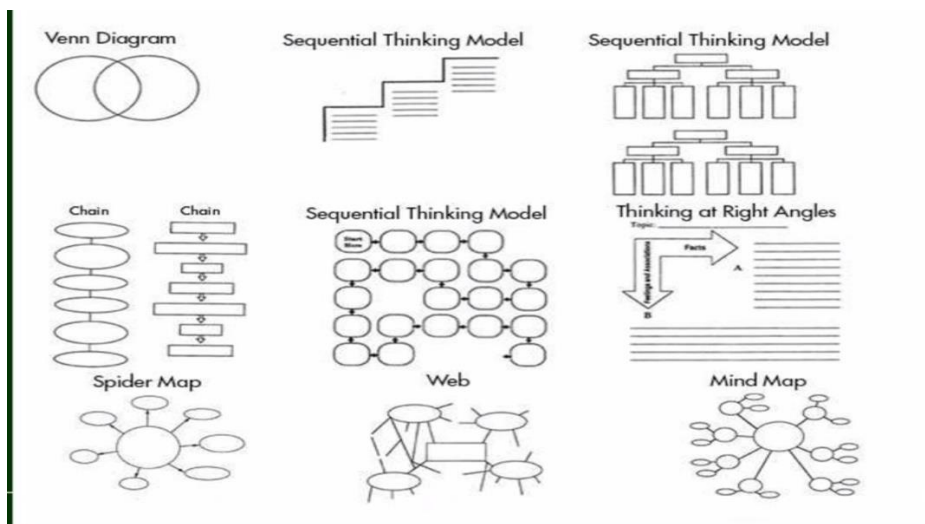

Рисунок 1. Виды графических организаторов

На уроках литературы для анализа визуальных фреймов были взяты такие графические инструменты как диаграмма Венна, текст в схеме, карта рассказа, семантические карты, управляемое чтение. Рассмотрим их подробнее.

1. Прием «Кольца Венна», или «Диаграмма Венна», стал активно применяться в рамках технологии развития критического мышления. Впервые прием описан английским ученым Джоном Венном в книге «Символическая логика». Это графический способ, который используется, когда нужно сравнить два или более понятия, явления, способа, предмета. «Кольца Венна» помогают выявить общее в двух или нескольких явлениях, подчеркнуть различия и обобщить знание по заявленной теме.

На уроках литературы этот вид ГО уместно использовать при сравнительной характеристике двух или более произведений. Например, составить диаграмму Венна, используя сравнительную характеристику Евгения Онегина и Владимира Ленского в поэме Александра Сергеевича Пушкина «Евгений Онегин» (см.Рисунок 2).

Рисунок 2. Диаграмма Венна. Сравнительная характеристика героев поэмы А.С.Пушкина «Евгений Онегин».

2. Текст в схеме. Схема — способ кратко и упрощённо изложить любую информацию. Сложные схемы с использованием разных шрифтов, цветов, графических элементов, стрелок и так далее, называют интеллект-картами. Они помогают быстрее разобраться в произведении, составить о нём целостное представление или написать сочинение (см.Рисунок 3).

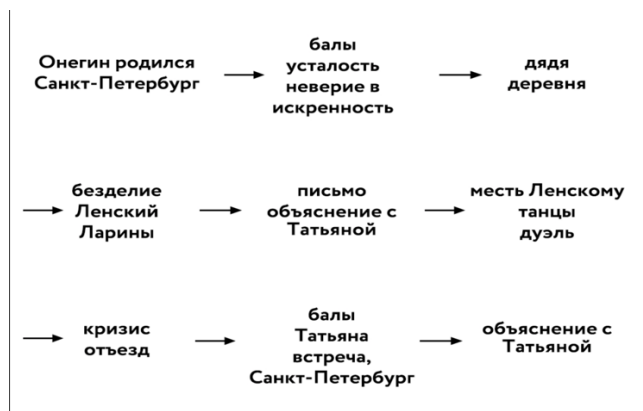

Рисунок 3. Текст-схема сюжета поэмы А.С.Пушкина «Евгений Онегин».

3. Карта рассказа (интеллект-карта) помогает наглядно представить порядок событий, выделить наиболее важные проблемы лично для читателя, делать анализ произведения по определённой схеме, а не хаотично.

Карта используются для облегчения понимания повествовательных текстов, тогда как другие типы ГО используются в основном для улучшения понимания пояснительных текстов.

Последовательность при составлении карты может выглядеть следующим образом: заголовок – автор – место действия – герои – проблема или цель – важность – события или эпизоды - полученный опыт или вывод (см.Рисунок 4).

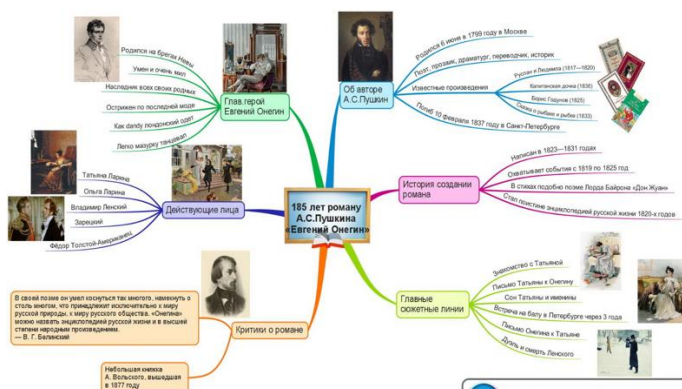

Рисунок 4. Интеллект-карта «Евгений Онегин».

4. Семантические карты. «Солнечные вспышки», «Карта паука» — вот некоторые из терминов, которые используются для обозначения семантических карт. Они выглядят «как солнце или звезда с лучами из кругов» [10, с.164]. Это диаграммы, которые можно использовать для представления слов, идей или других элементов, которые связаны между собой и расположены вокруг центрального ключевого слова и представляют собой обзор ключевых слов и концепций. Согласно исследованию, проведенному Kim, A., Vaughn S., Wanzek J., Wei, S. [11] использование семантических организаторов улучшает навыки понимания обучающихся (см.Рисунок 5).

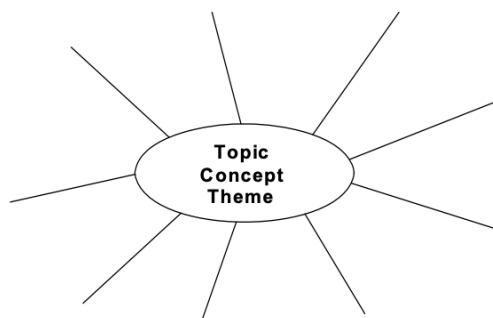

Рисунок 5. Семантическая карта.

4. Управляемое чтение. При чтении текста учащиеся заполняют таблицу: цель для прочтения, перед чтением, после чтения. На этом этапе предполагается использование кодированного текста. Символы кодирования могут различаться исходя из поставленной перед учеником задачи:

И – интересно

? – вопрос

*- важно

П – хочу узнать

У – удивительная информация

Л – интересная лексика

! – новая идея

Подводя итоги, стоит отметить, что графические организаторы — это визуальное представление различных мыслительных процессов. Они наиболее удачно используются при активном чтении текста, и в процессе написания текстов. Все визуальные организаторы создают на плоскости объективную форму этих мыслительных процессов, позволяя ученикам и учителям создавать альтернативные структуры, прорабатывать содержание, актуализировать известное, вплетать опыт и знания в новую информацию, исправлять ошибки.

Методы визуализации организуют и направляют мыслительный процесс, позволяя проникнуть и понять тему, проблему ученикам с разным уровнем знаний и способностей. Позволяют всем ученикам оценивать и корректировать процесс своей учебной деятельности. Помогает ориентироваться в ситуации и обдумывать со всех сторон возможные ответы на сложные вопросы.

Графические организаторы также дают возможность учителям увидеть, что ученики уже знают, умеют и опираться на эти знания и умения. Визуализации помогают писать тексты, формулировать выводы, помогают аргументированно выступать в дискуссиях, помогают учителям видеть и направлять учеников на исправление ошибок и затруднений. Учитель может применять визуальные организаторы при оценивании, оставляя незаполненные части или давая разрозненную информацию, чтобы учащиеся организовали ее в графической форме [12].

Список литературы:

1. Clark, JM & Paivio, A. Теория двойного кодирования и образование. Образовательная психология. Обзор (3), 1991.-149-170 с.
2. Hall, T. and Strangman, N, Graphic organizers, National Center on Accessing the General Curriculum, Wakefield, 2002. с.82
3. Dexter, Park, & Hughes. Douglas, Ayres, Langone, & Bramlett, 2011. -98-114 с.

4. Alderson, C., & Urquhart, A. H. Introduction: What is reading? In C. Alderson, & A. H. Urquhart (Eds.), *Reading in a foreign language*. London & New York: Longman, 1994. – 16-28 с.
5. Koda, K. *Insights into second language reading: A cross-linguistic approach*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005. – 101 с.
6. Chang, K. E., Sung, Y. T., & Chen, I. D. The effect of concept mapping to enhance text comprehension and summarization. *Journal of Experimental Education*, 2002. - 5-23 с.
7. Jiang, X., & Grabe, W. Graphic organizers in reading instruction: Research findings and issues. *Reading in a Foreign Language*, 2007. -34-55 с.
8. Alvermann, D. E. The compensatory effect of graphic organizers on text structure. ERIC Document Reproduction Service, ED, 1991. – 202 с.
9. Stull, A. T., & Mayer, R. E. Learning by doing versus learning by viewing: Three experimental comparisons of learner-generated versus author-provided graphic organizers. *Journal of Educational Psychology*, 2007. -808-820 с.
10. Graney, M. J. A framework for using text graphing. *System*, 1992. - 161-167 с.
11. Kim, A., Vaughn S., Wanzek J., & Wei, S. Graphic organizers and their effects on the reading comprehension of students with LD: A synthesis of research. *Journal of Learning Disabilities*, 2004. - 105- 118 с.
12. МК. Развитие критического мышления средствами ИКТ - <https://sites.google.com/site/mkiktkm/vizualnye-organizatory> (17.11.2019)

Исследование урока: фокус на инклюзив

Колесникова И. Е.

учитель-лидер КГУ «Урицкая школа-лицей отдела образования акимата Сарыкольского района»

Актуальность

Образование - право человека. Особое место в системе образования занимают дети с ООП. Вопросы обеспечения жизнедеятельности детей данной категории определены в ряде в ряде законов и нормативных правовых актах Республики Казахстан

Триада исследований урока «Lesson Study»

Гипотеза: исследование базирующееся на реальной практике преподавания и обучения, способствует поиску конкретного решения для осуществления педагогами инклюзивного образования в общеобразовательных школах

Lesson Study 1

Фокус исследования:
Вовлечение в групповую коммуникацию детей с ООП для успешного обучения

LS

Lesson Study 3
Фокус исследования:
Адаптивная система самоконтроля детей с ООП, как фактор оценивания собственной деятельности

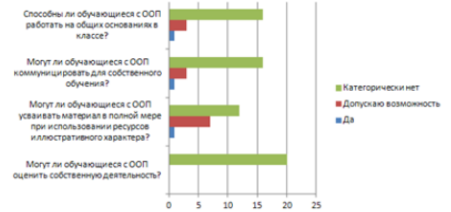
Lesson Study 2

Фокус исследования:
Использование иллюстративного материала на уроках с целью повышения мотивации детей к учению

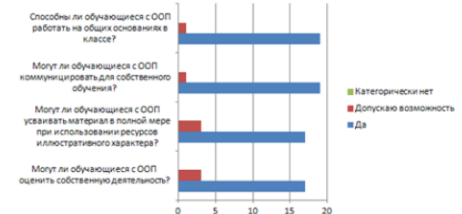
Методы исследования

анкетирование, опрос, наблюдение, ведение кейс-дневников, анализ

Анкетирование педагогов до исследования

Анкетирование педагогов после исследования

Проблема

Создание педагогами условий для успешного включения детей с ООП в школьное сообщество.

Выводы по материалам исследований урока

Lesson Study 1

Рекомендации:
Нельзя инклюзивную группу отделить от обычных детей. Это позволяет им делать новые открытия

LS

Lesson Study 3
Рекомендации:
Дети могут оценить свою деятельность, если им предложить алгоритм в виде дескрипторов

Lesson Study 2

Рекомендации:
Использование иллюстративного материала не только положительно влияет на усвоение программы, но и учит практике через образы

Противоречия

между требованием к инклюзивному образованию - доступность образования для всех и педагогическим консерватизмом при отсутствии конструктивного инструментария

Циклограмма работы педагога

Понедельник
стандартная работа в классе

Вторник
работа в группе (в каждую группу входит по 1 обучающемуся с ООП)

Среда
работа в паре детей с ООП с детьми высокой мотивации

Четверг
работа в паре детей с ООП с детьми низкой мотивации

Поддержка учителя

Пятница
Работа в группе (дети с ООП)

Цель

Исследование важных аспектов практики преподавания и обучения в создании условий для осуществления инклюзивного образования в общеобразовательных классах

Ценность инклюзивного образования

«смешение» учеников как успешная альтернатива закрытому специальному образованию в коррекционных классах

Продукт исследования

Список

использованных источников

1. Анализ мировой практики успешного внедрения принципов инклюзивного подхода в обучении по методологическому и научно-методическому сопровождению инклюзивного образования: Методические рекомендации. Министерство образования и науки республики Казахстан Национальная академия образования им. И. Алтынсарина. Астана. 2015
2. Инклюзивное образование. Настольная книга педагога, работающего с детьми с ОВЗ: Методическое пособие под редакцией Старовойтовой М.С.– М: Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 2011
3. Самсонова, Е. В. Основные педагогические технологии инклюзивного образования : учебно-методическое пособие / Е. В. Самсонова, Т. П. Дмитриева, Т. Ю. Хотылева. – Москва : Педагогический университет «Первое сентября», 2013.
4. Формирование безбарьерной образовательной среды для учащихся с ограниченными возможностями здоровья: Методическое пособие. Министерство образования и науки республики Казахстан Национальная академия образования им. И. Алтынсарина. Астана. 2014

Рекомендации

- Использовать в практике преподавания и обучения 1-2 недели в месяц работу по циклограмме включения детей с ООП, актуализируя разные условия для коммуникации.
- Подбирать ресурсный материал без упрощений, дополняя иллюстративным материалом для детей с ООП.
- Разрабатывать алгоритм оценивания для каждого обучающегося посредством дескрипторов, для детей с ООП использовать пошаговый компонент.

Адрес распространения опыта

-Серия мастер-классов по проблеме инклюзивного образования для ведущих партнёрских школ, школ района, области
-Участие в Международной научно-практической конференции «Инклюзивное образование: теория, практика, опыт» Национальная Академия Образования им И. Алтынсарина
-Участие в областной творческой группе учителей при Управлении Образования Костанайской области по разработке инструментария для педагогов по работе в инклюзивных классах

LESSON STUDY КАК МОДЕЛЬ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ УЧИТЕЛЯ

ЦЕЛЬ: определение эффективности Lesson Study в практике учителя

АКТУАЛЬНОСТЬ ТЕМЫ: изучение педагогической практики через совместное планирование урока, наблюдение, обсуждение и анализ того, как полученные идеи работают на практике и насколько они эффективны

ВОПРОС ИССЛЕДОВАНИЯ: как Lesson Study влияет на развитие исследовательских навыков учителя?

ОБЪЕКТ ИССЛЕДОВАНИЯ: члены педагогического коллектива

ПРЕДМЕТ ИССЛЕДОВАНИЯ: исследовательские навыки учителя

МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ:

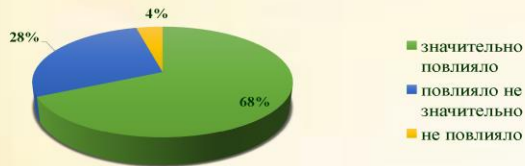
- методы сбора и накопления данных;
- методы оценивания;
- методы контроля и измерения;
- методы изучения практики педагога

ИССЛЕДОВАНЫ:

- педагогический коллектив ;
- посещены уроки педагогов;
- исследованы темы самообразования педагогов;
- рефлексивные отчеты педагогов

РЕЗУЛЬТАТЫ ИССЛЕДОВАНИЯ ПЕДАГОГОВ ШКОЛЫ-ГИМНАЗИИ

Восприятие учителей того, в какой степени их участие в Lesson Study повлияло на их практику (%)

Как Вы считаете, насколько важно проведение Lesson Study и готовы ли к проведению Lesson Study ?

ПРЕИМУЩЕСТВА ПРОВЕДЕНИЯ LESSON STUDY

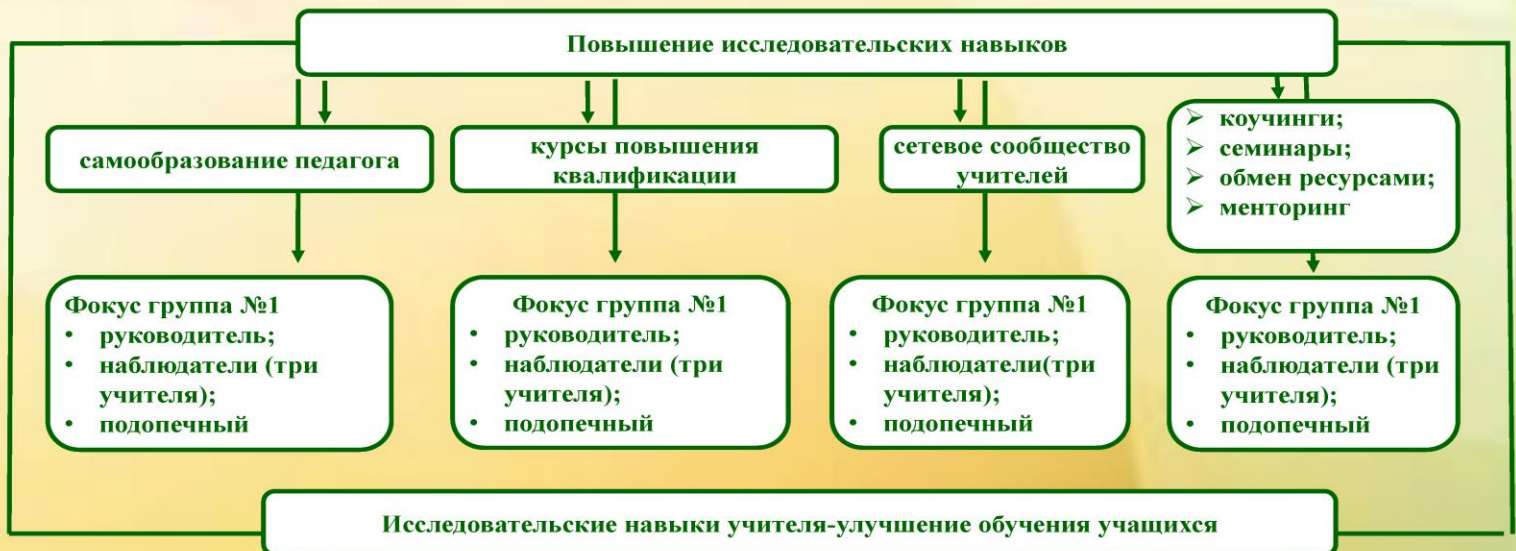
- развитие навыков исследования у педагогов;
- развитие навыков и умений рефлексирования у педагогов;
- развитие взаимоподдержки и взаимопомощи среди педагогов;
- повышение профессионального мастерства;
- повышение мотивации к обучению у обучающихся;
- повышение лидерских качеств педагогов и обучающихся

ПРОБЛЕМЫ ПРОВЕДЕНИЯ LESSON STUDY

- недостаточные навыки исследования у педагогов;
- сложность определения проблемы исследования и исследовательского вопроса;
- слабые навыки наблюдения и рефлексии у педагогов;
- недостаточный опыт в определении методов и инструментов для достижения цели

ПОИСК РЕШЕНИЯ ПРОБЛЕМ В СОВЕРШЕНСТВОВАНИИ ПРАКТИКИ УЧИТЕЛЯ

LESSON STUDY - ОДНА ИЗ ФОРМ ПОВЫШЕНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКИХ НАВЫКОВ ПЕДАГОГОВ

- Өзектілігі:**
- Бірлесіп жоспарлау – күтілетін нәтижеге қол жеткізу
 - SMART максатпен жұмыс оқушыны шыңдайды
 - Зерттеушілік дағдыны жетілдіруге жетелейді.

- Зерттеу сұрақтары:**
- «Зерттеу» деген не?
 - «Зерттеуші мұғалім дегенді қалай түсінесің?»
 - «Сабақты зерттеудің маңыздылығы қандай?»
 - «Іс-әрекеттегі зерттеудің басымдылығы?»

«Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімінің №10 орта мектебі» ММ

Биримжанова А.К. Досмаилова С.С.
Батталова А.С. Ибрагимова Т.С.

Тақырып «Сабақты және іс-әрекетті зерттеуді жүргізетін, оқыту процесіндегі максатты анықтап, жүйелі жұмыс ұйымдастыратын, шығармашыл жаңа форматтағы мұғалімді дамыту»

Зерттеу максаты «Сабақты және іс-әрекетті зерттеуді жүргізетін, оқыту процесіндегі максатты анықтап, жүйелі жұмыс ұйымдастыратын, шығармашыл жаңа форматтағы мұғалімді дамыту»

Зерттеу болжамы

- * тыңдаушы бұл өзгерістің нәтижесінде жұмысының қаншалықты жақсарғанын анықтайды
- * сабақты зерттеу және іс-әрекетті зерттеуіне басқа қырынан қарау барысында не үйренгенін саралайды
- * үдеріске қатысушылар рефлексия жасап, қорытындысын жазады

Зерттеудің кезеңдері

1. «Үздіксіз білім – бұл мемлекеттің стратегиялық идеясы» теориялық білім беру жоспарлау)
2. Зерттеу сабақтары (тізбектелген сабақтар, сұхбат алу, келесі сабақты жоспарлау)
3. Ақпаратты (сандық және сапалық деректер, сауалнама, қорытындылау, нәтижені саралау) жинақтау
4. Деректерді өңдеу, сертификат

Зерттеу жаңалығы:

Жалпы қорытынды рефлексия, электронды жинақ, «Мұғалім тәжірибесіндегі зерттеу» мектепшілік даму курсының сертификатымен марапатталу

Зерттеуге қатысуға келісім парағы

Жобаның атауы: Сабақты зерттеу және іс-әрекеттегі зерттеу

Зерттеушінің аты-жөні: _____

- * Зерттеуге қатысушыға арналған ақпаратпен таныстым. Осы зерттеуге қатысуға келісемін.
- * Зерттеудің максаты мен міндетін және оған неге қатысып отырғанымды түсінемін.
- * Зерттеу барысында алынған ақпарат жарияланған жағдайда менің атым аталмайтынын және жеке деректерім құпия қалатынын түсінемін.
- * Алынған ақпарат толығымен зерттеу авторының сақтауында болып, зерттеу максатында ғана қолданылатынын түсінемін.
- * Егер зерттеу туралы толығырақ ақпарат қажет болса, зерттеу авторымен байланыса алатыным, сондай-ақ егер осы зерттеуге қатысуым жөнінде шағым немесе наразылық білдіргім келсе, мектеп әкімшілігінің этикалық мәселелер үйлестірушісімен байланыса алатыным туралы хабардармын.

Қолы: _____
Күні: “__” ____ 20__ ж

“Білу ғана аз, сол білгеніңді істе қолдана білу керек.”

Иоганн Вольфганг фон Гёте

Оқу жоспары

№	Сабақтың тақырыбы	Сағат саны	Мерзімі	Максат ы
1	«Мәңгілік ел» патриоттық актісі, сабақты зерттеу тәсілімен танысу	4		
2	Сабақты зерттеу тәсілінің қаламдары. Зерттеу тақырыбын анықтау	4		
3	Сабақты бірлесіп жоспарлау. Сабақ барысында қадағаланатын оқушылар, олармен сұхбаттасу	4		
4	Сабақты қадағалау тәсілдері. Мұғалімдердің сабақты қадағалау құралдары.	4		
5	Зерттеу сабағын өткізу	4		
6	Сабақтан кейінгі талдау.	4		
7	Сабақ туралы рефлексия. Талдау және рефлексия негізінде қорытынды шығару	4		
8	Қорытындының негізінде жетілдіруді қажет ететін салаларды немесе сабақты зерттеу үдерісін келесі кезеңін анықтау.	4		
9	Нәтижелерді жариялау	4		
10	Іс-әрекеттегі зерттеу үдерісімен танысу	4		
11	Іс-әрекеттегі зерттеу тәсілінің кезеңдері	4		
12	Іс-әрекеттегі зерттеу жоспарлау: проблеманы анықтау, зерттеу сұрағы, әдебиетке шолу жасау	4		
13	Дерек жинау	4		
14	Деректерді талдау: сандық және сапалық деректер	4		
15	Зерттеуге көрсетілетін қолдау (сынып дос)	4		
16	Мұғалім рефлексиясы	4		
17	Нәтижені бағамдау және алдағы іс-шараларды жоспарлау	4		
18	Сабақты зерттеу мен іс-әрекеттегі зерттеудің ерекшеліктері	4		
19	Этика мәселелері. Рефлексиялық есеп жазуға дайындық	4		
20	Күресті қорытындылау	4		

Барлығы, оқу академиялық сағат
Ұзақтығы: 45 минут

«Темір қақпа» өткен тақырып бойынша қайталау (жұппен жұмыс)

Бес бүтін оннан екі	5,02 Т	5,2 К	5,002 П
Ноль бүтін мыңнан сегіз	0,008 О	0,08 Е	0,8 У
Үш бүтін мыңнан жиырма бес	3,25 Д	30,25 В	3,025 Л
Он алты бүтін жүзден бес	16,005 А	16,5 Е	16,05 И
Он сегіз бүтін жүзден сегіз	18,8 Ш	18,08 Б	18,008 В
Бес бүтін онмыңнан он бес	5,0015 Р	5,015 Б	5,15 И
Отыз төрт бүтін мыңнан жүз бес	34,0105 В	34,105 И	34,15 М

Көлибри әлемдегі ең кішкентай құс. Оның көлемі түкті арамен бірдей, ал салмағы 1,5-2 грамм.

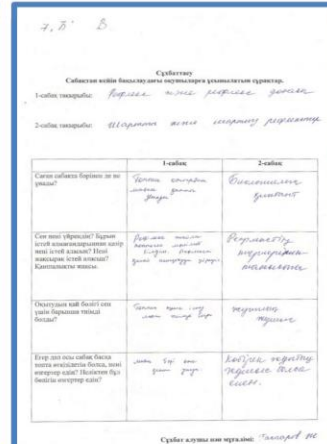
Дескриптор: Білім алушы

- Ондық бөлшектің жазылуын біледі
- Қолдана отырып, сәйкес әріпті анықтайды.

Топтағы жұмыс бойынша бағалайды.
Қатысса – 1 ұпай,
қатыспаса – 0 ұпай.

Ұсыным:

Сабақ жоспарлауда зерттеушілік жұмысты жоспарлау, оны жетілдіру Оқушылардың зерттеу дағдыларын өмірмен ұштастыру Мұғалім сыни көзқараста ойлау, шығармашыл оқушыны қалыптастыру

«Қостанай қаласы әкімдігінің білім бөлімінің №10 орта мектебі» ММ

КУӘЛІК

«Назарбаев Интеллектуалды мектептері» ДБҰ Педагогикалық шеберлік орталығы аярасып «Мүлкім тәжірибесіндегі зерттеу» жазылы білім беретін мектептегі педагогика қыздарының кәсіби даму бағдарламасы бойынша 80 академиялық сағат көлеміндегі мектепшілік курсына аярасып.

Директор: Равнов Р.Е.
Мектеп тәңірлері: Досмаилова С.С.
Ибрагимова Т.С.
серия М №1

Берілген күні: 2019 жыл 06 мамыр

ГУ «Средняя школа №10 отдаленного района города Костанай»

СВИДЕТЕЛЬСТВО

о окончании (а) внутренних курсов по образовательной программе профессионального развития педагогических кадров в образовательных учреждениях «Бессловенная и практичные учителя», разработанной Центром педагогического мастерства АОУ «Назарбаев Интеллектуальные школы», в объеме 80

Директор: Равнов Р.Е.
Школьные тренеры: Досмаилова С.С.
Ибрагимова Т.С.
серия М №1

Дата выдачи: 06 мая 2019 г.

как индивидуальные особенности учащихся влияют на структуру построения урока?

Цель: определить какие индивидуальные особенности учащихся определенного возраста в большей степени влияют на успешное усвоения материала на уроке.

На страницах педагогической литературы множество призывов и даже требований строить педагогический процесс с учётом индивидуальных особенностей детей. Учёт индивидуальных особенностей составляет основу индивидуального подхода.

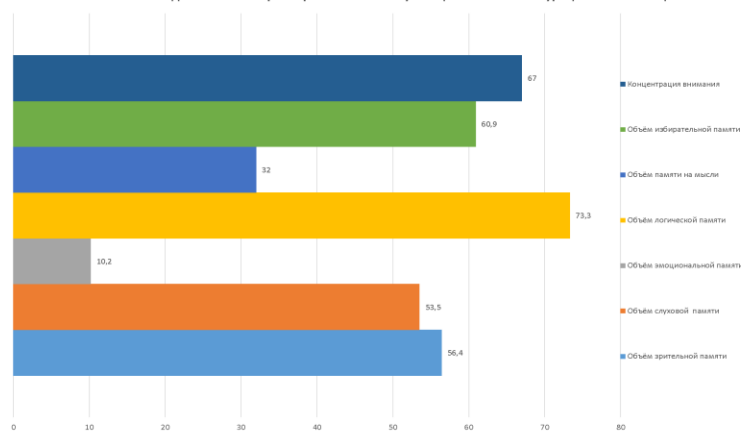
Проблема: Если индивидуальный подход и существует в школьной педагогике, то чаще всего он относится к «трудным» детям, так как их поведение мешает учителям, классным руководителям,стораживает администрацию. Вот и занимается учитель одним или двумя учениками, а времени на остальных не хватает

Вопрос исследования: учёта психологических особенностей школьников при конструировании урока.

Методы исследования: анкетирование, интервьюирование, наблюдение, исследовательский метод.

п.п	Ф.И. учащихся	Объём зрительной памяти	Объём слуховой памяти	Объём эмоциональной памяти	Объём логической памяти	Объём памяти на мысли	Объём избирательной памяти	Концентрация внимания
1.	Абдулова Карина	70%	80%	11%(+)	73%	30%	78%	75%
2.	Бансурюк Евгений	50%	20%	8%(+)	60%	0%	55,5%	50%
3.	Вещер Глеб	30%	50%	8%(-)	67%	30%	33%	58%
4.	Грушак Ана	50%	30%	11%(+)	27%	10%	55,5%	75%
5.	Дейнега Даниил	50%	40%	11%(+)	80%	20%	66%	87,5%
6.	Евон Владислав	40%	50%	8%(+)	87%	10%	48%	50%
7.	Жаулбаев Жадиос	90%	50%	15,5%(0)	100%	60%	63%	92%
8.	Зайнишов Роман	60%	70%	11%(+)	100%	100%	81%	79%
9.	Косоговская Карина	70%	60%	8%(+)	73%	50%	88%	83%
10.	Клиниченко Виктор	50%	50%	11%(+)	80%	30%	51,8%	42%
11.	Ляхов Павл	70%	70%	13%(-)	80%	40%	92,5%	92%
12.	Нурсеитов Каират	50%	40%	8%(+)	80%	40%	70%	79%
13.	Рахдобуко Ангелина	60%	70%	15%(+)	100%	20%	85%	33%
14.	Тажиметова Донохон	50%	70%	15,5%(+)	93%	40%	55,5%	79%
15.								

показатели видов памяти и параметров внимания обучающихся 9 А класса " урничкой школы-лицея"

К индивидуальным особенностям относятся: особенности восприятия, памяти, мышления, воображения, склонностей, способностей, темперамента, характера личности. Мы в своем исследовании особое внимание уделили исследованию памяти и внимания, что у учащихся 9-х классов особенно влияет на усвоение материала и добывание новой информации.

Анализируя исследуемый результат всего класса, мы видим показатель выше среднего по объёму избирательной памяти, логической памяти и концентрации внимания. Это позволит учителю выбрать правильную тактику при конструировании урока, уделяя внимание тем методам и формам работы, которые будут опираться на уже сформированные у учащихся умения и навыки. Согласно Выготскому Л. С., процессы развития идут вслед за процессами обучения. Правильно организованное обучение опирается на имеющуюся у ребенка ЗБР, на те **психические процессы**, которые начинают складываться у него в совместной деятельности со взрослыми, а затем функционируют в его самостоятельной деятельности.

Анкетирование в целях дальнейшего улучшения учебного процесса, создания условий для развития.

Конструирование урока с учётом всех проведённых исследований.

Исследование урока

Рефлексия урока: 1 урок-лестница успеха, 2- приём «линейка», 3- приём « изменение температуры»

Используя нужную информацию, учитель сможет «достучаться» до каждого ребёнка, успеваемость будет выше, усилится интерес детей к изучаемому предмету, а педагог получит удовлетворение от своей работы.

Л. Выготский «Зона ближайшего развития» https://ru.wikipedia.org/wiki/Ильина_О.Н._педагог-психолог
 «Учет психологических особенностей школьников как фактор развития современного урока» <https://infourok.ru/uchet-psihologicheskikh-osobennostey-shkolnikov-kak-faktor-razvitiya-sovremennogo-uroka-367479.htm>
 «Диагностика внимания» <https://pamyatplus.ru/harakteristika/diagnostika-vnimaniya.html>
 « Диагностика памяти» <http://www.bodypsychology.ru/bpsys-517-1.html>

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ ПЕДАГОГОВ ПЕШКОВСКОЙ СШ ЧЕРЕЗ ВНЕДРЕНИЕ ПОДХОДА ИССЛЕДОВАНИЕ УРОКА

Вопрос исследования

Как применение подхода Исследование урока повлияет на развитие исследовательских навыков педагогов КГУ «Пешковская СШ»?

SMART-цели

- Организовать работу творческой группы учителей по внедрению подхода Исследование урока в практику преподавания педагогов школы.
- Создать условия для проведения школьных курсов «Рефлексия в практике».
- Сформировать устойчивое сотрудничество учителей в рамках профессионального сообщества.
- Реализовать II этап по внедрению Исследования урока с целью демонстрации его эффективности.
- Реализовать III этап – практический – с целью сотрудничества педагогов для систематического улучшения обучения.
- Исследование эффективности применения подхода Исследование урока в школьной практике.
- Трансляция опыта работы по внедрению подхода Исследование урока.

Методы

фокусированное интервью, анкетирование, наблюдение, беседа, педагогический эксперимент

Циклограмма проведения ИУ сообществом учителей-предметников

1. Выявление проблемы исследования в конкретном классе
2. Определение ключевой идеи, цели и задач исследования
3. Проведение серии последовательных уроков
4. Анализ результатов

Актуальность

Сегодня учитель должен уметь исследовать и анализировать учебную практику, предлагать пути решения возникающих проблем. В методе Исследование урока практика имеет значение в первую очередь. Он эффективен не только для развития исследовательской компетентности, но и для улучшения общей культуры школы.

Проблема

У педагогов недостаточно развиты исследовательские навыки, возникали проблемы с анализом результатов.

Сроки реализации на 2016-2021гг

Реализация подхода

- 13 исследований уроков;
- 5 семинаров, в ходе которых прошли обучение 185 человек;
- распространение опыта на методических площадках областного и районного уровней;
- публикации в СМИ;
- мониторинг по развитию исследовательских навыков педагогов

Результат

- ✓ Организована работа творческой группы учителей и занятий школьных курсов.
- ✓ 96 % педагогов школы взаимодействуют с целью совершенствования практики преподавания и повышения уровня знаний учащихся по предметам.
- ✓ 26 % педагогов участвуют в проведении педагогического эксперимента.
- ✓ 65 % педагогов вовлечены в проведение серии последовательных уроков с подходом Исследование урока.
- ✓ Улучшение у учителей исследовательских навыков и навыков рефлексивного мышления.
- ✓ Рекомендации, публикации в СМИ, семинары, мастер-классы.

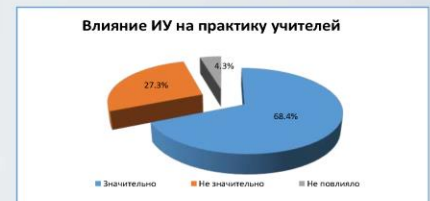
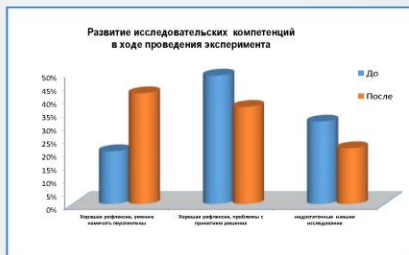
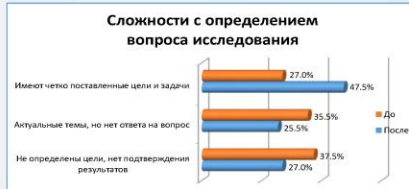
Выводы

Анализ начального, а также вторичного анкетирования для выявления изменений в практике показал эффективность данного подхода для усовершенствования и школьной практики, и исследовательских навыков.

Подход Исследование урока, который применяется в нашей школе третий год, доказывает свою эффективность в решении актуальной проблемы: «Как улучшить и изменить процесс преподавания и обучения?»

Проведение серии последовательных уроков с применением данного подхода привело педагогов к идее изменения классической формы его проведения: уроки проводит не один учитель из фокус-группы, а 2-3 педагога. Таким образом, увеличение количества проведенных уроков способствует улучшению навыков планирования, преподавания и обсуждения уроков, навыков наблюдения за действиями исследуемых учащихся, следовательно, решению проблемы в обучении.

Список использованных источников
 1. Пит Далли «Lesson Study. Руководство».
 2. Руководство для учителя. Первый (продвинутый) уровень. Курсы повышения квалификации по Программе Кембриджского Университета, 2013.
 3. http://www.rusnauka.com/16_PN_2017/Pedagogica/5_225833.doc.htm

КАК ОРГАНИЗОВАТЬ МЕТОДИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГА

ЦЕЛЬ: определить действенные формы методической службы в условиях школы, направленные на совершенствование исследовательской практики педагога

ПРОБЛЕМА: результативность отдельных структурных звеньев методической службы достигается за счет перегрузки педагогов, затрат их времени, они отстают в отношении тех стремительных изменений, которые диктует обновленное содержание образования

ВОПРОС ИССЛЕДОВАНИЯ: как совершенствовать исследовательскую практику педагога через эффективную организацию методической службы в соответствии с концепцией от «человека знающего» к «человеку умеющему»

МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ: анкетирование, наблюдение, экспресс –опрос, исследовательский метод

МОДЕЛЬ МЕТОДИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ

ГУ «Тогузакская средняя школа отдела образования акимата Карабалыкского района»

ЗАДАЧИ :

- Совершенствовать сложившийся опыт работы через развитие исследовательского потенциала педагогов путем внедрения подхода LS»
- Обобщить опыт работы по теме «Совершенствование знаний в области педагогической практики с использованием подхода LS» на уровне района;
- Продолжить работу в рамках районной экспериментальной площадки «Тьюторское сопровождение профессионального самоопределения обучающихся в условиях школы;
- Создать систему оценивания эффективности деятельности учителя по маршруту на начальном, промежуточном и итоговом этапе его профессионального саморазвития

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ СЛУЖБА

Обеспечивает связь и взаимодействие: инклюзивный ребенок – инклюзивный учитель – инклюзивная школа

ЭКСПЕРТНЫЙ СОВЕТ

Реализация образовательной политики школы «В действии»:

- Взаимодействие с НОУ;
- Организация исследовательской работы;
- Экспертиза материалов представляемых на конкурс

ТВОРЧЕСКИЙ УЧИТЕЛЬ

Внедрение инновационных подходов в практику преподавания

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ СОВЕТ

- Оценивание эффективности реализации и корректировка ПРШ
- Мониторинг

- Управление и распределенное лидерство
- Принятие управленческих решений

КОМАНДА РАЗВИТИЯ

МЕТОДИЧЕСКИЙ СОВЕТ

- Координирует и осуществляет поддержку, создает условия для совершенствования профессиональной компетентности педагогов

- Рейтинговая оценка эффективности
- Новые подходы в преподавании и обучении

МЕНТОРИНГ

Создание условий для профессионального развития педагогов

СЕТЕВОЕ СООБЩЕСТВО

Мобилизация педагогических ресурсов путем взаимодействия коллег на различных уровнях

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ГРУППЫ

Освоение и внедрение в условиях школы децентрализованных моделей образовательной политики РК

Изучение и внедрение опыта работы коллег

Имиджевое продвижение

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Использование открытых, бесплатных и свободных ресурсов

Создание открытого информационно педагогического пространства

Внедрение новых подходов обучения через практику

Профессиональный рост и профессиональное становление

LESSON STUDY

Коллаборативный подход в обучении учителей

Планирование, проведение урока, анализ, рефлексия

РЕЗУЛЬТАТ:

- Функциональная грамотность обучающихся;
- Положительная динамика участия обучающихся и педагогов в проектно – исследовательской деятельности;
- Разработка и внедрение авторских методик;
- Повышение педагогического мастерства;
- Готовность педагогического коллектива к внедрению педагогической практики с использованием подхода «Исследование в действии»

РЕЙТИНГОВАЯ ОЦЕНКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВСЕХ УЧАСТНИКОВ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Пит Дадли. Lesson Study: теория и практика применения. -Астана. Руководство, 2013.-21с.
2. Образовательная программа курсов повышения квалификации руководителей управления образования областей, городов республиканского значения и районных отделов образования: -Астана. Раздаточный материал, 2019.-17с.

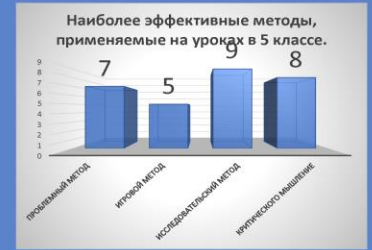
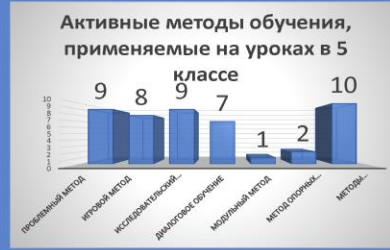
Тема: Повышение мотивации обучающихся 5 класса через использование активных методов обучения.

Цель: определить активные методы обучения, способствующие повышению мотивации обучающихся.

Актуальность: С каждым днем все больше волнует вопрос: Что происходит с нашими детьми? Почему пропадает интерес к обучению? Как справиться с этой проблемой? В век глобализации надо уйти от старых подходов в обучении. Необходимо научиться применять новые методы обучения, как инструмент эффективного преподавания.

Вопрос исследования: Как использование активных методов обучения повлияет на повышение мотивации?

Методы исследования: наблюдение, анкетирование, интервьюирование, исследование урока.

На данный период времени продолжается исследование мотивации обучающихся 5 класса. Исследование уроков проведено на уроках русского языка, математики. Анализ посещенных уроков показывает, что целесообразно сочетать различные методы и формы. Наиболее результативным, как подтверждает практика, является сочетание трех основных компонентов: проблемность, избранный метод (методы) проведения занятий, форма проведения занятия. Таким образом, единство и взаимосвязь активных методов позволяет осуществлять обучение как совместную творческую деятельность преподавателя и обучаемых, сотворчество и сотрудничество.

Выводы:

1. Активность обучающегося зависит от окружения, поддержки учителя, необходим индивидуальный подход к обучающемуся, правильно продуманные и составленные задания, каждый этап работы и определение целей для каждого ученика.
2. Учитель стимулирует у обучающихся их дальнейший рост и самореализацию, развивает способность учиться, а не способность к выполнению работы.
3. Все усилия исследования урока на данном этапе в нашей школе направлены на переосмысление существующей школьной практике, посредством непрерывного выявления проблем, сбора данных, их анализа и на его основе – практических действий.

Источники:

1. «Исследование в практике учителя» (рабочая тетрадь) \ ЦПМ АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы» -2019г.
2. «Lesson study» как способ совершенствования практики обучения. \методическое пособие \ Астана: МОН РК НАО им. И.Алтынсарина -2014

Цель исследования:

- ❖ применяя приёмы группового обучения, учителя активизируют деятельность учащихся на уроках;
- ❖ вызвать интерес учащихся к обучению;
- ❖ повысить уровень знаний учащихся.

Гипотеза:

Если объединить ребят в небольшие группы и дать им одно общее задание, оговаривая роль каждого ученика группы в выполнении данного им задания, то возникает ситуация, в которой каждый отвечает не только за результат своей работы, но, что особенно важно, за результат всей группы.

Задачи:

- ❖ расширить круг знаний учащихся;
- ❖ воспитывать чувство ответственности за работу;
- ❖ научить детей работать вместе, дружно;
- ❖ подтянуть отстающих детей, привлечь их внимание к работе и заинтересовать;
- ❖ научить детей самооцениванию и взаимооцениванию.

Ожидаемый результат:

- ❖ подтвердится, что групповая работа влияет на повышение качества обучения на уроках;
- ❖ воспитывается сотрудничество;
- ❖ формируется адекватная самооценка ученика;
- ❖ повышается мотивация в учении.

Методы сбора данных:

1. Наблюдение за учащимися 5 «Б» класса.
2. Беседа с классным руководителем.
3. Анкетирование учащихся
4. Интервьюирование учащихся
5. Фото и видеосъемка деятельности учащихся на уроке.

«... Развитая страна в XXI веке – это активные, образованные и здоровые граждане. Нам предстоит большая работа по улучшению качества всех звеньев национального образования...» Н.А.Назарбаев

ученик А

ученица В

Всесторонне развитый ученик с высокой успеваемостью по всем предметам. Имеет устойчивые познавательные способности, уровень учебных интересов высокий. **Критерии успешности:** развить у ученика лидерские качества

Имеет хорошую успеваемость по всем предметам, но чаще всего она старается сама выполнить задание, не проявляет активность в обсуждении урока. Проявляет средний уровень развития общих интеллектуальных способностей. **Критерии успешности:** научить не только самой проявлять активность, когда спрашивает учителя, но и проявлять коммуникативные навыки.

Анализ состояния проведенных уроков выявил следующую динамику

Объекты анализа:

- планы работы фокус-команд,
- протокол заседания,
- обратная связь учителей,
- краткосрочные планы,
- листы наблюдения

Анализ отношения к учебе учащихся 106 классов:

- в интересах учеников 18%
- в интересах учителя 24%
- в интересах качества обучения 58%

Анкетирование учителей «целевого класса» показало:

- сложность и рост профессиональных функций учителя;
- Рост заинтересованности учащихся в работе на уроке;
- Проявление лидерских качеств учащимися
- Стремление к самооценке своей деятельности

В результате проведения исследования уроков:

- Мотивация учащихся составила: 78 %
- Слабо мотивированные ученики: 14
- Отсутствие мотивации к обучению: 8%

ученик С

Обсуждение исследовательского урока

В процессе обсуждения были отработаны следующие моменты:

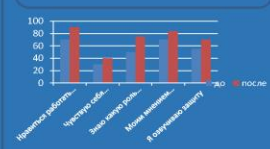
- выявлена проблема, над решением которой предстояло работать в течение исследования : **как вовлечь всех учащихся в учебный процесс?**
- определены учащиеся АВС, деятельность которых в процессе исследования стала объектом пристального наблюдения и основой для анализа итогов
- составлен график проведения уроков «целевого класса»
- каждым учителем для учащихся АВС сформулированы критерии успеха.

Исследовательские методы обучения

Дети учатся: самостоятельно анализировать ситуации, принимать оптимальные решения, решать проблемы, объяснять явления действительности, их причины, взаимосвязь, учатся учиться (определять цели, пользоваться разными источниками информации, оформлять наблюдения и выводы).

Имеет низкие учебные способности, уровень познавательных интересов невысокий, не проявляет особого интереса к учёбе. При ответах на вопросы учителя проявляет скованность, стесняется отвечать на вопросы. **Критерии успешности:** вовлечь в процесс совместного выполнения задания, данного учителем.

Результат

- Повысилась познавательная активность учащихся
- Научились сотрудничать в группе
- Слушать и слышать друг друга
- Повысилась качество обучения

Литература:

- 1) «Руководство для учителя» (1-го продвинутого уровня), АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2012 год
- 2) Lesson Study, руководство, Пит Дадли, 2011 год,
- 3) «LESSON STUDY» КАК СПОСОБ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАКТИКИ ОБУЧЕНИЯ. Методическое пособие, Национальная академия образования им. И. Алтынсарина, Астана, 2014 год

Роль взаимодействия педагогов в развитии исследовательских навыков учителей

Человек не может по-настоящему усовершенствоваться, если не помогает усовершенствоваться другим.

Ч.Диккенс

Методическая тема школы: совершенствование качества образования, обновление содержания образования и педагогические технологии в условии реализации ОСО

Цель: методическое сопровождение педагогической деятельности с целью повышения эффективности образовательного процесса и профессиональной компетентности педагогических кадров

О
П
Р
Н
А
Я
Ш
К
О
Л
А

Исследование урока – это профессиональный подход к обучению, который предполагает:

- ❖ понимание сущности процесса обучения;
- ❖ методику взаимодействия с коллегами;
- ❖ способы поддержки коллег

ПОС «Эрудит»

Результат

- ✓ выявление новых лидеров в классе,
- ✓ внедрение и применение новых подходов повлияло на повышение качества знаний по предмету русский язык на 7%

Взаимодействие с магнитными школами

Цель: создание условия для развития навыков тренерства учителей 1,2 уровня

Циклограмма взаимодействия

1 неделя	Сессия сертифицированных учителей на базе опорной школы
2-3 неделя	Сетевое взаимодействие
4 неделя	Сессии на базе магнитных школ

Результат для МШ: повышение профессионального роста педагогов МШ

Мұғалімнің зерттеушілік қызметі – педагогтардың кәсіби даму тәсілі ретінде

Мақсаты: Педагогтардың зерттеушілік қасиеттерін дамыту негізінде кәсіби құзыреттіліктерін арттыру, оқушылардың оқуға деген мотивациясын арттыруға тиімді әдіс-тәсілдерді шынықтыру нәтижесінде оқу сапасының өсуіне ықпал ету.
Жанартылған білім беру үдерісінде педагог «білім беруші» позициясынан «педагог – оқу үдерісін зерттеуші» позициясына ауысады. Осы орайда педагогтардың көбі қиындықтарға кезігеді.
«Сабақты зерттеу» әрекеті бұл қиындықтарды шешуде тиімді болып табылады.

Зерттеу мәселелері:

1. Зерттеушілік әрекеттер қалай педагогтардың кәсіби дамуын арттырады?
2. Қандай әдіс-тәсілдер оқушылардың оқуға деген мотивациясы артуына зор ықпал етеді?

Нәтижесі мен талдау.
Кесте 1. Сабақты зерттеу маған қандай өзгерістер әкелді?

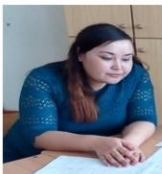

Нәтижесі мен талдау.
Кесте 1. Сабақты зерттеу маған қандай өзгерістер әкелді?

№	Болжамды өзгерістер түрі	Таңдағандар саны	Таңдау мөлшері 34 педагог - 100%
1	Сабақты жоспарлау үлгісіне үйрендім	32	94,2
2	SMART-максаттардың өзін үшін айыналдым	34	100
3	Сабақтың әр кезеңіне мұқият назар аударуға дағдыландым	28	82,4
4	Сабақты зерттеу педагогтан үнемі шығармашылық ізденісті талап етеді	34	100
5	Әріптестеріммен ой-пікір, тәжірибе алмасуға ынталандым	30	88,2
6	Ұжымда ынтымақтастық пен сыйластық артты	34	100

Мұғалімдердің пікірлері

Сабақты зерттеу, менің ойымша, менің кәсіби дамуыма оң әсер етті. Біз бірге сабақтарды жоспарладық, ұсыныстарымызда жасап отырдық, талқыладық, келістік-келіспедік, бір-бірімізден бірнеше әдіс-тәсілдерді үйрендік. Бұрын біртүрлі ішінде жақын болсақ, енді бүкіл ұжымның қарым-қатынасы мүлдем өзгерді.

A.B.C оқушыларын сабақ барысында бақылау мені сабақ барысында барлық оқушылардың ерекшеліктерін көріп, ескеріп, дамытуға мүмкіндік берді.

Сабақты жоспарлаудың арқасында мен Интернеттен бірнеше тиімді оқу әдістерімен таныстым, оларды әріптестеріммен сабақтарда қолданып көрдім, ең тиімдісін өз тәжірибеме енгіздім.

Мен бұрын сабақты жоспарлағанда көп қиналатынымын. Қазір әріптестерімнің қалай жоспар құрумен айналысатынымен танысқан соң, жоспар құру мен үшін әлде қайда жеңілдеді.

Кездесетін қиындықтар:

- Пән мұғалімдерінің жүктемелеріне сәйкес фокус-тобына кіретін педагогтар үшін сабаққа кіретін бақылаушы мұғалімдердің сабақ кестесін босату қиын.
- Педагогтардың білім-берушілік жұмыстан гөрі одан тыс жұмыстары басым болуына байланысты уақыт тапшылығы.
- Сабақты зерттеуге түгел педагог ұжымы қатыспауына байланысты, жұмыстың жүзін нәтижесі әлсірейді.

Тема: Развитие навыков осмысленного чтения учебного материала на уроке географии в 9 классе.

Проблема: недостаточный уровень усвоения учебного материала на уроке географии в 9 классе

Исследовательский вопрос:

Как сформировать навыки глубокого понимания учебного материала на уроке географии?

Цель: Создать условия для развития и формирования у учеников компетенций осмысленного чтения при работе с учебным материалом

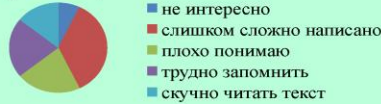
Ожидаемый результат: учащиеся усваивают технику чтения и приобретут устойчивый навык осмысленного чтения учебного материала

№	Мероприятие	Цель	Дата проведения	Прочитано, часов
1	Посещение фокус-группы урока географии	Наблюдение, определение проблемы, исследование учащихся	07.11.2019	1,00
2	Планирование Lesson Study №1 по теме «Климатические условия Казахстана» (9 «Б» класс)	Разработка и обсуждение плана урока по географии с выделением одной из решаемых проблем	10.11.2019	1,00
3	Проведение Lesson Study №1 по теме «Климатические условия Казахстана» (9 «Б» класс)	Наблюдение за деятельностью учителя и класса в ходе урока, определение уровня навыков пользования учебным географическим текстом	12.11.2019	1,00
4	Анализ Lesson Study №1 и планирование Lesson Study №2 по теме «Климатические ресурсы Казахстана» (9 «Б» класс)	Определение путей совершенствования учащихся навыков пользования учебного географического текста. Составление плана текста	13.11.2019	1,00
5	Проведение Lesson Study №2 по теме «Климатические ресурсы»	Наблюдение за деятельностью учителя и класса в ходе урока, выявление уровня	14.11.2019	1,00

Сбор данных по существующей проблеме

Анкета "Определение трудностей в изучении учебного материала"

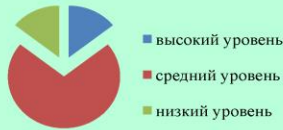
Консультация с психологом и учителями

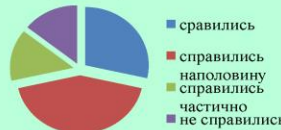
УРОК 1

Применение методов:
«Верю не верю»
«Работа с вопросником»
«Мини тест»

Результаты формативного оценивания

Результаты работы с текстом

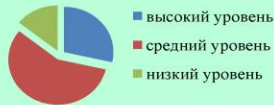
Критерии	Баллы по критериям (max 18 б.)		
	A	B	C
«Верю не верю» Балл за каждый правильный ответ, max- 6б	5	4	2
«Работа с вопросником» Ответил на все вопросы - 6 баллов Ответил на половину вопросов - 3 бала Ответил на 1-2 вопроса - 1 бал	6	4	3
«Мини-тест» Балл за каждый правильный ответ, max- 6б	5	4	2
Сумма баллов	16	12	7

УРОК 2

Применение методов:
«Закончи предложение»
«Чтение в паре»
«Телеграмма»

Результаты формативного оценивания

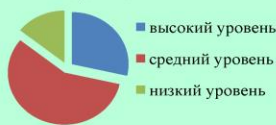
Критерии	Баллы по критериям(max 18 б.)		
	A	B	C
«Закончи предложение» Балл за каждый правильный ответ, max- 7б	6	6	3
«Чтение в паре» Выделил основную мысль, построил рассказ партнеру из 6-8 предложений - 5 баллов Выделил основную мысль полностью или частично, построил рассказ из 4-6 предложений - 3 бала	5	3	2
«Телеграмма» 4-5 предложений - 6 баллов 3-4 предложения - 4 бала 1-2предложения - 2 бала	6	4	2
Сумма баллов	17	13	7

УРОК 3

Применение методов:
«Мозговой штурм»
«Концептуальная карта»
«Кубик Блума»

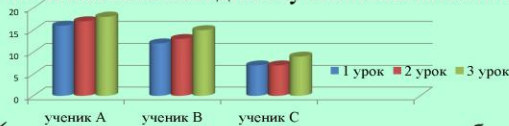
Результаты формативного оценивания

Критерии	Баллы по критериям (max 18 б.)		
	A	B	C
«Мозговой штурм» Балл за каждый правильный ответ, max- 7б	7	5	3
«Концептуальная карта» 1-3 бала -объем информации -правильность информации -эстетичность оформления	9	8	5
«Кубик Блума» составляет вопрос - 1б отвечает на вопрос -1б	2	2	1
Сумма баллов	18	15	9

Выводы

Результативность методов обучения осмысленного чтения

- ✓ учащиеся начинают проявлять навыки более осмысленного чтения учебного материала.
- ✓ использование методов работы с текстом способствует повышению уровня навыков осмысленного чтения

Вопросы наблюдателя	Ответы учителя А	Ответы учителя В	Ответы учителя С
1. Что ты узнал об уровне на уроке?			
2. Что ты почувствовал?			
3. Где ты был более успешен?			
4. Как вышло из трудностей? Если нет ответа? Что тебе понравилось?			
5. Что бы ты изменил на следующем уроке?			
6. А что тебе не понравилось на уроке?			
7. Что тебе больше всего понравилось на уроке?			

Рекомендации

Систематически использовать стратегии для формирования у учеников компетенций осмысленного чтения при работе с учебным материалом

Распространение : на МО естественно-математического цикла, доклад РНПК
Методический продукт – доклад, постер

Мақсаты: кең ауқымды оқиғаға құрылған мәтіннің маңызды бөлігін ықшамдап жазуға үйрету

Мәселе: Мәтінді ықшамдау барысында бүтіннен бөлшекте алып құрастыру, мәтіндегі идеялардың үйлесімін тауып, құрылымдай алмау.

Зерттеу сұрағы:

Көлемді мәтіннен ықшам мәтін қалай құрастыра аламыз?

Зерттеу әдістері:

1. Сауалнама
2. Сұхбат
3. Бакылау
4. Талдау
5. Әртүрлі жанрда аналитикалық жазба жаттығулары

Ұсыныс:

1. Көлемді мәтіндерді ықшамдауда тиімді стратегиялар арқылы ықшам мәтіндерді қолдану
2. Кең ауқымды, көлемді мәтіндердің маңызды бөліктерін нақтылап, оқылым, жазылым стратегия фокусын оқушыға нақтылау арқылы ойын жинақтап жазуға немесе айтуға үйрету.
3. Ықшам мәтін жазуда шұбаланқы емес, негізгі идеяларды нақтылап шоғырландыру.
4. Көлемді мәтін тек ақпарат үшін ғана емес, оқылым, жазылым, айтылым дағдыларын қалыптастырады.

Сауалнама:

1. Логикалық жүйелікті сақтап негізгі ойларды топтастыра аласың ба?
2. Тұтас мәтіннен ықшам мәтін құрауға қажетті компоненттерді анықтай аласың ба?
3. Көлемді мәтін бөлімдерінен ықшам мәтін жасауға қажетті сөйлемдерді іріктей аласың ба ?

Біледі:

- ☒ Мәтіндегі негізгі ойды түйіндей алады
- ☒ Мәтіннің бөлімдері арасындағы байланыстарды табады
- ☒ Жазылған мәтіндерді қайта редакциялауға машықтанады
- ☒ Әртүрлі стильде жазылған мәтіндерді терең ұғынуға жол ашады
- ☒ Негізгі ой мен қосымша ойды ажырата біледі.

Қиналады:

- ☒ Идеяларды жинақтап перефразға жасауға;
- ☒ Зейінді шоғырландыра алмау;
- ☒ Мәтін идеясы мен оның негізгі ойын анықтауға;
- ☒ Мәтіннің мазмұнына сай оның қай стильде оның қай стильде жазылғанын ажырата алмау;
- ☒ Тірек сөздерді табуға қиналады, дағдылардың әлсіздігі;

Нәтиже:

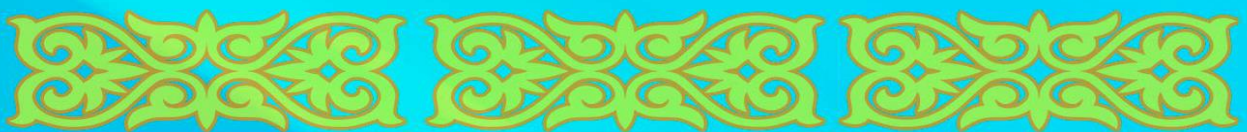
- ☒ Сканерлеп оқу
- ☒ Белгі соғып оқу
- ☒ Басқалармен біртесе оқу
- ☒ Алдын ала талқылау мәселелерін анықтай алады
- ☒ Көлемді мәтінді ықшамдап, графикалық органайзер дағдысын қолданады
- ☒ Мәтін мен жұмыс жасау үдерісін мұғалімнің көмегенсіз реттей алады
- ☒ Мәтіндерді бөліп қарауда ой түйіндеу машығы қалыптасады

8 «А» сынып оқушылары қатысты.
Қатысқан оқушылар саны: 24 оқушы

Анализ

Көлемді мәтіндерден ықшам мәтін жасауда оқушылардың мәтінмен жұмыс барысында оқуға деген белсенді іс-әрекетінің жақсартылып, зейіннің шоғырланғандығын байқауға болады. Ықшам мәтін құрылымдау кезеңдері мәтінмен жұмыс жасауда оқу стратегиялары арқылы жүзеге асырылды «Фишбоун», «Графикалық-органайзерлер» «Мәтінді редакциялау» т.б. Оқушылардың оқуының жақсарғандығын, мәтінмен жұмыс жасауда ойлау қабілеттерінің дамығандығын, негізгі ойды жинақтап жазуынан көруге болады. Оқушылардың қортынды шығара біліп, ықшам мәтін жасау дағдысы қалыптасты.

Көлемді мәтіннен ықшам мәтінді қалай құрастыра аламыз?

Мақсаты: кең ауқымды оқиғаға құрылған мәтіннің маңызды бөлігін ықшамдап жазуға үйрету.
Өзектілігі: Мәтінді ықшамдау барысында бүтіннен бөлшекті алып құрастыру, мәтіндегі негізгі идеяларын құрылымдай алу. Көбіне олар жинақы мәтін дегенде алғашқы үш сөйлемді жазуден ойлайды. Сондықтан ықшам мәтіннің негізі ойын табуда алгоритмдерін үйрету қажеттілігі туындады.

Зерттеу әдістері:

1. Сауалнама
2. Бақылау
3. Әртүрлі жанрда аналитикалық жазба жаттығулары

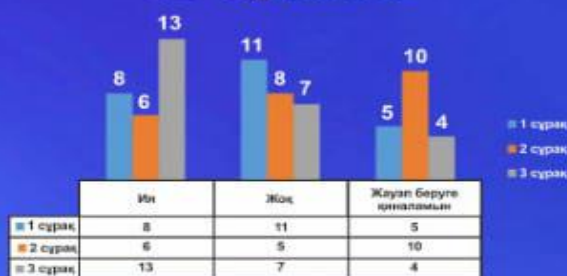
Біледі:

- ✓ Мәтіндегі негізгі ойды түйіндеп, бөлімдері арасындағы байланыстарды табады
- ✓ Әртүрлі стильде жазылған мәтіндерді терең ұғынуға жол ашады
- ✓ Негізгі ой мен қосымша ойды ажырата біледі.

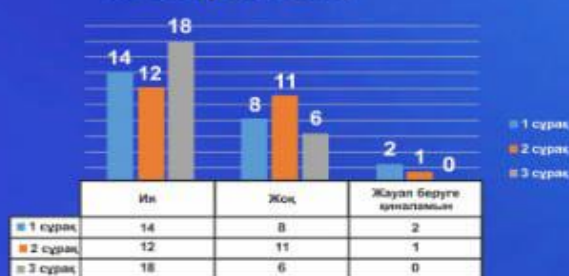
Қиындық келтірді:

- ✓ Фокус тобының жоспар құруға, басқа сабақтарға қатысуға, талқылауға уақыттарының жетпеуі;
- ✓ Әр сабақ циклі бойынша осы мәселелерді бірлесіп шешетін коучингтер ұйымдастыруда мұғалімдердің белсенділігінің баяулығы;

№1 сауалнама

№2 сауалнама

Сауалнама

1. Логикалық жүйелікті сақтап негізгі ойларды топтастыра аласың ба?
2. Тұтас мәтіннен ықшам мәтін құрауға қажетті компоненттерді анықтай аласың ба?
3. Көлемді мәтін бөлімдерінен ықшам мәтін жасауға қажетті сөйлемдерді іріктей аласың ба?

Нәтиже:

- ✓ Күшейтілген өзара әрекеттестік жоспары қалыптасты және үздік әдістер топтамасы жинақталды.
- ✓ Оқушылардың қалай оқитындығын түсінуге сыни назар аудардық.

Ұсыныс:

1. Үдерістің барлық кезеңінде уәждемені сақтау және жұмысқа ынталандыру;
2. Тәжірибе алмасуды мақсатқа айналдыру, басқа фокус топтарымен өзара ынтымақтастықта бірлесе жұмыс жасау;
3. Рефлексия сыни тұрғысынан жасалуы маңызды;

Анализ: Көлемді мәтіндерден ықшам мәтін жасауда оқушылардың мәтінмен жұмыс барысында оқуға деген белсенді іс-әрекетінің жақсартылып, зейіннің шоғырланғандығын байқауға болады

Түйін: Фокус тобы үшін өзін көрсетуге және шынайы деңгейде дамуға жағдай жасалған мүмкіндік.

Әдебиеттер тізімі:

1. «Тілдік дағдыларды дамытуда мәтінмен жұмыстың тиімді тәсілдері» Астана, 2018ж. [38] бет
2. «Тілдік дағдыны дамыту қиындықтары мен шешу жолдары» Астана, 2017 ж. [21-24] бет
3. «Сабақты зерттеу (Lesson study) «от А до Я» [41-48] бет 4. <https://bilmainasy.kz> сайты.

Эффективные приемы, способствующие повышению темпа чтения, ведущие к пониманию смысла прочитанного материала на уроках литературного чтения в 3 классе

Цель: Понимают смысл прочитанного через применение методов повышающих темп чтения. **Актуальность** скорости и качества чтения являются важным фактором из числа влияющих на успеваемость обучающихся и успешность в современном быстро развивающемся мире.

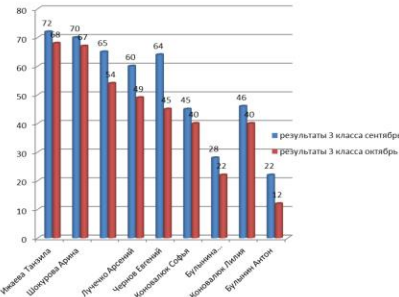
Вопрос исследования: Каким образом способствовать созданию условий для повышения уровня темпа чтения и эффективного усвоения прочитанного материала на уроках литературного чтения в 3 классе.

Методы исследования: интервью, анкетирование, наблюдение.

Методы и приемы скорочтения: «Фотоглаз», «Разведка», «Спринт», «Финиш», «Молния».

Проблема: Низкий уровень качества чтения препятствует эффективному освоению программного материала на уроках литературного чтения в 3 классе, что приводит к снижению качества знаний.

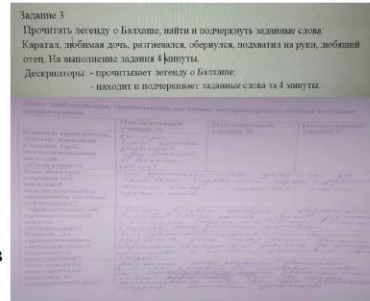
уровень	фамилия, имя уч-ся	сентябрь	октябрь
		кол-во слов	кол-во слов
А	Ижаева Тамила	72	68
	Шокурова Арина	70	67
В	Белоусов Станислав	65	54
	Лученко Арсений	60	49
	Чернов Евгений	64	45
С	Коновалюк Софья	45	40
	Булынина Кристина	28	22
	Коновалюк Лилия	46	40
	Булынин Антон	22	12
1 полугод.		60-70 сл/м.	

Сравнительная диаграмма техники чтения за сентябрь и октябрь

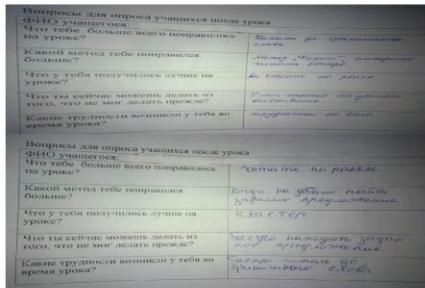
Урок 1. Применение методов «Финиш», «Разведка»

Задание на уроке по методу «Разведка». Лист наблюдения ученика А, с заданием справилась быстро. Ученик С справился не полностью.

уровень	фамилия, имя уч-ся	декабрь	январь
		кол-во слов	кол-во слов
А	Ижаева Тамила	85	91
	Шокурова Арина	75	82
В	Белоусов Станислав	86	90
	Лученко Арсений	68	75
	Чернов Евгений	80	89
С	Коновалюк Софья	55	62
	Булынина Кристина	49	52
	Коновалюк Лилия	58	66
	Булынин Антон	18	19
2 полугод.		75-80 сл/м	

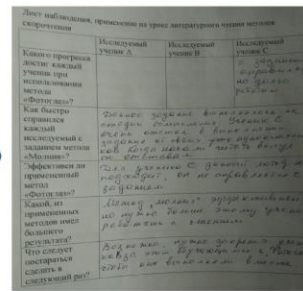
Промежуточные замеры техники чтения показали повышение скорости чтения у ученика А на 13 слов в декабре, ученик В на 21, ученик С на 12.

После урока 1 проведено интервьюирование учеников и были выявлены трудности ученика С. Группа исследователей дали рекомендации применить другие методы скорочтения

Урок 2 планируется с учетом рекомендаций данных на уроке 1. Применение методов скорочтения «Молния», «Фотоглаз»

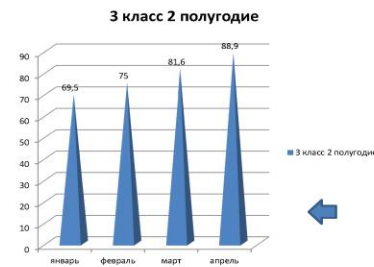
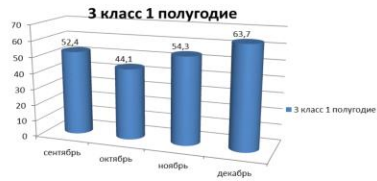

Ученики А и В справляются с заданиями. Ученику С с трудом дается выполнение задания с применением метода «Фотоглаз».

Урок 3. отметка обучающихся количество прочитанных слов.

Сравнительная диаграмма скорости чтения 3 класса

Сравнительная диаграмма скорости чтения за 2 полугодие

Результаты мониторинга показывают, что у представленных учащихся техника чтения улучшалась. К концу исследования учащиеся уровня А читали от 105 до 120 слов в минуту, т.е. выше нормы от 28 до 40 слов в минуту. Двое обучающихся перешли из группы В в группу А. Учащиеся группы В читали от 70 до 98 слов в минуту, что выше нормы от 15 до 23 слов в минуту. Учащиеся группы С читали от 34 до 69 слов в минуту, т.е. они достигли нормы 1 полугодия. Двое обучающихся перешли из группы С в группу В. Один обучающийся не выполняет норму чтения, он обучается по справке. По мониторингу наблюдается прогресс скорости чтения. Применяемые техники показали эффективность на данном этапе исследования уроков, но оно не является законченным, а промежуточным. Это значит, что продолжится исследование в 2019-2020гг

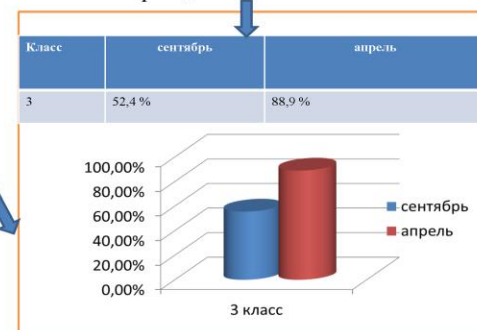
Методический продукт: Постер

Публикация статьи в журнале «Костанай Дарыны.kz»

Распространение методического продукта:

- Выступление на педагогическом совете школы.
- Проведение районной зональной площадки
- Участие в региональной научно-практической конференции

Сравнительная диаграмма скорости чтения за исследуемый период

1. Список использованной литературы
 2. Зайцев В.Н. Резервы обучения чтению // Начальная школа. – 1990. №8 – с52
 3. Федотов М. Руководство по воспитанию детей. Методика Глена Домана, методика Зайцева. // Школьное образование - 2007. №3 – с. 21

КАК РАЗВИВАТЬ НАВЫК САМООЦЕНКИ ШКОЛЬНИКА В УСЛОВИЯХ ОБНОВЛЕННОГО СОДЕРЖАНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ

Цель:

ОПРЕДЕЛИТЬ МЕТОДЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕНИЯ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ФОРМИРОВАНИЕ У ШКОЛЬНИКОВ УМЕНИЯ УЧИТЬСЯ.

Главной целью обновления системы образования РК является формирование саморазвивающейся личности, способной управлять собственной деятельностью, временем, жизнью, поэтому есть необходимость формирования управленческих умений у школьников. Наиболее значимые достижения развития школьников складываются в рамках учебной деятельности, результативностью которой является овладение школьниками такими компонентами как познавательные и учебные мотивы, учебная цель, учебные задачи, учебные действия и операции (определение цели, составление плана действий, рациональное выполнение действия по намеченному плану, контроль и оценка выполненного действия)

Проблема

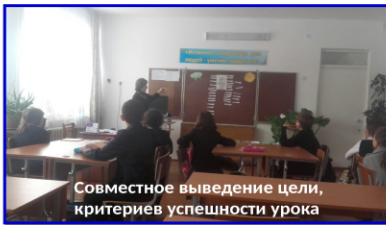
Оценочно-рефлексивный компонент учебных действий на сегодняшний день у учеников развит слабо. В условиях постепенного перехода на обновленное содержание его формирование необходимо начать с класса начала обучения по обновленной программе

Вопрос исследования:

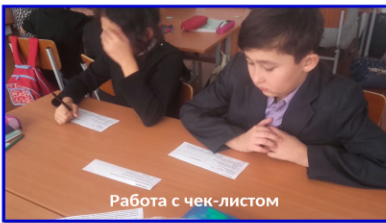
Как критерии успешности обучения влияют на формирование навыка самооценки учеников 5-го класса?

Методы исследования:

формирующий эксперимент, наблюдение, интервьюирование, содержательная интерпретация результатов исследования

Совместное выведение цели, критериев успешности урока

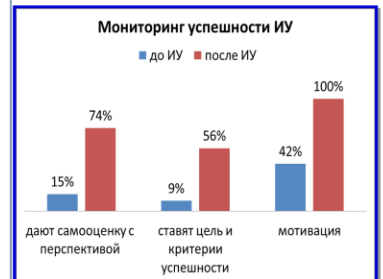

Работа с чек-листом

В процессе создания условий для высказывания оценки собственного учения дети:

- ✓ с удовольствием совместно с учителем выводили тему урока, критерии успешности, разрабатывали шаги для достижения цели;
- ✓ старались достичь максимального результата;
- ✓ Использовали критерии для оценки эффективности своей работы как в группе, так и индивидуально;
- ✓ «Белые пятна» на чек-листе помогли им сформулировать траекторию своего дальнейшего учения;
- ✓ Благодаря критериям успешности ученики были активны на протяжении всего урока
- ✓ Ученики уровня С стали более мотивированы, т.к. сравнивали результаты деятельности только со своими успехами и неудачами
- ✓ У каждого ученика есть СВОЙ успех!

УЧЕНИКАМ СТАЛО ИНТЕРЕСНО НА УРОКАХ!

Наблюдение в процессе урока

Умеют:

Использовать критерий успешности, дают самооценку своей деятельности на уроке, пошагово видят путь к достижению цели, что оказывает влияние на повышение учебной мотивации и соответственно на повышение успеваемости.

Затрудняются:

Вывести критерий успешности соответствующий своему уровню учения (дифференциация); в выборе задания, соответствующего своему уровню обученности (завышенная самооценка у учеников В, С уровней)

Рекомендации:

- * Использовать различные стратегии формативного оценивания на каждом этапе урока, где красной нитью будут проходить критерии успешности урока - как основа для предоставления обратной связи и самооценки школьника;
- * При рефлексии использовать критерии успешности урока не только для анализа собственных достижений, но и для постановки перспективных целей своего дальнейшего обучения
- * Учить детей при перспективной постановке цели и определении критериев успешности использовать глаголы из таксономии Блума (Н-р, использовать шаблоны «Неоконченное предложение»)

ТОПТЫҚ ЖҰМЫС САБАҚТА БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ УӘЖІНЕ ТИІМДІ ТӘСІЛІ БОЛЫП ТАБЫЛАДЫ МА?

Мақсаты: оқыту мен оқу үдерісін жақсарту мақсатында білім алушылардың уәжін арттырудағы топтық жұмысының әсерін зерттеу.

Мәселе: сыныптағы кейбір білім алушылардың топтық жұмысы барысында барынша белсенділік танытпауы.

Зерттеу сұрағы: білім алушылардың уәжіне әсер ету үшін топтық жұмысты қалай тиімді ұйымдастыру керек?

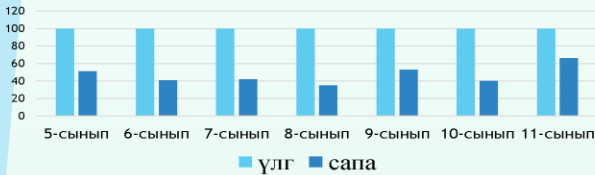
Зерттеу әдістері: бақылау, зерттеушілік әдіс, сауалнама.

IY-тоқсан қорытындысы бойынша

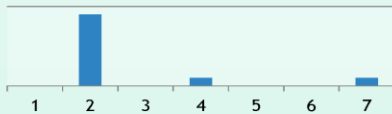
8- сыныпта білім сапасының көрсеткіші төмен болды

	5 сынып	6 сынып	7 сынып	8 сынып	9 сынып	10 сынып	11 сынып
% ұлғ	100	100	100	100	100	100	100
% сап	51	41	42	35	53	40	66

IY-тоқсан қорытындысы

Оқушылардың топтық жұмысты мойындауы

Зерттелетін мәселе:

9-сынып оқушыларына сауалнама жүргізу

Туындаған мәселенің себебін анықтау үшін сауалнама жүргізілді. **Мақсаты:** білім алушылардың оқу іс-әрекетінің нәтижесінде қызығушылығының төмен болу себебін анықтау.

Сауалнама балалардың оқуға деген көзқарасын анықтауға, сыныптағы көшбасшылардың санын анықтауға және 9-сыныптардағы сабақтарда топтық жұмыс түрлерін пайдалану балалардың зияткерлік дамуына және олардың оқу көрсеткіштерінің өсуіне ықпал етеді деп болжауға мүмкіндік берді.

9- сынып білім алушыларына арналған сауалнама

- 1.Сенің оқуға деген көзқарасың қандай?
- 2.Саған қандай пән ұнайды?
- 3.Сенің үлгерімің қандай?
- 4.Саған топтық жұмыс ұнай ма?
- 5.Сенің сыныбыңда топтық жұмыс жиі ұйымдастырыла ма?
- 6.Сен көпшілікте қалай тілі табысасың?
- 7.Сен өзіңді «көшбасшы» санайсың ба?
- 8.Сенің ойыңша, топтық жұмыс сенің білім көрсеткішіне әсер ете ме?
- 9.Топпен жұмыс кезіндегі ең маңызды үш талапты ата.
- 10.Сен үшін сенің оқуың маңызды ма?

Білім алушылардың арасында жүргізілген сауалнама нәтижесі:

1. Сауалнама жүргізілген оқушылардың басым бөлігі оқуға уәждегенін, оқуға деген ынталарының жоғары екенін көрсетті.
2. Бірақ бір бөлігі қызығушылық дәрежесі орташа. Негізінде барлық білім алушылар топтық жұмыс түріне оң көзқараспен қарайды
3. Балалардың көпшілігі топтық жұмыс үлгерімінің артуына ықпал ететінін мойындады

Зерттеу барысында біз төмендегідей қиындықтарға кездестік.

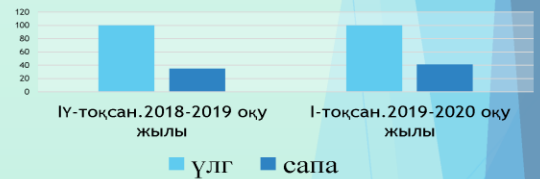
- Топтық жұмысқа арналған тапсырмаларды дайындау бойынша жұмыс көлемінің ұлғаюы.
- Тапсырмаларды орындау уақыты әрдайым дәл белгіленбеуі.
- Кейбір мұғалімдердің сабақты рефлексивті талдаудағы қиындықтары.
- Топтағы оқушылардың жұмысын бағалаудағы қиындықтар.

Аталған қиындықтардың мынадай шешу жолдарын анықтадық.

- Әріптестердің көмегіне жүгіну.
- Уақыт аралықтарын сақтауға, тиімді пайдалануға үйрету.
- Оқушылардың іс-әрекеттері назар аударып отырып, сабақ кезеңдеріне өзіндік талдау жүргізу.
- Топта өзара бағалауды қолдану. Тапсырмаларға бағалау критерийлері мен дескрипторларын әзірлеу.

Зерттеу нәтижесінде:

2019-2020 оқу жылының I-тоқсан қорытындысы бойынша 2018-2019 оқу жылының IY-тоқсан қорытындысымен салыстырғанда білім сапасы 6 % жоғарлады.

SWOT талдау

Күшті жақтары	Әлсіз жақтары
<ul style="list-style-type: none"> ➢ Уақытты ұтымды жоспарлауға; ➢ Инновациялық көзқарастар мен идеяларды ұжыммен талқылауға; ➢ Топтағы жұмысқа дейін қандай да бір жеке-дара қызмет немесе ойластыру қажет пе екендігін анықтауға; ➢ Топ ішінде рөлдерді анықтауға (басшы, хатшы, тілші, бақылаушы және т.б.) немесе топ мүшелеріне тапсырмаларды бөліп тапсыруға; ➢ Тапсырмаларды орындау барысында келісімге қол жеткізуге мүмкіндік береді 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Бір топ жұмысты қорғап жатса, басқа топ мүшелері өз жұмыстарын аяқтап жатумен шұғылданады ➢ Білім деңгейі бірдей білім алушылар тобы бір топта жұмыс жасауы; ➢ Топтық қатынас үдерісінде білім алушының өз рөлін түсінбеуі.
Мүмкіндіктері	Қауіптері
<ul style="list-style-type: none"> ➢ Білім сапасының артуына мүмкіндік тудыруы. ➢ Әр білім алушының жетістікке жетуге тең мүмкіндіктері бар. ➢ Білім алушылардың бір-бірімен еркін пікір алмасуына жағдай жасалады. 	<ul style="list-style-type: none"> ➢ Топта білім алушылардың көп болуы, нәтижесінде, сыныпта тәртіпсіздік болуы мүмкін. ➢ Білім алушылардың тілдік дайындық деңгейінің төмендігі, талқылау тапсырмасы кезінде білім алушының ана тілін қолдануы.

1.Топтық жұмыс туралы нұсқаулық

https://ziatker.kz/pdf/toptyg_jumys_41166.htm

2.Сабакты зерттеуді ұйымдастыру

<https://infourok.ru/sabati-zertteu-lesson-study-3772104.html>

Исследовательская практика учителя как способ профессионального развития

Цель: влияние реализации подхода «Исследование урока» на овладение системой специальных педагогических знаний, умений и навыков, позволяющих учителям профессионально развиваться, совершенствовать преподавание и обучение.

Актуальность. В настоящее время личность учителя играет решающую роль в реализации Государственной программы развития образования в Республике Казахстан на 2011-2020 гг.. Учителя, обладающие соответствующими профессиональными качествами, компетенциями и пониманием внедрения подхода «Исследование урока», обеспечат эффективность учебного процесса, окажут помощь каждому ребенку в достижении успеха, повысят качество процесса преподавания и учения, внесут посильный вклад в концентрацию внимания на обучение обучающихся.

Вопросы исследования:

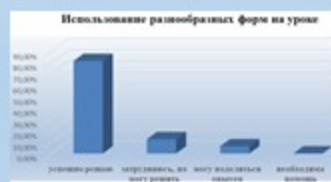
- Какие педагогические средства эффективны для формирования у школьников устойчивой мотивации к обучению?
- Какие приемы и методы использовать, чтобы подход «Исследование урока» прошел более эффективно?
- Как, каким образом, подход «Исследование урока» отразится на профессиональном развитии учителей?

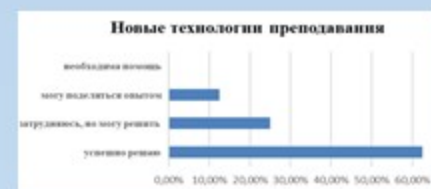
Методология:

участники исследования: учащиеся 9 класса школы-интернат для одаренных детей им. Б. Алтынсарина с одной стороны, группа учителей естественно-математического и лингвистического цикла с другой;

инструменты исследования: сбор первичной информации (Общий процесс исследования в действии-Тетсуо Курамото, 2009), анкетирование учителей и учащихся (методика изучения самооценки Дембо-Рубенштейн инструкция, методика изучения личностной и ситуативной тревожности Спилбергера, тест Спилбергера-Ханина, методика исследования рефлексии учащихся), интервью учащихся (глубинное, диалоговое интервью с респондентом,), фокус группы (групповая дискуссия, «круглый стол»), анализ документов (анализ качественных и количественных данных).

Планирование Исследования урока

Результаты и анализ:

Результаты анкетирования показали, что: 43,8 % участвовавших в исследовании могут успешно планировать урок Исследования. Во время организации деятельности на уроке исследования: 43,8% затрудняются, но овладевают содержание новых программ и учебников; 81,3% успешно используют разнообразные формы работы на уроке; 50% опрошенных успешно используют методы развивающего обучения, используют межпредметные связи, разрабатывают интегрированные уроки; 37,5% респондентов успешно используют нестандартные формы обучения. Говоря о педагогике сотрудничества: 43,8% респондентов затрудняются, но могут изучать личность школьника с психолого-педагогической стороны. Работа с родителями: 60% опрошенных успешно обеспечивают единство действия учителей и родителей; 46,7% успешно выявляют причины неуспешности учащихся, стараются искоренить проблемы. Обобщение и использование передового педагогического опыта: 46,7% успешно используют передовой педагогический опыт в своей практике 13,3% необходима помощь.

Выводы:

Реализация подхода «Исследование в действии» помогла учителям развиваться профессионально: они учились планировать урок Исследования (совершенствовалось качество урока), используя разнообразные формы работы на уроке, участники процесса получали новые знания; делая обратную связь с учащимися на уроке, учителя научились рефлексировать свои действия и работать в команде. Используя новые технологии преподавания, учителя саморазвивались; повысился уровень индивидуальной информированности каждого учителя, обучение стало интересным и эффективным для учителя. Вместе с этим развивалась их профессиональная компетентность.

Список используемых источников:

- 1- Образовательная программа внутришкольного курса профессионального развития «Исследования в практике учителя» Астана-2018, ЦПМ АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы»;
- 2- Исследование урока (Lesson study): от А до Я, Астана 2007;
- 3- Lesson Study: теория и практика применения Пит Дадли (Великобритания) Астана, 2013
- 4- методическое пособие «Реализация подхода lesson study в школьной практике преподавания» Авторы: Г. Халилова, Л. Кубанова, Р. Мухашева, Ж. Молданова, М.Галеева, Ш. Ибадуллаева, Н. Ибадуллаева, «www.gylum-bilim.kz», 2016

Мұғалімнің зерттеушілік қызметі педагогтардың кәсіби даму тәсілі ретінде

Lesson Study

Зерттеу сабағы қарапайым идея болып табылады. Егер оқытуды жақсартқыңыз келсе, сабақ туралы бірлесе ойласу, жоспарлау және бақылау бойынша басқа мұғалімдермен ынтымақтасудан маңызды не болмақ.

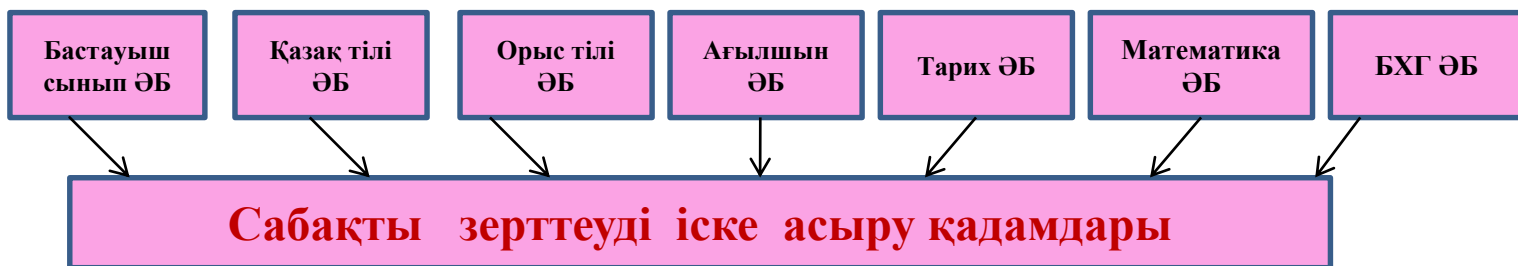
Lewis

Мақсаты: білім беру кеңістігінде мұғалімнің кәсіби шеберлігін дамыту және оқыту мен оқуды жетілдіруде сабақты зерттеу әдісін өз тәжірибесін зерттеу арқылы жүзеге асыруды қалыптастыру.

Проблема: Мектептің білім сапасын арттыру, сабақтың сапасын жақсарту

- Іске асыру:**
- жаңартылған білім мазмұны жағдайында деңгейлік біліктілік курсын аяқтаған педагогтардың өзара әрекеттесу арқылы дамыту;
 - Мектептің әдістемелік бірлестіктермен белсенді жұмыс атқаруға тарту;
 - Сабақты зерттеуді іске асыратын ұстаздарға қолдау көрсету

Мектеп әкімшілігі

Теориялық материал мен практикалық тәжірибені зерделеу (коучинг)

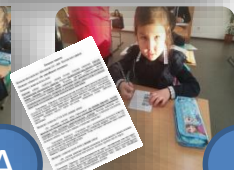
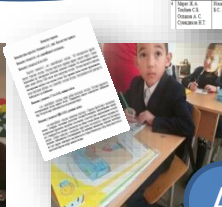
Түр	Мазмұны
1. Сабақтың мақсаты	...
2. Сабақтың нәтижесі	...
3. Сабақтың әдісі	...
4. Сабақтың құрылымы	...
5. Сабақтың бағалауы	...

Зерттеу тақырыбын анықтау мақсаттары, пәндік облыстарын анықтау

Түр	Мазмұны
1. Сабақтың мақсаты	...
2. Сабақтың нәтижесі	...
3. Сабақтың әдісі	...
4. Сабақтың құрылымы	...
5. Сабақтың бағалауы	...

Бірінші цикл зерттеуді жоспарлау және өткізу

Зерттеудегі оқушылармен сұхбаттасу

Түр	Мазмұны
1. Сабақтың мақсаты	...
2. Сабақтың нәтижесі	...
3. Сабақтың әдісі	...
4. Сабақтың құрылымы	...
5. Сабақтың бағалауы	...

Талқылау және екінші, үшінші циклды жоспарлау

екінші және үшінші циклдарды өткізу

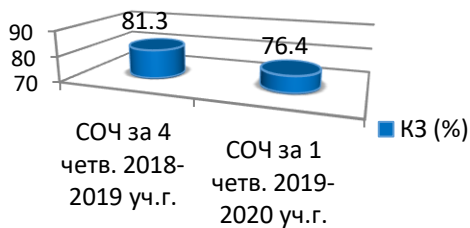

Материалды жинақтау және қорытынды

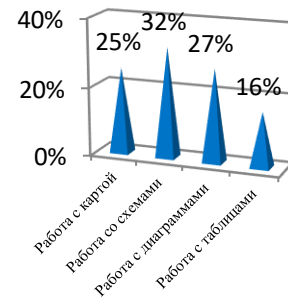

ЭФФЕКТИВНЫЕ ПРИЕМЫ РАБОТЫ С ИНФОРМАЦИЕЙ, ПРЕДСТАВЛЕННОЙ В ЗНАКАХ НА УРОКАХ ИСТОРИИ

Качество знаний (%)

Уровень затруднений в работе с информацией, представленной в знаках

Проблема: Учащиеся испытывают затруднения при работе с информацией, представленной в знаках.

Цель исследования: Учащиеся 8 класса смогут работать с информацией, представленной в знаках.

Исследовательский вопрос: Какие эффективные приемы сформируют навыки работы с информацией, представленной в знаках на уроках истории?

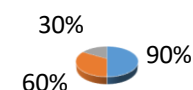
УРОК № 1. Методы, примененные на уроке: Метод 5R, метод сравнения, метод «5W+H»

Выводы, после проведения 1 урока:

- ✓ метод 5R способствует умению учащихся развернуто формулировать значимость исторического процесса колонизации;
- ✓ использование методов «5R», метод сравнения, позволяет повысить уровень навыков работы с информацией, представленной в знаках на уроке истории.
- ✓ Задание по методу "5W+H" для категории учащихся С оказалось трудновыполнимым, так как четко прослеживается дифференциация заданий.

Вопросы интервью с учащимся после проведения урока:

- Чему ты научился? Что ты сейчас можешь делать из того, что не мог делать раньше?
- Смог ли ты выполнить задание по карте?
- Вызвало ли затруднение работа с таблицами?
- Почему?

■ Ученик А ■ Ученик В ■ Ученик С ■

Таблица наблюдений за учеником
 В. Класс _____
 Урок _____ Учитель _____

Баллы
 (1-3)

Усвоение домашнего задания	
Составляет вопросы по методу "5W+H"	
Сравнивает Казахстан XVII и XVIII по карте	
Анализирует карту и делает вывод	
Составляет вопросы по методу "5W+H"	
Заполняет таблицу используя метод 5R	

Список использованной литературы:

1. История Казахстана/ Т.Омарбеков, Г.Хабижанова, Т.Картаева, М.НОгайбаева- Алматы: Мектеп, 2018.-184с.
2. Всемирная история/Н.Алдабек, К.Макашева, К.Байзакова.-Алматы: Мектеп, 2018.-200с.
3. <https://nsportal.ru/shkola/istoriya/library/2013/09/21/ispolzovanie-skhem-i-tablits-na-urokakh-istorii>
4. <https://infourok.ru/masterklass-ispolzovanie-shem-i-tablic-na-urokah-istorii-i-obschestvoznaniya-2044115.html>

КАК ОРГАНИЗОВАТЬ МЕТОДИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОЙ ПРАКТИКИ ПЕДАГОГА

ЦЕЛЬ: определить действенные формы методической службы в условиях школы, направленные на совершенствование исследовательской практики педагога

ПРОБЛЕМА: результативность отдельных структурных звеньев методической службы достигается за счет перегрузки педагогов, затрат их времени, они отстают в отношении тех стремительных изменений, которые диктует обновленное содержание образования

ВОПРОС ИССЛЕДОВАНИЯ: как совершенствовать исследовательскую практику педагога через эффективную организацию методической службы в соответствии с концепцией от «человека знающего» к «человеку умеющему»

МЕТОДЫ ИССЛЕДОВАНИЯ: анкетирование, наблюдение, экспресс –опрос, исследовательский метод

МОДЕЛЬ МЕТОДИЧЕСКОЙ СЛУЖБЫ

ГУ «Тогузакская средняя школа отдела образования акимата Карабалыкского района»

ЗАДАЧИ :

- Совершенствовать сложившийся опыт работы через развитие исследовательского потенциала педагогов путем внедрения подхода LS»
- Обобщить опыт работы по теме «Совершенствование знаний в области педагогической практики с использованием подхода LS» на уровне района;
- Продолжить работу в рамках районной экспериментальной площадки «Тьюторское сопровождение профессионального самоопределения обучающихся в условиях школы;
- Создать систему оценивания эффективности деятельности учителя по маршруту на начальном, промежуточном и итоговом этапе его профессионального саморазвития

ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ СЛУЖБА

Обеспечивает связь и взаимодействие: инклюзивный ребенок – инклюзивный учитель – инклюзивная школа

ЭКСПЕРТНЫЙ СОВЕТ

Реализация образовательной политики школы «В действии»:

- Взаимодействие с НОУ;
- Организация исследовательской работы;
- Экспертиза материалов представляемых на конкурс

ТВОРЧЕСКИЙ УЧИТЕЛЬ

Внедрение инновационных подходов в практику преподавания

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ СОВЕТ

- Оценивание эффективности реализации и корректировка ПРШ
- Мониторинг

- Управление и распределенное лидерство
- Принятие управленческих решений

КОМАНДА РАЗВИТИЯ

МЕТОДИЧЕСКИЙ СОВЕТ

- Координирует и осуществляет поддержку, создает условия для совершенствования профессиональной компетентности педагогов

- Рейтинговая оценка эффективности
- Новые подходы в преподавании и обучении

МЕНТОРИНГ

Создание условий для профессионального развития педагогов

СЕТЕВОЕ СООБЩЕСТВО

Мобилизация педагогических ресурсов путем взаимодействия коллег на различных уровнях

ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ГРУППЫ

Освоение и внедрение в условиях школы децентрализованных моделей образовательной политики РК

Изучение и внедрение опыта работы коллег

Имиджевое продвижение

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ

Использование открытых, бесплатных и свободных ресурсов

Создание открытого информационно педагогического пространства

Внедрение новых подходов обучения через практику

Профессиональный рост и профессиональное становление

LESSON STUDY

Коллаборативный подход в обучении учителей

Планирование, проведение урока, анализ, рефлексия

РЕЗУЛЬТАТ:

- Функциональная грамотность обучающихся;
- Положительная динамика участия обучающихся и педагогов в проектно – исследовательской деятельности;
- Разработка и внедрение авторских методик;
- Повышение педагогического мастерства;
- Готовность педагогического коллектива к внедрению педагогической практики с использованием подхода «Исследование в действии»

РЕЙТИНГОВАЯ ОЦЕНКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ВСЕХ УЧАСТНИКОВ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ:

1. Пит Дадли. Lesson Study: теория и практика применения. -Астана. Руководство, 2013.-21с.
2. Образовательная программа курсов повышения квалификации руководителей управления образования областей, городов республиканского значения и районных отделов образования: -Астана. Раздаточный материал, 2019.-17с.

Интегрированные уроки как способ повышения познавательной активности обучающихся

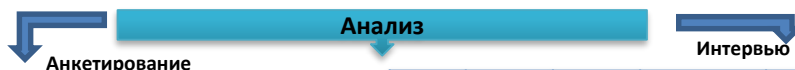
Горбатенкова Оксана Владимировна
Есимбекова Назгуль Каирбековна

Цель: изучение, закрепление, систематизация и обобщение материала по определенной теме, проблеме, сближение предметов, нахождение общих точек соприкосновения, более глубокого, комплексного изучения содержания учебных дисциплин.

Актуальность темы межпредметных связей в обучении обусловлена объективными процессами в современном мире. Изменение социальной, политической ситуации в стране, открытость общества процессу интеграции в европейское и мировое сообщество поставили перед школой новые задачи в обучении и воспитании. Мало вооружить школьника суммой знаний и даже мало развить у него интерес к той или иной дисциплине, необходимо формировать личность, способную активно «вписываться» в современное общество, способную к дальнейшему саморазвитию и самообразованию.

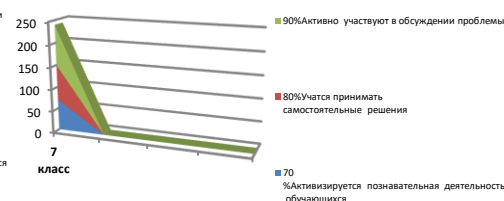
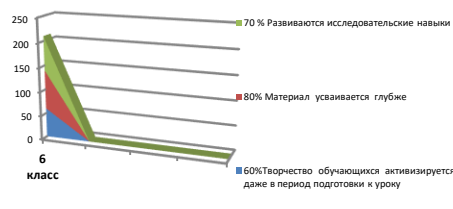
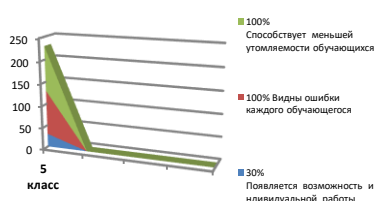
Проблема: Снижение познавательной активности учащихся к учению и пути ее решения.

Вопрос исследования: Как интеграция предметов повлияет на повышение познавательной активности учащихся?

№	класс	Количество учащихся	Как ты думаешь в интегрированном уроке быстрее достичь поставленной задачи?	да	нет
1	5	8		7	1
				6	4
				10	0
				11	0
2	5	8	Нравятся ли тебе интегрированные уроки?	да	нет
				7	1
				10	0
				11	0
3	5	8	Как ты думаешь, есть ли отличие в интегрированном и стандартном уроках?	да	нет
				7	1
				8	2
				11	0
4	5	8	Если тебе была бы дана возможность, то изменил бы что-нибудь на уроке?	Да	Нет
				4	4
				10	7
				11	5

№	класс	Количество учащихся	Легко ли было излагать мысли, используя прием «Easy hint»?	да	нет			
1	5	8		6	4			
				7	3			
				11	0			
2	5	8	Что тебе понравилось (не понравилось) на уроке?	Работа в группе	Работа в паре	Индивидуальная работа		
				5	2	1		
				6	4			
				7	2	2		
3	5	8	Научился ли ты чему-нибудь на сегодняшнем уроке?	да	нет			
				8	0			
				10	0			
				11	0			
4	5	8	Какая часть обучения была удачна?	Начало урока	Середина урока	Конец урока		
				1	5	2		
				2	6	2		
				7	1	3	7	
5	5	8	Если тебе была бы дана возможность, то изменил бы что-нибудь на уроке?	Да	Нет			
				2	6			
				1	9			
				0	11			

↑

Использование различных видов работы в течение урока поддерживает внимание обучающихся на высоком уровне, что позволяет говорить о достаточной эффективности уроков. Интегрированные уроки раскрывают значительные педагогические возможности. Такие уроки снимают утомляемость, перенапряжение обучающихся за счет переключения на разнообразные виды деятельности, резко повышают познавательный интерес, служат развитию у школьников воображения, внимания, мышления, речи и памяти.

1. Криволапова Е. В. Интегрированный урок как одна из форм нестандартного урока // Инновационные педагогические технологии
2. Боярчук В.Ф. Межпредметные связи в процессе обучения.
3. Кравченко, С. И. Интегрированный урок как форма активизации познавательной деятельности ученика

«Составление вопросов высокого порядка, как способ улучшения навыков работы с текстом у учащихся 9 класса»

Исследовательский вопрос: Как научить учащихся составлять вопросы высокого порядка для улучшения работы с текстом на уроках литературы в 9 классе.

Проблема: при работе с текстом не все учащиеся могут понять содержание текста, определить идею, ключевые слова.

Цель исследования: научить учащихся составлять вопросы высокого порядка, способствующие развитию навыков работы с текстом.

Толстые вопросы ?	Тонкие вопросы ?
Объясните, почему...?	Кто? Что?
Почему Вы считаете...?	Когда? Может?
В чем различие...?	Будет?
На что похоже?	Мог ли?
	Верно ли?
	Согласны ли Вы?

- Основные требования к составлению вопросов**
- Ясная формулировка вопроса, его однозначность;
 - Доступность используемой лексики;
 - Логическая последовательность вопросов;
 - Избегать абстрактной постановки вопроса;

- Метод «мозговой атаки».** Выявление и составление индивидуальных суждений.
- Морфологический анализ.** Получение новых решений путем составления комбинаций элементов морфологической модели (матрицы).
- Методы ассоциаций и аналогий.** Выявление новых идей.
- Методы контрольных вопросов и качественного бьютига.** Подведение к решению проблемы с помощью наводящих вопросов.
- Метод «матрицы открытия».** Выбор и изучение ряда возможных решений с помощью матрицы.

Голос ученика

- Трудности** (бесмысленно высказывались 2 последовательных урока).
- Понравилось ли тебе такое прозвучание в новой форме?
 - Да, мне было очень интересно.
 - Что именно тебе понравилось?
 - Составлять вопросы, работать в группе, высказывать свое мнение.
 - Что тебе не понравилось на уроке?
 - Работать в группе мне не очень понравилось, потому что меня никто не слушает.
 - Какие новые формы работы на уроке тебе запомнились?
 - Составлять и записывать вопросы, дискутировать, задавать вопросы и отвечать на вопросы одногруппников по Ромашке Блума.
 - Хотелось ли в дальнейшем работать на уроке в такой форме?
 - да, очень интересные уроки получаются.

Наблюдения экспертов

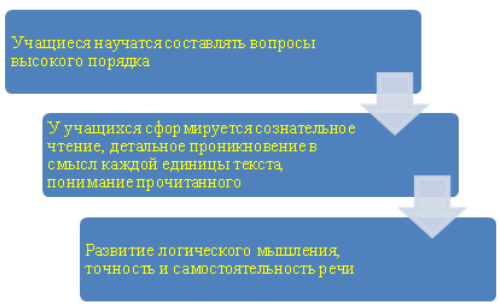
В результате проведенного исследования ученик **А** начал свою работу с составления вопросов высокого порядка, используя таксономию Блума, далее — без использования таксономии Блума, по завершении исследования оказывал поддержку ученику В.

Ученик **В** начал работу с составления «тонких вопросов», далее составил вопросы высокого порядка, используя таксономию Блума, по завершении — составлял вопросы высокого порядка без использования таксономии Блума.

Ученик **С** начал работу с чтения текста, делая пометки, далее составлял «тонкие вопросы», по завершении составлял вопросы высокого порядка, используя таксономию Блума.

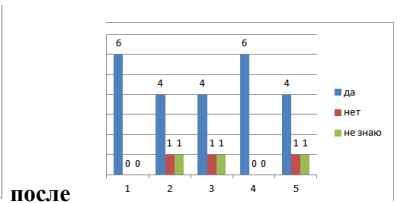
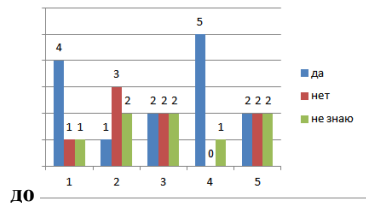
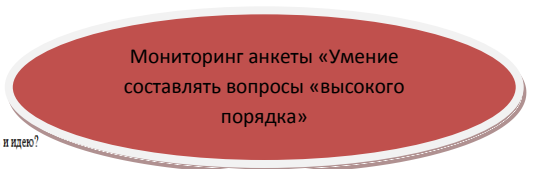

Результат исследования:

Анкета (6 уч-ся)

- Умеешь ли ты составлять «тонкие» вопросы?
- Умеешь ли ты составлять «толстые» вопросы?
- Знаешь ли ты порядок слов в вопросительных предложениях?
- Помогает ли тебе составление вопросов лучше понять текст, его основную мысль и идею?
- Сможешь ли ты объяснить своему однокласснику, чем отличаются «тонкие» и «толстые» вопросы?

1. Руководство для учителя второй (Основной) уровень, 2012 г
2. http://bilim-all.kz/article/3712-Legko-li-zadavat_nelyogkie-voprosy-po-taksonomii-Bluma. Легко ли задавать нелегкие вопросы по таксономии Блума

Использование стратегий критического мышления для развития умений учащихся устанавливать причинно-следственные связи

Шарафутдинова Е.А., Сергазина З.Д., Лазенюк О.Н.

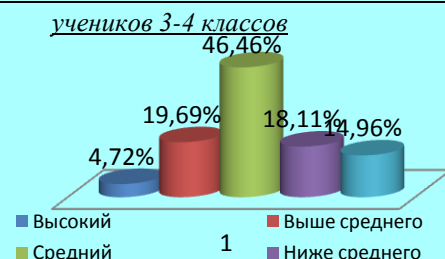
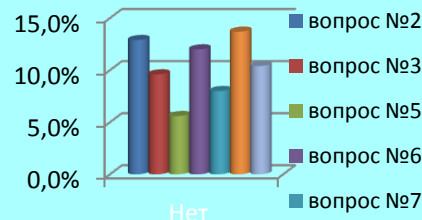
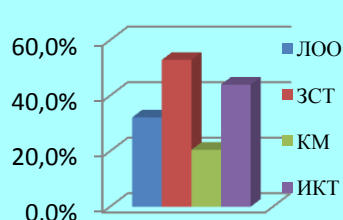
ГУ «Школа-гимназия №18 отдела образования акимата города Костаная»

Актуальность. При изучении школьной документации был выявлен ряд **противоречий**: высокий профессиональный потенциал учителей школы, высокая активность участия обучающихся в конкурсах и олимпиадах с одной стороны и низкая результативность участия в Республиканских олимпиадах и научных чтениях школьников с другой стороны. Данная деятельность требует от детей применения логических операций. И одной из составляющих этого мышления является умения учащихся устанавливать причинно-следственные связи.

Вопрос исследования: Какие же инструменты необходимы учителю для формирования и развития у обучающихся умения устанавливать причинно-следственные связи?

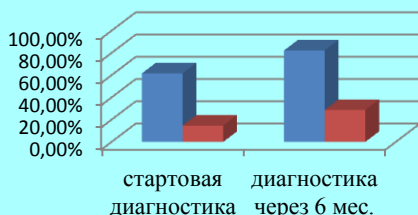
Цель исследования: выявить и обосновать использование стратегий критического мышления, способствующих развитию у младших школьников умений устанавливать причинно-следственные связи.

Знание и применений пед.т. «Школа глазами родителей» Диагностика особенностей понятийного мышления учеников 3-4 классов

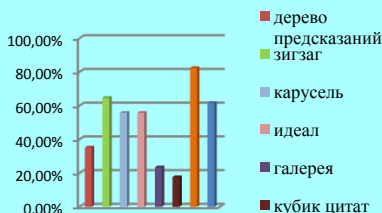

Совершенствуя свой профессиональный опыт по данной теме применяли задания на формирование умений у младших школьников устанавливать причинно-следственные связи.

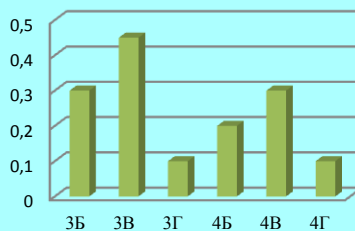
Уровень профес. знаний и умений по технологии КМ

Использование стратегий КМ

Динамика среднего балла

Выводы: Систематическое осуществление принципа причинно-следственных связей, помогает формировать диалектико-материалистическое мировоззрение обучающихся, способствует развитию навыков научно-исследовательской работы. Данный принцип лежит в основе развивающего и проблемного обучения, технологии критического мышления, проектного обучения.

Список литературы:

1. Броневщук С.Г. Анализ причинно-следственных связей как способ порождения знаний учащихся. <http://www.eidos.ru>
2. Матюшкин А.М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении. М. : Педагогика, 1972. - 168 с.
3. Меркулова Е.Н. Использование технологии критического мышления для формирования мыслительной деятельности школьников. <http://www.uchportal.ru/>

**КГУ «Средняя школа №4 им.М.Маметовой»
отдела образования акимата Федоровского района**

Роль взаимодействия педагогов в развитии исследовательских навыков учителей

Цель: выявить положительные стороны взаимодействия педагогов; проследить развитие исследовательских навыков учителей и их влияние на результаты обученности учеников

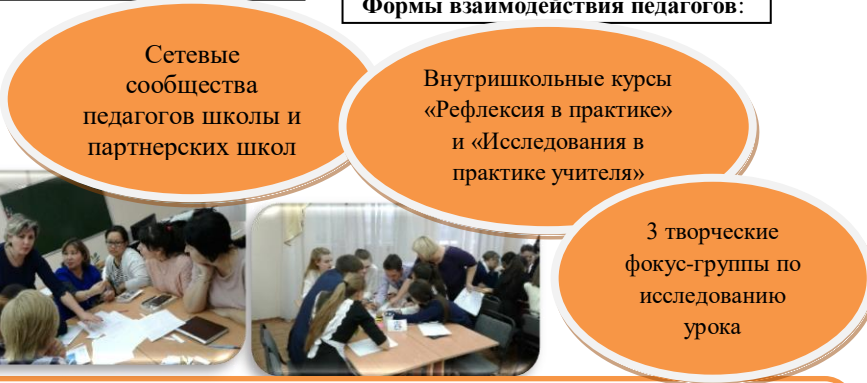
Педагоги не могут успешно кого-то учить, если в это же время усердно не учатся сами.

Али Аншерон

Актуальность: Развитие исследовательских навыков учителей через взаимодействие, в условиях обновленного содержания образования способствует стимулированию познавательного интереса обучающихся к изучению предметов, является одним из самых рациональных способов повышения эффективности обучения и самообучения и повышения качества образования в целом

Методы исследования: наблюдение, интервью, «голос ученика», опрос, собеседование, видео- и фотосъемка

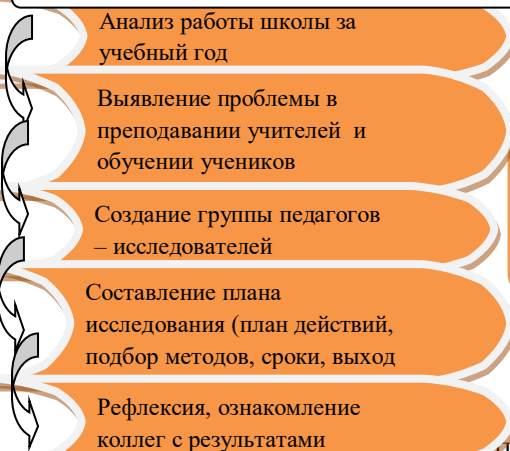
Формы взаимодействия педагогов:

Ожидаемые результаты:

- рост профессионального мастерства педагогов,
- повышение мотивации и результатов обученности учеников
- высокий уровень профессионального взаимодействия
- устойчивое развитие сетевого сообщества

Алгоритм организации исследования в школе

Проблема исследования: слабые навыки саморегуляции у обучающихся, низкий уровень самостоятельности

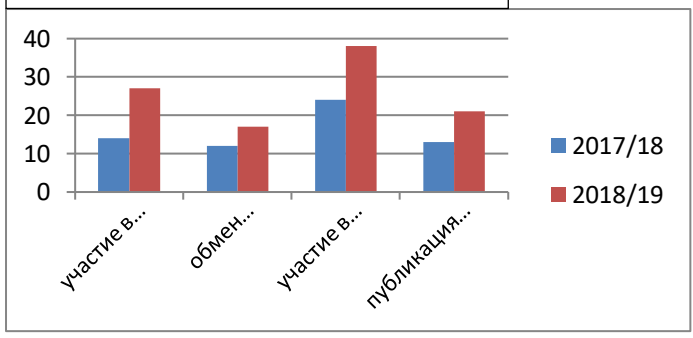
Вопрос исследования: какие виды самостоятельной работы с информацией развивают навыки саморегуляции у обучающихся 4,6 классов?

Поскольку ученики 4, 6 классов показывали слабые навыки самостоятельной работы с информацией, то в ходе проводимого исследования обучающимся предлагались различные виды самостоятельной работы с учебным и справочным материалом, анализ видеофрагментов, задания логического характера и другая информация. Проведенный опрос учеников до и после исследования показал незначительную положительную динамику. Учителям совместными усилиями удалось научить детей самостоятельно добывать и обрабатывать информацию.

Роль взаимодействия педагогов мы рассматриваем в двух аспектах:

1. Влияние взаимодействия учителей на развитие исследовательских навыков.
 2. Влияние профессионального взаимодействия при решении проблем, возникающих в процессе обучения у учеников.
- Мониторинг эффективности работы учителей показывает значительный рост профессиональной активности педагогов. Это обусловлено коллаборативной средой, сложившейся в коллективе, когда учителя охвачены различными формами взаимодействия. Кроме того, в это общение вливаются педагоги партнерских школ, происходит обмен опытом работы, накопление новых инновационных идей, возникает стремление к самосовершенствованию.

Коллаборативная среда школы привела к росту профессионального мастерства педагогов школы

Сильные стороны	Слабые стороны
Взаимодействие педагогов - это основной способ профессионального развития, способность к анализу и саморефлексии, целевая направленность исследования, возможность изменить сложившуюся систему преподавания и обучения в школе. Совершенствуются навыки преподавания учителей, расширяется арсенал средств, методов и приемов обучения детей. Происходит становление навыка наблюдения у педагогов. Совместными усилиями педагоги решают проблемы, возникающие в процессе обучения школьников	Занятость учителей, недельная нагрузка и расписание, не всегда имеется возможность для плодотворных встреч учителей.

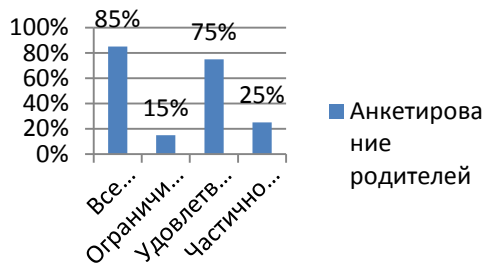
Выводы: Все педагоги, применяющие в своей работе педагогический подход **Исследование урока (Lesson study)** отмечают, что совместное коллегиальное обучение способствует разрешению возникающих проблем, дает четкие ответы на возникающие вопросы, появляется видение дальнейшей работы. Различные формы взаимодействия педагогов способствуют развитию исследовательских навыков учителей, которые проявляются в умении организовать и проводить исследования на уроках, вовлекать в исследовательскую и проектную деятельность учеников. Учащиеся, где было проведено исследование, отмечают возросший уровень самостоятельности в работе с учебным материалом, что очень важно для формирования функционально грамотной личности.

Список использованных источников:

Пит Датли, Великобритания: Ltssjn study: теория и практика применения; Астана, 2013
<http://lessonstudy.kz/> Lesson Study Kazakhstan
<http://lessonstudy.kz/?cat=93> Ресурсы — Lesson Study Kazakhstan
<https://uchitelya.kz/> Официальный сайт образовательного-интернет портала «Учителя.кз»

ТЕМА: ФОРМИРОВАНИЕ НАВЫКОВ ВЫСОКОГО УРОВНЯ ВЫПОЛНЕНИЯ ДОМАШНЕГО ЗАДАНИЯ ПО ИСТОРИИ В 10 КЛАССЕ

ГУ «Жалгысканская СШ» отдела образования акимата Карасуского района
Тасбулатов Сагындык Маликович
Тасбулатова Сандугаш Камбаровна
Лукович Наталья Васильевна

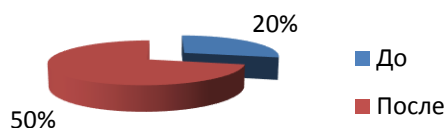
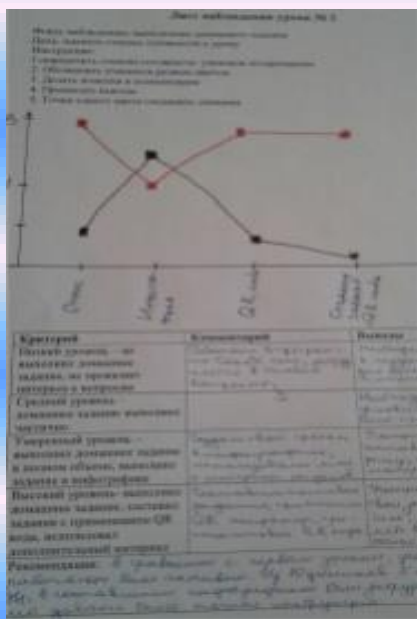
Проблема: 80% учащихся 10 класса не выполняют домашнее

Цель исследования: учащиеся 10 класса выполняют домашние задания по истории, используя инфографику и QR-code.

Критерии успеха: 100% учащихся выполняют домашнее задание по предмету история.

Вопрос исследования: Как повысить уровень выполнения домашнего задания, через применение инфографики и QR-code?

Изменения: 4 ученика составляют тестовые задания к параграфу. 2 ученика по параграфу создают свой проект.

Вывод после предварительного урока:

1. В групповой работе не все учащиеся вовлечены в процесс обучения;
2. Задания, составленные учителем к уроку с помощью QR-code, вызвало интерес у учащихся;
3. Из 10 учеников 2 ученика проявили желание выполнить домашнее задание с помощью QR-code.

Вывод после 1 урока:

Работая в паре, ученик С проявил интерес к работе с инфографикой, создает свой первый проект. Ученики А и В проявили желание выполнить домашнее задание в программе Canva.com

Рекомендации:

необходимо ученикам С давать более точные инструкции к заданиям

Рекомендации: необходимо продумать распределение ролей в группе.

Список литературы:

1. Грушевская В.Ю., Грибан О.Н. «Использование онлайн-сервисов при подготовке мультимедийных учебных материалов в учебном процессе», 2014 г.
2. Проценко И. «Canva - обзор онлайн-сервиса для веб-дизайна», 2018

Тема исследования: Эффективные приемы диалогического обучения, увеличивающие лексический запас учащихся и повышающие качество понимания текстов на английском языке

ГУ «Карамырзинская средняя школа» отдела образования акимата Карасуского района
Туткушева Д.М.

Проблема: Из-за небольшого лексического запаса теряется качество понимания содержания прочитанного текста по английскому языку

Цель исследования: повысить лексический запас учащихся 9 класса на английском языке через приемы и методы диалогического обучения.

Исследовательский вопрос: Как использование приемов и методов диалогического обучения способствуют увеличению лексического запаса и понимания прочитанного текста?

План исследования

Интервью учащихся

- ✓ Понравился ли вам урок?
- ✓ Какой вид работы тебе понравился, а какой – нет? Почему?
- ✓ Что было для тебя сложным?
- ✓ Какое задание ты выполнил с легкостью?

Из 9 учащихся положительно ответили на 1 вопрос 7
5 ученикам понравился прием «Look, think and answer», 3 – Questions, 1 – воздержался, сложным для учеников оказалось самостоятельно составить вопрос

Урок № 1 с использованием приемов «Questions» и «Look, think and answer»

swimming	basketball
cycling	football
tennis	baseball
boxing	ski jumping
shooting	figure skating
sailing	bobsleigh
judo	fencing
volleyball	diving
golf	snowboard

Прием «**Questions**» демонстрирует умение учеников использовать свой активный словарный запас, задавая вопросы и отвечая на них

Прием «**Look, think and answer**» позволяет ученикам в наибольшей степени применить лексику. Наблюдатели могут видеть умение учеников правильно использовать полученную лексику, отслеживать произношение

Стартовая диагностика на базе сайта Test Your English
<http://testyourvocab.com>

Активный словарный запас учеников 9 класса на начальном этапе исследования

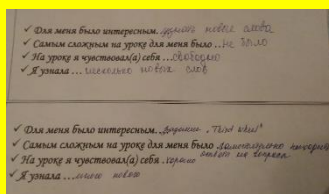
Урок № 2 с использованием приемов «Third wheel» и «Key words»

Прием «**Third wheel**» демонстрирует умение учеников использовать свой активный словарный запас, распознавать тематику и определять лишнее. Обосновывать свое мнение.

Прием «**Key words**» позволяет ученикам, используя активный словарный запас прийти к теме урока. Наблюдатели могут замерить количество изученных слов по теме.

Опрос учащихся – Незаконченное предложение

Прием «**Compliments**» способствует созданию колаборативной среды. ученикам предлагается выбрать карточку с цветом (orange – happy, glad, green – funny, black – sad). После этого ученики должны поделиться настроением и сделать комплимент своему соседу по парте

Прием «**Entrance ticket**» демонстрирует и наблюдателям, и самим учащимся накопляемость словарного запаса, так как каждый учащийся, входя в кабинет, должен назвать столько слов по изучаемой теме, сколько он запомнил. От количества произнесенных слов учащийся получает билет в ту или иную группу. Поменять место можно только при активной работе на уроке. Заработав определенное количество баллов, ученик может поменять их на лучшее место. Группы «Lions», «Cats», «Mice» - «Львы», «Кошки», «Мышки»

Итоговая диагностика

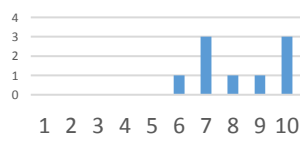

Анализ проведенного исследования, выводы, разработка рекомендаций, распространение

Вывод: использование различных приемов и методов диалогического обучения способствуют увеличению лексического запаса и понимания прочитанного текста

Анкетирование учащихся

Отеты учеников на последний вопрос анкеты

Анкета

- ✓ Считаешь ли ты необходимым проведение уроков в необычной форме?
- ✓ Изменилось ли твое отношение к предмету после внедрения разнообразных методов и упражнений?
- ✓ В какой мере ты проявляешь себя на таких уроках?
- ✓ В какой мере усваивается материал?
- ✓ Пользовался ли твой словарный запас по английскому языку после проведения уроков в необычной форме?
- ✓ Оцени полезность заметки в необычной форме по 10-ти балльной шкале